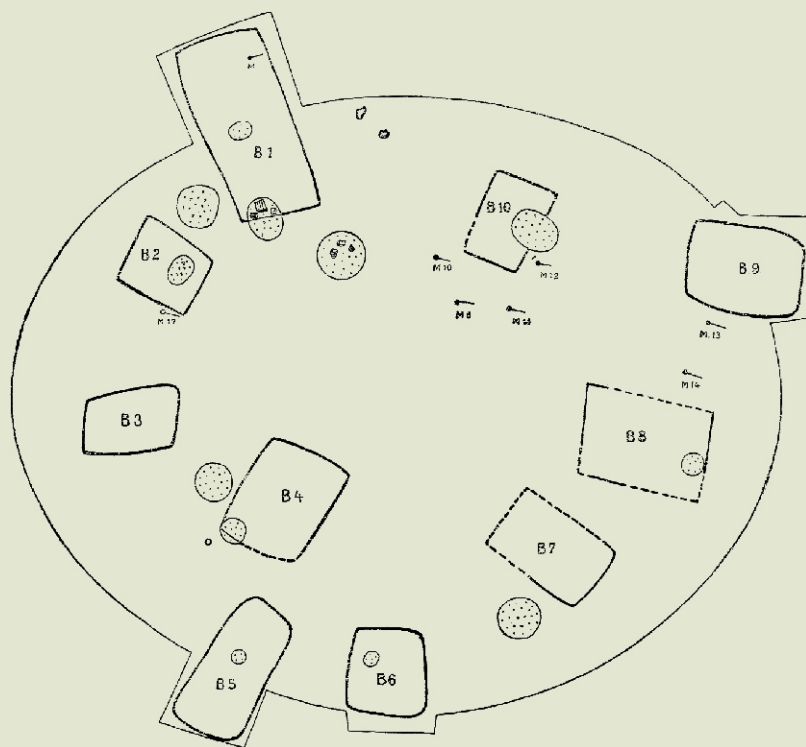

George Trohani   Anca Păunescu

AȘEZAREA MEDIEVALĂ DE LA ZIMNICEA

PE BAZA SĂPĂTURILOR ARHEOLOGICE
DIN PERIOADA ANILOR 1948 - 1975

GEORGE TROHANI

ANCA PĂUNESCU

**AȘEZAREA MEDIEVALĂ DE LA ZIMNICEA
PE BAZA SĂPĂTURILOR ARHEOLOGICE
DIN PERIOADA ANILOR 1948 – 1975**

**PUBLICAȚIILE MUZEULUI JUDEȚEAN TELEORMAN
(XIII)**

PUBLICAȚIILE MUZEULUI JUDEȚEAN TELEORMAN

(XIII)

Editorul seriei: Pavel Mirea

Desene: Alexandrina D. Alexandrescu, Georgiana Ducman

Prelucrare ilustrații: Pavel Mirea, Ion Torcică

Corectură: Mădălina Dumitru

Copertă: Pompilia Zaharia

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României **TROHANI, GEORGE**

**Așezarea medievală de la Zimnicea pe baza săpăturilor
arheologice din perioada anilor 1948-1975 / George Trohani,**
Anca Păunescu. - Târgoviște : Cetatea de scaun, 2023

Conține bibliografie

ISBN 978-606-537-586-4

I. Păunescu, Anca

902

Acest volum a fost editat cu sprijinul financiar al Consiliul Județean Teleorman

©Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Muzeului Județean Teleorman

ISBN 978-606-537-586-4

Copyright Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2023

editura@cetateadescaun.ro, www.cetateadescaun.ro

CUPRINS

Abrevieri	4
Nota editorului	5
Introducere	7
I. Istoricul cercetărilor	7
II. Cercetarea arheologică	8
III. Așezarea medievală. Locuințele – bordei	11
IV. Descrierea bordeielor și conținutul lor	13
V. Mormintele din perioada evului mediu	93
Concluzii	96
Bibliografie de referință	98
Résumé	99
Ilustrația	101

ABREVIERI

L = lungimea
L = lățimea
g = grosimea
D = diametrul
Î = înălțimea
s = secțiunea
c = careul
Bd. = bordeiul
Ț (ț) = țărșul
Gr. = groapa

Dacia N.S. = *Dacia. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne. Nouvelle Série*, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București

SCIV(A) = *Studii și Cercetări de Istorie Veche (și Arheologie)*, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București

DRH, B.II, B.V = *Documenta Romaniae Historica. B. Țara Românească II (1502-1525), V (1551-1565)*, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, București

Studii = *Studii. Revistă de știință și filozofie*, București

BMJT = *Buletinul Muzeului Județean Teleorman. Seria Arheologie*, Alexandria

Argesis = *Argesis. Studii și Comunicări – Seria Istorie*, Muzeul Județean Argeș, Pitești

CAB = *Cercetări Arheologice în București*, Muzeul Municipiului București

MNA = Muzeul Național de Antichități

MNAR = Muzeul Național de Artă a României, București

MNIR = Muzeul Național de Istorie a României, București

Muzeu Alexandria = Muzeul Județean Teleorman, Alexandria

Muzeu Giurgiu = Muzeul Județean „Teohari Antonescu” Giurgiu

NOTA EDITORULUI

Volumul de față poate fi inclus cu certitudine la categoria „restituirilor arheologice”, având în vedere faptul că sunt prezentate materiale și contextele din care provin rezultate în urma unor cercetări efectuate aproximativ între jumătatea și sfârșitul celui de-al treilea sfert al secolului trecut (1948-1975).

Situl de la Zimnicea, semnalat încă din anul 1845, a fost cunoscut mai ales prin așezarea getică („Cetatea”) și prin complexul de necropole preistorice și antice din apropiere („Câmpul Morților”). Zimnicea medievală – așezarea și necropola aferentă – au fost cercetate în contextul abordării celorlalte perioade amintite. Este poate și motivul principal pentru care cea mai mare parte dintre complexe medievale și multe dintre materialele descoperite au rămas, până în prezent, inedite. Cele mai dese referiri la Zimnicea medievală s-au făcut mai ales prin prezentarea unei anumite categorii de descoperiri și anume ceramica, printre care cea smălțuită a fost considerată reprezentativă pentru epocă.

Autorii acestui volum, George Trohani și Anca Păunescu, adunând toate informațiile disponibile, sistematizând fișele obiectelor medievale, racordându-le la complexe arheologice cercetate, au reușit să recompună, fie și numai parțial, inventarul acestora, creionând prin intermediul elementelor de cultură materială o imagine coerentă a unei așezări din sec. XIV aflată pe malul nordic al Dunării.

Demersul autorilor a fost în bună măsură îngreunat de o serie de aspecte. În primul rând a fost folosită o documentație întocmită în mod neunitar, cu accente personale ale membrilor colectivelor de cercetare. Pe de altă parte, trecerea timpului și-a pus amprenta asupra hârtiei, a fișelor cu însemnări și a foilor de calc, vechimea unor astfel de documente de șantier fiind de peste 70 de ani. Este și motivul pentru care mai multe planuri și profile ale secțiunilor excavate au fost supuse prelucrării computerizate, în mod similar procedându-se și cu o parte a desenelor obiectelor, uneori doar simple schițe, dar și a unor fotografii.

Materialul arheologic de la Zimnicea, inclusiv cel medieval ce face obiectul lucrării, a fost supus unui algoritm de „împărțire” dictat de modul în care săpăturile au fost finanțate, aflându-se astfel în patrimoniul mai multor instituții: Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Județean Teleorman, Muzeul Județean „Teohari Antonescu” Giurgiu, Muzeul Național de Antichități, ulterior Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” București și chiar Muzeul Național de Artă a României. Acest fapt a împiedicat o abordare și publicare exhaustivă.

În ceea ce privește structura lucrării, aceasta cuprinde, pe lângă introducere, un istoric al cercetărilor, apoi capitolul dedicat cercetării arheologice, urmate de cea mai cuprinzătoare parte – repertoriul locuințelor-bordei medievale și cel al câtorva morminte din aceeași perioadă, iar la final, concluziile și un rezumat în limba franceză. Partea ilustrată este reprezentată de cele 142 de planșe ce conțin planuri generale, planuri și profile ale unor secțiuni și bordeie, precum și materialul arheologic: ceramică, unelte agricole și meșteșugărești, obiecte gospodărești, arme, obiecte de podoabă și port, piese de harnașament etc.

Prin editarea acestui volum, Muzeul Județean Teleorman își îndeplinește, pe lângă datoria de păstrător al unei părți a patrimoniului arheologic de la Zimnicea și pe aceea de a face cunoscut situl medieval de aici, devenit parte a istoriei arheologiei teleormănene și naționale și de a pune la dispoziția tuturor celor interesați rezultatele cercetărilor prin publicarea lor.

Pavel Mirea

INTRODUCERE

Zimnicea este cea mai de sud localitate românească de pe malul stâng al Dunării care curge la circa 2 km de prima terasă mai înaltă a luncii. Orașul Zimnicea – este așezat la 43°37'07" latitudine nordică și 25°23'32" latitudine estică¹, având un relief de baltă și luncă, urmat de câmpie (15 km spre nord). Terenul este înclinat de la vest la est, cu baza de la sud spre pâraul Pasărea, ce curge de la nord spre sud, în partea de vest a localității.

În privința structurii geologice a terenului se știe că în „provincia danubio-getică, cu sectorul câmpia Zimnicea predomină cernoziomul, format pe terase acoperite cu depozite leosoide”².

Clima este temperat continentală, cu veri călduroase (42°C – iulie 1985) și ierni geroase (-17°C – 26 decembrie 2001). Contrastele de temperatură fiind destul de mari între vară și iarnă, în zonă interferându-se masele de aer tropical din sud și sud-vest cu cele de aer uscat din est și sud-est.

Flora este caracteristică zonei de stepă și de silvostepă. Pădurile sunt puține, iar arborii predominanți sunt cei de esență moale – salcia și plopul alb.

Fauna este adaptată condițiilor de vegetație existentă. Abundă mamiferele rozătoare iar dintre animalele sălbatice porcul mistreț, lupul și vulpea. Din grupa păsărilor – stâncuța, cucuveaua, prepelița, ciocănitoarea, rândunica, vrabia, cioara, ciocârlia etc.

Arheologic, Zimnicea constituie un punct de referință pentru preistoria României prin descoperirile din epocile bronzului și cele două ale fierului – necropole dar și locuiri în marginea de vest a localității³, pe malul stâng al pâraului Pasărea înainte de a pătrunde în lunca Dunării, pentru a se varsă apoi în fluviu.

În acest loc „se găsește un promontoriu, separat de restul malului printr-un șanț adânc. Localnicii îl numesc prin tradiție <Cetate>”⁴.

I.

ISTORICUL CERCETĂRIILOR

Primele cercetări arheologice s-au făcut la mijlocul secolului al XIX-lea de către Cesar Bolliac și August Treboniu Laurian, iar spre sfârșitul secolului de către Dimitrie C. Butculescu. C. Bolliac este de altfel și cel ce publică pentru prima dată rezultatele investigațiilor (săpăturilor) efectuate la Zimnicea⁵.

În secolul XX, Muzeul Național de Antichități din București prin Ioan Andrieșescu ajutat de către Vladimir Dumitrescu⁶, în 1924 și un mare colectiv condus de către prof. Ion Nestor, în anii 1948–

¹ Anuarul statistic al R.S.R., 1957, p. 19.

² N.C. Cernescu, V.M. Fridland, N. Florea, *Raionarea pedogeografică a R.P.R.*, în vol. „Realizări în geografia R.P.R. în perioada 1947-1957”, Ed. Științifică, București, 1958.

³ Alexandrina D. Alexandrescu – *Mormintele din perioada mai târzie a necropolei getice de la Zimnicea*, în *Crisia*, II, 1972, p. 15-26; eadem, *La nécropole du Bronze récent de Zimnicea, dép. de Teleorman*, în *Dacia N.S.*, XVII, 1973, p. 77-97; eadem, *Autour des fouilles de Zimnicea. I. La nécropole datée du Bronze tardif de Zimnicea. II. Agglomération et nécropole gétique à Zimnicea*, în *Thracia*, III, Serdicae, 1974, p. 47-64; eadem, *La nécropole gète de Zimnicea*, în *Dacia N.S.*, XXIV, 1980, p. 19-126; Despina Măgureanu, *Zimnicea, Fragmentarium*, *Archaeology: Making of and practice*, Studies in honor of Mircea Babeș at his 70th anniversary, Pitești, 2011, p. 87-102.

⁴ I. Nestor, *Săpăturile arheologice de la Zimnicea, jud. Teleorman*, în *Studii*, II, 1949, 1, p. 116.

⁵ Pentru activitatea lui Cesar Bolliac a se vedea Dragoș Măndescu, *Descoperirea sitului arheologic de la Zimnicea și prima etapă a cercetării sale: „Explorațiunile” lui Cesar Bolliac (1845, 1858 ?, 1869, 1871–1873)*, în *BMJT*, 1, 2009, p. 205-214 cu bibliografia.

⁶ D. Spănu, *Campania Zimnicea 1924 – informații restituite. Cercetările arheologice conduse de I. Andrieșescu pe situl „Cetate”*, în *Argesis*, 14, 2005, p. 117-173; G. Trohani, *Restitutio. Așezarea getică de la Zimnicea pe baza unor mai vechi și mai noi însemnări*, în *Cercetări Arheologice*, MNIR, XIII, 2006, p. 213-230.

1949, a efectuat primele săpături științifice⁷. Din acest ultim colectiv au făcut parte Alexandrina D. Alexandrescu, Nichita Adăniloaiei, Bucur Mitrea, Ion Barnea, Irina Casan (-Franga), Corneliu N. Mateescu, Anton Nițu, Pamfil P. Polonic, Milcana Pauncev și Vlad Zirra. Vremelnic au fost prezenți Hortensia Dumitrescu⁸, Mircea Petrescu-Dâmbovița și Eugen Comșa – toți trei lăsând și însemnări. Tot vremelnic, în 1948, a participat și Dinu V. Rosetti, acesta fiind arestat direct de pe șantier⁹.

Între anii 1966–1975 săpăturile au fost conduse de către Alexandrina D. Alexandrescu de la Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București, în colaborare cu Mihai Ionescu, de la Muzeul din Giurgiu și Corneliu Beda, de la Muzeul din Alexandria. Temporar au mai participat Mariana Chițescu¹⁰ (Institutul de Arheologie), Anca Păunescu, Georgeta Dănilă (-Trohani) și George Trohani (Muzeul Național de Istorie a României din București), precum și diverși studenți, viitori arheologi – Mariana Beldie (-Dumitrache), Cornelia Boruga (-Stoica) etc.

Din anul 2000, până în prezent (2016), săpăturile arheologice – având la început un caracter de verificare, iar apoi de salvare – au fost reluate de diverse colective, patronate în special de către Institutul de Arheologie din București (Mircea Babeș și Anca Ganciu)¹¹.

II.

CERCETAREA ARHEOLOGICĂ

În privința utilizării pentru prima dată a toponimului Zimnicea sunt încă numeroase discuții. Disputa pornește de la cronicarul bizantin Ioan Kinnamos, viețuitor în a doua jumătate a secolului al XII-lea. Descriind expediția de pedepsire a cumanilor, ce prădaseră teritoriile bizantine, de către împăratul Manuel I Comnenul din anul 1148, la nord de Dunăre, pune în gura unui barcagiu reproșul adresat împăratului: „dacă Basileul se îngrijea de <nevoile> noastre, nici **Demnitzikos** n-ar fi fost cucerit (căci așa se numea cetatea luată, cum s-a spus, de sciți) și nici bunurile noastre n-ar fi fost luate și duse de barbari, după bunul lor plac”¹².

Numele respectivei cetăți, grafiat și sub formele **Demnitikos** sau **Domnitzikos**, a fost localizat de unii istorici – Tomascsek, Vasilevski, Iorga, Bănescu – la Zimnicea. Dar alții îl identifică cu Sviștov, Glavinița lângă Turtucaia, Dinogetia (Bisericuța – Garvăn) sau Turnu Măgurele¹³.

Disputa continuă prin relatarea din anul 1385, în jurnalele de călătorie ale unor pelerini germani creștini, **Peter Sparnau** și **Ulrich von Tennstädt**, care la întoarcerea de la Ierusalim, în drumul lor spre casă, trec prin aceste meleaguri pentru a trece Dunărea¹⁴.

⁷ Ion Nestor și colab., *Săpăturile arheologice de la Zimnicea, jud. Teleorman*, Studii, II, 1949, 1, p. 116-125; idem, *Așezările din societatea primitivă și sclavagistă în regiunea Dunării de Jos. Raport sumar asupra campaniei de săpături arheologice de la Zimnicea*, SCIV, I, 1950, 1, p. 93-102.

⁸ A se vedea condițiile participării la Vl. Dumitrescu, *Oameni și cioburi*, în *Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos*, XI, Călărași, 1993, p. 167.

⁹ Panait I. Panait, *În memoria arheologilor pământului Bucureștilor*, în CAB, V, 2002, p. 12.

¹⁰ Maria Chițescu, *O monedă a orașului Alopeconnesos (Chersonesusul tracic) descoperită la Zimnicea*, SCIV, 23, 1972, 2, p. 299-306.

¹¹ A se vedea rapoartele anuale publicate în anualele *Cronica Cercetărilor Arheologice din România* editate de Ministerul Culturii; D. Spănu, *Contribuții arheologice și iconografice la cercetarea sitului „Cetate” de la Zimnicea*, Ed. Ordessos, Pitești, 2014.

¹² Ioannis Cinnami, *Epitome rerum ab Ioanne et Alesio Comnenis gestarum ad fidem codicis Vaticani recensuit Augustus Meineke*, Bonn, 1836, reprodus în *Fontes Historiae Daco-Romanae*, III, Ed. Academiei, București, 1975, pp. 233-235, nota 8.

¹³ *Ibidem*, nota 8. A se vedea și N. Iorga, *Revelații toponimice pentru istoria neștiută a românilor – 1. Teleormanul*, *Analele Academiei Române, memoriile Secțiunii Istorice*, III, XXIII, 14, București, Monitorul oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, 1941, p. 11; idem, *Istoria românilor*, III, București, 1937, p. 53 și 169.

¹⁴ A se vedea *Călători străini despre țările române*, I, Ed. Științifică, București, 1968, redactor Maria Holban, pp. 17-20 cu bibliografia. Mai recente sunt două lucrări de popularizare care amestecă lucrurile, având și greșeli de ortografie a numelor proprii: Gh. Boldișor, *Monografia orașului Zimnicea*, Alexandria, Ed. Velox, 2007, *passim*; C. Beda, *Orașul Zimnicea, în 1000 documente și imagini*, București, Ed. Stephanus, 2014, *passim*.

„Izvorul istoric” îl constituie un manuscris (Ms. 055 b f. 182-r și v) aflat în Biblioteca din Weimar. O primă menționare a sa se face în 1865¹⁵, urmată de altele în 1880 și 1889 (scurt rezumat)¹⁶. Publicări mai detaliate se fac în 1890 și 1891¹⁷.

În istoriografia românească prime mențiuni s-au făcut în 1897¹⁸ și 1916¹⁹, iar apoi cel ce a prezentat diverse interpretări a fost N. Iorga²⁰.

Toate aceste publicări și republicări au la bază deslușirea denumirii toponimelor din manuscris în raport cu situația actuală din teren.

În traducerea și interpretarea Mariei Holban, din 1968, pornind de la publicarea din 1891, textul este următorul:

„De la Tîrnovo (= Tirnago) am sosit într-un oraș care se numește Ș(v)istov (= Czwista). Aci am trecut Dunărea (= Tirmaw, probabil = Tunnaw). Apoi am sosit în Țara Românească (= das Lant Walachei, Galathie inițial) unde are și voievodul (= Weidan = Woivode) de aci un oraș care se numește Șistov (Zimnicea de azi, în vechime „Podul Șistovului”). De la Șistov am mers la Rușii de Vede (= Prufsnart / Russenart = Bucurest, inițial); după aceea la Nuwestad (= Târgu Nou = foarte probabil Pitești, Tergovist inițial)”. Trec apoi prin Nerxs (= Station Merp), Langeowe (= Câmpulung), Krone (= Kronstadt / Brașov) ș.a.m.d.

Prin urmare vocabula „zimnicea” încă nu era în uz, iar pentru așezarea de la nord de Dunăre pare a se folosi denumirea de „Șistovul românesc” (!) sau, mai târziu, „Podul Șistovului”.

În 1457 este posibil ca Vlad Țepeș să fi trecut pe la Zimnicea. Ceea ce este însă sigur este faptul că în anexa la o scrisoare trimisă pe 11 februarie 1462 lui Matei Corvin, rege al Ungariei (1458–1490), după încheierea cu succes a unui atac în sudul Dunării, sunt înregistrați morții (23.883 în total) pe localități. Printre aceste localități figurează și Zimnicea (Zomonida, aflată în stăpânirea românilor)²¹.

În documentele interne ale Țării Românești prima mențiune a Zimnicei este făcută la 21 noiembrie 1504²², când Radu cel Mare întărește Mănăstirii Glavacioc „satul numit Zimnicele și cu tot hotarul și pe baltă și pe uscat”, dăruit de Ivan clucer²³.

Peste 7 ani, pe 30 august 1511, Vlad cel Tânăr voievod întărește „jupanului Vârjoghe, slugerul din satul Voevodești de la gura Vedei și cu fiii lui, câți îi va lăsa Dumnezeu, să-i fie satul anume Zemnicele tot și cu tot hotarul și cu toate seliștele și bălțile care țin de acel hotar. Și hotarul să-i fie din sus pe gura Ulmuștelor și drept la Dunăre la Plopii lui Vârjoghe și gârla ce iese din iezer; și iarăși de acolo să-i fie Gârla Sviștovului și Gârla Mare care se împreună cu Vedeia și Balta lui Calotă și Vărmiariul și Zlatanul și Crivdea și Ciulința și de acolo, câte lacuri sunt în acele bălți până unde dă în hotarul de jos și Fățana și Mlăjetul, tot să-i fie în jos pe Dunăre până în cap la Crângul Manei și de acolo drept peste baltă până unde se împreună gârla cu Vedeia; pentru că aceste sate și seliști și bălți care sunt mai-sus scrise toate sunt ale jupanului Vârjoghe slugerul de dedină de la părinții și buncii lui.”²⁴

¹⁵ *Die Jerusalemfahrt des Peter Sparnau und Ulrich von Tennstaedt (1385)*, de către von Reinhold Röhrich, Zeitschrift: „Das Ausland” 1865, XXXVIII, 917--919, gab Kainz. aus denl Münchener Kodex Cgm 1.67 s. XV (M.)

¹⁶ Reinhold Röhrich, H. Meisner, *Deutsche Pilgerreisen nach dem Heiligen Lande*, Berlin 1880, pp. 468-469; Gotha, 1889, pp. 109-110.

¹⁷ Reinhold Röhrich, noi ediții cu note în *Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin*, Bd. XXV, 1890, pp.34-35 și, în special, 1891, Bd. 26, pp. 479-491.

¹⁸ N. Iorga, *Acte și fragmente cu privire la istoria românilor adunate din depozitele de manuscrise ale Apusului*, vol. III, București, Imprimeria Statului, 1897, pp. 1-2, n.2.

¹⁹ Alex. Sadi-Ionescu, *Bibliografia călătorilor străini în ținuturile românești*, 1916, pp. 10-11.

²⁰ N. Iorga, *Istoria comerțului românesc*, vol. I, București, Tip. „Tiparul Românesc”, 1925, p. 55; idem, *Un vechi călător german în sec XIV-lea la noi, rectificări de interpretare*, în *Revista Istorică*, XXIII, 1937, p. 25; Cei doi călători sunt citați și în *Istoria românilor prin călători*, ediția a II-a, vol. I, București, Ed. Casei Școalelor, 1928, p. 8, 23

²¹ N. Stoicescu, *Vlad Țepeș*, București, Ed. Academiei, 1976, pp. 94-95 cu bibliografia. Identificarea localităților la P.Șt. Năsturel, *Studia Balcanica*, I, 1970, pp. 126-128.

²² N. Stoicescu, *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România. I, Țara Românească*, vol. 2, Mitropolia Olteniei, 1970, p. 730-731.

²³ DRH, B, II, 1972, doc. 28.

²⁴ *Ibidem*, doc. 90, p. 187. A se vedea și documentul din 6 mai 1551, DRH, B, V, 1983, doc. 7, p. 11.

Din descrierea hotarului reiese clar că este vorba de satul Zimnicele, pendinte de comuna Năsturelu, situat astăzi la cca 2 km est de orașul Zimnicea. Deci la cca 8-10 km est de fosta „Cetate”.

* * *

În cele de față prezentăm descoperirile aparținând evului mediu, perioadă studiată mai asiduu în primele campanii dar rămasă încă, în mare parte, inedită²⁵.

La prezentarea acestor descoperiri ne-am bazat pe însemnările, desenele, planurile și fișele de obiect ce ne-au fost lăsate personal de către regretata Alexandrina D. Alexandrescu (8 noiembrie 1920 – 9 iunie 1995). Este vorba de carnete cu însemnările zilnice ale participanților la săpături, de o parte a planurilor și profilurilor desenate, de foi dactilografiate și scrise de mână, de fișe de obiect cu desene și descrieri. Trebuie să o spunem însă din capul locului că documentația nu este completă – planurile și profilele secțiunilor trasate în anii 1948–1949 pe „Cetate” lipsesc deși se fac dese referiri la ele de către participanții la cercetare. În schimb avem profilurile, dar rareori sunt marcate locuințele. Iar în ceea ce privește „legenda” (explicația) straturilor de pământ am păstrat termenii utilizați de cercetătorii epocii.

De asemenea am păstrat numerotarea complexelor – bordeie, gropi și morminte – făcută de către Alexandrina D. Alexandrescu.

După cum se știe toată zona din jurul „Cetății”, denumită de Cesar Bolliac „câmpul morților”, ce se prezintă ca o înșirare de movile (dâmburi) – unele artificiale, altele naturale – a fost împărțită în „C”-uri (C de la „cimitir”). (Pl. I)

Punctul „Cetate” este mărginit la nord de un drum Est–Vest ce coboară, după cum am mai spus, spre pâraul Pasărea. Acest drum se continuă spre Est, înspre oraș, cu strada Cetății. La est de „Cetate” se află un alt drum, ce coboară în pantă spre luncă, în sud. Acest drum este numit de localnici „Ruscă”. Iar și mai la Est se află zona C17 V(est) cu secțiunile 1–18 și jumătate din s.19. În partea centrală a acestei zone se află C4, iar la Est C3. La Sud de C3 se află s.19 ce se continuă spre Est, care reprezintă limita de Nord a zonei C17 E(st) cu secțiunile 20–64. La NE se află C13.

La circa 100 m Sud de C17 E, la SE de „Cetate” și pe marginea terasei spre lunca Dunării, se află C15 și C16. Iar la Nord de C3 și de strada Cetății este situat C12. Pe tot „Câmpul morților”, la nord de strada Cetății mai sunt situate C1-2, 5-11 și 18-19.

Descoperiri din epoca medievală s-au făcut, în afară de „Cetate”, în anii 1948 – 1949 în C2 (17 morminte medievale), C3 și C4; în anul 1967 în C12; în 1968 și 1973 în C15; în anii 1969, 1970 și 1972–1974 în C17; în anii 1966, 1969 și 1970 în „Ruscă”, pe malul dinspre Est.

În ceea ce privește cercetările de pe „Cetate” în anul 1948 s-au săpat secțiunile I–V; în anul 1949 s.VI, VI-1, VII și VII-1; în anul 1966 s.VIII, IX, X, XI și Xa; în 1967 s-a continuat s.VIII și s-a săpat în s.XII și XIII; în anul 1968 s.XIV și XVI; în anul 1970 s.XVII; în anul 1971 s-a continuat s.VIII și s-a săpat s.XV; în anul 1972 s-a continuat s.XV și în 1975 s.XVIII.

Numerotarea careurilor s-a făcut, în general, de la Nord la Sud și de la Vest la Est.

Nedisponând de un plan general cu numerotarea secțiunilor din punctul „Cetate”, iar din planurile, profilele, descrierile și notițele păstrate nereieșind cu claritate amplasarea lor avem anumite dubii în veridicitatea celor enunțate de noi – ne referim la secțiunile IX–XI și XVII, săpături Suzana Dimitriu. Pe un plan-schiță, dar făcut la scara 1:100, secțiunile IX–XI figurează ca fiind trasate deasupra s.VI, VI-1 și VII, VII-1. În schimb, s.XVII este menționat ca aflându-se între s.VIII și s.XIII, adică fiind uneori confundat cu el s.XIII B. S.XVII a fost trasat și săpat „pentru urmărirea valului și șanțului” în zona centrală.

---

²⁵ Face excepție o parte a materialului ceramic ce a fost utilizat de către Doamna Ecaterina Țânțăreanu în lucrarea dânssei de doctorat și publicat, mai întâi în diverse articole, iar apoi într-o carte: E. Țânțăreanu, *Habitat medieval în sud-vestul Munteniei în sec. XIV–XVII. Temeiuri istorice și arheologice*, Seria „Publicațiile Muzeului Județean Teleorman” I, București, Ed. Renaissance, 2010.

III.

AȘEZAREA MEDIEVALĂ. LOCUINȚELE – BORDEI

Pe movila **C 3** sunt situate **Bordeiele 1–10**, dispuse radial spre marginile ei. Movila C3 este la origine un tumul funerar preistoric cu o suprafață de cca 600 m.p. și înalt de 1 m. Ea „reprezintă movila cea mai înaltă din întregul grup de morminte din preajma Cetății”²⁶. Planul movilei C3, cu profilele bordeielor și descoperirile *in situ* a fost desenat de către Corneliu Mateescu, la scara 1/50 și poartă data de 14 iulie 1949. Pe baza acestui plan s-a refăcut schița ce se publică (Pl. II).

Pe un dâmb natural, notat **C 4** în imediata apropiere a movilei C 3, la cca 25 m V, se află **Bordeiul 1 bis**, notat inițial 11. Nu s-a păstrat nici o descriere a lui, a planului sau profilului aferent.

În zona **C 17** au fost cercetate **Bordeiele 11–31**. Bordeiele 11–21 se aflau în partea de V a lui C17 (Pl. III), iar Bordeiele 22–31 în partea de E (Pl. IV). Departajarea între V și E s-a făcut în raport de C3, care se interpune între cele două zone.

Primele trei, **Bordeiele 11–13** se aflau în s.1 V, de la V la E, între careurile 1,75–5,25, 9–11 și respectiv 14,50–18, la dimensiunile secțiunii din aceea perioadă, deoarece în 1970 s.1 s-a prelungit spre V cu cca 46 m. Primele două, Bordeiele 11 și 12, erau orientate N–S, iar al treilea, Bordeiul 13, V–E.

Bordeiul 14 se afla în nordul zonei de V, în s.4 V, între careurile 4–9 și în caseta ce s-a trasat special la N. Era orientat N–S.

Bordeiul 15 se afla în centrul zonei de V a lui C17, în s.8–9 V, între careurile 7–15 și era orientat V–E, fiind foarte vag delimitat.

Bordeiul 16 se afla în partea de SV a zonei de V a lui C17, în capătul de Sud al s.13 și 14 V. Era orientat N–S.

Bordeiul 17 se afla la Est de precedentul, în capătul de S al s.16 V și era orientat de asemenea N–S.

Bordeiul 18 trebuie să se fi aflat în capătul de Est al s.24 și 26, din partea centrală a lui C17, și era orientat N–S. În însemnările de șantier nu s-a păstrat numerotarea secțiunilor.

Bordeiele 19 și 20 se aflau unul lângă celălalt, 19 la N, între careurile 7–11, și 20 la S, între careurile 3–5, probabil ale s.46. Bordeiul 19 era orientat N–S, iar Bordeiul 20 V–E.

Bordeiul 21 se afla în spre capătul de S al s.44–45 din partea centrală a C17 și era orientat N–S.

Bordeiul 22 se afla în partea de E a C17, în s.50, fără a se da careurile. Trebuie să fi fost în partea vestică, spre s.47. Era orientat N–S, intrarea făcându-se printr-un gârlici aflat în colțul de SV.

Bordeiele 23–25, de la E la V, se aflau de asemenea în partea de E a C17, în zona s.49–52. Trebuie să fi fost descoperite puțin mai la E de Bordeiul 22. Bordeiul 23, orientat NV–SE, se afla în apropierea capetelor de E – conform săpăturilor din anul 1972, deoarece în anii următori, 1973 și 1974, săpătura s-a extins spre E – ale s.50 și 51, colțul de S pătrunzând puțin și în s.52.

La 4 m V de Bordeiul 23 se afla Bordeiul 24, orientat N–S, intersectat de s.49, 51 și 50. Iar mai la V, spre Bordeiul 22, se afla Bordeiul 25, intersectat de s.50.

Bordeiul 26 se afla, după părerea noastră, în capătul de V al s.56 și nu 61 cum apare pe planul desenat în timpul săpăturilor din 1973, din zona de SE a lui C 17. Era orientat N–S.

Bordeiele 27 și 28 au fost cercetate în 1973, în C 17. Pe planul și profilul de pe hârtia milimetrică desenate în timpul săpăturilor arheologice se menționează că se aflau în s.62,

²⁶ I. Nestor, SCIV I, 1950, 1, p. 96 cu fig.

careurile 5–9 și 15–18. Dar din planul general al C17, publicat în Dacia din 1980, reiese că ar fi mai curând s.61. Prin urmare este o greșeală de notare în timpul desenării planului bordeielor sau o inversare a numerotării secțiunilor 61 respectiv 62. Orientat N–S, Bordeiu 27 se afla la Vest de Bordeiu 28.

Bordeiele 29 și 30 se aflau în s.63, careurile 11–13, respectiv 5–9. Planul publicat în 1980 nu corespunde însă cu cel desenat în 1974, ne referim la casetele trasate în vederea cercetării celor două bordeie. Bordeiu 29, mai mult bănuie a fi existat, se afla la E de Bordeiu 30, de formă ovală și orientat N–S. Sunt cele mai de sud bordeie din C17, partea de E.

Bordeiu 31 se afla în capătul de Est al s.64, era orientat N–S, intrarea făcându-se prin colțul de SV.

În zona **C 12**, s.4, la NNE de C3 și la N de drumul ce coboară dinspre Zimnicea spre pâraul Pasărea, pe la nord de „Cetate”, se afla **Bordeiu 32**. Din analiza planului C12 publicat, s.4 trebuie să fie secțiunea din Est, iar caseta din această zonă a fost cercetată pentru delimitarea bordeiului, aflat între careurile 4–12. Doar pe baza profilului păstrat nu s-a putut plasa în teren bordeiu, orientarea lui trebuind a fi însă N–S (Pl. V).

În zona **C 15** se aflau **Bordeiele 33–39**. Primele patru, Bordeiele 33–36, au fost cercetate în anul 1968 și se aflau în zona de N a lui C15. Următoarele trei, Bordeiele 37–39, au fost identificate în anul 1973 și sunt cele mai de sud locuințe descoperite (Pl. VI).

Bordeiu 33 se afla în partea de NV a C15, în s.1, careurile 12–17, orientat SV–NE.

Bordeiu 34 se afla în partea de SV a C15, aproape de capătul de Sud al secțiunilor 1 și 15. Din păcate nu s-a păstrat nici un plan sau profil al lui. Orientarea lui trebuie să fi fost N–S.

Bordeiu 35 se afla în apropierea capătului de Sud al s.5, din zona nord centrală a C15. Orientarea sa era NV–SE.

Bordeiu 36 – pe planul desenat în timpul săpăturilor arheologice se menționează ca fiind situat în s.10. Din analiza planului C15, publicat anterior, s-ar părea că pe planul desenat al bordeiului nordul este inversat cu sudul (?), ceea ce pare puțin probabil. În schimb, pe fișa de obiect a unei piese din fier, nedefinibilă ca utilitate, se menționează s.17. În acest caz, bordeiu s-ar fi aflat în caseta din jumătatea de nord a s.17, comună cu s.6, fapt mai acceptabil. Oricum, în ambele situații bordeiu se afla în partea de NE a zonei central nordice a lui C15.

Bordeiu 37, bănuie a fi existat, se afla în s.2, careurile 8–9, în zona SE centrală a lui C15.

Bordeiu 38 se afla în capătul de Sud al secțiunilor 1 și 2, săpate în anul 1973, careurile 2–4, din zona SE centrală a lui C15.

Bordeiu 39 se afla în colțul de SE al zonei C15, în s.3/1973, pe planul publicat anterior de A.D. Alexandrescu aici aflându-se o casetă. În schimb pe planul publicat de D. Spânu apar două casete, care par a fi confirmate de schițele păstrate ale zonei investigate, și atunci caseta mai de sud este cea a bordeiului.

În **zona Ruscă**, a drumului ce coboară pe la est de cetate spre luncă, se aflau **Bordeiele 40–48**. Au fost parțial identificate în anii 1966, 1969 și 1970 prin taluzarea malului și mici casete. Erau orientate N–S (Bd. 40, 43, 44 și 46–48) sau V–E (Bd. 41, 42 și 45). Bordeiele 41, 45 și 46 aveau la exterior câte un cuptor.

Bordeiu 40 – cercetat în 1966, era de formă relativ dreptunghiulară, latura vestică fiind distrusă.

Bordeiu 41 – parțial identificat în 1966, în mal pe circa 3 m. lățime și pătrunzând 1,60 m. De formă dreptunghiulară. În apropierea părții de N se afla o vatră mare, situată în fața unui cuptor ce ieșea în exterior.

Bordeiu 42 – parțial identificat, doar partea de E, în 1966. De formă dreptunghiulară. Orientat E–V. În apropierea colțului de SE se afla un mare cuptor, rotund, ce ieșea în exterior.

În secțiunile I–XVIII din „Cetate”, se aflau **Bordeiele 49–65** ce reprezintă lotul de bordeie descoperite în anii 1948–1949. Numerotarea bordeielor s-a făcut de la N la S, în ordinea numerică a secțiunilor.

Bordeiele 49 și 50 se aflau în s.I, pe latura de nord a promontoriului denumit „Cetate”. Bordeiul 49 în capătul de Nord, iar Bordeiul 50 în capătul de sud al secțiunii lungi de 40 m.

Bordeiele 51–53 au fost identificate în s.II, în centrul laturii de N a „Cetății”, la V de s.I, a căror fixare în plan, pe baza profilelor păstrate în desen, este însă destul de anevoioasă.

În zona nord-vestică, în s.III, se aflau **Bordeiele 54–56**, iar în colțul de NV, în s.IV, **Bordeiul 57**.

În SE „Cetății”, în s.VI și VII-1, s-au descoperit **Bordeiele 58** și respectiv **59**.

Bordeiul 60, despre care s-au păstrat câteva eventuale date, se afla cam pe mijlocul laturii de E a promontoriului, în s.VIII. Ceva mai la nord, mai întâi în s.XIII, **Bordeiul 61**, iar apoi, în s.XIV, în partea de NE, **Bordeiul 62**.

În zona est-centrală a „Cetății”, în s.XV, se aflau **Bordeiele 63-64**, iar în s.XVII, **Bordeiul 65**.

IV. DESCRIEREA BORDEIELOR ȘI CONȚINUTUL LOR

Bordeiul 1 (Pl. VII-XII)

Cercetat în 1949 în C3, Bd.1. Pe baza însemnărilor (dactilografiate), a planurilor și profilurilor făcute de către Corneliu Mateescu s-au putut stabili următoarele:

Grundriss s-a executat la -0,49 m față de taluzul de Vest al brațului de Nord al crucii trasate în C3. Bordeiul era situat în partea de NV a suprafeței C3. Era orientat Vest – Est și avea o formă cvasi-dreptunghiulară 7,10 x 3,20/3,35/2,90 m. Fundul se afla la adâncimea de 0,90 m. Umplutura bordeiului conținea un pământ negru, iar fundul bordeiului intra într-un pământ galben, nisipos.

În partea de Sud a bordeiului și către centrul laturii de Sud s-au constatat urmele unui cuptor, din care n-a mai rămas, ca formă, nimic. Se observa în colțul de SE chirpici scobit din care a fost făcută bolta cuptorului (nr. 1 plan). Mai la Vest se afla o piatră (nr. 2) și chirpici (nr. 3-4 pe plan) de la cuptor, ce se vedeau clar. Sub chirpici (nr. 4) și în continuarea lipiturii (nr. 5) era lipitura vetrei (nr. 6). Chirpicul era ars până la roșu vișiniu; arsura de sub lipitura vetrei era puternică, incendiul fiind violent. Pe vatră și sub chirpici se aflau bucățele de cărbune.

Orientarea cuptorului se vedea clar N–S. Era puțin băgat în perete. Arsura de sub lipitură avea 12 cm grosime, din care 9 cm cu arsură puternică și 3 cm slabă. Baza arsurii cuptorului de la Ț. 9 N se afla la -0,90 m.

În colțul de Sud al bordeiului se afla un grup de cărbuni (I pe plan), provenind de la niște pari așezați orizontal. Lângă cuptor, pusă inițial probabil pe el, s-a descoperit o lamă de cuțit. În partea de NV a bordeiului se afla un alt grup de cărbuni (II), parte dintr-o singură bârnă. Toate bârnele erau căzute orizontal, una nefiind complet carbonizată (III-VI).

Ca inventar, după însemnările lui Corneliu Mateescu, s-a descoperit:

Pe fund un vas cu două torți și cu gura puțin mai ridicată, are drept capac un fund de vas, la adâncimea de -0,77 m de la Ț. 9 și -1,01 de la Ț. 5 N

În lărgirea B 1: cuie de fier, 1 mormânt de incinerare, 1 mormânt de inhumare cu vas, + 1 mormânt de incinerare, + 1 daltă de fier.

În interiorul bordeiului – grâu carbonizat, ace, un cuțit, un nasture-buton, o gresie, 39 cuie, 3 piroane, 3 ace, 1 cuțit, 2 și jumătate butoni de bronz cu argint, 1 vârf de săgeată, 1 „oglină”, 1 gresie, coji de ouă.

Pe planul desenat figurează: 1. boltă cuptor; 2. piatră la V de cuptor; 3-4. chirpici de la cuptor; 5. lipitură; 6. lipitura vetrei; I. grup de cărbuni din colțul de S al bordeiului; II. grup de cărbuni în partea de NV; III-VI. bârne căzute orizontal.

Conform fișelor cu obiecte de inventar bordeiul conținea:

1. **Oală cu toartă** din lut ars – fragment din partea superioară. Buza rotunjită și teșită oblic la interior. Gura posibil să fi avut un cioc. Corp bombat. De sub buză până deasupra diametrului maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pastă bună, foarte nisipoasă cu multă mică, de culoare cărămie spre cenușiu. Arsă secundar. Pe buză, gât și toartă smalt verde palid. Sub buză linie incizată în val sub care sunt șanțulețe orizontale, incizate, tăiate de linii oblice adâncite. $\hat{I} = 7,6-10,5$ cm, D gură = 12,1 cm. MNA I 2425 și I 9539 (aflat în Bordeiul 6).

2. **Oală cu toartă** din lut ars – reconstituită din fragmente. Buza oblică, rotunjită. Corpul bombat. Fundul drept. Din buză până pe diametrul maxim se afla o toartă cu secțiunea ovală. Pasta fină, cenușiu-verzuie. Arsă secundar. Sub buză patru linii orizontale, paralele, incizate. La baza gâtului linie în val, incizată. Pe corp decor de dungi oblice, lustruite. $\hat{I} = 15,5$ cm, D gură = 13 cm, D max = 14,3 cm, D fund = 7,2 cm. MNA I 2431 a, b, ?, I 2341 h.

3. **Oală cu toartă** din lut ars – partea superioară. Buza rotunjită, teșită oblic la exterior. Corpul bombat. Pe umăr bandă de linii incizate, orizontale, paralele. Pe corp bandă de linii lustruite, oblice, întretăiate. Pasta cu multă mică. Multe striuri fine de lucru în interior. Slip cu foarte multă mică, cărămiziu. Fața neagră. $\hat{I} = 6,2$ cm, D = 14 cm. MNA I 2436.

4. **Oală cu toartă** din lut ars – partea superioară. Buza verticală, rotunjită. Corpul bombat. Pastă bună, cu multă mică. Slip cărămiziu la suprafață cu degradeu cenușiu. Pe gât linii incizate, orizontale, paralele. La baza gâtului linie în val. Pe corp dungi de linii oblice lustruite. $\hat{I} = 5,25$ cm. MNA I 2446 a.

5. **Oală cu toartă** din lut ars – reconstituită din fragmente. Buza oblică, rotunjită. Corpul bombat. Din buză până pe diametrul maxim se afla o toartă cu secțiunea ovală. Pastă semifină cu nisip și multă mică. Brun deschis devenit aproape cenușiu. Arsă secundar, pe alocuri devenind neagră. La baza gâtului și pe partea superioară a corpului șanțulețe incizate, orizontale, paralele. Pe partea inferioară a corpului benzi de linii oblice lustruite. $\hat{I} = 14$ cm, D gură = 11,8 cm. MNA I 2426, 2439, 2432 c.

6. **Oală cu toartă** din lut ars – doar partea inferioară a corpului bombat. Fundul tăiat neglijent din cuțit, relativ drept. De sub diametrul maxim pornea în sus o toartă cu secțiunea ovală. Pastă fină cu nisip și mică. Slip neglijent. Cenușiu-negricios. Pe corp dungi de linii oblice, lustruite. La baza gâtului două șanțulețe incizate, orizontale. $\hat{I} = 11,4$ cm, D fund = 7,6 cm. MNA I 2431 e, 2435.

7. **Oală cu toartă** – partea inferioară. Corp bombat. Fund profilat, cu mijlocul lipsă. Pastă fină cu cioburi și mică. Cărămie deschis până la cenușiu închis. Decor de dungi late, lustruite, oblice. $\hat{I} = 11,5$ cm, D fund = 9,6 cm. MNA I 2423, 2521 f.

8. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită din fragmente. Buza teșită oblic la exterior, oblică. Din buză pornește o toartă, lată, cu secțiunea ovală, până pe diametrul maxim. Corpul bombat. Fundul neted din cuțit ca și partea inferioară a corpului. Pastă bună, nisipoasă, cu rare grăunțe de calcar și mică. Cărămie pe mici porțiuni, în rest cenușie cu resturi de materie organică înnegrită. Pe buză două șanțuri din lucru și un șanțuleț pe ea. Pe corp șanțulețe din ce în ce mai late, începând de sub buză și până sub diametrul maxim. $\hat{I} = 21$ cm, D gură = 15,5 cm, D fund = 9 cm. MNA I 2420.

9. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită din fragmente. Buza dreaptă. Corpul bombat. Fundul drept, cu urme de sfoară. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pastă semifină, cu spații libere, pietricele, multă mică. Buza și partea inferioară brun-deschis, restul cenușiu-negricios. Pe buză și gât patru șanțulețe orizontale, paralele. Pe umăr decor, probabil, cu „scândurica”. $\hat{I} = 16,8$ cm, D gură = 13,5 cm, D fund = 8,3 cm. MNA I 2432, 2432 a, ?, 2434 (?).

10. **Oală cu toartă** – fragmente din partea superioară. Buza teșită oblic la interior. Corpul bombat. Pasta foarte nisipoasă, cu spații libere. Brun-deschis spre cenușiu. Pe gât patru șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 10,4$ cm, D gură = 12,4 cm. MNA I 2432 d, 2437, 2438 i, 2440 b.

11. **Oală cu toartă** fragmentară. Buza teșită oblic la interior. Corpul bombat. Fundul drept, cu urme de sfoară. Toarta pornea din buză până pe diametrul maxim, cu secțiunea ovală. Pasta semi-grosolană, cu pietricele și mică, mai ales în slip. Brun deschis spre cenușiu. Pe buză trei șanțulețe

inegal adâncite, orizontale și cu striuri de lucru. Pe umăr trei-patru șanțulețe. La interiorul fundului vizibilă spirala. $\hat{I} = 16,5$ cm., D fund = 9 cm. MNA I 2428, 2440 b, d, 2441 a, 2444 b, 24xx?, 2527, ?.

12. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită din fragmente. Buza dreaptă. Corpul bombat. Fundul drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pastă relativ grosolană, cu spații libere, pietricele, multă mică, neglijent prelucrată. Cenușiu-negricios. Arsă secundar. Pe buză patru-cinci șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 15,6$ cm, D gură = 12 cm, D fund = 8,4 cm. MNA I 2429 a, 2430, ?

13. **Oală cu toartă** – fragment din partea superioară. Reconstituită. Buza dreaptă. Corpul bombat. Pastă semi-grosolană cu mică. Brun deschis, cărmiziu. Arsă secundar – cenușiu. Slip cu multă mică. Neglijent lucrată. Pe buză două șanțulețe orizontale, paralele, iar pe umăr trei șanțulețe. $\hat{I} = 11,7$ cm, D gură = 12,5 cm. MNA I 2428 a, d, 2440 c, e, g, 2497 d.

14. **Oală cu toartă** fragmentară. Reconstituită. Buza rotunjită, oblică. Corp bombat. Fund drept, albiat din cuțit ca și partea inferioară a corpului. Din buză până pe diametrul maxim se afla o toartă. Pastă fină cu cioburi. Slip cu mică. Cărmizie intens, brun deschis cenușiu, cenușiu-verzui, cenușiu relativ închis. Pe partea superioară a corpului, între două șiruri orizontale de mici alveole se află o linie în val incizată. Pe diametrul maxim alt șir orizontal de alveole sub care se află dungi oblice, late, adâncite. $\hat{I} = 11,6$ cm, D gură = 9,5 cm, D fund 6 cm. MNA I 2545 f, i, 2427, 2451 b.

15. **Oală cu toartă**. Reconstituită. Buza dreaptă, oblică. Corp bombat. Fund drept netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului. Din buză până sub diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pastă aspră, nisipoasă cu pietricele, multă mică, neglijent prelucrată. Brun cenușiu relativ deschis cu părți mici cărmizii. $\hat{I} = 9,6$ cm, D gură = 7,5-8 cm, D fund = 5,8 cm. MNA I 2424.

16. **Umăr de vas ceramic**. Decor de șanțulețe. MNA I 245x?

17. Fragment ceramic dintr-un **mic ulcioraș** sau **ulcică** cu decor de șanțulețe fine și dungi oblice lustruite. Urme de smalt oliv.

18. Toartă de **ulcior** (mic oțetar). Pastă fină cu miez cenușiu. Urme de smalt oliv. MNA I 2444 e.

19. Umăr fragmentar de **ulcior** (oțetar ?) din lut ars. Pastă fină. Corpul cu pereții subțiri. Decor de dungi de linii oblice și câteva șanțulețe. MNA I 2454.

20. Fragment de **ulcior** dintr-o pastă bună cu multă mică și cioburi. Brun deschis cu pete cenușii. Pe corp dungi oblice lustruite. Probabil în partea superioară a umărului o bandă de șanțulețe incizate, orizontale. D max = cca. 20 cm. MNA I 2433 a.

21. **Ulcior**. Reconstituit din fragmente. Gât relativ cilindric, cu un brâu în relief în partea superioară de sub care pornește o toartă, cu secțiunea rotundă, până pe umăr. Corpul zvelt și mult arcuit. Fundul drept. Pasta bine netezită la suprafață. Brun cenușiu, pe alocuri cărmizie, din arderea secundară. La baza gâtului șir de alveole. Trecerea între umăr și corp marcată de o bandă de trei șanțulețe între două linii în val triplu. Pe umăr, între șirul de alveole și banda cu valuri, trei brâuri verticale, în relief, decorate și șiruri orizontale de câte trei împunsături. Aceleași împunsături și pe mijlocul torții. Pe corp dungi lustruite, oblice. $\hat{I} = 25,2$ cm, D gură = 5,7 cm, D fund = 9,2 cm. MNA I 2408²⁷. MNIR 17.574.

22. **Ulcior** – oțetar de tip amforoidal. Reconstituit. Buza dreaptă, oblică spre interior. De sub buză pornesc două torți late, arcuite, cu secțiunea ovală, până pe partea superioară a corpului. Fund neted. Pastă fină nisipoasă cu mică. Cenușiu închis cu mici părți cenușiu-brun. Pe partea superioară a buzei opt șanțulețe incizate, orizontale. Pe partea superioară a corpului bandă de trei linii în val relativ ascuțit, sub care o bandă de cinci șanțulețe fine, iar apoi dungi oblice lustruite. Pe partea inferioară a corpului dungile lustruite sunt verticale. $\hat{I} = 35$ cm, D gură = 8,5 cm, D fund = 11 cm. MNA I 2419.

23. **Ulcior** (oțetar) din lut ars. Reconstituit. Gura mică. Buza rotunjită și verticală. Gât cilindric, cu o bandă/brâu în relief la mijlocul jumătății superioare. Corpul cu pereții mult arcuiți. Fundul mic, drept, netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului. De sub buză până deasupra diametrului maxim două torți late, cu secțiunea ovală. Pastă bună, cu nisip și rare pietricele. Brun cărmiziu, mai negricios spre fund. Pe partea inferioară a gâtului o bandă de trei șanțulețe orizontale, paralele, sub care se află o linie în val ascuțit, oblic. Urmează o nouă bandă de cinci

²⁷ E. Țânțăreanu, *op. cit.*, p. 157, pl. LXIII/9.

șanțulețe orizontale, paralele. Pe corp linii oblice lustruite. Pe torți șir vertical de impresiuni. $\hat{I} = 39$ cm, D gură = 8 cm, D fund = 12 cm. MNA I 2418.

Din fișele de obiecte din diverse materiale, acestui bordei îi mai aparțin:

24. **Farfurie.** Buza oblică. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Central, o pasăre spre dreapta. Bandă de vrej spiralic. Pe margine linie în val. Smalt, cărămiziu-gălbui și verde. $\hat{I} = 6,4-6,9$ cm, D gură = 22 cm, D fund = 7,5 cm.

25. **Farfurie.** Buza oblică. Corp tronconic. Fund inelar. Pe buză linie simplă în val, după care urmează trei linii simple. De linia de jos atâră patru grupe de câte două triunghiuri hașurate cu vârfurile terminate în spirală; între ele patru cercuri – în trei dintre ele sunt înscrise stele cu opt colțuri, iar cel de al patrulea este împărțit în patru sectoare, din care două sunt hașurate în două sensuri. În centru un cerc mărginit de două linii-hașuri în două sensuri, înscris în alte două linii circulare. Smalt verde oliv. $\hat{I} = 6,5$ cm, D gură = 20 cm, D fund = 6,2 cm. MNA I 2411.

26. **Strachină.** Buza verticală, teșită la interior. Gât înalt, arcuit. Corp tronconic. Fund inelar. Marginea subliniată de două linii. Sub gât o bandă mărginită de câte două linii; pe bandă grupe de câte șapte linii verticale și între ele grupe de câte nouă linii în feston, verticale. În centru șase cercuri concentrice grupate câte trei, în mijloc având câte o spirală. Smalt alb-cenușiu. Pete verzi. $\hat{I} = 8,8$ cm, D gură = 18 cm, D fund = 7,7 cm. MNA I 2410.

27. **Strachină.** Buza verticală, teșită la interior. Gât înalt, arcuit. Corp tronconic. Fund inelar. Marginea subliniată de două linii. Sub buză o bandă lată mărginită de câte două linii; pe bandă grupe de opt linii verticale, iar între ele câte trei linii în feston vertical. În centru o rozetă într-un cerc. Smalt alb-cenușiu. Pete verzi. $\hat{I} = 8,3$ cm, D gură = 17,2 cm, D fund = 7,3 cm. MNA I 2409.

28. **Mărgea** din sticlă. Sticlă verde cu irizații. $\hat{I} = 0,33$ cm., D max = 0,68 cm, D orificiu = 0,3 cm. MNA I 9528.

Podoabe din scoică – sunt de fapt 4 scoici marine (Monetaria L²⁸), folosite probabil ca cercei ori talisman la gât.

29. **Ghioc.** Cu perforația deteriorată. O mică porțiune de smalt sărit. Cenușiu din ardere. $\hat{I} = 2$ cm. MNA I 2407.

30. **Ghioc.** Cu o crăpătură și mici porțiuni de smalt sărite. Cenușiu din ardere. $\hat{I} = 2,5$ cm. MNA I 2406.

31. **Ghioc.** În bună stare, alb gălbui. $\hat{I} = 1,63$ cm. MNA I 9527.

32. **Ghioc.** Deteriorat în dreptul perforației, cu porțiuni de smalt sărite. Cenușiu din ardere. $\hat{I} = 1,57$ cm. MNA I 2553.

33. **Cute** din gresie. Cu un orificiu de atârnat. 7,9 x 3,57 x 1,2 cm. MNA I 2401. MNIR 17.627.

34. **Buton** sferic din bronz. Cu tortița puțin turtită. Pare a fi fost argintat. $\hat{I} = 1,24$ cm., D = 0,8 cm. MNA I 9529 a.

35. **Buton** sferic din bronz. Doar partea superioară cu tortița. Deformat. $\hat{I} = 1,08$ cm., D = 1 cm. MNA I 9529 b.

36. **Tindeche**²⁹ din fier. Corpul tubular. 3,6 x 2,18 cm. MNA I 9556. MNIR 17.795.

37. **Tindeche** din fier. Un dinte deteriorat ca și tubul de înmănușare. 2,68 x 1,5 cm. MNA I 9557. MNIR 17.794.

38. **Verigă** fier. Secțiunea rotundă. D exterior = 3,85–3,9 cm. MNA I 9558. MNIR 17.797.

39. **Fragment de tablă.** Fragment de tablă subțire de aramă, împăturită. Cele două capete par a fi fost decupate cu feston – poate a servit la înmănușarea unui obiect, eventual de la o căldare. 5,38 x 1,6 cm. MNA I 5926.

²⁸ N. Constantinescu, *Coconi. Un sat din Câmpia Română în epoca lui Mircea cel Bătrân*, București, Ed. Academiei RSR, 1972, p. 99, pl. XXIII/5, cu bibliografia.

²⁹ TINDECHE, *tindechi*, s. f. Bucată îngustă de lemn sau de oțel, cu dinți la ambele capete, cu ajutorul căreia se ține întinsă până la război când se țese manual (cf. dexonline, DEX 2009).

40. **Aplică** din fier. Dintr-o tablă groasă, de forma unui cerc aplatizat, pornește o prelungire trapezoidală. Pe partea rotundă 4 proeminențe *au repoussé* – trei pe margine și una centrală, iar pe partea trapezoidală trei nituri de prindere. L 9,3 cm, D cerc = 6,3 cm. MNA I 2361. MNIR 17.620.

41. **Daltă** din fier. Bară cu secțiunea pătrată. Capătul superior aplatizat și răsfrânt în exterior. Partea activă plată și ascuțită. L = 20,1 cm. MNA I 2399. MNIR 17.602.

42. **Ac de cusut** din fier. Rupt și lipit în partea superioară. L = 7,25 cm. MNA I 9524.

43. **Ac de cusut** din fier. Plat, cu capătul bont și urechea alungită, vârful ascuțit. 7,25 x 0,38 cm. MNA I 2363. MNIR 17.622.

44. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Din mâner-peduncul doar o mică porțiune cu un nit. L = 10,6 cm. MNA I 9559. MNIR 17.792.

45. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul. L = 19,3 cm., l = 2,3 cm. MNA I 2398. MNIR 17.771.

46. **Cui-piron**. Floarea rotundă. Corp cu secțiunea pătrată. L = 6,7 cm, grosime = 0,7 cm, D = 2,5 cm. MNA I 2400 (?). MNIR 17.769.

47. **Piron**. Floarea fragmentară plat-rotundă. Corp cu secțiunea rectangulară. L = 8,45 cm, g = 0,5 x 0,6 cm. D = 2,6 cm. MNA I 2362. MNIR 17.623.

48. **Piron**. Deformat. Corpul cu secțiunea pătrată. L = 8,6 cm., g = 0,8 cm. MNA I 2402. MNIR 17.768.

49-84. **36 Dinți de darac** din fier. Cu secțiunea pătrată, vârful ascuțit. Unele exemplare ar putea fi și cuie. L = 12,9-14,3 cm, g = 0,5x0,4; 0,6x0,4; 0,45x0,35 cm. MNA I 2364-2397, 9504, 9560. MNIR 17.732-17.767.

85. **Vârf de săgeată** foliformă, romboidală, cu peduncul despărțit de un prag. L = 5 cm. Corespunde tipului „a” de la Coconi (pl. XI/5). MNA I 2403. MNIR 17.613.

86. **Săgeată** fragmentară. Relativ rombică, cu știft de înmănușare. L = 6,3 cm. MNA I 2404. MNIR 17.772.

87. **Scoabă** în formă de U cu un picior drept, iar celălalt oblic. L = 6,2 + 3,8/4 cm, l = 0,65 cm, g = 0,35 cm. MNA I 2405.

La sud de bordei se afla **Groapa i**, cilindrică, cu un diametru de 1,50 m, iar fundul aflându-se la o adâncime de 2,20 m.

În centrul bordeiului a fost identificată **Groapa λ**, cilindric-ovală, 0,85 x 0,65 m. și având fundul la adâncimea de 1,20 m.

La est de bordei se afla **Groapa v**, cilindrică, diametrul fiind de 1,75 m, cu fundul la adâncimea de 2,30 m. Conținea cărbune și pietre.

În colțul de sud-est al bordeiului se afla **Groapa μ**, cilindrică, 1,30 x 1,50 m, cu fundul la adâncimea de 2,25 m.

În partea central-vestică bordeiul suprapunea **Mormântul 19** = M 63 bronz târziu.

Bordeiul 1 bis (Pl. XIII, CXLII/1)

Menționat ca fiind descoperit în 1949, în C4. Inițial a fost denumit Bordeiul 11 din C3. Nu s-a păstrat nici o descriere și nici planurile aferente.

Pe baza fișelor de obiect conținea:

1. **Oală cu toartă**, din lut ars (C4). Reconstituită. Gura largă. Buza verticală, rotunjită, cu prag la interior. Corpul bombat. Fundul albiat pe mijloc, din cuțit. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, foarte puțin supraînălțată, cu secțiunea ovală. Pastă fină, cu cioburi și mică. Slip brun deschis, cămămiziu, cu pete cenușii. Pe partea superioară a corpului șanțulețe orizontale, paralele. Î = 18,8 cm, D gură = 13 cm, D fund = 8,5 cm.

2. **Oală cu toartă**, din lut ars (C4). Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, oblică. Corpul bombat. Fundul drept, netezit din cuțit, iar pe mijloc urme de sfoară. Partea inferioară a corpului cu

urme de cuțit. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, albiată. Pastă fină, cu cioburi, calcar și mică. Cărmizie deschis, cu pete cenușii în partea opusă torții. Pe partea inferioară a gâtului trei-patru șanțulețe orizontale, paralele. Zona de demarcație a gâtului cu corpul decorată cu o linie dublă, în val. Pe corp dungi dese, înguste, puțin oblice. $\hat{I} = 18,8$ cm, D gură = 12,8 cm, D fund = 7,5-7,7 cm.

3. **Oală cu toartă**, din lut ars (C4). Reconstituită. Gura largă. Buza verticală, rotunjită. Corpul bombat. Fundul drept, netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă fină, cu cioburi și mică. Cărmizie deschis. Pe partea superioară a gâtului, sub buză, șapte șanțulețe orizontale, paralele. Pe corp dungi oblice lustruite. $\hat{I} = 15,7$ cm, D gură = 10 cm, D fund = 7 cm.

4. **Oală cu toartă**, din lut ars (C4). Reconstituită. Gura largă. Buza verticală, rotunjită, cu prag la interior. Corpul bombat. Fundul ușor albiat, netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului, cu urme de sfoară. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă semi-grosolană, cu pietricele și mică. Cărmizie intens, cu multe pete cenușii. Pe partea superioară a corpului bandă de șanțulețe late și puțin adânci. $\hat{I} = 16,3$ cm, D gură = 12,7 cm, D fund = 8,5 cm.

5. Partea inferioară dintr-o **oală cu toartă** – C4, șanț, careul 2, -0,75 m. Corpul bitronconic, cu partea superioară mai dezvoltată. Fundul puternic profilat și albiat din cuțit, dar fără urme evidente. Pastă fină, cu cioburi și puțină mică. Cărmizie intens, spre roșu englez, pe unele porțiuni cenușie. Neglijent lucrată. Pe diametrul maxim șir de alveole neregulate, făcute cu un capăt de surcea. Pe partea superioară a corpului linii late, lustruite, verticale și paralele. $\hat{I}$ păstrată = 9,3 cm, D fund = 7,8 cm.

De asemenea s-au mai descoperit: cioburi nu prea multe de oale dintr-o pastă fină, decorate cu dungi oblice, lustruite; două buze înalte cu bandă de șanțulețe, cu val la bază; buză de oțetar, cu bandă de patru-cinci șanțulețe în partea superioară; urmă de toartă lată; foarte puține cioburi din pastă aspră.

Cu marcajul „Bordeiul 11 din C3, 1949” sunt următoarele piese:

6. **Oală cu toartă**. Pe buză bandă de șanțulețe. Pe corpul bombat benzi verticale lustruite. $\hat{I}$ păstrată = 12,7 cm, D gură = 12 cm. MNA I 9630.

7. **Farfurie** (pe fișa de obiect scrie B 11). Buza oblică. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Angobă albă cu smalt încolor, verde și oliv. Sgrafit brun-verzui. Central pasăre, spre dreapta. $\hat{I} = 5,1$ cm, D gură = 20,8 cm, D fund = 6,7 cm.

8. Buză de **ulciă** cu smalt oliv, relativ mat. $\hat{I} = 2,33$ cm, D gură = cca 5 cm. MNA I 9628 i. Fragmente mici de oale și ulcioare.

Bordeiul 2 (Pl. XIV-XVI)

Cercetat în 1949, în C3, Bd.2. Pe baza scurtelor însemnări făcute de Corneliu Mateescu, a planului și profilului s-a putut face descrierea:

Situat în partea de vest a sectorului. Orientat vest – est și având o formă cvasi-trapezoidală. Lățimea avea pe latura de vest o lungime de 2,65 m, iar pe cea de est 2,20 m. Laturile lungi erau cea de nord, cu o lungime de 2,95 m și cea de sud, cu o lungime de 2,35 m.

În partea est-centrală, după planul și profilul desenat, bordeiul era tăiat de o groapă tronconică cu diametrele de 0,80 m V-E și 1,15 m N-S.

Umplutura bordeiului conținea un pământ negru amestecat cu cărbuni și nisip, precum și „humă grasă”. Fundul bordeiului stătea pe un nisip galben.

In situ, pe plan, sunt trecute: 1. Căniță smălțuită, 2. Danga și clește din fier, 3. Oală, 4. Fragment de cană, 5. Săpăligă din fier, 6. Piron din fier, 7. Ulcior, 8. Cuțit din fier, 9. Ciob smălțuit, 10. Fragment de oală, 11. Pilă (?), 12. Fund de oală, 13. Ciob, 14. Opt butoni, 15. Fragment de vas.

A. Fișele cu obiectele de inventar conțin:

1. **Oală cu toartă** (fișa b) Reconstituită din fragmente. Buza rotunjită, oblică spre exterior. Corpul bombat. Fundul drept, netezit din cuțit. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă foarte nisipoasă, cu multe pietricele. Cărmizie, cu pete cenușii negre. Pe umăr decor cu „scândurica”. $\hat{I} = 16,1$ cm, D gură = 12,5 cm, D fund = 8 cm.

2. **Oală cu toartă** (fișa d, nr. 3 pe plan) Reconstituită din fragmente. Gura largă. Buza rotunjită, verticală. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Decor de striuri orizontale, paralele. Umărul puternic bombat. Corpul cu pereții arcuiți. Fundul drept, netezit din cuțit. Pe fund grupuri triunghiulare pline de linii incizate, paralele. Pasta nisipoasă, cu mică. Cărmizie, cu o pată mare negricioasă pe partea opusă torții. $\hat{I} = 18,3$ cm, D gură = 12,7 cm, D fund = 8,5 cm. MNA I 2462, vasul 3. MNIR 17.712.

3. **Ulcică (cană)** (fișa c) Gura ovală. Buza rotunjită, verticală. Corpul bombat. Fundul drept, neglijent netezit din cuțit. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea rotundă. Pastă nisipoasă. Slip gros. Pe partea superioară a corpului dungi lustruite, oblice, iar pe umăr dungi scurte oblice cu culoare albă. Pe gât, buză și pe partea superioară a torții smalt verzui-oliv cu marginea maronie. $\hat{I} = 7,2$ cm, D gură = 5,8 cm, D fund = 5 cm. MNA I 2457.

4. **Cupă cu picior**. Piciorul tronconic, inelar. Pastă fină cu multă mică. Cărmizie-cenușie din cauza arderii secundare. Corpul emisferic. Buza verticală. Interiorul și parte din exterior acoperite cu un smalt verzui. $\hat{I} = 6,7$ cm, D gură = 10,5 cm, D fund = 5,2 cm. MNA I 2456.

5. **Buză de strachină**. Decorată cu linii oblice, întretăiate și circulare. Pe fond alb, pete verzi și galbene. Smalt 219.

B. Piese din diverse materiale, conform fișelor de obiect, acestui bordei îi mai aparțin:

6. **Săpăligă** din fier. Corpul drept. Partea activă triunghiulară cu tăișul arcuit. Gaura de înmănșare transversală. 12 x 8,3 cm. MNA I 2459. MNIR 17.625.

7. **Cuțit** din fier. Cu prelungire de mâner. Lama, triunghiulară, cu un singur tăiș. Mâner peduncul. 13 x 1,5 cm. MNA I 2458. MNIR 17.609 (apare ca fiind din Bd. 6).

8. **Clește-vătra** din fier (2b pe plan). Dintr-o bară cu secțiunea dreptunghiulară. Capetele ușor arcuite. L = 0,60m. MNA I 2460, MNIR 17.592.

C. În umplutura bordeiului s-au mai descoperit: trei funduri de oale cu toartă (câni ?), din pastă fină, și un fragment de ulcior (oțetar) dintr-o pastă fină, negricioasă; fund de oală cu urme de sfoară; fragmente de ulcioare (oțetar) cărmiziu-brun; buză înaltă de oală, decor de șanțulețe; fragmente de oală; funduri de oale; toartă de oală dintr-o pastă nisipoasă, cu pete cărmizii.

Fragment de strachină cu buza rotunjită și cu o canelură la interior. Gât oblic, tronconic. Corp emisferic. Sgrăfit roșu. Smalt verde pe fond alb. Decor de metope de linie în val între linii drepte. $\hat{I} = 5$ cm.

D. În groapa, care din profilul desenat rezultă că taie bordeiul, s-au descoperit piesele cu numerele 9, 10, 13 și 15 de pe plan:

9. **Danga** (2a pe plan) – instrument pentru înfierat vite. Pe cele două capete ale diametrului maxim al unui oval, cu secțiunea dreptunghiulară, este fixată o vergea arcuită în forma literei D, de mijlocul căreia este prins un mâner lung, dintr-o bară cu secțiunea dreptunghiulară. L = 50,5 cm, D oval = 5,2 – 7,3 cm. MNA I 2461. MNIR 17.594.

10. **Oală cu toartă** (10 pe plan). Reconstituită din fragmente. Buza rotunjită, răsfântă oblic și arcuită spre exterior. Corpul bombat. Fundul drept, netezit. Din buză până sub diametrul maxim o toartă lată, cu marginile rotunjite și cu nervură mediană mult arcuită, cu spin la îmbinarea cu buza. Pastă nisipoasă, relativ dură, cu rare pietricele, foarte mărunte, și cu mică relativ multă. Cărmizie, brun inegal cu pată mare cenușie-neagră. Slip păstrat parțial pe umăr și mai puțin pe gât. Pe gât și umăr șanțulețe și striuri din lucru. $\hat{I} = 21,5$ cm, D gură = 16,5 cm, D fund = 10,2 cm. MNA.

11. **Oală cu toartă** (15 pe plan), relativ mică, parțial reîntregibilă. Gura largă. Buza rotunjită și puțin răsfântă în exterior. Corpul bombat. Fundul lipsă. Din buză pornește o toartă puțin supraînălțată, până pe diametrul maxim, cu secțiunea în formă de jumătate de cerc. Pastă fină, nisipoasă, cu cioburi mărunte și mică. Brun deschis, cu pete cenușii-negre. La baza gâtului o linie în val, parțial dublată, incizată. Pe corp dungi oblice, lustruite. $\hat{I} = 11,4$ cm.

E. În jurul bordeiului au fost descoperite: fragmente de oale ce se potrivesc cu cele din bordei; fragment de toartă și fragment de gât de ulcior; buză cu toartă, dintr-o oală; fragment de

ulcior (oțetar) dintr-o pastă fină, bine arsă, cenușie, având la baza gâtului linii în val și linii orizontale, incizate; buze de oale cu toartă, unele decorate cu șanțulețe; fragment din umărul unei oale, decorat cu șanțuri de scândurică.

Bordeiul 3 (Pl. XVII-XX, XXIX/1, 2, 4, 5)

Cercetat în 1949, în C3, B3. Redăm mai întâi descrierea făcută de Irina Casan (IC) care conține și repartizarea pe plan a descoperirilor *in situ*:

(Bordeiul se află) În sectorul de SV al movilei (C 3).

În partea de V a bordeiului un grup de vase românești compus din trei străchini, o cană cu toartă, două ulcele întregi (una zdrobită și una fragmentară). Ceva mai la S de ele o altă strachină fragmentară. La aceeași adâncime – cu partea superioară a vaselor amintite – se află un grup de cinci scoabe, care erau desigur de la o poliță ce a ars. Se vede de altfel și cărbunele. Grupul vaselor zace cu fundul lor la 0,12 m deasupra fundului bordeiului.

Bordeiul s-a secționat de la E la V. În bordei, în afară de materialul amintit, se mai află în partea lui de N și către mijlocul lui, la adâncimea de 0,54 m față de ț. 5 V, gura unui ulcior cu două torți. De asemenea se află puțin cărbune provenind de la un par înfipt vertical. În bordei multe fragmente de vase smălțuite și nesmălțuite.

Către colțul de SE al bordeiului, chiar pe fundul lui, o oală la adâncimea de 0,84 m față de ț. 5 V (probabil 12).

Grupul vaselor amintite este compus din: 1) o strachină smălțuită, fragmentară, doar fundul și o bucată de sub buză căzută în dungă. 2) o strachină întinsă, întreagă, smălțuită în interior (în parte căzută) și ornamentată. Era așezată pe alte două străchini și o parte dintr-o oală, cu gura către S. Smălțul foarte friabil și căzut odată cu pământul din ea. 3) sub strachina precedentă o altă strachină, spartă în parte din vechime, smălțuită ca și precedenta. În interior decorată cu smălț galben foarte friabil. 4) sub ea se afla o a patra strachină cu smălț galben și verde, spartă pe loc. 5) sub ea se afla o a cincia strachină, întreagă. Smălțul foarte friabil. 6) sub ultima strachină se afla o oală cu gura îndreptată către NNE 800 % și fundul la SSV 400 %. Oala stă pe pântec cu gura puțin mai ridicată decât fundul. Sub buză un ornament format din linii reliefate. O toartă înfiptă în pământ. La demontare, în ea, s-a găsit o fusaiole din lut. 7) la o distanță de 2 cm de ea și la 3 cm de maximum de rotunjime al pântecului, sub ultima strachină, o fusaiole de lut, intactă. 8) în partea de S a oalei amintite se afla o căniță aproape lipită de oala precedentă, cu gura îndreptată spre NNE 800 % și fundul la SSV 400 %. Cana are puțin smălț de culoare galben-verde numai pe buză și pe toartă. Plină cu pământ. 9) alături de vasul nr. 6 se afla alt vas îndreptat cu gura spre SSV și fundul la NNE având pe buză un număr de 7 linii reliefate. Vasul era spart și turtit. N-are nici un fel de smălț. Înnegrit de foc. Ca și precedenta avea o toartă în pământ. 10) la o distanță de 5 cm un alt vas spart, cu toarta zăcând în pământ în poziție verticală. Vasul era culcat cu gura ceva mai sus decât fundul. Mănușa oalei este înnegrită de foc. Câteva spărturi din vechi. Cioburi din el s-au găsit pe lângă el. Nu este smălțuit. 11) un grup de cioburi care fac parte probabil din 10. Ceva mai spre NV de grupul de străchini amintite se aflau două fragmente din strachina 1. Distanța între ele este de 1 m. Tot complexul acesta zace la adâncimea de 0,78 m față de ț. 5 V, pe nisipul amestecat cu bobite de cărbune. 12) în partea de SE a bordeiului, chiar pe fundul lui, se afla o altă oală, spartă din vechi, cu gura îndreptată spre NNE, culcată chiar pe toartă, care este afumată. În interiorul oalei pământ amestecat cu bobite de cărbune și un fragment de coajă de ou. Oala zace la adâncimea de 0,91 m față de ț. 5 V.

În bordei la prima cazma s-a găsit un fragment dintr-un amnar de fier și un cui. În bordei s-au mai găsit o lamă de cuțit de fier și numeroase cioburi smălțuite și nesmălțuite, în afară de cele trei scoabe.

Către centrul bordeiului și la S de marginea lui nordică, la 0,70 m, o jumătate de strachină smălțuită cu alb portocaliu și verde. Ceva mai la S de ea o jumătate dintr-o oală cu toartă. Alături de strachină o cataramă. Sub strachină multe coji de ouă.

La adâncimea de 0,75 m față de ț. 5 V, în bordei, mult cărbune și arsură. Dovezile incendiului sunt elocvente. Cărbunii așezați orizontal și numai unul pare să fie vertical-oblic.

Axul bordeiului este orientat NNE 200 %, SSV 340 %.

Iar Corneliu Mateescu nota:

Adâncimea fundului, la centru de la ț. 5 V este 0,94 m ; adâncimea de la ț. 8 V, tot în același punct 0,48 m. Fundul este drept, nici o groapă.

Vatra este din nisip ars, cu cărbune și arsură mai puternică – pe ea o sapă (Nr. 14 sapă – 0,86 m de la ț. 5 V) și un ulcior (probabil 12). Alături, într-un cerc de cărbune, o lingură de metal (Nr. 13 lingură – 0,82 m de la ț. 5 V).

Nr. 15 – ceașcă cu gura spre ESE, smălțuită, la 0,86 m de la ț. 5 V.

Vatra cu foarte puțină lipitură și arsură slab. În jur nisipul ars, restul mai puțin ars. Vatra are forma mai mult ovală, iar colțul de NE formează un ieșind. În partea de V nu este propriu-zis o vatră, este lipitură, iar în cea de E nisipul este ars pe o grosime de 3-4 cm.

Pământul de umplutură al bordeiului nu este prea negru, cum este la B.1. În el sunt câteva oase incinerate, coji de ouă și cărbuni, nu prea mulți. Infiltrații de cărbune și chirpic merg pe găuri sub zidul bordeiului încă 5-6 cm.

Bordeiul stă cu fundul pe baza humusului preistoric.

Pe baza planurilor și profilurilor păstrate s-au putut stabili forma și dimensiunile bordeiului: paralelogram cu laturile de NV și SE mai lungi; 3,40 x 2,40 m.

Conform fișelor de obiect păstrate inventarul bordeiului se compunea din următoarele:

1. **Oală cu toartă** din lut ars (nr. 6 pe plan). Gura largă. Buza dreaptă. Corpul bombat, cu partea superioară mai dezvoltată. Fundul drept, îndreptat neglijent din cuțit ca de altfel și partea inferioară a corpului. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pastă bună, cu mică și cioburi. Cărmizie cu pete negricioase. Urme de materie organică. Slip relativ neglijent tratat mai ales la interior. Pe umăr bandă de 10-11 șanțulețe, puțin adânci. Corpul acoperit cu dungi oblice, lustruite, trecând și peste banda de șanțulețe. Urme slabe de roată la interior. Î = 13,8 cm, D gură = 10,8 cm, D fund = 6,8 cm. MNA I 2501. MNIR 17.569.

2. **Oală cu toartă** din lut ars (nr. 10 pe plan). Reconstituită. Gura largă, buza rotunjită. Corpul mai bombat în partea superioară. Fund drept, îndreptat din cuțit. Din buză, puțin supraînălțată, pornește o toartă lată, cu secțiunea ovală, până pe diametrul maxim. Pasta cu mult nisip și pietricele, cam neglijent lucrată. Brun-cenușie cu pete cenușii închis. Pe gât dungi-șanțulețe orizontale și paralele. Pe corp dungi oblice relativ înguste și rare. Î = 14 cm, D gură = 11 cm, D fund = 6,8 cm. MNA I 2421 și I 2496e.

3. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită. Buza rotunjită, oblică spre exterior. Umăr proeminent, rotunjit. Corp cu pereții arcuiți. Fundul drept, îndreptat din cuțit ca și partea inferioară a corpului. Din buză, foarte puțin depășind-o, până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pastă nisipoasă, fină, brun-cărmizie, cu multă mică. Buza cu mici impresiuni-alveole din unghie la exterior. Baza buzei și umărul decorate cu șanțulețe orizontale, paralele. Pe umăr șir de mici impresiuni-alveole. Î = 14,1 cm, D gură = 11,5 cm, D fund = 6,7 cm. MNA I 2482 ?

4. **Ulcică** (cană mică)³⁰ (nr. 8 pe plan). Gura mică. Buza rotunjită, oblică spre exterior. Gâtul relativ strâmt, tronconic, arcuit. Umăr îngroșat. Corpul bombat. Fundul drept. Toartă din buză până pe diametrul maxim. Pastă fină, cu multă mică, cărmizie cu pete cenușii. În partea superioară a gâtului o bandă de șapte striuri fine, pe gât patru șiruri de impresiuni cu unghia, iar pe umăr o linie în feston cu culoare albă. Pe corp, până aproape de fund, linii oblice lustruite. Pe margine, la interior și exterior, ca și pe partea superioară a torții, smalt brun-verzui. Î = 12,35 cm, D gură = 5,15 cm, D fund = 4,8 cm. MNA I 2507. MNIR 17.564.

5. **Ulcică** (cană) din lut ars (nr. 15 pe plan). Gura largă, buza rotunjită, gâtul tronconic. Umărul marcat printr-un brâu simplu. Corpul bombat. Fundul drept, netezit împreună cu baza corpului

³⁰ E. Țăntăreanu, *op. cit.*, 2010, p. 160, pl. LXIII/4.

(0,5-1,5 cm înălțime). De sub buză pornește o toartă cu secțiunea ovală ce se oprește pe diametrul maxim. Pasta fină cu multă mică. Corpul, până aproape de fund, acoperit cu dungi dese și regulate, oblice, lustruite. Gâtul și o parte din umăr la exterior, ca și interiorul gâtului, acoperite cu smalt verzui-măsliniu. Pete negricioase și urme de materie organică pe partea opusă tortii, pe diametrul maxim și pe gură. $\hat{I} = 10,2$ cm, D gură = 7 cm, D fund = 4,5 cm. MNA I 2509. MNIR 17.570.

6. **Cupă** cu picior tronconic. Pastă fină, bine arsă, cărămie, cu relativ multă mică. Corpul semisferic. Buza verticală. Pe buză, la exterior, smalt galben pal ușor verzui. Pe perete, în jos, smalt incolor. $\hat{I} = 6$ cm, D gură = 10 cm, D fund = 4,5 cm. Smalt 285. MNA.

7. **Farfurie** (vas 5 pe plan). Buza oblică. Corp tronconic. Fund inelar. Pe buză linie simplă în val. Sub gât o bandă mărginită de câte două linii apropiate cu spirale vrej. Central, o pasăre spre stânga între elemente spiralice și mici spații hașurate. Smalt albicios. $\hat{I} = 6,5$ cm, D gură = 21,4 cm, D fund = 7,2 cm. MNA I 2505.

8. **Farfurie**. Fragment. Buza oblică. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Smalt alb-gălbui. Pete roșii. Central cercuri concentrice. $\hat{I} = 6,9/7,9$ cm, D gură = 24,4/24,2 cm, D fund = 7 cm. Smalt 49.

9. **Strachină** (nr. 2 pe plan). Buza rotunjită. Gât înalt, arcuit vertical. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Marginea subliniată prin două linii distanțate. Între gât și corp două linii apropiate; între acestea și grupul central, compus din patru cercuri concentrice, sunt trei benzi mărginite de câte trei linii, între care se află cinci grupe de câte trei linii ce descriu romburi și triunghiuri, în mijlocul cărora se află un punct. Între aceste benzi, tot de la liniile ce marchează trecerea spre gât atârână trei triunghiuri mărginite de câte trei linii, dintre care cele exterioare se termină în vârf de spirală; în interior grupe de câte trei linii descriu romburi în mijlocul cărora se află câte un punct. Smalt alb-gălbui. Pete brun-roșcat. $\hat{I} = 9,2$ cm, D gură = 19,5 cm, D fund = 8,2 cm. MNA I 2503. MNIR 17.579.

10. **Strachină** smălțuită (nr. 4 pe plan). Buza puțin îngroșată la exterior și teșită la interior. Gât înalt, arcuit. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Smalt alb-gălbui. Pete galbene și vezi. Decor la interior: gâtul marcat sus și jos cu câte două linii paralele apropiate. În partea superioară a corpului, sub liniile ce marchează trecerea între gât și corp, o bandă cu decor spiralic mărginită jos de două linii apropiate. În centru, o pasăre spre dreapta. $\hat{I} = 8,8$ cm, D max = 18,2 cm, D fund = 7,4 cm. MNA I 2504. Smalt 8. MNIR 17.565.

11. **Strachină** (nr. 5 pe plan). Buza verticală, puțin îngroșată în exterior. Gât înalt, ușor arcuit. Corp tronconic. Fund inelar. Interiorul și o parte din buză, la exterior, smălțuite. La exterior smalt alb-gălbui cu rare pete galben-închis și verde, sub care o dungă neregulată măslinie din care s-a prelins și pe corp. La interior alb-gălbui cu pete rare galbene și verzi. Gâtul mărginit cu câte două linii paralele apropiate. Pe corp, o pasăre mare spre dreapta, iar în spațiile rămase libere câte o spirală înconjurată de grupe de câte trei puncte. $\hat{I} = 9$ cm, D max = 18,5 cm, D fund = 7,5 cm. MNA I 2508. Smalt 1. MNIR 17.566.

12. **Strachină**. Fragment. Smalt incolor pe fond alb-gălbui. Pete verzi. Sgrăfit brun-roșcat. Decor vegetal. $\hat{I} = 9,4$ cm, D gură = cca 19,5 cm, D fund = 7,8 cm.

Diverse fragmente ceramice:

13. **Toartă de oală** ce pornea din buză, foarte puțin depășind-o. Secțiunea ovală. Pe mijloc șir de linii mici, incizate, orizontale, neregulat trasate. Pastă fină, cu nisip și multă mică. Cărămie, ușor pătată cenușiu deschis. $\hat{I} = 8,6$ cm, l = 2,82 cm. MNA I 2492 c.

14. **Toartă de oală** – 1949, C3, B3 (Bordeiul 3). Lată, cu secțiunea ovală. Smalt verde pe pictură albă. $\hat{I} = 3,9$ cm. MNA I 2492.

15. **Fund de vas** din lut ars. Corpul cu pereții arcuiți. Fundul proeminent. Pastă cu mult nisip, pietricele și mică. Cărămie. $\hat{I} = 3,82$ cm, D fund = 7 cm. MNA I 2493m.

16. **Buză de oală**, decorată cu multe striuri. MNA I 2494 d.

17. **Diverse fragmente** descoperite în umplutura bordeiului:

- fund de cană sau pahar. Corpul cu pereții arcuiți. Fundul proeminent. Pastă cu mică. Cărămiziu intens. $\hat{I} = 5,6$ cm, D fund = 8 cm.;

- buză de oală. Pastă bej-roze, cu pietricele, foarte fină. Decor de șanțulețe orizontale, paralele;
- buză de oală, dreaptă, cu alveole pe partea superioară. Pe gât șanțulețe orizontale, paralele;
- buză înaltă, cilindrică, cu striuri orizontale. Bine arsă, multă mică, nisipoasă;
- buză înaltă, fragment mic, striuri, linie în val;
- buză și corp de oală. Pastă cu cioburi fine. Miezul cenușiu, suprafața cărămizie deschis.

Buza oblică spre exterior cu alveole pe partea superioară;

- fragment de oală cu fundul tăiat. Linii lustruite pe corp;
- fund de vas, gros ca și peretele. Foarte nisipos, cu pietricele;
- fragmente subțiri, cu decor urme de scândurică. Printre ele, un fragment cu bandă de șanțulețe;
- umăr rotunjit de oală, oblic cu dungi lustruite. La baza gâtului un mic prag;
- cioburi cu val pe buză și striuri;
- buză cu șanțulețe pe gâtul tronconic. Pastă foarte nisipoasă, brun deschis;
- buză alveolată pe partea superioară și șanțulețe pe gât. Pastă foarte nisipoasă;
- fragmente de torți ce pornesc de sub buză. Decorate cu înțepături sau linii scurte;
- buză oblică, teșită la exterior. Umărul vălurit din scândurică. Cărămizie;
- fund de oală, îndreptat din cuțit. Pasta cu cioburi. Brun ocru. Urme de sfoară în vârtej;
- fragmente de vase mari, ulcioare (oțetare).

18. **Cataramă** din fier. Dintr-o bară cu secțiunea aproximativ rectangulară, de formă semicirculară. Limba-spin de prindere este dreaptă, mai lată la bază și ascuțită la vârf. O tablă trapezoidală trece peste baza cataramei fiind decupată în dreptul spinului. Partea dedesubt a tablei este mai scurtă. De curea, se prindea prin două nituri. 7,7 x 4,8 cm. MNA I 2512. MNIR 17.604.

19. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul. L = 14,9 cm, l = 2,15 cm. MNA I 9622 (greșit).

20. **Scoabă** din fier – 1949, C3, B3. Bară cu secțiunea rectangulară, mai lată la mijloc, iar capetele, îndoite, îngustate și subțiate. Un capăt rupt la vârf. 24 x 5,65 x 0,7 cm. MNA I 9639. Fișa MNA.

21. **Fusaiolă** din lut ars. Plat-bitronconică. D = 2,2 cm. MNA I 2506. MNIR 17.629.

Bordeiul 4 (Pl. XXI-XXIV, XXIX/3)

Cercetat în 1949, în C3, B4. Din scurtele însemnări făcute de Irina Casan (IC) și Corneliu Mateescu (CM), precum și pe baza planurilor și profilurilor păstrate s-a putut stabili forma și dimensiunile bordeiului: formă dreptunghiulară, 4,15 x 3,40 m, pereții mult albiați, orientat S-N. Fundul părții de S a bordeiului se afla la -0,83 m față de ț. 3, iar fundul părții de N la -1,21 m.

La V de bordei se afla **Groapa Σ**, de formă cilindrică (D = 1,30–1,50 m), iar în colțul de SV al bordeiului se afla **Groapa Z**, de asemenea cilindrică (D = 0,95 m.)

Ca inventar se menționa:

La prima cazma se găsește o lamă de brici, fragmentară, un ac mare cu ureche, o placă de fier și o lamă de cuțit (IC) precum și o Monetă de la Vlaicu (sec. XIV). Pământul în care s-a găsit este al „Românilor”, negricios-nisipos. Ceramică medievală și un ciob smălțuit. În sectorul SV (dinspre brațul S al crucii) – o strachină aproape întreagă, smălțuită. Cioburi din ea în apropierea monetei. De asemenea o ulcică cu toartă, smălțuită însă fără decor. În apropiere un fragment dintr-o ceașcă smălțuită în alb cu toarta ruptă și peretele exterior cu „țepi”. (CM)

Pe plan, ca descoperiri *in situ* figurează:

1. Ulcior mic, la -0,57 m.
2. ? la -1,17 m.
- a. Cuțit
- b. Ciob, la -0,39 m.
- c. Monetă, la -0,58 m.
- d. ? la -0,36 m.
- e. ? la -0,42 m.

f. ? la -0,47 m.

Pe baza fișelor de obiect s-a putut reconstitui inventarul:

1. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza verticală, rotunjită, cu prag de trecere. Corpul bombat. Fundul drept, neglijent lucrat, nefiind perfect rotund, netezit cu cuțitul, ca de altfel și partea inferioară a corpului. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată cu secțiunea ovală. Pastă bună, cu mică. Cărmizie cu pete puțin cenușii. Suprafața corpului neglijent tratată, slipul gros rămas cu neregularități. Dungi oblice, lustruite, unele abia vizibile. Pe gât bandă de patru șanțulețe, peste cele trei inferioare o linie în val ascuțit. $\hat{I} = 16,8$ cm, D gură = 11 cm, D fund = 7-7,2 cm. MNA I 2551.

2. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită, fragmentară. Gura largă, buza rotunjită. Corpul bombat. Fundul drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pasta foarte nisipoasă cu pietricele. Cărmizie cu porțiuni brun-cenușii. Slipul pierdut aproape în totalitate. Pe partea superioară a corpului cinci șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 12,8$ cm, D fund = 6,6 cm. MNA I 2524 b, 2527 a-b, 2528 i, 2536 a, 2539 o.

3. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită. Gura largă, buza rotunjită, verticală. Gât scund tronconic. Corpul bombat. Fund drept, netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pasta nisipoasă, relativ moale, cu mică. Slip parțial păstrat. Cărmiziu deschis cu vagi pete mai cenușii. Pe umăr bandă de șase șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 12,6$ cm, D gură = 10 cm, D fund = 6,4 cm. MNA I 2523 c, 2525 b, 2527 h.

4. Partea superioară dintr-o **oală cu toartă**, din lut ars. Decor de linii oblice, în val, incizate. Arsă secundar. $\hat{I} = 9,1$ cm. MNA I 2523 v.

5. Partea superioară a unei **oale cu toartă**, din lut ars. Decor de linii verticale, în val, incizate. Cărmiziu – brun deschis. $\hat{I} = 9,6$ cm. MNA I 2537 b. Posibil să provină din săpătura din 1948, s.II, N 14, -0,40 m.

6. Buză și toartă de **oală cu toartă**, din lut ars. Toarta lată, decorată pe mijloc cu un șir vertical de puncte incizate. MNA I 2523 d.

7. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită. Gura largă, deformată, eventual trilobată. Buza oblică, gât tronconic. Corpul bombat. Fundul profilat și drept. Din mijlocul gâtului până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea cvasi-ovală. Pe gât, deasupra torții și la baza gâtului câte un șanțuleț orizontal. Deasupra diametrului maxim două șanțulețe orizontale, paralele. Pasta bună, nisipoasă, cu mică, lucrată relativ neglijent. Slip păstrat parțial. Brun-cenușiu relativ deschis cu pete cărmizii relativ deschis spre brun. Pe corp dungi oblice lustruite. $\hat{I} = 12,4$ cm, D gură = 6,5 cm, D fund = 5,3 cm. MNA I 2523 f.

8. **Cană**³¹ cu toartă din lut ars. Reconstituită. Gura largă, ușor deformată. Buza teșită oblic și arcuită spre exterior. Gâtul cu pereții puțin arcuiți. Corpul relativ cilindric, cu exteriorul vălurit cu cinci caneluri în relief. Picioare scurte profilate, fundul drept. De sub buză până sub mijloc o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă relativ bună, nisipoasă, cu mică, neglijent lucrată. Fundul cu goluri în pastă. Smalt alb-gălbui la exterior și verde închis la interior. $\hat{I} = 15,6$ cm, D gură = 8,5-9,2 cm, D fund 7 cm. MNA I 2516. MNIR 17.571.

9. **Ulcioraș** din lut ars³² (nr. 1 pe plan). Gura mică, buza rotunjită, verticală. Gât cilindric cu pereții foarte puțin arcuiți. Corpul cu pereții mult bombați. Fund profilat, drept. Din jumătatea inferioară a gâtului până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea rotundă, arcuită în cvasi unghi drept, spre joncțiunea cu corpul se aplatizează și îngustează. Pastă fină cu multă mică. Cărmizie cu pete cenușii. În partea inferioară a gâtului două șiruri orizontale și paralele de împunsături sub care se află o bandă de nouă striuri fine, orizontale. În partea superioară a corpului trei mici proeminențe conice. Gâtul smălțuit verde măsliniu, iar în partea superioară a corpului trei dungi verticale de vopsea albă în dreptul celor trei proeminențe, precum și puncte vopsite cu alb. $\hat{I} = 15,75$ cm, D gură = 4 cm, D fund = 6,1 cm. MNA I 2513.

---

³¹ *ibidem*, p. 167, pl. LXXVIII/5.

³² *ibidem*, p. 157, pl. LXIII/1.

10. **Ulcior** (oțetar) din lut ars, lucrat la roată. Gura mică. Buza verticală. Gât cilindric, relativ înalt. Corpul cu pereții mult arcuiți. Fundul drept, mic, netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului. Urme de sfoară pe fund. De sub buză până pe diametrul maxim două torți late, cu secțiunea cvasi-ovală. Pasta foarte nisipoasă cu rare pietricele, mărunte. Căramiziu cu pete cenușii negre. Slip parțial păstrat. Pe partea superioară a corpului urmele a 2-3 șanțulețe. Pe gât dungi de lucru. $\hat{I} = 25,2$ cm, D gură = 6,3 cm, D fund = 7,5 cm. MNA I 2533 b, 2538, 2539.

11. **Ulcior** (oțetar) din lut ars. Reconstituit. Gura mică. Buza verticală. Gât cilindric, puțin arcuit spre corp/ Corpul cu pereții mult arcuiți, ușor asimetric. Fund drept, mic, netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului. Din treimea superioară a gâtului până deasupra diametrului maxim două torți late, cu secțiunea ovală. Din mijlocul secțiunii torților, pe gât, un prag. Un al doilea prag sub toartă, pe gât și un al treilea prag la confluența cu corpul. Pastă bună nisipoasă, relativ neglijent lucrată, cu mică, rare pietricele. Căramizie cu pete cenușii. Sub brâul-prag de la baza gâtului o bandă de șanțulețe. Pe corp dungi oblice, late. $\hat{I} = 38,6$ cm, D gură = 8,1 cm, D fund = 11,3 cm. MNA I 2552, 2525 m. Unele fragmente au fost descoperite în Bordeiu 3, altele în Gr. Z, iar un fragment din gât între Bordeiele 2 și 3.

12. Fragment de **ulcior** (oțetar), de mici dimensiuni, din lut ars. $\hat{I} = 4,65$ cm. MNA I 2529 d.

13. **Toartă de oală**, din lut ars. Decorată cu un șir vertical de mici linii incizate. MNA I 2539 g.

14. Fragment din partea superioară dintr-o **oală mare**, din lut ars. Buza alveolată. Decor de șanțulețe orizontale. MNA I 2529 c.

15. **Strachină**³³. Buza rotunjită și teșită la interior. Gât înalt, oblic. Corp tronconic. Fund inelar. Marginea subliniată de două linii apropiate, alte două marchează trecerea dintre gât și corp, sub care urmează o bandă de triunghiuri cu vârful în jos, realizate prin două linii care le mărginesc laturile. Trei dintre triunghiurile atârând față de liniile dintre gât și corp au interiorul hașurat simplu, iar restul sunt hașurate neglijent, în două sensuri. Banda este mărginită jos de alte două linii paralele și apropiate. În centru patru cercuri concentrice, apropiate câte două, cel exterior cu feston neglijent hașurat. Fond alb-gălbui. Smalt oliv și dungi late, ușor oblice și distanțate, galbene și verzi. $\hat{I} = 9$ cm, D max = 19,2 cm, D fund = 6,8 cm. MNA I 2515. MNIR 17.580. Smalt 67.

16. **Strachină**. Buză decorată cu linii în val alungit și linii circulare. Smalt crem, cu roșu englez și pete verde închis și galben-brun. Smalt 247.

17. **Fragment ceramic**. Decor spiralic. Urme de angobă albă. 4,5 x 3,5 cm. Smalt 40.

18. **Fragment ceramic**. Fragment din corp. Smalt alb-gălbui. Sgratit roșu. L = 3,6 cm. Smalt 89.

Diverse piese:

19. **Fusaiolă** din lut ars. Plat-bitronconică. D = 2 cm. MNA I 2514. MNIR 17.630.

20. **Fusaiolă** din lut ars. Plat-bitronconică. Smaltuită. D = 2 cm. MNA I 2541. MNIR 17.632.

21. **Piron**. Floarea pătrată, asimetrică. Corpul cu secțiunea pătrată. L = 8,8 cm, g = 0,5 x 0,6 cm, D = 1,8 cm. MNA I 5976 a. MNIR 17.814.

22-23. **Doi dinți de darac** din fier. Secțiunea pătrată. L = 10,5 și 8,8 cm. MNA I 5976 b-c. MNIR 17.815-17.816.

24. **Ac** din fier, vârful rupt. Secțiunea pătrată. L = 14 cm. MNA I 5975. MNIR 17.817.

În umplutura bordeiului s-au mai descoperit cioburi La Tène și multe cioburi tocate din diverse epoci. Ca fragmente de vase medievale la MNA au fost inventariate: două mici funduri inelare de vase I 2521 i, j; trei buze cu șanțulețe I 2523 l ?, b ?, f ?; buză de cană cu șanțulețe pe partea superioară a corpului I 2523 s; buză cu șanțulețe I 2523; fragment de oală I 2527 s; buză simplă, dreaptă I 2528 d; trei buze de cană I 2529 a, b, e; partea superioară a unei căni decorată cu șanțulețe I 2530 a; umăr de oțetar decorat cu șanțulețe I 2543 k; mic fund de cană, mai curând pahar, dungi de scândurică I 2544 g; umăr de vas, cu șanțulețe I 2546 o; umăr de vas decorat cu două șanțulețe I 2546 v; fund și corp de ulcior (oțetar) I 2550; gură trilobată de **cană** decorată cu șanțulețe orizontale, paralele. Urme de smalt

³³ *ibidem*, p. 170, 172, pl. LXXIV/6.

oliv. Î păstrată = 4,25 cm; fragment de **oală**. Pasta cu pietricele, granule, nisip, mică. Toarta ovală. Pe umăr urme de scândurică. MNA I 2423 i, 2536 b, 2530 b, 2539 d, 252 x

Groapa Z

În interiorul ei se aflau:

1. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită. Gura largă, ușor oblică. Buza dreaptă. Corpul bombat, mai proeminent în partea superioară. Fundul drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pasta cu nisip mare, pietricele și mică. Parțial cărămizie cu părți mai cenușii și pete cenușii închis. Slip relativ gros păstrat parțial. Pe umăr trei șanțulețe orizontale, paralele. Dungi de lucru pe buză. Î = 18,5 – 17,7 cm, D gură = 13,8 cm, D fund = 8,7 cm. MNA I 2533 a, 2545 v.

2. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită. Gura largă, ușor oblică. Buza puțin rotunjită. Corpul bombat, mai proeminent în partea superioară. Fundul drept cu urmă de sfoară. Din buză până pe diametrul maxim pornea o toartă cu secțiunea ovală. Pasta foarte nisipoasă, pietricele și mică. Cărămizie. Pe umăr patru șanțulețe orizontale, paralele. Dungi de lucru, orizontale, pe corp. Î = 18 cm, D fund = 8 cm. MNA I 2534 a, b, 2525 b.

Bordeiul 5 (Pl. XXV-XXVI)

Cercetat în 1949, în C3, B5. Pe baza scurtelor însemnări făcute de Corneliu Mateescu, a planurilor și profilurilor păstrate s-a putut stabili:

Bordeiul era orientat N-S și avea o formă dreptunghiulară cu colțurile rotunjite. 5/5,50 x 2/2,80 m. Pământul de umplutură era nisipos brun închis, spre negru. Foarte puțin cărbune. Nu făcea impresia unei distrugerii prin incendiu. Niciun cărbune nu era dispus vertical. Doar în partea de N a bordeiului pământul era ars. Vatra nu are nici o lipitură.

Mai la S chirpici ars. Prea puțin pentru a fi cuptor. Prin faptul că chirpicul se găsește la sud, iar vatra la nord, lângă perete, n-ar fi exclus să fi fost aici un cuptor din care să fi rămas prea puțin. Vatra este lipită și arsă la roșu pe o grosime de 6 cm și stă chiar pe pământul galben.

Fundul bordeiului, în centru, este la -1,06 m față de ț. 7.

În interior, *in situ*, au fost descoperite: o strachină smălțuită, întreagă, o oală comună, întreagă, altele reconstituibile; altele, 4-5, fragmentare și mai multe cioburi. Într-un fund două bucăți de plăci din argint, făcute inel, un buton mic, un cui de fier, o cuțitoaie și un buton din argint. În partea de N un bulgăre de silex, iar în S un cârlig de undiță din fier și o vertebră de pește.

Pe plan, ca descoperiri *in situ* figurează:

1. Farfurie-strachină, smălțuită, la -1,04 m.
2. Oală întreagă, la -0,99 m.
3. Oală întregibilă, la -0,89 m.
4. Cuțitoaie de fier, la -0,99 m.
5. Fund de vas, un cui și două bucăți de fier, la -0,99 m.

Groapa a – în centrul bordeiului 5, adâncă de 1,80 m față de ț. 7. Pământul din ea este brun-negricios, nisipos. În ea: o piatră, un ciob, coji de ouă și câteva cioburi românești.

Pe baza fișelor de obiect se mai aflau: umăr de vas, decorat cu scândurica; fragmente de vase din pastă foarte nisipoasă; fragment de ulcior (oțetar) cu dungi oblice, lustruite; fragment de ulcior (oțetar) cu dungi oblice, întretăiate, lustruite.

Săpătura de control sub B.5: în colțul de SE, la -1,21 m, pământ galben nisipos; în partea de S o **groapă y** – la -1,52 m, ce intră în pământul galben. Conține câteva cioburi românești și o coastă. Forma este ovală, iar pereții aproape verticali.

Inventarul Bordeiului 5 conținea:

1. **Oală cu toartă** din lut ars. Reîntregită. Gura largă, buza rotunjită, oblică. Corpul bombat, cvasi bitronconic. Fund netezit din cuțit dar tăind o parte din el. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, ovală. Pasta foarte nisipoasă, cu relativ multă mică, pietricele mărunte, aspră la pipăit. Cărmizie cu pete negre. Pe partea superioară a corpului, sub buză, șase șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 14,8/15,8$ cm, D gură = 11,6 cm, D fund = 8,8 cm. MNA I 9521.

2. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, puțin oblică. Corpul bombat. Fundul drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pasta bună, cu multă mică. Cărmizie, relativ deschisă, cu pete negre în partea opusă torții. Slip ros în parte. Sub buză 10 șanțulețe orizontale, paralele, iar sub ele o bandă de trei șanțulețe în val orizontal. $\hat{I} = 19$ cm, D gură = 13,7 cm, D fund = 8 cm. MNA I 9523.

3. **Oală cu toartă** din lut ars (nr. 3 pe plan). Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, oblică. Corpul bombat. Fundul albiat din cuțit, ca și partea inferioară a corpului. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă bună cu mică. Cărmiziu-brun, relativ deschis, cu pete cenușii în partea opusă torții. Slip neglijent, în general bine păstrat. Pe gât șase șanțulețe orizontale, paralele. Pe partea superioară a corpului dungi dese, oblice, lustruite. $\hat{I} = 18$ cm, D gură = 12-12,6 cm, D fund = 8 cm. MNA I 9522.

4. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, puțin arcuită. Corpul bombat. Fundul drept, ras cu cuțitul, urme de sfoară. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă bună, cu mică, dar neglijent tratată. Cărmizie, relativ deschis, cu pete cenușii în partea opusă torții. Pe gât trei șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 11,3$ cm, D gură = 7,8 cm, D fund = 5,8 cm. MNA I 9520.

5. **Oală cu toartă** din lut ars, dar toarta lipsă din vechime. Reîntregită. Gura largă, buza teșită oblic și arcuită spre interior. Gât tronconic mai întâi spre interior apoi spre exterior cu o demarcație între cele două porțiuni. Prag evident între umăr și corp cu șir de alveole. Corpul bombat. Fundul drept cu urme de sfoară. Pasta foarte nisipoasă, cu mică, aspră la pipăit. Cărmizie relativ deschis. Slip subțire dus în mare parte. $\hat{I} = 14,4$ cm, D gură = 10,4 cm, D fund = 7,6 cm. MNA I 2517.

6. **Farfurie** (nr. 1 pe plan). Buza oblică. Corp tronconic. Fund inelar. Sub buză o linie simplă. Pe gât și corp o bandă mărginită de câte două linii în care o linie în zigzag descrie triunghiuri, cele inferioare hașurate neregulat, iar în cele superioare elemente spiralice mult stilizate. În centru două cercuri concentrice în care se înscrie o pasăre spre dreapta. Smalt galbui. Pe gât pete verticale de smalt galben-brun și verde. Sgrafit roșu. $\hat{I} = 6,3$ cm, D gură = 21,8 cm, D fund = 7,4 cm. MNA I 2518. Smalt 15.

7. **Strachină**. Buza puțin arcuită. Umăr înalt, aproape vertical. Corp tronconic. Fund inelar. Fond albicios. Pete verzi. Decor liniar. În centru cercuri concentrice. $\hat{I} = 8$ cm, D gură = 16,5-17,2 cm, D fund = 7,2 cm. Smalt 68.

8. Fragment de **buză de farfurie** – 1949, C3, B5. Linii și un șir de puncte. 5 x 3,5 cm. Smalt 178.

9. **Diverse**: multe cioburi mărunte și diferite; funduri de la cel puțin 10 vase, plus trei funduri întregi, îndreptate cu cuțitul; umăr de oțetare sau ulcioare cu bandă de șanțulețe; umăr de oale cu șanțulețe; buze înalte cu șanțulețe, uneori cu linie în val; buze semiînalte.

10. **Buton** sferic din bronz. Cu tortiță deformată. Corpul din două semisfere. $\hat{I} = 1,12$ cm, D = 0,8 cm.

11. **Buton** sferic din bronz. Cu tortiță deformată. Corpul din două semisfere. $\hat{I} = 1,1$ cm, D = 0,8 cm.

12. **Piron**. Floarea ovală. Corp fragmentar, îndoit, cu secțiunea rectangulară. L = 6 cm, g = 0,65 x 0,7 cm, D = 2,1 cm.

13-20. **Opt dinți de darac**. Întregi și fragmentari.

Bordeiul 6 (Pl. XXV, XXVII-XXIX)

Cercetat în 1949, în C3, B6. Pe baza scurtelor însemnări făcute de Corneliu Mateescu, a planurilor și profilurilor păstrate s-a putut stabili:

Bordeiul era orientat NV – SE și avea o formă dreptunghiulară (cvasi-pătrată), cu colțurile rotunjite. 3/3,25 x 2,50/3 m.

În partea de N a bordeiului se afla un țest cu gura în sus, aplecat spre S. Partea de nord era mai ridicată, concavitatea venind spre sud. Bine ars, era însă făcut foarte primitiv și fiind relativ mic (39 x 34 cm). S-ar putea să fi lipsit din marginea lui.

Vatra – din nisip ars la roșu, fără lipitură, grosimea arsurii fiind de 3 cm. În partea de S a ei erau două pietre, iar pe ea o lopățică din fier. Vatra stătea pe pământul galben.

În interior, chiar pe fund sau uneori mai sus s-au descoperit: o oală aproape întreagă, o ceașcă, două brice, o râșniță, o altă oală fragmentară, un silex, două cuie din fier, mai multe cioburi, cărbune. Sub humusul recent: o sapă, un vârf de teacă de cuțit gen baionetă, coji de ouă.

Din bordei pornea **Groapa K**, adâncă de 1,85 m față de ț. 5 S, de formă ovală în plan (71 x 51 cm), iar pereții verticali. În interiorul ei se aflau un ciob românesc și o bucată de fier informă, mică.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, sunt trecute :

1. Două cuțite, la -1,32 m.
2. Ceașcă fragmentară, la -1,32 m.
3. Râșniță, la -1,02 m.
4. Oală, la -1,20 m.
5. Râșniță, la -1,24 m.
6. Lopată din fier, la -1,05 m.

Fișele de obiect menționează ca fiind descoperite în bordei următoarele:

1. **Oală cu toartă** din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită. Gât tronconic. Corpul bombat, spre bitronconic. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Fund drept, neglijent lucrat, cu urme de sfoară și netezit din cuțit, ca și partea inferioară a corpului. Pasta bună, nisipoasă, cu mică, neglijent lucrată. Slip neregulat. Făcută din două bucăți cu linia de sutură parțial teșită, pe diametrul maxim. Parțial cărămizie, cu slip cenușiu care în partea opusă torții devine negru. Î = 16,6 cm, D gură = 11,5 cm, D fund = 7,5 cm, D maxim = 13,5 cm. MNA I 9549.

2. **Oală cu toartă** – fragmentară, din lut ars. Gura și buza lipsă. Gât tronconic decorat în partea superioară cu 4-5 șanțulețe orizontale, paralele. La trecerea spre umăr un cant care e drept și la bază un șir de alveole ovale. Fundul netezit din cuțit. Pastă fină, cu cioburi și puțină mică. Brun deschis, cărămiziu. Î păstrată = 13,2 cm, D fund = 7,2 cm. MNA I 9541.

3. Fragment de **oală** din lut ars. Gura lipsă. Gât ușor arcuit, decorat cu șanțulețe sau striuri din lucru. Corp bombat. Fundul netezit din cuțit ca și o mică parte din corp. Pastă densă, nisipoasă, cu multă mică, neglijent lucrată. Cărămiziu intens cu pete cenușii. Î păstrată = 12 cm. MNA I 2489.

4. Fragment de **oală** din lut ars. Gura largă. Buza teșită drept la exterior, oblică spre exterior. Corp bombat. Pastă fină, cu multă mică și cioburi. Cărămiziu relativ deschis, cu pete cenușii. Pe partea superioară a corpului 12 șanțulețe subțiri, ușor vâlvurite, cu urme de scândurică. Pe mijlocul corpului dungi relativ dese, oblice. Î păstrată = 16 cm. MNA I 9542.

5. Buză de **oală** din lut ars. Pe partea superioară a corpului patru șanțulețe orizontale, paralele. Pastă semifină, cu multe granule, mică, pietricele și nisip. Brun-cărămiziu cu pete cenușii-negre. Î păstrată = 6,2 cm, D gură cca 10-11 cm. MNA I 9535.

6. **Cană mică**³⁴ (sau pahar) (nr. 2 pe plan) fragmentară, din lut ars. Gât înalt, cvasi-cilindric. Corp tronconic. Fund drept, netezit și profilat. Pastă bună, nisipoasă, cu mică. Cărămiziu brun deschis. La baza gâtului decor de bandă de cinci șanțulețe fine, orizontale, paralele, iar deasupra lor alte cinci șanțulețe în val neglijent trasat. Pe partea superioară a gâtului dungi dese, lustruite, verticale. Î păstrată = 7,8 cm, D fund = 4,6 cm. MNA I 9531.

³⁴ *ibidem*, pl. LX/4.

7. **Ulcică** cu toartă, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, oblică spre exterior. Gât tronconic. Trecerea de la gât spre umăr marcată de un prag cu mici alveole. Corpul bombat. Din buză până sub umăr, pe diametrul maxim, o toartă relativ lată, cu secțiunea ovală. Fundul netezit ca și partea inferioară a corpului. Urme de sfoară pe fund. La interior urme relativ slabe de la roata olarului. Pasta cu foarte mult nisip și mică. Spre fund mici pete cărămizii, în rest brun-cenușie. Interiorul cenușiu închis. Slipul nu reușește să acopere total pasta aspră. $\hat{I} = 13,9$ cm, D gură = 10,6 cm, D fund = 7,2-7,6 cm. MNA I 9551.

8. **Ulcior** din lut ars. Reconstituit. Marginea buzei și toarta lipsă din vechime. Gât îngust, relativ cilindric, cu pereții arcuiți. Pe umăr trei-patru șanțulețe neglijent trasate, orizontale, paralele. Corpul bombat, diametrul maxim marcat printr-o bandă de mici alveole oblice. Fundul netezit neglijent din cuțit, ca și partea inferioară a corpului pe aproximativ 2 cm. Pastă nisipoasă, cu slipul dus, cărămizie și cenușie închis pe trei sferturi. $\hat{I} = 17,4$ cm, D gură cca 4,8 cm, D fund = 7,2 cm. MNA I 9552.

9. **Buză de farfurie**. Fragment cu decor spiralic gen floral. Angobă albă. Smalțul pierdut. Sgrafit roșu. 10,5 x 3,2 cm. Smalț 115.

10. **Strachină** fragmentară, din lut ars³⁵. Deformată. Gura largă. Buza înaltă, subțiată, puțin oblică spre exterior. Corp tronconic. Fund drept. Pastă fină cu multe cioburi și mică. Cărămizie. Slip în bună parte dus. Urme de decor la interior – dungi lustruite, verticale și ușor oblice. La exterior, pe gât linie în val, iar pe corp dungi dese, lustruite, relativ verticale. $\hat{I} = 5,6-5,8$ cm, D gură = 19 cm, D fund = 7 cm. MNA I 9505 c, 9506 k, 9507 e, 9510 d, 9517 a, b, d, e, 9536.

11. **Strachină**. Buza rotunjită. Gât înalt, oblic. Corp tronconic. Fund inelar. Smalț alb-verzui. Sgrafit oliv. $\hat{I} = 7,85$ cm, D gură = cca 19 cm, D fund = 6,9 cm. Smalț 42.

12. **Cui - piron**. Floarea rotundă. Corp cu secțiunea pătrată. Vârful îndoit. L = 6,5 cm, g = 0,4 cm, D = 1,7 cm. MNA I 9543.

13. **Cui - piron**. Floarea ovală. Corpul puțin arcuit, cu secțiunea pătrată. L = 6 cm., g = 0,4 cm, D = 1,4-1,7 cm. MNA I 9544.

14. **Gripcă** din fier. Lopățică de aluat, triunghiulară cu coada lungă și torsată. Capătul cozii este rupt. L = 11,4 cm. MNA I 9547. MNIR 17.773.

15. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul lung. L = 12,4 cm, l = 1,6 cm. MNA I 2519. MNIR 17.610.

16. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul lung. L = 12,5 cm, l = 1,7 cm. MNA I 2520. MNIR 17.611.

17-18. Două **Buterole** (teci) – Zimnicea, 1949, C3, B6. Lucrate dintr-o foaie metalică îndoită conic. În vârf câte o proeminență sferică. L = 9 – 9,5 cm. MNA I 2510, I 2511. MNIR 17.599-17.600.

Referitor la aceste buterole trebuie să relevăm faptul că o piesă asemănătoare a fost descoperită într-un context funerar datând din sec. II-I a.Chr. în nord-vestul Bulgariei, la Târnava (reg. Vrața)³⁶. Prin urmare, nu este exclus ca aceste trei piese de la Zimnicea să fie de proveniență antică.

19. **Scoabă**. În formă de U, un picior rupt. L = 3,8 + 5,45 cm, l = 0,5 cm., g = 0,25 cm. MNA I 9546.

20. **Săpăligă** fragmentară. Ușor arcuită. Tăișul lățit și arcuit. Partea de înmănușare lipsă. 11x6,2 cm. MNA I 9548.

Bordeiul 7 (Pl. XXX-XXXI)

Cercetat în 1949, în C3, B7. Pe baza sumarelor însemnări făcute de Corneliu Mateescu, a planului și profilului s-a putut face descrierea bordeiului:

³⁵ *ibidem*, p. 155, pl. L/6.

³⁶ A. Rustoiu, *Războinici și artizani de prestigiu în Dacia preromană*, Ed. Nereamia Napocae, Cluj-Napoca, 2002, p. 59-60, fig. 39/4 cu trimitere la N. Teodosiev și N. Torbov, în *Izvestija na Muzeite v Severzapadna Bălgaria*, 23, 1995, fig. 18, 24.

De formă dreptunghiulară. 4,17 x 2,75 m. Orientat E – V. Umplutura bordeiului conține un pământ negru-brun cu bucăți de cărbune, ce intră într-un sol galben. Fundul bordeiului se afla la cca -0,30 m.

În partea de Vest se afla o vatră, la -1,10 m față de J. 5 E. Din nisip ars, cu lipitura stricată. Pe vatră un instrument din bronz

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ* sunt trecute :

1. ? la -1,25 m.
2. ? la -1,25 m.
3. Ciob smălțuit, la -1,18 m.
4. Oală întreagă, la -1,62 m.
5. Bucăți de fier, la -1,08 m.
6. Instrument din bronz, la -1,22 m.
7. Silex, la -1,15 m.

Din fișele de obiect în bordei s-au descoperit:

1. **Strachină** – 1949, C3, B7 (Bordeiul 7). Fragment din buză, gât și corp. Smalt alb-gălbui cu pete verzi și galben-brune. Grafit roșu. Î = 8 cm. Smalt 3.

2. Mic fragment de **buză de oală**, dintr-o pastă fină cu multă mică. Slip cărămiziu intens. La interior smaltul devine oliv.

3. Fragment de **buză de oală cu toartă**, înaltă cu striuri și toarta nu prea mare. De asemenea un fragment din fundul oalei (D = 7 cm), netezit din cuțit, ca și partea inferioară a corpului vasului. Pastă foarte fină, cu mică. Brun deschis spre cărămiziu cu vagi pete de cenușiu deschis.

4. Partea inferioară dintr-o **oală cu toartă**, cu fragment din toartă. Pasta cu pietricele fine. Slip parțial păstrat. La interior urmele roșii olarului, în spirală. MNA I 9576.

5. **Oală** fragmentară dintr-o pastă foarte nisipoasă. Fundul subțire, peretele corpului mai gros în partea inferioară. Pe umăr striuri de scândurică. Cărămizie, parțial cenușie.

6. **Ac de cusut** din fier. Plat, cu un capăt bont cu urechea alungită și vârf ascuțit. 7,3 x 0,45 cm. MNA I 9561.

7. **Dinte de darac** din fier. Secțiunea pătrată. L=15,6 cm, grosime 0,62 x 0,47 cm.

8. **Sfredel** din fier. Bară cu secțiunea pătrată și cu colțurile aplatizate. Capătul superior ascuțit, iar cel inferior torsionat și romboidal, plat, ascuțit. L = 10,09 cm. MNA I 968. MNIR 17.596.

9. **Pumnal** (?) din fier. Triunghiular cu mânerul terminat în verigă. Pe partea superioară a lamei, care este mai lătită, în mijloc, un mic orificiu. Vârful îndoit. Corneliu Mateescu era de părere că reprezintă jumătatea unei foarfeci, datorită orificiului central, ceea ce n-ar fi exclus. L = 16,8 cm, l = 2,2 cm, D verigă = 2,8 cm. MNA I 9562.

10. **Scoabă**. Bine păstrată. L = 6,55 + 1,6/2,2 cm, l = 0,64 cm, grosime = 0,23 cm. MNA I 9577.

La 1 m est de bordei mai multe fragmente ceramice precum și:

11. **„Ac”** din bronz sau cupru. Bară cu secțiunea rectangulară având un capăt întors în buclă, iar celălalt puțin lătit, subțiat și cu vârful ascuțit. L = 8,26 cm, g = 0,20-0,22 cm. MNA I 9578.

La sud de bordei se afla **Groapa β**, cu secțiunea rotundă (D = cca 1,70 m). În interiorul ei se afla Mormântul 15. Fundul gropii la -1,92 m.

Bordeiul 8 (Pl. XXXII-XXXV)

Cercetat în 1949, în C3, B8. După scurtele însemnări făcute de Corneliu Mateescu, a planurilor și profilurilor s-a putut stabili:

Bordeiul avea o formă de paralelogram. 4,60 x 3,30 m. Orientat V – E. În dreptul laturii de E se afla o groapă.

În colțul de SE se afla vatra cu o lipitură groasă de 1,5 cm, iar sub ea o arsură slabă de 2-3 cm. Pe vatră nu s-a făcut mult foc. Pe ea: două pietre arse, un ciob smălțuit, trei fiare.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. Ciob, -0,53 m.
2. ?
3. ?
4. (Oală cu toartă).
5. ?
6. ?
7. Arsură slabă.
8. Chirpic cu cărbune. Posibil resturi de vatră, crustă groasă de 4-5 cm la -0,90 m.
9. Vatră mică, la -0,58 m.
10. Pietre arse, la -0,46 m.

Pe baza fișelor de obiect în interiorul bordeiului s-au descoperit:

1. **Oală cu toartă** (nr. 4 pe plan), din lut ars. Gura largă. Buza rotunjită și oblică spre exterior. Corpul bombat. Fund profilat, inelar. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pasta fină, cu mică. Buza a fost smălțuită în verzu deschis. Pe corp urme de dungi oblice. $\hat{I} = 8$ cm, D gură = 6,8 cm, D fund = 4,5 cm. MNA I 9565.

2. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită și oblică spre exterior. Corpul alungit și cu pereții arcuiți. Fund drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pasta fină, cu mică. Culoare brun spre cărmiziu, cu pete cenușii. Fundul netezit din cuțit, împreună cu o mică porțiune din corp. Buza alveolată. Pe gât șapte-opt șanțulețe, orizontale, paralele. Partea superioară a corpului, până sub diametrul maxim, dungi lustruite oblice dinspre stânga spre dreapta. La baza gâtului șir de mici alveole ce dau aspect de brâu. $\hat{I} = 21$ cm., D gură = 16,7 cm, D fund = 9,8 cm. MNA I 9582.

În jurul bordeiului s-au descoperit: buze de oale cu striuri și val simplu; fragmente de umăr de oale cu urme de scândurică.

3. **Oală cu toartă**, din lut ars, reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, arcuită. Corpul bombat. Fund drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă aspră, cu pietricele mărunte. Cărmizie cu pete negre. Slip parțial păstrat. Pe umăr vagi urme de striuri de la scândurică de lemn. $\hat{I} = 18,8$ cm, D fund = 8,6 cm.

4. Buză de **strachină** sau **farfurie**. Smalț alb cu pete verzi. Sgrăfit roșu. L = 4 cm. Smalț 95.

5. Fund cu picior inelar de **strachină**. Smalțul total dus. Smalț 152.

6. Fund cu picior inelar de **cupă** sau **strachină**. Smalțul alb-verzui. Smalț 153.

7. **Cupă cu picior** (nr. 1 ? pe plan). Piciorul scund, tronconic, inelar. Corpul semisferic. Buza verticală. Pastă fină, cărmizie-brun. Urme de angobă și smalț subțire. Fond alb cu pete verzi și roșii. $\hat{I} = 9,3$ cm, D gură = 17 cm, D fund = 7 cm. Smalț 290.

8. **Cupă**. Pastă nisipoasă cu mică. Cărmizie. Smalț cenușiu lucios și alb untos. Pe buză, la exterior, angobă. Pe buză zgârieturi roșii. Buza rotunjită, oblică spre exterior. Corpul semisferic. Picior inelar. $\hat{I} = 7,6$ cm, D gură = 15,5 cm, D fund = 6 cm. Smalț 297.

9. **Buton** discoidal din metal (bronz ?). MNA I 9554 b.

10. **Cui**. Floarea ovală. Corpul încovoiat. Secțiunea dreptunghiulară. L = 3,4 cm. MNA I 9554 a.

11. **Fragment de piron**. Floarea discoidală. $\hat{I}$ păstrată = 1,5 cm, D floare = 2,2 cm. MNA I 9554 b.

12. **Verigă** din fier. Provine de la o cataramă sau un belciug. Dintr-o bară cu secțiunea rotundă. D = 2 cm. MNA I 958.

13. **Aplică** din fier. Gen scoabă cu corpul lenticular, puțin arcuit. Marginile triunghiulare și întoarse pentru prindere. L = 6,9 cm. MNA I 9579 a. MNIR 17.774.

14. **Aplică** din fier. Gen scoabă cu corpul lenticular, puțin arcuit. Marginile triunghiulare și întoarse pentru prindere. L = 7,6 cm. MNA I 9579 b. MNIR 17.775.

15. **Aplică** din fier. Gen scoabă cu corpul lenticular, puțin arcuit. Marginile triunghiulare și întoarse pentru prindere. L = 9,1 cm, l = 3,6 cm. MNA I 9579 c. MNIR 17.776.

16. **Aplică** din fier. Gen scoabă cu corpul lenticular, puțin arcuit. Marginile triunghiulare și întoarse pentru prindere. L = 7,9 cm. MNA I 9579 d. MNIR 17.777.

17. **Tablă** mică din fier. Două fragmente. MNA I 9581 a-b. MNIR 17.779.

18. **Cataramă** din fier. Cu limbă de prindere și cu cârlig de prins pe centură. L = 3,9 cm. MNA I 9580 a. MNIR 17.788.

19. **Cataramă** din fier. Doar placa-balama de prindere de catarama propriu zisă. Din tablă îndoită pe una din laturile cataramei propriu zise și decupată la locul unde se afla limba de prindere. Pe mijloc un nit de prindere de curea. 5,2 x 3,4 cm. MNA I 9563. MNIR 17.608.

20. **Cataramă** din fier. Dintr-o bară cu secțiunea rectangular-trapezoidală cu câte o „corniță” la cele două extremități. Limba-spin de prindere în curea ascuțită. Peste bază o tablă îndoită decupată în dreptul limbii-spin, ce se prindea de curea printr-o panglică subțire de tablă. 11,5 x 4,8 cm. MNA I 9564. MNIR 17.606.

21. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul. L = 13 cm. MNA I 9553. MNIR 17.778.

22. **Scoabă** – 1949, C3, B8 (Bordeiul 8). Fragment. L = 4,5 + 4/3,7 cm, l = 0,75 cm, g = 0,4 cm. MNA I 9555 a. MNIR 17.784.

23. **Scoabă**. Fragment L = 7,6 cm., l = 0,75 cm, g = 0,4 cm. MNA I 9555 b. MNIR 17.785.

24. **Scoabă**. Fragment în „V”, L = 7,5 cm, l = 0,7 cm, g = 0,25 cm. MNA I 9555 c. MNIR 17.786.

25. **Scoabă**. Fragment în „V”, L = 8 cm, l = 0,4 cm, g = 0,4 cm. MNA I 9555 d. MNIR 17.787.

Groapa de pe latura de Est a bordeiului la -1,80 m față de ț. 5 E. La adâncimea de 1,42 m s-au descoperit: un fund de strachină smălțuită ce se completează cu ciobul de pe vatră și trei cioburi nesmălțuite.

Pământul de umplutură este mai închis la culoare, cu cărbune. Pereții aproape verticali. În plan este rotundă (77 x 77 cm).

Bordeiul 9 (Pl. XXXVI-XL, XXIX/6)

Cercetat în 1949, în C3, B9. Pe baza scurtei descrieri făcută de Corneliu Mateescu, a planurilor și profilurilor păstrate s-a putut stabili:

Bordeiul avea o formă dreptunghiulară. 4,30 x 3,25 m. Orientat VNV – ESE. Grundul bordeiului s-a făcut la -1,03 m față de ț. 7 E. Fundul bordeiului era plat, nu s-au observat urme de trepte. În centru, fundul bordeiului era la -1,50 m.

În partea de NE se afla o vatră distrusă, cu lipitură groasă de 2-3 cm. Sub vatră pământul era ars încă 3-4 cm. O strachină întreagă smălțuită. La V de vatră o mulțime de cioburi.

Câteva cioburi de strachină smălțuită, două fusaiole din care una smălțuită, o mărgea de sticlă, un pinten, două lopeți din fier cu belciug, două catarama, o rotiță de lut, mai multe funduri de oale, fragment de teacă de cuțit.

Pe plan, *in situ*, sunt menționate:

1. Strachină smălțuită, la -1,31 m.
2. Ulcior, la -1,31 m.
3. Oală, la -1,38 m.
4. Fund de oală, la -1,27 m.
5. Rotițe (fusaiolă ?), la -1,08 m.
6. ? la -1,32 m.
7. Lopată din fier, la -1,32 m.
8. ? la -1,41 m.
9. Vârf de săgeată, la -1,30 m.
10. Obiect din fier ?.
11. Vârf de săgeată.
12. Amnar, la -1,40 m.

13. Seceră, la -1,40 m.
14. Lopată din fier.
15. Obiect din fier.
16. Vatră
17. Chirpic, la -1,31 m.
18. Cărbune, la -1,25 m.
19. Arsură.

1. **Oală cu toartă**, din lut ars. Doar jumătatea superioară, reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, puțin arcuită. Corpul bombat. Din buză, puțin supraînălțându-se, până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă bună, cu mică. Slip parțial dus. Cărmiziu deschis cu pete cenușii. Pe gât decor incizat – linie în val. Demarcația dintre gât și corp marcată printr-un brâu de alveole. Î păstrată = 10,4 cm, D gură = 11 cm. MNA I 9583 a, I 9589 a, b.

2. Fragment de **oală cu toartă**, din lut ars. Gura nu prea largă. Buza rotunjită, verticală. Gâtul aproape cilindric, demarcat de corp printr-un brâu în relief. Corpul bombat. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă cu mică și cioburi. Cărmizie cu pete cenușii. Pe gât, la interior, smaltz oliv. Pe corp dungi dese lustruite, aproape verticale. Î păstrată = 13,7 cm, D gură cca 10 cm. MNA I 9591, I 9599 d.

3. Partea de la fund a unei **oale mari**, netezit din cuțit. Pastă semifină, cu relativ multă mică. Cărmizie. Spre diametrul maxim dungi de lucru. Î păstrată = 12,5 cm, D fund = 9,3 cm. MNA I 9610.

4. Partea inferioară a unei **căni**³⁷ (nr. 2 pe plan) cu toartă, din lut ars. Vagă urmă de buză de sub care pornește o toartă lată cu secțiunea ovală. Gât înalt, cilindric. Corpul zvelt, cu pereții arcuiți. Fundul puternic profilat, ușor albiat, netezit fără urme evidente. Pastă fină, nisipoasă, cu mică. Cărmizie relativ deschis. Pe partea superioară a corpului dungi oblice, netezite, relativ late, peste care se află un decor pictat cu alb. Î păstrată = 17,7 cm, D fund = 8 cm. MNA I 9597.

5. Partea inferioară a unui **ulcior** (oțetar). Corpul cu pereții arcuiți. Fundul ușor profilat și drept. Pastă foarte nisipoasă cu multă mică, pietricele și cioburi. Brun-cărmizie deschis. La exterior urme de scândurică. Î păstrată = 25,6 cm, D fund = 12 cm. MNA I 9598.

6. **Cupă-bol**. Pastă fină, cu nisip, mică, cărmizie. Smaltz incolor cu reflexe alb-gălbui și verzui. În centru o dungă închisă, circulară. Î păstrată = 4,88 cm, D fund = 12,3 cm. Smaltz 281.

7. **Farfurie**³⁸ (nr. 1 pe plan). Buza oblică. Corp tronconic. Fund inelar. Smaltz alb-gălbui. Decor sgrăfuit: pe margine șase linii grupate câte două și pete verticale distanțate, galben-brun și verzi. În centru mică spirală, în mijlocul unui spațiu înconjurat de o bandă în cerc, mărginită jos de două linii după care urmează un șir de puncte, spirale culcate. În partea de sus banda este mărginită de o simplă linie. Restul spațiului împărțit în patru prin niște pomi stilizați (sau frunze) dispuse pe cele patru raze; vârfurile sunt liniile ce marchează trecerea spre gât. Între pomi sunt așezați orizontal patru pești stilizați. În centru un medalion circular mărginit de un chenar de benzi în val (meandre). Picior inelar. Î = 6,5 cm, D max = 23,6 cm, D fund = 7,5 cm. MNA I 9569. MNIR 17.567. Smaltz 50.

8. **Strachină** din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza teșită oblic spre exterior. Gât relativ înalt, cilindric, ușor arcuit. Corpul tronconic. Fundul drept, netezit, cu urme de sfoară. Pastă relativ fină, cu multă mică dar și cu puncte de calcar. În interior urme de la roata olarului. Cărmizie, cu pete cenușii. Gâtul decorat cu o bandă de șapte linii în val, trase cu pieptenul. Pe o mică porțiune de pe corp cinci linii oblice, întretăiate, lustruite. Î = 8 cm, D gură = 18,2 cm, D fund = 6 cm. MNA I 9571.

9. **Strachină**. Buza verticală, teșită la exterior. Gât înalt, ușor arcuit. Corp tronconic. Fund inelar și profilat. Pasta relativ fină, cu granule de nisip. În slip multă mică. Cărmizie. La interior smaltz alb-gălbui și brun deschis. Pete galbene și verzi. Pe tot fundul decor pasăre spre dreapta. Î = 9 cm, D gură = 18,6 cm, D fund = 7,5 cm. Smaltz 2. MNA I 9585.

³⁷ E. Țânțăreanu, *op.cit.*, p. 158, pl. LX/1.

³⁸ *ibidem*, p. 174, pl. LXX/9.

Diverse fragmente ceramice: fragment de toartă; buze înalte cu striuri și fără; ciob decorat cu scândurica; umăr de ulcior (oțetar), decorat cu un brâu alveolat; toartă de capac; funduri de oale; fragment din partea superioară a unei oale.

10. **Fusaiolă** din lut ars. Bitronconică. D = 2 cm. MNA I 9568. MNIR 17.631.

11. **Mărgea** din sticlă. Sticlă albastru închis, aproape negru cu irizații aurii. $\hat{I} = 0,46$ cm, D max = 0,66 cm, D orificiu = 0,3 cm.

12. **Buton** sferic din bronz. Cu tortiță deformată. Corpul din două semisfere sudate. $\hat{I} = 1,68$ cm, D = 1,18 cm.

13. **Tindeche** din fier (nr. 4 pe plan). Corpul îndoit tubular. 2,4 cm. MNA I 9618. MNIR 17.729.

14. **Lingură de turnat metalul**, din fier. Mânerul lung și ascuțit. L = 16,8 cm. MNA I 9566. MNIR 17.595.

15. **Picior de sfeșnic** din fier. Bară torsionată bifurcată în „V” la un capăt. L = 17,5 cm. MNA I 9620. MNIR 17.731.

16. **Amnar** din fier. Bară de formă dreptunghiulară cu colțurile rotunjite. 9 x 2,2 cm. MNA I 9613. MNIR 17.597.

17. **Amnar** din fier. Bară de formă dreptunghiulară cu colțurile rotunjite. 7,25 x 2,37 x 2,8 cm. MNA I 9616. MNIR 17.598.

18. **Fragment de tablă**. Fragment de tablă din aramă. L = 9,8 cm. MNA I 9625.

19. **Crampon de gheață** din fier. De formă ovală, cu colți la capete. L = 10,2 cm. MNA I 9572. MNIR 17.618.

20. **Dinte de darac** din fier. Fragment curbat. Secțiunea pătrată. D = 2,25 cm. MNA I 9502. MNIR 17.728.

21. **Săpăligă** din fier. Corpul arcuit. Partea activă triunghiulară cu tăișul arcuit. Gaura de înmănușare transversală. 15 x 8,3 cm. MNA I 9614. MNIR 17.626.

22. **Placă** din fier. Dreptunghiulară, curbată pe lățime. Urme de lemn. Nituri pe margini. Ar putea fi resturile unei cnemide. L = 29 cm., l = 10-6,5 cm.

23. **Gripcă** din fier. Lopățiță de aluat, triunghiulară cu coada lungă și torsată. În capătul cozii, ce este întors în buclă, o verigă pentru atârnat, cu capetele petrecute. L = 16,8 cm. D verigă = 2,85 cm. MNA I 9611. MNIR 17.615.

24. **Gripcă** din fier. Lopățiță de aluat, triunghiulară cu coada lungă și torsată. În capătul cozii, ce este întors în buclă, o verigă pentru atârnat, cu capetele petrecute. L = 15,3 cm. D verigă = 2,9 cm. MNA I 9567. MNIR 17.616.

25. **Verigă** din fier. Dintr-o bară cu secțiunea ovală. D = 2,8 cm. MNA I 9617. MNIR 17.726.

26. **Cataramă** din fier. Doar placa-balama de prindere de catarama propriu zisă. Din tablă îndoită și decupată la locul unde se afla limba de prindere. Pe mijloc un nit de prindere de curea. 5,2 x 3,4 cm. MNA I 9624. MNIR 17.722.

27. **Vârf de săgeată**, (nr. 9 pe plan). Formă romboidală, cu peduncul despărțit de un prag. L = 5 cm. MNA I 9612. MNIR 17.612.

28. **Scoabă** gen aplică. Partea centrală a corpului mult lățită. Picioarele oblice. L = 3,5 + 2/1,2 cm, l centrală = 1 cm, g = 2,5 cm. MNA I 9623. MNIR 17.730.

29. **Pinten**. Fragment ce păstrează doar un braț, arcuit, semicircular în secțiune. La capăt dispozitivul de prindere a cataramei, două orificii. Se păstrează și tija, despărțită în două, de prindere a rozetei. L = 14 cm. MNA I 9615. MNIR 17.617.

30. **Buterolă** (teacă) – Zimnicea, 1949, C3, B6. Lucrată dintr-o foaie metalică îndoită conic. În vârf o proeminență sferică. L = 8,5 cm. MNA I 9545. MNIR 17.601.

Bordeiul 10 (Pl. XLI-XLII)

Cercetat în 1949, în C3, B10. Pe baza însemnărilor făcute de Corneliu Mateescu, a planurilor și profilurilor s-a putut stabili:

Bordeiul avea o formă dreptunghiulară. 3,30 x 2,35 m. Orientat N – S.

În privința inventarului este unul din bordeiele cele mai sărace. În partea de S vatra cu arsura din nisip, cu cărbune pe ea. Pare a fi fost, după chirpic, un cuptor fiindcă s-a găsit și „dopul” de lut pentru înfundat. În NE cărbune ce pare a proveni de la un par aproape vertical. Baza vetrei se afla la adâncimea de 1,00 m față de ț. 4 N. În interiorul cuptorului cărbuni de trestie, cenușă multă. Țest. Arsura de sub lipitura vetrei avea o grosime de 7-8 cm.

Latura de V a bordeiului a fost distrusă de o groapă modernă.

Fundul bordeiului era plan, dintr-un pământ nisipos negricios-brun. Imediat sub el, lângă peretele de E, în dreptul profilului, un vas getic.

În bordei s-au descoperit: două vertebre, un os de pește, câteva boabe de grâu, un cârlig de undiță din fier, o strachină întreagă pe vatră, o strachină fragmentară smălțuită, o fusaioală, o oală întregibilă și mai multe cioburi.

Pe plan sunt trecute ca aflate *in situ* :

1. Strachină.
2. Oală.
3. Farfurie.
4. Capac de cuptor.
5. Chirpic.
6. Lipitură.

Pe baza fișelor de obiect inventarul bordeiului conținea: cioburi din diverse oale, cu tot felul de paste; buze de oale cu striuri; toartă fragmentară de ulcior (oțetar); precum și următoarele piese:

1. **Strachină** sau **farfurie** fragmentară smălțuită (nr. 1 pe plan) – 1949, C3, B10 (= Bordeiul 10). Decor – linii oblice și circulare. Smălț alb ușor verzui. Smălț 218.

2. **Oală cu toartă**, din lut ars (nr. 2 pe plan). Gura nu prea largă. Buza dreaptă, cu șanțuleț la mijloc, oblică, teșită atât la exterior cât și la interior. Gât scund tronconic. Corpul bombat. Fundul drept cu urme foarte slabe de sfoară. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă foarte nisipoasă, cu mică aspră la pipăit. Pată cărămidie intens pe o parte, în general brun-cenușie. Pe partea superioară a corpului, umăr, cinci șanțulețe. $\hat{I} = 17,4$ cm, D gură = 11,2 cm, D fund = 8 cm. MNA I 9621.

3. **Farfurie** (nr. 3 pe plan). Buza oblică. Corp semisferic. Fund inelar. Pe margine între două linii un șir de cârlige spiralice, simple; partea inferioară a bandei hașurată. Central rozetă floare cu opt petale, circumscrisă de două cercuri. Restul spațiului împărțit în patru prin două frunze, mărginite de două linii și cu interiorul hașurat în două sensuri, și prin două triunghiuri cu laturile curbe, al căror vârf se prelungește printr-o linie arcuită până la cercul central. Linia curbă este dublată de frânturi spiralice așezate față în față, intercalat. În triunghiuri câte o spirală stilizată și hașuri. Albierea fundului inelar cu patru alveole Smălț alburui-cenușiu. $\hat{I} = 3,2$ cm, D gură = 14,7 cm, D fund = 5,2 cm. MNA I 9575. Smălț 47.

4. Buză de **farfurie**. Mic fragment. Metopă de semicercuri între linii verticale. Fond alb, smălțuit. 3,3 x 1,8 cm. Smălț 58.

5. **Farfurie**. Fragment decorat cu linii oblice și circulare. Smălț alb ușor verzui. Smălț 218.

6. **Strachină**. Buza rotunjită, oblică spre exterior. Gât înalt. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Smălț alb-verzui. Rozetă centrală. $\hat{I} = 8,4$ cm, D gură = cca 17 cm, D fund = 7,5 cm. Smălț 93.

7. **Cuțit** din fier. Muchia ușor arcuită, lama cu un singur tăiș, drept. Vârful rupt. Mâner lung, triunghiular. L = 10,25 cm. MNA I 9622. MNIR 17.801.

8. **Fusaioală** bitronconică. 1,6 x 2,5 cm. MNA I 9573.

9. **Fusaioală** tronconică. 1,5 x 2,15 cm. MNA I 9574.

Pe mijlocul laturii de E se afla **Groapa A**, modernă, cu secțiunea ovală (1,75 x 1,40 m) și având fundul la -2,45 m. față de ț. 4 N.

La S de bordei se afla **mormintele 9–11**, iar la E **mormintele 12, 18/16 și 22**.

Groapa Z – s-a văzut din fundul bordeiului. Pământul de umplutură de culoare neagră, cu cărbune și cioburi. Pereții aproape verticală, iar fundul drept. În ea s-a descoperit „dopul” de la cuptor.

Bordeiul 11 (Pl. XLIII-XLIV, CXLI/5)

Cercetat în perioada 9–14 august 1969, între c.1,75–5,25 din C17/1 V, B1, la dimensiunile secțiunii din aceea perioadă, deoarece în 1970 s.1 s-a lungit spre V cu cca 46 m, cu fondurile Muzeului din Alexandria. Orientat N–S. Bordeiul cuprinzând și o porțiune din malul nordic s-a trasat, mai întâi spre N, o casetă de 2 x 5,12 m, între 1–6,12 m, iar spre S de 4 x 5 m.

Pe malul de S bordeiul se afla între 2,10–5,26 m, iar pe malul de N între 2,10–5,40 m. În mare, bordeiul avea forma unui dreptunghi: latura de E de 5,60 m, cea de V de 6,70 m, cu o mică deviere spre NV, iar laturile de N și S de 2,50 m.

La 0,50 m. de latura de N, la adâncimea de -0,80 m, se afla o pată compactă de pământ ars la roșu ce ar putea fi resturile unei vetre. Alte pete de arsură se aflau și la 1,10 m de latura de N, în partea de NV. Fundul bordeiului se afla, în genere, la -1,10 m, în N la -1,04 m, iar în NE la -1,17 m.

S-au descoperit, printre altele, următoarele: la -0,19 m fragment de bârnă arsă; la -0,90 m vas mic fără fund și buză; între c.13-18 m. V, la -0,63 m, în malul sudic un vârf de săgeată; la aceeași adâncime un piron din fier; la -0,31 m, în apropiere de malul nordic, un vârf de sulită. În malul nordic aglomerări de cioburi, unul provenind de la un ulcior (oțetar), un capac. La -0,98 m, la 0,22 m de mal un fragment mare de vas cenușiu.

Pe plan sunt trecute ca fiind descoperite *in situ* :

1. Pete de arsură roșie, la -0,94 m.
- 2-3. Pată de arsură, la -1,00 m.
4. Pată mare de arsură.
5. Cărbune, la -0,89 m.
6. Piatră, la -0,96 m.
7. Fund de vas.
8. Piatră, la -0,81 m.
9. Aglomerare de fragmente ceramice, la -0,71-0,84 m.
10. Vas, la -0,90 m.
11. Fragment de vas, la -0,98 m.
12. Piatră, la -0,80 m.
13. Obiect de fier, la -0,80 m.
14. Capac, la -0,80 m.
15. Strachină, la -0,88 m.
16. Obiect din fier, la -0,88 m.
17. Piatră, la -0,75 m.
18. Fragment ceramic smălțuit, la -0,77 m.
19. Fund de vas, la -1,00 m.
20. Fund de vas, la -1,00 m.
21. Fund de vas, la -0,89 m.
22. Strachină, la -0,96 m.
23. Cataramă din fier, la -1,00 m.
24. Piron, la -0,93 m.
25. Piatră, la -0,65 m.

Pe baza fișelor de obiect s-au descoperit în acest bordei:

1. **Oală cu toartă**, din lut ars. Gura largă. Buza rotunjită, verticală. Gât tronconic. Corp bitronconic cu partea superioară mult mai scundă. Fund drept netezit din cuțit. De sub buză până pe

diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă nisipoasă cu cioburi, mică. Slip cărămiziu cu nuanțe, pe alocuri, brun deschis cu pete brun cenușii. Pe gât trei șanțulețe orizontale, paralele. Pe partea superioară a corpului bandă de șase-șapte șanțulețe între două linii în val. Pe diametrul maxim bandă de impresiuni. $\hat{I} = 21$ cm, D gură = 15 cm, D fund = 8,8 cm.

2. **Ulcică** (cană mică). Buza rotunjită, verticală. Gât înalt, tronconic. Corpul bombat. Fund profilat, drept, fără urme de cuțit. Urme de toartă din buză până pe diametrul maxim. Pastă bună cu mică. Urme de ardere secundară, negre cenușii. Urme de smalt oliv pe buză. $\hat{I} = 8$ cm, D gură = 5,8 cm, D fund = 4,4 cm.

3. **Vas mic** conic, fără fund și buză. La -0,90 m.

4. Fragment de **ulcior** (oțetar). Pastă fină cu multe găurele, cu mică multă în slip. Cenușie. La baza gâtului un mic brâu plat, cu impresiuni. $\hat{I} = 7$ cm.

5. Torți și corpuri de **ulcior** (oțetar) precum și buze de oale.

6. **Strecurătoare** fragmentară.

7. **Capac** (nr. 14 pe plan), foarte prost păstrat. Smălțuit. La -0,80 m.

8. **Strachină**. Muzeul Alexandria. Buza teșită oblic spre interior, verticală. Corp tronconic. Fund inelar. Smalt alb-verzui. Sgrăfit roșu. $\hat{I} = 7,9$ cm, D gură = 22 cm, D fund = 7,9 cm. Smalt 44.

9. **Obiect de fier** (nr. 13 pe plan) – nedefinit.

10. **Vârf de suliță** în caseta N.

11. **Buton** sferic din bronz. Fragment din calota corpului. D = 1,2 cm.

12. **Piron**. Capul în „L”. Secțiunea pătrată. L = 12,5 cm, grosime = 0,7 cm. Muzeul Alexandria.

13. **Piesă** din fier torsionat (nr. 16 pe plan) – B 1 sud (= Bordeul 11), -0,88 m. Benzi de fier torsionat prinse prin îndoituri ale capetelor. L = 30,4 cm. Scară de șa ? Muzeul Alexandria.

14. **Cataramă** (nr. 23 pe plan) din fier. Cu limbă de prindere. Corpul dreptunghiular cu trei laturi arcuite. L = 4,8 cm. Muzeul Alexandria.

15. **Cuțit** din fier. Fragment de lamă arcuită. L = 12,4 cm. Muzeul Alexandria.

16. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Vârful rupt. Mâner peduncul. L păstrată = 12,1 cm. Muzeul Alexandria.

17. **Scoabă**. Fragment rupt la un capăt, ce era îndoit. Celălalt capăt este mai îngust decât corpul central și ascuțit. L = 9 cm, l = 0,83 cm, grosime = 0,4 cm.

18. **Vârf de săgeată** din fier. L = 9,8 cm.

Bordeul 12 (Pl. XLV-XLVII, CXLII/6)

Cercetat în perioada 9–14 august 1969, între c.9–11 m. din C17, s.1, cu fondurile Muzeului din Alexandria. Continuându-se spre N s-a trasat, mai întâi spre nord, o casetă inițială de 2 x 2 m. între 9,10–11,10 m; apoi ea va fi de 3 x 4,50 m între 9–12 m. Laturile de N și S ale bordeiului au fost de circa 2m, în schimb latura de E nu a putut fi delimitată, probabil era de 4,50 m. Latura de V, deviată, avea cca 5 m. Fundul bordeiului se află la adâncimea de -1,30 m.

În colțul de NE al bordeiului, la circa 0,60 m de latura de N, era intrarea. În colțul de NV, la 0,30 m de latura nordică a bordeiului, s-au descoperit urme de arsură pe o lungime de 1 m, la adâncimea de -1,00 m.

În zonă s-au descoperit: oală cu toartă la -1,13 m; fund de oală la -1,15 m. În general puțin material. Pe plan sunt trecute ca fiind descoperite *in situ*:

1. Pete de arsură roșie la -0,94 m. Fundul bordeiului fiind la -1,04 m.

2. Pete de arsură.

3. Pete de arsură la -1,00 m.

4. Pete de arsură pe o suprafață mare.

5. Cărbune mare la -0,89 m.

6. Piatră la -0,96 m.

7. Fund de vas. Fundul bordeiului fiind la -1,17 m.

8. Piatră la -0,81 m.
9. Aglomerare de cioburi între -0,71-0,84 m.
10. Vas la -0,90 m.
11. Fragment de vas la -0,98 m.
12. Piatră la -0,80 m. Fundul bordeiului la -1,00 m.
13. Obiect de fier la -0,80 m.
14. Capac de vas la -0,80 m.
15. Strachină la -0,88 m.
16. Obiect de fier la -0,88 m.
17. Piatră la -0,75 m.
18. Ciob smălțuit la -0,77 m.
19. Fund de vas la -1,00 m.
20. Fund de vas la -1,00 m.
21. Fund de vas la -0,84 m.
22. Strachină la -0,96 m. Fundul bordeiului fiind la -1,08 m.
23. Cataramă la -1,00 m.
24. Piron la -0,93 m.
25. Piatră la -0,60 m.

Pe baza fișelor de obiect inventarul se compunea din:

1. **Oală cu toartă** – 1968 (*sic*), C17, B2. Buza dreaptă, oblică, cu șanț la interior. Corp bombat, bitronconic. De sub buză, până pe diametrul maxim o toartă puternic aşchiată. Pe fund, netezit din cuțit, urme de sfoară. Între buză și corp un brâu-bandă simplu. Pasta nisipoasă, cu pietricele. Căramizie, galben închis, cu pată mare negricioasă în partea opusă torții. $\hat{I} = 14,5-14,9$ cm, D gură = 11 cm, D fund = 8 cm. Muzeul Alexandria

2. **Ulică cu toartă** (cană mică). Fragmentară. Gura lipsă. Buza oblică. Corp bombat. Fund drept, răzuit cu cuțitul. Pe partea superioară a corpului, linii oblice lustruite. Pasta fină, cu urme de mică și cioburi. Căramizie, cu pete negricioase. La interior urmele roții olarului. $\hat{I}$ păstrată = 12,5 cm, D fund = 7 cm.

3. **Diverse fragmente ceramice**: buze de oale; corp de vas decorat cu șanțulețe și impresiuni; funduri de oale.

4. Buză de **farfurie**. Fragment. Buza rotunjită, oblică. Corp tronconic. Smălț albicios. Pete verzi. 17,5 x 4 cm. D gură = 24 cm. Smălț 66. Muzeul Alexandria.

5. **Farfurie** smălțuită. Partea inferioară cu picior scund inelar. Pastă fină cu mică. Căramizie - roșcată. Pete de smălț incolor, roșu, alb și verde. Decor floral și punctiform. D fund = 7 cm. Smălț 156. Muzeul Alexandria.

6. **Farfurie**³⁹. Pastă bună cu mică. Căramizie deschis. Buza oblică spre exterior, cu prag la interior. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Marginea în exterior cu smălț albicios. Perete interior cu angobă albă și ulterior smălțuit. Fondul smălțului alb ivoriu. Decorul pictat cu verde vag măsliniu. Grupuri de doi brăduți stilizați uniți la bază, iar în spațiul dintre ei câte un unghi hașurat din semibrăduți. $\hat{I} = 6,2-7$ cm, D gură = 19,7-20,4 cm, D fund = 7,6 cm. Muzeul Alexandria.

7. **Strachină** – buza decorată cu linii. Smălț alb gălbui cu verde și galben. Smălț 213.

8. **Fragmente ceramice**: mic fragment cu smălț oliv și urme de pictură albă.

9. **Piron**. Floarea rotundă. Corpul cu secțiunea pătrată. L = 8,9 cm, g = 0,5 cm, D = 1,5-1,7 cm.

10. **Piron** – 1969, C17/1, c.13-18 V, -0,68 m, mal S, în dreptul B2 (Bordeiul 12). Floarea oval-discoidală. Corpul cu secțiunea pătrată. L = 14,75 cm, g = 0,6 cm, D = 2,1-2 cm. Ar putea fi modern. Muzeul Alexandria.

11. **Belciug** din fier. Printr-o verigă trece o placă terminată la rândul ei cu o verigă, iar la bază era prinsă cu un nit. L = 5,13 cm.

---

39 *ibidem*, p. 174, pl. LXXIV/4.

12. **Scoabă** – 1969, C17, B2 (Bordeiul 12) Nord. Corpul central arcuit, picioarele oblice (unu rupt). L = 9,1 cm, l = 1,1 cm, g = 0,4 cm. Muzeul Alexandria.

Bordeiul 13 (Pl. XLVIII-LI, CXLI/1)

Cercetat în perioada 9–14 august 1969, inițial între c.14,50–16,50 m. din C17/1, B3, cu fondurile Muzeului din Alexandria. Pentru delimitarea lui se trasează spre nord o casetă de 2 x 2,50 m. Mai apoi caseta va fi de 3,50 x 5,50 m între 13,50–19 m. Fundul bordeiului se află la adâncimea de -1,40 m.

În apropiere de malul nordic, la adâncimi ce variază între -0,87 și -1,10 m, s-au descoperit pietre și două fragmente ceramice.

Forma bordeiului este a unui dreptunghi cu laturile de 2,50 x 4,20 m. Latura sudică nu a putut fi însă precis delimitată în C17/1. În colțul de NE, pe o distanță de aproximativ 0,80 m, s-a putut delimita intrarea bordeiului.

Pe latura estică, la o distanță de 1,20 m de latura nordică, la adâncimea de -0,70 m, s-a găsit vatra bordeiului cu dimensiunile de 0,50 x 0,64 m.

La 0,50 m de latura nordică a bordeiului, la -0,85 m, se afla o bârnă de lemn, bine arsă, așezată V-E, lungă de 1 m și groasă de 0,70 m. Între această bârnă și peretele bordeiului se aflau resturi din alte bârne de lemn.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. **Oală cu toartă** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Fragmentară. Buza oblică. Corp bombat, alungit. Fund drept. Din buză pornește o toartă până deasupra diametrului maxim. Pe buză și sub ea bandă de șanțulețe. Pasta fină, cu mică și multe cioburi. Î = cca 23 cm, D gură = 12,5 cm, D fund = 7,6-7,8 cm.

2. **Oală cu toartă** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Fragmentară. Buza oblică. Corp bombat. Din buză pornește o toartă, cu secțiunea ovală, până deasupra diametrului maxim. Pe buză șanțulețe orizontale, iar pe corp benzi oblice lustruite.

3. **Oală cu toartă** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Fragmentară. Buza oblică. Corp bombat. Din buză pornește o toartă, cu secțiunea ovală, până deasupra diametrului maxim. Fund drept, netezit din cuțit. Pe buză șanțulețe orizontale, iar pe corp benzi oblice lustruite. Pasta nisipoasă, cu multă mică. Î = 15,2 cm, D fund = 6,8 cm. Muzeul Alexandria.

4. **Oală cu toartă** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Doar jumătatea superioară. Buza cu șanțuire la interior și cant la exterior. Gura în formă de pâlnie, decorată cu o linie în val. Corpul bombat, în partea superioară bandă de șanțulețe orizontale. De sub buză pornește o toartă, cu secțiunea ovală, ce se prindea deasupra diametrului maxim. Î păstrată = 10,6 cm, D gură = 15,5 cm. Muzeul Alexandria.

5. **Ulcior cu o toartă** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Buza arcuită. Gât înalt, cu pereții arcuiți. Corp ovoidal. Fund drept. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă. Pe buză bandă de șanțulețe, iar sub ele o incizie gen brad-cruce cu trei ramuri-brățe orizontale. Baza gâtului marcată de un brâu de alveole. Pe corp linii oblice, arcuite, lustruite. Pe jumătatea superioară a corpului patru șiruri orizontale de cercuri mici, unele cu punct central.

6. **Ulcior cu o toartă** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Corpul bombat. Gâtul și toarta lipsă. Fundul și o porțiune din corp netezit cu cuțitul. Corpul decorat cu linii oblice lustruite. Pasta fină, nisipoasă, cu multă mică. Cărămizie, cu pete cenușii-negricease. Î păstrată = 17,8 cm, D fund = 6,6 cm. Muzeul Alexandria.

7. **Ulcior** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Jumătatea inferioară. Corp amforoidal. Fund drept, netezit cu cuțitul. Două torți cu secțiunea ovală, decorate cu câte un șir vertical de puncte incizate. Zona diametrului maxim decorată cu benzi oblice, lustruite. Î păstrată = 24 cm, D fund = 10,8 cm. Muzeul Alexandria.

8. **Ulcior** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Fragmente din corp, decorat cu șanțulețe și linii oblice lustruite. Pasta fină, cu multă mică. Cărămizie. La interior urme ale roții olarului. Muzeul Alexandria.

9. **Ulcior** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Jumătatea inferioară. Decor de linii oblice lustruite. Î păstrată = 15,2 cm, D fund = 10,3 cm.

10. **Diverse** fragmente ceramice: buze și toartă de oală. Muzeul Alexandria.
11. Buză de **farfurie** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Trei fragmente. Buza aproape orizontală. Umăr scund, oblic. Corp tronconic. Metope de semicercuri între linii verticale. Smalt alb-brun-gălbui. Sgrăfit roșu. $\hat{I} = 4,8$ cm, D gură = 22,5 cm. Smalt 63. Muzeul Alexandria.
12. **Farfurie** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Fund inelar. Smaltul total dus. Smalt 163. Muzeul Alexandria.
13. **Strachină** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Buza verticală, rotunjită. Gât înalt, ușor arcuit. Corp tronconic. Fund inelar și profilat. Pastă bună, nisipoasă, amestecată cu mică. Smalt galben cu porțiuni verzui. Decor de metope cu linii verticale, brune, separate de grupaje a 3 x 6 semicercuri. Pe fund, pasăre spre dreapta și plante, totul înconjurat de o bandă lată întreruptă de linii duble. $\hat{I} = 8,8$ cm, D gură = 18,5 cm, D fund = 7,6 cm. Smalt 5. Muzeul Alexandria.
14. **Strachină** – 1969, C17, B3 (Bordeiul 13). Jumătatea superioară. Buza și gâtul verticale. Corp tronconic. Smalt alb-gălbui, linii brun-închis ușor verzui și roșii. $\hat{I} = 7$ cm., D gură = 18,6 cm. Smalt 25. Muzeul Alexandria.
15. **Strachină** – 1969, C17, B 3 (Bordeiul 13). Muzeul Alexandria⁴⁰. Buza verticală, teșită la interior. Gât înalt, puțin oblic spre exterior. Corp tronconic. Fund inelar. Smalt alb-gălbui cu decor brun-cărmiziu. Pete. Pe mijloc două cercuri concentrice. Decor de metope cu semicercuri pe corp. $\hat{I} = 8,8$ cm, D gură = 19 cm, D fund = 7,6 cm. Smalt 52.
16. **Piron** – 1969, C17, B3 nord (Bordeiul 13). Floarea ovală. Corpul cu secțiunea pătrată. L = 9,4 cm, g = 0,5 cm, D = 2,1-1,8 cm.
17. **Piron** – 1969, C17, B3 caseta nord (Bordeiul 13). Capul în „L”. Partea superioară a corpului arcuită. Secțiunea pătrată. L = 12 cm, g = 0,75 cm. Muzeul Alexandria.
18. **Piron** cu partea inferioară a corpului dublu îndoită - 1969, C17, B3 caseta Nord (Bordeiul 13). Secțiunea pătrată. L = 10,5 cm, g = 0,5 cm. Muzeul Alexandria.
- 19-20. **Două capete de piron** din fier – 1969, C17, B3 nord (Bordeiul 13). Cu floarea discoidală, la 90 grade, în „L”. Muzeul Alexandria.
21. **Piron** – 1969, C15/5, B3 SE (Bordeiul 13). Îndoită. Secțiunea pătrată. L = 9,92 cm.
22. **Piron** – 1969, C15/5, B3 SE (Bordeiul 13). Secțiunea pătrată. L = 10,7 cm.
23. **Dinte de darac** din fier – 1969, C17, B3 nord (= Bordeiul 13). Cui „țigănesc”, secțiunea pătrată, vârful ascuțit. L = 13,6 cm. Muzeul Alexandria.
24. **„Belciug”** din fier – 1969, C17, B3 nord (Bordeiul 13). Printr-o placă relativ lată trece un piron gen belciug de care este prinsă o verigă. L = 5,3 cm. Muzeul Alexandria.
25. **Verigă** din fier – 1969, C17, B3 nord (Bordeiul 13). Cu secțiunea rectangulară. D = 2,4 cm. Muzeul Alexandria.
26. **Piesă** din bronz – 1969, C17, B3 nord, prelungire (Bordeiul 13). L = 3,34 cm. Muzeul Alexandria.
27. **Daltă mică** – 1969, C17, B3 (= Bordeiul 13). Bară cu secțiunea rectangulară. 4,6 x 1,1 cm. Muzeul Alexandria.

Bordeiul 14 (Pl. LII-LIII)

Cercetat în 1969, în C17, s.4, B4, cu fondurile Muzeului din Giurgiu. Orientat N-S, de formă dreptunghiulară. 11,70 x 3,75/4,25 m. Jumătatea nordică a laturii de est era curbată spre exterior, pe aici fiind probabil intrarea.

Reprezintă unul dintre cele mai mari bordeie, dar și sărac în descoperiri *in situ*. În colțul de NE o bucată de chirpic, în centru pietre, cărbune și oase de pasăre, spre colțul de SE un otic, iar pe mijlocul laturii de S o pată de arsură roșie și un ciocan.

Partea de SV a suprapus și distrus un mormânt de înhumatie (M.4), orientat S-N.

---

⁴⁰ *ibidem*, p. 166, pl. LXXII/4.

Pe baza fișelor de obiect inventarul conținea:

1. **Oală cu toartă** – 1969, C17, B4. Buza oblică. Corp bombat. Fund drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pe umăr bandă de șanțulețe, iar pe partea superioară a corpului linii oblice lustruite. Pasta fină, nisipoasă, cu mică. Cărmizie. $\hat{I} = 20,6$ cm, D gură = 11,5 cm, D fund = 9 cm.

2. **Ulcică cu toartă** (cană) – 1969, C17, B4. Buza rotunjită, oblică. Cioc de scurgere realizat prin două apăsări digitale. Corpul bombat spre bitronconic. Fund drept, profilat. Din buză până pe diametrul maxim o toartă. Pe buză smalt maroniu, vag verzui. La baza buzei bandă de șanțulețe. Pe corp dungi verticale, lustruite. Pe corp și umăr urme de pictură albă. $\hat{I} = 9,9$ cm, D gură = 7,2 cm, D fund = 4,8 cm.

3. **Diverse fragmente ceramice:** buze de oale, buză de capac, funduri de oale și ulcioare, corpuri de oale și ulcioare decorate cu șanțulețe și linii oblice lustruite.

4. **Buză de farfurie.** Linii curbe și benzi. Smalt galben închis și pete verzui. Smalt 217. Muzeul Giurgiu.

5. **Cupă.** Fragment din partea superioară. Smalt alb-gălbui. $\hat{I} = 7$ cm. Smalt 28. Muzeul Giurgiu.

6. **Cupă** fragmentară. Pastă fină. Cărmizie. Buza verticală, în „S”, rotunjită și arcuită. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Decor geometric – romburi, cercuri, linie în val. Fond alb-gălbui și roșu. Pete verzi și galbene. $\hat{I} = 7,2$ cm, D gură = 15,3 cm, D fund = 5,9 cm. Smalt 306. Muzeul Giurgiu.

7. Fragment de **ramură de corn de cerb** – vârful tăiat și suprafața prelucrată prin tăieturi-fațete în lung. Nefinisat și fragmentar. Lungimea păstrată 7,6 cm. Muzeul Giurgiu.

8-9. **Două cuie.** Florile asimetric amplasate și discoidale. Corpul cu secțiunea pătrată. $\hat{I} = 7-7,1$ cm, D = 2,3- 1,9 cm, g = 0,3 cm. Muzeul Giurgiu.

10-12. **Trei piroane.** Partea superioară îndoită în unghi drept, în „L”. Corpul cu secțiunea pătrată. L = 16,8 cm, g = 0,75 cm. Muzeul Giurgiu.

13. **Săpăligă ?** din fier. Capătul de prins tubular-circular, iar partea activă semicirculară. L = 19 cm. Muzeul Giurgiu.

14. **Topor bipen** din fier. Gaura de înmănușare centrală, pătrată. 12,3 x 2,8 cm. Muzeul Giurgiu.

15. **Cataramă** din fier. Dintr-o bară cu secțiunea rectangular-trapezoidală cu câte o „corniță” la cele două extremități. Limba-spin de prindere lipsă. Peste bază o tablă îndoită decupată în dreptul limbii-spin, ce se prindea de curea cu ajutorul a două nituri. 10 x 4,5 cm. Muzeul Giurgiu.

16. **Scoabă.** Corpul cu secțiunea rectangulară, iar capetele curbate la 45°. L = 11 cm, l = 0,9 cm, g = 0,3 cm.

Bordeiul 15 (Pl. LIV)

Cercetat în 1969 și parțial în 1973, în C17, s.8-9, careurile 7-15, B5, cu fondurile Muzeului din Giurgiu. Foarte vag delimitat, pe o lungime de 8,50 m, pe direcția V – E. Pe latura de V se afla o vatră pătrată (0,40 x 0,40 m.). La N de vatră se aflau un capac, o căniță și un fragment de strachină. În partea de E a bordeiului se afla o grupare de oase mici și un cărbune.

Fișele de obiect consemnează doar:

1. **Ulcică cu toartă** (cană) – 1969, C17, B5 (Bordeiul 15). Muzeul Giurgiu. Buza verticală, cilindrică. Corp bombat. Fund netezit cu cuțitul. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Buza decorată cu șanțulețe orizontale, paralele. Pe corp dungi oblice, lustruite. Pasta fină, cu mică. Cărmizie, cu pată neagră pe partea opusă torții. Pe partea superioară a buzei pete de smalt galben verzui. $\hat{I} = 8,2$ cm, D gură = 4,9 cm, D fund = 4 cm.

2. **Cupă cu picior.** Pastă fină, cu mică. Cărmizie relativ deschis, cu pete cenușii. Buza răsfrântă spre exterior, aproape orizontal. Gât înalt, tronconic. Corp tronconic. Fund cu picior înalt, inelar. La interior și pe buză smalt verde-gălbui. Pe fund, la interior, decor circular. $\hat{I} = 4,7$ cm, D gură = 10,6 cm, D fund = 5 cm. Smalt 304. Muzeul Giurgiu.

3. Fund de **cupă cu picior** inelar. Smalt alb verzui pe fond roșu. Smalt 148.

Bordeiul 16 (Pl. LV-LVI, CXLI/12)

Cercetat în 1970, în C17, B6, cu fondurile Muzeului din Alexandria. Se afla în capătul de sud al secțiunilor 13 și 14. De formă dreptunghiulară, cu colțurile rotunjite. 4-4,25 x 2,50-2,75 m. Orientat S – N. Pe latura de est, de la sud spre nord, pare a fi fost prevăzut cu un gârlici lung de 2,75 m și lat de 0,50 m. Fundul bordeiului se află la -1,20 m și prezintă, în special în jumătatea de nord, urme de arsură. Pe mijlocul laturii de nord se afla vatra a cărei crustă, groasă de cca 2 cm., stătea pe un pat de arsură.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează următoarele:

1. Cărbune.
2. Cioburi.
3. Grupaj de cioburi.
4. Cioburi.
5. Săgeată.
6. Arsură.
7. Humă.
8. Ulciă cu monete în ea.
9. Vatră.
10. Cioburi.

x Monete disparate descoperite în 5 locuri.

Pe baza fișelor de obiect acestui bordei îi aparțin:

1. **Oală cu toartă**, din lut ars. Păstrată doar partea superioară. Gura largă. Buza ascuțită și verticală, în „S”, cu șanțuire la interior. Corpul bombat. Din buză, puțin supraînălțându-se, până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă fină cu multă mică și cioburi. Brun deschis, ușor rozaliu cu pată cenușie în partea opusă torții. Pe buză, la exterior, linie în val. Pe gât și umăr o altă linie în val ascuțit, ușor oblic. Pe partea superioară a corpului 12 linii adâncite, orizontale, paralele. Î păstrată = 11,7 cm, D gură = 12,2 cm. Muzeul Alexandria.

2. **Oală cu toartă** fragmentară, din lut ars. Gura largă. Buza rotunjită. Corp bombat. Fund drept. Pastă fină, foarte corodată, cu mică. Bej cu pete cenușii. Î = 15,3 cm, D gură = 10,7 cm, D fund = 7,4 cm.

3. **Oală cu toartă**, din lut ars. Gura largă. Buza rotunjită, verticală. Corpul bitronconic, cu partea superioară mai puțin dezvoltată. Fundul lipsă. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă fină, cu multă mică. Cărmizie, relativ deschis, cu pete cenușii pe partea opusă torții. Pe diametrul maxim șir de impresiuni semilunare, sub care pornesc dungi oblice, lustruite cam pe jumătatea înălțimii părții inferioare. Pe gât și partea superioară a corpului striuri fine, foarte puțin adânci, orizontale. Î păstrată = 15,6 cm, D gură = 11,5 cm.

4. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, ușor evazată și alveolată. Corpul bitronconic. Fundul plat și răzuit cu cuțitul. Din buză până sub diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă fină. Brun deschis, cărmizie. Imediat sub buză un grup de șase șanțulețe orizontale, paralele. În zona dintre gât și corp o linie orizontală, în val. Pe diametrul maxim șir de alveole, deasupra lor un grup de șanțulețe orizontale, paralele. Jumătatea inferioară a corpului decorat cu linii oblice lustruite. Î = 15,5 cm, D gură = 11 cm, D max = 12,3 cm, D fund = 7 cm.

5. Jumătate de **oală cu toartă**, din lut ars. Gura largă. Buza rotunjită, ușor evazată. Corp bombat. Fund drept, răzuit. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă fină. Brun deschis, cărmizie. Pe gât linie în val, incizată, urmată, pe partea superioară a corpului, de un grup de șase-șapte linii orizontale, paralele. La mijlocul părții superioare a corpului șir orizontal de mici alveole. Restul corpului decorat cu dungi oblice de linii lustruite. Î = 16,8 cm, D gură = 12 cm, D fund = 8 cm.

6. **Oală cu toartă**, din lut ars. Gura largă. Buza cu șanț la interior. Corpul bombat. Fundul plat, răzuit cu cuțitul. Pastă fină. Din buză, puțin supraînălțată, până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Brun deschis cu pete cenușii de ardere secundară. Pe gât și pe partea superioară a

corpului grupuri de caneluri-șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 16$ cm, D gură = 12,6 cm, D max = 15,2 cm, D fund = 8 cm.

7. Partea inferioară a unui **vas**, eventual **oală cu toartă**, cu corpul bombat și fundul profilat și concav, netezit din cuțit și cu urme de sfoară. Pastă fină, nisipoasă, cu foarte multă mică. Slip relativ neglijent, brun deschis, parțial cărămiziu și gălbui. $\hat{I}$ păstrată = 7,2 cm, D fund = 9,1 cm.

8. **Oală cu toartă**. Pastă fină cu multă mică. Cărămizie. Puternic arsă secundar. Gura largă. Buza ușor evazată cu o vagă șanțuire interioară. Corp bitronconic. Fund plat, răzuit cu cuțitul. Din buză până sub diametrul maxim o toartă semicirculară, cu secțiunea ovală. Pe partea superioară a umărului linie în val trasă cu pieptenul cu cinci dinți. Deasupra diametrului maxim șir de creștături alveole. Pe jumătatea inferioară urme de linii verticale de vopsea. Pe toartă două șiruri paralele dar alternative de înțepături. $\hat{I} = 9,5$ cm, D gură = 8,2 cm, D fund = 6,5 cm, D max = 10,5 cm. Muzeul Alexandria.

9. **Oală cu toartă**. Fragmentară. Buza rotunjită, oblică. Corp bitronconic. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Fundul lipsă. Pasta fină, cu multă mică. Cărămizie, cu pete cenușii pe partea opusă torții. Sub buză și pe jumătatea superioară a corpului striuri orizontale. Deasupra diametrului maxim vag cant subliniat de un șir de impresiuni semilunare. Pe partea jumătatea inferioară a corpului dungi oblice, lustruite. $\hat{I}$ păstrată = 15,6 cm, D gură = cca 11,5 cm.

10. Fund de **oală**. Corpul cu pereții arcuiți. Fund inelar, concav, albiat și profilat, netezit din cuțit și vagi urme de sfoară. Pasta fină, nisipoasă, cu multă mică. Brun deschis, parțial cărămizie. Strat subțire de pastă adăugată. $\hat{I}$ păstrată = 7,2 cm, D fund = 9,1 cm. Muzeul Alexandria.

11. Multe **fragmente ceramice** provenind din buze și funduri de vase, corp de ulcioare (oțetar) decorate cu linii și dungi oblice lustruite, toartă decorată cu înțepături etc. din diferite paste.

12. **Farfurie**. Smaltz alb cu pată verde. Două fragmente, unul din corp și celălalt din buză. 6 x 5 cm, $\hat{I} = 3,3$ cm. Smaltz 24. Muzeul Alexandria.

13. Buză de **farfurie**. Fragment cu decor spiralic și triunghiuri cu linii. Angobă albă. Smaltzul pierdut. 3,5 x 1,7 cm. Smaltz 110. Muzeul Alexandria.

14. Fragment din buza unei **farfurii**. Decor vegetal. Smaltzul dus. Smaltz 254. Muzeul Alexandria.

15. Fund inelar de **strachină** (nr. 11 pe plan). Fond alb-gălbui. Pată verde. Sgrafit roșu. $\hat{I} = 2$ m, D fund = 7,2 cm. Smaltz 11.

16. Fund de **strachină**. Fundul inelar, concav, albiat, cu urme de sfoară. Corpul cu pereții arcuiți. Pasta fină. Cărămizie. Mici pete de smaltz oliv. $\hat{I}$ păstrată = 6,8 cm, D fund = 8 cm. Muzeul Alexandria.

17. Fragment **cupă** ? Smaltz gălbui cu pete verzi și roșii. Smaltz 268. Muzeul Alexandria.

18. Buză rotunjită, verticală, de **cupă**. Smaltz crem cu pete galbene și verde pal. Smaltz 291. Muzeul Alexandria.

19. Fragment de **corp de vas**. Smaltz albicios, lucios. 6 x 3 cm. Smaltz 62.

20. **Buton** sferic din bronz. Sferă de bronz cu o toartă-apucătoare sudată. $\hat{I} = 1,4$ cm, D = 0,9 cm.

21. **Buton** sferic din bronz. Sferă fragmentară de bronz cu o toartă-apucătoare sudată. $\hat{I} = 1,0$ cm, D = 0,9 cm.

22. **Cui**. Floarea neregulată. Corpul cu secțiunea pătrată. Vârful rupt. L = 7,6 cm, D = 2,25 cm. Muzeul Alexandria.

23. **Cuțit** din fier. Fragment cu mâner, prevăzut cu un nit. 3 x 1,2 cm.

24. **Tablă** de aramă. Fragment cu o margine îndoită. 2,3 x 1,6 cm.

25. **Manșon** din tablă de aramă. Oval plată. Capetele petrecute și sudate prin ciocănire, cu reparație dedesubt. Pe înălțime marginile îndoite prin ciocănire pentru întărire. La unul din capete marginea reparată. 2,87 x 4,4 cm.

26. **Bară** din fier. Cu secțiunea rectangulară. 6,38 x 0,6 x 0,4 cm. Muzeul Alexandria.

27. **Scoabă**. În formă de „U” cu picioarele oblice. L = 3,75 + 1,6/1,2 cm, l = 0,6 cm, g = 0,18-0,3 cm. Muzeul Alexandria.

Bordeiul 17 (Pl. LVII-LIX, CXLI/3, 4, CXLII/8, 9)

Cercetat în 1970, în C17, s.16, B7. De formă dreptunghiulară, cu colțurile rotunjite. Latura de nord arcuită. 3,35-3,75 x 2,25 m. Orientat S-N. Fundul bordeiului se afla la -1,52 m, iar piesele de inventar au fost descoperite la -1,10 m. Multe pete de arsură, cu cărbuni. În dreptul mijlocului laturii de nord o vatră rotundă și o groapă al cărui mijloc se afla la -0,53 m față de fundul bordeiului. Partea de vest a fost afectată de săpătura din 1949.

Pe plan, ca descoperiri *in situ*, figurează:

1. Ulciă.
2. Ulciă.
3. Pieptene de os.
4. Piatră ?
5. Os de craniu.
6. Strachină.
7. Monetă.
8. Vatră.
9. Groapă.
10. Zale.

Pe baza fișelor de obiect acestui bordei îi aparțin:

1. **Oală cu toartă.** Pastă fină cu multă mică. Brun cu pete cărămizii. Urme de ardere secundară. Buza evazată. Corp bombat. Fund drept, ușor profilat. Toarta lipsă. Pe buză și gât linii orizontale trase cu pieptenul. Deasupra diametrului maxim un mic prag. $\hat{I} = 8,8$ cm, D gură = 6 cm, D fund = 4,4 cm, D max = 7,2 cm.

2. **Oală cu toartă.** Pastă fină. Cărămiziu-gălbuie. Buza dreaptă, înaltă, cu o ușoară șanțuire în interior. Gât relativ înalt. Corpul ușor bombat. Fund plat și mai lat, răzuit cu cuțitul. Imediat de sub buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Peliculă foarte fină de smalt oliv-maroniu pe buză și gât. Pe buză și la baza gâtului câte două șanțulețe. Pe corp linii oblice, arcuite, lustruite. $\hat{I} = 8,2$ cm, D gură = 6,2 cm, D fund = 5 cm, D maxim = 7,6 cm.

3. **Oală cu toartă.** Pasta fină, cu multă mică. Cărămizie. Arsă secundar în partea opusă torții. Buza înaltă, ușor evazată. Corpul bitronconic. Fundul plat, răzuit cu cuțitul. Toarta, ovală în secțiune, se prinde imediat sub buză până pe diametrul maxim. Buza decorată cu un grup de șanțuri orizontale făcute cu pieptenul și o linie în val. Pe corp, deasupra diametrului maxim, un șir de alveole mici, iar sub el dungi oblice lustruite. $\hat{I} = 15,5$ cm, D gurii = 10,8 cm, D maxim = 13,8 cm, D fund = 7 cm. Muzeul Alexandria.

4. **Oală cu toartă.** Pasta fină, cu multă mică. Cărămizie. Afumată pe partea opusă torții. Buza înaltă, ușor evazată. Corpul bombat. Fundul drept, răzuit cu cuțitul. Toarta, ovală în secțiune, pornește de sub buză și se prinde pe diametrul maxim. Buza decorată cu o bandă de șanțulețe trase cu pieptenul și o linie în val. Pe corp dungi oblice lustruite. $\hat{I} = 15,5$ cm, D gurii = 11,8 cm, D maxim = 15,5 cm, D fund = 7,5 cm.

5. **Oală cu toartă.** Pasta fină, cu multă mică. Brun deschis, cărămizie. Arsă secundar pe partea opusă torții. Buza teșită oblic, la exterior. Corpul bitronconic, rotunjit. Fundul plat. Toarta, ovală în secțiune, pornește din buză, ușor supraînălțată, se prinde deasupra diametrului maxim. Toată jumătatea superioară decorată cu șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 16,2$ cm, D gurii = 12 cm, D maxim = 14,5 cm, D fund = 7 cm.

6. **Oală cu toartă.** Pasta fină, cu multă mică. Brun deschis, cărămizie. Puternic arsă secundar pe partea opusă torții. Gura largă. Buza evazată. Corpul bombat, cu umerii reliefați. Toarta, ovală în secțiune, pornește de sub buză și se oprește pe diametrul maxim. Fundul plat. Umărul decorat cu o bandă de șanțulețe orizontale, făcute cu pieptenul. Pe corp linii verticale lustruite, parțial păstrate. $\hat{I} = 17,5$ cm, D gurii = 13,5 cm, D maxim = 16 cm, D fund = 7,8 cm.

7. **Ulcior** (oțetar) – 1970, C17, B7. Buza dreaptă, rotunjită. Gât înalt, cilindric. Corpul bombat. Fundul plat. La baza buzei un brâu inelar. Două torți ce pornesc fiecare de sub buză până

deasupra diametrului maxim. Porțiunea dintre gât și corp decorată cu un grup de patru șanțulețe orizontale, iar imediat sub ele o bandă de șanțulețe verticale. Pe corp grupuri de benzi oblice, lustruite, în trei registre. Pasta fină, cu mică. Cărmizie, arsă secundar. $\hat{I} = 37$ cm, D gură = 9,5 cm, D maxim = 24 cm, D fund = 12,5 cm.

8. **Ulcior** (oțetar) – 1970, C17, B7. Fragment din partea superioară. Pe gât două pete de smalt oliv. Pe umărul corpului bombat cercuri cu puncte de culoare alba, iar în centru smalt verde deschis. De la diametrul maxim în jos dungi oblice, lustruite, relative dese. $\hat{I}$ păstrată = 14 cm.

9. **Ulcior** (oțetar) – 1970, C17, B7. Buza și gâtul lipsă. Corp amforoidal, bombat. Fund drept. De pe mijlocul jumătății superioare a corpului porneau în sus două torți cu secțiunea ovală. La baza gâtului nouă șanțulețe. Pasta bună, nisipoasă, cu multă mică. Cărmizie, cu pete cenușii. Pe corp linii oblice lustruite – în partea superioară stânga sus spre dreapta jos, iar în partea inferioară invers. $\hat{I}$ păstrată = 32 cm, D fund = 10,6 cm. Muzeul Alexandria.

10. **Strachină** – 1970, C17, B7 (Bordeiul 17). Marginea aproape verticală. Corpul tronconic. Fundul plat. Interiorul decorat cu linii oblice lustruite, iar exteriorul doar corpul. Pasta fină cu mică și urme mărunte de calcar în compoziție. $\hat{I} = 7,6$ cm, D gură = 20 cm, D fund = 8,5 cm.

11. **Diverse** fragmente de vase: partea inferioară a unei oale cu toartă, decorate cu dungi ușor oblice, lustruite. Fundul, cu D = 82-8,3 cm, este ușor albiat și netezit din cuțit; fragment de oală; două funduri de oale; toartă fragmentară; două funduri de ulcioare.

Din metal sunt următoarele piese:

12. **Brătară** din bronz. Fragment cu secțiunea rectangulară având colțurile rotunjite. L = 4,8 cm.

13. **Cui-piron**. Floarea oval-pătrată. Corpul fragmentar, cu secțiunea rectangulară. L = 4,6 cm, g = 0,7 x 0,5 cm, D = 1,5 x 1,7 cm.

14. **Piron**. Floare rectangulară, neregulată. Corpul arcuit, cu secțiunea rectangulară. L = 7 cm, g = 0,6 x 0,45 cm, D = 1,5 x 1,8 cm.

15. **Cataramă** din fier – C17, B7 (= Bordeiul 17), groapă. Fragmentară și puternic oxidată. Cu limbă-spin de prindere în curea. L = 3,1 cm.

16. **Cataramă** din fier. Fragment din corp. L = 3 cm. Muzeul Alexandria.

17. **Cuțit** din fier. Mânerul cu două nituri și o sârmă. Lama fragmentară. L = 8,29 cm. Probabil modern.

18. **Scoabă**. Fragment, fără un capăt. L = 4,9 + 2,5 cm, l = 0,7 cm, g = 0,25 cm.

19. **Scoabă**. Fragment cu unul din capete îngustat și ascuțit. L = 5,7 cm, l = 0,6 cm, g = 0,2 cm.

În **Groapa 1**, de pe latura de nord a bordeiului, a fost descoperit un mic fragment ceramic decorat cu dungi de pictură albă.

Bordeiul 18 (Pl. LX-LXII)

Cercetat în 1969 și 1970, în C17, B8, probabil în partea de est a secțiunilor 24 și 26, cu fondurile MNIR. De formă rectangulară, cu colțurile rotunjite. 4-4,25 x 2,75-3,25 m. Orientat S-N. cam în dreptul mijlocului laturii de nord o vatră a cărei crustă se afla la -0,86 m, iar baza arsurii la -1,04 m. În fața vetrei, spre sud, o mică groapă ovală, 0,25 x 0,40 m, ce coboară cu 0,29 m sub podea.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. Piatră.
2. Cană mică.
3. Nasture.
4. Fier.
5. Fusaiolă.
6. Nasture.
7. Groapă.
8. Vatră.

9. Ulciă în care se aflau 2 inele și cuie de fier. Sub oală încă o fusaiolă și obiecte de fier.
10. Cârlige de undiță, pe vatră.
11. Fier.
12. Fusaiolă.
13. Fier.
14. Fier.
15. Vas de fier.
16. Fusaiolă.

Pe baza fișelor de obiect păstrate, mai puține decât numărul total al artefactelor menționate pe plan și pe un plic, acestui bordei îi aparțin:

1. **Oală cu toartă**, din lut ars – 1970, C 17, B 8 (= Bordeiu 18). Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, puțin înclinată. Corpul bombat, împărțit în două jumătăți aproximativ egale. Fundul drept, netezit din cuțit, ca și partea inferioară a corpului. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pastă fină, cu mică. Brun deschis, cu urme de ardere secundară. Sub buză, pe gât grup de cinci striuri orizontale, paralele. $\hat{I} = 16,2$ cm, D gură = 11,5 cm, D max = 14,6 cm, D fund = 8 cm. MNIR.

2. **Oală cu toartă**, din lut ars – 1970, C17, B8 (= Bordeiu 18). Gura largă. Buza răsfântă, îngroșată și cu șanț exterior. Corpul bombat. Fundul plat, cu o mică ridicătură în interior, la mijloc. Toarta ușor arcuită pornește imediat de sub buză și se oprește pe diametrul maxim. Pastă fină. Brun deschis, vag cărămiziu cu pete cenușii în partea opusă torții. $\hat{I} = 11,7$ cm, D gurii = 10,5 cm, D fund = 6,5 cm.

3. **Oală cu toartă**, din lut ars – 1970, C17, B8 (= Bordeiu 18). Buza rotunjită, prevăzută cu o șanțuire atât la interior cât și la exterior. Corpul bombat – bitronconic. Fundul plat. O toartă de sub buză până pe diametrul maxim. Pasta fină, cu urme de mică. Cărămizie. Arsă secundar. $\hat{I} = 19,5$ cm, D gurii = 12,75 cm, D fund = 9,5 cm. MNIR.

4. Dintr-o eventuală **oală cu toartă** – posibil aparținând acestui bordei (Z 1972, C 17/41 N) – sunt câteva fragmente dintr-o pastă cu pietricele și decorată cu scândurica pe umăr.

5. **Ulcică** (cană) cu toartă – 1970, C17, B8. Buza dreaptă cu marginea rotunjită. Gât tronconic. Corp bombat. Fundul plat, profilat puternic. O toartă din buză până pe diametrul maxim. Pe diametrul maxim bandă de patru șanțulețe. Pasta fină, cu mică. Cărămizie, cu pată de arsură pe corp în partea opusă torții. $\hat{I} = 8,5$ cm, D gură = 5,2 cm, D maxim = 7,1 cm, D fund = 4,1 cm. MNIR.

6. **Ulcică** (cană) cu toartă – 1970, C17, B8. Buza dreaptă cu marginea evazată. Gât tronconic. Corp bitronconic. Fundul plat. O toartă ușor curbată din buză până sub diametrul maxim. Buza cu smalt măsliniu și bandă de șanțulețe orizontale. Pe corp linii oblice, lustruite. Pasta fină, cu multă mică. Cenușie brun căpătată prin ardere secundară. $\hat{I} = 8,9$ cm, D gură = 7,7 cm, D maxim = 8 cm, D fund = 4,4 cm. MNIR.

7. **Ulcică** (cană) cu toartă – 1970, C 17, B 8. Buza dreaptă cu marginea evazată. Gât tronconic. Corp bombat. Fundul plat, răzuit cu cuțitul. O toartă ușor curbată din buză până pe diametrul maxim. Buza cu smalt oliv-marونی. Pe corp linii oblice, lustruite. Pasta fină, cu mică. Cărămizie gălbui. $\hat{I} = 9,4$ cm, D gură = 6,3 cm, D maxim = 8,1 cm, D fund = 4 cm. MNIR.

8. **Ulcior** (oțetar) cu o singură toartă – 1970, C 17, B 8. Formă zveltă, gâtul aproape cilindric. Gura se lărgeste ușor, marginea crestată și cu o ușoară albiere în interior. Corp bombat. Fund plat. Toarta pornește de sub buză și se prinde în zona de bombare a diametrului maxim. Pe toartă șir vertical de puncte incizate. Bandă de alveole pe buză, în dreptul pornirii torții și la baza gâtului, pe umăr. Pe mijlocul gâtului bandă de șanțulețe. Pasta fină, cu mică. Cărămizie. Urme de smalt gălbui. $\hat{I} = 26,2$ cm, D gură = 5,5 cm, D maxim = 14,5 cm, D fund = 8 cm. MNIR.

9. **Ulcior** (oțetar) – 1970, C17, B8. Jumătatea inferioară a corpului. Decor în zona diametrului maxim de benzi oblice întretăiate, lustruite. $\hat{I}$ păstrată = 20 cm, D maxim = 25 cm, D fund = 13 cm. MNIR.

10. Din alte șase **fragmente ceramice** se remarcă: bază de toartă cu perete de ulcior, decorat cu benzi lustruite; buză probabil treflată de cană, decorată cu smalt oliv și linie incizată în val; toartă de ulcior.

11. **Buton** sferic din bronz – 1970, C17, B8 (= Bordeiul 18). Sferă de bronz cu o toartă-apucătoare sudată. $\hat{I} = 1,8$ cm, $D = 1,2$ cm. MNIR.

12. **Buton** sferic din bronz – 1970, C17, B8 (= Bordeiul 18). Sferă de bronz cu o toartă-apucătoare sudată. $\hat{I} = 1,8$ cm, $D = 0,9$ cm. MNIR.

13. **Tindeche** din fier – 1970, C17, B8 (= Bordeiul 18). Corpul îndoit tubular prin suprapunerea laturilor. $2,6 \times 1,7 \times 1,4/1,2$ cm. MNIR.

14. **Clește – apucătoare** din fier – 1970, C 17, B 8 (= Bordeiul 18). Două bare paralele și unite la capete. $L = 12,3$ cm. MNIR.

15. **Cui** – 1970, C17, B8 (Bordeiul 18). Floarea rectangular-ovală. Corpul cu secțiunea pătrată. $L = 7,6$ cm., grosime = $0,5$ cm, $D = 1,5 \times 1,9$ cm. MNIR.

16. **Cui-piron** – 1970, C 17, B 8 (Bordeiul 18). Floarea lată, ovală. Corp fragmentar, îndoit, cu secțiunea pătrată. $L = 7$ cm, $g = 0,55$ cm, $D = 1,8 \times 2,2$ cm. MNIR.

17. **Cui** – 1970, C17, B8 (Bordeiul 18). Floarea rotundă. Corpul arcuit, cu secțiunea rectangulară. $L = 7,5$ cm, $g = 0,45 \times 0,6$ cm. MNIR.

18. **Cui** – 1970, C17, B8 (Bordeiul 18). Floarea pătrat-ovală. Corp arcuit, cu secțiunea pătrată. $L = 4,6$ cm, $g = 0,5$ cm, $D = 1,7-1,1$ cm. MNIR.

19. **Sfeșnic** fragmentar, din fier – 1970, C17, B8 (= Bordeiul 18). Dintr-o bară torsionată terminată cu o cupă conică, ciocănită. $\hat{I} = 4$ cm, D cupă = $2,7 \times 2,1$ cm. MNIR.

20-27. Opt **cârlige de undiță** din fier – 1970, C17, B8 (= Bordeiul 18). $\hat{I} = 4,1-3,6-4,2-3,2-4,8-3,8-2,8-5,6$ cm. MNIR.

28. **Piron** – 1970, C17, B8 (Bordeiul 18). Capul în „L”. Corpul șerpuit. Secțiunea pătrată. $L = 10,4$ cm, $g = 0,9-1$ cm. MNIR.

29. **Verigă** din fier – 1970, C17, B8 (= Bordeiul 18). Dintr-o bară cu secțiunea ovală, capetele deschise. $D = 3,1 \times 2,8 \times 0,4$ cm.

30. **Cuțit** din fier – 1970, C17, B8 (= Bordeiul 18). Mâner de cuțit cu secțiunea dreptunghiulară. $6,8 \times 1,5 \times 0,4$ cm. MNIR.

31. **Scoabă** – 1970, C17, B8 (Bordeiul 18). Fragment din partea centrală. $L = 9,3$ cm, $l = 0,9$ cm, $g = 0,4$ cm. MNIR.

32. **Scoabă** – 1970, C17, B8 (Bordeiul 18). În formă de „U” cu corpul central mult arcuit. $L = 6,1 + 4,5$ cm, $l = 0,85$ cm, $g = 0,3$ cm. MNIR.

Bordeiul 19 (Pl. LXIII)

Cercetat în 1970, în C17, probabil s.46, careurile 7-11, B9 (= Bd. 19). De formă dreptunghiulară. $4,50 \times 3$ m. Orientat S–N. Fundul bordeiului se afla la $-1,33$ m. În colțul de SV o mică groapă rotundă ($D = 0,45$ m) ce coboară cu $0,20$ m. sub podea.

Pe plan, ca fiind descoperiri *in situ*, sunt trecute :

1. Cărbune.
2. Monetă de la Augustus (?).
3. Capac

Pe baza fișelor de obiect în acest bordei s-a descoperit:

1. **Cataramă** din fier. Dintr-o bară cu secțiunea rectangular-trapezoidală. De formă rectangulară. Cu limbă-spin de prindere în curea, lată, cu vârful ascuțit, iar baza inelară. $3,2 \times 2,5 \times 0,3$ cm. L limbă = $2,8$ cm. MNIR.

Bordeiul 20 (Pl. LIV)

Cercetat în 1970, în C17, probabil s.46, careurile 3-5, B10, cu fondurile MNIR. De formă dreptunghiulară. $3 \times 2,75$ m. Orientat V–E. Fundul bordeiului se afla la $-0,75$ m. *In situ* s-au descoperit doar pietre.

Pe baza fișelor de obiect din acest bordei provin:

1. **Cârlig de undiță** din fier. Puternic corodat. Vârful rupt. 6 x 0,5 cm. MNIR.
2. **Cataramă** din fier. Dintr-o bară cu secțiunea rectangular-trapezoidală. De formă rectangulară. Cu limbă-spin de prindere în curea, cu vârful ascuțit, iar baza inelară. 5,2 x 3,9 x 0,4 cm. L limbă = 5,3 cm. MNIR.

Bordeiul 21 (Pl. LXIV-LXV)

Cercetat în 1972, în C17, s.44-45, B11. De formă dreptunghiulară, cu colțurile rotunjite. 3,80 x 2,60 m. Orientat S–N. Fundul bordeiului la -1,00 m. Intrarea se făcea prin mijlocul laturii de sud, unde se afla un gărlci de cca 1,00 x 0,40 m, situat la -0,50 m.

Pe plan, ca descoperiri *in situ* sunt trecute:

1. Râșniță, întoarsă cu fundul în sus.
2. Oală mare, la -0,25 m.
3. Piatră, la -0,86 m.
4. Piatră. Sub ea un ciob de strachină smălțuită.
5. Ciob, la -0,86 m.
6. Oală culcată.
7. Fragment de oală, la -0,65 m.
8. Ciob.
9. Groapă rotundă, de la -1,20 la -1,43 m. D cca 1,20 m.
10. Jumătate de fund de cană, la -0,75 m.
11. Fragmente ceramice la -0,67 – -0,71 – -0,86 m.
12. Piatră, la -0,83 m.
13. Urme de arsură provenind de la o vatră prost arsă, groasă de 3-5 cm, puțin deasupra fundului bordeiului.
14. Piatră.
15. Piatră.
16. Cărbune.
17. Două fragmente de fund de oală, pe fundul bordeiului.
18. Lipitură de pe pereții bordeiului.

Pe baza fișelor de obiect acestui bordei îi aparțin:

1. **Oală cu toartă.** Reconstituită din fragmente. Buza teșită oblic la interior. Corpul bombat. Fund plat, netezit din cuțit. O toartă de sub buză până pe diametrul maxim. Pastă bună, cu mică. Brun deschis, spre cenușiu. Pe buză bandă de șanțulețe, orizontale, paralele. Pe corp dungi oblice lustruite. Î = 16,75 cm, D fund = 7,3 cm. Muzeul Alexandria.

2. **Oală cu toartă.** Buza rotunjită, oblică. Corpul bombat. Fund ușor albiat. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pasta relativ moale, cu cioburi și mică. Brun deschis, cărămizie, cu pete cenușii-negre în partea opusă torții. Pe buză bandă de șase șanțulețe orizontale, iar pe jumătatea superioară a corpului dungi oblice lustruite. Î = 15,4 cm, D gură = 11,5 cm, D fund = 7,5-7,7 cm. Muzeul Alexandria.

3. **Oală cu toartă.** Doar jumătatea inferioară a corpului. Decor cu șanțulețe orizontale, paralele, dar trasate neglijent, și linii oblice lustruite. Î păstrată = 9,7 cm, D maxim = cca 13,3 cm, D fund = 7,2 cm. Muzeul Alexandria.

4. **Ulcior** – 1972, C17, B11. Partea superioară. Buza cu trei-patru șanțulețe sub ea. Gât cilindric, cu pereții arcuiți. Mai jos de buză pornește o toartă până la baza gâtului, bază ce este decorată cu 12 șanțulețe orizontale. Pasta fină cu puțină mică. Cărămizie deschis. Muzeul Alexandria.

5. **Strachină.** Fragment de buză și corp. Smălț roșu cu pete verzi și galbene. Î = 7,3 cm, D gură = 22 cm. Muzeul Alexandria.

6. **Strachină** – 1972, C17, B11 (= Bordeul 21). Muzeul Alexandria. Doar jumătatea inferioară. Corp bitronconic. Fund inelar, profilat, albiat cu cuțitul. Pastă fină, cu mică. Brun cărămizie. Pete de smalt oliv. Î păstrată = 8,3 cm, D fund = 7,6 cm.

7. **Diverse** fragmente ceramice: gât de ulcior cu linie în val incizată și pictură în alb - benzi și puncte; șapte corpuri de oale și ulcioare, unele decorate cu linii oblice lustruite; patru funduri de oale și ulcioare; o toartă.

8-9. Două **ace** din fier. Secțiunea pătrată. Capătul cu un orificiu (ureche) de trecut sfoara. Vârful ascuțit. L = 8 - 8,6 cm. Muzeul Alexandria.

10. **Tindeche** din fier. L = 2,32 cm. Muzeul Alexandria.

Bordeul 22 (Pl. LXVI)

Cercetat în 1972, în C17, s.50, B12. De formă rectangulară cu laturile și colțurile rotunjite. 3,05 x 1,45 m. Orientat S-N. În colțul de SV un mic gălci 0,75 x 1 m. Fundul bordeului se afla la -1,10 m.

Fără inventar. În umplutura bordeului s-a descoperit:

1. **Oală cu toartă**. Fragment din partea superioară cu buză, corp și toartă. Pasta bună, cu cioburi, nisip și multă mică. Sub buză decor de șanțulețe orizontale. Î păstrată = 9,9 cm.

2. **Fragment de oală**. Buza rotunjită, oblică. Corpul bombat, decorat pe partea superioară cu șanțulețe și vagi caneluri. Î păstrată = 7,85 cm.

3. **Fragment ceramic**. Fund inelar – smalt gros verzui cu pete brune. Smalt 272. Muzeul Alexandria.

4. S-au mai descoperit: buze de oale, trei funduri de oale, corp de ulcior etc.

Bordeul 23 (Pl. LXVII-LXVIII)

Cercetat în 1972, în C17, B13. De formă cvasi-ovală – cvasi-dreptunghiulară, cu laturile și colțurile mult rotunjite. 3,55 x 3m. Orientat SV-NE. Fundul bordeului la -0,93m.

Pe plan, descoperiri *in situ*, sunt trecute:

1. Cuțit.
2. Oală.
3. Oală.
4. Chirpic.
5. Cărbune.

Pe baza fișelor de obiect acestui bordei îi aparțin:

1. **Oală cu toartă**. Buza dreaptă, oblică. Corpul bombat. Fundul plat, netezit din cuțit. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pasta nisipoasă, cu mică. Pe buză trei grupe de șanțulețe orizontale, trasate cu scândurica. Pe corp linii oblice lustruite. Î = 15,4-16 cm, D gurii = 12,2 cm, D fund = 8,4 cm. Muzeul Alexandria.

2. **Oală**. Fragmentară. Buza rotunjită, arcuită vertical și decorată cu șanțulețe. Corpul bombat. Î păstrată = 9,6 cm, D gurii = cca 11 cm.

3. **Strachină**. Buza verticală. Gât înalt, vertical. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Smalt galben-brun. Î = 8,8 cm, D gură = cca 19 cm, D fund = 8,4 cm. Smalt 34. Muzeul Alexandria.

4. **Diverse fragmente ceramice** descoperite: o toartă de oală cu șir de puncte incizate; patru buze de oală; toartă de ulcior; fragment de cupă cu urme de smalt.

5. **Cuțit** din fier (nr. 1 pe plan). Lama cu un singur tăiș. L = 8,5 cm. Muzeul Alexandria.

6. **Scoabă**. În formă de „U”. Secțiunea dreptunghiulară. L = 10,5 cm, l = 1,14 cm, g = 0,45 cm. Muzeul Alexandria.

7. **Scoabă**. Fragment, un capăt rupt. L = 10,8 cm, l = 0,82 cm, g = 0,3 cm. Muzeul Alexandria.

Bordeiul 24 (Pl. LXVII, LXIX)

Cercetat în 1972, în C17, B14. De formă cvasi-dreptunghiulară, cu laturile mult arcuite. 4,40 x 2,75 m. Orientat S-N.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, sunt trecute:

1. Oală fragmentară.

2. Nasture.

3. Râșniță.

4. Cărbune.

5. Cărbune.

6. Vatră fragmentară, păstrată în formă de semilună (1,10 x 0,45 m), crusta având o grosime de 6 cm.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. **Oală cu toartă.** Pastă bună cu cioburi și multă mică. Brun deschis-cărămiziu cu pete cenușii-negre. Buza tronconică, decorată cu șanțulețe, ca și partea superioară a umărului. Corpul bombat și decorat cu dungi late, lustruite, verticale. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, ovală. Fundul și partea inferioară a corpului netezite din cuțit. $\hat{I} = 20,5$ cm, D gură = 14 cm, D fund = 8,5 cm. Muzeul Alexandria.

2. **Oală cu toartă.** Pastă nisipoasă cu multe pietricele fine. Brun-cărămiziu cu pete cenușii-brune și cenușii-negre. Buza tronconică, decorată cu un șanțuleț. Pe umăr bandă de cinci șanțulețe. Corpul bombat. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, ovală. Fundul și partea inferioară a corpului netezite din cuțit. $\hat{I} = 12,6$ cm, D gură = 9,9 cm, D fund = 6,6 cm. Muzeul Alexandria.

3. **Oală cu toartă.** Pastă nisipoasă cu multe pietricele. Brun-gălbui cu pete cenușii. Buza oblică spre exterior, teșită oblic la interior. Decor de două șanțulețe. Corpul bombat. Pe mijlocul părții superioare trei șanțulețe. Fund ușor albiat. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Fundul și partea inferioară a corpului netezite din cuțit. $\hat{I} = 14,6$ cm, D gură = 10,7 cm, D fund = 7,6 cm. Muzeul Alexandria.

4. **Oală cu toartă.** Pastă relativ grosolană, nisipoasă, cu multă mică. Brun-cărămizie cu pete negricioase. Buza oblică, arcuită. Corpul bombat. Partea superioară decorată cu șanțulețe. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Fundul și partea inferioară a corpului netezite din cuțit. $\hat{I} = 16,6$ cm, D gură = 12,1 cm, D fund = 7,4 cm. Muzeul Alexandria.

5. **Oală cu toartă.** Doar partea superioară. Pastă nisipoasă cu multă mică, neglijent lucrată. Brun-cărămizie. Gura cu cioc de scurgere. Buza oblică. Corp bombat. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. La baza gâtului, linie în val trasă neglijent cu pieptenul. Pe diametrul maxim, șir de impresiuni trasate cu o surcică. Pe partea inferioară a corpului dungi oblice, lustruite. Urme de smaltz oliv. $\hat{I}$ păstrată = 11,5 cm, D gură = 11,8 cm. Muzeul Alexandria.

6. **Oală cu toartă.** Fragment. Decor cu șanțulețe pe buză și mijlocul părții superioare a corpului. $\hat{I}$ păstrată = 14,2 cm, D gură = cca 14 cm.

7. Alte **fragmente ceramice** descoperite în bordei: fragment de oală cu toartă, decor cu șanțulețe, linie în val și dungi oblice, lustruite; fragmente de oale decorate cu șanțulețe și linii lustruite; fund de vas; fragment de vas, probabil ulcior. decorat cu dungi lustruite.

8. **Farfurie.** Fragment. Decor de linii dese, paralele, într-un triunghi. Smaltz verde. Smaltz 203. Muzeul Alexandria.

9. Fragment de **farfurie** – 1972, C17, B14 (Bordeiul 24). Smaltz alb-gălbui cu pete verzui. Benzi late. Smaltz 242c. Muzeul Alexandria.

10. Fund inelar, tronconic, de **strachină**. Smaltz alb-gălbui-verzui. Smaltz 241.

11. **Cute** din așchie de șist verde-gris. 10,6 x 3,9 x 1,47-0,15 cm. Muzeul Alexandria.

12. **Buton** sferic din bronz. Cu tortiță deformată. Corpul din două semisfere. $\hat{I} = 1,52$ cm, D = 1,6 cm.

13. **Buton** sferic din bronz. Fragment din corp, total deformat. D cca = 1,4 cm.

14. **Buton** din alamă (?). Discoidal, cu toartă mică pe spate. Pare modern. D = 2,1 cm, Î = 0,91 cm. Muzeul Alexandria.

15. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul. L = 16,6 cm. Muzeul Alexandria.

16. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Mânerul peduncul rupt. L = 15,8 cm. Muzeul Alexandria.

17. **Cuțit** din fier. Fragment de lamă cu un singur tăiș. L = 7 cm. Muzeul Alexandria.

Bordeiul 25 (Pl. LXX)

Cercetat în 1972, în C17, B15. De formă cvasi-dreptunghiulară, latura de est fiind însă mult arcuită. De asemenea colțurile sunt arcuite. 3,10 x 2,85 m. Orientat S–N. Pe mijlocul laturii de sud se afla un mic gărlci de 0,70 x 1,00 m.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. Vatră ovală, 040 x 0,50 m.

2. Piatră.

3. Oală.

4. Pietre.

Pe baza fișelor de obiect aparțin acestui bordei:

1. **Oală cu toartă** (nr. 3 pe plan). Fragmentară. Pasta semifină, cu mult nisip și mică, cărămizie cu pete mari cenușiu-negre, puternic arsă. Buza oblică spre exterior. Umăr tronconic. Corpul cu pereții arcuiți, mare parte lipsă. De sub buză până sub diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. La baza umărului un prag de alveole, neglijent realizate, mai dese în partea opusă torții. Pe umăr două-trei șanțulețe, neglijente, cu striuri fine. Vagi șanțulețe și pe buză. Î = 16,1 cm, D gură = 12,8 cm, D fund = cca 8,5 cm. Muzeul Alexandria.

2. Buză și toartă de **ulcică**. Smalt albicios. Pe buză două alveole. Pete galbene și verzi. Muzeul Alexandria.

3. Fragment de **ulcior** (oțetar). Bandă de șanțulețe. 9,5 cm. Muzeul Alexandria.

4. Fragmente de **vase**: oale, ulcică, ulcioare. Muzeul Alexandria.

5. **Perlă** (mărgea) din sticlă. Din sticlă verde pal, translucidă, ușor așchiată. Tronconică, cu un decor spiralic în relief. Î = 0,92 cm, D = 2,7 cm. Muzeul Alexandria.

6. **Cuțit** din fier – C17, B15, gărlci. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul lung. L = 15,5 cm.

Bordeiul 26 (Pl. LXXI-LXXIII)

Cercetat în anii 1972 și 1973, în C17, B16. Pe planul desenat în 1973 apare scris ca fiind descoperit în s.61, dar fiind comparat cu planul publicat în 1980 suntem de părere că este vorba de capătul de vest al s.56. De formă dreptunghiulară. Colțurile de NV și SE rotunjite. 4,65 x 3,55 m. Orientat S–N. Pe latura de sud un gărlci de 1,20 x 1,70 m.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. Fragment de farfurie.

2. Multe cioburi.

3. Vatră cvasi-rotundă, D = 0,80 m. Crusta groasă de 5-6 cm. Cărămizie.

4. Capac fragmentar.

5. Multe cioburi.

6. Cuțitaș.

Pe baza fișelor de obiect inventarul bordeiului se compunea din:

1. **Oală cu toartă** – 1973, C17, B16 (= Bordeiul 26). Fragmentară. Buza înaltă, oblică. Pasta nisipoasă, cu pietricele și mică. Pe umăr decor de patru șanțulețe orizontale. Fund plat, netezit din cuțit. Din buză, depășind-o puțin, pornește o toartă până pe diametrul maxim. Cărămizie cu pete cenușii pe partea opusă torții. Î = 14-14,7 cm, D gură = 10,8 cm, D fund = 7,5 cm. MNA.

2. **Oală cu toartă** – Pe buză și pe mijlocul părții superioare a corpului două șanțulețe. Toarta lată, cu secțiunea ovală, pornește puțin deasupra buzei și se prinde pe diametrul maxim. Pasta cu pietricele și mică. Căramizie, cu pete cenușii pe partea opusă torții. $\hat{I} = 17,5-18,3$ cm, D gură = 14 cm, D fund = 8,9 cm. 1973. MNA.

3. **Oală cu toartă** – Fragmentară. Buza înaltă, oblică. Pasta fină, cu cioburi și mică. Pe buză decor de șanțulețe orizontale. Pe corp dungi oblice lustruite. Din buză pornește o toartă. Căramizie cu pete cenușii. $\hat{I} = 14,7$ cm, D gură = 10 cm, D fund = 6,3 cm. 1973.

4. **Oală cu toartă** – Buza înaltă, decorată cu șanțulețe, slab trasate. Toarta pornește imediat de sub buză. Fund mic, netezit din cuțit. Urme de cuțit se văd și pe partea inferioară a corpului, formând fațete. Pasta fină, cu cioburi și mică. Căramizie, cu pete cenușii în zona opusă torții. Pe corp dungi verticale, lustruite. $\hat{I} = 17$ cm, D fund = 6,1-6,5 cm. 1973.

5. **Ulcior** – Gura trilobată. Gât ușor arcuit, decorat cu cinci șanțulețe. Corp ovoidal, decorat cu dungi oblice, neglijent lustruite. Fundul drept, din cuțit. Pastă fină cu cioburi și mică. $\hat{I} = 22,7$ cm, D gură = 6,5 cm, D fund = 8,5 cm. Lipsă desenul. 1973.

6. Buză de **farfurie** – Fragment cu decor spiralic și pete elipsoidale înlănțuite. Smaltz albicios. Sgrafit brun și verzui. 13×5 cm. $\hat{I} = 5,5$ cm, D gură = 22,5 cm. 1973. Smaltz 119.

7. Fragment de **farfurie** – Smaltz alb-gălbui cu pete verzui. Benzi late. 7×6 cm. 1972. Smaltz 242a. Muzeul Alexandria.

8. Două fragmente de buză de **strachină** – Smaltz alb cu pete verzi. 1973. Smaltz 231.

9. Fund cu picior inelar de **cupă** – Smaltz auriu. 1973. Smaltz 146. MNA.

10. Fund cu picior inelar de **cupă** – Smaltz alb cu pete verzi. 1973. Smaltz 147. MNA.

11. **Cupă-bol** cu corpul semisferic – Picior inelar. Pastă bună, nisipoasă, cu mică. Pe buză smaltz brun deschis, în rest, la interior, smaltz alb-gălbui-verzui. În centru o rozetă floare cu nouă petale. $\hat{I} = 5,6$ cm, D gură = 10,5-10,8 cm, D fund = 4,4 cm. Smaltz 283.

12. **Fragmente ceramice** – Smaltz alb cu pete verzi și linii roșii. 1973. Smaltz 276. MNA.

Diverse fragmente ceramice: două oale foarte sfărâmițate; corp de vase decorate cu șanțulețe; corp de vase decorate cu dungi lustruite; fragmente de ulcior; torți de oale; gât și umăr de ulcior decor cu șanțulețe, alveole, dungi verticale de pictură albă; umăr de ulcior decorat cu puncte albe; gât și umăr de ulcior decorat cu linie în val, dungi de pictură albă, dungi oblice lustruite.

13. **Gât de vas** din sticlă – Sticlă verde, degradată. Buza răsfântă oblic spre exterior, gât cilindric. D exterior 3,32 cm, D interior 0,88 cm. 1973.

14. **Fragment sticlă** – Mic fragment triunghiular, sticlă cenușiu-neagră, irizată cenușiu mai deschis. $1,6 \times 1,1$ cm. 1973.

15-18. Patru **așchii de silex**.

19. **Buton** din bronz – Din două semisfere cu veriga lipsă, turtele ușor deteriorate. D = 1,4 cm. 1972.

20. **Toartă de căldare** din fier – Dintr-o bară cu secțiunea pătrată și aplatizată. Corpul arcuit, cu una din margini răsucită. Cealaltă margine lipsă. În mijloc, un nit mare.

21. **Piron** – Floarea rotundă. Corpul fragmentar, puțin arcuit, cu secțiunea pătrată. L = 12,5 cm, g = 0,7 cm, D floare = 2,6 cm. 1973. MNA.

22. **Piron** – Floarea neregulată. Corpul fragmentar, puțin arcuit, cu secțiunea pătrată. L = 7,17 cm, g = 0,65 cm, D floare = 2,14 cm. 1973. MNA.

23. **Cui – Piron** – Fragmentar. L = 5,78 cm. 1973. MNA.

24. **Dinte de darac** din fier – Cu secțiunea pătrată, vârful ascuțit. L = 10,95 cm. 1973. MNA.

25. **Dinte de darac** din fier – Cu secțiunea pătrată la un capăt și rotundă la mijloc, vârful ascuțit. L = 15,78 cm. 1973. MNA.

26. **Tablă (?)** din fier – Fragment alungit.

27. **Cataramă** din fier – De formă dreptunghiulară. $4,05 \times 3,05$ cm. Dintr-o bară cu secțiunea pătrată (0,3 cm). 1973.

28. **Cuțit** din fier – Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul foarte lung. L = 11,6 cm. 1973.
29. **Cuțit** din fier – Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul. L = 6,75 cm. 1973.
30. **Scoabă** – În formă de „U”, un picior arcuit, iar celălalt drept. Vârfurile picioarelor rupte. L = 5,5 + 2,5/2,1 cm., l = 0,7 cm., g = 0,4 cm. 1973. MNA.
31. **Scoabă** – Fragment arcuit cu un picior oblic. L = 8,2 + 2,5 cm., l = 0,55 cm., g = 0,3 cm. 1973.
32. **Scoabă** – Fragment arcuit, în formă de „U” cu picioarele oblice. 1973.

Bordeiul 27 (Pl. LXXIV-LXXVI)

Cercetat în 1973, în C17, B.17. Pe planul și profilul de pe hârtia milimetrică desenate în timpul săpăturilor arheologice bordeiul este menționat în s.62, careurile 5–9. Dar din planul general al C17, publicat în Dacia din 1980, reiese că ar fi mai curând s.61. Prin urmare este o greșeală de notare în timpul desenării planului bordeiului sau o inversare a numerotării secțiunilor 61 respectiv 62. De formă dreptunghiulară cu colțurile rotunjite. 3,80 x 3,30 m. Orientat NNW–SSE. Fundul bordeiului se afla la -1,25 – -1,30 m.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. Cuțit.
2. Vatră la -1,25 m. De formă cvasi-pătrată (0,35 x 0,35 m.)
3. Groapă dreptunghiulară, 0,85 x 0,50 m., ce coboară cu 0,23 m.
4. Râșniță.
5. Piatră.
6. Piatră.
7. Piron.
8. Cuțit.
9. Arsură cu nisip – pe toată porțiunea de la sud de bordei.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. **Oală cu toartă** – Pe partea superioară a buzei bandă de șanțulețe, iar la bază o linie incizată în val larg. Corpul mult bombat, decorat pe jumătatea superioară cu benzi oblice lustruite. Fundul ușor albiat din cuțit. Toarta pornește de sub buză până pe diametrul maxim, ușor asimetrică. Pastă bună, cu cioburi, nisip și mică. $\hat{I} = 19\text{--}20,3$ cm, D gură = 12,7–13,2 cm, D max = 17,3 cm, D fund = 7,6 cm. 1973.

2. **Oală cu toartă** – Pe buză șanțulețe neregulat trasate. Pe corp, bombat, benzi oblice lustruite. Fundul drept, netezit din cuțit. Pastă nisipoasă, cu multă mică. $\hat{I} = 14,3$ cm, D gură = 10,1 cm, D max = 13,8 cm, D fund = 7,4 cm. 1973. MNA.

3. **Oală cu toartă** – Pe buză bandă de șanțulețe. Pe corp, bombat, benzi oblice lustruite. Fundul albiat, netezit din cuțit. Pasta cu multă mică. $\hat{I} = 17,3$ cm, D gură = 12,5–13 cm, D max = 16,2 cm, D fund = 8,4 cm. 1973. MNA.

4. **Oală cu toartă** – Pe buză, la baza gâtului, între două benzi de șanțulețe orizontale și pe partea superioară a corpului decor incizat șir orizontal de „boabe de linte”. Pe corp benzi oblice lustruite. Fundul albiat. Pastă fină, nisipoasă, cu cioburi și mică. $\hat{I} = 21,8$ cm, D gură = 13,8–14 cm, D fund = 9,5 cm. 1973. MNA.

5. Buză de **strachină** – Metope de semicercuri între linii verticale. Smalț alb-gălbui. Pete. Sgrafit roșu. 11,5 x 4 cm, $\hat{I} = 6,3$ cm, D gură = cca 18,5 cm. 1973. MNA.

6. Buză de **strachină-castron** – Smalț alb cu pete verzi și dungi roșii. 1973. Smalț 226.

7. Fragment de **farfurie** – Smalț alb-gălbui cu pete verzui. Benzi late. 1973. Smalț 242 d. Muzeul Alexandria.

8. Fund profilat de **farfurie** – Smalț sărit. Decor probabil pasăre. 1973. Smalț 251. MNA.

9. Fund inelar de **farfurie** – Decor de linii și puncte. Smalț verde. 1973. Smalț 253.

10. Fund inelar de **farfurie** – Smalț verde. 1973. Smalț 261.

11. **Fragment ceramic** – Smalt alb verzui. 1974. Smalt 273. MNA.
12. **Fragment ceramic** din corp – Smalt alb verzui. 1973. Smalt 274. MNA.
13. **Diverse** fragmente ceramice: patru buze, numeroase corpuri de oale și ulcioare, șapte funduri de oale, două funduri de ulcioare, cinci torți etc. Decor de benzi lustruite și șanțulețe.
14. **Piron** – Floarea rotundă. Corpul fragmentar, puțin arcuit, cu secțiunea pătrată. L = 8,5 cm, g = 0,65 cm, D floare = 1,9 cm. 1973. MNA.
15. **Verigă** din fier – Dintr-o bară torsată, capetele petrecute. D = 3,1 cm. 1973. MNA.
16. **Cuțit** din fier – 1973, C17, B17 (= Bordeul 27) 2,40 N, 1,10 V, -0,37 m. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul. L = 14,45 cm. MNA.
17. **Cuțit** din fier – Lama cu un singur tăiș. Pe mâner urme de lemn. Mâner peduncul, rupt. L = 11,7 cm. 1973. MNA.
18. **Scoabă** – Fragment arcuit, un capăt rupt. L totală = 10,6 cm, l centrală = 0,9 cm. 1973. MNA.

Bordeiul 28 (Pl. LXXIV, LXXVII-LXXIX, CXLI/11, CXLII/7)

Cercetat în 1973, în C17, B.18. Pe planul și profilul de pe hârtia milimetrică desenate în timpul săpăturilor arheologice bordeiul este menționat în s.62, careurile 15–18. Dar, din planul general al C17, publicat în Dacia din 1980, reiese că ar fi mai curând s.61. Prin urmare este o greșală de notare în timpul desenării planului bordeiului sau o inversare a numerotării secțiunilor 61 respectiv 62. De formă dreptunghiulară cu colțurile rotunjite. 3,80 x 3,60 m. Orientat N–S. Laturile de E și V coboară în trepte. Fundul bordeiului se afla la -1,25 – -1,30 m.

Pe plan figurează ca fiind descoperite *in situ*:

1. Două potcoave.
2. Mâner de cuțit.
3. Cuțit.
4. Vatră cvasi-pătrată (0,35 x 0,35 m), situată la -1,30 m.
5. Ulcior.
6. Cuțit, la -1,10 m.
7. Cioburi și pietre.
8. Piatră cu un cuțit sub ea, la -1,06 m.
9. Groapă la -1,30 m. care coboară cu 0,23 m. Rotundă, D = 0,65 m.

Pe baza fișelor de obiect în bordei s-au descoperit:

1. **Oală cu toartă** – Pasta fină, cu multă mică și cioburi. Cărmizie cu pete cenușii. Buza îngroșată la exterior, gen guler și cu șanțuire interioară. De sub buză pornește toarta până pe diametrul maxim al corpului, care are pereții arcuiți. Fundul și partea inferioară a corpului netezite cu cuțitul. Pe corp dungi oblice, lustruite, rare și neglijent trasate. În partea superioară bandă de cinci șanțulețe. Ușor deformată prin ardere secundară. Î = 12 cm, D gură = 10 cm, D fund = 5,8–6 cm. MNA.

2. **Oală cu toartă** – Buza arcuită. Corp bombat. Fund drept, din cuțit și cu urme de sfoară. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. La baza gâtului bandă de șanțulețe trasate cu scândurică. Î = 19 cm, D gură = 12,5 cm, D fund = 8 cm. MNA.

3. **Oală cu toartă** – Pastă fină cu multă mică. Buza arcuită, cu prag la exterior. Corp bombat, decorat cu linii oblice lustruite. Pe fund urme de cuțit și de sfoară. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Î = 14,4 cm, D gură = 11 cm, D fund = 7 cm. MNA.

4. **Oală cu toartă**, varianta „prag”. La baza buzei, linie incizată în val. Pe umăr bandă de șanțulețe trasate neglijent. Pe corp dungi oblice dese, lustruite. Pe mijlocul fundului, netezit din cuțit, slabe urme de sfoară. Pasta foarte nisipoasă. Cărmizie închis cu multe pete negre. Î = 17 cm, D gură = 12,9 cm, D fund = 7 cm. Fără ilustrație. MNA.

5. **Oală cu toartă** – Buza cu șanțuire la exterior. Corp bombat. Toarta lipsă. Fund cu urme de cuțit. Pe buză linie relativ lată, în val. Pe umăr bandă de șanțulețe. Pe corp benzi oblice lustruite. Pasta fină, cu multă mică. Cărmizie. Î = 19,5 cm, D gură = 15 cm, D fund = 9,2 cm. MNA.

6. **Oală cu toartă** – Pe umăr bandă de șanțulețe. Pe corp benzi oblice lustruite. $\hat{I}$ = 14,8 cm; D gură = 11 cm; D fund = 7,2 cm. MNA.

7. **Oală cu toartă** – Fundul netezit din cuțit, iar la interior vălurit. Pe buză bandă de șanțulețe. Pe tot corpul benzi oblice lustruite. $\hat{I}$ = 20 cm, D gură = 15 cm, D fund = 9,2 cm. MNA.

8. **Oală cu toartă** – Fragmentară. Pe toartă șir de incizii. $\hat{I}$ = 12,2 cm, D fund = 6 cm. Fără ilustrație.

9. **Oală cu toartă** – Fragmentară. Pe buză șanțuiri orizontale și linie în val. Pe corp dungi verticale, neglijent lustruite. $\hat{I}$ = cca 27 cm, D fund = cca 7 cm. Fără ilustrație.

10. **Cană-ulcioraș**⁴¹ – Buza verticală. Gât înalt, cilindric. Corp bombat. Fund drept, netezit din cuțit. De pe la mijlocul gâtului până deasupra diametrului maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pe buză mici linii verticale, lustruite. Pe partea superioară a corpului linii oblice, lustruite și dungi verticale de vopsea albă. Pasta fină, cu cioburi și mică. $\hat{I}$ = 11,2–11,4 cm, D gură = 3,6–4,1 cm, D fund = 3,8 cm. MNA.

11. **Ulcior** (oțetar) – Buza verticală, decorată cu șanțulețe orizontale, paralele. De la mijlocul buzei, marcat printr-o nervură în relief, două torți late până pe umăr. Pe umăr bandă de șanțulețe. Corpul ovoidal, decorat cu dungi oblice, în unghi obtuz, lustruite. Fundul și partea inferioară a corpului netezite din cuțit. Pastă fină cu cioburi și mică. Slip cărămiziu cu pete din arderea secundară. $\hat{I}$ = 38 cm, D gură = 8 cm, D fund = 10 cm. MNA.

12. **Ulcior** (oțetar) – Buza înaltă, decorată cu șanțulețe. Corp amforoidal. Fundul mult albiat, netezit din cuțit. Două torți. La baza gâtului linie în val. Pe umăr bandă de șanțulețe. Pe corp decor de linii lustruite, relativ late și dispuse în unghi. Pasta fină dar cu multe cioburi, unele relativ mari, și mică. Cărămizie. Partea inferioară cu o „baie” de roșu. $\hat{I}$ = 32,8 cm, D gură = 8,6 cm, D fund = 10,3 cm. MNA.

13. **Diverse** fragmente ceramice: buze, corpuri și funduri de oale; trei torți.

14. Fund inelar de **strachină** – Smaltz alb-gălbui, fondul ușor pătat în verzui. Sgrafit oliv. $\hat{I}$ = 4,5 cm, D fund = 8 cm. Smaltz 138. MNA.

15. Fund inelar de **strachină** – Smaltz verde viu. Pete rotunde cu punct central. Smaltz 145. MNA.

16. Buză și corp de **strachină** – Smaltz alb verzui. Smaltz 264. MNA.

17. Cupă de **strachină** – Smaltz alb cu pete verzi, linii curbe. Smaltz 275. MNA.

18. Buză și corp de **bol-cupă** – Pe fond alb dungi galbene, smaltzuite. Smaltz 284.

19. **Umăr și corp de recipient din sticlă** – Sticlă verde gălbui relativ deschisă, irizații. $\hat{I}$ păstrată = 2,75 cm. MNA.

20. **Gât de vas** din sticlă – Buza vertical-rotunjită, îngroșată la exterior. Gât cilindric, umăr tronconic. $\hat{I}$ păstrată = 2,05 cm, D = 1,1 cm. MNA.

21. **Greutate de plasă** din lut ars – De formă discoidală. Un orificiu pentru atârnat, urme de sfoară. Dintr-o pastă fină cu nisip și puțină mică, cioburi, pleavă, de culoare roșcată. 8,37 x 7,55 x 2,3 cm. MNA.

22. **Cui** din fier – 1973, C17, B18 (= Bordeul 28), floarea semisferică. D = 1,05 cm. MNA.

23. **Dinte de darac** din fier – Cu secțiunea pătrată, vârful ascuțit. L = 14,5 cm. MNA.

24. **Aplică** din fier – Placă rotundă în centru fiind decorată cu o umflătură semisferică în jurul căreia sunt șapte adâncituri. Pe margine șir de 12 umflături. D = 2,85 cm. Se prelungește cu un mic picior triunghiular. MNA.

25. **Pastilă** plumb – C17, B18 (= Bordeul 28), groapă. Discoidală. D = 2,8 cm, g = 0,23 cm.

26. **Tablă** de fier – 11 x 4,52 x 0,2 cm. MNA.

27. **Cataramă** din fier – De formă dreptunghiulară cu laturile scurte arcuite. 4,07 x 2,4 cm. Dintr-o bară cu secțiunea pătrată ale cărei capete se subțiază și se suprapun (0,48 cm).

28. **Cuțit** din fier – Mâner peduncul lung, triunghiular, puțin curbat. Lama cu secțiunea triunghiulară, un tăiș. L = 13,7 cm. MNA.

29. **Cuțit** din fier – Mâner fragmentar, triunghiular. Lama cu secțiunea triunghiulară, un tăiș. L = 12,9 cm. MNA.

⁴¹ E. Țânțăreanu, *op.cit.*, p. 157, pl. LXIII/3.

30. **Cuțit** din fier – Mâner fragmentar, triunghiular. Lama cu secțiunea triunghiulară, un tăiș. L = 12,9 cm. MNA.

31. **Mâner de cuțit sau satâr** din fier – De formă dreptunghiulară, prevăzut cu trei nituri de prindere. L = 10,6 cm. MNA.

Bordeiul 29 (Pl. LXXX/A)

Cercetat în 1974, în C17, s.63, B19. Bănuieț a exista între careurile 10,50–14,50, pentru care s-a făcut caseta 2. Fundul bordeiului se afla la cca -0,50 m.

Pe plan sunt trecute ca fiind descoperite *in situ* :

1. Vatră cu o crustă groasă de cca 3 cm. Fragmentară. La -0,45 m.
2. Piatră la -0,43 m.
3. Piatră la -0,49 m.

Bordeiul 30 (Pl. LXXX/A)

Cercetat în 1974, în C17, s.63, caseta 1, B20, cu fondurile Muzeului din Alexandria. Probabil de formă ovală, 2,60 x 2,00 m. cu o groapă înformă, pe diagonală, de 2,55 x 0,80 m., ce coboară până la -0,70 m.

Pe baza fișei de obiect bordeiului îi aparține :

1. **Fragment de căldare** – Tablă foarte subțire de aramă, cu patină verde oliv. Buza îndoită. 8 x 5 cm. 1974. Muzeul Alexandria.

Bordeiul 31 (Pl. LXXX/B-LXXXII, CXLI/8-10)

Cercetat în 1974, C17, s.64, B21, cu fondurile Muzeului din Alexandria. De formă dreptunghiulară, 4,75 x 3,75 m. Colțul de NE mult arcuit. Orientat N–S. Pe latura de sud un gârlici de 1,00 x 1,20 m. Fundul bordeiului la -1,30 – -1,50 m.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. Cuțit, la -1,35 m.
2. Oală la -1,20 m.
3. Daltă la -1,35 m.
4. Arsură la -1,46 m.
5. Cuțit.
6. Cuțit.
7. Oală.
8. Oală.
9. Piatră la -1,25 m.
10. Piatră.
11. Piatră.
12. Fier.
13. Vatră prost arsă.

Pe baza fișelor de obiect bordeiul conținea:

1. **Oală cu toartă**. Fragmentară. Buza oblică. Corp bombat. Fundul drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă. Linie în val pe buză. Pe umăr bandă de șanțulețe ce suprapune un șir de alveole. Pe partea superioară a corpului dungi oblice, lustruite. Î = 13 cm, D gură = 9,5 cm, D fund = 5,8 cm. Muzeul Alexandria.

2. **Oală cu toartă**. Pastă relativ aspră, cu nisip și mică. Buza oblică. Corp bombat. Fundul drept, netezit din cuțit. Din buză până pe diametrul maxim o toartă. Pe umăr bandă de șanțulețe. Î = 17,5 cm, D gură = 11,3 cm, D fund = 7,8 cm. Muzeul Alexandria.

3. **Oală cu toartă.** Fragmentară. Pasta cu cioburi mici. Buza oblică. Corpul bombat. Fund drept. Pe umăr trei șanțulețe. Pe corp dungii oblice, lustruite. Toarta lipsă. Î = 13,5 cm, D gură = 11,2 cm, D fund = 7 cm. Muzeul Alexandria.

4. **Oală cu toartă.** Fragmentară. Pe partea superioară a corpului șanțulețe. Î păstrată = 14,72 cm, D gură = cca 11,5 cm, D fund = 6,9 cm. Muzeul Alexandria.

5. **Ulcior.** Amforoidal. Partea superioară a gâtului și torților lipsă. Între umăr și gât brăuri cu creștături. Peste brăuri limbi de smalt verde-oliv cu marginile neclare. Pe umăr decor cu pictură albă și porțiuni de brâu crestat. Pe corp dungii de linii oblice lustruite. Torțile bifide. Fundul și partea inferioară a corpului netezite din cuțit. Pastă fină, cărămizie, cu angobă cărămiziu închis. Î păstrată = 28,2 cm, D fund = 9,2 cm. Muzeul Alexandria.

6. **Ulcior.** Gât înalt, cilindric. Corpul mult bombat. Fund drept. De sub buză până deasupra diametrului maxim două torți cu secțiunea ovală și decorate cu câte un șir vertical de puncte incizate. Pe corp dungii verticale lustruite. Pasta fină, cu pietricele. Î = 36,4 cm, D gură = 8,5 cm, D fund = 12 cm. Muzeul Alexandria.

7. **Ulcior** cu o singură toartă. Buza arcuită. Gât înalt, cu pereții arcuiți. Corp ovoidal. Fund drept. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă. Baza buzei marcată printr-un brâu în relief. Pe corp linii oblice, arcuite, lustruite. Î = 17,4 cm, D fund = 7 cm. Muzeul Alexandria.

8. **Ulcior** cu o singură toartă. Buza dreaptă. Gât înalt, cilindric. Corp ovoidal. Fund drept, netezit din cuțit. De la mijlocul gâtului până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pe gât și pe mijlocul umărului șanțulețe. Î = 25,5 cm, D gură = 4,5 cm, D fund = 8,6 cm. Muzeul Alexandria.

9. **Fund inelar.** Orificiu central în fund, transformând astfel fragmentul ceramic într-o rondea. Smalt alb-gălbui. Pete verzi. Sgrăfit brun. Î = 3,1 cm, D fund = 7,2 cm. Muzeul Alexandria. Smalt 38.

10. Buză de **farfurie**. Fragment triunghiular. Decor spiralic. Smalt alb cu pete verzi. Sgrăfit verde. 4,8 x 4,7 cm. Muzeul Alexandria. Smalt 81.

11. Buză de **farfurie**. Mic fragment cu decor spiralic. Smalt alb-verzui. L = 4,5 cm. Muzeul Alexandria. Smalt 107.

12. Două fragmente de **farfurie** – Smalt alb-gălbui cu pete verzui. Benzi late. 4,5 x 5 cm, 4 x 3 cm. Smalt 242b. Muzeul Alexandria.

13. **Strachină** – Fragment dinspre fund. Linii brun roșcate, parțial brun verzui. Smalt alb. 6 x 2,5 cm. Smalt 201. Muzeul Alexandria.

14. Buză de **strachină**. Smalt alb gălbui. Smalt 265. Muzeul Alexandria.

15. Gât de **strachină** sau **cupă** – Smalt alb cu pete verzi. Î = 4 cm. Smalt 196. Muzeul Alexandria.

16. **Toartă de căldare** din fier. Bară puțin curbată și aplatizată. Capetele subțiate, lățite și cu orificii pentru cuie sau nituri. L = 29,6 cm, g = 0,4 cm. Muzeul Alexandria.

17. **Daltă** din fier. Bară cu secțiunea rotundă. Partea activă concavă. L = 13,8 cm.

18. **Piron**. Fragmentar și deformat. Secțiunea pătrată. L = 6,2 cm, g = 0,7 cm. Muzeul Alexandria.

19. **Verigă** din fier. Fragmente.

20. **Gripcă** din fier. Lopățică de aluat, triunghiulară cu coada lungă și torsată. Un colț rupt. Capătul cozii este întors în buclă. L = 18,5 cm, D verigă = 2,85 cm. Muzeul Alexandria.

21. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. L = 13,03 cm.

22. **Cuțit** sau **lamă de cosor** (?) din fier. Lama cu un singur tăiș. L = 4,85 cm.

23. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul. L = 15,05 cm.

Bordeiul 32 (Pl. LXXXIII/A)

Identificat în anii 1967-1968, în C12, pe profilul de est al s.4 pe o lungime de 7,50 m de la S la N, careurile 4-12 – pe profilul desenat careurile sunt astfel numerotate, și nu de la N la S. Fundul bordeiului, puțin albiat, fiind la -1,35 m. Laturile de N și S coborând oblic. Nu i se cunoaște planul.

Pe baza fișelor de obiect s-au descoperit doar scoabe:

1. **Scoabă**. Lățită la mijloc. L = 6 cm, l = 2,7 cm.
2. **Scoabă**. Un capăt îndoit, celălalt deformat. Secțiunea rectangulară. L = 6,85 cm, l = 0,85 cm.
3. **Scoabă**. Fragment. L = 4,5 cm.
4. **Scoabă**. Fragment L = 4,45 cm.
5. **Scoabă**. Lățită la mijloc. L = 4,46 cm, l = 2,55 cm.

Bordeiul 33 (Pl. LXXXIII/B-LXXXIV)

Cercetat în 1968, în C15, s.1, careurile 12–17, B1 (= Bordeiul 33) cu fondurile Muzeului din Giurgiu. Orientat SV–NE. De formă dreptunghiulară, intrarea făcându-se prin colțul de sud, ce era dispus triunghiular, spre exterior. 3,65 x 2,80 m. Pereții erau oblici, coborând cu o treaptă sau laviță spre fundul bordeiului situat la -0,95 m. În centrul jumătății vestice se afla o albiere al cărei fund era situat la -1,27 m. Deasupra albierii s-a descoperit o piatră mare de râșniță (D= 35-40 cm), precum și fragmente de vase mari. În colțul de NE era situat un cuptor. La 0,40 m de colțul de NE al bordeiului se afla o groapă cilindrică, al cărei fund, cu urme de arsură, se afla la -1,53 m.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin :

1. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza verticală, teșită oblic la exterior. Corpul bombat. Fundul drept, netezit din cuțit, ca și partea inferioară a corpului. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă nisipoasă cu puțină mică. Cărmizie și brun deschis, în cea mai mare parte înnegrită. Pe gât grup de șanțulețe orizontale, paralele, suprapuse în partea superioară de o linie dublă în val. Pe corp benzi de linii lustruite, puțin oblice. Î = 15,3 cm, D gură = 12,5 cm, D fund = 7,4 cm.

2. **Oală cu toartă**, din lut ars. Gura largă. Buza verticală, subțiată. Corpul bombat, cu partea inferioară mai dezvoltată. Fundul drept, netezit din cuțit, ca și partea inferioară a corpului. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă fină cu cioburi și mică. Cărmizie cu pete negricioase. Pe gât șase șanțulețe orizontale, paralele, iar sub ele o linie în val. Pe corp dungi oblice, lustruite, mai dese pe partea opusă tortii. Pe mijlocul tortii șir vertical de impresiuni. Î = 21,4 cm, D gură = 15,6 cm, D fund = 9 cm.

3. Fragment de **oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită în desen. Gura largă. Buza oblică, rotunjită. Corpul bombat. Fundul drept. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă fină, cu multă mică. Cărmizie viu, cu slip brun și rare puncte de calcar. Pe gât linie dublă în val. Demarcația dintre gât și corp marcată printr-o bandă în relief, decorată cu șir de alveole. Pe mijlocul jumătății superioare a corpului grup de șase șanțulețe orizontale, paralele. Pe corp dungi oblice, lustruite. Î = 18,2 cm, D gură = 13 cm, D fund = 8,2 cm.

4. Partea superioară dintr-o **oală** decorată cu șanțulețe gen trepte, orizontale, paralele. Î păstrată = 5,4 cm, D gură = cca 12 cm.

5. **Ulcior** (oțetar) din lut ars. Reconstituit în desen. Gura îngustă. Buza rotunjită și puțin evazată în exterior. Gât cilindric, puțin arcuit. Sub buză o bandă în relief. Corpul bombat ovoidal. Fundul drept, netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului. Din banda în relief de sub buză până deasupra diametrului maxim două torti (una lipsă) bitubulare. Pastă bună, nisipoasă, cu mică. Cărmizie intens. Demarcația dintre gât și corp marcată printr-o bandă în relief, crestată. Pe partea superioară a corpului, sub banda crestată până în dreptul tortilor, brăuri verticale cu creștături largi peste care s-au depus pete de smalt verde oliv, iar între ele decor de scăriță cu vopsea albă. Partea mijlocie a corpului cu dungi oblice, dese, lustruite. În jurul buzei smalt verde oliv din care pornește pe mijloc, în jos, o bandă până pe diametrul maxim. Î = 31,3 cm, D gură = 7,5 cm, D fund = 9,5 cm. Muzeul Giurgiu.

6. **Strachină** (?). Buză – fond alb, vag cenușiu, cu smalt verde oliv. Smalt 235. Muzeul Giurgiu.

7. **Fragmente tablă** de cupru. 2 fragmente. Muzeul Giurgiu.

8. **Tablă** de fier. Bandă de tablă relativ groasă, îndoită – capetele probabil petrecute și bătute, prinse în două nituri vizibile. Urme de lemn pe care era aplicată. 4,15 x 5,6 cm. Muzeul Giurgiu.

9. **Limbă de curea** din fier. Dintr-o bară aplatizată la un capăt și cu un orificiu de prindere, iar la celălalt terminându-se cu un buton conic. L = 7 cm. Muzeul Giurgiu.

10. **Piron**. Floarea rectangular alungită. Corp cu secțiunea pătrată. L = 7,25 cm, D = 2,45 cm.

11. **Bucată de tuci ?** din fier – C15/1, V, B1. L = 9 cm, l = 2,72 cm.

12. **Scoabă** din fier . De formă triunghiulară. 3,4 x 2,7 cm. Muzeul Giurgiu.

13. **Scoabă** – C15/1, V, B1. Cu două picioare îndoite la 90°. L = 5,7 cm, l = 0,64 cm.

14. **Scoabă**. În formă de „U” cu picioarele oblice spre interior. L = 3,4 + 2,7/2,7 cm, l = 0,45 cm. Muzeul Giurgiu.

Bordeiul 34 (Pl. LXXXV-LXXXVI)

Cercetat în 1968, în C15, s.15 și s.1, B2 (= Bordeiul 34), cu fondurile Muzeului din Giurgiu. Nu s-a păstrat nici un plan sau profil. Trebuie să fi fost situat în partea de SV a zonei C15, unde pe planul publicat se observă o casetă ce unea cele două secțiuni 15 și 1.

Pe baza fișelor de obiect în bordei s-au descoperit:

1. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, vag teșită la interior. Corp bombat. Fundul drept, netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală, plasată oblic. Pastă fină, nisipoasă, cu multă mică. Cărmizie intens, cu exteriorul aproape în totalitate înnegrit. Partea opusă torții arsă puternic. Pe gât șanțulețe orizontale, paralele. Pe corp dungi late, oblice și lustruite. Î = 20 cm, D gură = 14 cm, D fund = 8,6 cm. Muzeul Giurgiu.

2. Fragment din partea superioară a unei **oale** decorată cu șanțulețe și linie în val pe gât și dungi oblice lustruite pe corp. Î păstrată = 8,8 cm, D gură = 16 cm. Muzeul Giurgiu.

3. Fragment din partea superioară a unei **oale** decorată cu linie în val sub buză, bandă în relief alveolată la baza gâtului, iar pe corp cu grup de șanțulețe și benzi oblice lustruite. Î păstrată = 8,2 cm, D gură = 10,6 cm. Muzeul Giurgiu.

4. Fragment din partea superioară a unei **oale** decorată pe buză cu smaltz oliv. Î păstrată = 8,8 cm. Muzeul Giurgiu.

5. Fragment din partea superioară a unei **oale** decorată pe gât cu șanțulețe suprapuse, în partea superioară, de o linie dublă în val. Î păstrată = 6,5 cm, D gură = 16 cm. Muzeul Giurgiu.

6-9. Buze de **oale** decorate cu șanțulețe și linii oblice lustruite. Muzeul Giurgiu.

10. **Ulcică** (cană cu toartă) fragmentară, din lut ars. Reconstituită în desen. Gura posibil trilobată. Buza rotunjită, arcuită spre exterior. Corpul bombat și alungit. Fundul profilat și drept, neglijent lucrat și netezit din cuțit, pe el fiind aplicat corpul câinii. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă fină, cu nisip și mică. Cărmizie, dar înnegrită prin ardere secundară. Toată suprafața netezită cu o scândurică, care a dus la apariția de șanțulețe. Sub buză, dar și la baza pornirii torții, o bandă în relief. La baza gâtului un brâu în relief cu creștături verticale. Pe gât bandă de șanțulețe orizontale și paralele, suprapuse în partea superioară de o linie în val, neregulată. De la diametrul maxim în jos dungi late, lustruite neglijent, trasate când vertical, când oblic. Pe diametrul maxim câteva dungi orizontale, doar pe una din fețe. Î = 19,6 cm, D fund = 8,2 cm. Muzeul Giurgiu.

11. Fragmente de **ulcior** (oțetar). Parțial reconstituit. Gât înalt, aproape cilindric. Corpul cu pereții mult arcuiți și alungiți. Fundul drept, netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului. Deasupra diametrului maxim se aflau două torți diametral opuse. La baza gâtului o bandă de șanțulețe. Partea superioară a corpului decorată cu linii lustruite, oblice, întretăiate ca un grătar, peste care sunt puse unghiuri cu puncte și brăduți cu vopsea albă. Puțin deasupra diametrului maxim, sub torți, o bandă de câte două șanțulețe, orizontale, paralele, între care se află un șir dispus orizontal de creștături lungi, oblice. Partea inferioară a corpului decorată cu același grătar de linii oblice întretăiate, lustruite, peste care, în partea superioară, o bandă orizontală de bucle cu vopsea albă. Peste banda de la baza gâtului și peste cea centrală smaltz oliv degradat prin ardere. Pastă fină, nisipoasă, cu relativ multă mică. A fost cărmizie, devenind cenușie-brun închis prin ardere secundară. Î păstrată = 24,4 cm, D fund = 8,8 cm.

12. Corp de **ulcior** (oțetar) – fără gât și fără torti, care erau cu secțiunea ovală. Corpul cu pereții mult arcuiți. Tortile deasupra diametrului maxim. Fundul drept, netezit din cuțit. Pastă relativ bună, cu nisip și pietricele mărunte. Cărmizie în cea mai mare parte. La interior se văd urmele lăsate de învârtirea pe roata olarului. Î păstrată = 19,8 cm, D fund = 9,5 cm. Muzeul Giurgiu.

13. Buză de **farfurie**. Fragment. Bandă spiralată între două grupe a câte două linii. Smalt verzui. 9,5 x 6,5 cm. Smalt 136. Muzeul Giurgiu.

14. Corp de **strachină** sau **farfurie**. Linii și triunghi. Smalt al verzui. Sgratit cenușiu verzui. 5 x 3,5 cm. Smalt 193. Muzeul Giurgiu.

15. Fund inelar de **farfurie**. Smalt alb cenușiu. Smalt 150. Muzeul Giurgiu.

16. Fund inelar de **strachină**. Smalt alb cu pete verzi. Sgratit roșu. 6 x 3 cm. Smalt 16.

17. **Fragment ceramic**. Mic ciob, smalt alb gălbui. Smalt 270.

18. **Fragment ceramic**. Mic ciob, smaltul total dus. Smalt 278. Muzeul Giurgiu.

19. **Buză** răsfrântă și alveolată. Smaltul dus. Smalt 293. Muzeul Giurgiu.

20. **Cupă**. Pastă fină, arsă secundar. Cenușie. Buza oblică. Gât vertical. Corp tronconic. Fundul, probabil, cu picior inelar. Pe buză, atât la exterior cât și la interior, smalt alb-verzui. Î păstrată = 5,2 cm, D gură = 10,1 cm. Smalt 300. Muzeul Giurgiu.

21. **Fragment de tablă** – C15/15, c31, B2, -0,25-0,50 m. Fragment de tablă de fier îmbrăcată în foaie subțire de aramă. Ar putea proveni de la o căldare. 0,5 x 1,1 cm. Muzeul Giurgiu.

22. **Cârlig de undiță** din fier. L = 7,7 cm

23. **Piron** – C15/15, c4-5 sud, -0,40 m, B2. Floarea ovală. Corpul puternic îndoit, cu secțiunea rectangulară. L = 10 cm, D = 2,4 cm.

24. **Piron** – C15/15, c4-5 sud, -0,40 m, B2. Fragment. L = 6,75 cm.

25. **Aplică** din fier – C15/15, c8-10, B2S. Pe un picior dreptunghiular, cu baza lătită, conținând două nituri, se află un disc rotund, plat. Î = 6,7 cm, g picior = 0,5 cm, g disc = 2,4 cm, D disc = 3,8 cm. Muzeul Giurgiu.

Bordeiul 35 (Pl. LXXXVII-LXXXIX)

Cercetat în 1968 în C15, s.5, B3 cu fondurile Muzeului din Giurgiu. Orientat NV – SE, având o formă trapezoidală (?), 3-3,40 x 2-2,80 m. Fundul bordeiului se afla la circa -1,20 – -1,35 m. Pe mijlocul laturii de est se afla o vatră ovală, D=0,60 m, la adâncimea de -1,10 m. O a doua vatră, dreptunghiulară (0,20 x 0,30 m.), pare a fi existat și în colțul de SE al bordeiului.

Pe fundul bordeiului se afla, *in situ*, multă arsură, cărbune, o grindă, humă, pietre, o cană, două funduri de vase și fragmente ceramice.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza răsfrântă în exterior și teșită oblic la exterior, ceea ce îi dă o creștătură slab pronunțată. Corpul bombat. Fundul drept. De sub buză, prin albiere, o toartă lată, cu secțiunea ovală, până deasupra diametrului maxim, cu muchie de lipire. Pastă fină, nisipoasă, cu vagi urme de mică. Cărmizie, înnegrită prin ardere secundară. Pe partea superioară a corpului 26 striuri orizontale, paralele, cu intervale și profunzimi variabile. Î = 17 cm, D gură = 10,2 cm, D max = 15,2 cm, D fund = 7,8 cm.

2. **Oală cu toartă**, din lut ars. Gura largă. Buza răsfrântă în exterior, teșită oblic și prevăzută cu o mică șanțuire, iar la bază o creștătură slab pronunțată. Corpul bombat. Fundul drept. Din buză, sub un spin, până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pasta cu pietricele foarte mărunte și mică. Cărmizie intens, pătată cu negru. Suprafața corpului neîngrijit lucrată, cu scândurica care a lăsat urme în special pe jumătatea superioară. Descoperită pe vatră. Î = 15,7 cm, D gură = 10,6 cm, D fund = 7.8 cm.

3. Partea superioară a unei **oale cu toartă**, din lut ars. Gura largă. Buza răsfrântă în exterior, teșită oblic și prevăzută cu o mică șanțuire, iar la bază o creștătură slab pronunțată. Corpul bombat. Fundul lipsă. Din buză, sub un spin, până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea

ovală, spre romb. Pasta nisipoasă, cu mică. Brun deschis, cu pete cenușii. Pe buză și umăr striuri din lucru, inegale. Î păstrată = 13,2 cm., D gură = 10 cm.

4. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, ușor arcuită, cu albiere la interior. Corpul bombat, cu pereții arcuiți. Fundul drept, ușor profilat din cauza cuțitului. Din buză până deasupra diametrului maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pastă nisipoasă cu slip neted păstrat în parte. Cărmizie gălbui, cu partea opusă torții înnegrită. Pe gât trei șanțulețe. Pe partea superioară a corpului, deasupra locului de prindere a torții, două șanțulețe. Î = 16,7 cm, D gură = 11,8 cm, D fund = 9 cm.

5. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, ușor arcuită spre exterior. Corpul bombat, cu pereții arcuiți. Fundul albiat, cu urme de sfoară și de cuțit. Din buză până deasupra diametrului maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă aspră, cu pietricele mărunte. Slip parțial dus. Cărmizie cu pete cenușii în partea opusă torții. Pe partea superioară a corpului urme orizontale și paralele de scândurică. La interior urmele roții olarului. Î = 15,3 cm, D gură = 5,5 cm, D fund = 7,8 cm.

6. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, spre exterior. Corpul bombat. Fund drept, cu urme de cuțit ca și pe partea inferioară a corpului. Din toartă până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă foarte aspră, cu pietricele. Cărmizie, cu toată partea opusă torții înnegrită. Pe partea superioară a corpului, sub gât, vagi urme de scândurică. Î = 16,5 cm, D gură = 13 cm, D fund = 8 cm.

7. Fragment din partea superioară a unei **oale**, decorată cu striuri fine. Î păstrată = 8,2 cm.

8. **Ulcior** amforoidal, fragmentar. Reconstituit în desen. Gura îngustă. Buza rotunjită, verticală. Gât cilindric, cu pereții ușor arcuiți. Corpul înalt, cu pereții arcuiți. Fundul drept, netezit din cuțit. De sub buză până pe diametrul maxim două torți, diametral opuse, cu secțiunea ovală. Pastă aspră, nisipoasă, cu rare grăunțe mari. Brun deschis cu pete cenușii închis din arderea secundară. La interior urme ale roții olarului. Baza gâtului demarcată de corp printr-o umflătură. Î = 24,6 cm, D gură = 5,5 cm, D fund = 8,2 cm.

9. Umăr de **ulcior** (oțetar). Pictură albă, dungi oblice lustruite. Smalt oliv. Î = 4,3 cm. Muzeul Giurgiu.

10. **Mâner** din corn. Porțiune dreaptă având interiorul gol, unul din capete tăiat drept, iar celălalt tăiat cruciform și având laturile curbate. Decor incizat – la capătul drept șir vertical-circular de puncte, urmat de două registre ce conțin între două linii circulare ce înconjoară piesa se află incizate linii-puncte în genul dinților de lup. Restul piesei este decorat cu un rând de șase grupe a câte trei cercuri concentrice ce au centrul marcat printr-un punct. Muzeul Giurgiu.

11. **Ac** din fier. Deformat, puternic oxidat. L = 5,8 cm. Muzeul Giurgiu.

12. **Piron** – C15/5, B3 SE. Floarea ovală. Corpul arcuit, cu secțiunea pătrată. L = 8,5 cm, D = 2,75 cm.

13. **Piron** – C15/5, B3 SE. Floarea pătrată. Corpul cu secțiunea pătrată. Vârful îndoit și lipit de corp. L = 6,4 cm., D = 1,8 cm.

14. **Piron** – C15/5, B3. Floarea rotundă. Corpul arcuit, cu secțiunea pătrată. L = 9,85 cm, D = 2,35 cm.

15. **Disc** dintr-o tablă subțire de bronz. Concav. Pe margine trei mici orificii de prindere dinspre înăuntru spre afară. D = 6,15 cm, Î = 1,34 cm, g = 0,5 mm. Muzeul Giurgiu.

16. **Aplică** din fier. Gen scoabă cu corpul lenticular, puțin arcuit. O margine triunghiulară și întoarsă pentru prindere, cealaltă lipsă. Corpul decorat *au repoussé* cu trei șiruri paralele a câte nouă mici umflături. 7,25 x 3,2 cm. Muzeul Giurgiu.

17. **Manșon – fragment de teacă** din tablă de fier. Bandă din tablă de fier groasă de 1,4 cm îndoită și prinsă cu un nit. În dreptul capetelor, petrecute, se lărgeste. 4,8 x 5,16 cm. Muzeul Giurgiu.

18. **Scoabă** – Secțiunea pătrată. L = 9 cm, l = 0,9 cm. Muzeul Giurgiu.

19. **Scoabă** – Fragment din corp cu un capăt îndoit. L = 5,60 cm, l = 1,2 cm. Muzeul Giurgiu.

20. **Scoabă** – Fragment, un capăt îndoit drept, la 90°, iar celălalt lipsă. Secțiunea rectangulară. L = 4,4 cm, g = 0,2 x 0,3 cm. Muzeul Giurgiu.

21. **Scoabă** – Fragment cu capetele îndoite drept. Secțiunea rectangulară. L = 3 cm, g = 0,2 x 0,3 cm. Muzeul Giurgiu.

22. **Scoabă** – Șase fragmente din corp cu secțiunile pătrate sau rectangulare. Muzeul Giurgiu.

Bordeiul 36 (Pl. XC)

Cercetat în 1968, în C15, B4 cu fondurile Muzeului din Giurgiu.

Pe planul desenat în timpul săpăturilor arheologice se menționează ca fiind situat în s.10. Din analiza planului C15 publicat anterior s-ar părea că pe planul desenat al bordeiului Nordul este inversat cu Sudul (?), ceea ce pare puțin probabil. În schimb, pe fișa de obiect a unei piese din fier, nedefinibilă ca utilitate, se menționează s.17. În acest caz, bordeiul s-ar fi aflat în caseta din jumătatea de nord a s.17, comună cu s.6, fapt mai acceptabil.

Oricum, în ambele situații, bordeiul se afla în partea de NE a zonei central nordice a lui C15.

Din cuprinsul bordeiului s-a păstrat doar o mare vatră cu gardină, la -1,53 m., situată în colțul de est pe planul desenat. D = 0,70 m. Fundul bordeiului se afla la -1,60 – -1,68 m. Pe vatră se afla o fusaioală, iar în apropierea vetrei, o mare strachină smălțuită și un fragment ceramic, la N.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. **Oală cu toartă**, din lut ars. Gura largă. Buza răsfrântă spre exterior, cu o treaptă teșită. Corpul bombat. Fund drept. Din buză până deasupra diametrului maxim o toartă cu secțiunea în formă de „D”. Pastă fină, cu cioburi și mică. Brun deschis cu pete cenușii. Jumătatea superioară a corpului cu striuri orizontale, paralele. Î = 19-20 cm, D gură = 11 cm, D fund = 8 cm.

2. Fragment din partea superioară dintr-o **oală cu toartă**, decorată în partea superioară cu șanțulețe și linie în val, iar pe corp cu benzi oblice, lustruite.

3. **Farfurie** – Fragmentară, circa jumătate. Buza oblică, cu o canelură pe partea superioară. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Pastă fină. Cărmizie. Smaltz alb gălbui. Sgrăfit brun. Pete verzi. Se păstrează în centru două păsări și parțial a treia; probabil că au fost patru. Î = 8,2 cm, D gură = 29,6 cm, D fund = 8,2 cm.

4-5. **Farfurie** – două fragmente de buză și corp din aceeași piesă. 12 x 7 și 7 x 7 cm.

6. **Farfurie** – fragment. 12 x 8 cm. Smaltz 23 D.

7-8. Două fragmente de buză și corp de **farfurie** – Decor ove. Smaltz alb-gălbui. Pete verzi și brune. Sgrăfit brun. 24 x 7 cm, 16 x 7 cm. Smaltz 23 E-F. Muzeul Giurgiu.

9. **Obiect nedefinibil** din fier – În formă de „V”, cu nituri la capete. Muzeul Giurgiu.

Bordeiul 37 (Pl. XCI)

Cercetat în 1973, în C15, s.2, „B5” cu fondurile Muzeului din Alexandria. Din planul desenat în ziua de 8 august 1973 reiese că respectivul „bordei” (menționat în ghilimele) a fost mai mult bănuț a fi existat în s.2 între țărșii marcând careurile 8–9. Pe aceeași foaie de hârtie milimetrică este desenat și s.3 în jurul țărșului 10. Cele două secțiuni s.2 și s.3 nefiind alăturate suntem de părere că au fost desenate pe aceeași foaie din motive de „economie”.

Presupunerea existenței bordeiului s-a bazat pe descoperirea *in situ* a numeroși cărbuni, oase și fragmente ceramice.

1. **Oală cu toartă** – Fragmentară. Pastă nisipoasă cu pietricele. Buza ușor înălțată. Corp bombat. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Fundul lipsă. Pe partea superioară șanțulețe. Î păstrată = 17,3 cm, D gură = 12 cm. Muzeul Alexandria.

2. Buză de **farfurie** – Fragment cu decor spiralic, gen floral. Smaltz albicios. Pete verzi și galbene. 6 x 3 cm. Smaltz 114. Muzeul Alexandria.

3. **Fragment ceramic** – Decorat cu smaltz alb gălbui verzui. Smaltz 267. Muzeul Alexandria.

Bordeiul 38 (Pl. XCII)

Cercetat în 1973, în C15, în capătul de sud al s.1-2, careurile 2-4, B6, cu fondurile Muzeului din Alexandria. Existența bordeiului, denumit „bordei cremene”, fără a i se delimita marginile, a fost mai mult bănuită prin descoperirea *in situ* (conform planului desenat în ziua de 8 august) a următoarelor: grupare de mult silex ars, o zonă cu multă lipitură arsă la negru, o așchie de os, o râșnița spartă în mai multe fragmente și un fragment de strachină cu smaltul sărit.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. Buză de **farfurie**. Metope de linii în zig-zag între linii verticale. Smalt alb-gălbui. 10 x 3 cm. Smalt 57. Muzeul Alexandria.

2. Fund inelar de **strachină**. Smalt alb-ceușiu, ușor verzui. Sgrafit brun-verzui. $\hat{I} = 4,5$ cm, D fund = 6,2 cm. Smalt 141.

3. **Margine de căldare** din tablă de aramă și fier. Tablă subțire de aramă cu atașe din fier prinse cu 2 nituri de aramă. Muzeul Alexandria.

4. **Cap de piron**. Floarea rotundă. Corpul cu secțiunea rotundă. $\hat{I} = 1,27$ cm, D = 2,12 cm.

5. **Corp de piron**. Secțiunea pătrată. Vârful îndoit. L = 4,7 cm, g = 0,7 cm.

6. **Tablă** de fier. Fragment dreptunghiular, cu porțiuni lipsă. L = 2,37 cm.

Bordeiul 39 (Pl. XCIII-XCIV/A)

Cercetat în 1973, în C15/3, B-B7. Din păcate s-au păstrat doar câteva schițe de plan și două profiluri ce se contrazic în parte.

Primul dintre ele, profil vest între punctele D-C, reprezintă – după o notație făcută pe el – „colțul de N-E” (?) pe o lungime N-S de circa 2 m.

Al doilea profil, tot de vest dar între punctele F-E, reprezintă o lungime N-S a bordeiului de 4,20 m. Din aceste date ar reieși că profilurile au fost desenate – în aceeași s.3/1973 – pe axe diferite. A rezulta că bordeiul era orientat NV-SE, iar fundul său se afla la cca -1,40 m adâncime față de solul actual.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1). **Farfurie** – Umăr – smalt pe fond alb cu pete brune și verzi. Smalt 246.

2. **Fragment ceramic** – Decorat cu șiruri de puncte înscrise în ovale. Fond gris-verzui oliv. Smalt 249.

3. **Fragment ceramic** cu smalt alb-verzui – Smalt 149.

4. **Fragment ceramic** – Fragment din cupă, smalt gri-albăstrui. Smalt 280.

5. **Strachină** fragmentară – Buza rotunjită, verticală, prevăzută cu o șanțuire la exterior. Corp tronconic. Pe buză, la interior, smalt verzui. La interior, pe partea superioară a corpului, bandă de șase șiruri paralele de mici linii incizate ce au dus la îndepărtarea angobei. $\hat{I}$ păstrată = 10,2 cm, D gură = 27 cm. Muzeul Alexandria.

6. **Pahar** – fragment sticlă transparentă ușor irizată. Fragment, triunghiular, din buză și corp cu peretele fațetat. 3,9 x 4,2 cm. D gură = cca 6 cm, g = 0,32 cm, în dreptul cantului bont 0,53 cm.

7. **Cui** – Floarea pătrată, asimetrică. Corp cu secțiunea rectangulară. Vârful îndoit. L = 7,6 cm, g = 0,5 x 0,35 cm, D = 1,15 cm.

8. **Piron** – Floarea mică, cvasi-rotundă. Corpul cu secțiunea dreptunghiulară se subțiază progresiv spre vârf. L = 9,96 cm, g partea superioară = 0,75 x 0,35 cm, D = 1,1 cm.

9. **Fragmente de căldare** – Mai multe fragmente din tablă foarte subțire de aramă, prinse între ele cu nituri deteriorate și deformat. Muzeul Alexandria.

Bordeiul 40 (Pl. XCIV/B-XCVI)

Cercetat în 1966, în zona „Ruscă”, B1. De formă relativ dreptunghiulară, 4,55-4,65 x 3,40-4,30 m, latura vestică fiind distrusă.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. Cană.
2. Cană.
3. Piatră (?)
4. Fragment de oală.
5. ?
6. Piatră.
7. Daltă din fier. Clișeu A 7925
8. Cuțit de fier. Clișeu 7925 și 8795
9. Două pietre plate.
10. Ciob.
11. Fragmente de ulcică.
12. Arsură roșie.
13. Bârnă.
14. Cărbune.
15. Arsură roșie.
16. Oală fragmentară cu pământ ars la interior.
17. Oală.
18. Țest situat în colțul de NV. De formă ovală, semănând cu o copaie.
19. Piatră.
20. Ulcior nou.
21. Pată mare, centrală, de negreală.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin mai multe oale (1-6), o ulcică mai bine păstrată (8) și una fragmentară (7), un capac, două cupe smălțuite (9, 10), două fragmente de străchini din care una cu decor pasăre alb-gălbui și pete verzi (clișeu MNA 7928), o cute fragmentară din piatră verde (clișeu 8800; 11), o daltă din fier (13/7 pe plan; clișeu A 7925), două piroane cu floare (clișeu 7922), un cui lung cu floare (clișeu 7922), două piroane cârlig (clișeu 7922), un fragment de potcoavă (clișeu 7923), un cuțit cu plăsele de os (14/8 pe plan; clișeu 8795 și 7925). Materialul dat în 1967 Muzeului Giurgiu.

Dintre acestea s-au putut descrie doar următoarele:

1. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, oblică. Corp bombat. Fund drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă bună, cu cioburi pisate și rare pietricele, multe puncte de mică. Brun cărmizie. Partea opusă torții cu pete negre. Toată jumătatea superioară cu șanțulețe puțin adânci, orizontale, paralele. Vagi șanțulețe pe buză și gât. $\hat{I} = 17,6$ cm, D gură = 12,6 cm, D fund = 7,5 cm. Probabil la Muzeul Giurgiu. MNA clișeu F 957.

2. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, verticală. Corp bombat cu partea superioară tronconică. Fund drept, netezit din cuțit, ca și partea inferioară a corpului. Din buză până pe diametrul maxim o toartă, cu secțiunea ovală. Pastă fină, cu rare cioburi, multă mică. Cărmizie, în partea opusă torții înnegrită. Pe gât și partea superioară a corpului dungi de lucru, cu scândurica, orizontale, paralele. Corpul acoperit cu linii oblice late și dese, lustruite. $\hat{I} = 13,8$ cm, D gură = 10 cm, D fund = 6,7 cm. Muzeul Giurgiu.

3. **Oală cu toartă**, din lut ars. Parțial reîntregită. Gura largă. Buza rotunjită, verticală. Corp relativ bitronconic, partea superioară fiind tronconică și prevăzută cu un prag-brâu alveolat deasupra diametrului maxim. Partea inferioară cu pereții arcuiți. Fundul drept, cu urme de sfoară. Din buză până pe diametrul maxim pornea o toartă cu secțiunea ovală, azi lipsă. Pastă aspră. Cărmizie cu pete cenușii. $\hat{I} = 13,1$ cm, D gură cca 10 cm, D fund = 7 cm.

4. **Oală cu toartă**. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, verticală, cu o largă șanțuire în interior și ușor bombată la exterior. Corp bombat. Fund drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă bună, nisipoasă. Cărmizie, cu pete cenușii. Partea superioară a umărului

cu vagi striuri din lucru. Pe fund urme de la scândură, de la netezire. $\hat{I} = 15,1$ cm, D fund = 7,75 cm, D gură = cca 11 cm. MNA I 956.

5. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza dreaptă. Corp bombat. Fund drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea ovală. Pastă nisipoasă, bună. Cărmizie deschis, cu pete cenușii. Pe gât vagi urme de striuri. La jumătatea părții superioare două șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 15,2$ cm, D gură = 12 cm, D fund = 7,6 cm. MNA clișeu F 951.

6. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, verticală, cu un mic șanțuleț la exterior. Corp bombat. Fund drept, cu urme de sfoară. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă nisipoasă. Brun deschis, cărmiziu intens, cu pete cenușii. Trecerea dintre gât și corp ușor umflată. La jumătatea superioară a corpului trei șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 18,3$ cm, D gură = 15,5 cm, D fund = 9,1 cm. Muzeul Giurgiu. MNA clișeu F 953.

7. **Ulcică** (cană) mică cu toartă, din lut ars. Reconstituită. Gura relativ largă. Buza rotunjită, verticală. Gât scund, puțin tronconic. Corp bombat. Fund drept, netezit din cuțit. Din buză până sub diametrul maxim se afla o toartă cu secțiunea ovală. Pastă bună. Brun cărmizie. Pe corp dungi late, lustruite, întretăiate. Pe buză smalț verzui oliv. $\hat{I} = 9$ cm, D gură = 6,4 cm, D fund = 5 cm. Muzeul Giurgiu.

8. **Ulcică** mică (cană), cu toartă, din lut ars. Gura relativ largă. Buza rotunjită, verticală. Gât tronconic. Corpul bombat. Fund drept, netezit din cuțit ca și partea inferioară a corpului. De sub buză până pe diametrul maxim o toartă cu secțiunea oval-rotunjită. Pastă fină cu puțină mică. Vag cărmizie. La baza gâtului bandă de alveole. Pe corp dungi oblice, late, lustruite, puțin vizibile, dreapta sus spre stânga jos. Pe gât șanțulețe orizontale, paralele. $\hat{I} = 9,6$ cm, D gură = 6,7 cm, D fund = 4,2 cm. MNA clișeu F 952.

9. **Cupă cu picior** tronconic. Pastă bună, nisipoasă, cărmizie deschis. Corp semisferic. Buza verticală. La exterior, pe partea superioară, smalț neglijent aplicat. La interior smalțul mai atent aplicat. Smalțul alb-roze, relativ mat, parțial cu nuanțe verzui. $\hat{I} = 6$ cm, D gură = 10,5 cm, D fund = 4,6 cm. Muzeul Giurgiu. MNA F 960.

10. **Cupă cu picior** tronconic. Pastă bună, nisipoasă, cărmizie deschis. Corp semisferic. Buza verticală. La exterior, pe partea superioară, smalț neglijent aplicat. La interior smalțul mai atent aplicat. Smalțul alb-roze, relativ mat, parțial cu nuanțe verzui. $\hat{I} = 6,5$ cm, D fund = 5,1 cm. Muzeul Giurgiu.

11. **Cute** din piatră verzuie. De formă plat-ovoidală. 12,2 x 4,8 x 0,6-1,2 cm. Clișeu MNA A 8800.

12. **Dinte de darac** din fier. Secțiunea pătrată. L = 13,3 cm. Muzeul Giurgiu.

13. **Daltă** din fier (nr. 7 pe plan). Bară cu secțiunea pătrată. Partea activă aplatizată oblic și ascuțită. L = 19,5 cm. Muzeul Giurgiu.

14. **Cuțit** din fier cu mâner de os (nr. 8 pe plan). Mâner format din două plăsele de os prinse cu ajutorul a patru nituri. Lama cu un singur tăiș. L = 24 cm.

15. **Piron** – capul în formă de „L”. Corpul rectangular în secțiune. L = 10 cm, g = 0,8 x 0,5 cm. MNA clișeu 7922.

16. **Piron** – floarea rotundă. Corpul puțin arcuit, cu secțiunea rectangulară. L = 8 cm, g = 0,6 x 0,4 cm, D = 1,6-1,7 cm.

17. **Piron** – floarea discoidală. Corpul fragmentar, cu secțiunea rectangulară. L = 7,3 cm, g = 0,5 x 0,3 cm, D = 2 cm.

18-21. **Patru piroane** – capul în formă de „L”. Corpul rectangular în secțiune. L = 12,1 cm, g = 1 x 0,8 cm.

22. **Cui**.

Bordeiul 41 (Pl. XCVII)

Parțial identificat în 1966, în zona „Ruscă”, B2, în mal, pe circa 3 m lățime și pătrunzând 1,60 m. De formă dreptunghiulară. Orientat E–V. În apropierea părții de nord se afla o vatră mare, de

0,60 x 1,00 m. situată în fața unui cuptor ce ieșea în exterior și era situat cu 10-15 cm mai sus decât vatra.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. **Oală cu toartă** – Pe buză bandă de șanțulețe, iar la bază linie în val. Pe jumătatea superioară a corpului bombat dungi oblice lustruite. $\hat{I} = 17,8$ cm, D gură = 11 cm, D fund = 7 cm. MNA clișeu F 955. Muzeul Giurgiu.

2-4. **Diverse**: fragment de oală mare decorată cu un brâu alveolar în șnur. $\hat{I} = 14$ cm, l = 24 cm; corp de ulcior cu dungi lustruite și pictură cu alb; fund profilat de pahar (?) etc.

5. **Cute** din piatră cenușie – 13 x 6,1 x 1,3-1,9 cm. MNA clișeu 7929.

6. **Cuțit** din fier cu mâner de os – mâner format din două plăsele de os, trapezoidale, prinse cu ajutorul a patru nituri. Lama fragmentară, cu un singur tăiș. L păstrată = 18 cm.

Bordeiul 42 (Pl. XCVIII)

Parțial identificat – doar partea de est – în „1966”, zona Ruscă, B3. De formă dreptunghiulară. Lățimea 2,55 m. Lungimea peste 3 m. Orientat E-V. În apropierea colțului de SE se afla un mare cuptor, rotund (D = cca 0,90 m), ce ieșea în exterior, situat cu 10 cm mai sus decât fundul bordeiului ce se afla la -0,60 m. În fața cuptorului se aflau șase pietre relativ mari, zăcând pe fundul bordeiului, iar partea lor superioară aflându-se la nivelul vetrei cuptorului.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. **Fragmente de oală.**

2. **Fragmente de oală.**

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. **Oală cu toartă** – Corpul bombat și decorat pe toată jumătatea superioară cu șanțulețe. $\hat{I} = 22,4$ cm. Muzeul Giurgiu. F 954.

2. **Ulcior** – Reconstituit. Buza arcuită. Gât scund, cu pereții arcuiți, cu un brâu în relief în dreptul prinderii torților sub buză. Corp bombat. Fund drept. Două torți cu secțiunile oval neregulate, decorate cu câte un șir vertical de puncte incizate. Corpul decorat cu benzi oblice întretăiate, lustruite. De pe gât coboară limbi de smalt oliv și urme de pictură albă. $\hat{I} = 32,5$ cm, D gură = 7,2 cm, D fund = 12 cm. MNA clișeu A 9162.

3. **Ulcior** (oțetar) – Fragmentar. Gât simplu, cu un brăuleț în dreptul prinderii torților sub buză. Pe torți câte un șir vertical de împunsături. Corpul bombat, decorat cu linii oblice, lustruite, întretăiate. Fund drept. Pasta fină, cu puțină mică. Cărmizie, cu pete cenușii. De pe gât coboară probabil trei limbi de smalt oliv, puțin vizibil, precum și urme de pictură albă. $\hat{I} = 32,5$ cm, D gură = 7,2 cm, D fund = 12 cm. Muzeul Giurgiu. MNA clișeu A 9162.

4. Corp de **oală** decorat cu trei șanțulețe. $\hat{I} = 6,5$ cm.

5. Fragment de **oală mare**. Decor de șanțulețe. $\hat{I} = 23$ cm, D gură = 14,7 cm, D fund = 8,9 cm.

6. Buză și toartă de **ulcică**. $\hat{I} = 2,2$ cm.

7. Gât și umăr de **ulcior**, cu 3-4 șanțulețe și linie incizată în val. Pe corp linii oblice lustruite și pictură cu alb. Pete de smalt oliv. $\hat{I}$ păstrată = 9,5 cm.

8. Buză și toartă de **ulcior**. Pe toartă șir vertical de linii mici incizate. $\hat{I} = 7,5$ cm.

9. Fund de **ulcior** decorat cu linii lustruite. Prin contaminare, în momentul arderii, a preluat urme de smalt verzui. $\hat{I}$ păstrată = 19 cm, D fund = 11 cm. Din același ulcior ar putea face parte un fragment de corp decorat cu linii oblice lustruite suprapuse de dungi și puncte de pictură albă și pete de smalt oliv. La baza gâtului trei-patru șanțulețe și linie incizată în val. $\hat{I} = 10$ cm.

10. Fund de **ulcior** ce are $\hat{I}$ păstrată = 8 cm, D fund = 10,5 cm.

11. Buză, gât și toartă de **ulcior**. Decor cu striuri, creștături și pete de smalt alb și oliv.

12. **Diverse** fragmente ceramice: corpuri de oale decorate cu linii oblice lustruite; toartă de ulcior cu smalt oliv.

13. **Buton** sferic din bronz – Cu o tortiță ce are secțiunea rectangulară. Pe corp linii verticale, incizate. $\hat{I} = 1$ cm, $D = 0,7$ cm.

14. **Piron** – Floarea rotund-discoidală. Corpul fragmentar, cu secțiunea rectangulară. $L = 6,1$ cm, $g = 0,6 \times 0,5$ cm, D floare = $1,7$ cm. MNA clișeu 8793.

15. **Corp de piron** – Fragmentar, cu secțiunea rectangulară. $L = 4,9$ cm, $g = 0,85 \times 0,75$ cm. MNA clișeu 8793.

16. **Corp de piron** – Fragmentar, cu secțiunea rectangulară. $L = 4,6$ cm, $g = 0,5 \times 0,7$ cm. MNA clișeu 8793.

Bordeiul 43 (Pl. XCIX)

Bănuieț a fi fost în zona „Ruscă”, 1966, careurile 1-5 ale secțiunii trasate.

Pe plan figurează ca fiind descoperite *in situ*:

1. Piatră mare situată la $-0,18$ m., în secțiune, în dreptul careului 1, în partea de NV a secțiunii.
2. Fragmente ceramice la $-0,15$ m., în partea de SE a secțiunii.

Bordeiul 44 (Pl. XCIX)

Este de fapt o bandă lată de $1,10$ m. de pământ brun-cafeniu, identificată în secțiunea trasată în „Ruscă”, în 1966 (B4), între careurile 1,40/4,80 (latura de E) și respectiv 5,40/8,50 (latura de V), orientată NV–SE. Fundul acestei benzi se află la $-1,16$ m față de malul de E. Prin urmare, se afla în apropierea capătului de nord al secțiunii, întinzându-se, în special, spre vest unde s-a păstrat doar parțial întrucât fundul a fost distrus înspre vest de adâncirea drumului din zilele noastre.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

3. Trei pietre mari.
4. Oală fragmentară situată la $-0,05$ m E.

Pe baza fișelor de obiect acestui complex îi aparțin:

1. **Oală cu toartă**. Buza oblică. Corp bombat. Fund drept. Din buză până pe diametrul maxim o toartă. Smalt gri-verzui. La baza gâtului șir orizontal de alveole. Urme de linii oblice, lustruite. Ardere secundară. $\hat{I} = 9,3$ cm, D gură = cca 8 cm, D fund = $4,6$ cm. MNA I 961.

2. **Oală cu toartă** – Buza rotunjită, verticală. Corp bombat. Fund drept, din cuțit. De sub buză o toartă, cu secțiunea ovală, până pe diametrul maxim. Pe toată buza bandă de șanțulețe. Pe corp dungi oblice lustruite. Pe corp pete mari de smalt oliv. $\hat{I} = 16,4$ cm, D gură = $10,5$ cm, D fund = 7 cm. MNA clișeu A 9176. Muzeul Giurgiu.

3. **Ulcior** – Reconstituit. Buza dreaptă, verticală. Gât cilindric, mai îngust decât gura. Corp amforoidal. Fund drept. Toartă lată, cu secțiune ovală. Pasta nisipoasă. Cărmizie. La baza buzei o șanțuire, iar pe umăr trei-patru șanțuiri. Pe partea inferioară a corpului linii verticale lustruite.

4. **Diverse** fragmente ceramice: toartă de ulcior, decorată cu șir vertical de linii incizate.

5. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul, scurt. $L = 14,15$ cm. Muzeul Giurgiu.

6. **Verigă** din fier. Dintr-o bară cu secțiunea ovală. $D = 2,8$ cm. Muzeul Giurgiu. MNA clișeu 7922.

Bordeiul 45 (Pl. C-CII)

Cercetat în 1966, în zona „Ruscă” Șanț, B5. De formă dreptunghiulară, limitele sale fiind stabilite cu aproximație. $3,90 \times 3$ m. Orientat V–E. Este posibil ca în colțul de SE să se fi aflat un mic cuptor ce ieșea în exterior.

În secțiune se vedea o mică albiere rotundă cu marginea de arsură roșie, cu umplutură brună, iar spre nord urme de cărbune ce intră în malul de vest – foarte jos din cauza pantei drumului. Cuptorul este probat doar prin pământul înroșit.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. Pată mare de arsură roșie.
2. Pată de arsură roșie.
3. Pată de arsură roșie.
4. Râșniță de piatră în umplutura bordeiului.

În dreptul careului 18,20 m, pe malul de V, la -0,35 m. s-a descoperit un vas getic.

Nu s-a descoperit nici o buză înaltă de oală. În schimb au apărut foarte multe fragmente de vase obișnuite – torți, corpuri și funduri.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. **Oală** fragmentară. Gâtul arcuit. Pe partea superioară a umărului striuri. Toarta pornește de sub buză.

2. **Farfurie**. Jumătate. Buza rășfrântă spre exterior. Gât scund, oblic. Corp tronconic. Fundul cu picior inelar, profilat la exterior. Decor vegetal și geometric. Fond alb-gălbui. Smalt verde. Sgrafit roșu. $\hat{I} = 7,2$ cm, D gură = 23,2 cm, D fund = 7,4 cm. Smalt 33. Muzeul Giurgiu.

2. **Mâner** din corn. Decor incizat – între două linii circulare ce înconjoară piesa, la capătul mai gros, se află incizate linii-puncte în genul dinților de lup.

3. **Diverse** fragmente ceramice: buză de oală; buză și toartă de oală, decor cu două-trei șanțulețe; umăr de vas; corpuri și funduri de oale; fragment de strachină decorat cu un cap de pasăre, smalt oliv.

4. **Mâner** din corn – Decor incizat – între două linii circulare ce înconjoară piesa, la capătul mai gros, se află incizate linii-puncte în genul dinților de lup. MNA clișeu 8797.

5. **Mâner** curbat din corn. Fragment curbat, cu secțiunea pătrată, având colțurile rotunjite. Decor incizat – șir de cercuri liniare cu câte un punct în centru, situate între patru puncte. Pe fețele concave și convexe decor incizat – între șiruri de puncte șiruri de cercuri cu câte un punct în centru. 11 x 1,5 cm. Muzeul Giurgiu.

6. **Buton** sferic din bronz. Cu o tortiță ce are secțiunea aproape ovală. Ars secundar. $\hat{I} = 1,2$ cm, D = 0,9 cm.

7. **Buton** sferic din bronz. Fragment din corp. Ars secundar.

8. **Piron**. Floarea rotundă. Corpul fragmentar, cu secțiunea rectangulară. L = 6,5 cm, g = 0,5 cm., D floare = 2,1 cm. Muzeul Giurgiu.

9. **Piron**. Floarea rotundă. Corpul fragmentar, cu secțiunea rectangulară. L = 6,4 cm, g = 0,4 cm, D floare = 2,5 cm. Muzeul Giurgiu.

10. **Piron**. Floarea mică, discoidală. Corpul fragmentar, cu secțiunea rectangulară. L = 6,2 cm, g = 0,5 cm, D floare = 1,4 cm. Muzeul Giurgiu.

11. **Tindeche** din fier. Corpul tubular. L = 2,25 cm.

12. **Cataramă** din fier. De formă dreptunghiulară. Cu picior de prindere. 6,2 x 3 cm. Muzeul Giurgiu.

13. **Cuțit** din fier. Lama cu un singur tăiș. Lipsă vârful. Mâner peduncul, lung și triunghiular. L = 10,5 cm. Muzeul Giurgiu.

14. **Scoabă**. În formă de „V”. L = 15,5 cm, l = 0,7 cm., g = 0,5 cm.

15. **Scoabă**. Fragment arcuit. L = cca 10 cm, l = 0,7 cm, g = 0,4 cm.

Bordeiul 46 (Pl. CIII-CIV)

Cercetat în 1966, în zona „Ruscă”, B6, cu fondurile Muzeului din Giurgiu. De formă cvasi-trapezoidală. 3,90 x 4,60 m. Orientat N–S. Pe latura de N se află o arsură ce seamănă cu lipitura de cuptor, 1,30 x 0,60 m., de formă triunghiulară, groasă de 17-25 cm. Ca inventar pietre de diferite dimensiuni. Fundul bordeiului la cca -1,20 m.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. Jumătatea inferioară a unei **oale cu toartă** ce se oprea sub diametrul maxim. Partea superioară a corpului, ce era bombat, decorat cu linii trasate în val. Pasta relativ fină, dar neîngrijit prelucrată. Multă mică. Cenușiu închis. Fundul netezit din cuțit, D = 6 cm.

2. Corp bombat de **oală**, decorat cu linii incizate, trasate în val.

3. Multe **fragmente ceramice** – buze, corpuri, funduri de vase; fragment de oală decorată cu pete de pictură albă.

4. **Farfurie**. Smalt verde. Sgrafit roșu. Arsă secundar. Î = 6,7 cm, D gură = 12 cm, D fund = 8 cm. Smalt 77.

5. **Farfurie**. Buză – pe fond alb smalt verde și galben. Smalt 229. Muzeul Giurgiu.

6. **Diverse**: fragment de cărămidă, neglijent lucrată, rozalie. Marginea simplă, dreaptă. Pe dos urme ca de scândură, iar pe față două dungi de degete, g = 2,3–2,8 cm; fragment de cărămidă cu față bine netezită, g = 2,45 cm; fragment de cărămidă cu fețele drepte, g = 5,4–5,6 cm; fragment de olan, g = 2,4–2,7 cm; buzduhan de piatră, stelat.

7. **Piron** fragmentar. L = 5 cm, g = 0,6 cm. Muzeul Giurgiu.

8. **Cui** (?) fragmentar. Corpul triunghiular. L = 3,5 cm. Muzeul Giurgiu.

9. **Piron**. Capul în L. Corp cu secțiunea pătrată. L = 8,8 cm, g = 0,8 cm. Muzeul Giurgiu.

10. **Piron**. Corpul încovoiat. L = 9 cm, g = 0,5 cm. Muzeul Giurgiu.

11. **Piron mic**. Floarea conică. Corpul scurt, cu vârful îndoit. Î = 3,5 cm, D = 2 cm. MNA.

12-42. 31 de scoabe:

12-17. **Șase scoabe**. Partea centrală a corpului mult lățită, oval-rotundă – gen aplică. Muzeul Giurgiu.

18. **Scoabă**. Ruptă în două. Muzeul Giurgiu.

19. **Scoabă**. În formă de „U”. L = 3,5 + 3,5/3,3 cm, g = 0,35 cm. Muzeul Giurgiu.

20. **Scoabă**. Fragment arcuit. L = 10,5 cm, g = 0,5 cm. Muzeul Giurgiu.

21-39. **Scoabă** –16 simple și două fragmentare. Muzeul Giurgiu.

40. **Scoabă**. Partea centrală a corpului ovoidal-rotundă. Picioarele scurte, triunghiulare. D/L = 2,8 + 1,8/1,8 cm, g = 0,2 cm.

41. **Scoabă**. Partea centrală a corpului ovoidal-rotundă, picioarele triunghiulare, unul rupt. D/L = 3,2 + 2,6 cm.

42. **Scoabă**. Partea centrală a corpului romboidal-alungită. Picioarele triunghiulare. L = 3,3 x 1,6 + 2/1,5 cm.

Bordeiul 47 (Pl. CV-CVI)

Parțial identificat pe o suprafață de 3,90 x 2 m., în 1970, în zona „Ruscă”, B7, cu fondurile Muzeului din Giurgiu. Orientat S–N. În colțul de SE s-ar putea să se fi aflat urmele unui cuptor ce ieșea în exterior.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. În colțul de SE erau urmele unui țest din lut ars. 0,10 x 0,25 cm.

2. Bandă arcuită de arsură roșie. 0,20 x 0,60 m.

3. Pată mare de arsură, ca un sfert de cerc cu raza de 0,90 m.

4. Pavaj rotund din pietre de râu, D = 0,75 m.

La N de aceste prime patru obiective se aflau:

5. Platformă relativ mare de arsură ce semăna cu o vatră. 1,50 x 1,00 m.

6. Cărbune masiv.

Spre V, pe marginea de S a bordeiului se afla o bandă de pământ ars cu bucăți mici de cărbune, 0,50 x 2,60 m.

7-10. Bucăți mari de cărbuni.

11. Cremene.

12. Cuțit din fier.

13. Cărbune.

14. Urmele unei vetre (?) sau zgură compactă, foarte tare.

Spre N de aceste obiective benzi late de 8-15 cm, supraînălțate cu 11-19 cm:

15. Bandă de arsură roșie și negricioasă.

16. Bandă de pământ ars.

17. Fâșie de arsură neagră.

18. Bandă de pământ galben.

19. Pământ de umplutură, fundul bordeiului.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. Jumătatea superioară a unei **oale cu toartă**, din lut ars. Gura largă. Buza rotunjită, oblică. Corpul bombat. Din buză, până deasupra diametrului maxim, o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă nisipoasă. Cenușie cu pete brun-cărmizii. Arsă secundar. Pe partea superioară a corpului, sub gât, bandă de șanțulețe orizontale, paralele.

2. **Oală cu toartă** (lipsă), din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, oblică. Corp bombat. Fund drept. Toarta pornește din buză până pe diametrul maxim. Pasta relativ fină, bine arsă, cu multă mică. Cărmizie, mult înnegrită secundar. Pe partea superioară a corpului, sub gât, grup de șanțulețe orizontale, în scară. Pe corp linii oblice, lustruite, late, neglijent trasate. $\hat{I} = 16,4$ cm, D fund = 8,4 cm.

3. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza rotunjită, ușor evazată. Corpul bombat. Fundul drept, răzuit cu cuțitul. Din buză până pe diametrul maxim o toartă lată, cu secțiunea ovală. Pastă fină, cu puțină mică. Brun cenușie, partea superioară puternic arsă secundar. Partea superioară a corpului, sub gât, decorată cu șanțuri orizontale, paralele. $\hat{I} = 20$ cm, D gură = 14,5 cm, D max = 18,2 cm, D fund = 7,5 cm.

4. Fund de **oală**, puternic profilat.

5. **Ulcior** (oțetar) cu două torți, din lut ars. Reconstituit. Gura mică, rotundă. Buza rotunjită, verticală. Gât înalt, cilindric. Corpul bombat. Fundul plat. De sub buză până deasupra diametrului maxim două torți late, cu secțiunea ovală. Pastă fină, cu mică în amestec. Brun-cărmizie, cu toată suprafața puternic arsă secundar. La baza buzei un brâu inelar. La baza gâtului un grup de patru șanțulețe orizontale, paralele, iar imediat sub ele bandă de mici șanțulețe verticale, paralele. Corpul vasului decorat cu grupuri de benzi oblice, lustruite, pe trei registre, dispuse în „V”. $\hat{I} = 37$ cm, D gură = 9,5 cm, D max = 24 cm, D fund = 12,5 cm.

6. **Ulcior** (oțetar) din lut ars, torțile lipsă. Reconstituit. Gura mică, rotundă. Buza rotunjită, verticală. Gât înalt, cilindric. Corpul bombat. Fundul plat. De sub buză până deasupra diametrului maxim porneau două torți late, cu secțiunea ovală. Pastă fină, cu mică în amestec. Brun-cărmizie, cu toată suprafața puternic arsă secundar. La baza buzei un brâu inelar. Pe partea superioară vagi urme de decor lustruit format din linii oblice ce se întretaie. $\hat{I} = 31$ cm, D gură = 7,5 cm, D max = 22 cm, D fund = 11,5 cm.

7. **Diverse fragmente ceramice**: Numeroase buze, corpuri și funduri de oale, ulcioare (oțetare) și străchini. Unele decorate cu șanțulețe, altele cu dungi lustruite. Un fragment cu urme de smalt gălbui. Un fragment de buză și gât de cană, cu toartă, iar gura în pâlnie.

8. **Cupă**⁴². Pastă nisipoasă, foarte puțină mică. Cărmizie-cenușie. Urme de angobă albă. Buza verticală, rotunjită. Gât înalt, vertical. Corp scund, tronconic. Fund cu picior inelar. Smalt alb și brun-verzui. $\hat{I} = 6,1$ cm, D gură = 9,8 cm, D fund = 5,3 cm. Smalt 305. Muzeul Giurgiu.

9. Buză de **farfurie**. Fragment cu decor de bandă spiralică. Fond alb-gălbui cu smalt verde. Sgrăfit brun. 14 x 3,3 cm. Smalt 118 a. Muzeul Giurgiu.

10. Buză de **farfurie** – fragment. 5,5 x 2 cm. Smalt 118 b.

11. **Piron**. Capul în „L”. Secțiunea pătrată. L = 10,9 cm, g = 0,7 cm.

---

⁴² E. Țânțăreanu, *op.cit.*, p. 167, pl. LXXVI/9, LXXVIII/8.

12. **Piron.** Fragmentar, cu secțiunea pătrată. L = 5,45 cm, g = 1 cm.

13. **Corp de piron.** Secțiunea dreptunghiulară. L = 7,7 cm, g = 1,2 x 0,5 cm.

14. **Cuțit – sabie** din fier. Fragment din mâner și jumătate de lamă. Pe mâner, care are marginile îngroșate, se află șase nituri cilindrice ce ies în afară. Lama are un tăiș și este cu secțiunea triunghiulară. L = 31,3 cm, L lamei păstrate = 20 cm (avea 40 sau 55 cm lungime), l = 5,5 cm.

Bordeiul 48 (Pl. CVII)

Parțial descoperit – doar colțul de SE – în zona „Ruscă” 1969, B8, cu fondurile MNA. Fundul se afla la -1,94 – -2,00 m. Orientat probabil S-N.

Pe plan, ca fiind descoperite *in situ*, figurează:

1. Urmele unei vetre rotunde. 0,30 x 0,20 m.

2. Piatră.

3. Oase de la două picioare (umane ?)

4-5. Fragmente ceramice.

6. Piatră.

Pe baza fișelor de obiect bordeiului îi aparțin:

1. **Oală cu toartă**, din lut ars. Reconstituită. Gura largă. Buza dreaptă. Corpul bombat. Fundul drept, cu urme de sfoară și netezit din cuțit. Din buză până pe diametrul maxim o toartă puțin supraînălțată, lată, cu secțiunea ovală. Pastă aspră, nisipoasă, cu pietricele mărunte. Cărmizie, cu pete mari negre în partea opusă torții. La interior urme evidente ale roții olarului. Pe partea superioară a corpului, sub gât, bandă de șanțulețe trasate cu scândurica și cu vagi urme de brăuri în relief. Î = 19,5 cm., D gură = 14,8 cm., D fund = 8,8 cm.

2. Numeroase fragmente de **ulcioare** (oțetare) – buze, gât, corp. Decor cu linii și benzi lustruite.

3. Fragmente de diverse **vase**: vas, MNA I 9796; vas cilindric, MNA I 9797; oală, MNA I 9798; vas mare de provizii, MNA I 9799. Decor cu șanțulețe.

Bordeiele 49–50 (Pl. CVIII-CXII)

În secțiunea I din 1948, trasată chiar pe mijlocul laturii de nord a promontoriului „Cetate”, sunt menționate două bordeie, numerotate 49 și 50.

Nu se spune însă careurile în care au fost identificate, iar din prezentarea dactilografiată a secțiunii, redactată de Alexandrina D. Alexandrescu pe baza însemnărilor făcute de Hortensia Dumitrescu (HD) și (Mircea) Petrescu (- Dâmbovița), precum și din studierea profilelor de est și vest ale secțiunii reiese că aceste bordeie se aflau unul – Bd. 49 – în capătul de nord, iar celălalt – Bd. 50 – în capătul de sud ale respectivei secțiuni. Piese medievale s-au descoperit însă în toată secțiunea.

Pentru confirmare redăm în extenso această redactare:

- *Vineri 23 și sâmbătă 24 iulie.*

Cioburile recoltate la trasarea s.I-IV au fost marcate Z 48 passim.

s.I-IV au fost trasate pe latura de N a punctului denumit „Cetate”, pe direcția N-S, numerotarea făcându-se de la E la V. Caroiajul de la N spre S, din 2 în 2 m.

Primele cioburi din s.I au fost marcate Z 48 I h(umus).

*Primele două cazmale ca adâncime formează **nivelul I**:*

*Începând din c.2 – intrând și în c.3, **complexul a**: pietre, chirpic, pământ ars, cărbune, oase arse, cenușă. Pământul este brun și foarte nisipos. În c.3, în special în jumătatea de E, pământul se închide la culoare, este mai puțin nisipos și conține bucăți de lut ars.*

În c.4 scoabă de fier și ciob cu smalt alb. Lutul ars continuă.

1. **Scoabă** – în formă de „U”, cu picioare scurte. L = 7,8 + 1,5/2,2 cm, l = 0,85 cm., g = 0,25 cm. 1948, s.I, metrul 8, Nord. MNA I 940.

De la c.5 nu mai apare pământul nisipos, el intrând sub un pământ brun-negru.

Cazmaua 3: în c.2, la -0,50m, o margine de strachină.

*- Luni 26 iulie, cazmaua 3: careurile 8 și 9 – **complex de pietre** masate, multe cioburi în pământul brun.*

La 19 m: bucată de plumb, fragment de fier, vârf de săgeată din fier.

Cazmaua 4: în primele careuri pământ ars și cărbune. În careurile 5-6 deranjament modern, strachină fragmentară turcească.

- Marți 27 iulie, cazmaua 5: în jurul careului 3 continuă arsura cu cenușă. Pământul galben nisipos până la mijlocul c.4, iar apoi începe brunul. În c.5, în jumătatea de V, în loc de pământ negru cu cărbune, apare un galben lutos.

- Miercuri 28 iulie, cazmalele 6 și 7: în c.5 mult chirpic.

- Joi 29 iulie, cazmaua 8: în primele careuri nisip, de la mijlocul c.4 începe lutul galben.

- Cazmaua 9: în c.7, la -1,18 m, o oală modernă și un ciob smălțuit.

- Vineri 30 și sâmbătă 31 iulie – cazmalele 10-12.

- Duminică 1 august: se dărâmă malul de E din c.2-3.

- Luni 2 august: în c.4-6 mult chirpic.

*- Marți 3 august: cioburile de sub pietre constituie **nivelul I b**. În c.4 apare o **vatră**, sub o urnă cu brâu.*

*- Miercuri 4 august, cazmalele 12-13: pământ brun cu puncte de cărbune. În c.3 apar **pari** sau **bârne carbonizate** (aparțin resturilor unei locuințe geto-dace⁴³).*

În partea de N se sapă cazmaua 14.

În continuare, pe baza notițelor lui MPD:

În c.9, la -1,10 m., apare o porțiune de pământ ars, groasă de 5-10 cm., cu o dungă întreruptă de cărbune la baza ei. Arsura zace pe pământ cafeniu închis, la baza nivelului 2. În jurul arsuri se află ceramică Latène.

Vatra din c.4-5 zace pe pământ galben nisipos, la baza nivelului 3.

În c.10 pământ negricios-cafeniu – un ciob bizantin.

La ț.11, -1 m., spre taluzul de E, un obiect de fier ca o codiță de ibric (HD).

În c.11, în mijlocul secțiunii, într-un pământ de culoare negricioasă, provenind dintr-o groapă mare, care conține cioburi bizantine și Latène (săpătură Andrieșescu ?), s-a găsit un pinten de fier cu roțiță, iar în mijlocul c.12 un cuțitaș (HD).

2. Pinten din fier – cu mici urme de placaj din alamă (?). Rozeta cu zimți. Partea de prindere pe încălțăminte curbată și prevăzută cu două orificii pentru fixare. L = 10 cm. Deschiderea maximă 7,15 cm. 1948, s.I. MNA I 939. Probabil post sec. XIV.

3. Cuțit din fier – 1948, s.I. MNA I 942. Lama cu un singur tăiș. Mâner peduncul. L = 10 cm.

*Spre capătul de S, la -1,10 m., taluzul este în pantă. **Groapă** bizantină. Cioburi (HD).*

*În capătul de N, ț. 0 și -1, pe taluzul de V pe o întindere de peste 1 m. mult cărbune – **groapă** bizantină (HD).*

*La N de c. 1, în malul surpat de V un ciob bizantin și un obiect de fier ce pare a proveni de la un pumnal. Alături o jumătate de tablă îndoită – **groapă** cu pământ cafeniu înconjurată de nisip (HD).*

- Joi 5 august – stratigrafia pe peretele de V, între c.5-8, și E, c.6-8:

a) stratul I – pământ cafeniu-negricios, material medieval și Latène;

b) stratul II, nivelul 1 – pământ cenușiu deschis ce formează o bandă lată de cca 0,60 m. În el pătrund gropi cu pământ de umplutură de culoare negricioasă;

nivelul 2 – pământ cafeniu-cenușiu grosime. La baza acestui nivel, în c. 6-8, se observă o dungă de arsură și urme de podea.

⁴³ A se vedea G. Trohani, *Restitutio. Așezarea getică de la Zimnicea pe baza unor mai vechi și mai noi însemnări*, în Cercetări Arheologice, MNIR, XIII, 2006, p. 213-230.

nivelul 3 – pământ cenușiu ce formează o bandă de cca 0,40 m. grosime. De la baza acestui nivel, în c. 6-7, a fost săpată o groapă mai mare.

c) stratul III – pământ cafeniu mai închis, cenușiu. Ceramică Latène. La S de c.10 deranjament medieval cu ceramică și piese din fier.

În c.13, în jumătatea de E, o **groapă medievală** cu pământ cafeniu-negricios amestecat cu pământ negricios. Ceramică cu și fără smalt.

- Sâmbătă 7 august – casetă ce se dărâmă în c.2-3.

- Luni 9 august – se ajunge la -2,80 m. adâncime. În c.0 mult cărbune, ceramică medievală, tablă de aramă cu găuri, toartă din fier, sfeșnic în formă de pâlnie.

În c.8 o piesă din fier, sfărâmată.

La cazmaua următoare, în c.0, frumoase cioburi medievale, piese din fier și aramă.

- Marți 10 august – în c.7-8 la adâncimea de -2,15 m. Puțin material până în capătul de S al secțiunii.

- Miercuri 11 august – în c. 10 (= 20 m față de capătul de N), la -1,75 m., o lopățică (gripcă) din fier.

4. **Gripcă** din fier – triunghiulară cu coada lungă și torsată. Capătul cozii este rupt. L = 15,3 cm, l = 6.7 cm. 1948, s.I, c.10, -1,75 m. MNA I 945.

5. **Căldare fragmentară** – două fragmente din tablă relativ subțire cu găuri de nituri. Oxidată și deformată. D = 20 x 13,5 cm. 1948, s.I, 0-2,70 m. MNA I 948.

6. **Fragment de căldare** – fragment de tablă groasă de aramă. L = 12,3 cm. 1948, s.I, 0-2,70 m. MNA I 947.

În zilele de miercuri 11 august – vineri 13 august Hortensia Dumitrescu face, pe scurt, descrierea a aproape 20 de gropi apărute în s.I. Denumite cu literele alfabetului grec, în marea majoritate sunt preistorice. Ca fiind medievale sunt menționate doar patru: **groapa ε** – o porțiune din ea pe peretele de E, între țăruii 6 și 7; **groapa μ** – tot între țăruii 6-7, conținând un pământ cafeniu nisipos, iar ca inventar oase de cal mărunț (femuri și arșice), două pumnale din oase cubitus și două pietre mici.

- Marți 7 septembrie se face **descrierea profilului de est** al secțiunii (transcriem *ad literam*):
Capul de Nord.

La bază o depunere care seamănă mai mult a infiltrație de culoare cafenie-negricioasă. E un pământ compact care se taie ca o masă densă; conține cărbune și cenușă în pulbere foarte fină; în el cioburi Latène, rare pietre. Nicăieri urme evidente de locuire (vetre, chirpic, arsură). Potrivit cu suprafața veche a terenului acest strat se adâncește sau ridică, e mai gros sau mai subțire; în unele părți lipsește cu totul, în altele e serios atacat prin săpăturile făcute din straturile de mai sus.

Depunerea cafenie-negricioasă pare a se fi depus și în unele gropi săpate în acea epocă după cum se vede în dreptul țăruiilor 2-4 pe peretele acesta. Dl. (C.) Mateescu remarcă că această depunere nu prezintă găuri de râme.

Deasupra acestei depuneri, dar continuându-se spre S în dreptul țăruiilor 3-4 și mai departe pe pământul galben nisipos, se află o depunere de pământ foarte cenușos împesărit de numeroase bucățele de cărbune; conține și multe pietre. În dreptul țăruiilor 3-4 el este împărțit în două printr-un strat de lemn carbonizat. Porțiunea de la baza acestui strat și urmele construcției de lemn nu ni se arată pe această porțiune prin nimic subîmpărțit pe niveluri.

Deasupra lemnului carbonizat depunerea continuă cu bucăți mai mari de cărbune și se pare mai puțină cenușă, după culoare, și se încheie deasupra cu o dungă subțire de praf de cărbune deasupra căreia, la cca 7 cm, se găsește și o dungă de cenușă între țăruii 4 și 5 deasupra celui de al doilea nivel al stratului cenușos. Deasupra acestui strat cenușos între țăruii 3-5 un strat care conține succesive aluvionări de pământ cenușos cu cărbune și pământ nisipos gălbui.

Între țăruii 4-5 în porțiunea nederanjată de gropi se vede cum deasupra acestui strat urmează podele arse ale altui nivel care se continuă în sus pe cca 0,20-0,30 m cu o depunere cenușoasă fără cărbune.

Groapa din dreptul țărușului 5 e săpată de la nivelul intermediar cu trunchiuri de lemn carbonizate și pătrunde deasupra unei gropi mai vechi de la baza nivelului prim cenușos mai sus de nivelurile discutate până acum în porțiunea aceasta de șanț până în țărușul 5 nu este nimic limpede nederanjat (de la țărușul 0 la țărușul 3 intens deranjament), care a atins stratul cu construcția și cărbunele.

- Miercuri 8 septembrie.

Între țărușii 4 și 5 gropi noi.

În dreptul țărușului 5 acest nivel (depunere) gălbui se încheie în sus cu podele arse deasupra cărora zace un strat de cca 0,20-0,30 m de pământ cenușos cu ușoară nuanță violetă. În dreptul țărușului 6 stratul cenușos-violet se încheie deasupra cu restul unei podele nearese.

La baza stratului cafeniu-negricios îi corespunde o infiltrare cafenie mai deschisă peste care vin direct podele ale primului nivel cenușos cu cărbune. Deasupra vin podele ale celui de al doilea nivel de cenușos cu cărbune; tot acolo o lentilă de nisip (desigur nivelări).

Între țărușii 6-7 gropile de la fund au aceeași situație ca între țărușii 5-6.

În dreptul țărușilor 7 și 8 avem, de jos în sus, din nou în dreapta cafeniu-negricios

(de la bază în sus), pe care se găsesc urme de podele și ceva arsură (în groapă) din nivelul prim cenușos cu cărbune, deasupra chiar în contact, lentilă de nisip la baza celui de al doilea nivel cenușos, care aici începe a-și pierde împetrișirea cu cărbune și a deveni mai puțin compact. Deasupra celui de al doilea nivel cenușos cu cărbune sunt lipituri și dungi de cenușe de la baza depunerii gălbui cu nisip care aici își pierde treptat nisipul și devine strat cenușos curat cu oarecare nuanță roșcată. În acest strat pietre.

Între țărușii 8 și 9 în marginea din stânga a complexului de gropi și alunecate spre dreapta într-o groapă la baza acestui strat cenușos-roșcat se află o lipitură în parte arsă. Limita dintre stat și cenușosul violet nu mai este marcată aici prin niveluri clare de locuire.

Între țărușii 7 și 8 deasupra depunerii cenușoase-violete urmează, îngroșându-se spre 8, stratul negru grăunțos cu puncte roșii, bizantin.

Între țărușii 10-11, la bază, se vede lentila unei gropi cu umplutură cafenie deschisă, destul de grăunțoasă și mobilă. Nu putem ști de la ce nivel a fost săpată. Deasupra lentilei, ca un capac, stă o dungă care se îngroașe spre dreapta, de pământ cafeniu negricios păstos, pe care s-a așezat podeaua casei ce a fost aici și e arsă acum (până dincolo spre S de țărușul 11). Casa aparține foarte probabil celui de al doilea nivel de pământ cenușos cu cărbune, admitând după cum se vede în profil că a fost săpată cca 0,30 m în pământ ce nu s-a mai văzut. În rest deranjamente. Casa cu podeaua arsă de aici a fost probabil săpată și a atins în colțul dinspre S primul strat cenușos cu cărbune de la bază, care pornea de aici, lărgindu-se spre S. În partea stângă, spre N, casa a atins cafeniul negricios.

Peretele de Vest.

Între țărușii 1 și 3 pe fund constatăm de la bază în sus: spre pantă, spre N, infiltrare groasă cafenie negricioasă păstoasă, care spre S se subțiază și prezintă aproape de-a dreptul, pe galben, nivel de locuire cu lipitură și arsură.

*Spre S, spre țărușul 3, de la acest nivel de locuire se lasă o **groapă** umplută tot cu cafeniu. Groapa s-a umplut cu aluviuni cafenii deschise, negricioase și gălbui, mai ales de la S spre N făcute. Deasupra depunerii cafenii urmează de-a dreptul pe ea urme de lipituri și arsură la baza unui strat cenușos compact, urme care se lasă ușor în jos în dreptul gropii umplute cu cafeniu negricios. Aceste urme de locuire reprezintă baza primului nivel cenușos cu cărbune, care se continuă spre stânga.*

Deasupra primului nivel cenușos cu cărbune se găsesc alte urme cu lipituri și arsură la baza celui de al doilea nivel cenușos cu cărbune.

Deasupra lor vine depunerea celui de al doilea cenușos cu cărbune, peste care vin resturi ale unui strat cenușos cu puternice lentile de nisip.

Între țărușii 2 și 3 marea lentilă de nisip este acoperită de pământ cenușos care se încheie sus cu serie de lipituri nearese.

Între țărușii 1 și 2, pe o anumită porțiune deasupra lentilei de nisip se vede stratul cenușos-violet.

Între țăruii 6-8 avem la bază cafeniu. Între țăruii 7 și 8, deasupra cafeniului, lipitură care spre țăruiul 8 continuă puțin arsă. Deasupra acestei lipituri, între 0,50 m S de țăruiul 6, strat cenușos gros de cca 0,30 m cu nuanță puțin violetă; deasupra acestui strat, începând de la țăruiul 6, lipitură și chirpic ars cu cărbune; deasupra arsurii pietre într-un pământ cenușiu compact, negricios. Între 0,50 m S de țăruiul 5 și țăruiul 7, în pământ, multă lipitură galbenă.

Pe baza fișelor de obiect, redactate de către Al. Alexandrescu, care consemnează careul, încercăm o departajare a pieselor descoperite în s.I. Se constată preponderențe între careurile 0-3 și 6-13.

Mai întâi obiectele fără menționarea careului, doar a faptului că provin din s. I/1948.

7-8. **Oale cu toartă** – fragmente din partea superioară. MNA I 679, 718.

9. Fund inelar de **farfurie** – Într-un cerc dublu, o pasăre spre dreapta pe fond alb-gălbui. Smalt bun. D fund = 7,3 cm. 27 iunie 1948. MNA I 628, clișeu 8794. Smalt 17. MNAR - 72538 - C655.

10. **Fragment ceramic** – Linii. Smalt alb gălbui. 3 x 2,5 cm. 1948, s.I. MNA I 511. Smalt 200.

11. Fragment **farfurie** – Linii oblice în „V” – fond alb cenușiu, brun verzui foarte închis. 3 x 1 cm. 1948, s.I h (humus). MNA I 562. Smalt 214.

12. Buză de **strachină** – Mic fragment cu decor spiralic. Smalt albicios. Sgrafit roșu. 2,5 x 2 cm. 1948, I, h (humus). MNA I 521. Smalt 106.

13. Buză de **strachină** – Buza rotunjită, verticală, cu smalt oliv spre brun. La baza buzei brâu în relief. 4 x 3,3 cm. 1948, I, **complex grinzi arse**.

Iar acum în ordinea careurilor:

14. **Strachină** – Fragment. Buza oblică. Corp semisferic. Fund cu picior inelar. Smalt verde-gălbui. Î = 5,5 cm, D gură = cca 16 cm, D fund = 5 cm. 1948, I, c.-3, -0,50 m. Smalt 73.

15. **Ulcior** – Gât înalt, cu pereții arcuiți. Corp bombat, spre bitronconic, partea inferioară fiind mai dezvoltată. Fundul netezit, cu urme de sfoară. Toarta lipsă din vechime. Pasta bună, cu mică și cioburi. Brun deschis – cărmiziu, slipul cu vagă tentă cenușie. Partea superioară a corpului decorată cu pictură albă și smalt devenit cenușiu verzui. Pe partea inferioară a corpului dungi oblice lustruite. Î = 22,2 cm, D gură = 7,8 cm, D fund = 8,7 cm. 1948, I, c.0, -2,70 m. MNA I 857.

16. **Cupă** – Șapte fragmente din buză și corpul central. Buza rotunjită, teșită la interior. Gât înalt, vertical. Corp tronconic. Fund inelar. Decor spiralic în stil floral. Medalionul central conține o floare cu opt petale înscrisă într-un cerc, care la rândul lui este concentric cu un alt cerc. Fond alb și verzui. Sgrafit roșu. Î = 5,9 cm, D gură = 11,5 cm, D fund = 4,7 cm. 1948, I, c.0, -2,70 m. MNA I 524, 527, 865 (?) d. Smalt 124 a-g.

17. Două fragmente dintr-o **farfurie** – Pastă fină cu găurele de puncte albe, mică. Cărmizie cu diverse nuanțe secundare. Decor vegetal în triunghiuri. În centru rozetă cu petale. Smalt alb-verzui și roșu. Î = 7,2 cm. 1948, s.I, c.0, -2,70 m și c.2, -0,80 m. MNA I 506 și I 855. Smalt 159.

18. **Farfurie** – Fragmente. Pastă bună, cu scoici. Cărmizie. Smalt gălbui-verzui spre cenușiu cu pete verzi și brun-verzui-roșcat. În centru rozetă cu petale într-un cerc. Pe corp grupuri de câte o spirală și trei puncte. Pe buză metope de spirale între trei linii. Î = 8,2 cm, D fund = 7,2 cm. 1948, s.I, c.0, -2,70 m. MNA I 507, I 512, I 853 e. smalt 160.

19. **Oală cu toartă** – pe buză bandă de striuri orizontale, incizate. La baza buzei linie în val, incizată. Pe corp benzi oblice de linii lustruite. Î = 16,6 cm, D gură = 10,7 cm, D fund = 7 cm. 1948, s.I, c.1, -2,50 m. MNA I 744.

20. Buză de **vas** – L = 7,2 cm. 1948, s.I, c.1, -2,50 m. MNA I 504. Cer. 10.

21. Toartă de **ulcior** – șir de puncte verticale, incizate. Pe buză smalt albicios. Î = 11,5 cm, l = 2,06 cm, grosime = 1,43 cm. 1948, s.I, c.2, -0,90 m. MNA I 717.

22. Fragment de **farfurie** – linii și semiove. Smalt alb și galben-verzui cu pete verzi. 10 x 7 cm. 1948, s.I, c.3, -0,50 m. MNA I 514. Smalt 182.

23. Buză de **strachină** (?) – Smalt verde cu pete verzi. 5,5 x 3 cm. 1948, s.I, c.3, -0,50 m. MNA I 509. Smalt 224.

24. Buză de **strachină** – Smalt pe fond alb-gălbui. Sgrafit roșu. Pete verzi. 9 x 8 cm. 1948, I, c.6, -0,70 m. MNA I 510. Cer. 92.

25. **Oală cu toartă** – Pe buză bandă de striuri orizontale, incizate. Pe corp dungi oblice, lustruite. Deasupra diametrului maxim două șiruri orizontale, paralele, de impresiuni alveolare. Î = 15,8 cm, D gură = 11,8 cm, D fund = 7,8 cm. 1948, s.I, c.7. MNA I 856.

26. Fragment de umăr de **ulcior** – Decor de linie incizată. 1948, s.I, c.7, -1,18 m. MNA I 688.

27. Buză de **farfurie** – Mic fragment. Metope de semicercuri între linii verticale. 4 x 3,3 cm. 1948, s.I, c.7, -1,18. MNA I 525. Smalt 65.

28. **Farfurie** – Corp cu picior inelar. Smalt alb-gălbui cu pete verzui. Sgrafit roșu. Î = 5,8 cm, D fund = 6,9 cm. 1948, s.I, N 8, cazmaua 5. MNA I 502. Smalt 36.

29. **Farfurie** – Fragment din partea superioară. Slip alb cu smalt incolor pe fond roșu. Pete verzi. Sgrafit roșu. Î = 3,7 cm, D gură = cca 9 cm. 1948, s.I, c.10, -1,10 m. MNA I 517. Cer. 74.

30. **Oală cu toartă** – Pe partea superioară a corpului bandă de striuri orizontale, incizate. Pe corp dungi oblice lustruite. Pe toartă șir vertical de puncte incizate. Î = 14,6 cm, D gură = 12 cm, D fund = 8 cm. 1948, s.I, c.10, -2,10 m.

31. Buză de **farfurie** – Fragment. Decor spiralic de inspirație florală. 15 x 4 cm. 1948, s.I, c.11, -0,75 m. MNA I 513. Smalt 104.

32. Buză de **oală cu toartă** – 1948, s.I, c.11, -0,95 m. MNA I 705.

33. **Strachină** – Buza rotunjită. Gât scund oblic. Corp tronconic. Fund inelar. Angobă alb-gălbui. Smalt incolor și verde. Sgrafit brun-roșcat. Decor geometric. Î = 7,5 cm, D gură = 22 cm, D fund = 7,3 cm. 1948, s.I, c.12, -1,50 m. MNA I 501. Cer. 69.

34. **Farfurie** – Fragmente din buză, corp și medalionul central. Pe buză spirale între linii. Central o spirală într-un cerc. Fond alb. Pete verzi. Sgrafit brun. Î = 6,7 cm, D fund = 7,8 cm. 1948, s.I h, N 13. MNA I 853 b. Smalt 122 a-d.

35. **Strachină** – Fragment. Pastă bună. Cărmizie. Buza oblică spre exterior, rotunjită. Gât scund tronconic. Corp semisferic. Fund cu picior inelar. Interiorul cu smalt alb-gălbui relativ subțire. Medalion central cu stea. Pe buză trei linii duble și o linie în val. În exterior smalt alb mat și pete verzi. La interior, peste medalion și din loc în loc pe buză câte o pată verde de diferite nuanțe. Î = 7,5 cm, D gură = 24 cm, D fund = 7,5 cm. 1948, s.I, 20 N, -1,75 m. MNA I 853 clișeu 8796. În 1966 la Muzeul de Artă - 72540 - C 657. Smalt 161.

36. Toartă de **oală** – Șir vertical de puncte incizate. 1948, s.I, 25 p 9. MNA I 725c.

37. **Piesă** (cui ?) din fier – fragment cu secțiunea rectangulară. L = 3,55 cm. 1948, s.I, c.12 N, -1,27 m, taluz E.

Bordeiele 51 – 53 (Pl. CXIII-CXV)

În s. II din 1948, trasată pe mijlocul laturii de nord a „Cetății”, pe direcția N-S, sunt menționate trei bordeie, a căror fixare în plan, pe baza profilelor păstrate în desen, este însă destul de anevoioasă – eventual în careurile 6-9, 11-14 și 16-18. Concentrare de materiale se constată în careurile 2, N 4, N 9-12, 17, N 18-22, N 40-41.

În însemnările făcute de Corneliu Mateescu se menționează doar două gropi moderne și una medievală. În cele ce urmează redăm doar pasajele referitoare la epoca medievală:

Humusul este de circa 10-12 cm., de culoare cenușie castanie. Culoarea mai deschisă se explică prin faptul că pământul e nisipos și neîngrășat. Humusul este sfărâmicios făinos.

La cazmaua a doua, în c. 1, pământ galben nisipos.

În c. 3-4 o groapă modernă, cu cărbuni și fără cioburi.

În c. 6, la cazmaua a treia, o săgeată cu vârful și foaia rupte. S-a găsit la -0,50 m. adâncime, în pământul negru deranjament modern. Probabil medievală.

În c. 7-8 pământul ia culoarea castanie deschis și devine mai nisipos.

Din c. 11 spre S pământul se schimbă, devenind mai negru, fără să mai fie nisipos. E mai compact.

În c. 18 (36 m), la 0,30 m est de taluzul de vest și la 0,50 m adâncime, în pământul negru (sigur deranjament), o perlă de sticlă, ruptă din vechi.

În c. 19, -0,50 m., în pământul negru deranjament modern. Fusaioală și cui din fier.

În c. 19 (m. 38), -0,50 m., în pământul negru deranjament modern. Vârf de săgeată din fier.

*În c. 1, cca -0,70 m. Ciob modern. Ar trebui să fie o **groapă modernă**.*

*În c. 17, -1,50 m. **Groapă**. Fund de vas la interior cu smalt alb, verde și albastru. Alături trei fragmente dintr-o ceașcă la exterior cu smalt galben-verzui și pete verzi.*

În c. 18 (m. 36,40), la -1,70 m, un fragment dintr-un cuțit de fier, mâncat de rugină, cu lama și limba rupte. În apropiere o fusaioală fragmentară.

În finalul raportului, C. Mateescu descrie cele 17 gropi identificate în secțiune și denumite cu litere ale alfabetului grec. Toate sunt preistorice.

Raportul stratigrafic al profilului peretelui de vest este făcut de către Mircea Petrescu-Dâmbovița. Nici la el nu se menționează vreun bordei, ci doar o mare groapă bizantină:

Începând de la dreapta țărușului 0 la fund, în stânga gropii bizantine, pe o mică porțiune, infiltrație cafenie.

Între Ț.0 și 1,5 m cafeniul e tăiat în parte de o groapă albiată în care s-au depus straturi cenușoase împestrițate cu cărbune.

Stratul de pământ cenușos împestrițat cu cărbune are jumătatea inferioară cu mai mult cărbune și delimitată sus prin dungă de cărbune și lipitură. Partea superioară conține mai puțin cărbune, oarecari incluziuni de lut și nisip, mici lentile de nisip și cenușe albă. În sectorul acesta a doua parte de sus nu se termină în sus cu urme clare de locuire.

Întreg stratul cenușos cu cărbune se prezintă ca o serie de aluviuni succesive și eventual urme de lipituri.

Între 0,50 și 1,50 m unde nu e deranjament deasupra stratului cenușos urmează un strat cenușos cu mult nisip. Tot în acel loc deasupra celui cu nisip urmează o parte din stratul cenușos violet cu puține bucăți de cărbune.

Deasupra deranjament.

Între 1 și 3,50 m la fund, lângă o groapă puțin adâncă, cafeniu negricios. Deasupra îi urmează un strat cenușos cu cărbune.

Între țărușii 3 și 4 de la bază, groapa cafenie peste care vin straturile cenușoase. Primul cenușos cu mult cărbune se încheie cu o dungă lată de pământ de lipit. Al doilea cenușos cu o lipitură destul de lată.

*Între țărușii 4 și 5, **sub groapa mare bizantină** până în dreptul lipiturii arse, la și dincolo de ea cele două lipituri ale celor două niveluri cenușoase se unesc suprapuse direct.*

Imediat la dreapta țărușului 5 unde e porțiunea de lipitură arsă se vede sub ea o lipitură nearsă care corespunde de fapt cu un pământ amestecat cu lut de lipitură de deasupra primului nivel de pământ cenușos împestrițat cu mult cărbune.

În țărușul 6, în locul nederanjat, pe cafeniu negru nu mai există decât un strat cenușos cu nisip suprapus de un strat cenușos violet.

Între țărușii 7 și 10 se vede un lut cenușos violet fără niveluri clare de locuire.

Între țărușul 9 și 9,50 e o mică porțiune în care între deranjamente se văd pe nisip dungile subțiri ale celor două cenușoase (fără cărbune) sau eventual o singură dungă mai groasă și cafenie, iar deasupra cenușos cu nisip și apoi cenușos violet. E mai mult ca sigur că dungile cu cărbune aparțin cafeniului.

Pe baza fișelor de obiect am ordonat obiectele descoperite în funcție de marcaj. Mai întâi cele fără menționarea careului:

1). Buză de **oală** – 1948 II. MNA I 866d.

2. Toartă de **oală** – Smalt alb, verde și galben. 1948, s.II h. MNA I 564.
3. Buză de **cupă** – în S. Pe buză, la interior, smalt verde. Linii arcuite în val. Roșu englez cu pete verde-bleu și galben-brun deschis. $\hat{I} = 2,5$ cm. 1948, s.II h. MNA I 569. Smalt 295.
4. Buză de **farfurie** – Smalt alb gălbui. 4 cm. 1948, s.II h. MNA I 553. Smalt 171.
5. **Fragment ceramic** – Smalt cu pete alb și verde deschis. 3 x 1,7 cm. 1948, s.II h, MNA I 543. Smalt 207.
6. Mic **fragment de buză** – Smalt nepăstrat. 1948, s.II h, MNA I 566. Smalt 223.
7. Buză de **farfurie** – Smalt alb cu pete verzi. 4 x 3,5 cm. 1948, s.II h. MNA I 559. Smalt 173.
8. Buză oblică de **strachină** – Semicurci. Smalt alb gălbui. Pe buză pată verde. 3,5 x 3 cm. 1948, s.II h. MNA I 545. Smalt 179.
- Iar în continuare, pe baza careului:
9. **Oală cu toartă** – Pe umăr șapte șanțulețe orizontale. $\hat{I} = 16,4$ cm, D gură = 12,5 cm, D fund = 8 cm. 1948, s.II, c.2, -1,25 m. MNA I 755.
10. Buză de **oală cu toartă** – La interior smalt oliv. 1948, s.II, c.2, -1,25 m. MNA I 753.
11. **Oală cu toartă** – Pe buză linie incizată în val. Pe partea superioară a corpului bandă de 17 șanțulețe orizontale. În zona diametrului maxim benzi oblice lustruite. $\hat{I} = 19,6$ cm, D gură = 12,4-13,6 cm, D fund = 7,8 cm. 1948, s.II, N 4, -0,40 m. MNA I 859, clișeu A 343.
12. **Oală cu toartă** – La baza buzei vag brâu în relief, iar apoi, mai jos, pe partea superioară a corpului, bandă de șanțulețe neglijent trasate cu scândurica. Pe fund urme de sfoară. $\hat{I} = 17,5$ cm, D gură = 12,5 cm, D fund = 9 cm. 1948, s.II, N 4, -0,83 m. MNA I 858.
13. Buză arcuită de **cupă** – Smalt verde oliv. 4,2 x 3,5 cm. 1948, s.II N 9, -0,45. MNA I 563. Smalt 296.
14. Buză de **oală** – 194, s.II, N 11, -0,40 m. MNA I 762 a.
15. **Ulcior** amforoidal – Buza arcuită, mare parte lipsă. Gât scund, cu pereții arcuiți. Corp bombat, pe diametrul maxim urme de îndreptare din cuțit. Fund drept. Două torți cu secțiunile oval neregulate. Partea inferioară a corpului decorată cu benzi verticale, lustruite. $\hat{I} = 35,95$ cm, D maxim = 23,4 cm, D fund = 10,6 cm. 1948, s.II, N 11, -1,20 m. MNA I 860.
16. Buză de **oală** – Bandă de șanțulețe. 1948, s.II, N 12, -0,40 m. MNA I 869d.
17. **Farfurie** – Fund inelar. Smalt gălbui. Medalion central cu smalt verde împrejur. $\hat{I} = 3$ cm, D fund = 6,4 cm. 1948, s.II N 12. MNA I 537. Smalt 168.
18. Partea superioară dintr-o **oală cu toartă** – Pe jumătatea superioară a corpului benzi oblice lustruite. 1948, s.II, c.12, -1,60 m. MNA I 869 a.
19. Buză de **farfurie** – Două fragmente, unul mai mare și unul mai mic. Bandă spiralică, mărginită de mici triunghiuri-pete, între două grupări a câte două linii fiecare. 12 x 3 cm, 4,6 x 2,2 cm. 1948, s.II, N 17, -0,45 m, s.II, c.6, -1,44 m. MNA I 556. Smalt 113 a-b.
20. **Strachină** – fragment din partea inferioară. Pastă fină cu mică. Smalt gălbui spre cenușiu. Pete verzi. $\hat{I} = 5,7$ cm, D fund = 7,8 cm. 1948, s.II, c.17, -1,50 m. MNA I 528. Smalt 168.
21. Fragment de **farfurie** (?) – Decor de semiove. Smalt alb verzui. Sgrăfit sepia. 6,2 x 4 cm. 1948, s.II, N 18, -0,40m. MNA I 536. Smalt 188.
22. Fragment ceramic – Decor de linii și ove. Smalt. A se vedea cupa întregită C3, B8. 4 x 3,5 cm. 1948, s.II h, N 20. MNA I 561. Smalt 288.
23. Buză de **farfurie** – Fragment cu decor spiralic. Smalt albicios. Pată verde. 3,3 x 2,5 cm. 1948, s.II, N 22, -1,30 m. MNA I 544. Smalt 132.
24. Corp de **vas**, fragmente – Smalt crem și verde. 1948, s.II, N 22, -1,30 m. MNA I 531; 1948 II, c.12, -1,70 m. MNA I 549.
25. **Farfurie** – fragmente. Buza oblică. Corp tronconic. Fund cu picior inelar. Pe gât linii. Tot corpul decorat cu o pasăre cu cioc lung, spre dreapta. Fundal vegetal. Interiorul și parțial exteriorul smălțuite. Smalt alb cu pete verzi. Exteriorul smalt oliv. $\hat{I} = 6,6$ cm, D fund = 6,7 cm. 1948, s.II, N 18, -0,40 m, N 24, -1,10 m. MNA I 945(?), 949(?), 981. Smalt 13.

26. Buză de **farfurie** – Fragment cu decor spiralic. Smalt albicios. Sgrafit roșu. 4,5 x 2,2 cm. 1948, s.II, c.13, -1,30 m. MNA I 560. Smalt 109.

27. **Farfurie** – Partea inferioară cu picior scund inelar. Pastă fină, cu mică. Căramizie. Smalt alb-verzui, parțial lucios. În partea centrală decor rozetă cu șapte petale verzi. 12 x 7 cm. 1948, s.II N, c.26, -1,03 m. MNA I 538; c.13, -1,30 m. MNA I 542. Smalt 158.

28. Fragment din corp de **farfurie** – Linii în „S” și mici puncte alb verzui. 3,5 x 3 cm. 1948, s.II, N 36, -0,90. MNA I 568. Smalt 245.

29. **Buză de strachină** sau **farfurie** – Smalt alb și verde, cu pete roșii. Î = 2,5 cm. 1948, s.II, n 40, -0,70 m. MNA I 565. Smalt 172.

30. **Oală cu toartă** – Pe fund urme de sfoară. Pe buză linii oblice lustruite, iar la baza ei linie incizată în val. Corpul bitronconic, pe jumătatea superioară șanțulețe dese, orizontale, iar pe jumătatea inferioară linii oblice lustruite. La interior urme de roată. Î = 17,2 cm, D gură = 13,2 cm, D fund = 8,2 cm. 1948, s.II, N 41, -0,83 m. MNA I 750-751.

31. **Oală cu toartă** – Pe buză șase șanțulețe, iar mai jos o linie incizată în val. Î = 19,5 cm, D gură = 13,4 cm, D fund = 8 cm. 1948, s.II, N 41, -0,89 m. MNA I 983.

32. Buză de **farfurie** – Două fragmente cu decor spiralic. Smalt albicios. Sgrafit brun-roșcat. 6,8 x 3,7 cm. 1948, s.II, 45 N, 8. Smalt 108.

33. **Strachină-farfurie** – Întregită 50%. Smalt alb-gălbui cu pete verzi-oliv și brune. Pe corp friză de spirale între petale. Medalion central cu o rozetă. Î = 6,7 cm, D gură = 21,2 cm, D fund = 6,7 cm. 1948, s.II, c.1, -1,50 m. MNA I 861. MNAR – 72539 - C 656. Cer 101.

Bordeiul 54 (Pl. CXVI-CVII/A)

Pentru săpăturile din secțiunea III din 1948 s-au păstrat, dactilografiate, însemnările făcute de Eugen Comșa (EC), Irina Casan (-Franga) (IC) și Mircea Petrescu-Dâmbovița (MPD). Descoperiri aparținând epocii medievale sunt următoarele:

1. (EC)

Cazmaua I-a.

În c.1 fragmente dintr-un vas medieval și cărbune.

În c.3, la 0,20 m, pietre de dimensiuni reduse.

În c.4 o vatră fețuită.

În c.9, la 0,20 m de peretele de est, un spațiu mai mare cu sfărâməturi de chirpici.

Cazmaua a II-a.

În c.1, până la adâncimea de 0,30 m, lângă peretele de vest, bucăți de calcar.

Sub vasul medieval arsură și cărbune.

În mijlocul c.3 o suprafață cu arsură cu mici cărbuni deasupra.

2. (IC)

- c.6, -1,30 m. apare clar stratul bizantin.

- c.7, -1,30 m. fragment ceramic smălțuit; între pietre un fragment ceramic smălțuit cu verde; fragment de vas mare, bizantin, nesmălțuit; buză de strachină getică; urmă de par de lemn ars.

- c.7, -1,52 m. un fragment de vas smălțuit.

- c.8. Fragmente ceramice din pastă roșiatică cu benzi lustruite paralele și în val.

*- c.16-17. Pare a se pronunța o **groapă**. Fragmente ceramice bizantine, nesmălțuite și un capac getic.*

*- c.17-18, -1,65 m. **Groapă** conținând o foarfecă de fier, urme de multă arsură și o bârnă de lemn.*

*- c.18, -1,60 m. urmele in situ ale unei **case** bogată în vase (circa patru) bizantine.*

- c.19, -1,53 m. Vas bizantin aproape întreg.

- c.20, -1,40 m. Topor din fier și încă o piesă din fier.

- c.21. Buză de strachină smălțuită; fragmente mai mari dintr-un vas bizantin ce pare a fi într-o groapă. Urme de arsură. Începe să se pronunțe pământul cafeniu.

- c.22-23, -1,40 m. Fragment ceramic smălțuit.

3. (MPD)

La adâncimea de 0,30 m:

Între 8 și 10 m N iliac stâng și femur de om.

În c. 9 o bucată de zgură de chirpic.

Nivelul 2 – galben bulgăros, mai compact. În capătul de N al șanțului puține cioburi.

În c.1, la -0,20 m, într-o **groapă**, fragmente de vas medieval târziu.

În c.4 fragmente de **vatră** fățuită.

În c.9, la -0,20 m, înspre peretele de est, mai multe bucăți de chirpic ars.

La 33 m de capătul de N, în pământ galben cafeniu foarte tare, fund de vas bizantin.

La cca 11 m N, la -0,40 m, în jumătatea careului spre peretele de est, pământ cenușiu. În profilul peretelui de est se observă o dungă de pământ galben (25 cm lungime) probabil de la o **groapă** din nivelul superior. Cioburi puține. La -0,30 m puncte roșii (chirpic ars) și mai multe pietre nisipoase.

Între 13 și 14 m N, la -0,33 m, o cărămidă, în brun cafeniu. Cioburi și oase de animale.

Între 24-26 m N mai multe pietre dispuse în arc de cerc. Zac în pământ negricios cafeniu, într-o pantă ușoară NE-SV. Cioburi getice.

Între 38 și 40 m N, la capătul de S al șanțului, pământ cenușiu care conține mai multe pietre mici, bucățele de chirpic, un fragment de **vatră** fățuită și cioburi getice.

La adâncimea de 0,50 m:

De la 0 la 4 m pământ moale amestecat, cafeniu deschis cu galben; puține cioburi.

Între 4 și 6 m N, în profilul peretelui de est, este o dungă de cărbune lungă de aproximativ 1 m, la baza pământului de culoare cenușie. Nivelul de zacere al acestei bande corespunde cu al celor câteva pietre din acest sector al șanțului. Sub acest nivel urmează un altul cu pământ galben nisipos.

Între 6 și 8 m e un pământ foarte moale de culoare cafenie cu pete galbene. Cioburi getice și oase de animale.

La adâncimea de 0,60 m:

Între 0 și 6 m este un pământ negricios cafeniu mai deschis, foarte făinos, cu foarte puține cioburi, câteva oase de animale, pietre mici mai numeroase.

Între 12 și 14 m, în jurul cărămizii și a grupului de pietre nu s-au găsit cioburi. Pământ negricios cafeniu mai făinos, cu bucățele de chirpic.

Între 14 și 16 m N pământ moale de culoare negricioasă cafenie care conține mai multe petricele și câteva cioburi getice.

În c.16 un ciob cu smălț.

Între 20 și 22 m pământ galben cafeniu, moale. În jumătatea de vest a șanțului, în dreptul m. 22, pământ de **groapă** – cenușiu cu dungi gălbui. Câteva pietre și puține cioburi.

Între 26 și 28 m, în jumătatea dinspre peretele de vest, un deranjament documentat printr-un pământ de culoare cenușie. E o **groapă** cu pământul de culoare negricioasă cafenie.

La 26 m N, lângă peretele est, o porțiune de arsură (50 x 30 cm).

Între 26 și 28 m N, lângă peretele de vest, pământ amestecat (galben și cenușiu). Câteva pietre.

Între 32 și 34 m N, în teren orizontal sub val, pământ negricios cafeniu, foarte bulgăros și compact cu mai multe pietre mici și fără cioburi.

Între 34 și 38 m pământ negricios cafeniu, mai compact și bulgăros. Pietre mici, câteva oase de animale. Între 36 și 38 m ceva mai multe fragmente ceramice.

Cazmaua a IV-a:

Între țăruișii 1 și 2 **groapă** în peretele de est. Pietrele îngrămadite (orizontal și pe cant) stau în pământ de culoare negricioasă cafenie. Până la galbenul nisipos sunt 20 cm spre capătul de vest al gropii de pietre și 30 cm la capătul de est.

Complexul a (= Bd. 54).

Situat între 4 și 6 m N, la adâncimea de 0,80-0,90 m., la baza pământului cenușos cafeniu. Sub o masă de chirpic ars s-au găsit urme din podeaua unei case. Această podea, din cauza focului care a distrus casa, este arsă pe o porțiune din c.2 și în întregime din c.1. Grosimea podelei este de 2,5-3 cm. Masa de chirpic ars de deasupra c.1 nu trecea de 10 cm grosime. Podeaua a fost supusă mai multor fățuieli. Atât pe podea cât și în regiunea ei sunt câteva pietre așezate orizontal și mai înclinate de la est la vest. Pe laturile de vest și est sunt deranjamente.

Complexul b.

*Situat **in situ** la baza pământului cenușiu cafeniu. Mai multe pietre mai mari, o cărămidă întreagă (26 x 22 x 9 cm) și numeroase între pietre și chiar sub ele. Capătul complexului dinspre latura de vest ușor în pantă N-S zace la o adâncime de 0,40 m. Capătul de est, în pantă ușoară V-E, zace la adâncimea de 0,50 m. Sub acest complex pământul este nederanjat și are o culoare cenușiu cafenie.*

Cazmaua a V-a:

De la 16 la 20 m, la o adâncime de circa 0,95 m, o mulțime de pietre; cioburi puține.

Între 19 și 20 m culoarea pământului se schimbă în gălbui cenușiu și este mai fărâmicios.

Între 18 și 20 m, în pământ cafeniu negricios s-au găsit și două cărămizi fragmentare în asociație cu mai multe grupe de pietre, majoritatea așezate orizontal.

Între 20 și 22 m, lângă peretele de est, pământ cafeniu cenușos amestecat cu pământ gălbui nisipos.

Între 24 și 26 m N o îngrămadire mai mare de pietre așezate orizontal și pe cant, în pantă de la N la S, în pământ cafeniu cenușos cu infiltrații de chirpic ars și pete de pământ gălbui nisipos. Deranjament.

De la 2 la 8 m N e un pământ nisipos gălbui. Nici o urmă de groapă. Cioburi preistorice și pietre calcaroase.

*La limita dintre c. 10 și 11, la adâncimea de 1,20 m, o **groapă** cu pământ de umplutură cafeniu negricios cu galben.*

*Între pietrele dintre țărâșii 15 și 16, la 0,80 m, s-au găsit câteva cioburi bizantine fără smalț. Iar la adâncimea de 1,15 m un pământ de umplutură de **groapă**, de culoare cafenie mai închisă.*

Pe baza acestor însemnări, consemnate mai sus și coroborate cu fișele de obiect, credem că putem identifica:

Bordeiul 54 cu descoperirile din Complexul a, careurile 4-6.

Bordeiul 55 cu descoperirile din careurile 16-19/20, unde sunt menționate gropi și o „casă”.

Bordeiul 56 cu mențiunea N 36, -0,40 m pentru un fund inelar de strachină.

Din respectiva secțiune (s.III) sunt relativ numeroase fișe de obiect pentru piese ce aparțin locuirii medievale. Unele n-au menționat careul descoperiri, altele însă îl au. Un fapt de remarcat este că la MNA fișele de obiect consemnează diferite fragmente ceramice cu același număr de inventar. Ar fi fragmente din unul și același vas ?

1). **Fragment ceramic** – Linii și semicercuri. Smalț alb cu pete verzi. 3,8 x 2,5 cm. 1948, s.III, dărâmare mal est capătul de sud. MNA I 587. Smalț 184.

2. Corp de **oală** – decor cu șanțulețe și benzi oblice lustruite. 1948, s.III, dărâmtură mal est, capăt sud. MNA I 774 și 785c.

3. Buză și corp de **oală** – pe corp linii oblice lustruite. 1948, s.III. MNA I 774.

4. Buză de **oală** – decor linie incizată în val. 1948, s.III. MNA I 782b.

5. Fragment de corp de **ulcior** – Dungii dese lustruite. MNA I 823.

6. **Cană** – forma înaltă cu marginea oblică și cu un mic prag în dreptul căruia se prinde toarta. Partea de jos a vasului puțin bombată. Fundul ușor profilat. Pe partea superioară a gâtului bandă de șase șanțulețe subliniată de un șir de mici alveole. Pe partea bombată a corpului linii oblice lustruite. Pe buză urme de smalț verzui. Î = 16,2 cm, D gură = 10,5 cm, D fund = 7 cm. 1948, s.III, E. Comșa. MNA I 984.

7. **Oală cu toartă** – la baza gâtului bandă de șanțulețe. Pe jumătatea superioară a corpului linii oblice lustruite. Î = 18,3 cm, D gură = 14,3 cm, D fund = 9,2 cm. 1948 III, c.1, -0,20 m și c.7, -1,30 m. MNA I 772 și I 803.

8. **Fragment ceramic** – decor de benzi de linii late în unghi. Smalt ușor verzui. 4 x 3,5 cm. 1948, s.III, N 5, -0,40 m., MNA I 589. Smalt 205.

9. **Fragment ceramic** – Smalt alb rozaliu. 3,1 x 3,5 cm. 1948, s.III, c.7, -0,45 m. Smalt 269.

10. Fragment de **farfurie** (?) – Smalt alb-gălbui cu pete verzi. Sgrafit brun. Î = 6,7 cm. 1948, s.II, c.7, -1,30 m. MNA I 576. Smalt 76.

11. Fragment de **farfurie-strachină** – smalt alb-gălbui. Î = 7,3 cm. 1948, s.III, c.7, -0,90 m. MNA I 578. Smalt 98.

12. Buză de **oală** – decorată cu o bandă de șanțulețe deasupra unei linii incizate în val. 1948, s.III, c.8, -1,10 m. MNA I 782c.

13. Buză de **strachină** – Buza oblică, gât și corp tronconic. Decor cu semiove. Smalt alb gălbui cu pete verzi. Sgrafit roșu. 5 x 1,8 cm. 1948, s.III, c.10, -1,40 m. MNA I 588. Smalt 191.

14. Buză de **oală** – Bandă de șanțulețe. 1948, s.III, c.11, -0,60 m. MNA I 785a.

15. Fragment de **strachină** sau **cupă** – Buza rotunjită. Gât vertical, arcuit. Umărul rotunjit. Fond alb. Pete de smalt verde. Sgrafit brun. 1948, s.III, n 12. MNA I 589. Smalt 195.

16. Buză de **oală** – bandă de șanțulețe. 1948 III, c.13, -0,40 m. MNA I 793b.

Bordeiul 55 (Pl. CXVII/B-CXVIII)

Cu marcajul Z 1948, s.III, CB sunt menționate patru oale cu toartă ce au făcut parte din Bordeiul 55. Din păcate, pentru moment, nu putem spune mai multe.

1). **Oală cu toartă** – pe buză și pe jumătatea superioară a corpului șanțulețe dese orizontale. Î = 18,8 cm, D gură = 12,8 cm, D fund = 8,5 cm. 1948, s.III CB. MNA I 829. MNIR ?

2. **Oală cu toartă** – pe buză bandă de 10 șanțulețe dese orizontale. Pe diametrul maxim, sub toartă, brâu în relief. Î = 21,9 cm, D gură = 16,5 cm, D fund = 9,6 cm. 1948, s.III, CB. D II 4D. MNA I 830. MNIR 17.568.

3. **Oală cu toartă** – pe mijlocul buzei bandă de patru șanțulețe orizontale, iar sub ele linie incizată în val. La baza gâtului brâu în relief. Pe corp benzi oblice lustruite. Î = 18,8 cm, D gură = 13,5 cm, D fund = 8,7 cm. 1948, s.III CB. MNA I 831. MNIR.

4. **Oală cu toartă** – pe fund vagi urme de sfoară. La baza buzei două șanțulețe. Bandă de striuri pe umăr. Pasta nisipoasă, cu multă mică. Cărmizie cu părți cenușii. Î = 19 cm, D gură = 15,5 cm, D fund = 9,5 cm. 1948, s.III CB, vas d. MNA I 2502.

Nu este exclus ca acestui bordei să-i aparțină și:

5. **Farfurie** – fragment decorat cu o linie și o spirală. Smalt alb-gălbui cu pete verzi și brun închis. 3,8 x 3 cm. 1948, s.III, c.16, -0,60 m. MNA I 574. Smalt 202.

6. **Ulcior** – două fragmente din partea superioară a corpului descoperite separat. La baza gâtului dungi oblice lustruite, relativ rare și destul de late, inegale. Deasupra o linie în zig-zag pictată cu alb și suprapusă de puncte albe. 1948, s.III, c.21, -2,00 m. și c.24, -2,50 m. MNA I 775.

7. **Ulcior** – mai multe fragmente descoperite separat. Buza arcuită și cu brâu median în relief. Jumătatea superioară a corpului decorată cu dungi oblice lustruite. Pe buză smalt oliv. Î păstrată = 25,5 cm, D gură = cca 6 cm, D max = 18 cm. 1948, s.III, c.21, -2,00 m. MNA I 775, 781 a, c, e.; c. 22, -1,60 m. MNA I 595, 786 a.

8. Buză de **farfurie** – fragmente cu decor spiralic. Fond alb-gălbui cu pete verzui. Sgrafit brun. 18 x 2 cm. Î = 5,1 cm, D gură = 21 cm. 1948, s.III, c.21, -2,00 m, c.22, -1,60 m. MNA I 573 b, I 580, I 586. Smalt 117.

9. Fragment de **strachină-farfurie** – smalt alb-gălbui cu pete brun-roșcate. 1948, s.III, c.22, -1,40 m. MNA I 585. Smalt 97.

10. Fragment de **farfurie** – Smalt verde pal cu pete verde închis și galben brun închis. 1948, s.III, c. 24, -2,00 m. MNA I 575. Smalt 237.

11. **Foarfecă** din fier – din două părți prinse cu un nit. Apucătorile din bară rectangulară căreia i se rotunjesc colțurile, capetele subțiate aproape rotunde, buclele realizate din încovoierea barelor care la capăt se apropie – de fapt se ating, dar par a fi sudate. Pe una din fețe decor din câte două linii incizate. 22,6 x 9,2 cm. 1948, s.III, c.16-17, -1,65 m. La Irina Casan, după cum am mai spus ceva mai sus, se menționează ca fiind descoperită într-o groapă cu urme de multă arsură și o bârnă de lemn. MNA I 965. MNIR 17.593.

Bordeiul 56

Tot în s. III din 1948, dar cu mențiunea N 36, -0,40m, este menționat Bordeiul 56. Lui îi aparține doar un fund inelar de **strachină** decorat cu un smalt alb-gălbui și cu pete verzi. Î = 3,5 cm, D fund = 7,2 cm. 1948, s.III, N 36, -0,40 m. MNA I 593. Smalt 142.

Bordeiul 57 (Pl. CXIX-CXXI)

În colțul de NV al „Cetății” se află săpat în 1948 s.IV care a intersectat Bordeiul 57, situat probabil undeva între careurile 14–21, dar cu materiale răspândite și în afară.

Pentru s.IV, cu dimensiunile de 37 x 2 m, s-au păstrat, dactilografiate:

1. Însemnări Mircea Petrescu-Dâmbovița (MPD)

Între 4 și 8 m la -0,30 – -0,35 m mai multe fragmente de vase, în special dintr-o amforă, câteva pietre plate (10-20 x 10-15 cm), fragmente de olane, fragment de vatră fățuită, puține oase de animale, bucăți de calcar rulat.

Cazmaua II – în N pământ compact galben nisipos și bulgăros. Nivelul 2.

La 4 m de capătul de N, la -0,37 m, lângă peretele de V, câteva pietre mici și chirpic.

*La 5 m de capătul de N, lângă peretele de E, la -0,25 m, puțin mai sus de nivelul pietrelor (cca 10 cm) o dungă subțire (1-4 cm grosime) de cărbune (L = 23 cm). Lângă dunga aceasta, atât spre N cât și spre V, câteva bucățele de chirpic ars, dintre care unele zac la nivelul pietrelor. = **complexul a** = Dunga și pietrele zac pe pământ galben, la baza nivelului superior (1).*

Între 4 și 6 m de capătul de N, la -0,30 m, o îngrămădire de pietre mai mari și mai mici (10-30 cm) în pantă ușoară de la S la N.

La 10 cm sub aceste pietre, lângă peretele de E, o platformă de pământ bătătorit, pe care sunt urme de cenușă albicioasă și de cărbune pulverizat. Platforma zace pe pământ galben.

Între 10 și 12 m, la -0,35 m, în pământ negricios bulgăros și mai compact mai multe cioburi și un os de animal.

Între 18 și 20 m N, lângă peretele de V, la -0,35 m, porțiune cu pământ cafeniu mai deschis și câteva bucățele de chirpic ars. La -0,45 m o porțiune mică de pământ ars, cu fragmente de amforă. Aici se găsește o grupă de pietre.

La 26 m N, la -0,50 m, pământ mai gălbui în jurul câtorva pietre și bucăți de chirpic ars. Lângă țarușul 13 (= 26 m) pământul are o culoare negricioasă mai închisă și s-a găsit o monetă (românească) din 1867.

Între 30-36 m de la capătul de N, la -0,40 m, pământ negricios cafeniu tare și bulgăros.

Între 30-32 m de la capătul de N, la -0,50 m, pământ negricios cafeniu mai închis, bulgăros și mai compact, cu infiltrații de chirpic ars.

Cazmaua IV:

*De la 28 la 32 m pământ moale, afânat, negricios cafeniu – pare a fi o **groapă** în c.16. Cioburi noi și preistorice, pietre, oase de animale, chirpic.*

Între 4 și 6 m N pământ cafeniu cenușos amestecat cu pământ cenușos. Lângă peretele de V grup de trei pietre pe cant care stau în pământ cafeniu cenușiu. La -1,10 m pământ cafeniu amestecat cu dungi de nisip

Între 6 și 8 m lângă peretele de E o porțiune de podea arsă, groasă de 3-4 cm.

*În c. 7, la -1,60 m, lângă peretele de E, o **groapă** cu pământ de umplură negricios cafeniu în pământ galben nisipos.*

*În c. 9 lângă peretele de E o **groapă** cu un vas întreg și o așchie de silex.*

2. Însemnări Eugen Comșa (EC)

Menționează numeroase gropi din preistorie până în epoca modernă, denumite – în parte – cu literele alfabetului grecesc. Spicuim din aceste însemnări:

În dreptul ț.4 o groapă în formă de pâlnie cu gura în sus. Este recentă.

În dreptul ț.8 o groapă care după umplură pare bizantină.

Începând de la ț.3 spre sud, în nisip, de la adâncimea maximă de 2,25 m (în dreptul ț.4) și până la ț.11 în pământul viu se continuă doar gropile alfa (în dreptul ț.3), delta, epsilon, eta, csi. În groapa eta, la -1,30 m, s-au găsit un fund de strachină bizantină, smălțuită, cu decor floral, fragmente ceramice, precum și un sfeșnic.

În dreptul ț.16-17, la -0,75m, pietre ce stau pe un pământ de culoare cafenie deschisă cu câteva bucăți mici de chirpic, pe fundul unei gropi. În dreapta lor, pe peretele de V, o groapă bizantină. Sub pietrele din c.17, cele de la -0,75, au apărut alte pietre destul de mari (5x15 și 5x10 cm). Pietrele din c.18, de la -0,65 și -0,67 m, zac pe mijlocul unei gropi bizantine, cu ceramică decorată cu dungi paralele.

Grupul de pietre de la -0,67 m se compune din 5 pietre suprapuse.

Fișele de obiect consemnează:

1). **Fragment ceramic** – Metope cu decor liniar. Smalt alb cu pete verzi. 6,5 x 3,3 cm. 1948, s.IV h. MNA I 601. Smalt 189.

2. Fund inelar de **strachină** – Smalt alb-gălbui, fondul ușor pătat în verzui. 1948, s.IV, N. MNA I 597. Smalt 143.

3. Buză de **strachină** – Buza oblică, gât și corp tronconic. Linii, val și semiove. Smalt alb cu pete verzi. 4 x 4 cm. 1948, s.IV, c. 10, -0,30 m. MNA I 604. Smalt 183.

4. Buză de **farfurie** – Smalt. Sgrafit roșu. Metope de semicercuri între linii verticale. Fragment dreptunghiular. 2,5 x 1,6 cm. 1948, s.IV, c.14. MNA I 603. Smalt 61b.

5. **Strachină** – Fragment din partea superioară. Smalt pe fond alb murdar, cu verde. Sgrafit oliv. Î = 6,5 cm. 1948, s.IV, c.15, -0,10 m. MNA I 600. Smalt 29.

6-8. Trei fragmente de buză și corp de **oale** – Smalt alb-gălbui, pe alocuri ușor gălbui. 1948 s.IV, c.15, 17 și 18 la -0,60 m. MNA I 599.

9. Toartă și buză de **oală** sau **ulcior** – Pată de smalt verzui și incolor. 1948, s.IV, c.16, -0,62 m.

10. Fragment din partea superioară a unui **ulcior** – Decor de șanțulețe și linii oblice lustruite. Urme de smalt. Î = 7,5 cm. 1948, s.IV, c.17, -1,50 m. MNA I 809. Poate corespunde cu MNA I 602.

11. Toartă și buză de **oală** – 1948, s.IV, c.18, -0,60 m. MNA I 897c.

12. Toartă bifidă de **ulcior** – La bază pată de smalt oliv-marونی roșcat. Î = 9,4 cm. Ar putea proveni de la o amforă de sec. II a.Chr. 1948 s.IV, c.18, -0,60 m. MNA I 808.

13. Fragment de **cană** – Corp bitronconic. Decor val tras cu pieptenul, deasupra unor linii orizontale. Pictură cu alb, linie în val. Pete de smalt marونی-verzui. Î = 6,62 cm. 1948, s.IV, c.18, -0,60 m. MNA I 812.

14. Buză de **farfurie** – Smalt. Metope de semicercuri între linii verticale. Fragment trapezoidal. 2,5 x 1,8 cm. 1948, s.IV, c.18, -0,60. MNA I 598. Smalt 61c.

15. Buză de **ulcior** – Buza verticală, puțin arcuită. La baza buzei un brâu în relief, urmat de o bandă de șanțulețe. Pe buză smalt oliv. Î = 4,35 cm. 1948, s.IV, c.19, -1,20 m. MNA I 602. Poate corespunde cu MNA I 809.

16. Buză de **farfurie** – Smalt. Sgrafit roșu. Metope de semicercuri între linii verticale. Fragment. 4 x 4 cm. 1948, s.IV, c.21, -1,00. MNA I 603. Smalt 61a.

Bordeiul 58 (Pl. CXXII-CXXV)

Săpăturile arheologice efectuate în anul 1949 în zona de SE a punctului „Cetate” s-au concretizat prin trasarea în echer cu unghi drept a secțiunilor VI (V–E) și VII (N–S) late de câte 3 m., iar apoi prin extindere în suprafață mare în unghiul creat cu s. VI 1 și respectiv VII 1⁴⁴.

Secțiunile VI și VI 1 au intersectat Bordeiul 58, ale cărui descriere, plan și profil ne lipsesc.

Ceea ce știm despre cele două secțiuni sunt următoarele:

S.VI era orientată V–E, avea o lungime de 44 m și o lățime de 3 m. Însemnările privind săpătura se datorează lui Anton Nițu pentru partea de est, Ion Barnea pentru zona centrală și Vlad Zirra pentru partea de vest. Lor li se adaugă și unele însemnări făcute de către Bucur Mitrea. Din aceste însemnări am ales:

Însemnările lui Anton Nițu sunt făcute pe cazmale și careuri, dar în lipsa ruletei pe numărul de pași (!) față de reper:

- *Cazmaua Ia, -0,20 m, la cca 10 pași de capătul șanțului, spre malul de N, un ciob bizantin smălțuit.*

- *Cazmaua a II-a, -0,40 m, în capătul de E, spre malul de S, un ciob smălțuit.*

- *Cazmaua a III-a, -0,60 m, în dreptul ț.15, la S, un inel din tablă de fier cu capetele libere și perforate ($D = 2,5$ cm, $lăț = 1,2$ cm), probabil recent. La 25 cm spre E un fragment de tablă de fier, dreptunghiulară ($4,5 \times 2,4$ cm), perforată, recentă.*

La mijlocul c.22 (la 43 m), spre malul de N, un fragment de calotă craniană și un ciob cu smalț verde galben bizantin. În jur locul este moale la săpat. Un capăt de cubitus uman și un alt ciob cu incizii și urme de smalț, vertebră umană.

Însemnări Vlad Zirra:

- *Cazmaua Ia – cioburi bizantine târzii.*

- *Cazmaua a II-a (-0,10 – -0,30 m.) – numai cioburi getice, cu excepția unuia românesc găsit în sectorul de N, la 1,40 m, la -0,25 m.*

- *Cazmaua a III-a (-0,45 – -0,50 m.) – în c.7, NM5, la -0,50 – -0,55 m. Fragmente ceramice românești, o toartă de cană și un umăr probabil tot de cană.*

Pământul este mai negru, mai cleios, uneori cu urme vegetale. Deocamdată nu se observă o groapă dar sunt indicații destul de verosimile.

- *Cazmaua a IV-a (-0,60 – -0,80 m.), între c.4,55–7,10 m., pe peretele de N se deschide o **groapă** românească în care în amestecătură cu ceramică getică s-a găsit un fragment de strachină smălțuită.*

La 12,45 m x 2,60 m, și la -0,58 m, o toartă de cană românească și un cui de fier.

*În c.3-4 **groapa** românească a fost făcută într-o groapă getică, mai veche, ce se afla la baza complexelor de chirpici B și C.*

Groapa românească are forma unei lentile în peretele de N și de arc în cel de S. Nu sparge masa de chirpici getică. Pământul din ea este negru grăunțos și se distinge lesne de cel getic. Groapa românească este notată alfa (a), iar cea getică alfa prim (a').

- *11 x 5,15, -0,40 m. Cană întreagă, spartă la săpătură.*

- *VI/1, 1,30 x 3,90, -0,61 m. Între pietre, deasupra masei de chirpic C. Torques din fier terminat cu două cârlige.*

- *VI/1, 8,12 x 6,70, -4. Obiect de podoabă din fier.*

- *Cioburi românești cu smalț și simple.*

Însemnări Ion Barnea:

*Mijlocul șanțului. Chiar de la începutul săpăturii, un pământ negru cu resturi de cărbune anunță un „**bordei** vechi românesc”. Un ciob mic cu smalț; un mic ciob din pastă roșiatică are mici caneluri orizontale.*

*Un **al doilea bordei** apare mai spre vest, dar **pare a fi getic**.*

⁴⁴ I. Nestor, SCIV I, 1950,1, p. 94 și fig. de la p. 99.

- c.8 m., -0,40 m. un vârf de săgeată din fier, medievală. Cui din fier. Mici cioburi smălțuite.
- Între ț.7 și 8 (m. 14-16) pe latura de nord a șanțului o **groapă** veche românească, la cazmaua a IIIa. Ceramică – o toartă cu marginea dințată.
- La 21,65 x 0,65 m., -0,60 m. un medalion circular de bronz ce pare a purta o inscripție turcească. Din cele 13 perle montate pe marginea inferioară se mai păstrează 8.
- c.11 S, -0,60 m. s-a găsit un fragment de brățară din sticlă și alături un ciob cu smalt verde de la un vas cu toarta răsucită.
- În dreptul ț.11 (m 22), pe latura de S a șanțului două pietre mai mari. În mijlocul șanțului, în același loc, o **groapă** în care se aflau câteva cioburi de ceramică veche românească.
- La jumătatea c.12 (m 23) a fost găsit un mic cui țigănesc, pătrat, și o șaibă de fier.
- În c.13, pe latura S a șanțului apare o **groapă** mai nouă cu pământ foarte afânat. În marginea de E a ei a fost găsit un singur ciob din fundul unui vas getic. În marginea de N a aceiași gropi o bucată de sticlă arsă, informă.
- În dreptul ț.13 (m 26), -0,60 m., la mijlocul șanțului, un gât de ulcior cu două brâuri de linii orizontale. Resturi de oase de animal mare. Pe latura de E un vârf de lance concav, medieval.
- La cazmaua a IV-a două mici cioburi românești.
- În c.8, la -0,70 m., o toartă de oală veche românească.
- La cazmaua a Va, în general la 1m, în c. 8, o toartă de oală veche românească.
- În c.13 un ciob din gura unui vas românesc.
- În peretele de N al c.8, cam la jumătatea distanței între ț. 7 și 8, o gură de ulcior românesc.
- La cazmaua a VI-a, în c. 8, o singură mănășă de oală românească.
- În groapa de pe latura de S a c.13, au apărut 8 cioburi mici getice și un ciob mic românesc dintr-un vas mic cu smalt și cu dungi orizontale.

Pe baza fișelor de obiect în aceste secțiuni au fost descoperite:

1. Buză de **farfurie** – fragment triunghiular. Fond alb cu pete gălbui. Sgrăfit roșu și verde. 4,5 x 3,6 cm. 1949, s.VI, ω, -25. MNA I 835. Smalt 82.
2. Buză cu toartă de **oală** – buza rotunjită, verticală. Gât cilindric. De sub buză pornește toarta lată, cu secțiunea ovală. Pe toartă șir de puncte incizate, paralele cu buza și pe linia mediană. Î = 4,7 cm. 1949, s.VI S, -0,40 m.
3. Buză de **farfurie** – mic fragment cu decor spiralic. Smalt albicios cu pete verzui. Sgrăfit roșu. 2,5 x 2 cm. 1949, s.VI, S, -0,20 m. MNA I 840 o. Smalt 111.
4. Buză de **farfurie** – fragment cu decor spiralic. Smalt albicios. Sgrăfit roșu-brun. 5 x 4,8 cm. 1949, s.VI, S, -0,20 m. Smalt 112.
5. Buză de **farfurie** – fragment cu decor spiralic. Angobă albă. Smalt incolor și galben cu pete verzi. Sgrăfit roșu. 6 x 2,3 cm. 1949, s.VI, -0,42 m. MNA I 844. Smalt 126.
6. Fragmente de **farfurie** – smalt pe fond verde cu pete verzi și brun-roșcat închis. 1949, s.VI, 6,19 x 1,10, -0,42. a.; s.VI, S, -0,40. MNA I 837 a,b și I 841.; s.VII, -1; s.VI, -0,30, *passim*. MNA I 839. Smalt 256.
7. Buză de **farfurie** – fragment cu decor spiralic. 3,5 x 2 cm. 1949, s.VI, m. Smalt 131b.
8. **Cupă (?)** – fragment. Smalt verzui. Sgrăfit oliv-marونی. 1949, s.VI, S, -0,40 m. MNA I 833. Smalt 140.
9. **Fragment ceramic** – Smalt galben cu pete verzi. Î = 5,64 cm. 1949, s.VI, c.1, M, -0,40 m. Smalt 99.
10. Buză de **farfurie** – fragment cu decor spiralic. Smalt alb-gălbui. Pete verzi. 3,5 x 3,5 cm. 1949, s.VI, c.4, -0,30 m. MNA I 837 c. Smalt 120.
11. **Oală cu toartă** – pe buză bandă de șanțulețe. Pe corp, foarte bombat, benzi oblice lustruite. Fundul tăiat cu cuțitul, total instabil. Puternic arsă secundar. Î = 20,2-20,5 cm, D gură = 15,2 cm, D fund = 10,5 cm. 1949, s.VI, c.6, -010 m. MNA I 5750.

12. Corp de **oală** – fragment din diametrul maxim. În succesiune de sus în jos: șanțulețe, brâu de alveole și benzi relativ înguste, trasate oblic, lustruite. 1949, s.VI, c.7 S.

13. Fragment din umăr de **strachină** – Smalt alb cu pete verzi. Sgrafit roșu. L = 2,7 cm. 1949, s.VI, c.7, -0,50 m. MNA I 834 b. Smalt 85.

14. Toartă și buză de **oală cu toartă** – pe partea superioară a buzei alveole. 1949, s.VI, c.8 N, -0,60 m.

15. Fragmente de **farfurie**. Smalt gălbui. Î = 6,1 cm, D gură = 23 cm, D fund = 7,2 cm. 1949, s. VI, S, -0,40. MNA I 838a și s.VI, -1, c.9, -0,20. Smalt 64.

16. Corp de **oală** – șanțulețe trasate cu scândurica. 1949, s.VI, c.13 S, -1,00 m.

17-19. Buză de **farfurie** – Trei fragmente cu decor spiralic și bandă spiralică, în două registre. Fond albicios. Smaltul dus. Sgrafit oliv. 5,5 x 7,5 cm; 6,5 x 5 cm; 5 x 3,5 cm. 1949, s.VI, caseta bordeiului; s.VI, c.22, N, -0,60 m. Smalt 127 a-c.

Bordeiul 59 (Pl. CXXV-CXXVII)

Secțiunile VII și VII -1, trasate în 1949 în zona de SE a „Cetății”, au intersectat Bordeiul 59, ale cărui descriere, plan și profil ne lipsesc.

Pe baza fișelor de obiect în aceste secțiuni, cu sau fără menționarea careului, au fost descoperite numeroase fragmente ceramice și un clește. Desigur nu toate provin din bordei, dar dorim a le prezenta în cele de față.

1. Fragment **ulcică** – Pictură cu alb. 2,7 cm. 1949, s.VII. MNA I 875 m.

2. Fragment de corp – Smalt gălbui. Sgrafit brun-roșcat. L = 5,2 cm. 1949, s.VII. MNA I 889 e. Smalt 79.

3. Fragment de **oală** sau **cană** – La baza gâtului un șanțuleț. Pictură cu alb – linie în val între mici linii verticale. Î = 4,53 cm. 1949, s.VII d. MNA I 888 i.

4. Două fragmente de **farfurie** – Sgrafit roșu brun. Pe buză dungi înguste de smalt verde. La exterior smalt roșu brun. 1949, s.VII -1.

5. Fragment de **oală** – Buză și corp. Șanțulețe. 1949, s.VII-1, bordei.

6. Buză trilobată de **oală** – 1949, s.VII -1.

7. Două fragmente de **strachină sau cupă** – Smalt alb-gălbui cu pete verzui. 3 cm. 1949, s.VII-1. Smalt 70.

8. Fragment de corp – Smalt galben-brun. Sgrafit brun-roșcat. L = 5 cm. 1949, s.VII-1. Smalt 78.

9. Buză de **oală mare** – Buza teșită la exterior și decorată cu alveole. Partea superioară a corpului decorată mai întâi cu o bandă de patru șanțulețe rare, sub care se află un șir de alveole urmate de linii lustruite dispuse în rețea. Î păstrată = 7 cm.; D gură = cca 17 cm. 1949, s.VII-1.

10. Fragment de **oală** – Buză și corp. Șanțulețe pe corp. 1949, s.VII-1.

11. Fragment de **oală** – Buză și corp. Decor cu șanțulețe și dungi oblice lustruite. 1949, s.VII-1.

12. Fragment de **ulcică** – Buză și corp. 1949, s.VII-1.

13. Fragment de **ulcior** – Gât și umăr. La baza gâtului șanțulețe. Pete de smalt oliv. 1949, s.VII-1. MNA I 845.

14. Toartă bifidă de **ulcior** – 1949, s.VII-1.

15. Fragment de **oală** – Bitronconică. Pictură cu alb. Î = 4,3 cm. 1949, s.VII-1.

16. Buză de **farfurie** – fragment. Între două grupe a câte două linii două spirale cu triunghi hașurat. Smalt alb, ușor verzui. Pete verzi. Sgrafit sepia închis. 5,5 x 4 cm. 1948, s.V, n 16, -0,80 m.; 1949, s.VII-1. MNA I 613. Smalt 128.

17. Buză de **farfurie** – Smalt alb-verzui, semilucios, cu pete verzi. Linie în val. 4,5 x 3,5 cm. 1949, s.VII-1. Smalt 170.

18. Fragment de **strachină** sau **cupă** – Buza scurtă și puțin oblică. Gât vertical. Corp semisferic. Linii oblice. Pe fond alb smalt verde gălbui. Sgrafit sepia. 6 x 3 cm. 1949, s.VII-1. Smalt 194.

19. Buză de **farfurie** – Linie în val. 7 x 3 cm. 1949, s.VII, d-VII-1. MNA I 848. Smalt 174.

20-22. **Farfurie** – Trei fragmente mici de buză oblică. Linii. Fond alb, smalt verde. 1949, s.VII-1. Smalt 211.

23. Buză de **strachină** – Fragment decorat cu o linie în val. Pete brun roșcate pe fond alb ușor gălbui. Verde. 3,5 x 2,5 cm. 1949, s.VII-1. Smalt 212.

24. **Strachină** – Buză oblică. Smalt incolor și ușor gălbui. Pete verzi și galben muștar. Linii circulare și arcuite. 6 x 2,5 cm. 1949, s.VII-1. Smalt 216.

25. Buză de **strachină** – Pete verzi și galbene. $\hat{I} = 3,7$ cm. 1949, s.VII-1. Smalt 233.

26. Fragment ceramic – Pete albe, smalt verde și maroniu. 3,7 x 3 cm. Smalt 277.

27. Buză de **strachină** – vălurită. Pete de smalt verzui și brun închis. $\hat{I} = 1,6$ cm. 1949, s.VII-1. Smalt 302.

28. Buză de **oală** – 1949, s.VII-1, c.2 N, -0,60 m.

29. Fragment de **strachină** sau **farfurie** – Smalt alb-verzui de diferite nuanțe. 4 x 4,5 cm. 1949, s.VII-1, c.3 C, -0,35 m. Smalt 240.

30. **Fragment de vas** – Smalt oliv cu pete de vopsea albă. 1949, s.VII-1, c.4 Est, -0,20 m.

31. Buză de **farfurie** sau **strachină** – alb gălbui cu smalt verde deschis și brun roșcat închis, semilucios. 5 x 5,5 cm. 1949, s.VII-1, c.5 C, -0,45 m. Smalt 243.

32. Fragment de **oală** – Buză și corp. Dungii oblice lustruite. 1949, s.VII-1, c.6 Est, Groapă.

33. Fragment de corp de **oală** – Umăr decorat cu un brâu alveolat, în relief. 1949, s.VII-1, c.6 Vest, -0,30 m. MNA I 884v.

34. Buză de **farfurie** – Fragment. Între două grupe a câte două linii spirală în „V” și cerc plin. Smalt albicios. Pete brun-gălbui. Sgratit verde-oliv. 4,3 x 3,2 cm. 1949, s.VII, c.6, -0,40 m. MNA I 847. Smalt 131a.

35. Fragment de **ulcior** (oțetar) – Umărul și baza gâtului marcat cu un brâu în relief. Pe umăr dungii verticale de pictură albă. $\hat{I} = 3,7$ cm. 1949, s.VII, c.6, -0,50 m. MNA I 877 e.

36. Fragment de corp și toartă de **oală** – Pe toartă șir vertical de înțepături. 1949, s.VII-1, c.7 B, -0,70 m.

37. Fragment de **oală** cu toartă – Șanțulețe, alveole și linii oblice lustruite. Toarta cu un șir vertical de puncte incizate. 1949, s.VII, c.7. -0,50 m. și s.VI ω. MNA I 872a și 873b.

38-41. Buze de **străchini** – patru fragmente. Smalt alb-gălbui cu pete verzi și brune. Sgratit roșu. L = 8 cm. 1949, s.VII, -1, c.7 B; c.?, -0,70 m.; c.7 B, -0,70 m.; s.VII, c.6-7, OE. MNA I 840 b. Smalt 96.

42. **Clește** mic din fier – Un braț drept, iar celălalt îndoit în cârlig. Secțiunea barei este rotundă⁴⁵. L = 17,2 cm. 1949, s.VII-1, c.7 B. MNA I 970. MNIR 17.619.

Bordeiul 60 (Pl. CXXVIII, CXLI/6, 7)

Într-un carnet cu însemnări de șantier, nesemnate, din anul 1967, se fac referiri la descoperirile din s.VIII, trasat spre panta de est, în mijlocul cetății, secțiune începută în 1966.

Se menționează existența unui bordei feudal, pe care mai apoi Alexandrina Alexandrescu l-a denumit Bordeiul 60. Neavând la dispoziție eventuale descrieri, planuri și profile nu-l putem plasa în spațiu.

În cele ce urmează spicuim din carnet:

- **Bordei** (?) probabil c.11-14 (sau c.7-8 sau c.3-4)

- c.3-4, la -0,58 m S și -0,62 m N, o **suprafață de lut cu șir de pietre** neregulate în V.

Caseta a – l = 1,50 m. Începe în capătul de E al s. VIII până la c.5 1/2 . Profil de control l=0,20 m, la peretele de N al s. VIII.

- -0,30 m dărâmături din s.VIII.

- c.2-3 dărâmăturile sunt deranjate de o intervenție medievală.

- c.3-4 din s.VIII, la -0,85 m, complex de chirpic masiv pe direcția SE-NV, sub pământul lutos al bordeiului (?) dărâmături de pietre revărsate în jur, lemn ars. Urmele unui puternic incendiu.

⁴⁵ A se vedea o piesă asemănătoare la Madara II, 1936, p. 74, fig. 113, Rafail Popov, din peșteră, L = 15,5 cm.

- **Complexul de chirpic** c.2-5, în s.VIII și cas.:
  - -0,15 – -0,25 m primele semne de arsură, cărbune, bârnă arsă, chirpic (dărâmături).
  - -0,58 – -0,70 m, în s.VIII, sub chirpic, pământ lutos compact. Pe el dărâmături de pietre nefasonate.
  - c.11 – capătul de V al s.VIII, pământ negru, țărânos (măzăros) cu material feudal.
- În afara complexului cu chirpic:
  - spre E: -1,08 m, chiar lângă marginea chirpicului, o suprafață cu lemn ars, diametrul 0,75 m.
- În rest, arsură.
  - -1,20 m suprafață de nisip verzui, cu urme de arsură. Bucată mare de lemn ars (și în 1966 la capătul de V, -2.05 m).
  - multă ceramică Lt.
  - spre V:-1,15 m, pământ lutos, în c.5-6 N, dărâmături și chirpic, pietre nefasonate în c.8-9 mijlocul N al secțiunii, îngust în S; c.11-->14 în pământul negru material feudal.
  - -1,28 – -1,38 m pământ nisipos cu arsură și cărbune până în c.10 mijloc. Mai departe, spre V, pământ negru cu material feudal.
  - spre E: -1,30 m, în c.1-2, pământ nisipos cu arsură și cărbune.
  - c.5-14, la -1,25 m, pământ cenușos cu arsură și cărbune.
  - doar în c.6 și 10 apare vârful stratului castaniu ce este mai în jos.
  - deși apar porțiuni de chirpic, arsură și cărbune nu se poate vorbi de nivel ci de nivelări.
  - **complexul cu chirpic** conține bârne arse. Taie vatra din c.5. Pare a nu fi dărâmătura unei locuințe ci mai curând o palisadă. SE-NV.
  - la E de complexul cu chirpic, c.1-2, pământ foarte nisipos cu mari bucăți de chirpic căzut. -1,50 m E și -1,65 m V.
  - c.6 și 10 pământ castaniu. Între c.6-10 încă pământ cenușos cu arsură, cărbune, petece de lut.
  - c.11-13 mai este un rest din pământul măzăros feudal, dar dispare spre capătul de V, materialele feudale și Lt. interferându-se.
- Dintr-un alt carnet cu însemnări datând din anul **1971** reținem:
  - Demontarea chirpicului:
    - c.3 - bârnă putrezită, verticală (așezată ? căzută ?).
    - în chirpic, lângă vatră, ciob de *pythos*.
    - încă resturi din bordei, care a deranjat chirpicul vechi.
    - chirpic de la o locuință ai căror pereți au căzut din cauza incendiului.
    - locuința plasată în cenușos violet. În chirpic ceramică și olane.
    - chirpic gros, urme de trestie, cu pleavă. Puternic ars. Grosimea 6 cm.
    - **vatra** fățuită cu o grosime de 3 cm. Sub vatră pământul înroșit pe o adâncime de 10 cm.
    - sub chirpic pietre mijlocii, orientate N-S, par a fi de la o temelie.
    - deasupra pietrelor, dar mai mult în casetă, urme dintr-o podea lutuită.
    - între pietre ceramică, mov-cenușos violet.
    - sub pietre pământ ars.
    - în colțul de NE o **vatră**.
    - în jumătatea de V a casetei o podea ? sau o vatră ?
    - la -1,22 m pată mare de arsură --> la -1,30 m **vatră**. Sub vatră multe pietricele.
    - **vatra** din caseta de N. Puternic arsă. Fățuiala groasă de 1-2,5 cm. Sub fățuială două rânduri de pietricele de râu.
  - Modul de construcție al vetrei: strat de pietricele → 5-10 cm pământ → rând de pietricele → lutuială (fățuială). Arsură de 14 cm.
    - în malul de N al casetei, la -1,41 m, la 2 m E, **vas miniatură**. În preajmă, la V, se afla vatra.
    - la 1,50 m spre malul de N al casetei, c.4, la -1,55 m, **obiect de lut**, conic, cu protuberanțe, fundul plat și rotund.

- c.4, la -1,75 m, piesă din lut identică.
- c.4, la -1,75 m, fund de oală. La 1,50 m depărtare de peretele de N al casetei. (16 august 1971:)
- c.1 (N), pornind în pantă S-N, pe o lungime de 2,14 m, **podină** din lut. Lutuiala I = 4,5 cm iar sub ea arsură.
- Între podina I și II pietricele și pietre mijlocii.
- Se păstrează doar o singură fișă de obiect:
- Buză de **strachină** – Smaltz alb ușor gălbui cu pete verde smarald foarte închis și brun roșcat foarte închis. Linie roșu englez. Î = 2,5 cm. 1967, s. VIII, c.9, -2,25 m. Smaltz 232.

Bordeiul 61 (Pl. CXXIX-CXXX)

În colțul de NE al „Cetății”, în s.XIII B din 1967, orientat SV-NE, este menționat Bordeiul 61. Nu cunoaștem alte date.

Pe baza fișelor de obiect din el provin:

- 1). **Ulcior** fragmentar – la baza gâtului bandă de șanțulețe și pete de smaltz. Pe corp, foarte bombat, dungi oblice lustruite. La baza gâtului, pe corp, ghirlande de vopsea albă între șiruri de puncte albe. Î păstrată = cca 24 cm.
  2. **Oală cu toartă** – fragmente din jumătatea superioară. Î păstrată = 12,6 cm.
  3. **Oală cu toartă** – fragment din partea superioară. Î păstrată = 5,6 cm, D gură = cca 10,4 cm.
  4. **Oală cu toartă** – fragmentară. La baza buzei, pe partea superioară a corpului, nouă șanțulețe inegale. Î = 16,8 cm.
  5. **Oală** – fragmentară. Buza ușor arcuită, parțial decorate cu smaltz oliv. Corpul bombat. Pasta fină, cărămiziu-cenușie. La baza gâtului și pe partea superioară a corpului linii în val și linii oblice trasate cu pieptenul. Pe diametrul maxim dungi oblice lustruite și o pată mare de smaltz. Î păstrată = 16,8 cm, D gură = 18 cm.
  6. **Oală mică cu toartă** (cană) – buza puțin arcuită. Corpul bombat, decorat pe mijloc cu o bandă orizontală de trei-patru șanțulețe. Toarta pornește din buză până sub diametrul maxim. Pasta aspră cu multe pietricele, nisip și mică. Fundul ușor albiat, cu urme de sfoară, netezit din cuțit. Î = 12,3 cm, D gură = 9 cm, D fund = 6,5 cm.
  7. **Strachină** – Buză. Smaltz alb gălbui. Linii roșu englez. Î = 4,5 cm. Smaltz 221.
  8. Buză de **bol** – Smaltz alb verzui cu pete verde-brun foarte închis. Î = 4 cm. Smaltz 225.
- Fișele de obiect mai consemnează:
9. **Capac**.
  10. Fund de **vas mare**. Urme de sfoară și netezit din cuțit, la interior ușoară albiere. Pe perete dungi lustruite, neregulat plasate. Î păstrată = 6 cm.; D fund = 14,4 cm.
  11. Fund profilat de **pahar sau ulcior** cu toartă. Dungi late, lustruite. Urme de smaltz oliv.
  12. **Toartă** cu șir de puncte incizate.
  13. Funduri și umăr de **oale** și **ulcioare**.
  - 14-16. Trei cioburi smălțuite și o **ceșcuță** smălțuită, cu picior.
  17. Cioburi diferite de oale și ulcioare, dar nu prea multe.

Bordeiul 62 (Pl. CXXXI-CXXXII)

În colțul de NE al promontoriului „Cetate”, în s. XIV trasată SV-NE, în 1968, a fost identificat Bordeiul 62. Pe baza fișelor de obiecte trebuie să se fi aflat în careurile 11-13 și conținea:

- 1-2. Două fragmente dintr-o **farfurie-strachină** – decor central pasăre. Fond alb-verzui. Sgrăfit oliv închis. 12 x 10 cm, 13 x 8 cm. Muzeul Giurgiu. Smaltz 22.
3. **Strachină** – fragment din jumătatea superioară. Fond alb-gălbui. Smaltz roșu și verde. Sgrăfit roșu. Î = 7,2 cm, D gură = 18 cm. 1968, s.XIV, c.11-12, -1,60 m. Muzeul Giurgiu. Smaltz 27.

4. **Ulcică** (ceașcă cu toartă) – fragmentară. Pasta bună, bine arsă, cu mic în slip. Smalt cu urme de dungi albe. Î = cca 7,5 cm, D gură = 5,7 cm, D fund = cca 4,4 cm. 1968, s.XIV, c.11-12, -1,60 m; c.12, -1,62 m; c.13, -1,70 m. Muzeul Giurgiu.

5. Buză de **strachină** – Smalt alb ușor gălbui. Sgrafit roșu. Linii și pete. 3,2 x 1,8 cm. Smalt 176.

6. Fragmente de **oale** – decor cu șanțulețe și dungi oblice lustruite.

7. Cioburi de **ulcioare** – decor cu dungi oblice lustruite.

Bordeiele 63 și 64 (Pl. CXXIII-CXXXV)

Săpăturile efectuate în anii 1968 și 1971, în s.XV, au dus la identificarea Bordeielor 63 și 64. Dar din păcate nu avem date precise privind localizarea lor. Fișele de obiect menționează diverse fragmente de vase, cele mai reprezentative fiind în careurile 1-4, 8-10 și 12-15:

1). Fund de **oală** – Fund drept, cu urme de cuțit, puternic profilat. Muzeul Giurgiu.

2. Fund de **oală** – Fund drept puternic profilat. Pe partea inferioară a corpului dungi oblice lustruite. Muzeul Giurgiu.

3. Corp de **oală** – la baza gâtului brâu în relief. Pe corp, puternic bombat, dungi oblice lustruite. Urme de culoare albă. Muzeul Giurgiu.

4. Toartă și buză de **oală** – pe buză bandă de șanțulețe. Pe toartă șir vertical de puncte incizate. Muzeul Giurgiu.

5. Gât de **ulcior** – smalt oliv. 1968 s.XV, c.1, -0,80 m.

6. Buză de **oală** – pe partea exterioară a buzei alveole, iar mai jos bandă deasă de șanțulețe. Î păstrată = 5,3 cm. 1968 s. XV, **c.2**, -0,86 m. Muzeul Giurgiu.

7. Fragment de corp de **ulcior** – linii oblice lustruite, dispuse în rețea. 1968 s. XV, c.1-2, -0,30 – -0,70 m.

8. Gât de **cană cu gura trilobată** – 1968 s. XV, c.2, -0,86.

9. **Oală cu toartă** – fragment din jumătatea superioară. Pe buza oblică patru șanțulețe. Corpul bombat. Î păstrată = 8,4 cm.; D gură = 10,3 cm.; D max = 13,2 cm. s.XV, c.1-4, -0,85 m.

10. Fragment de corp de **ulcior** – linii oblice lustruite. 1968 s.XV, c.3, -0,55 m.

11. Fragment de corp de **ulcior** – linii oblice lustruite, în rețea. 1968 s.XV, c.6, -0,50 m.

12. Fund de **oală** – 1968 s.XV, , c.7 -0,50 m.

13. Fragment de corp de **ulcior** – 1968 s.XV, c.7, -0,86 m. Fără decor. Dungă de vopsea albă.

14. Buză și toartă de **oală** – 1968 s.XV, c.8, -0,35 m. Șanțulețe.

15. Gât și umăr de **ulcior** – pictură cu alb. Î păstrată = 9,3 cm. 1968 s.XV-XV-1, c.8-9, -1,00 m.

16. Umăr de **ulcior** – Împunsături triunghiulare și linie incizată în val. Linii oblice lustruite. Î = 9,3 cm. 1968, s.XV-XV/1, c.8-9, -1,00 m.

17. Fund probabil de **ulcior** – 1968 s.XV, c.9-10, -0,76 m.

18. Fragmente din partea superioară a unui **ulcior** amforoidal – pe buză și la baza gâtului câte o bandă de șanțulețe. Pe partea superioară a corpului benzi oblice lustruite ce se continuă pe diametrul maxim cu benzi verticale. Î păstrată = 24,6 cm, D gură = 8,6 cm, D max = 23,4 cm. 1968, s.XV, c.12, -0,30 m.

19. Gât de **ulcior** – 1968 s.XV, c.12, -1,12 m.

20. Jumătatea superioară a unui **ulcior** – pe buză și gât pete de smalt alb. Pe corp dungi oblice lustruite. Pe umăr decor de culoare albă – linii arcuite și puncte. Î păstrată = 17,6 cm, D gură = 6,6 cm. 1968, s.XV, c.13 E, -0,95 m. Muzeul Giurgiu.

21. **Fragment ceramic** – hașuri. 3 x 3 cm. 1968, s.XV, c.13 V, -1,29 m. Muzeul Giurgiu. Smalt 181.

22. Fragment de corp de **ulcior** sau **oală** – linii oblice lustruite, în rețea. 1968 s.XV, c.14 E, -0,47 m.

23. Buză cu toartă de **ulcior** – buza verticală, cu smalt oliv ce se continuă și pe partea superioară a torții. Pe mijlocul torții șir vertical de pastile rotunde, în relief. Î păstrată = 8 cm, D gură = cca 6,3 cm. 1968, s.XV, 14 E, -0,71 m; c.12-14, -0,40 m; c.12, -0,70 m.

24-26. Fragmente din trei **oale** – Benzi de linii oblice lustruite. 1968 s.XV, c.12-14, -0,40 m; c.1, -0,80 m.

27. Corp de **oală** – Șase-opt șanțulețe trase cu scândurica. 1968 s.XV, c.14 E, -0,71 m, -0,85 m; c.13 E, -0,67 m.

28. Corp de **oală** – trei-patru șanțulețe pe umăr. 1968 s.XV, c.15 V, -0,75 m.; c.12-14, -0,40 m.

29. Gât de **ulcior** – 1968 s. XV, c.15 V, -0,75 m.

30. Fund de **oală** – 1968 s.XV, c.15 V, -0,90 m.

31. Buză de **farfurie** – fragment cu decor de bandă spiralică, gen floral. Angobă albă cu urme de smalt verzui. 15 x 6 cm. Î = 6,2 cm, D gură = 17,5 cm. 1968, s.XV, c.15 V, -1,00 m. Muzeul Giurgiu. Smalt 125.

32. **Oală cu toartă** – pe buză șanțulețe dese horizontale. Î = 14,6 cm, D fund = 7 cm. 1971 s.XV E. Muzeul Giurgiu.

33. **Oală cu toartă** – jumătatea superioară decorată cu bandă de șanțulețe. Î păstrată = 10,55 cm, D gură = 13,8 cm. 1971 s.XV E. Muzeul Alexandria.

Bordeiul 65 (Pl. CXXXVI-CXXXVII)

În s.XVII B, trasată în 1970 prin centrul „Cetății”, pe direcția V-E, se menționează descoperirea Bordeiului 65. Materiale specifice epocii medievale s-au descoperit cu predilecție în careurile 9-10 și 19-22. Nedispunând de alte date, doar fișele de obiect, le prezentăm în cele ce urmează.

1. **Oală cu toartă** – buza oblică, puțin curbată. Corp bombat. Fund drept. Toarta lipsă. Pe buză și pe partea superioară a corpului șanțulețe dese. Î = 14,7 cm, D fund = 7,5 cm.

2. Partea superioară dintr-o **oală** – buza oblică, înaltă. Corpul mult bombat. Pereții subțiri.

3. **Fragmente de vase** – câteva fragmente de **oale**; umăr de oală decorat cu șanțulețe; fund de oală; corp de la două **ulcioare**, decor cu dungi oblice lustruite.

4. Partea superioară dintr-o **oală** – buza oblică. Corpul mult bombat, decorat cu scândurica. 1970 s.XVII, c.10, -1,05 m.

5. **Ulcior** – fragment din jumătatea superioară. Pe corp dungi oblice lustruite. Î păstrată = 21,9 cm, D gură = cca 8,6 cm. 1970, s.XVII, c.11, -0,60 m; c.10, -1,05 m. MNA I 2470.

6. Toartă și corp de **oală** – 1970 s.XVII, c.11, -0,60 m.

7. Corp de **strachină** sau **farfurie** – Smalt galben-verzui. Pasăre spre dreapta. Î = 5,15 cm. 1970, s.XVII, c.19, -0,70 m. Smalt 4.

8. **Strachină** – Buza oblică spre interior. Corp tronconic. Pasta bună, cu mică. Cărmizie. Găuri de reparații. Î = 8,4 cm, D gură = 20 cm, D fund = 10,4 cm. 1970, s.XVII B, c.19, -0,82 m.

9. **Ulcică cu toartă** – Buza și toarta lipsă. Gât cu pereții arcuiți. Corp bombat. Fund profilat, drept. Pe gât striuri din lucru. La baza gâtului linie orizontală trasă cu scândurica, iar sub ea bandă de alveole. La interior, pe jumătatea inferioară a corpului și pe fund văluri de la roată. Î păstrată = 16,8 cm, D fund = cca 7,5 cm. 1970 s.XVII B, c.19, -1,65 m.

10. **Oală cu toartă** – Fragmentară. Buza oblică, puțin curbată. Corp bombat. Pe buză și pe umăr șanțulețe. La interior urmele roții. Î = 14,8 cm. 1970, s.XVII B, c.19, -1,65 m.

11. **Ulcică cu toartă** – Buza oblică, puțin curbată. Corp bombat. Fund drept. Pe buză și pe partea superioară a corpului șanțulețe dese. Î = 14,7 cm, D gură = 6,7 cm, D fund = 4,8 cm. 1970, s.XVII B, c.19, -1,65 m.

12. **Oală cu toartă** – Buza oblică, decorată cu șanțulețe. Pe corp, mult bombat, dungi oblice lustruite. Fundul albiat, din cuțit. Î = 17,3-17,6 cm, D gură = 12,8 cm, D fund = 6,8 cm. 1970, s.XVII B, c.19, -1,40 – -1,62 m.

13. **Oală cu toartă** – Buza oblică, decorată cu șanțulețe, iar la bază cu o linie incizată în val. Pe corp, mult bombat, dungi oblice lustruite. Fundul drept, din cuțit. $\hat{I} = 19,3$ cm, D gură = 15,6 cm, D fund = 9,2 cm. 1970, s.XVII B, c.22, -1,70 m.

14. **Ulcică cu toartă** – Pe buză, la interior, smalt oliv-marونیu. Pe partea superioară a corpului dungi verticale de vopsea albă. $\hat{I} = 7,1$ cm, D gură = 6,2 cm, D fund = 4 cm. 1970, s.XVII B, c.22, -1,70 m.

15. Partea superioară a unui **ulcior** – La baza buzei brâu de alveole. Gât înalt cilindric, decorat la bază cu o bandă de șanțulețe ce suprapune triunghiuri de impresiuni și pete de smalt oliv. La baza gâtului brâu în relief. Pe umăr dungi și puncte de vopsea albă. $\hat{I}$ păstrată = 11,9 cm, D gură = cca 8 cm. 1970, s.XVII B, c.22, -1,70 m.

16. Fund de **strachină** – Urme de smalt verde. D fund = 7 cm. 1970, s.XVII, B, c.22, -1,70 m. Smalt 7.

17. **Fund inelar** – Smalt și angobă albicioasă. D fund = 7,2 cm. 1973, s.XVII, B, c.22, -1,70 m. Smalt 37.

18. Partea inferioară a unei **străchini-farfurie** – Corp tronconic. Fund inelar. $\hat{I} = 5,5$ cm, D fund = 7,1 cm. 1973, s.XVII, B, c.22, -2,85 m.; c.26, -0,65 m. Smalt 35.

19. Buză de **vas** – foarte subțire în grosime. $\hat{I}=3,74$ m. 1970, s.XVII, c.26, -0,65 m.

20. Corp de **ulcior** – Decor cu scândurica și dungi oblice lustruite, trasate neregulat. $\hat{I} = 6,7$ cm. 1970, s.XVII, c.26, -1,75m.

21. Buză de **farfurie** – fragment cu decor spiralic gen floral. Smalt gălbui. Pete verzi. Sgrat brun. 6,5 x 3 cm. 1970, s.XVII, c.26, -0,65 m. Smalt 121.

22. Fund inelar de **castron-strachină** – Smalt verde pal. Pete verzi și roșii. $\hat{I} = 3$ cm, D fund = 8,4 cm. 1970, s.XVII, c.29, -0,55 m. Smalt 139.

V. MORMINTELE DIN PERIOADA EVULUI MEDIU

În raportul privind săpăturile din anul 1948, publicat în Studii II, 1949, 1, p. 125, se face mențiunea că în C2 s-au descoperit 17 morminte feudale, aici fiind necropola așezării din jurul „Cetățuiei” (Pl. CXXXVIII).

Din diversele însemnări, din notele de șantier ale participanților la săpături, precum și din datele publicate privind diferitele necropole – pe epoci istorice – s-a putut reface în mare măsură numerotarea și apartenența în timp a mormintelor.

Astfel, pentru moment, în C2 se aflau doar 13 morminte medievale (și nu 17), iar alte opt morminte în C 15 și doar unul în C 17. În total 22 morminte din evul mediu.

C2 reprezintă un tumul cu diametrul de 30 m și înălțimea de 0,50 m. Mormântul principal, pentru care s-a înălțat tumulul, situat în centru-vest, este getic și are nr. 10. În jurul acestui mormânt principal sunt alte 8 morminte secundare, getice – 2-4, 12, 16 și 22-24.

Alte două morminte sunt preistorice: M 1 din Bronzul târziu, având numărul 59, și M 13 aparținând Hallstatt-ului. Aceste două morminte trebuie să fi fost amplasate în locul respectiv înaintea ridicării tumulului.

Dar în zona C2 s-au descoperit 24 morminte. Rezultă că restul de 13 morminte aparțin unei alte epoci istorice, în speță epocii medievale. Iar Al. D. Alexandrescu, în însemnările sale, chiar așa o face. Din păcate însă nu dispunem de planuri, desene sau fotografii, cu excepția pieselor de inventar. Ceea ce am putut recupera ca informație, pentru Zimnicea 1948, C2, sunt următoarele descrieri făcute de către Eugenia Zaharia la sfârșitul lunii august și începutul lui septembrie:

1) **C2, M.5** – adult orientat V – E, cu capul în peretele de Vest al șanțului, drept, cu bărbia puțin căzută pe piept. Labele picioarelor trecând dincolo de peretele estic. Măinile puse pe piept,

dreapta mai sus, iar stânga mai jos. Coloana vertebrală forma un meandru în regiunea dorsală (6 vertebre). L = 1,65 m., adâncimea 0,85 m. Situat în secțiunea „a” – 29 august 1948. Ca inventar:

a) 51 nasturi din bronz argintat, cu patină verde cu o toartă-apucătoare sudată. Unii butoni sunt în stare fragmentară. D = 1-1,1 cm. Erau grupați de-a lungul coloanei vertebrale până la oasele bazinului, precum și de-a lungul oaselor radius și cubitus (Pl. CXL).

2) **C2, M.6** – copil orientat V–E. Capul, în peretele de vest al șanțului, căzut pe dreapta acoperind clavicula. Maxilarul inferior desfăcut de craniu și îndreptat NE. Dinții foarte mari, înalți. Caninii noi crescuți din alveole sunt mai sus decât ceilalți. Șira spinării ruptă în regiunea lombară, formând un meandru. Mâinile pe piept. Picioarele drepte, labele au rămas în peretele de est al șanțului. Lungimea de la creștet la peretele de est al șanțului = 0,90 m. Adâncimea față de suprafața actuală = 0,85-0,90 m. Descoperit în secțiunea „a” – 29 august 1948. Fără inventar.

3) **C2, M.7** – adult deranjat din vechi. Orientat NV 323°–SE 144°. Un femur în mal între tibie și peroneu. Lipsesc coastele, oasele feței și mâinile. L = 0,60 m. Adâncimea 0,50 m. Descoperit în secțiunea „b”. Fără inventar.

4) **C2, M.8** – copil deranjat, orientat VSV–ENE. I s-a tăiat calota craniană la săpat. Deasupra capului câteva coaste răvășite. Capul puțin culcat pe dreapta și aplecat spre bărbie. Mâna dreaptă întinsă cu câteva falange din palmă pe bazin, stânga îndoită din cot în unghi drept. Lipsesc palma mâinii stângi și labele picioarelor. Picioarele drepte și paralele. Lungimea resturilor păstrate = 0,72 m. Descoperit în secțiunea „b”, la 1 m. de șanțul principal „a”, drept în mijloc. Fără inventar.

5) **C2, M.9** – marcat pe plan (?), fără text. Probabil feudal. Din 8 butoni sferici s-au recuperat doar 3, fragmentari (D = 1,54 x 0,96 cm, 1,5 x 0,93 cm, 1,36 x 0,85 cm)

6) **C2, M.11** – probabil feudal. Pe plan (?) marcat doar capul.

7) **C2, M.14** – adult orientat V–E. Capul căzut pe piept. Mâinile pe piept. Descoperit în suprafața „d”, pe latura de Nord a casetei trasate pentru degajarea unei amfore ce era depusă cam la capul persoanei din Mormântul getic nr. 5 – suprafață săpată inițial (2 septembrie 1948) pentru degajarea M. 10, getic. Ca inventar:

a) **Cercel** de tip „Schläfenring” dintr-un metal foarte deschis la culoare (argint ?) la urechea dreaptă. Înfășurat pe el o sârmă fină pe care erau înșirate 12 perle mici (D = 0,2-0,4 mm) din care două sfărâmate. Sârma era compusă din 3 fire (gen liță). Perlele erau dispuse probabil pe trei rânduri. Un capăt în S aplatizat prin lungire, lățimea nedepășind diametrul sârmei. (Pl. CXL)

b) **Verigă** – marcajul o atribuie M.15 (greșit după părerea noastră deoarece repetă, în parte, descrierea inventarului M.14). Dintr-o bară cu secțiunea rotundă, având capetele subțiate și petrecute în cârlig. Pe corp o bandă circulară, în relief. D = 2 cm. (Pl.CXL)

c) **Copci** de argint (?) pe piept.

d) Șapte **nasturi** de argint (?) la mâna dreaptă. Un buton și în regiunea labei piciorului.

e) Resturi puține de fir metalic.

8) **C2, M.15** – adult orientat V–E. Capul culcat pe stânga. Mâinile pe piept. Descoperit în suprafața „d” – paralel cu M.14. Fără inventar (EZ notează însă un inventar asemănător în cele două morminte, 14 și 15 ...dar piesele nu există în dublu exemplar).

9) **C2, M.17** – pe plan marcat doar capul. Probabil feudal.

10) **C2, M.18** – copil orientat V–E. Capul puțin înclinat pe dreapta și căzut cu bărbia în jos. Capul humeral drept sprijinit pe „tâmplă”, iar apoi humerusul oblic, pentru ca radiusul și cubitusul să fie ridicate în dreptul pieptului. Mâna stângă paralelă cu corpul și îndoită pe piept, în unghi drept. Piciorul stâng drept, iar tibia și peroneul de la dreptul formează un unghi cu capul peroneului stâng. Descoperit în suprafața „f” (situată la SV de întretăierea șanțurilor a și b) – 29 august și 2 septembrie. Ca inventar:

a-b) Doi **cercei** cu „strugure”, câte unul la fiecare ureche – verigă din metal cu un capăt puțin ascuțit, iar celălalt prelungindu-se vertical și având în vârf trei lobi. Pe prelungire este înfășurată o sârmă. D = 1,5 cm.(Pl. CXL)

c) Jumătate de **monetă** (?) în unghiul mâinii stângi.

d-f) Trei **nasturi-bumbi** din bronz argintat lângă bărbie și lângă mâna dreaptă. $\hat{I} = 1,56, 1,5, 1,33 \times 0,97, 0,93, 0,92$ cm. (Pl. CXL)

11) **C2, M.19**, suprafața „f” – 3 septembrie. Adult orientat V-E (59° NNV – 25° SSE). Capul drept, culcat ca pe pernă, maxilarul inferior proeminent peste cel superior, din care lipseau dinții. Mâinile pe piept. Picioarele întinse. L = 1,51 m. La adâncimea de 1,10 m față de solul actual. Ca inventar:

a) **Cercel** ? la urechea dreaptă – verigă din metal alb (aliaj de argint ?) cu secțiunea rotundă, capetele ascuțite și suprapuse. Pe corp înfășurată o sârmă. D = 2 cm. (Pl. CXL)

b) Resturi de fir metalic foarte subțire, roșu.

12) **C2, M.20** – pe plan marcat doar capul. Probabil feudal.

13) **C2, M.21** – copil deranjat. Craniul și ceva oase lungi. L cca 80 cm. Adâncimea 0,98 m. Situat între suprafața „f” și secțiunea „b”, chiar în spatele M. 10, getic – 3 septembrie 1948. Ca inventar:

a) Nasturi de argint pe piept.

14) Tot din **C2**, dar fără specificarea mormântului, provin și următoarele piese:

a-b) Doi **cercei** – verigă din metal cu un capăt drept, iar celălalt ascuțit și în formă de cârlig. (Pl. CXL)

c) **16 butoni** din metal – Sferă de metal cu o toartă-apucătoare sudată. D = 1,1 x 0,8 cm. (Pl. CXL)

d) **17 butoni** din metal – Sferă de metal cu o toartă-apucătoare sudată. Trei butoni sunt în stare fragmentară. (Pl. CXL)

Alte morminte, izolate ca amplasament, atribuite tot perioadei feudale, s-au mai descoperit și în alte zone. Astfel în campania de săpături din 1968, în sectorul C15 (Pl. CXL) în afara a 16 morminte getice s-au identificat și 8 morminte din perioada evului mediu. Primele trei provin din s.4, careurile 20-24 (Pl. CXXXIX), iar următoarele cinci din alte secțiuni și careuri. Am putea astfel vorbi de a doua necropolă medievală:

15) **C15/4, c.21, M.4**, -0,48 cm. – copil de 5-7 ani, probabil întins pe spate. Nu s-a putut lua orientarea, fiind deranjat în timpul săpatului. În situ s-a păstrat doar craniul, ce era puțin aplecat spre stânga cu privirea spre E sau SE. Fragment din maxilarul inferior era înverzit. Inventar:

a-b) Doi **cercei** din bronz, în regiunea urechilor: cel de la urechea dreaptă este dintr-o sârmă subțire, cu capetele întoarse și prinse între ele. Pe corp sunt două mici mărgelile, una mai mică albă și cealaltă roșu pompeian cu o linie albă în zig-zag. D = 1,5 cm. (Pl. CXL)

Cercelul de la urechea stângă este dintr-o sârmă mai groasă, ce pare a fi din bronz argintat (?), unul din capete fiind tăiat drept, iar celălalt îngroșat pe o porțiune prin înfășurare cu o sârmă subțire în spirală. D = 2 cm.

c) La demontare, în craniu, s-a descoperit o **aplică** din bronz argintat (?) – tablă subțire ca o calotă semisferică cu două orificii de o parte și alta a marginii. $\hat{I} = 3,2$ cm, D = 0,72 cm. (Pl. CXL)

16) **C15/4, c.20-21, M.5** – copil întins pe spate, la -0,40 m., capul deranjat, doar maxilarul și humerusul drept pe loc. S-au păstrat femurul stâng, partea stângă a bazinului, coaste și claviculele. Lungimea aproximativă a scheletului = 0,80 m. Fără inventar.

17). **C15/4, c.24, M. 7** – matur bine păstrat, întins pe spate, brațele încrucișate pe bazin. Orientat V-E. Capul înclinat spre S. Situat la -0,50 m la limita între galben închis și galben deschis. Sub maxilarul inferior se afla:

a) **buton** cu urechiușe, deformat și sfărâmat. Din bronz sau aliaj de argint. D = 1 cm. Muzeul Giurgiu.

18) **C15/I, M.11** – înhumat, prost păstrat. Orientarea probabilă V-E, capul la V. S-a păstrat un fragment de os lung. Situat la -0,80 m în caseta din c.5-8 ale secțiunii E-V din C15. Fără inventar.

19) **C15/I, M.21** – copil, la -0,95 m. În aceeași casetă din c.5-8 ale secțiunii E-V din C15. S-au păstrat doar fragmente de craniu și câteva coaste. Orientarea nu s-a putut stabili. Inventarul la Muzeul Giurgiu.

Chiar lângă craniu, spre V, s-au găsit **mărgelile de sticlă** (Pl. CXL):

- a. mărgea din sticlă de culoare albastru închis cu dungi albe încrustate. 0,9 x 1,35 x 0,45 cm.
- b. mărgea din sticlă de culoare albastru închis, vag violaceu, cu coaste verticale. 1,2 x 1,13 x 0,45 cm.
- c. mărgea din sticlă de culoare albastru închis, cvadrilobată, cu o mică crăpătură. 1,1 x 1,15 x 0,3 cm.
- d. mărgea din sticlă de culoare alb-gălbuie, cu trei lobi mai mari și doi mai mici. Puțin irizată. 0,7 x 1,33 x 0,7 cm.

20) **C15/12, M.38** – senil, în decubit dorsal, cu brațele în unghi obtuz cu palmele pe bazin. Situat la -0,75 m. Nu se găsește careul în care se afla. Orientare 285 VNV – 105 ESE. Inventarul la Muzeul Giurgiu:

- a) Sub bărbie un **buton** de os, globular, cu tortiță. 1,5 x 1 cm. (Pl. CXL)
- b-d) La mijlocul femurului stâng și dedesubt **două cuie** (4,6 x 0,5 cm, 2,7 x 0,8 cm) și o **bandă** îngustă de fier (6,9 x 0,8 cm). Reprezintă scoabe de la coșciug, în rugina lor fiind urme de lemn. (Pl. CXL)

21) **C 15/12, M. 39** – în secțiune au apărut doar picioarele, de aceea s-a săpat o casetă spre Vest. Matur, în decubit dorsal. Brațele îndoit din cot și aduse pe piept – dreptul mai spre bazin, iar stângul pe stern. La -0,95 m. Orientarea VNV – ESE. Inventarul la Muzeul Giurgiu:

- a) La urechea dreaptă un **cercel** din sârmă de metal alb (argint ?) cu un capăt îngroșat prin înfășurarea unei sârme subțiri în spirală. Rupt în două. D = 1,8 cm. (Pl. CXL)

22) **C 15/15, M. 40** – matur. În secțiune s-a descoperit doar craniul și de aceea s-a săpat o casetă spre Est. În decubit dorsal, cu brațele îndoit din cot și cu palmele deasupra bazinului – dreptul mai sus, iar stângul mai jos. La -0,43 m. Orientare V–E.

Deranjat poate de plug fiindcă din humerusul drept lipsește o porțiune, restul fiind în poziție verticală, iar unele falange ajunseseră pe clavicula dreaptă. Tibia și peroneul piciorului stâng lipsă. Fără inventar.

În campania de săpături arheologice din vara anului 1970, în sectorul C17, s-a descoperit:

23) **C17, M.24.** – Copil întins pe spate, prost păstrat. Orientat 330° NNV la cap – 150° ESE la picioare. La gât un fragment de **lanț** din cupru (L = 3 cm) cu o mică mărgea în vârf (D = 0,6 cm). MNIR.(Pl. CXL)

Interesantă este consemnarea, făcută într-unul din carnetele de șantier, că în ziua de 18 octombrie 1966 s-a efectuat o deplasare în satul Izvoarele, pe valea Găuriciului, în punctul „Dicu”, cam la 7 km de sat, unde se construiește un baraj pentru irigații de către CAP-urile din Vișoara și Piatra. Din zona de unde se scoate pământul pentru baraj, de pe malul bălții ce se asanează, se afla un cimitir din sec. XV-XVI, după cum probează numeroasele fragmente ceramice cu smalt și sgraffito, cerceii, inelele, mărgelile și oasele umane răspândite la suprafața solului.

CONCLUZII

Parte a științelor istorice, prin definiție, arheologia este știința care studiază trecutul istoric al societății omenești, al stadiului la care a ajuns societatea omenească, pe baza interpretărilor vestigiilor aparținând diverselor culturi materiale.

În cazul de față am prezentat rezultatele cercetărilor arheologice desfășurate la Zimnicea (jud. Teleorman) care au scos la iveală numeroase și diverse informații despre existența unei comunități rurale din secolul al XIV-lea și care totodată ilustrează aspectul unui sat reconstituit din componentele principale, diverse ca problematică.

Așa cum se poate observa și pe planul general al sitului arheologic, așezarea medievală se afla amplasată strategic, pe o terasă mai înaltă, unde suprapune ruinele unei Cetăți getice și zona din jurul ei. Aici au fost identificate și cercetate 66 de locuințe-bordei, dintre care o parte au fost dispuse în cerc concentric, pe suprafața mai înaltă a terasei, sugerând vatra satului. Cinci din aceste locuințe

ar putea fi preistorice (Bd. 49-53). În lipsa informațiilor documentare presupunem că forma de organizare socială era obștea sătească.

Putem afirma că întemeierea satului, în cursul primelor decenii ale secolului al XIV-lea, este contemporană cu formarea statului Valahia, la sud și la est de Carpați.

Prezentarea rezultatelor cercetărilor arheologice efectuate la Zimnicea, în cursul mai multor campanii de cercetare arheologică, este extrem de importantă. Așa cum s-a descris mai sus, întregul material arheologic adunat, în care predomină piesele ceramice cu trăsături caracteristice, precum și alte artefacte, cele câteva monede, aduc o contribuție substanțială la cunoașterea culturii materiale din perioada de început a statului Țara Românească.

În această așezare ocupațiile principale ale locuitorilor erau în primul rând agricultura, necesară pentru întreaga colectivitate, pescuitul în bălțile Dunării, creșterea animalelor și meșteșugurile diferite, cum ar fi olăritul, prelucrarea lemnului și a metalelor pentru executarea uneltelor folosite în agricultură și la pescuit, precum și bineînțeles interesul pentru schimburile comerciale cu populația de la sud de Dunăre, atestată mai ales prin fragmentele ceramicii smălțuite și variat decorată. Toate aceste meșteșuguri sugerează dezvoltarea forțelor de producție în domeniul meșteșugurilor și parțial atestă unele forme ale structurii sociale din cadrul satului medieval.

Putem afirma, prin prezentarea rezultatelor cercetărilor arheologice efectuate în cadrul așezării cu caracter rural de la Zimnicea, că acest sit nu reprezintă un facies cultural izolat. Analiza materialului ceramic și a artefactelor descoperite a confirmă existența acestui sit încă din prima jumătate a secolului al XIV-lea, și prin analogie cu inventarul așezărilor descoperite la Coconi, Bragadiru, Gogoșari, Vădastra, Basarabi, aflate pe malul nordic al Dunării.

Din cauza lipsei unor surse documentare, nu putem aprecia când și din ce motive, spre sfârșitul secolului al XIV-lea, locuirea de pe Cetate a fost abandonată și locuitorii au coborât în vale, unde era probabil mai avantajoasă activitatea de schimburi a târgului, activitate care a evoluat și a generat întemeierea orașului Zimnicea, fapt favorizat oarecum și de existența organizării statului feudal Țara Românească.

Problema centrală și cea mai dificilă, la care nu se poate răspunde, rămâne evident, interpretarea, în principiu, a structurii și a aspectului demografic. Ca și în cazul altor situri contemporane, descoperite și investigate prin săpături arheologice, este dificil de apreciat câte familii erau sau numărul aproximativ al locuitorilor, în funcție de numărul total de 66 de locuințe-bordei dezvelite, dintre care 10 locuințe-bordei erau dispuse concentric în zona înaltă, iar restul au fost ridicate și răspândite, în mod neorganizat, mai departe de acest „centru” al așezării.

Nu trebuie să pierdem din vedere că aceste locuințe de tip bordei puțin adâncite, cu pereții ridicați din chirpic și paie, pe o structură fragilă din lemn, de obicei acoperite cu snopi de stuf, au fost deseori abandonate din cauza unor motive diverse și refăcute alături sau mai departe, iar perioada de locuire a sitului a durat, cu aproximație, tot cursul secolului XIV. Descoperirea unei necropole, probabil de scurtă durată, compusă din 13/22 morminte, nu ne poate furniza elemente pentru aprecierea și evaluarea structurii aspectului demografic.

În concluzie, întregul material arheologic, în care predomină piesele ceramice cu trăsături caracteristice, diversitatea artefactelor și mai puțin monetele, aduc o contribuție substanțială, în lipsa informațiilor scrise cu privire la cunoașterea structurii teritoriale a satului în perioada de început a statului feudal Țara Românească.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

- Gh. Bichir, *Quelques problèmes des XIIIe et XIVe siècles dans la Plaine Valaque a la lumière des fouilles de sauvegarde du village de Bragadiru (district de Zimnicea)*, Dacia, NS, IX, 1965, p. 427-439.
- E. Busuioc, D. Vâlceanu, *Cercetările din așezarea de la Basarabi - Calafat*, SCIVA 27, 1976, 4, p. 495-516.
- I. Changova, *Srednovekovnoto selište and trakiiskija grad Sevtopolis, XI-XIV vek (La cité médiévale au-dessus des ruines de la ville thrace de Seutopolis, XI-XIV s.)*, Bulgarskata Akademiia na Naukite, Sofia, 1972.
- N. Constantinescu, *Coconi. Un sat din Câmpia Română în vremea lui Mircea cel Bătrân*, Ed. Academiei RSR, București, 1972 (vezi p. 35, 57, 72).
- P. Diaconu, S. Baraschi, *Păcuiul lui Soare*, II, Ed. Academiei RSR, București, 1977 (a se vedea Locuințele din așezarea medievală, sec. XIII-XV, p. 15-32).
- C. N. Mateescu, S. Comănescu, *Contribuție la studiul gropilor „de bucate” din epoca lui Mircea cel Bătrân: o groapă descoperită la Vădastra*, SCIV 24, 1973, 1, p. 83-92.
- E. Țânțăreanu, *Observații asupra ceramicii medievale de uz comun de la Zimnicea, jud. Teleorman*, Buletinul Muzeului Județean Teleorman, Seria Arheologie, 1, 2009, p. 159-174.
- E. Țânțăreanu, *Habitat medieval în sud-vestul Munteniei în sec. XIV - XVII. Temeiuri istorice și arheologice*, Seria „Publicațiile Muzeului Județean Teleorman” (I), București, Ed. Renaissance, 2010.

L'ÉTABLISSEMENT DU MOYEN ÂGE DE ZIMNICEA D'APRÈS LES FOUILLES ARCHÉOLOGIQUES DES ANNÉES 1948 - 1975

– Résumé –

Dans la présente étude on décrit les recherches archéologiques faites pendant les années 1948-1975 à Zimnicea, dép. de Teleorman, ville aux bords du Danube, le plus méridionale point de la Roumanie. Il s'agit d'une communauté rurale, du XIVème siècle, un village reconstitué dans ses principales composants, très divers comme thématique.

Ainsi, comme on peut voir sur le plan général du site archéologique, connu surtout par les découvertes préhistoriques – l'âge du bronze, le premier âge du fer et la cité Gète – l'établissement du moyen âge était situé sur la terrasse la plus haute du Danube dans ces endroits, point connu sous le nom de „Cetățuia” (La citadelle).

L'étude se base sur les informations – dessins, notices, photos, pièces et fiches – laissées personnellement aux deux auteurs d'aujourd'hui par les deux prof. Ion Nestor (1905 – 1974) et le scientifique Alexandrina D. Alexandresco (1920 – 1995), participants d'ailleurs aux fouilles. Mais, malheureusement, l'information gardée est très incomplète, beaucoup de plans et de profils des sections et des monuments découverts manquent pour le moment.

On a identifié 66 habitations chaumières, dont une partie était disposée en cercle concentrique – au sommet de la terrasse – suggérant le foyer du village. Mais il est possible que cinq de ces habitations (Bd. 49-53) soient préhistoriques.

Du point de vue historique nous pouvons affirmer que le début du village, pendant les premières décennies du XIVème siècle, en est contemporain avec le fondement de la principauté de la Valachie entre les Carpathes et le Danube. Le site de Zimnicea s'associe avec les découvertes faites à Coconi, Basarabi, Bragadiru, Vădastra, Gogoșari – au nord du Danube – et même à Păcuil lui Soare.

La publication des résultats des recherches archéologiques de Zimnicea constitue un devoir d'honneur envers nos ancêtres, ceux qui nous ont appris et nous ont mis la truelle à la main.

La plus grande partie du matériel découvert est représentée par la céramique. Mais il y a, de même, beaucoup d'outils en fer, en pierre ou en terre cuite, des vases en verre, ainsi que quelques monnaies.

Les principales occupations des habitants, à part l'agriculture, étaient la pêche autant dans le Danube que dans ses étangs, l'élevage des animaux et l'artisanat – poterie, travail du bois et du métal. Une préoccupation importante constituait les échanges de produits autant avec le nord qu'avec le sud du Danube – céramique commune et de luxe, surtout la céramique émaillée, outils.

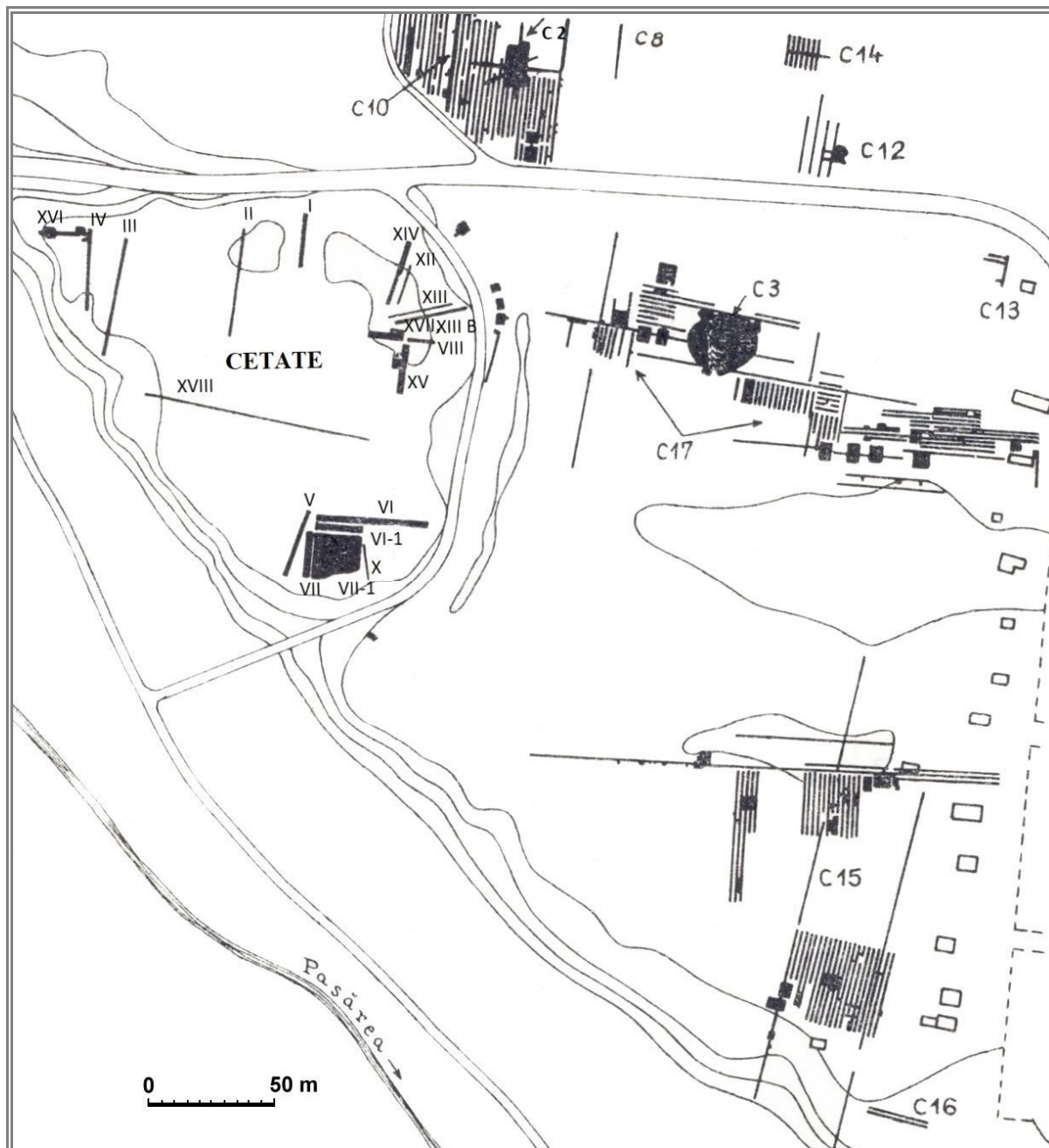
En l'absence de sources documentaires, nous ne pouvons pas établir pour quels motifs, à la fin du XIVème siècle, l'établissement de cet endroit, de La Citadelle, a été abandonné et les habitants sont descendus dans la vallée, où se trouve aujourd'hui la ville de Zimnicea.

La question principale et difficile d'une réponse est la structure et l'aspect démographique

Il est difficile de répondre à la question principale concernant la structure démographique – combien de familles ou d'habitants vivaient dans ces plus de 61 huttes-chaumières qui sont sûrement du XIVème siècle (les autres 5 huttes sont probablement préhistoriques). Dix de celles-ci étaient mises en cercle dans une zone plus élevée (C3). Les autres se trouvaient répandues, au bon plaisir des locataires, plus près ou plus loin du soi-disant „centre”. On ne doit pas faire abstraction que toutes ces huttes étaient plus ou moins enfouillées dans la terre, les parois étaient en torchis et pailles, la structure en bois était très fragile avec une toiture en gerbe de pailles ou de roseau. La durée d'utilisation d'une pareille hutte n'était pas longue et la reconstruction ne se faisait pas loin.

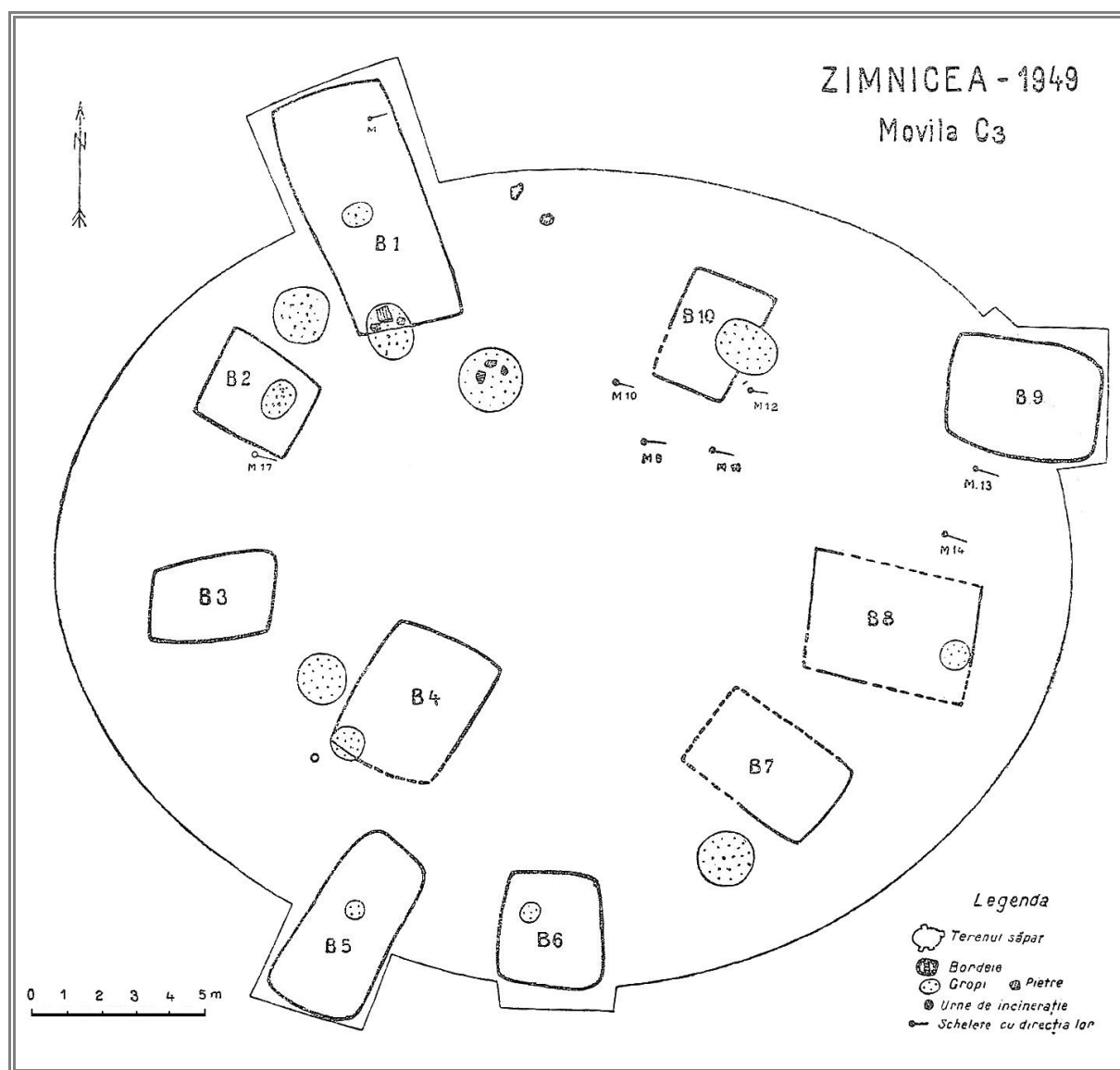
Le cimetière, d'une courte durée, contenant seulement 13 tombes dans la zone C2, encore 8 dans C 15 et une dans C17, en tout 22 tombes, ne nous sert pas pour des suppositions démographiques plus précises.

Pour conclure, tout le matériel archéologique présenté intégralement par complexe – prédominant la poterie, la diversité des artefacts et en petite mesure les monnaies – nous apporte une importante contribution à une meilleure connaissance de la structure territoriale d'un village du commencement de l'existence de la Principauté de Valachie.

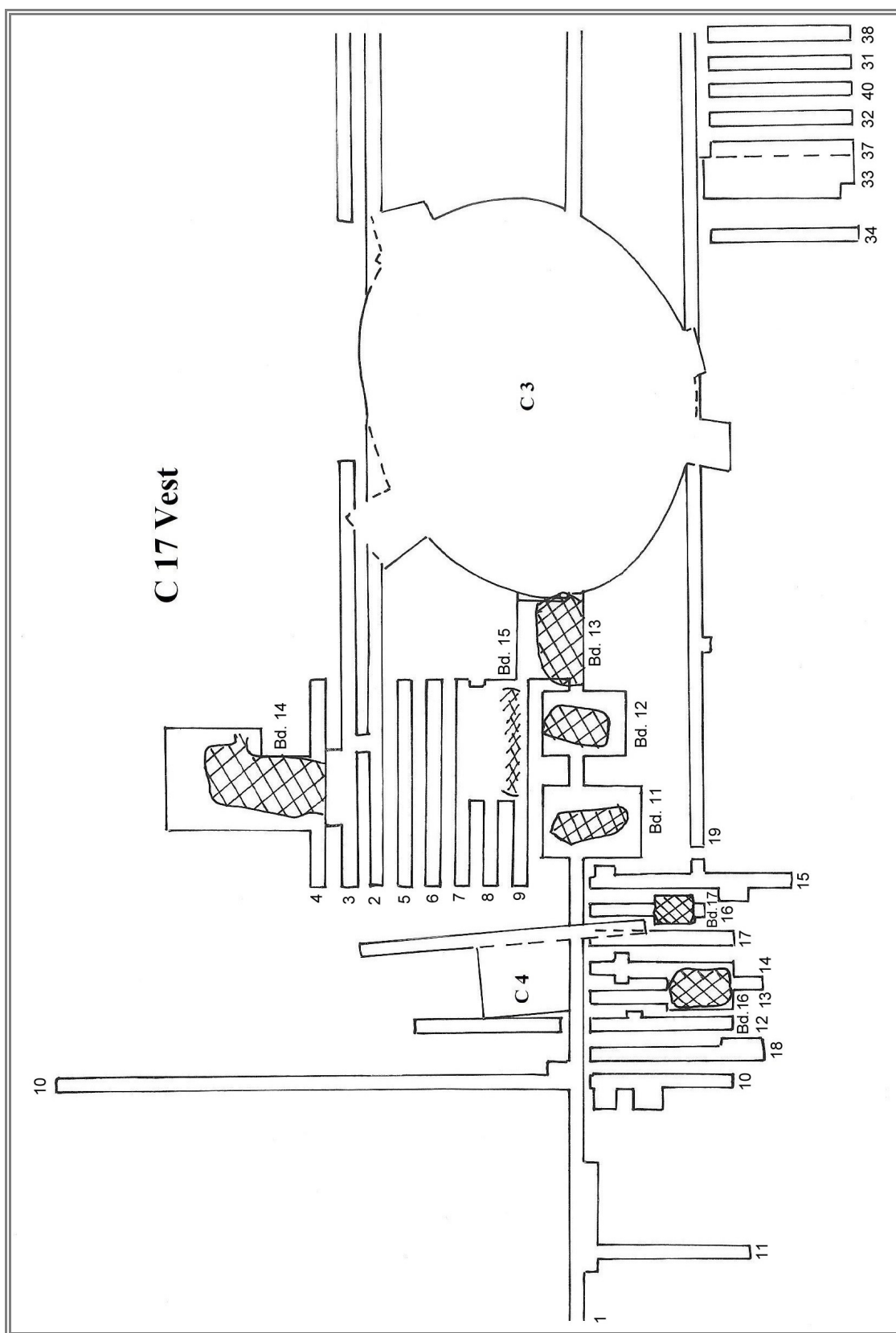

Planșa I. Planul săpăturilor arheologice din zona Zimnicea „Cetate” (*apud* Ion Nestor, Alexandrina D. Alexandrescu și Daniel Spânu).

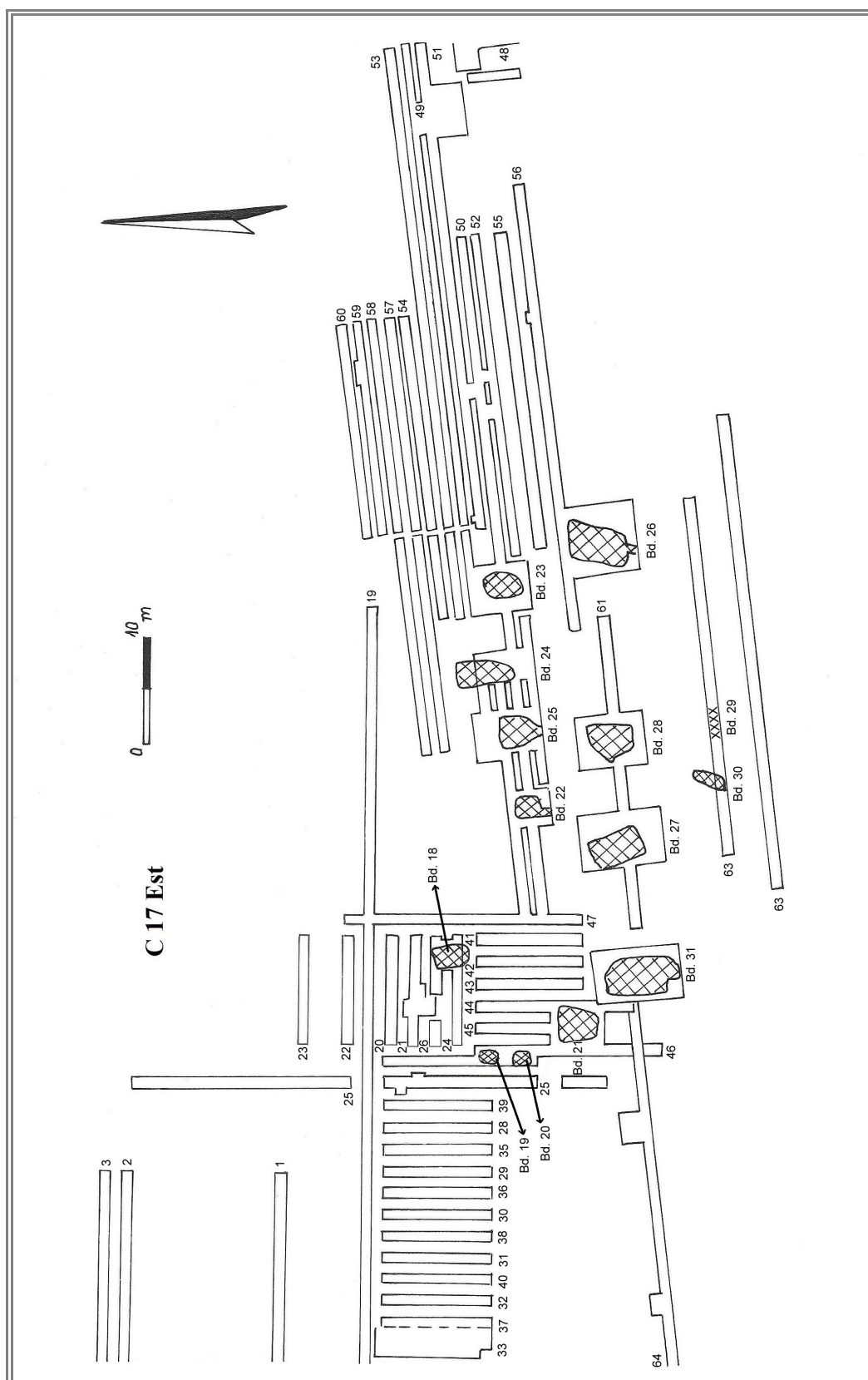

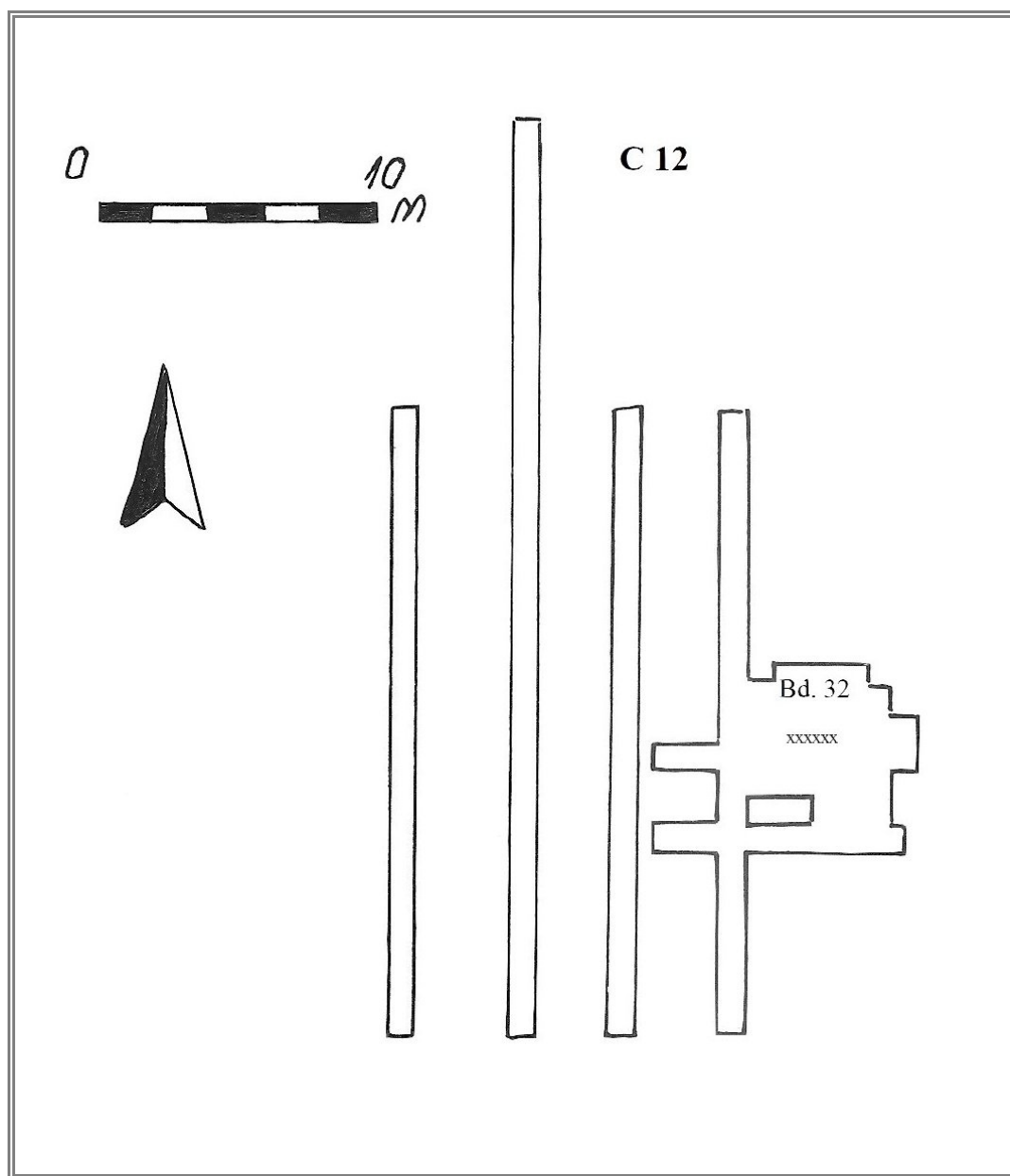
Planșa II. Sectorul C 3 cu bordeiele 1-10.

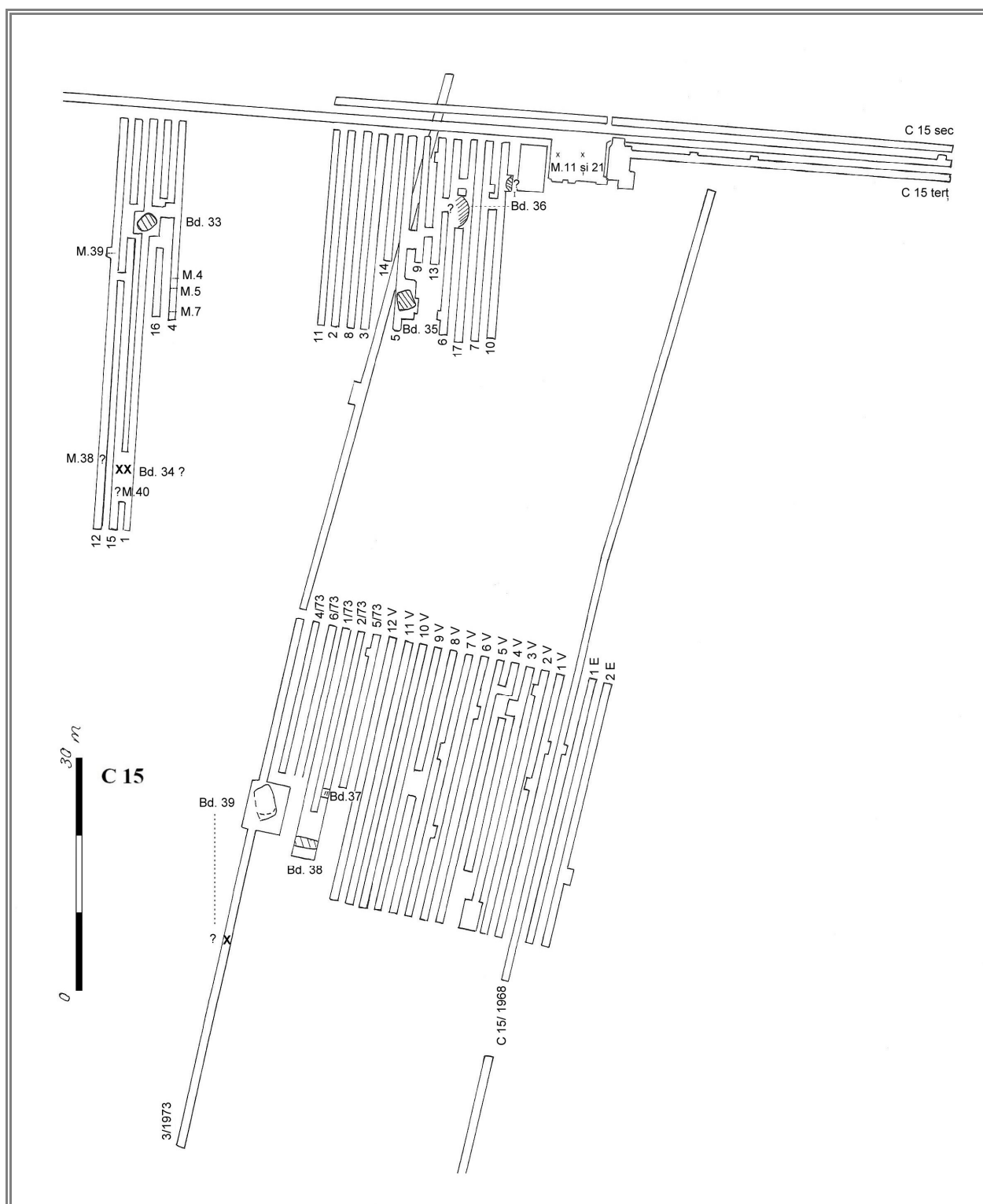
Planșa III. Sectorul C 17 Vest cu bordeiele 11-17.

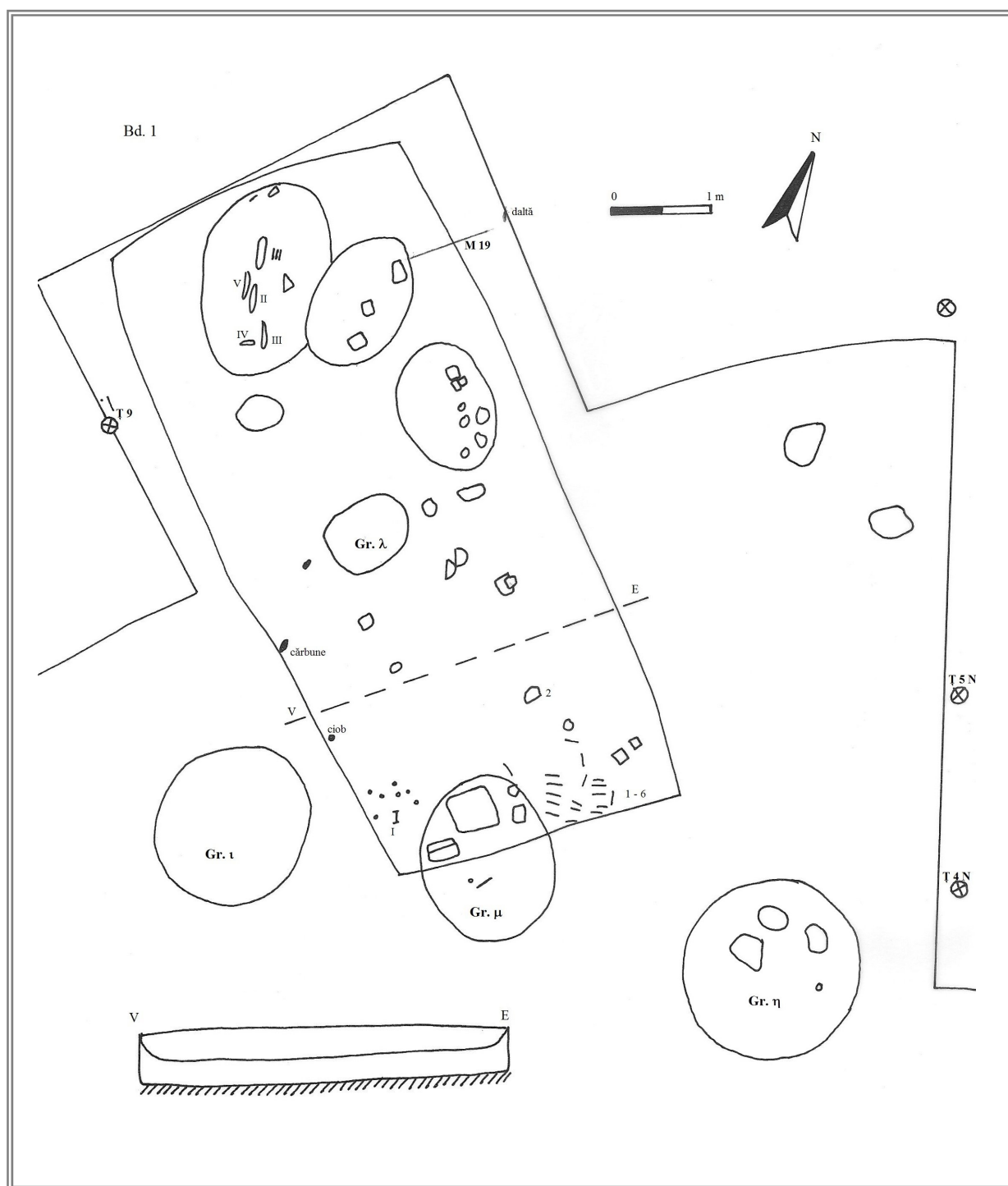
Planșa IV. Sectorul C 17 Est cu bordeiele 18-31.

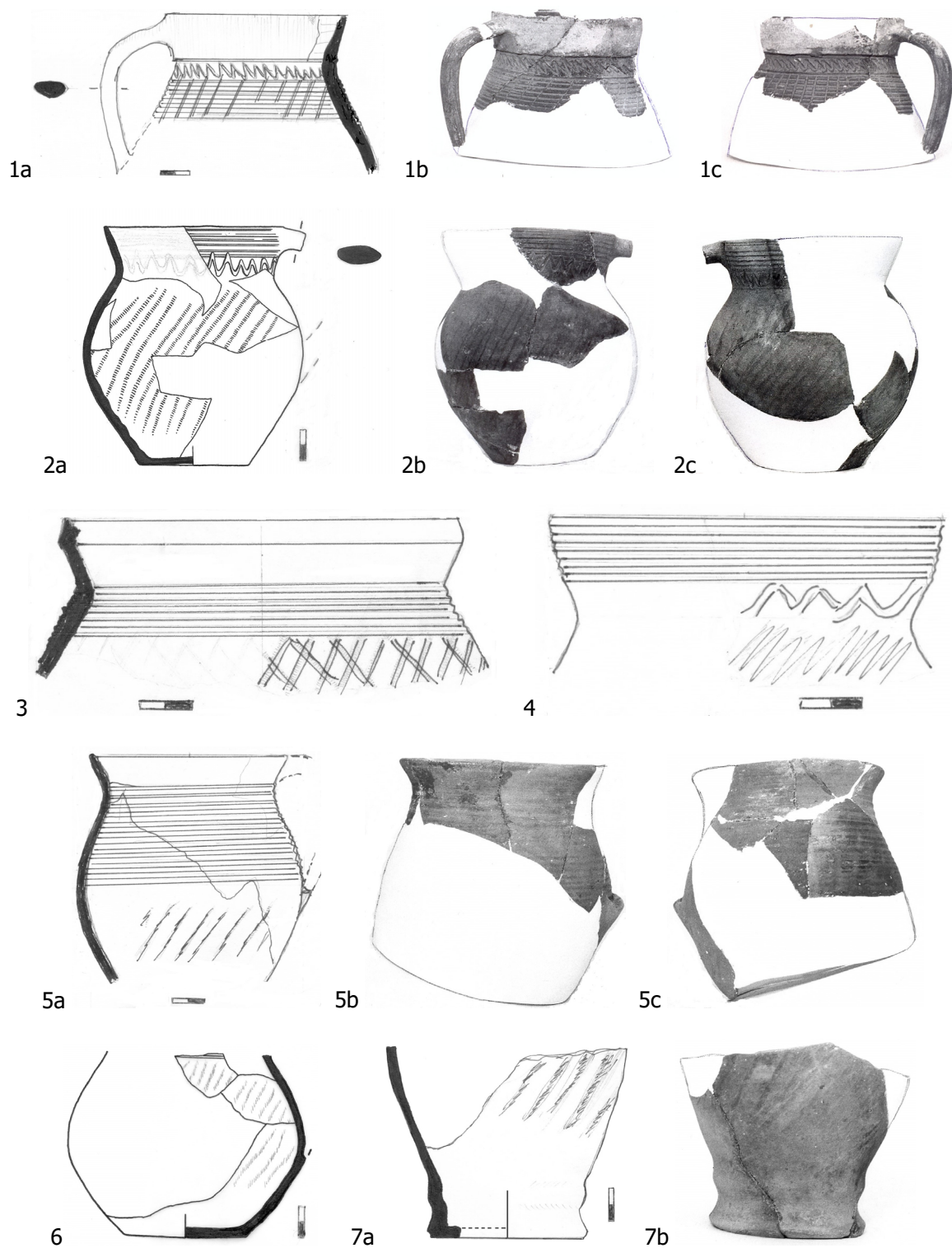
Planșa V. Sectorul C 12 cu bordeiul 32.

Planșa VI. Sectorul C 15 cu bordeiele 33-39.

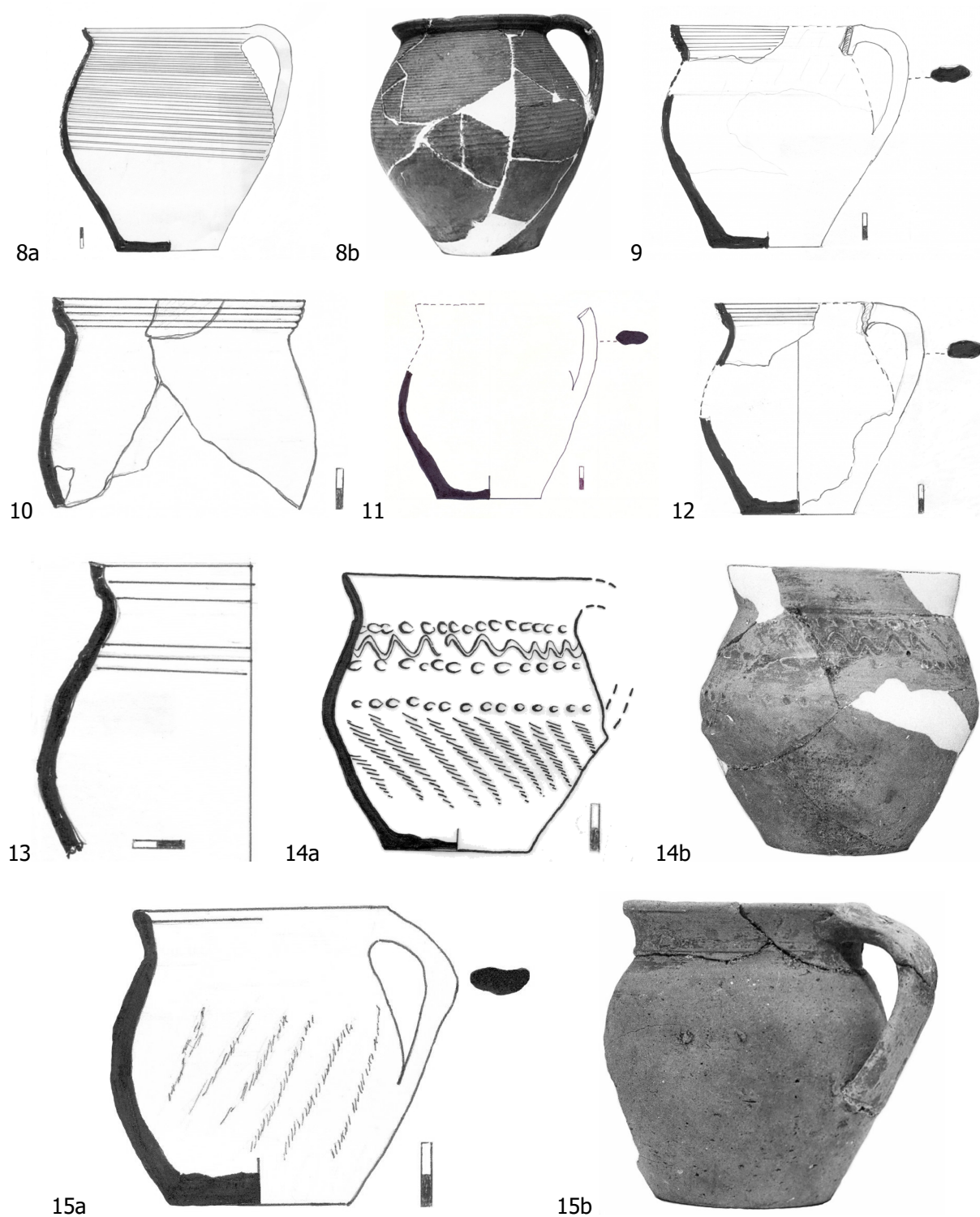

Planșa VII. Bordeiul 1. Plan și profil.

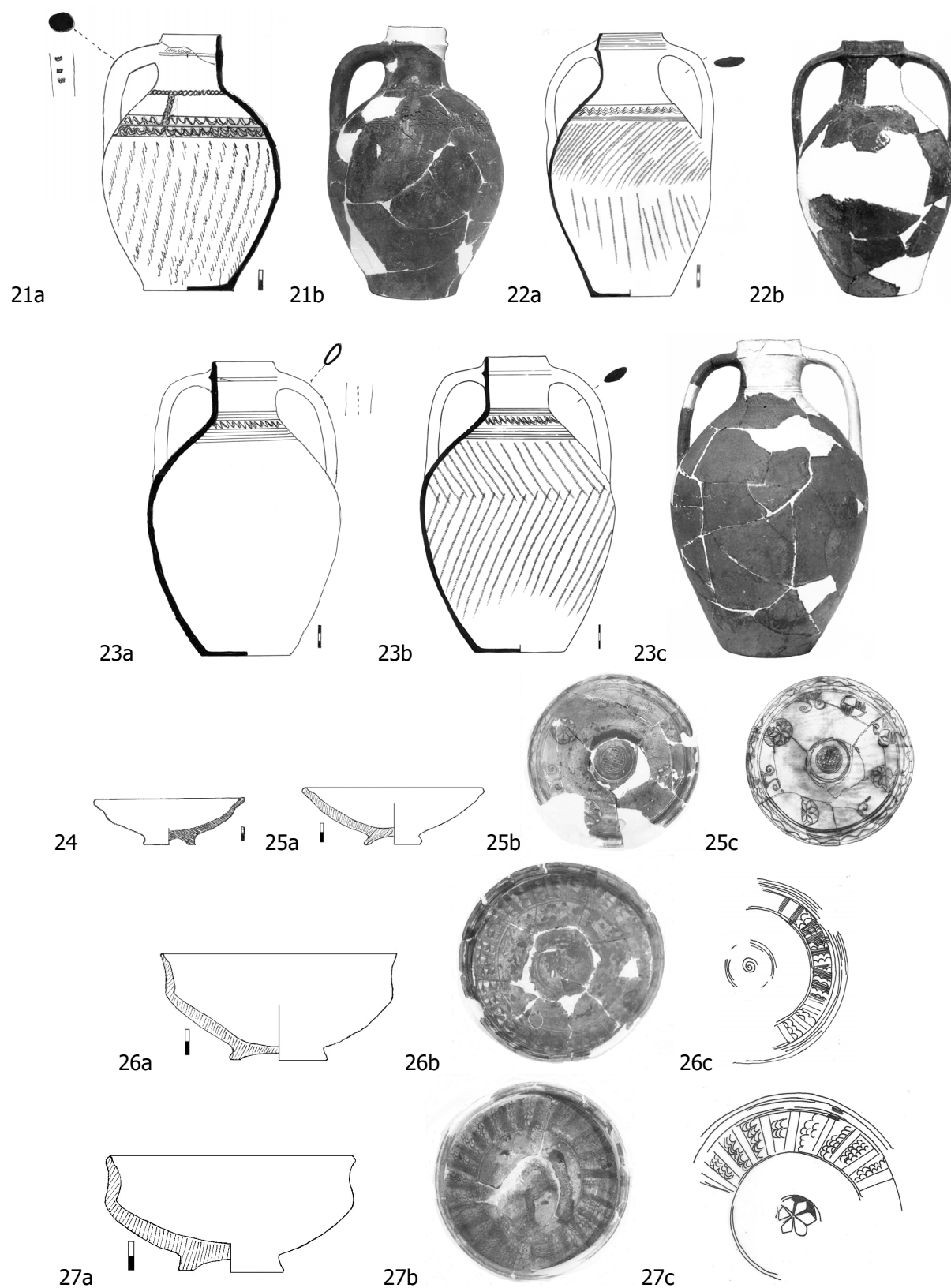
Planșa VIII. Bordeul 1. Oale cu toartă (1-7).

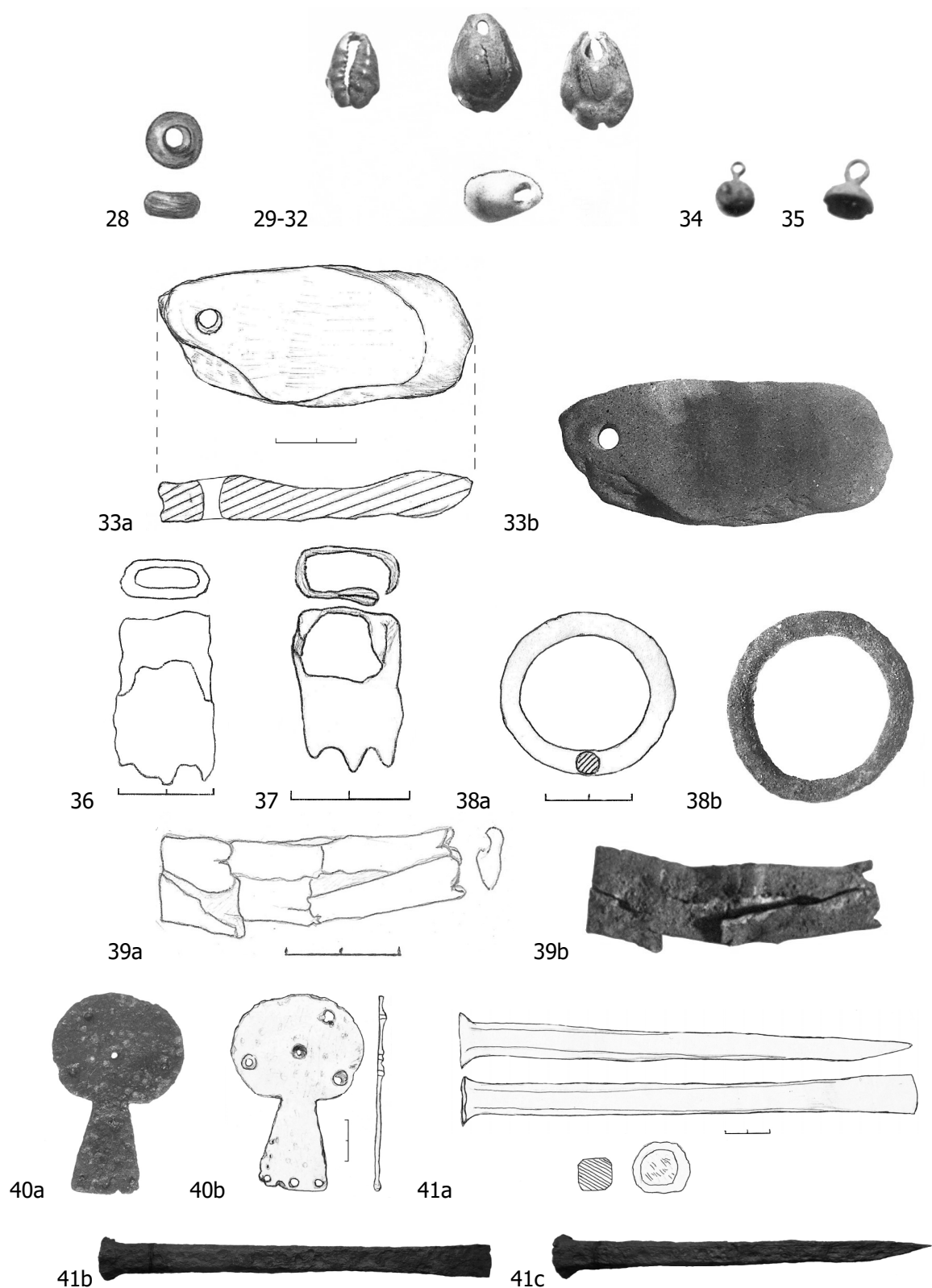

Planșa IX. Bordeiul 1. Oale cu toartă (8-15).

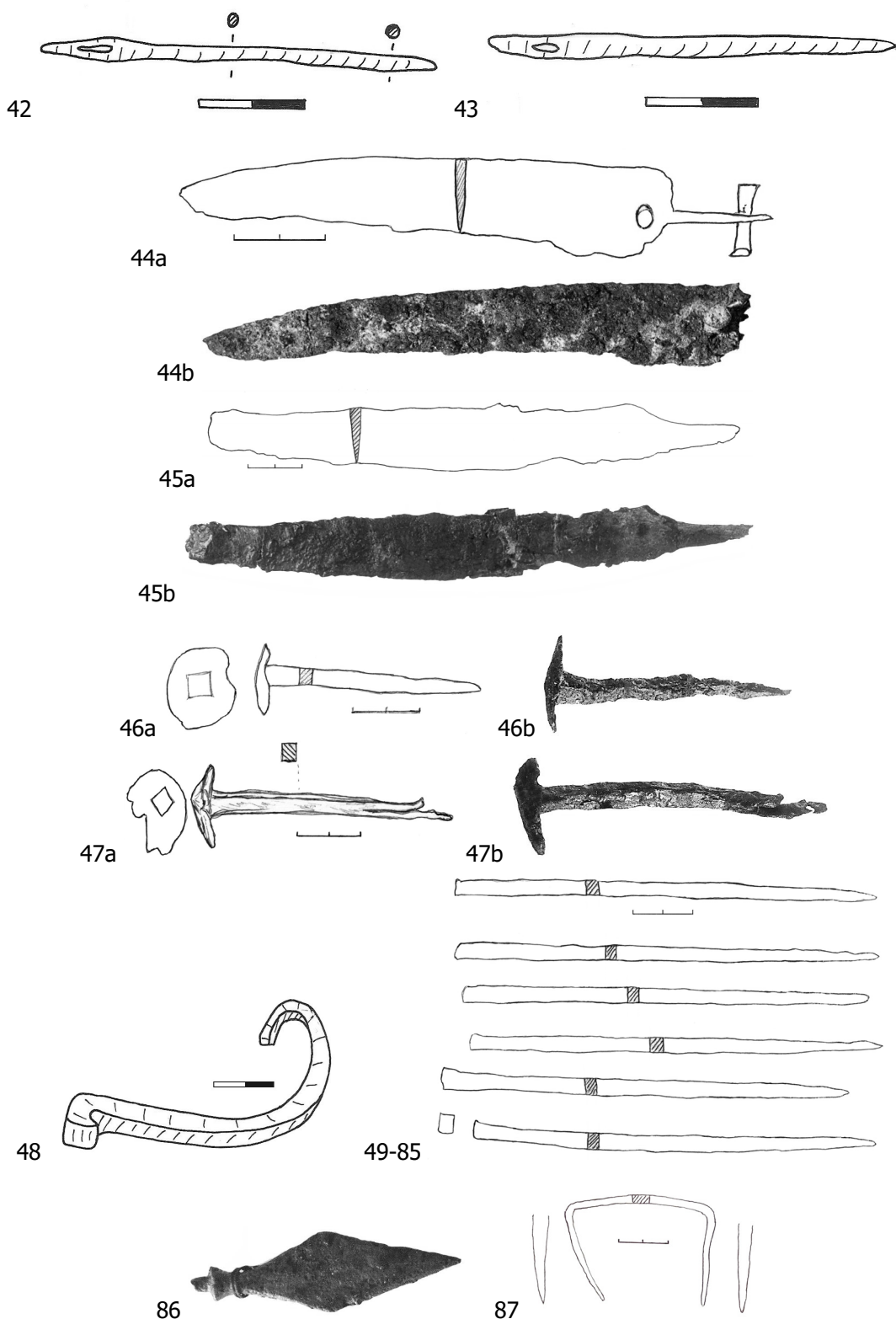

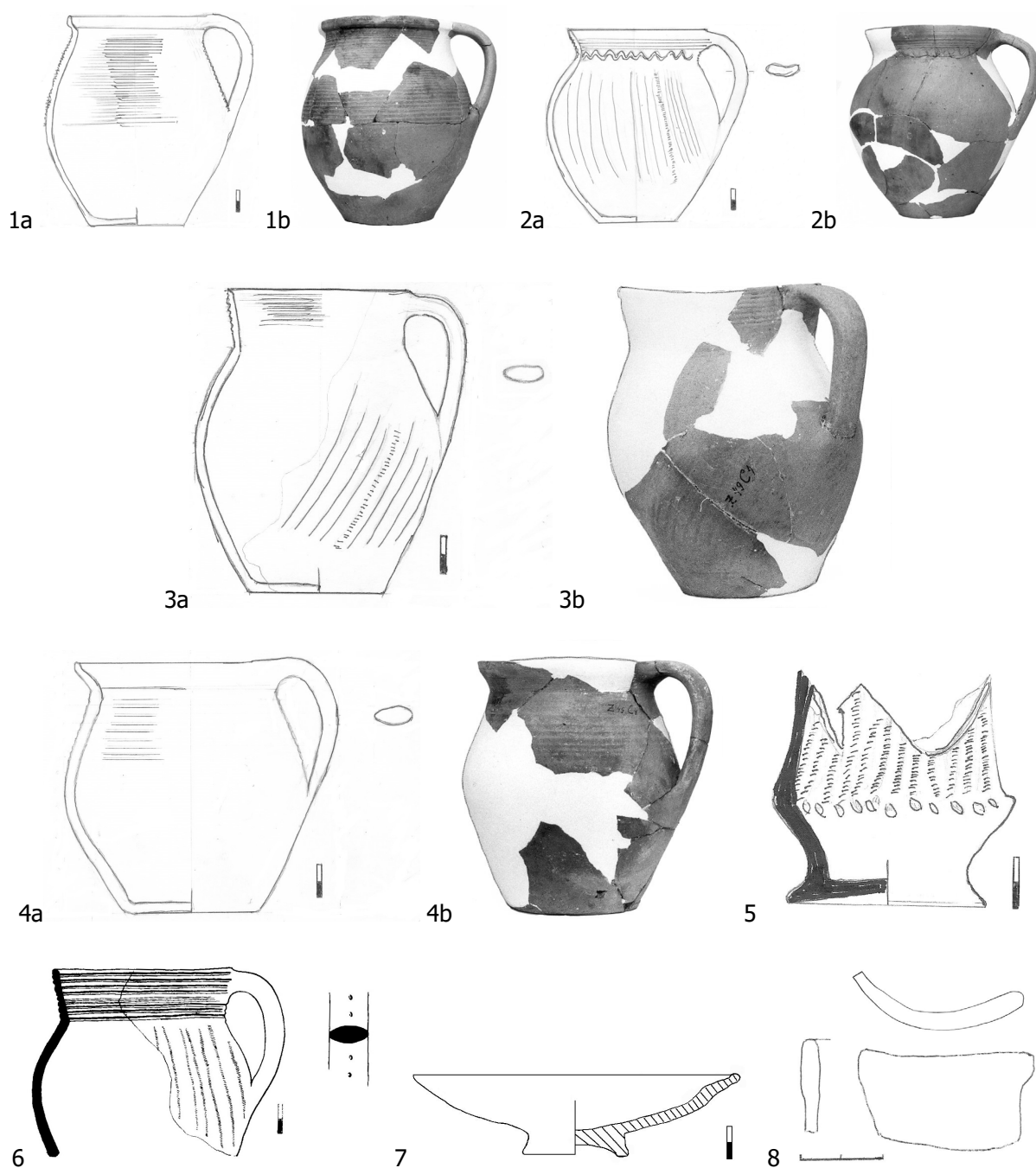
Planșa X. Bordeiul 1. Ulcioare (21-23), farfurii (24, 25) și străchini (26, 27).

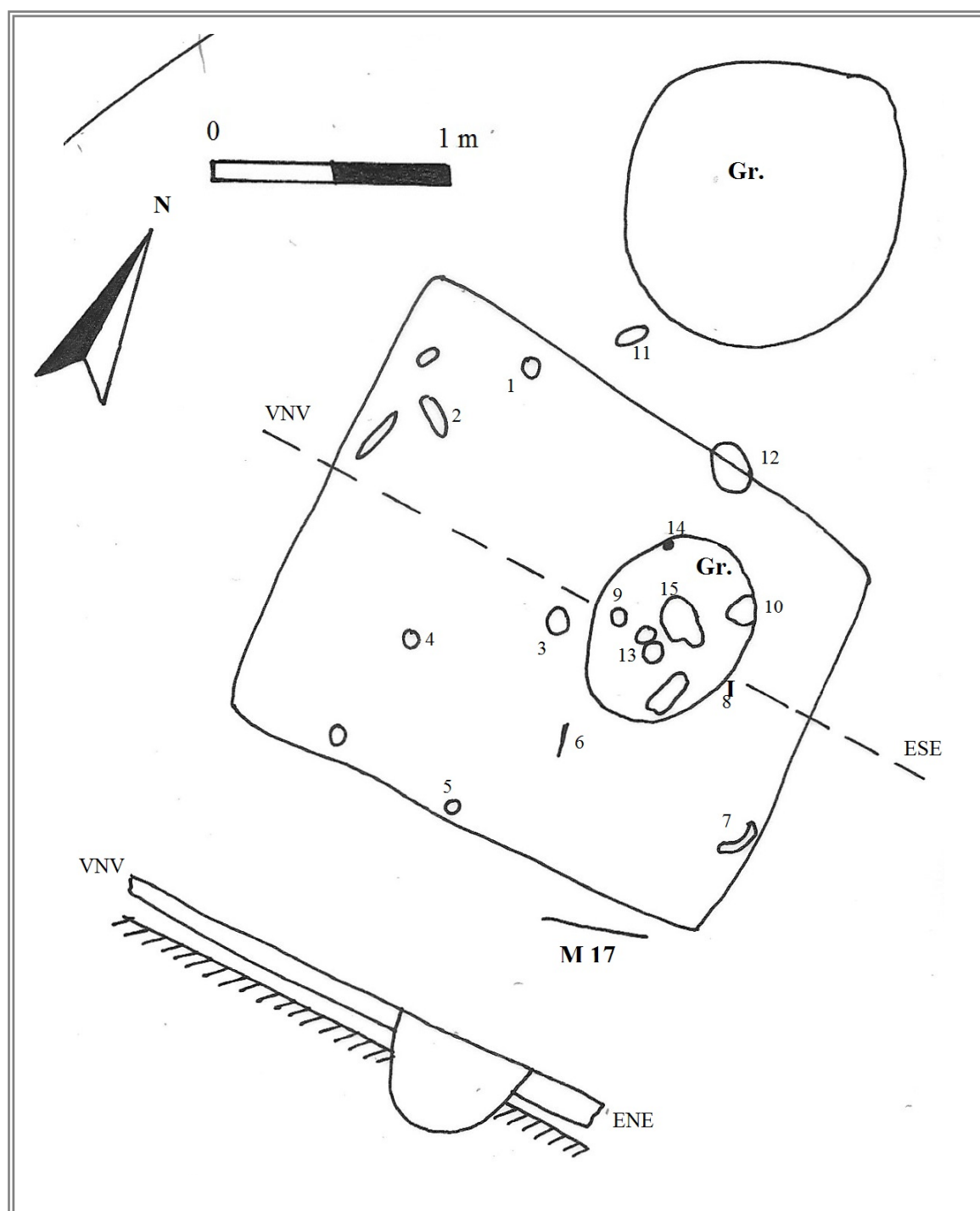
Planșa XI. Bordeiul 1. Mărgea din sticlă (28), podoabe din scoică (29-32), cute din piatră (33), butoni din bronz (34, 35), tindeche din fier (36, 37), verigă din fier (38), tablă din fier (39), aplică din fier (40) și daltă din fier (41).

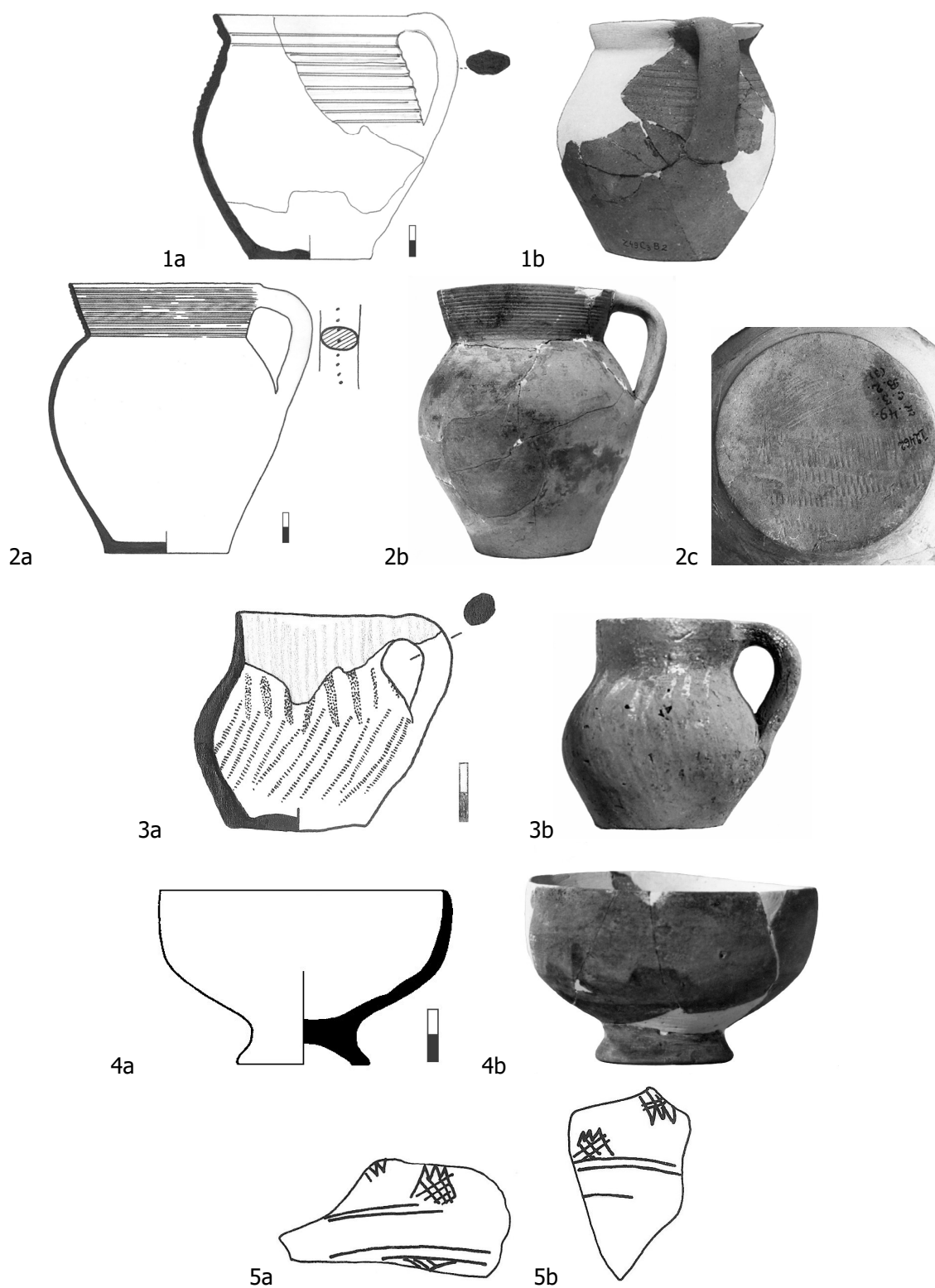
Planșa XII. Bordeii 1. Piese din fier : ace de cusut (42, 43), cuțite (43-45), cuie-piron (46-48), dinți de darac (49-85), vârf de săgeată (86), scoabă (87).

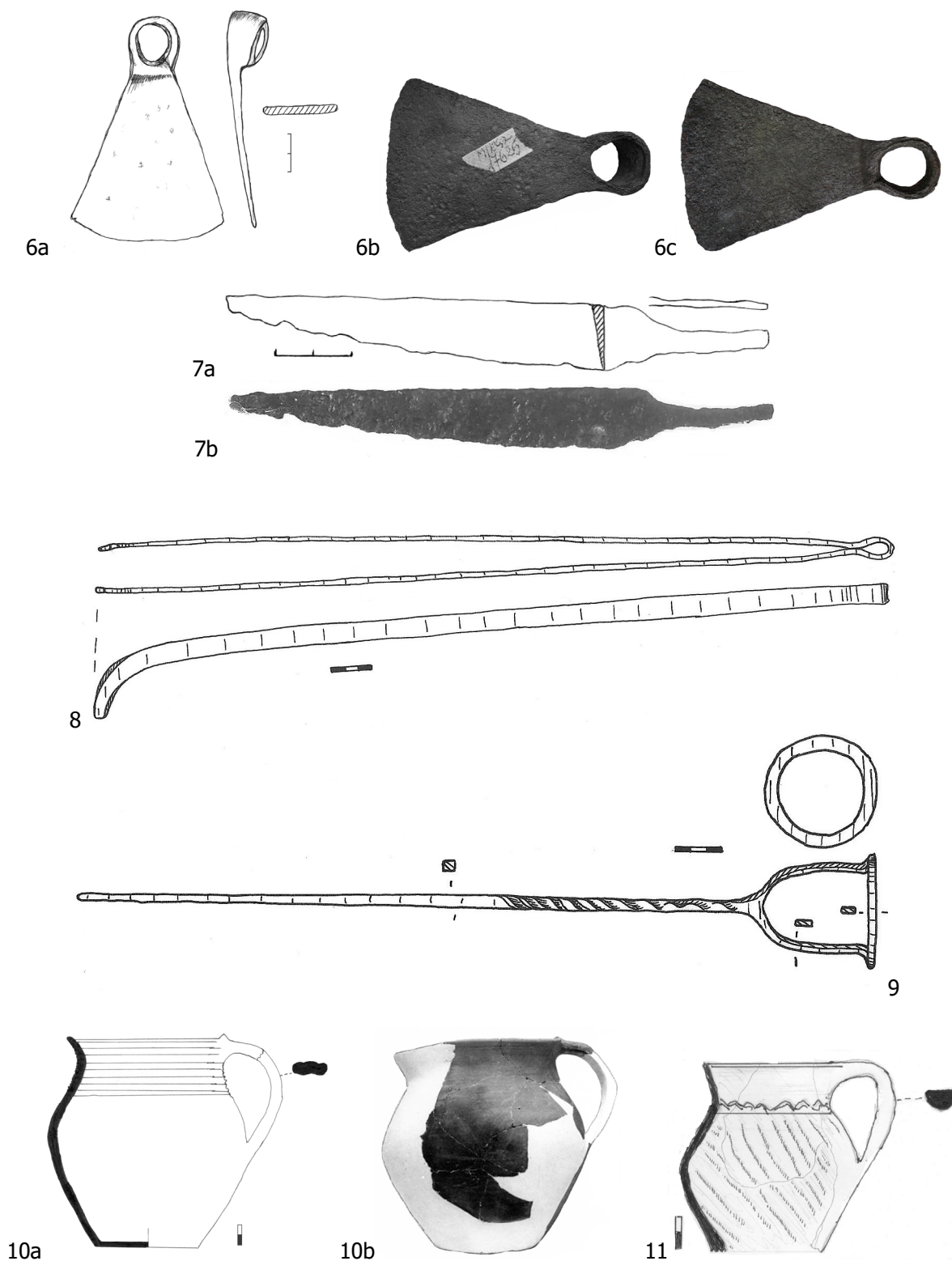
Planșa XIII. Bordeiul 1 bis. Oale cu toartă (1-4, 6), cană (5), strachină (7), ulică (8).

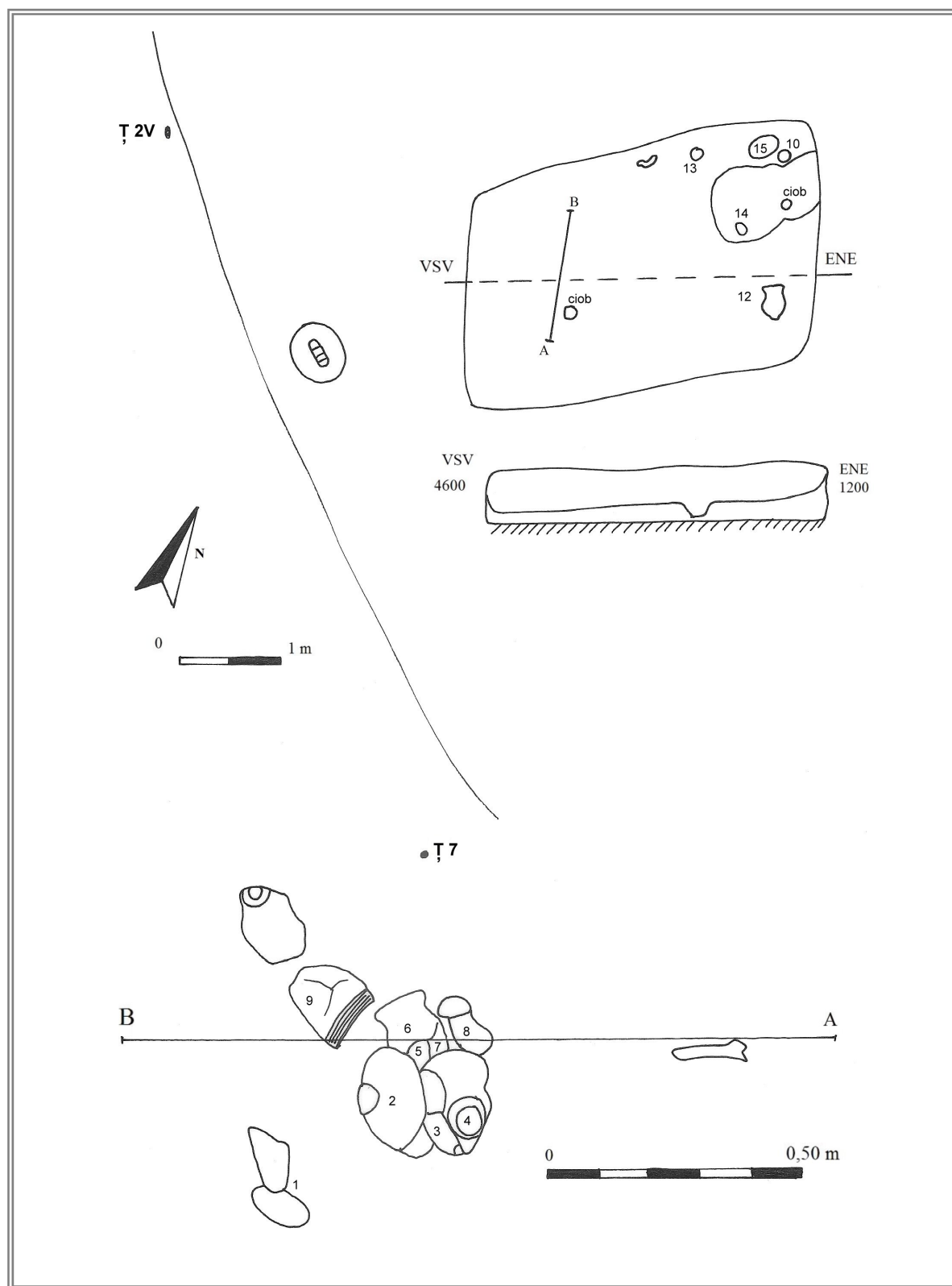
Planșa XIV. Bordeiul 2. Plan și profil.

Planșa XV. Bordeii 2. Oale cu toartă (1, 2), ulică (3), cupă cu picior (4), buză de strachină smălțuită (5).

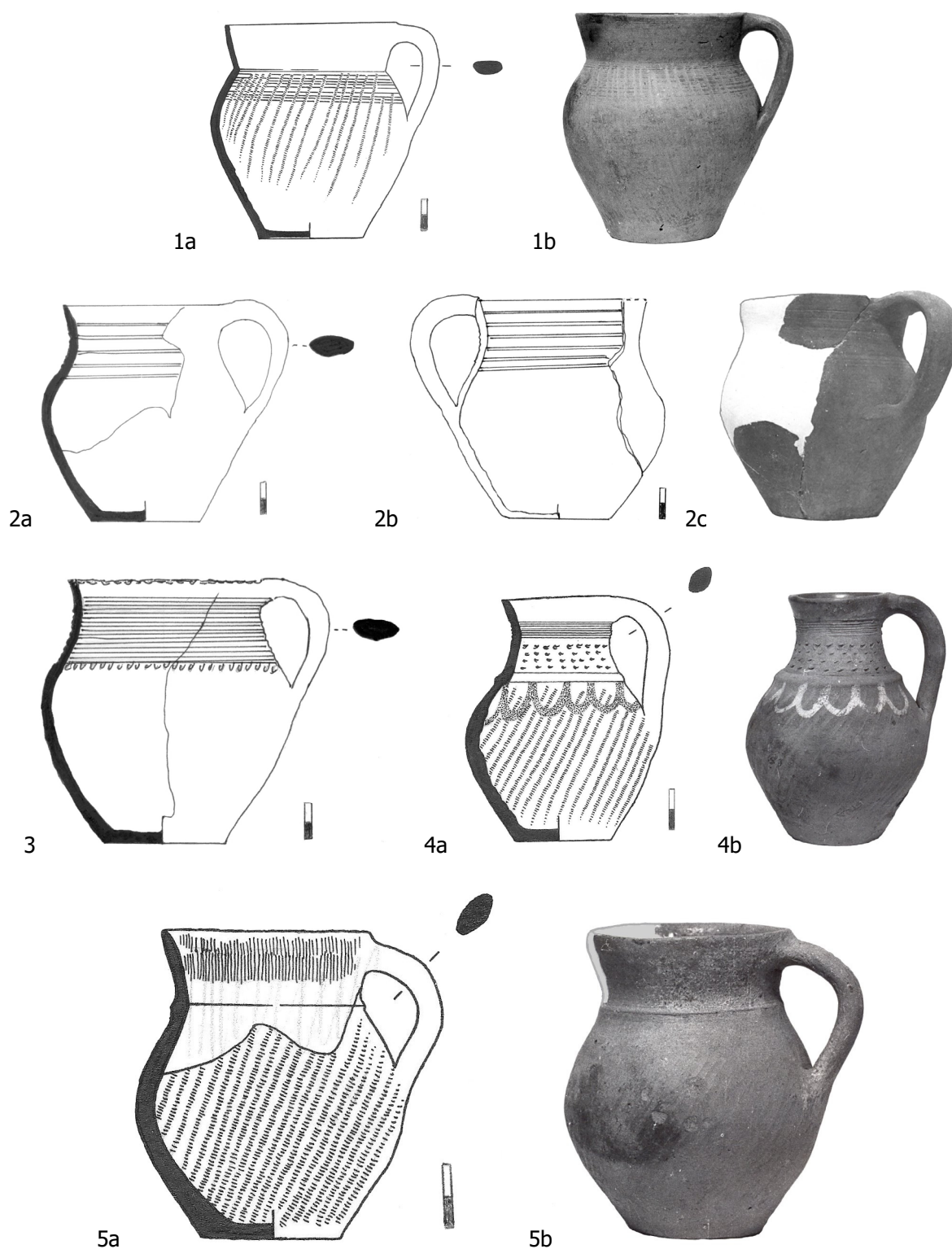

Planșa XVI. Bordeiul 2. Săpăligă (6), cuțit (7), clește-vătrai (8), danga (9), oale cu toartă (10, 11).

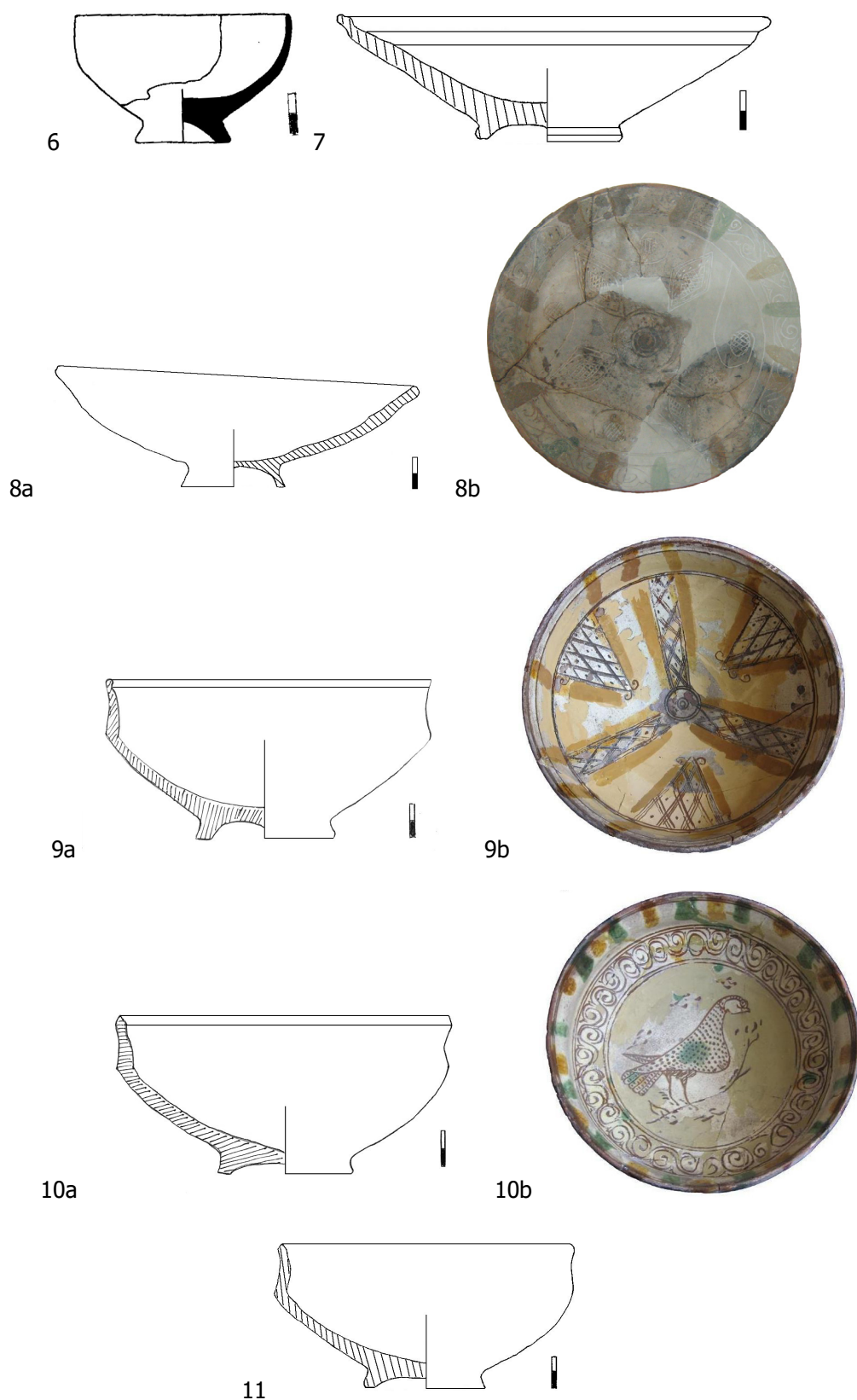

Planșa XVII. Bordeiul 3. Plan și profil.

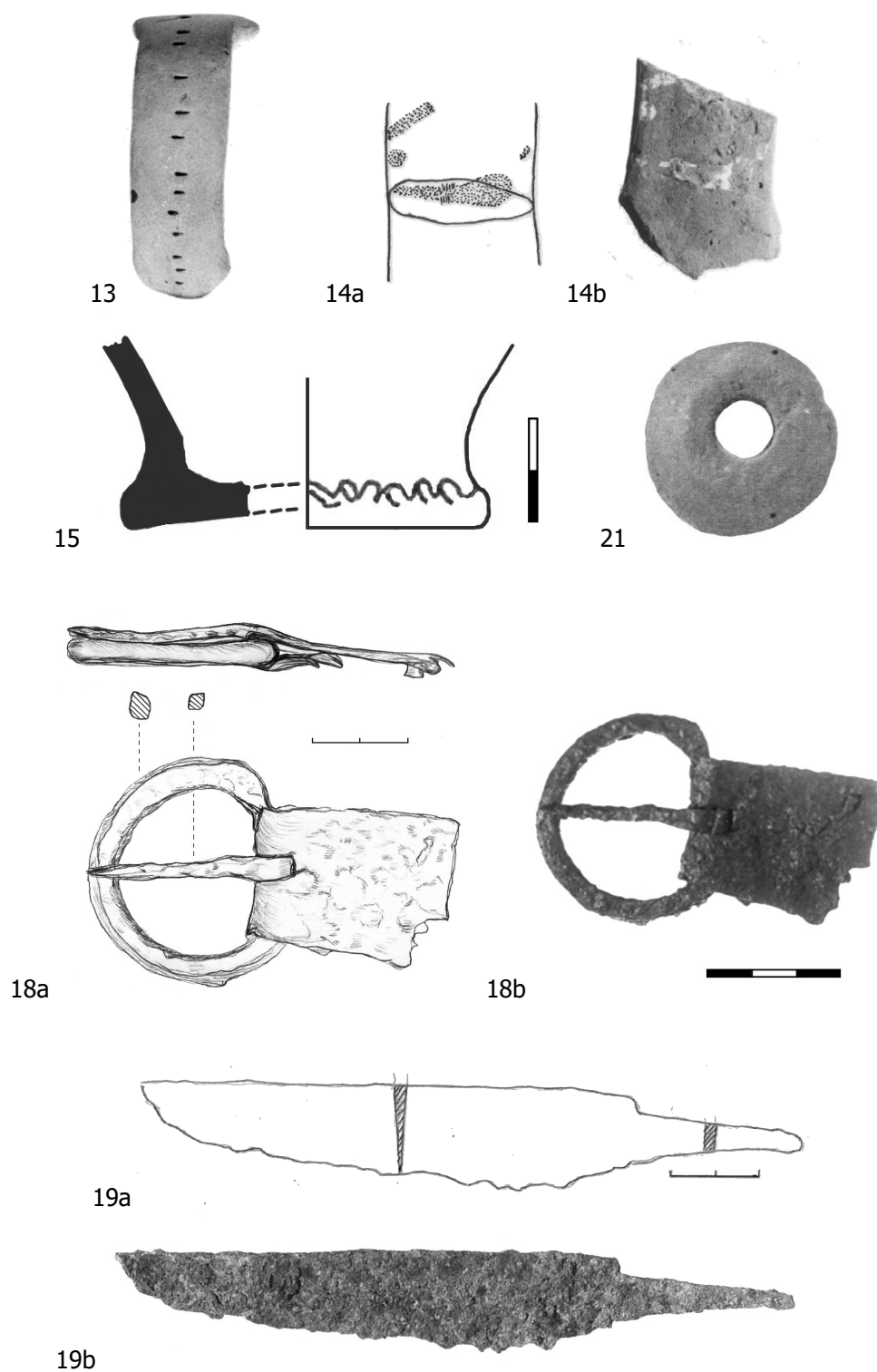

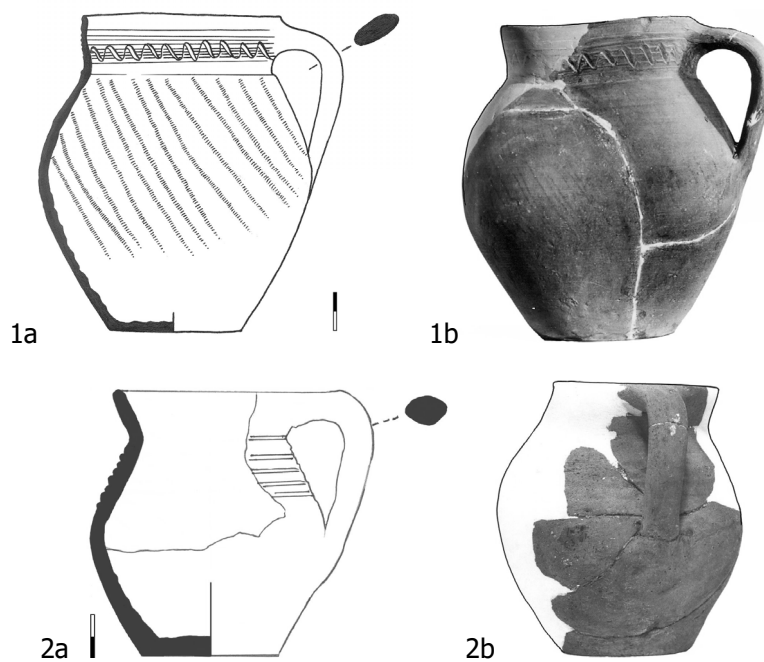
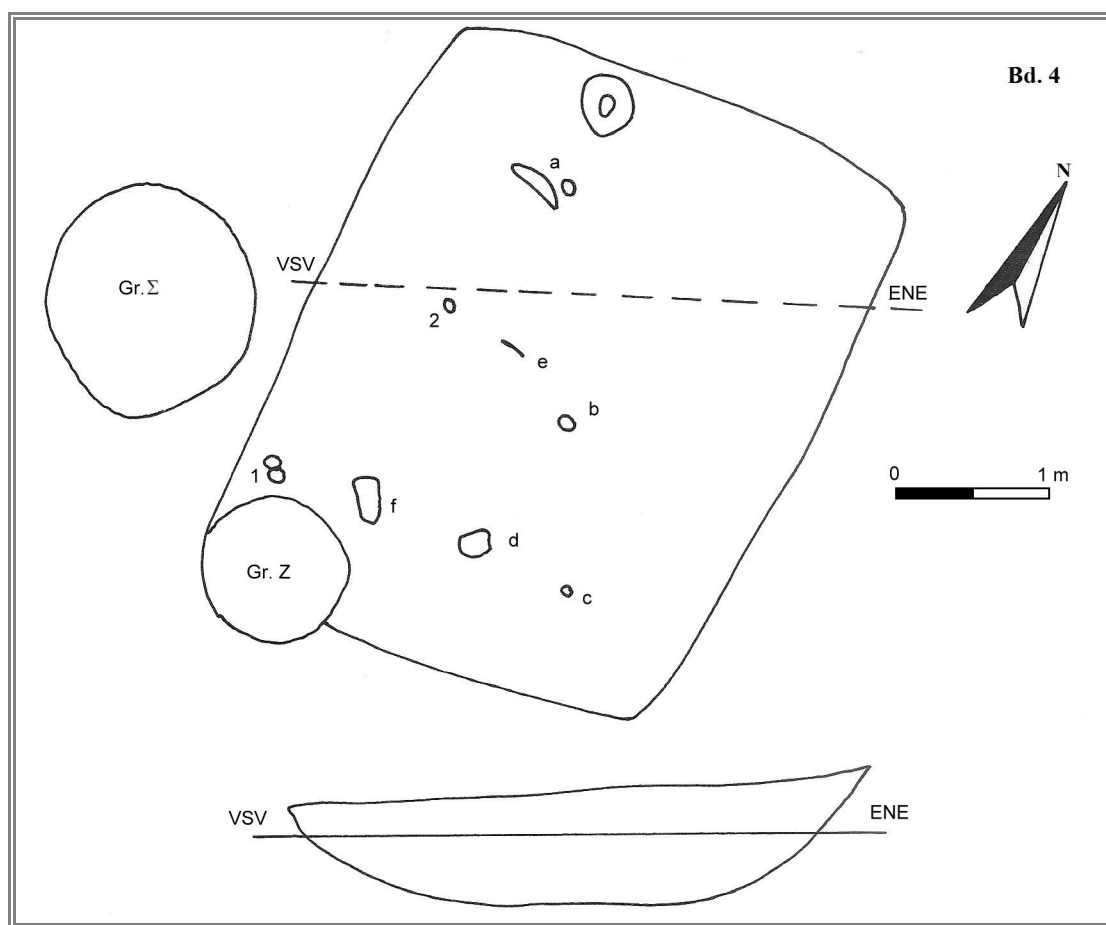
Planşa XVIII. Bordeiul 3. Oale cu toartă (1-5).

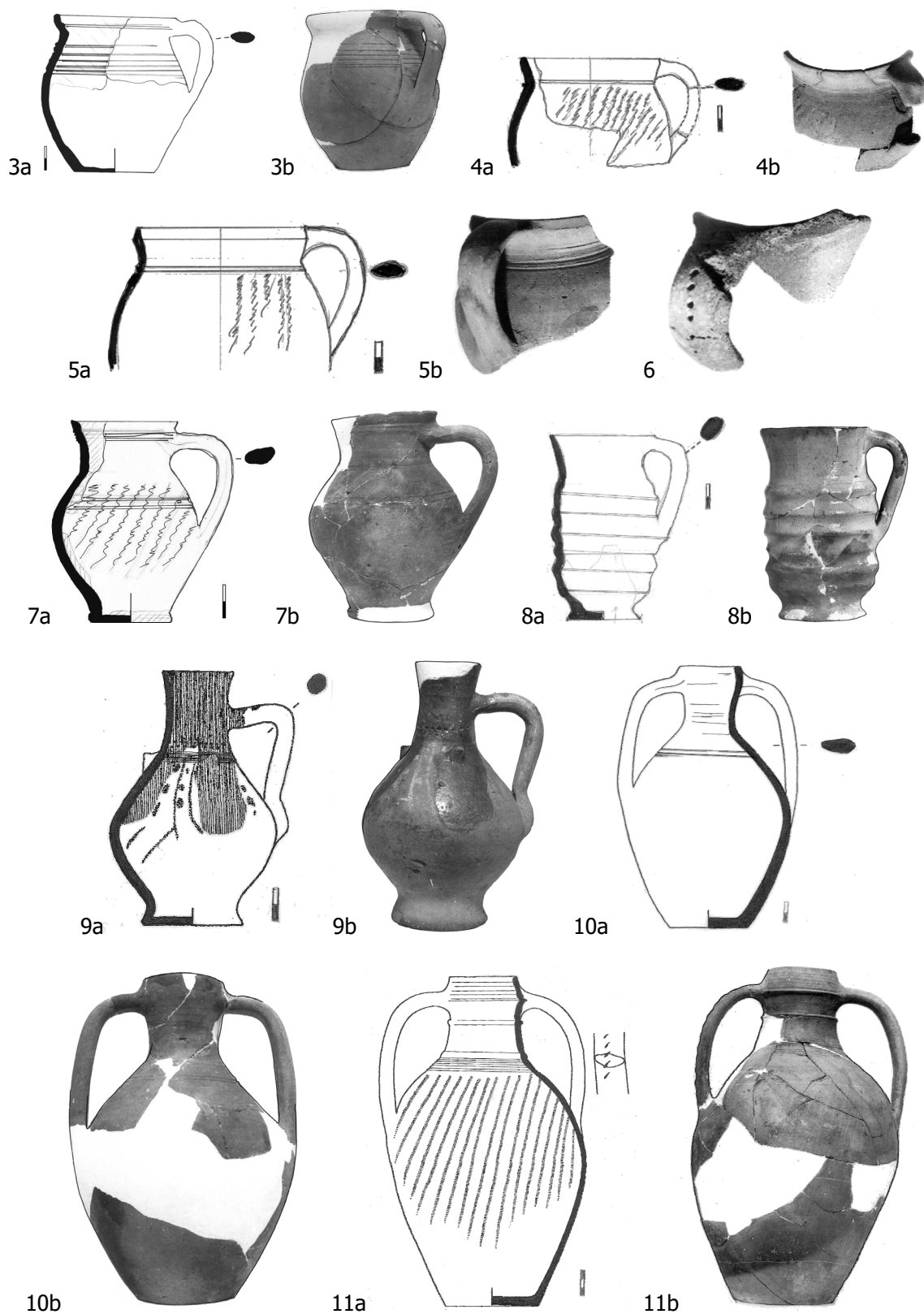
Planșa XIX. Bordeiul 3. Cupă (6), farfurii (7, 8), străchini smălțuite (9-11).

Planșa XX. Bordeiul 3. Torți de oală (13, 14), fund de vas (15), cataramă (18), cuțit (19), fusaiolă (21).

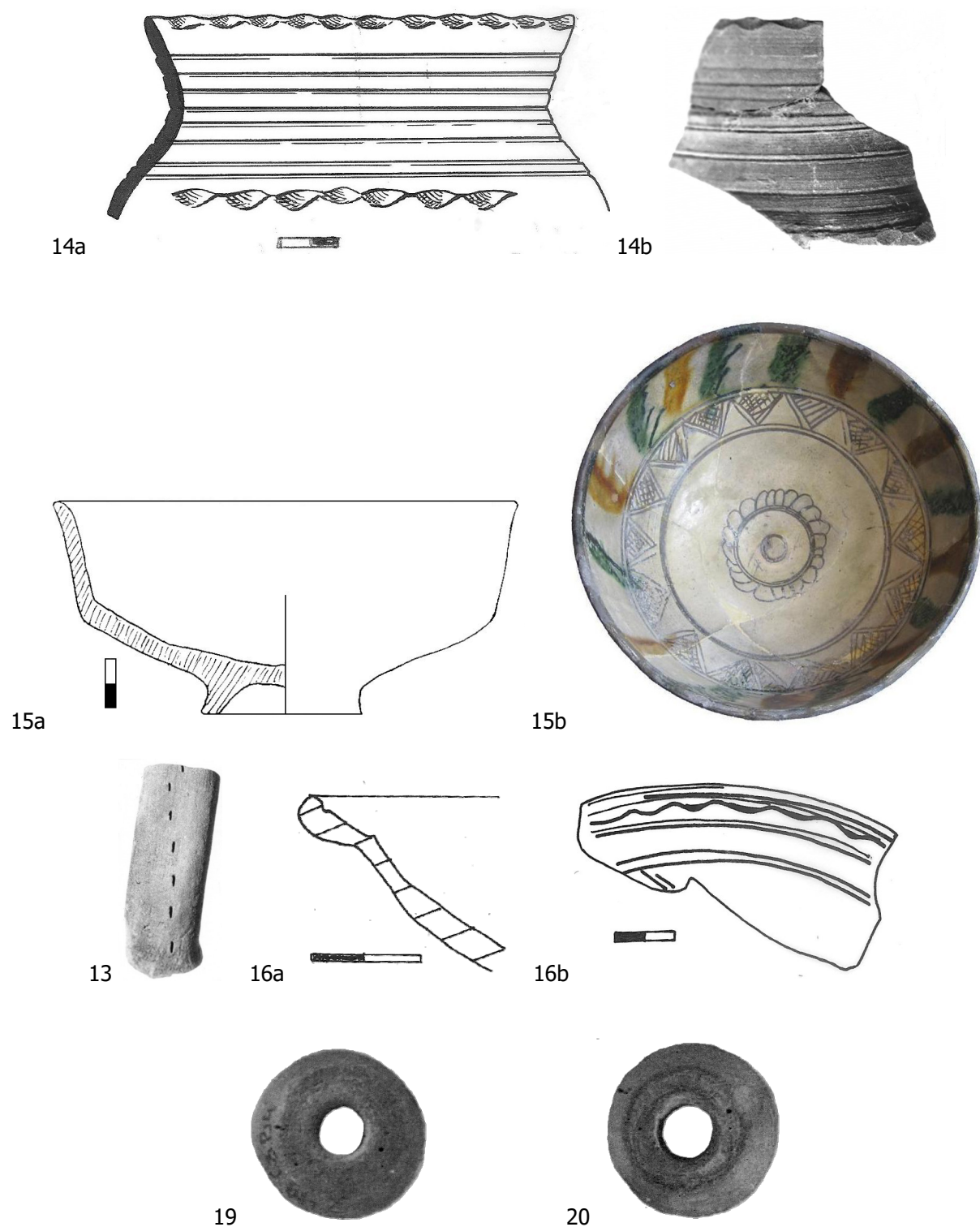

Planșa XXI. Bordeiul 4. Plan și profil, oale cu toartă (1, 2).

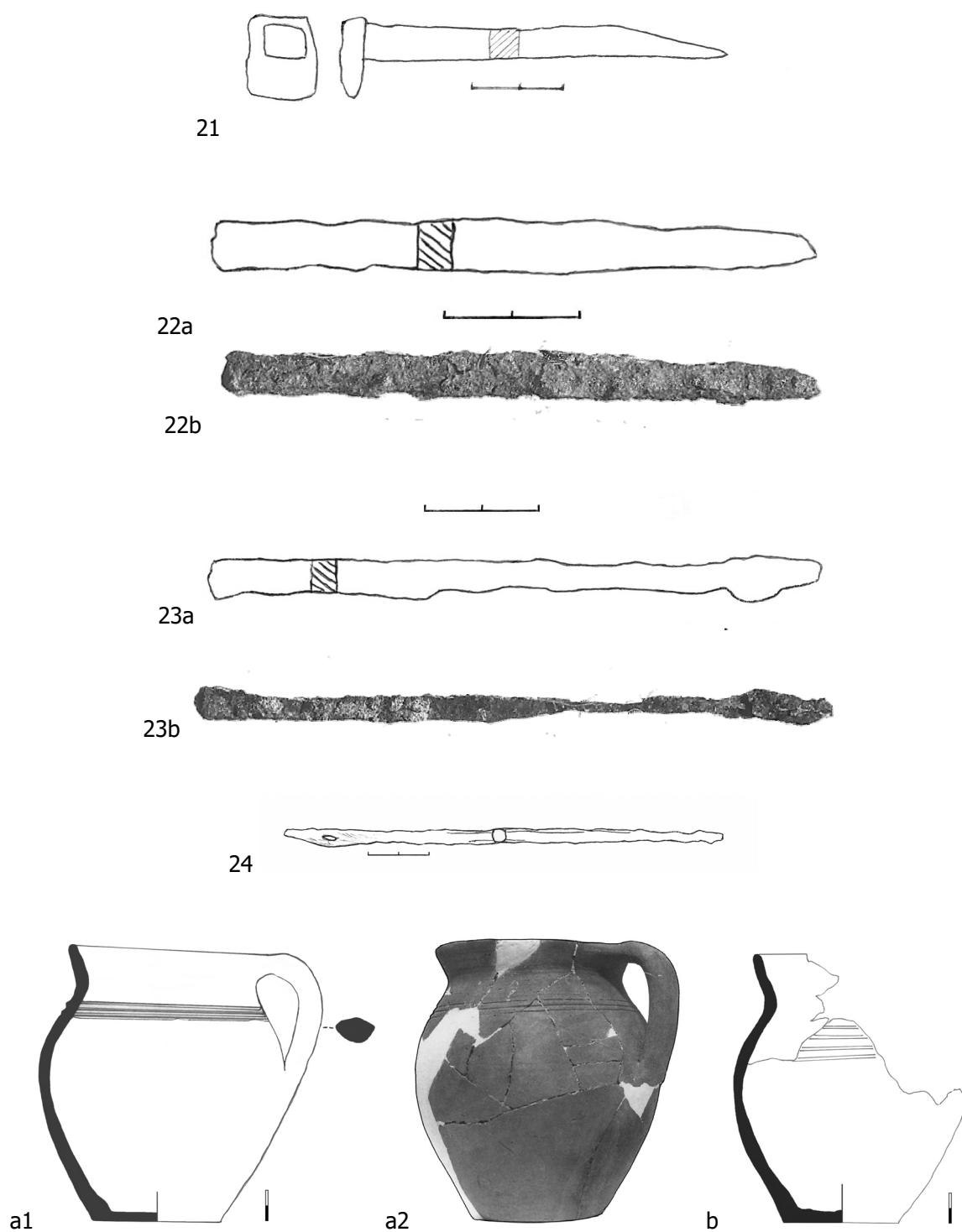

Planșa XXII. Bordeiul 4. Oale cu toartă (1-7), cană (8), ulcioraș (9), ulcioare (10, 11).

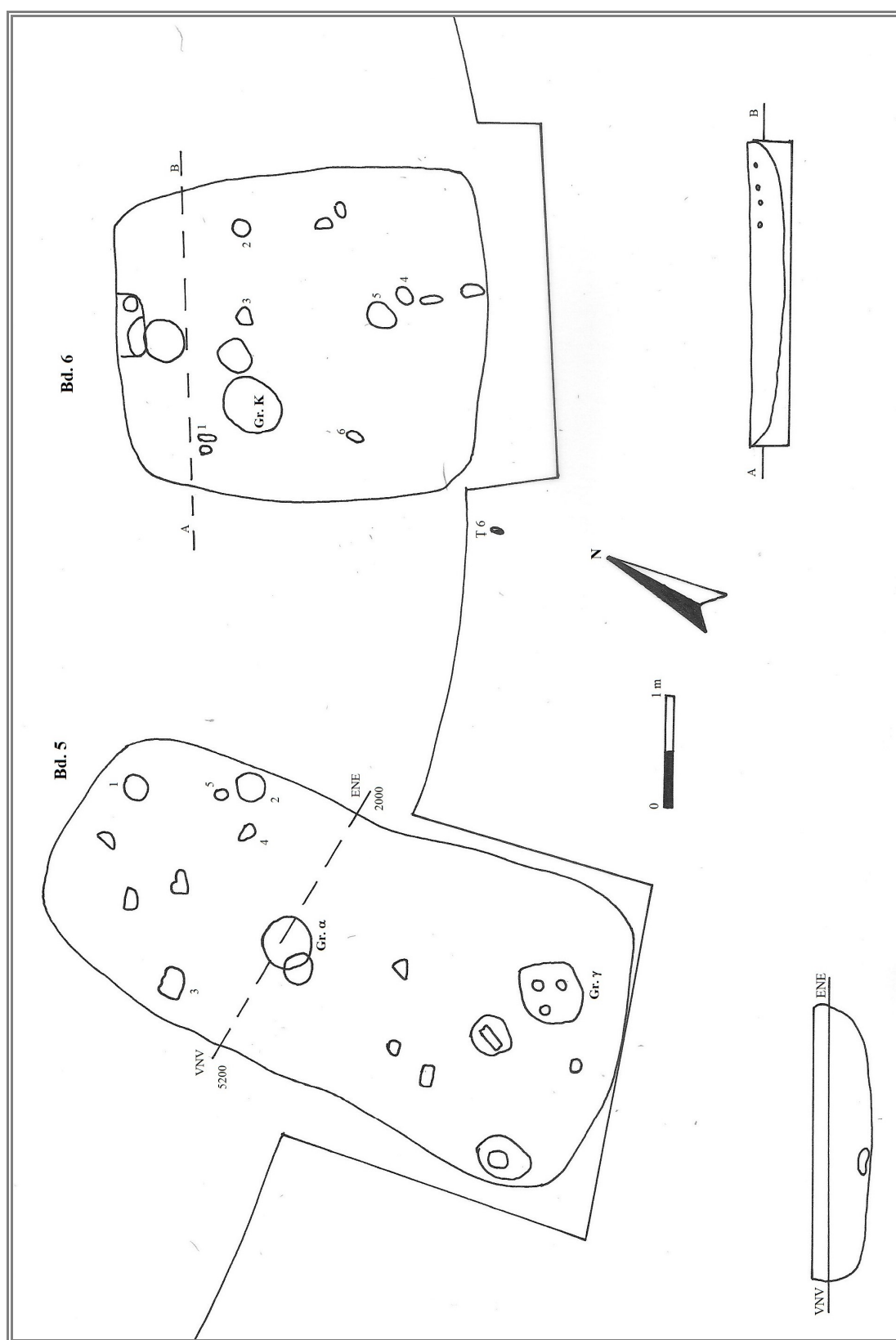

Planșa XXIII. Bordeiul 4. Toartă de oală (13), oală mare de provizii (14), străchini smălțuite (15, 16), fusaiole (19, 20).

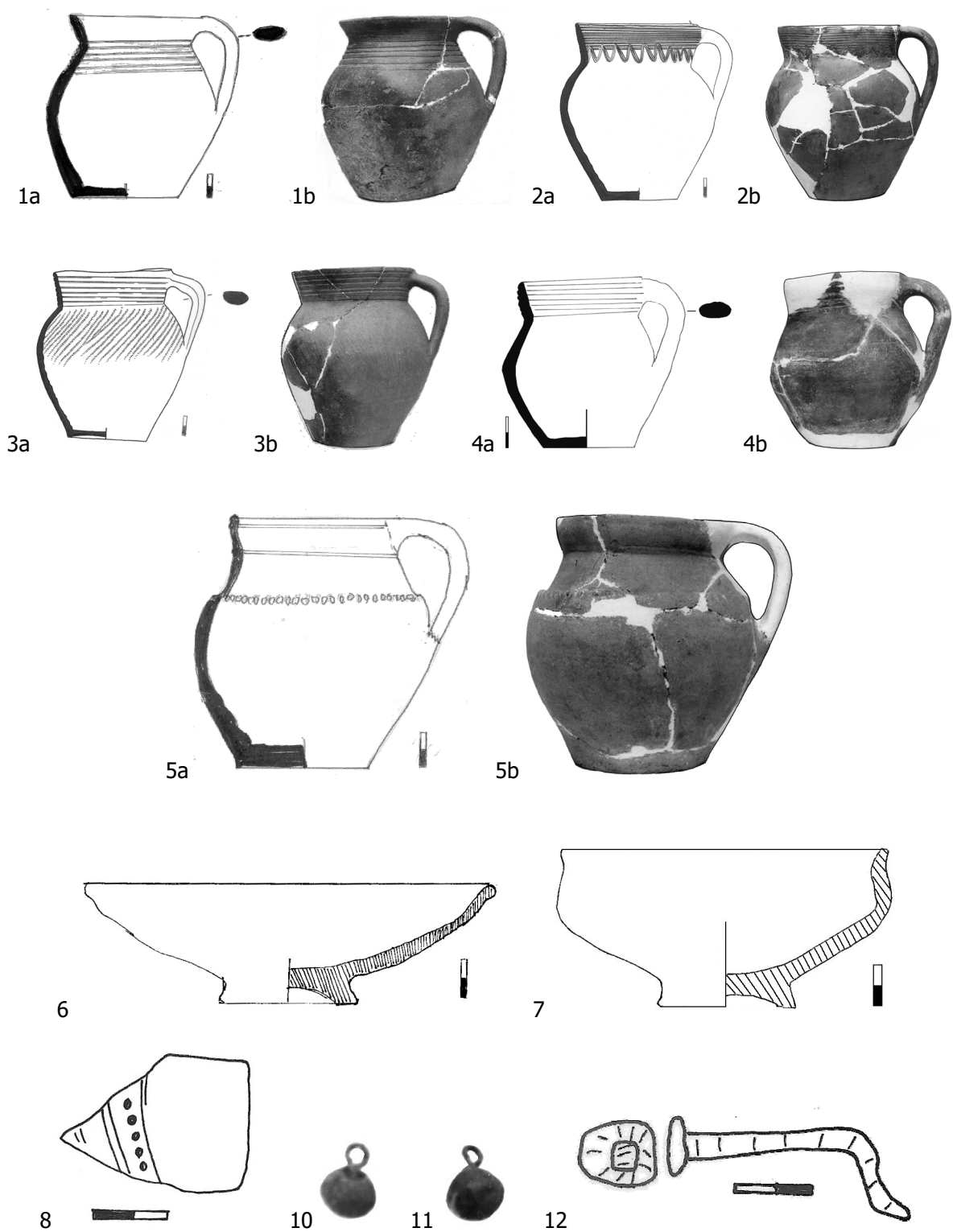

Planșa XXIV. Bordeiu 4 și Groapa z. Piron (21), dinți de darac (22, 23), ac mare de cusut (24), oale cu toartă (a, b).

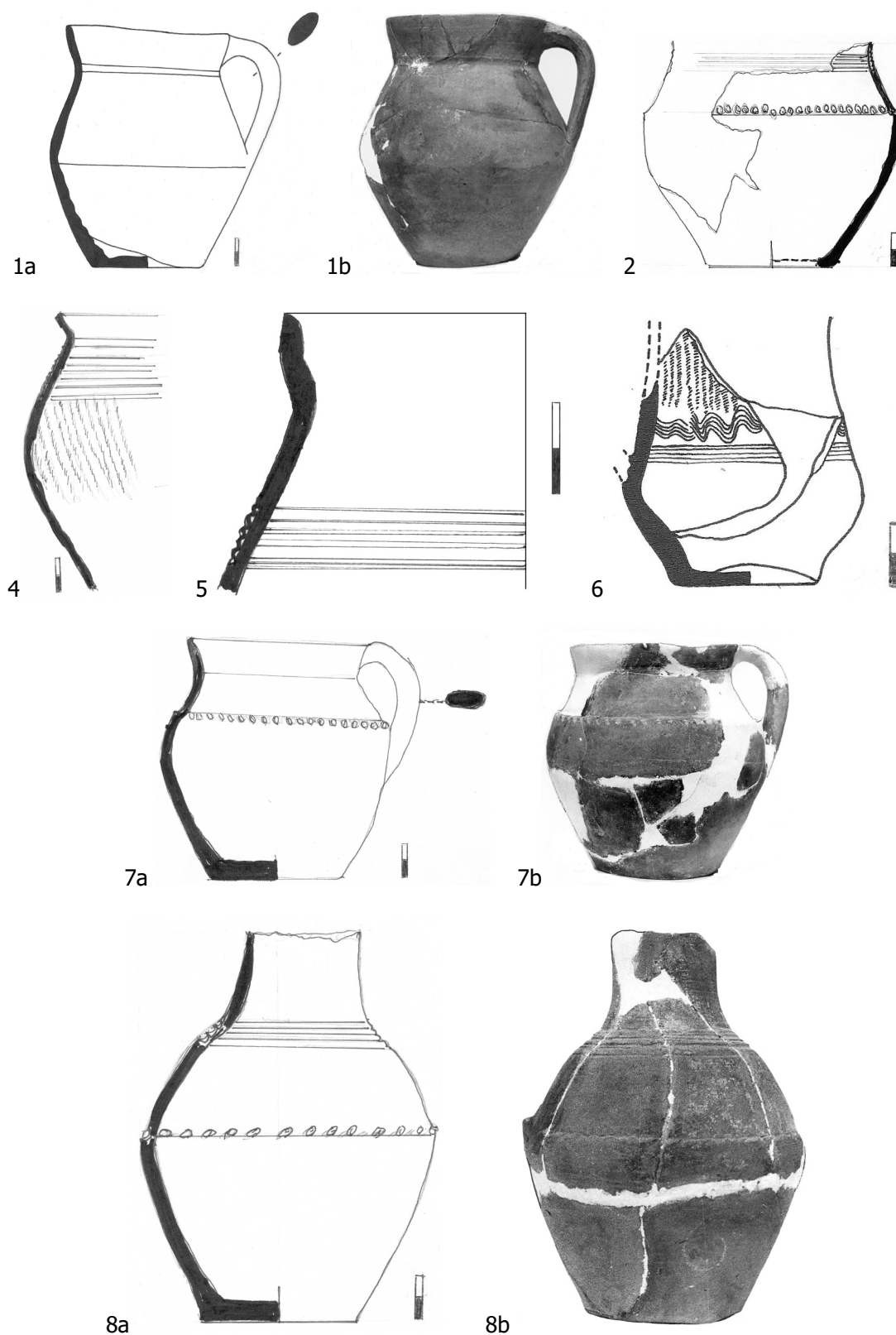

Planșa XXV. Bordeiele 5 și 6. Plan și profil.

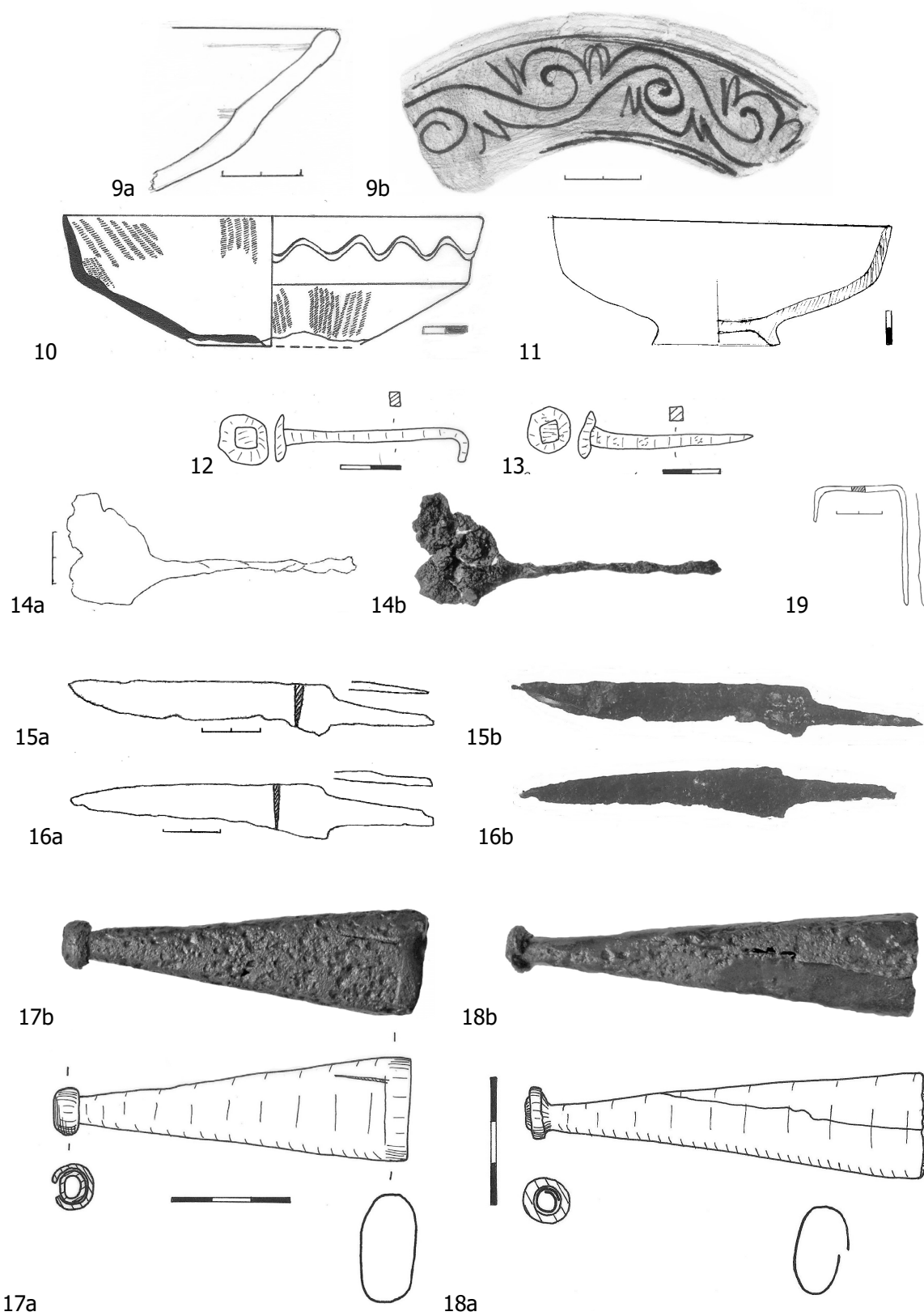

Planșa XXVI. Bordeiul 5. Oale cu toartă (1-5), farfurie (6), strachină (7), farfurie (8), butoni (10, 11), piron (12).

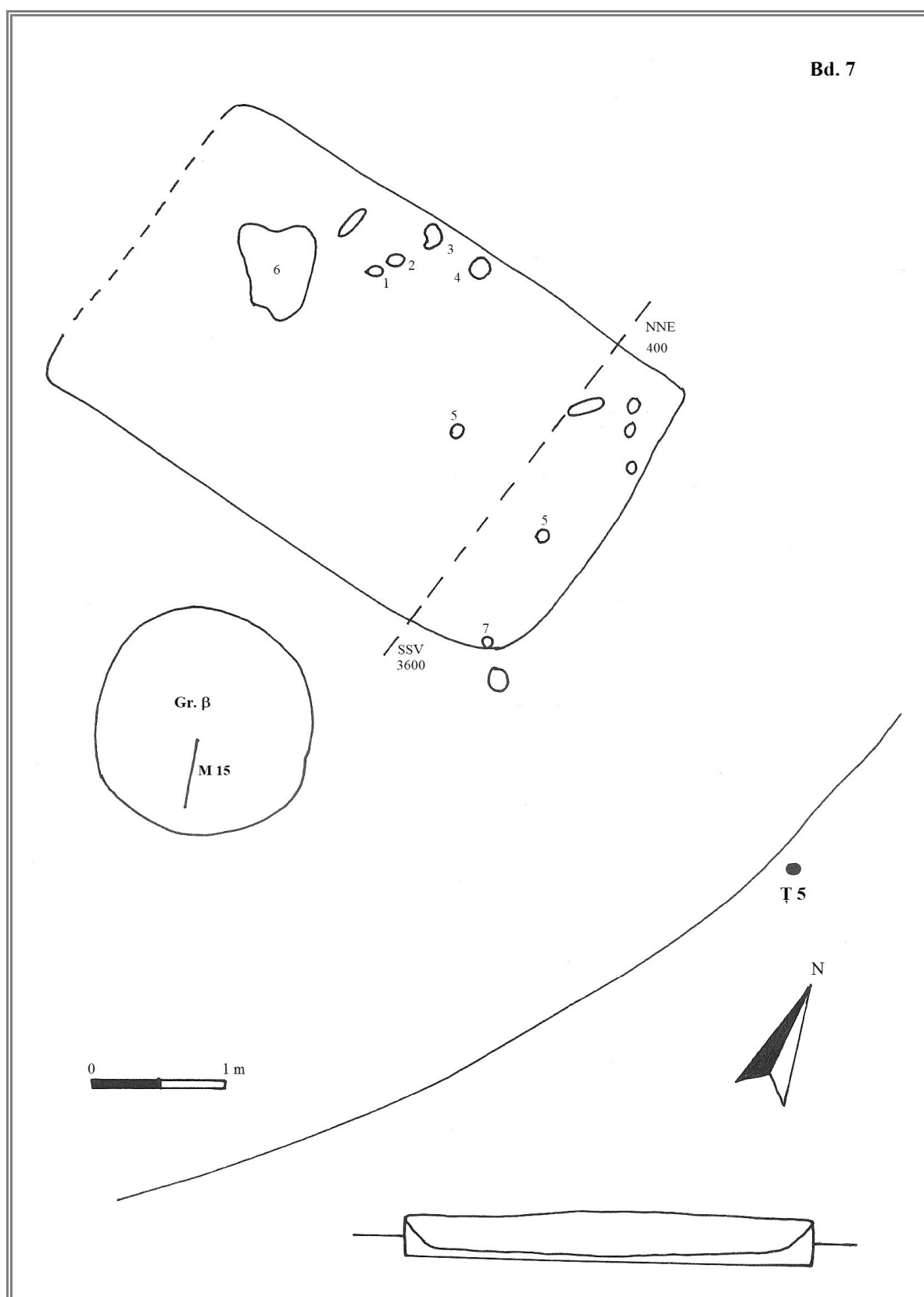
Planșa XXVII. Bordeiul 6. Oale cu toartă (1, 2, 4, 5), cană-pahar (6), ulcă (7), ulcior (8).

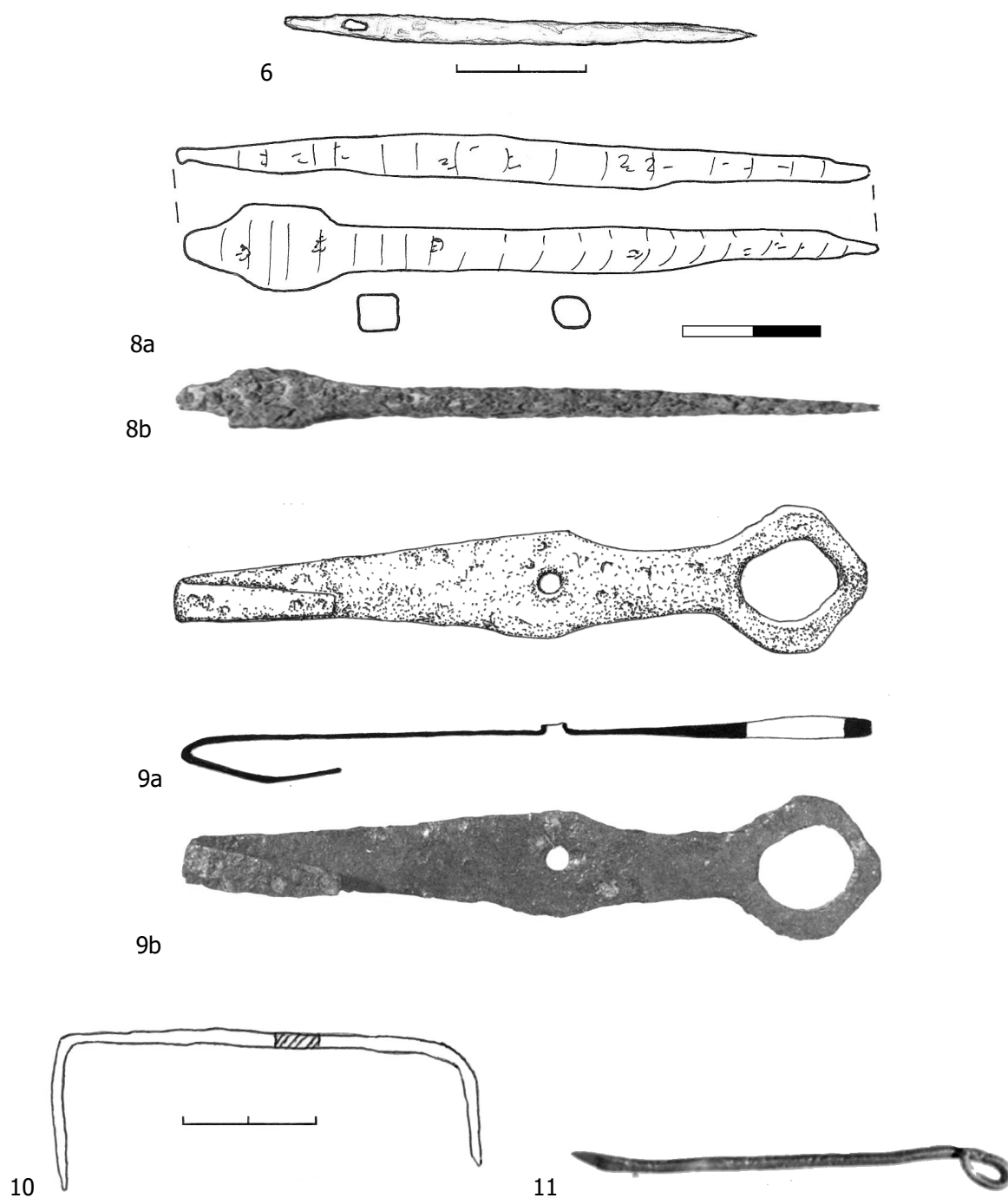
Planșa XXVIII. Bordeul 6. Farfurie smălțuită (9), străchini (10, 11), cuie (12, 13), gripă (14), cuțite (15, 16), buterole (17, 18), scoabă (19).

Planșa XXIX. Vase ceramice smălțuite: Bordeiele 3, 4, 9 și în strat, 1948: 1 - Bd. 3 vas 4 (MNIR 17.564), 2 - Bd. 3 vas 9 (MNIR 17.579), 3 - Bd. 4 vas 15 (MNIR 17.580), 4 - Bd. 3 vas 10 (MNIR 17.565), 5 - Bd. 3 vas 11 (MNIR 17.566), 6 - Bd. 9 vas 15 (MNIR 17.567), 7 - 27 iunie 1948 (MNA I 628, MNAR 72.538 - C 655), 8 - 1948, II, c.1, - 1,50 m (MNA I 8, MNAR 72.539 - C 656, Î = 6,7 cm, D gură = 21,2 cm, D fund = 6,7 cm), 9 - 1948, s. I, 20 N, -1,75 m (MNA I 853, MNAR 72.540 - C 657, Î = 7,5 cm, D gură = 24 cm, D fund = 7,5 cm).

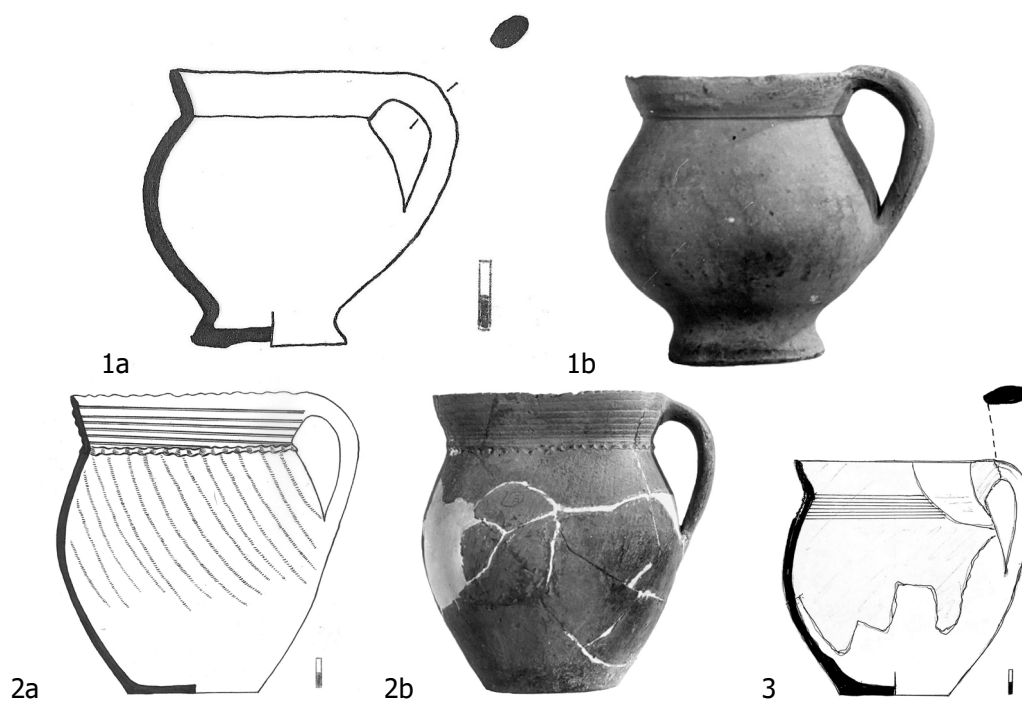
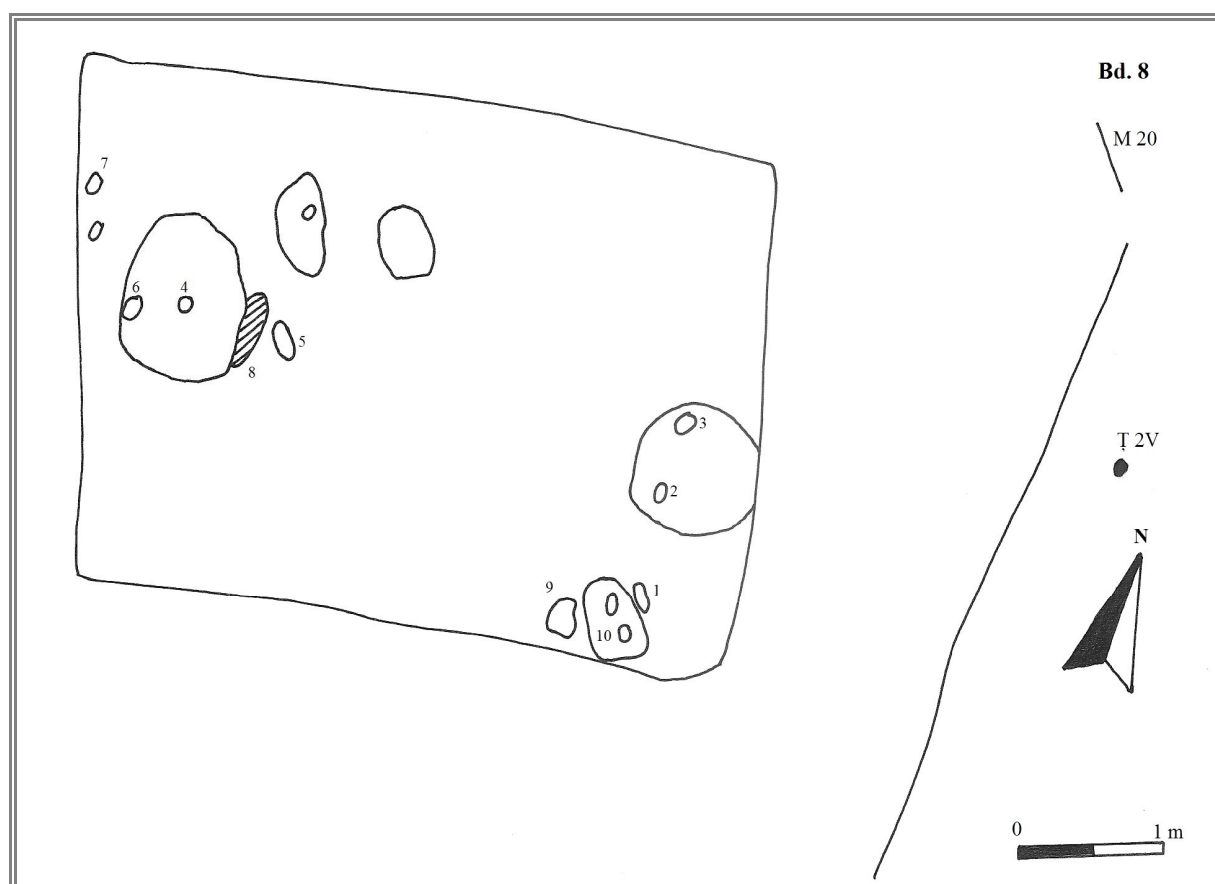

Planşa XXX. Bordeiul 7. Plan şi profil.

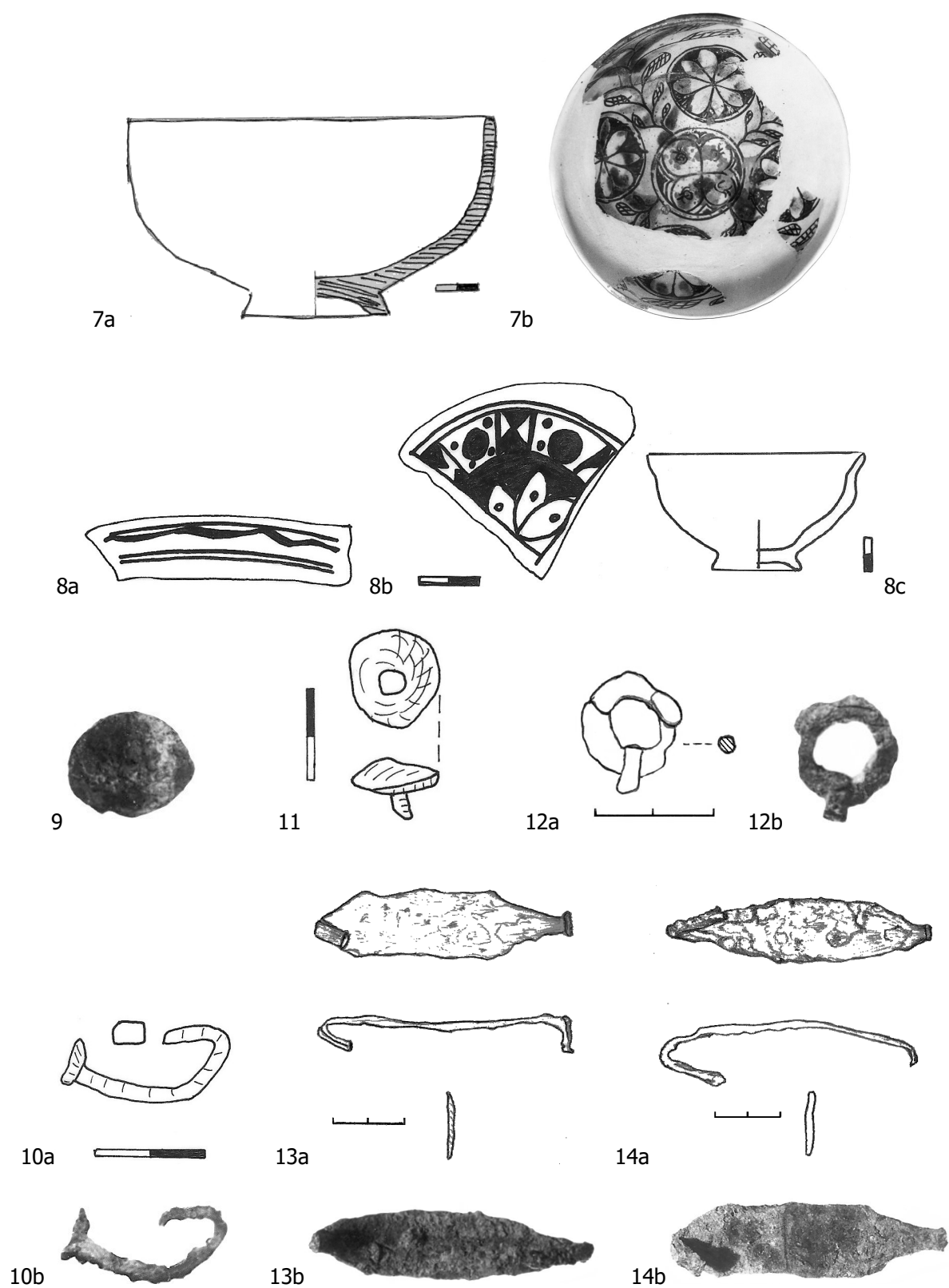

Planșa XXXI. Bordeiul 7. Ac de cusut din fier (6), sfredel-burghiu (8), pumnal (?) (9), scoabă (10) și un ac din bronz sau cupru (11) din afara bordeiului.

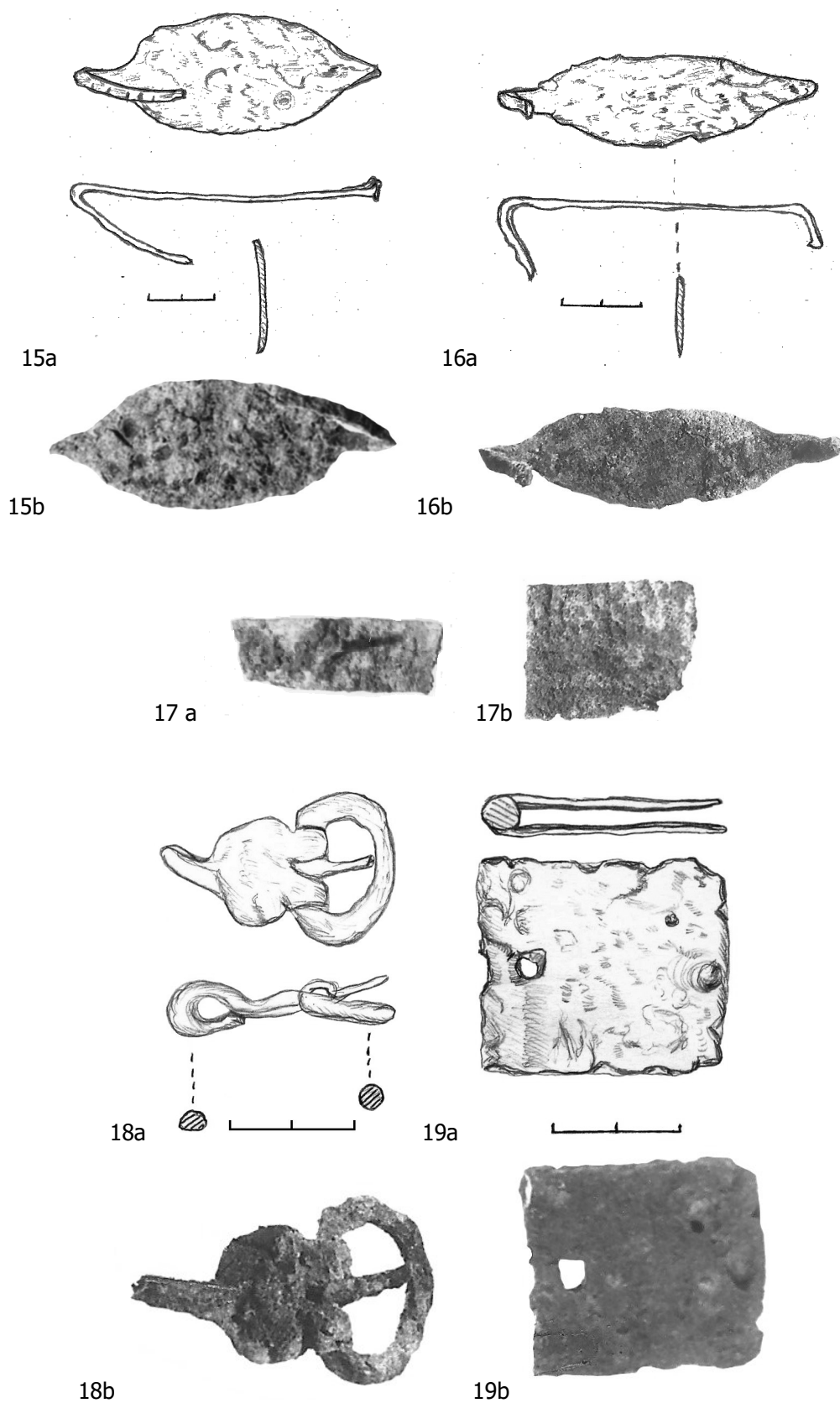

Planșa XXXII. Bordeiul 8. Plan și profil. Oale cu toartă (1-3).

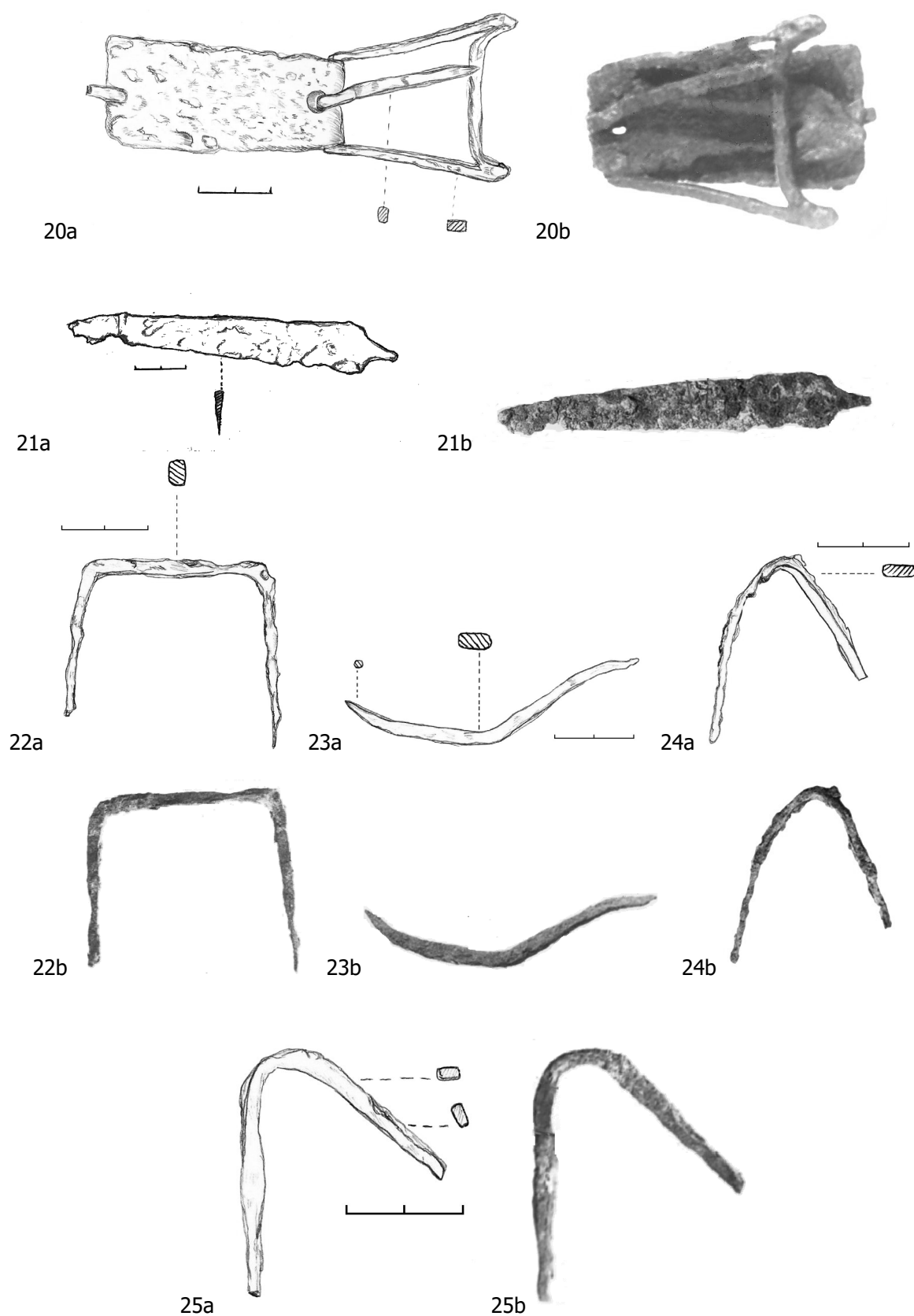

Planșa XXXIII. Bordeiul 8. Cupă cu picior (7, 8), buton (9), cuie-piroane (10, 11), verigă (12), aplice (13, 14).

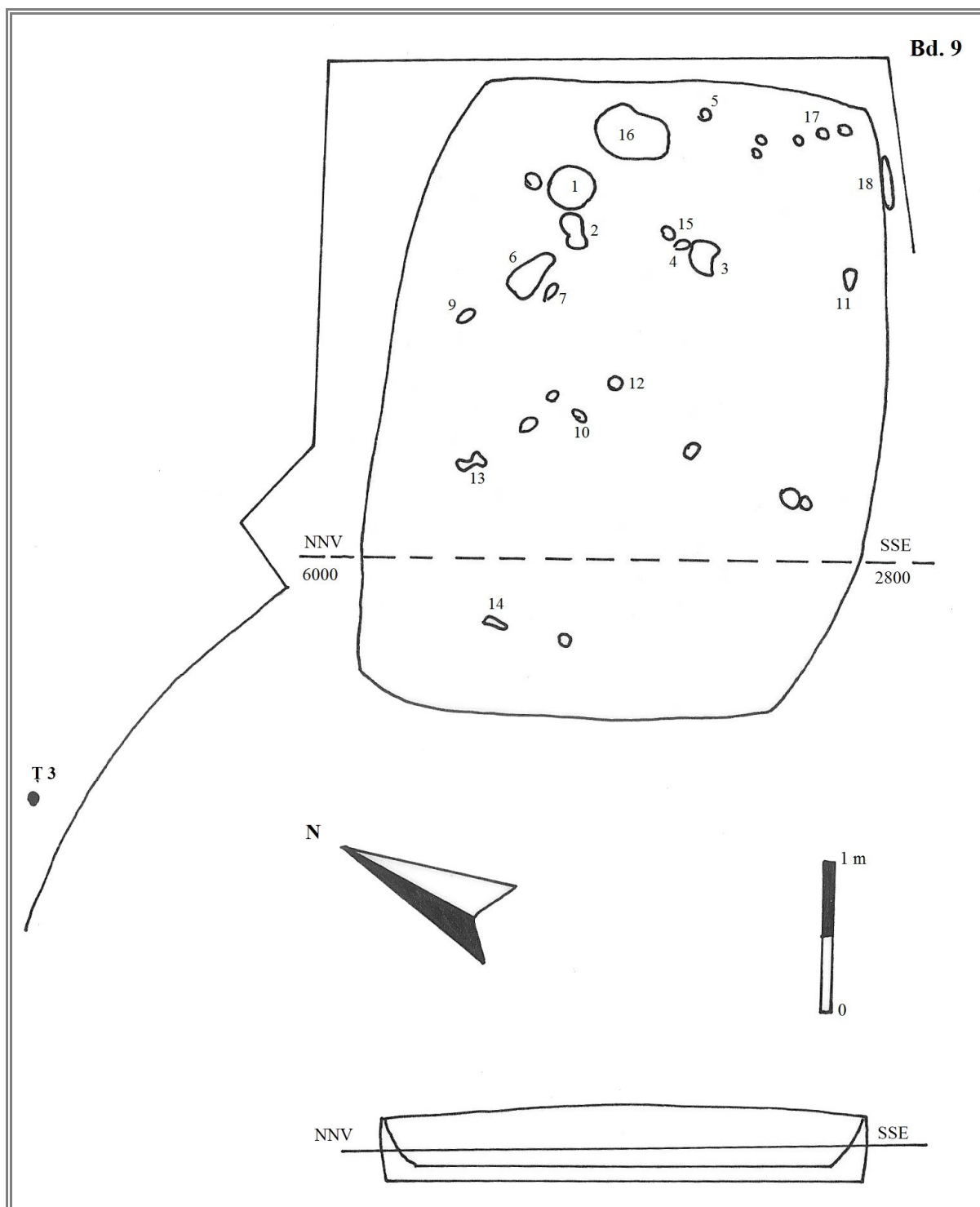

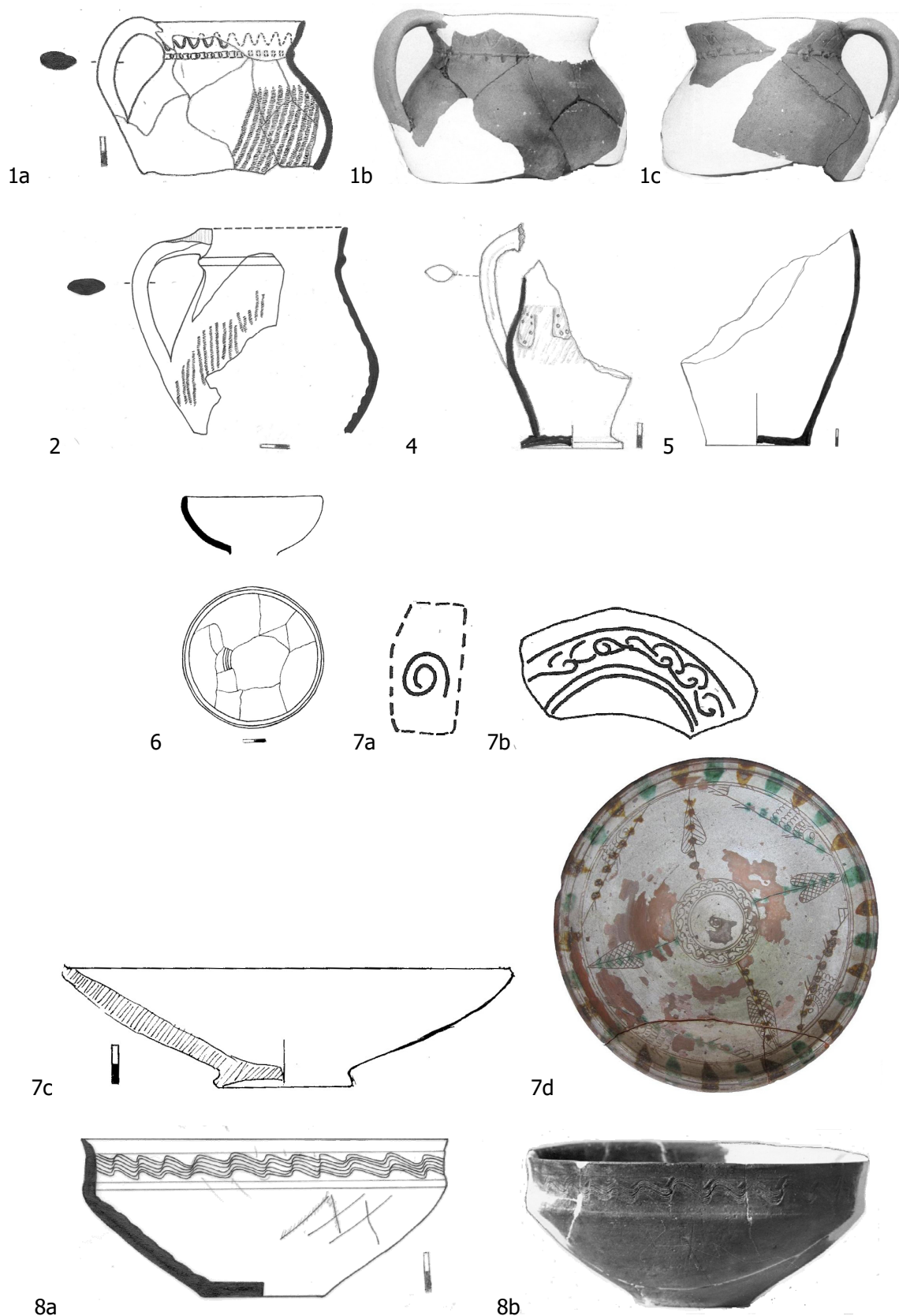
Planșa XXXIV. Bordeiul 8. Aplice (15, 16), tablă (17), catarames (18, 19).

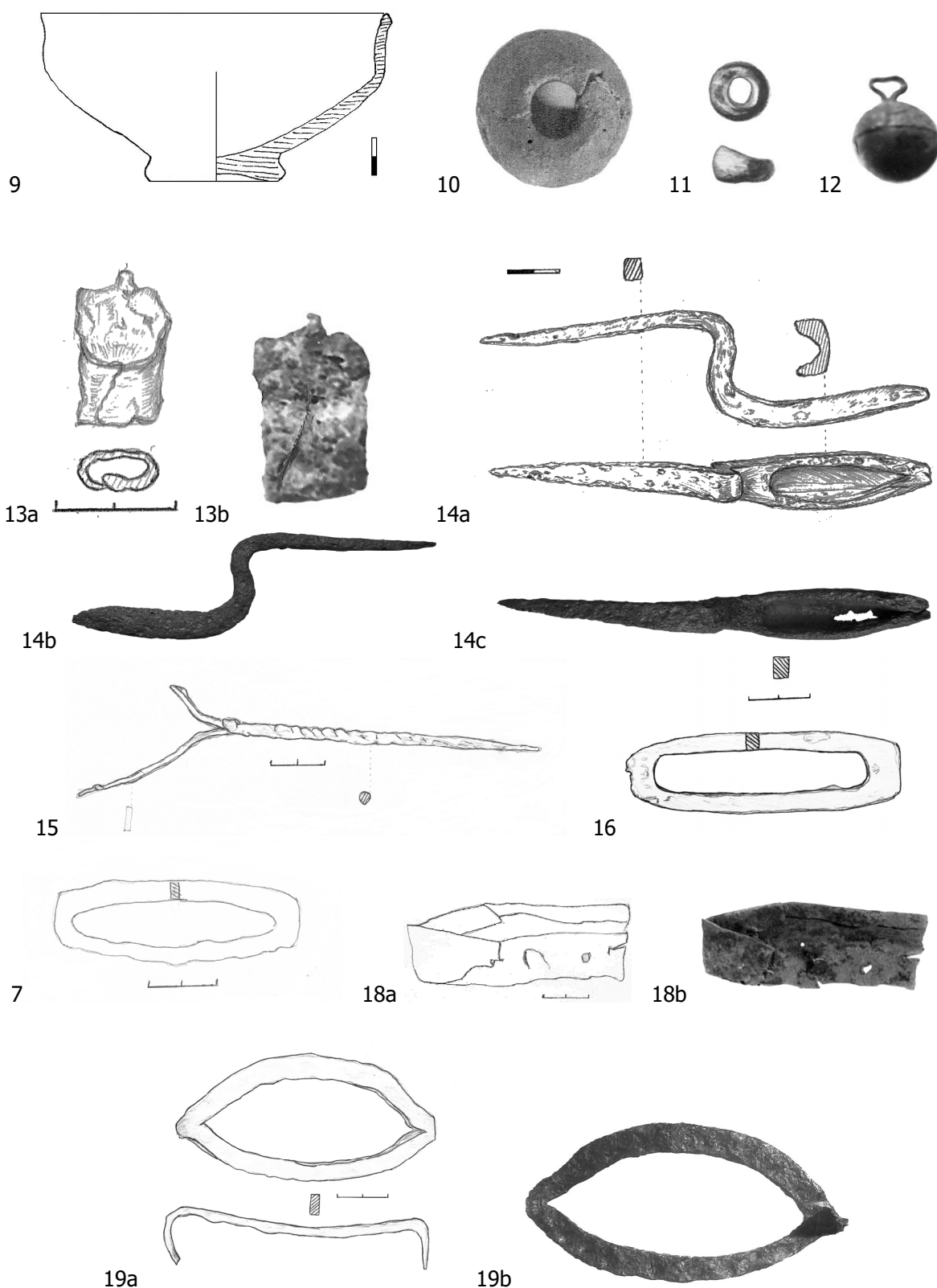
Planșa XXXV. Bordeiu 8. Cataramă (20), cuțit (21), scoabe (22-25).

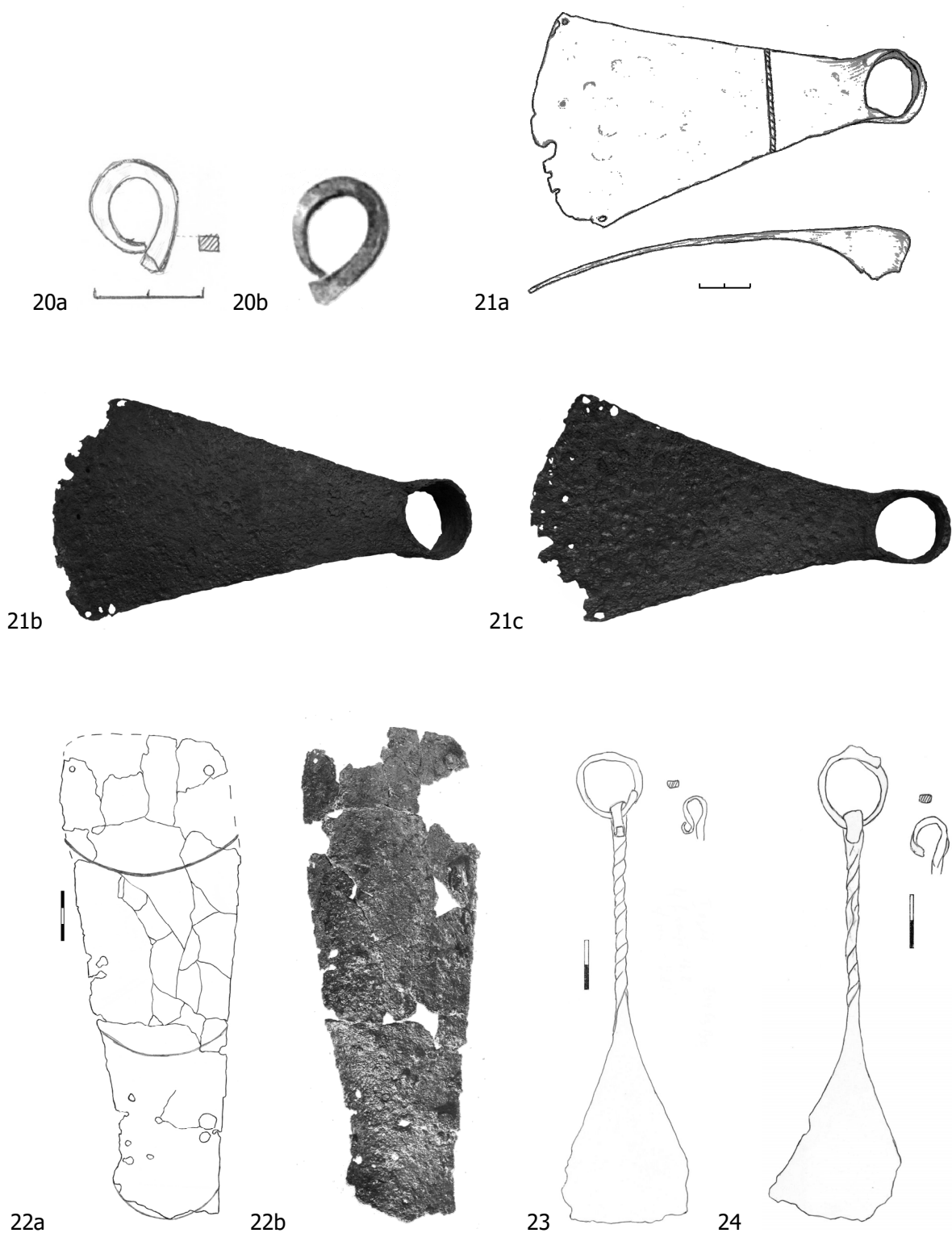
Planșa XXXVI. Bordeul 9. Plan și profil.

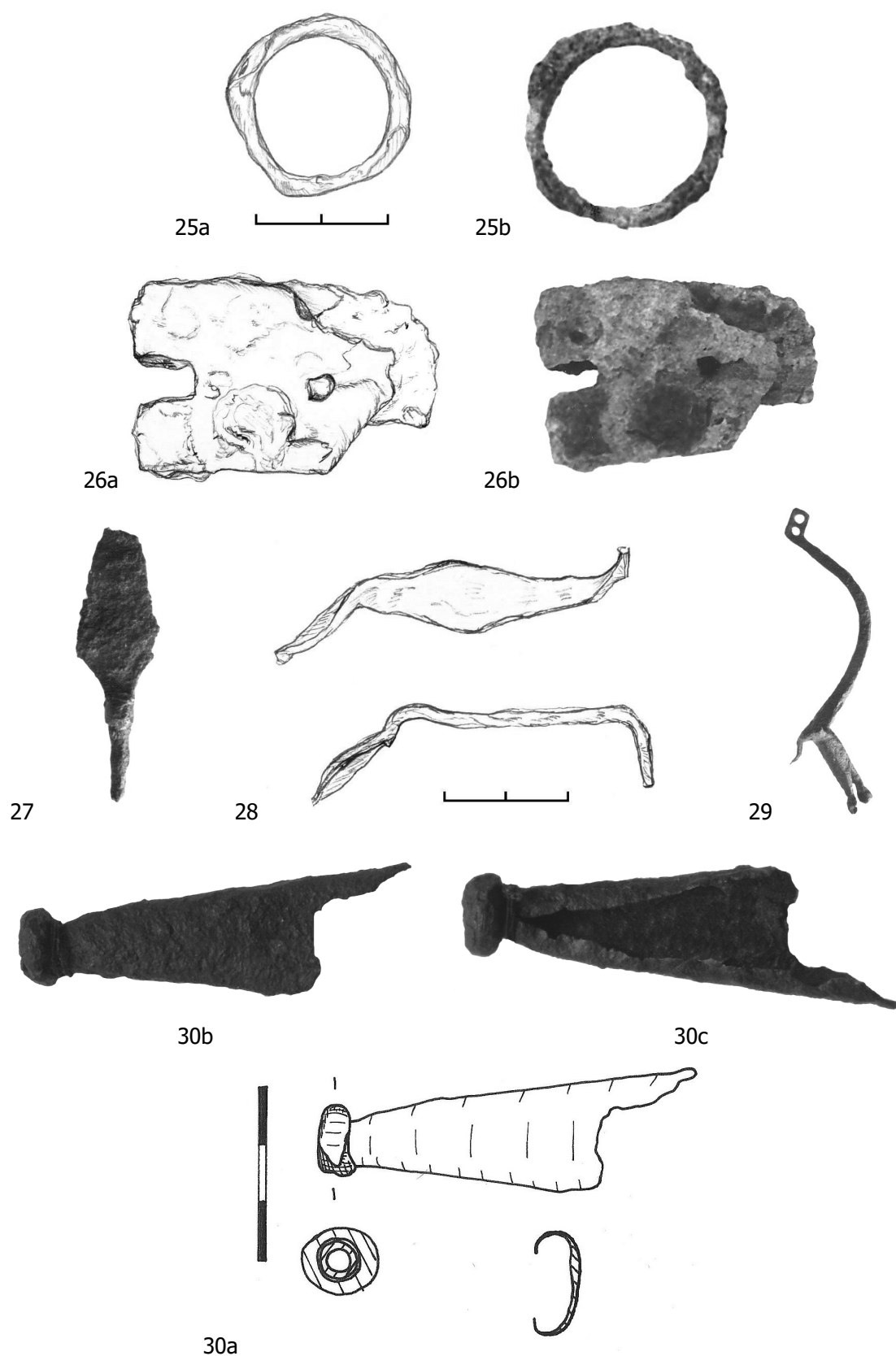
Planșa XXXVII. Bordeiul 9. Oale cu toartă (1, 2), cană (4), ulcior (5), cupă-bol (6), farfurie (7), strachină (8).

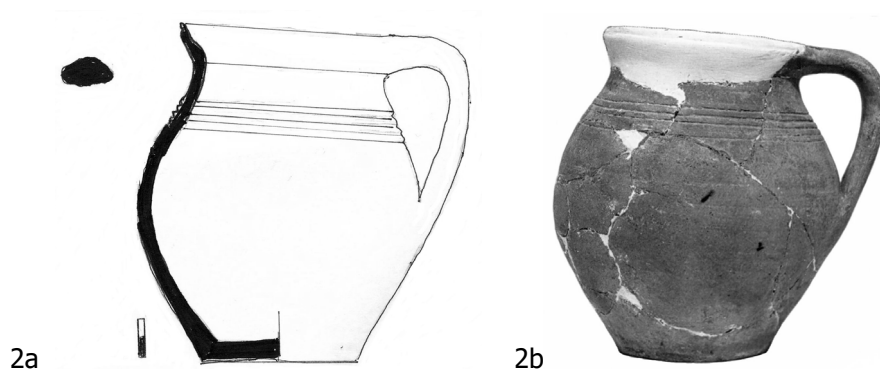
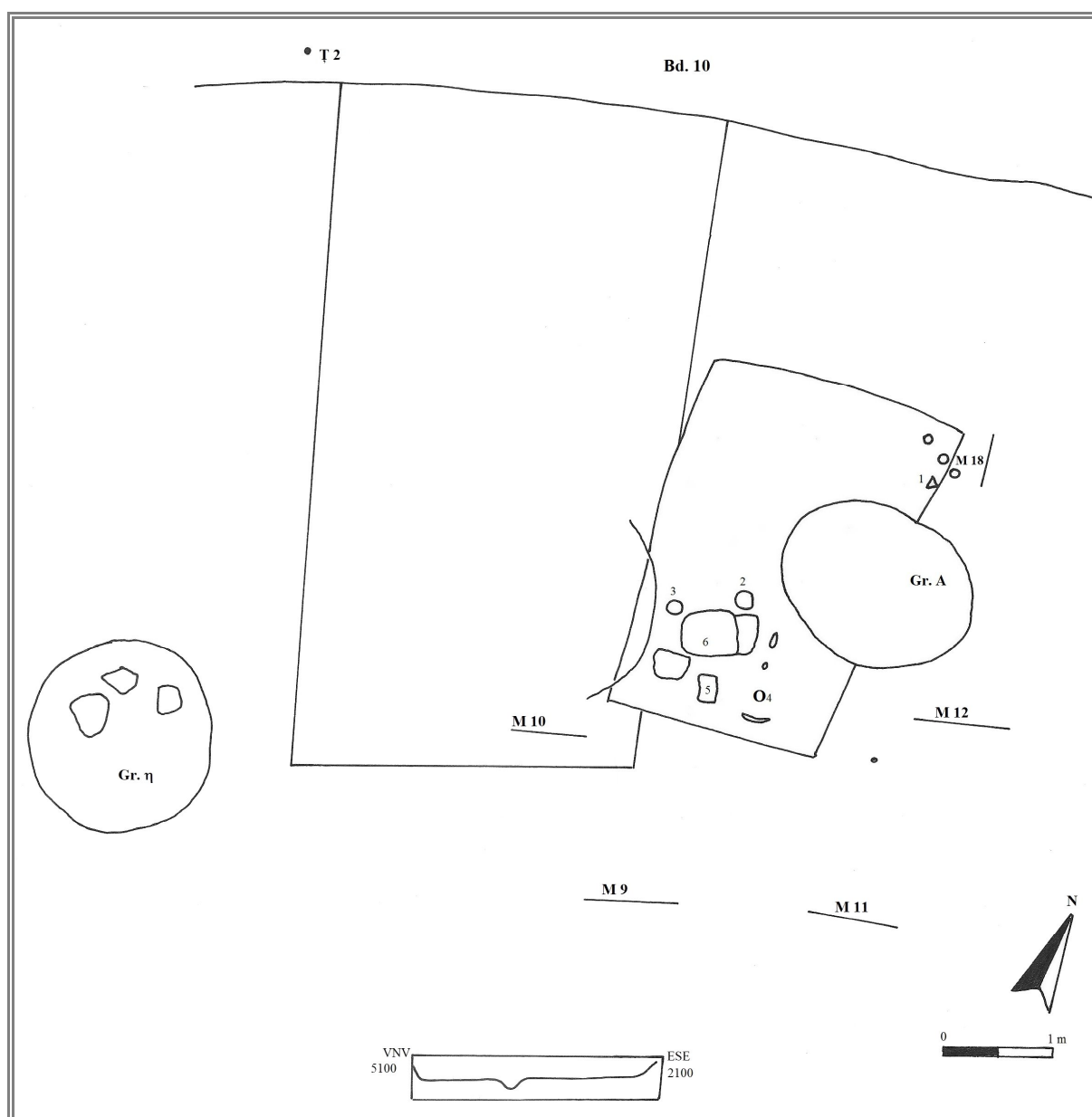
Planșa XXXVIII. Bordeiul 9. Strachină (9), fusaiolă (10), mărgă de sticlă (11), buton bronz (12), tindeche (13), lingură de turnat metal (14), picior de sfeșnic (15), tablă (18), crampon (19).

Planșa XXXIX Bordeiul 9. Dinte de darac (20), săpăligă (21), placă (cnemidă) (22), gripcă (23, 24).

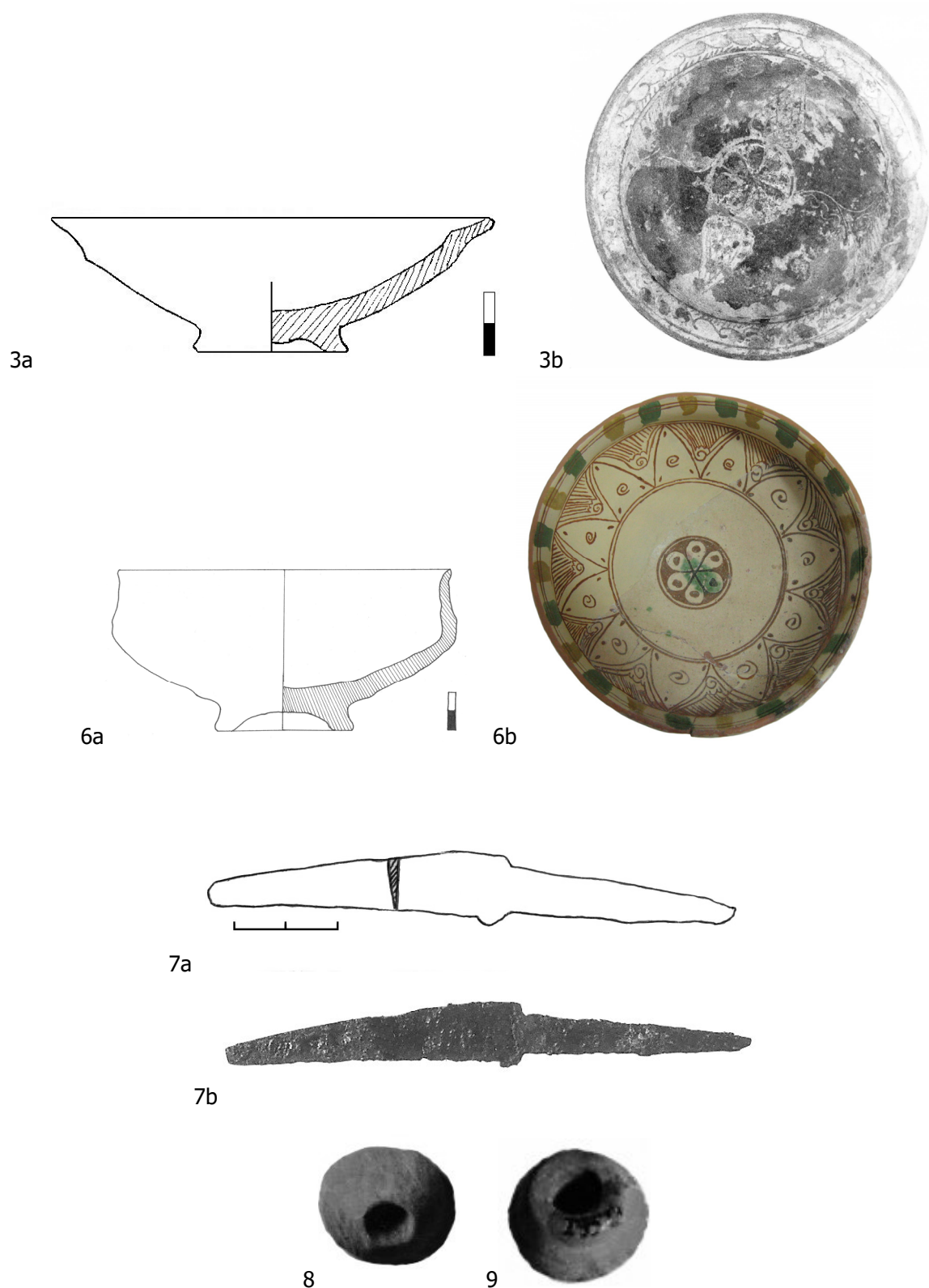

Planșa XL. Bordeiul 9. Verigă (25), cataramă (26), săgeată (27), scoabă gen aplică (28), pinten (29), buterolă (30).

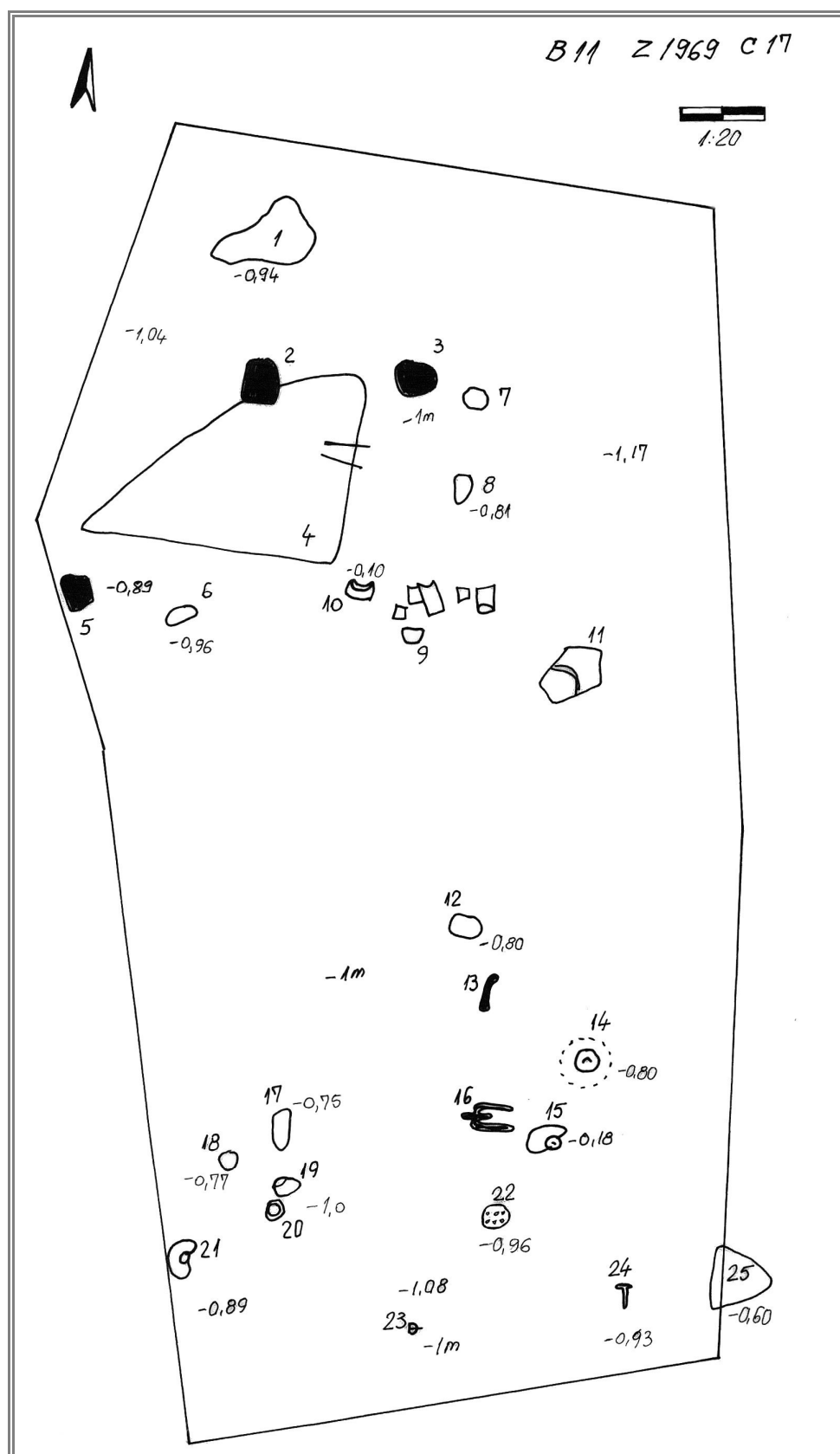

Planșa XLI. Bordeiul 10. Plan și profil. Oală cu toartă (2).

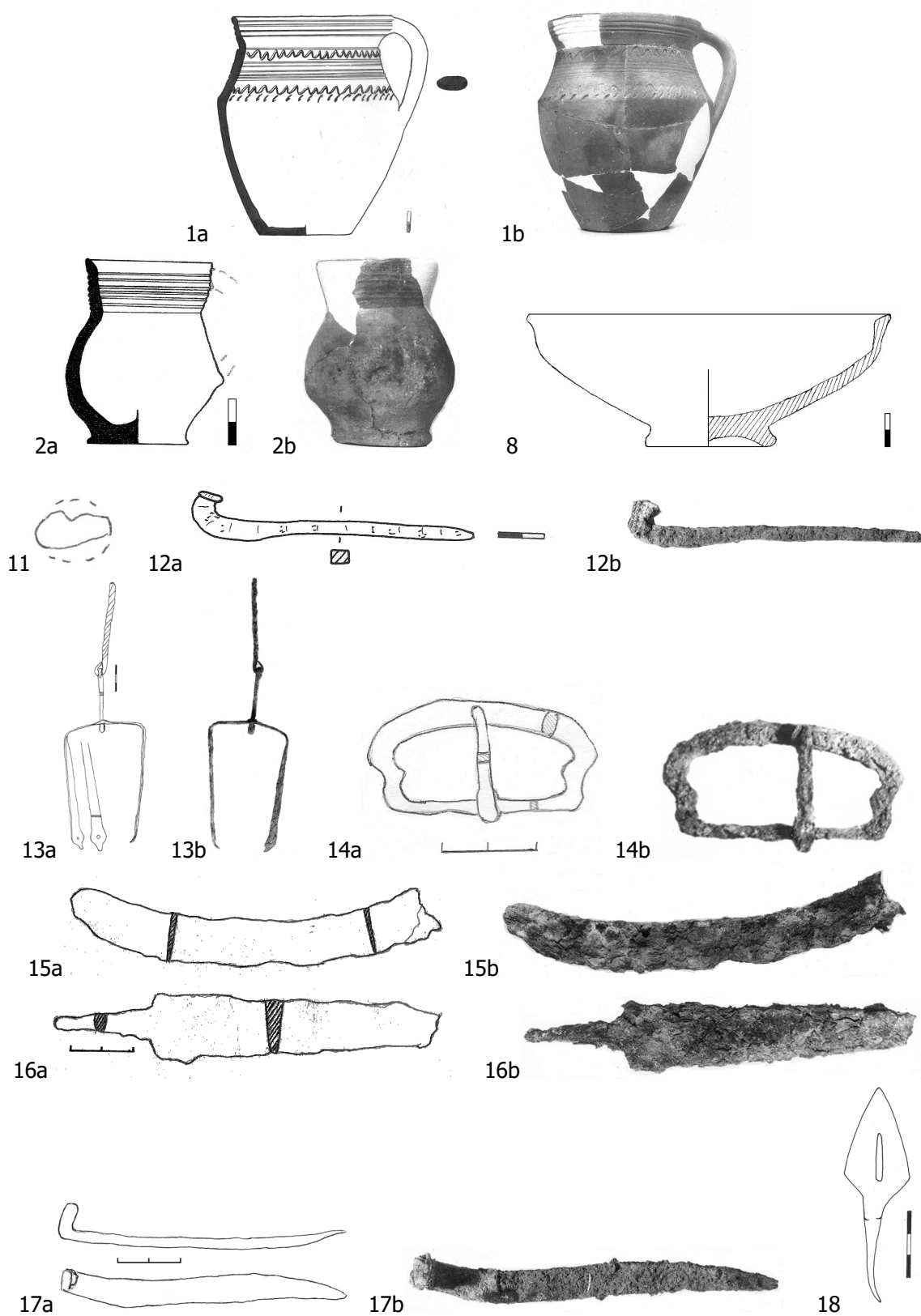

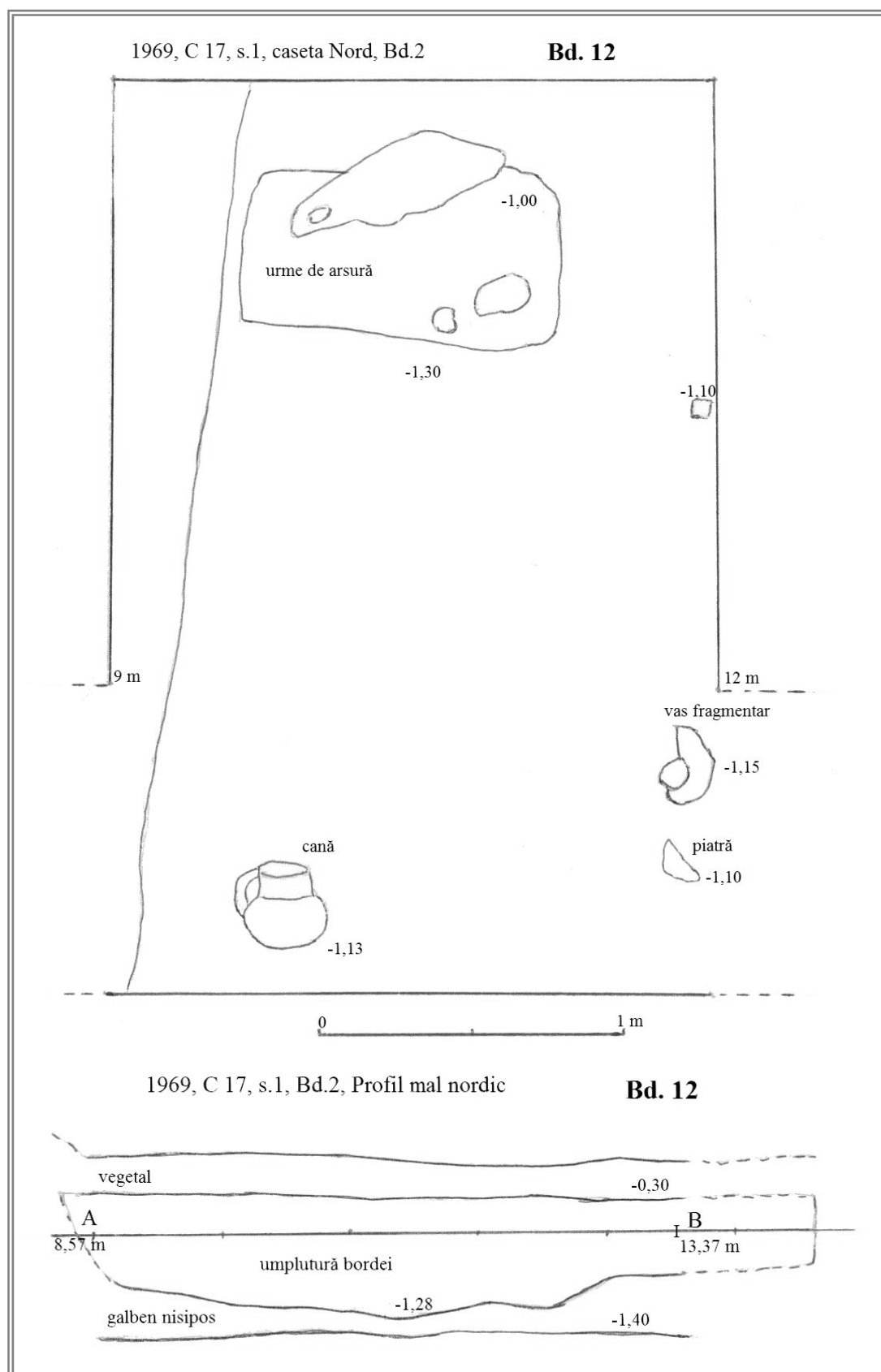
Planșa XLII. Bordeiul 10. Farfurie smălțuită (3), strachină smălțuită (6), cuțit (7), fusaiole (8, 9).

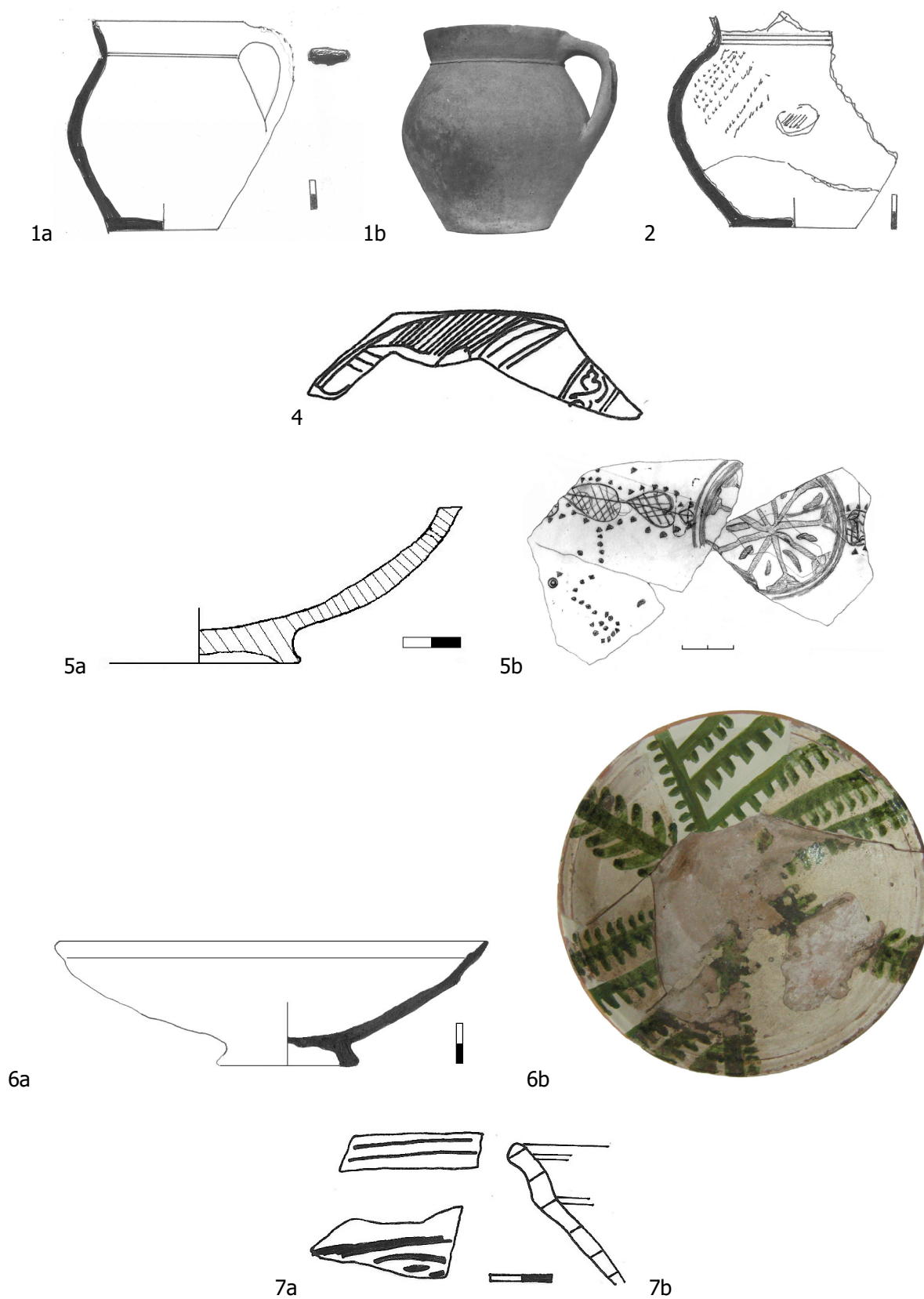
Planșa XLIII. Bordeiu 11. Plan.

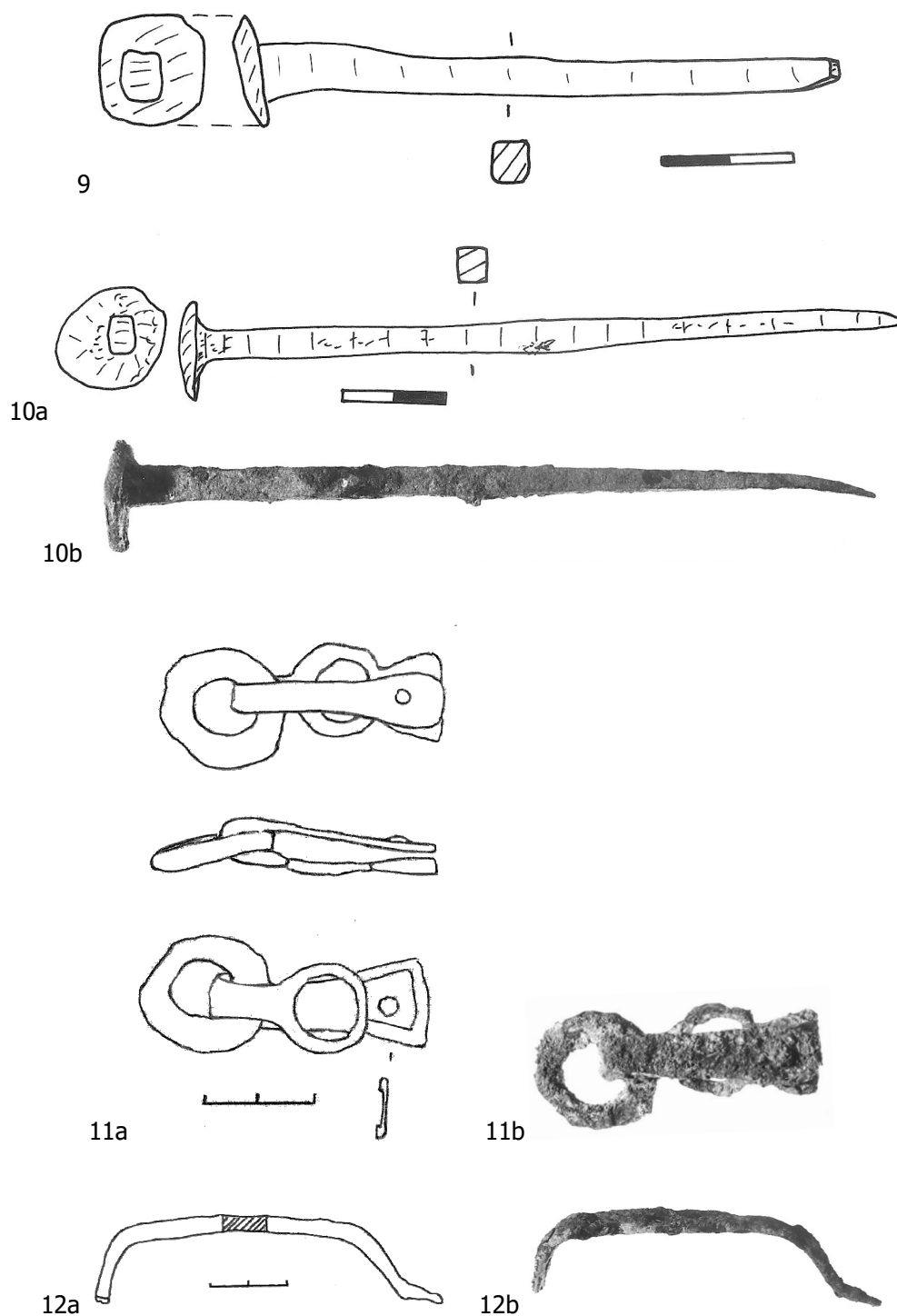
Planșa XLIV. Bordeiul 11. Oală cu toartă (1), ulică (2), strachină (8), buton din bronz (11), piron din fier (12), scară de șa (13), cataramă (14), cuțit (15, 16), scoabă (17), vârf de săgeată (18).

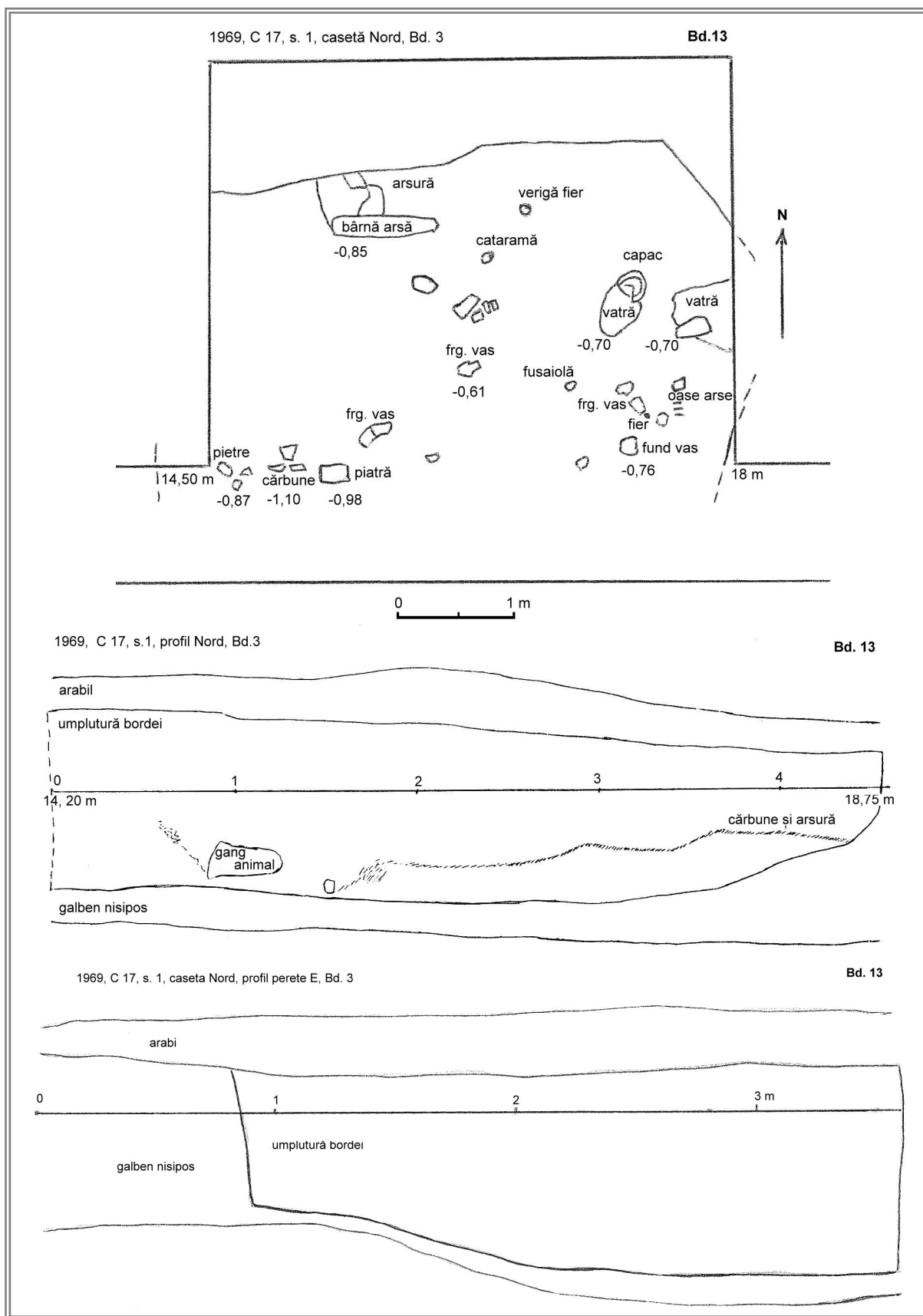
Planșa XLV. Bordeiul 12. Plan și profil.

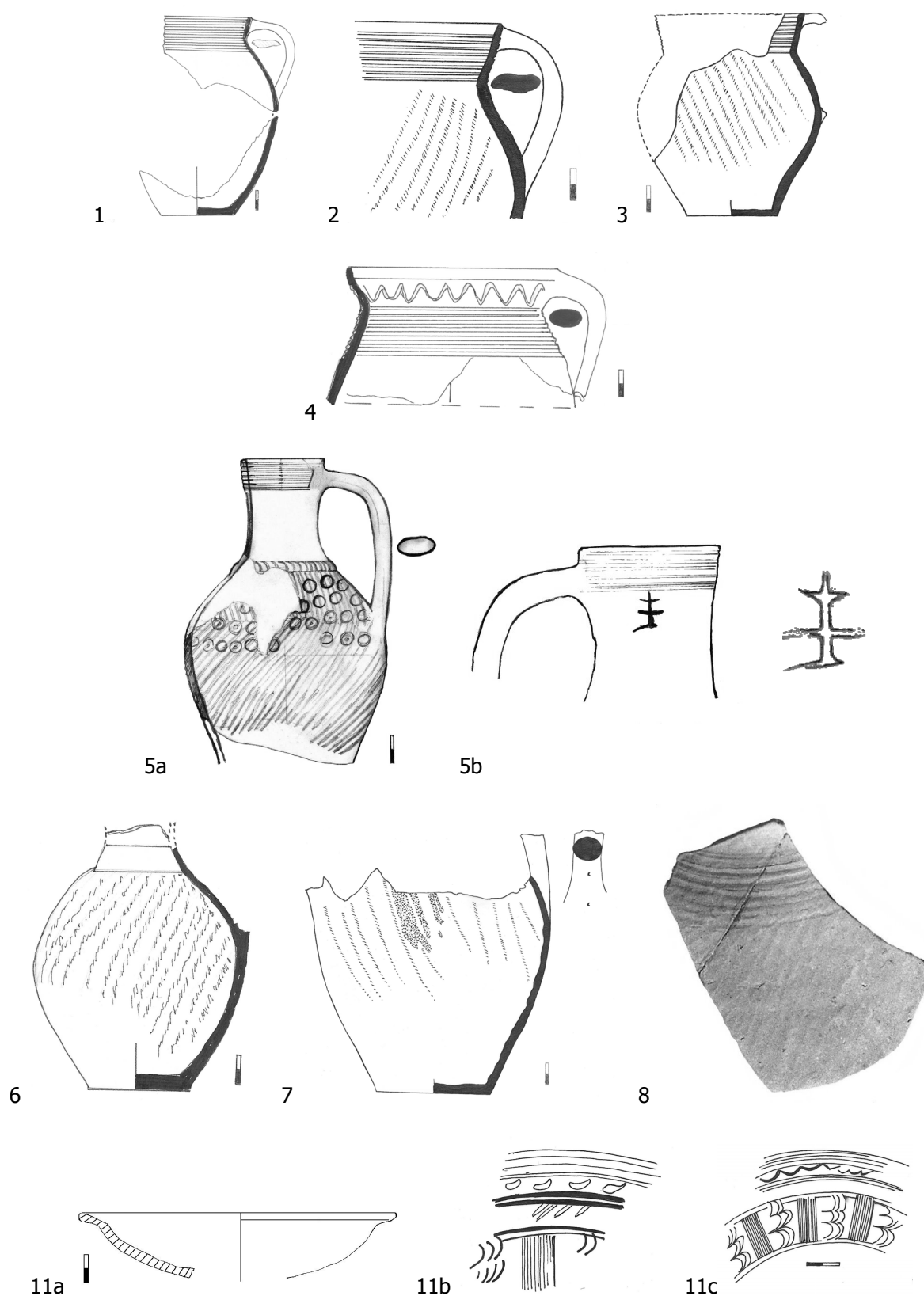
Planșa XLVI. Bordeiul 12. Oală cu toartă (1), ulică (2), farfurii (4-6), strachină (7).

Planșa XLVII. Bordeiul 12. Piroane (9, 10), belciug (11), scoabă (12).

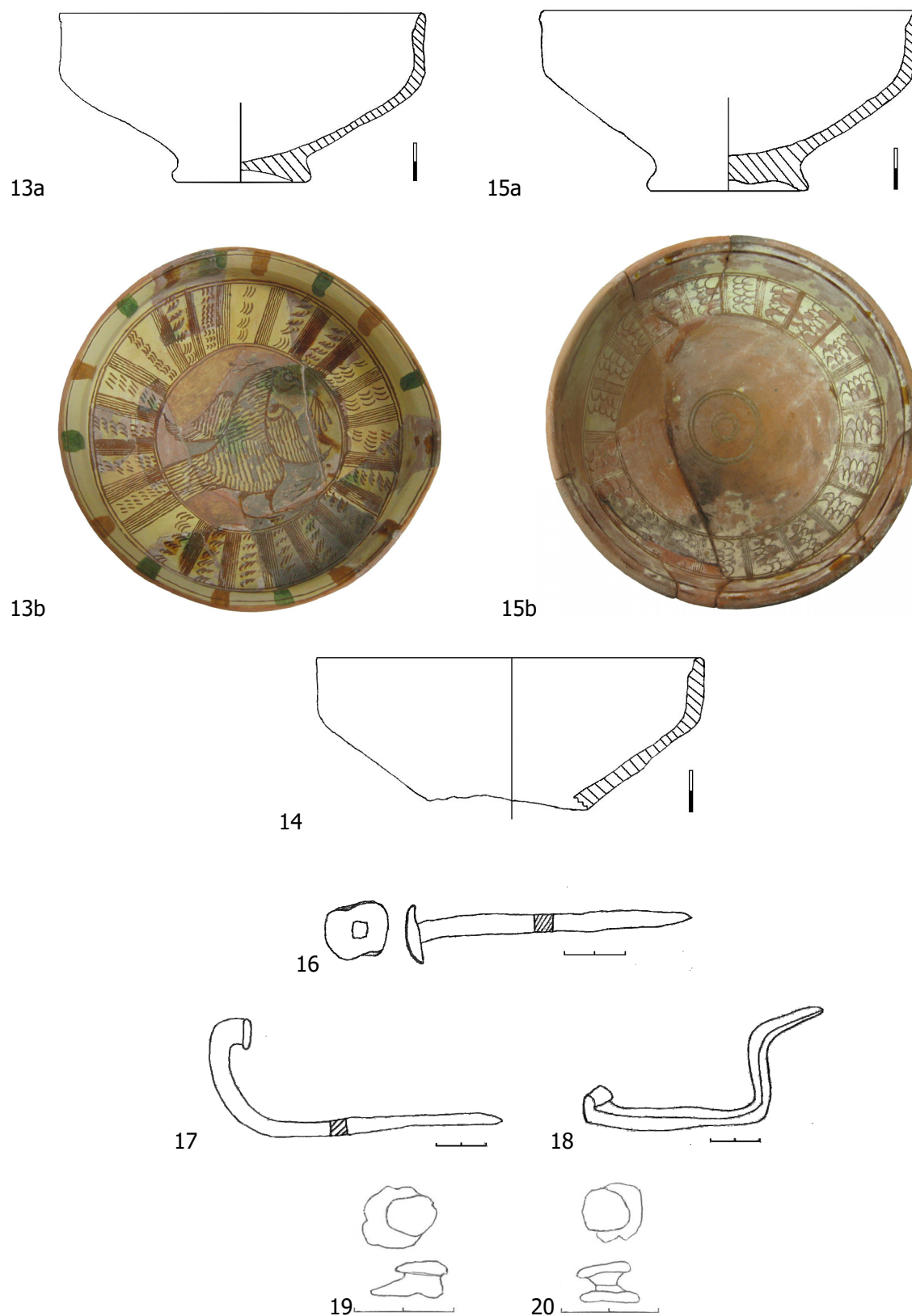

Planșa XLVIII Bordeiu 13. Plan și profil.

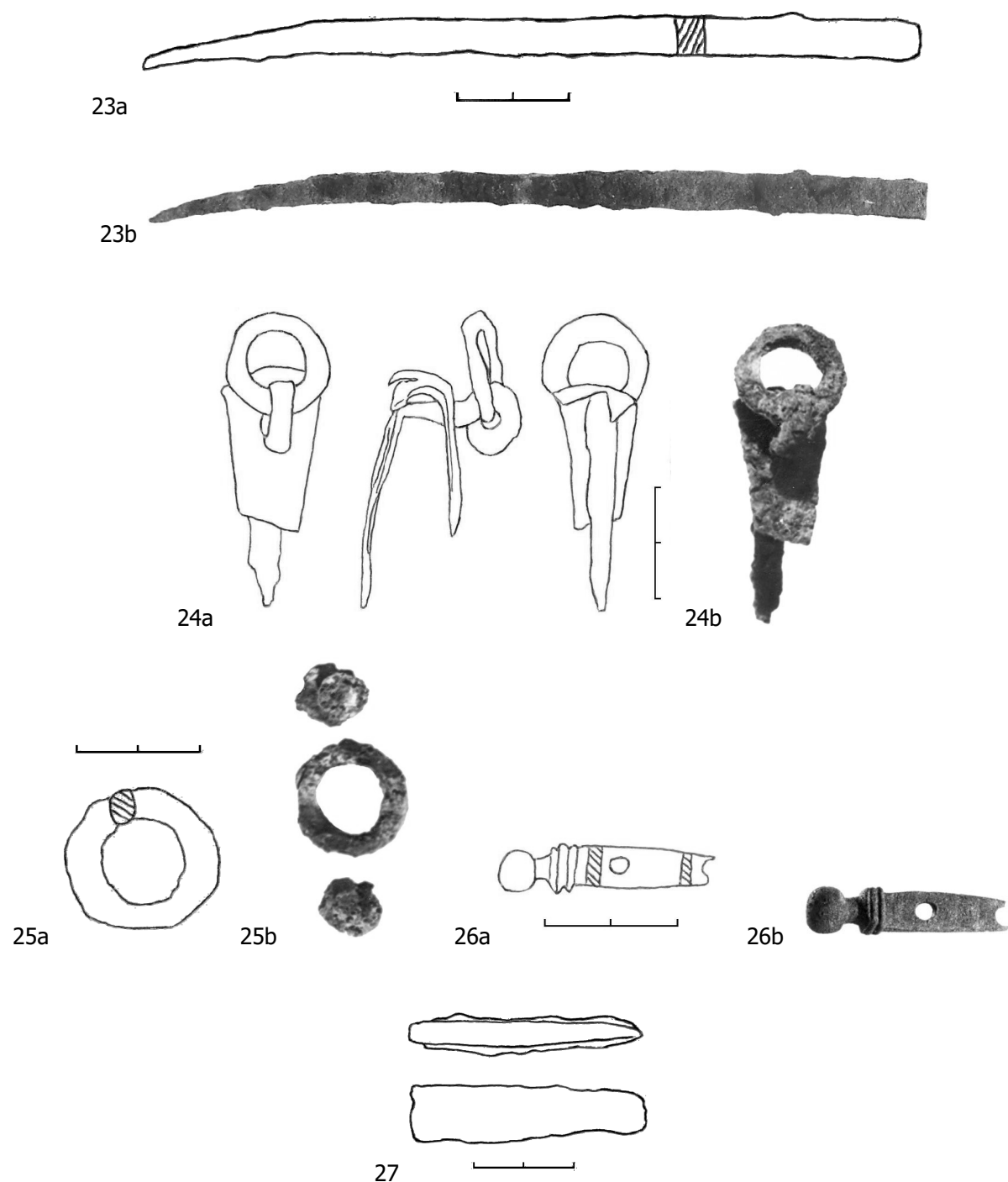

Planșa XLIX. Bordeul 13. Oale cu toartă (1-4), ulcioare (5-8), farfurie smălțuită (11).

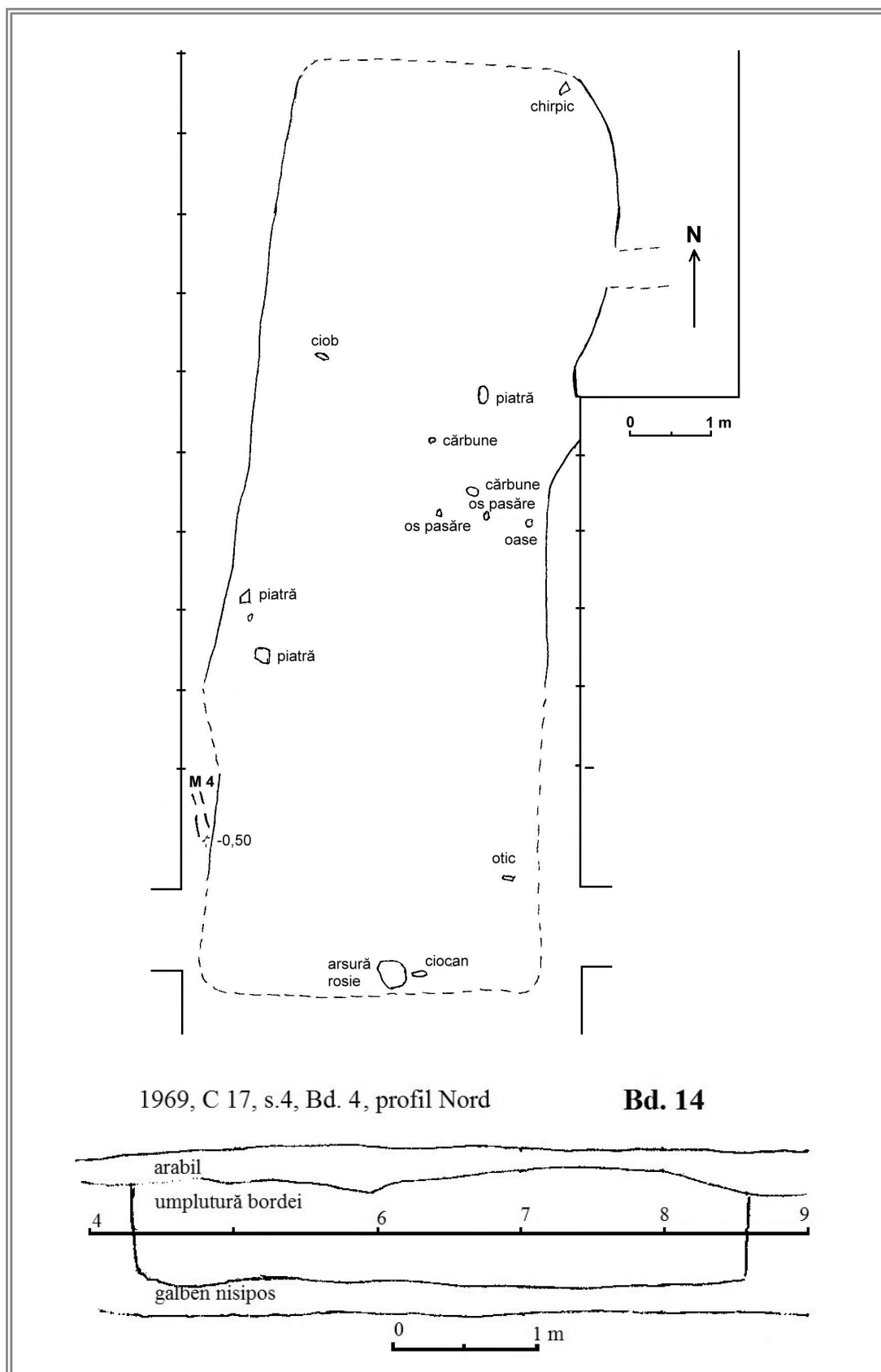

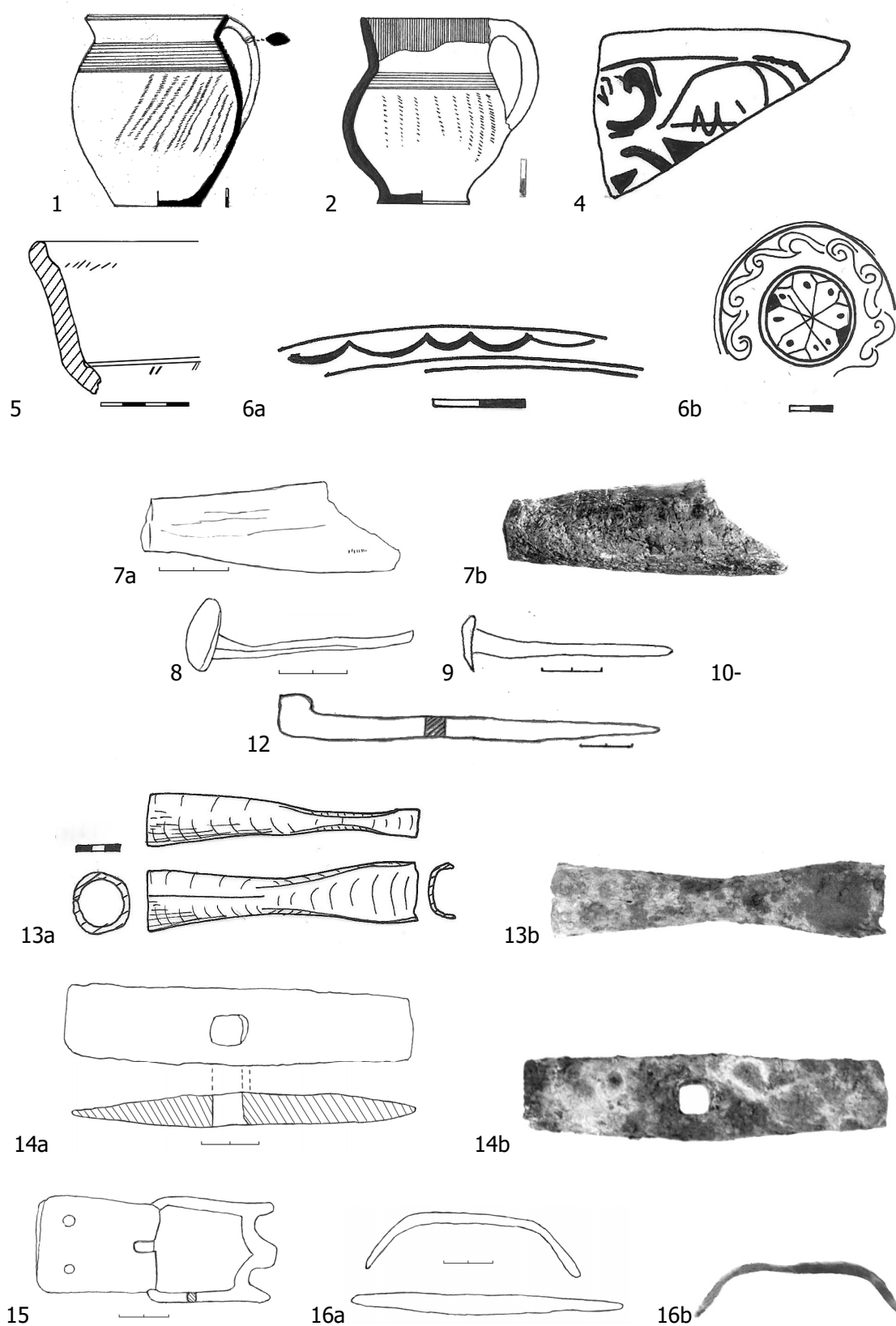
Planșa L. Bordeiul 13. Străchini (13-15), piroane (16-20).

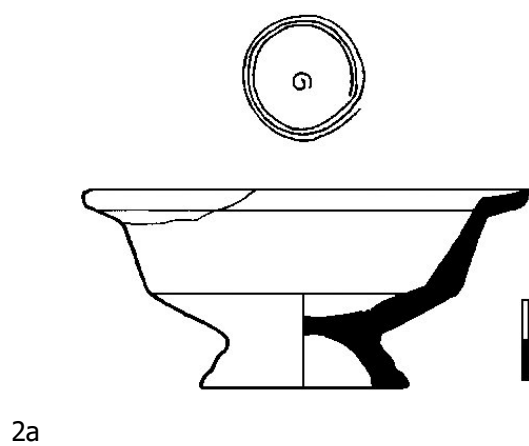
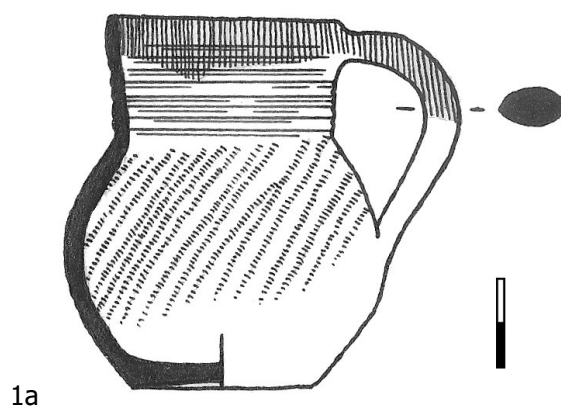
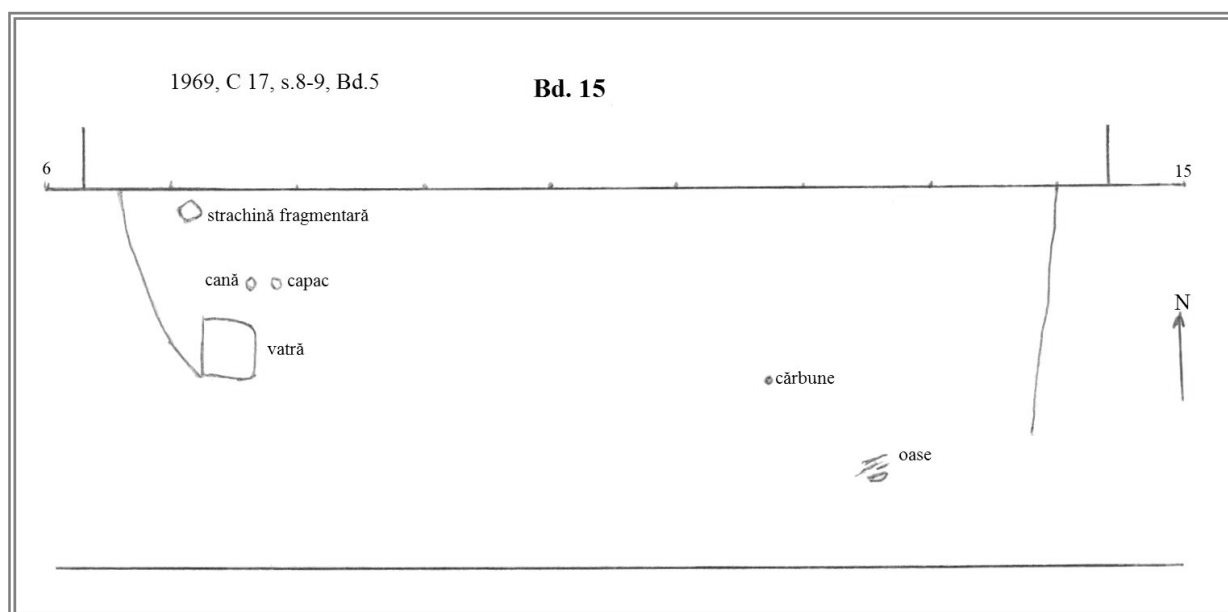
Planșa LI. Bordeiu 13. Dinte de darac (23), belciug (24), verigă (25), piesă din bronz (26), daltă (27).

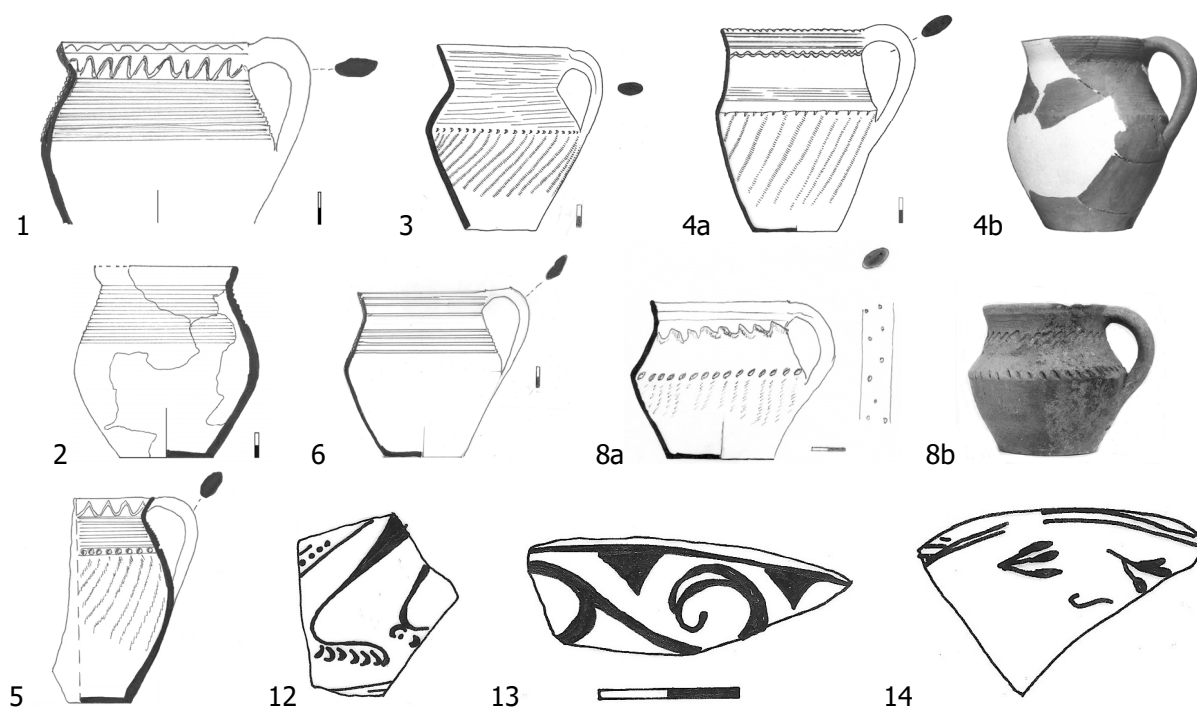
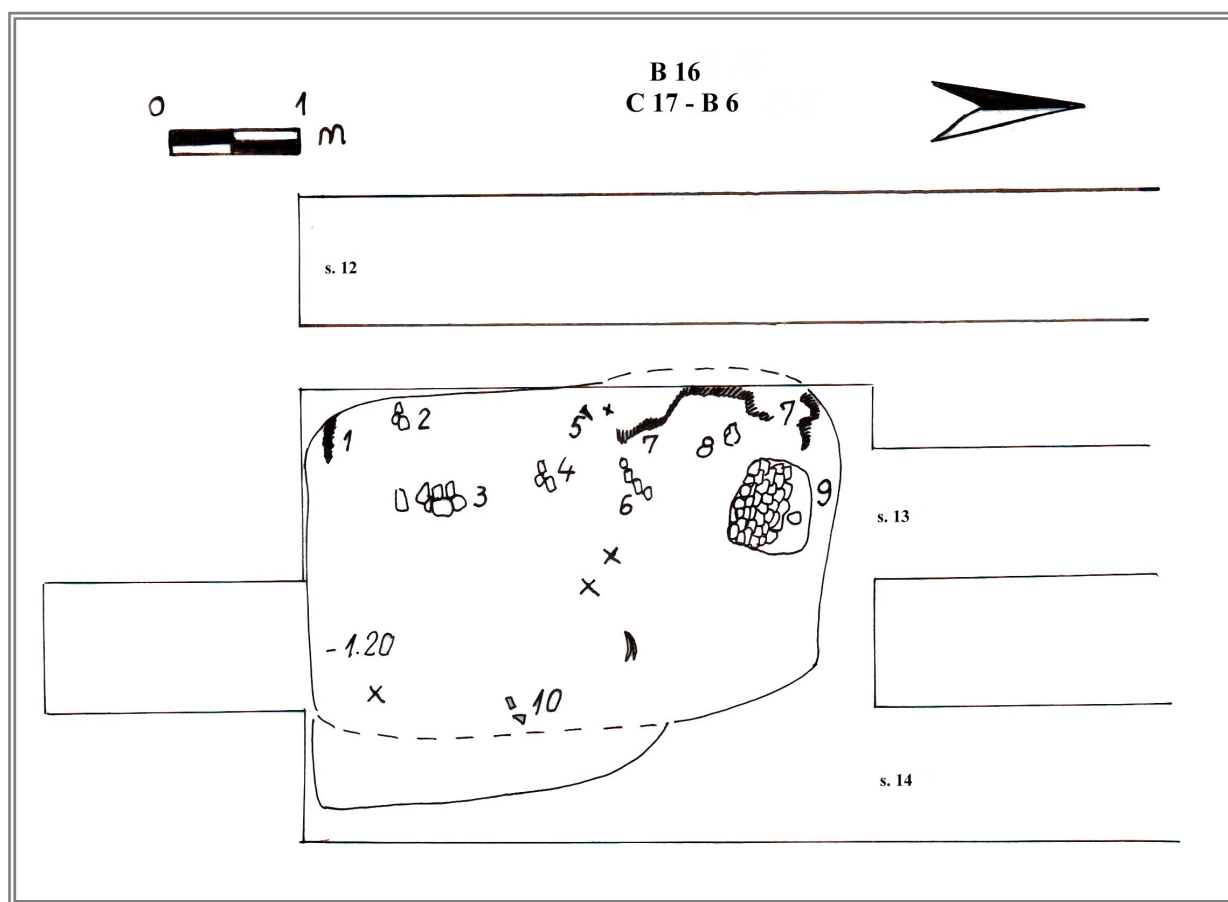
Planșa LII. Bordeiul 14. Plan și profil.

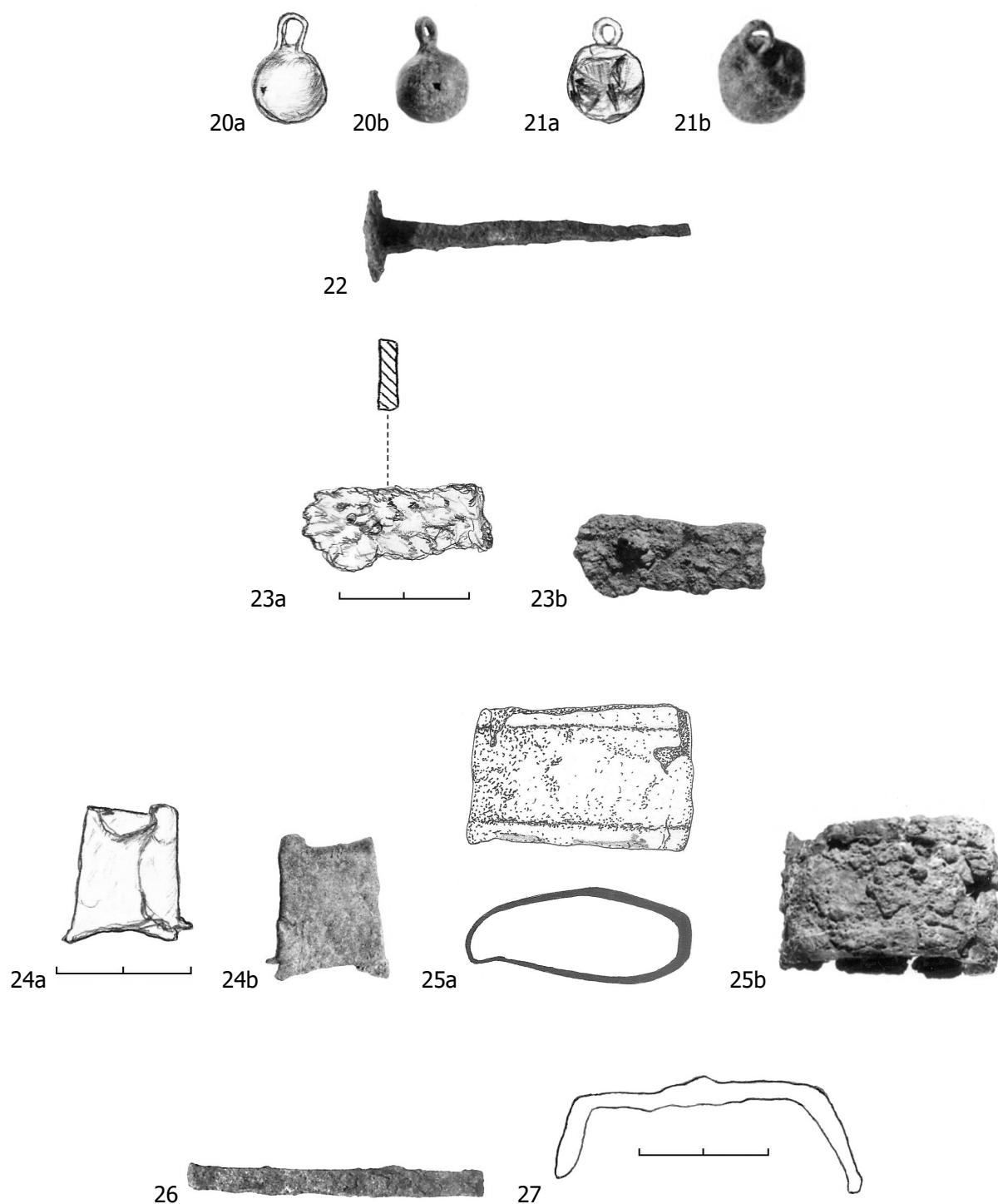
Planșa LIII. Bordeiul 14. Oală cu toartă (1), ulciță (2), farfurie (4), cupe (5, 6), ramură de corn (7), cuie (8, 9), piroane (10-12), săpăligă (13), topor bipen (14), cataramă (15), scoabă (16).

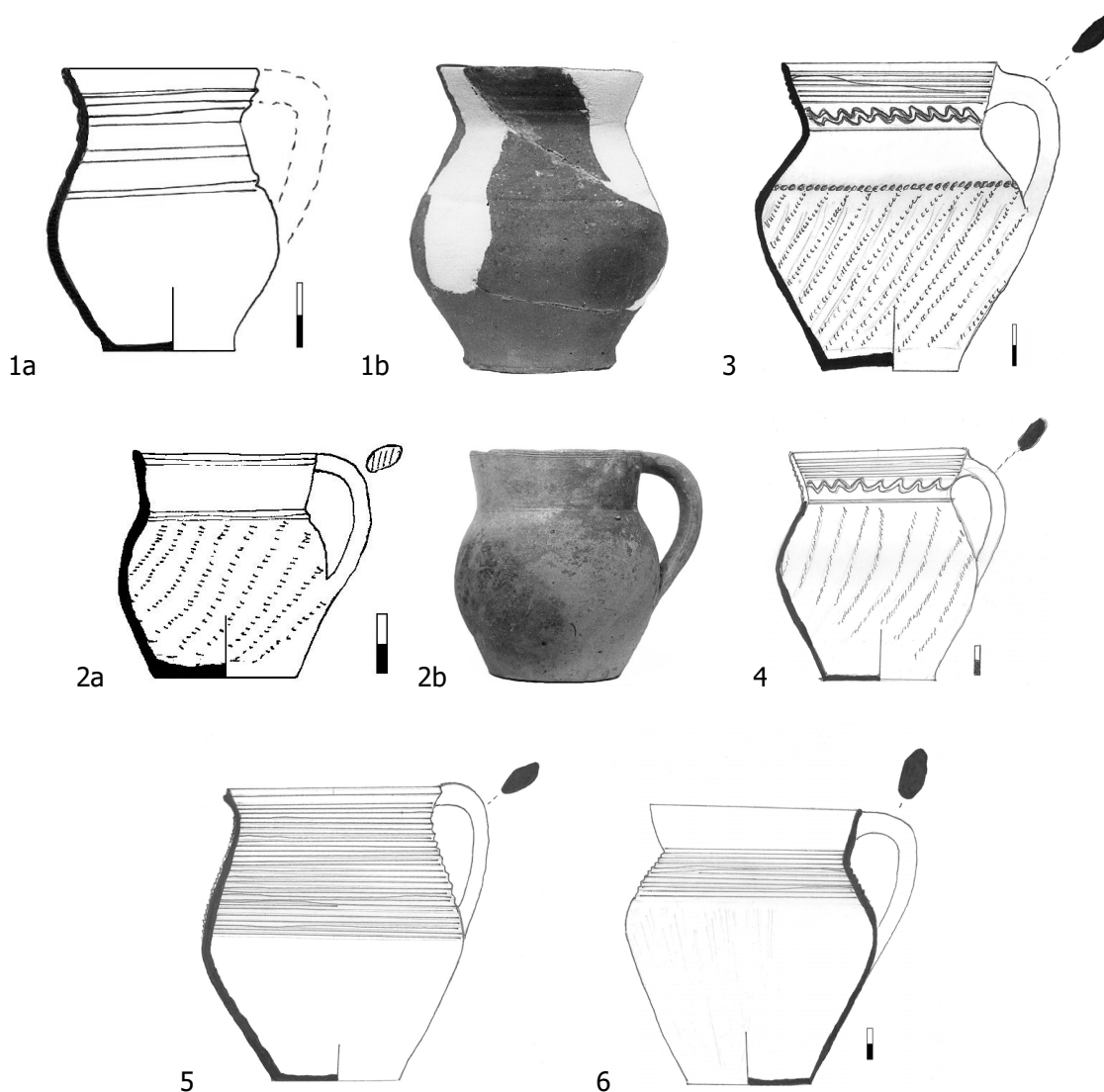
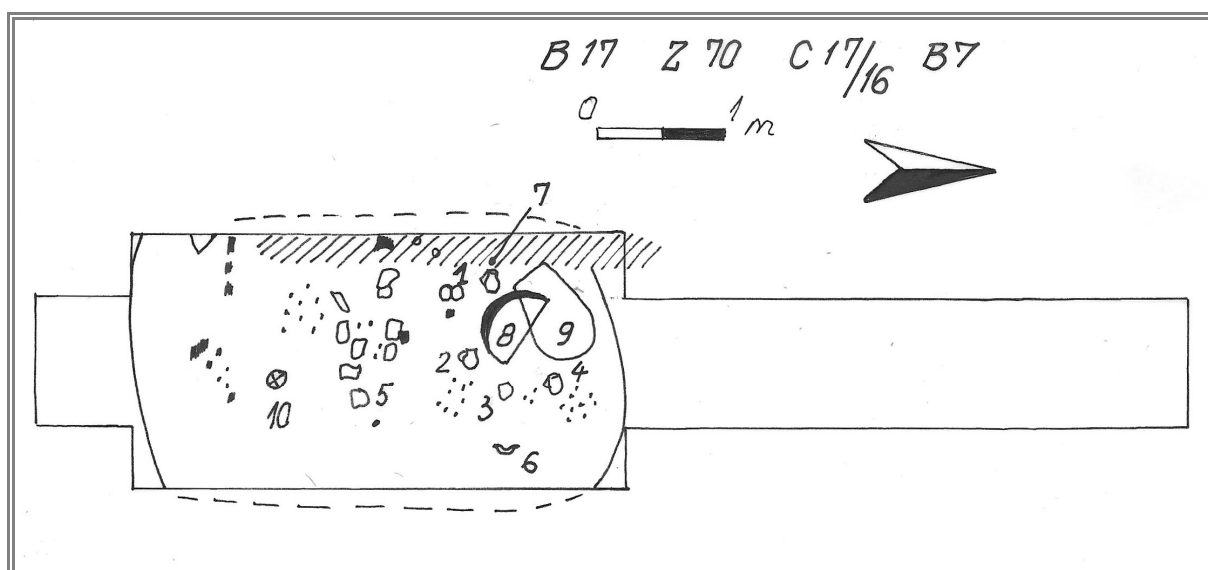
Planșa LIV. Bordeiul 15. Plan. Ulciță (1), cupă cu picior (2).

Planșa LV. Bordeii 16. Plan. Oale cu toartă (1-6, 8), farfurii smălțuite (12-14).

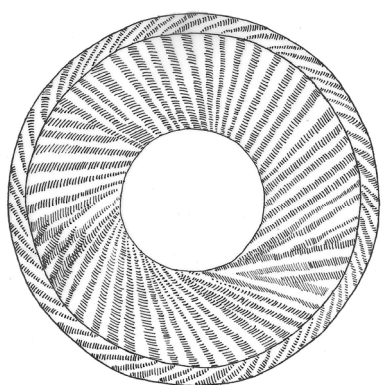
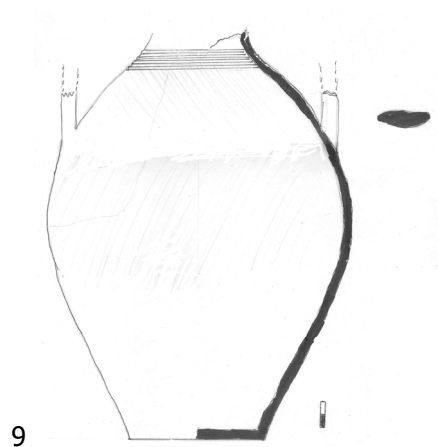
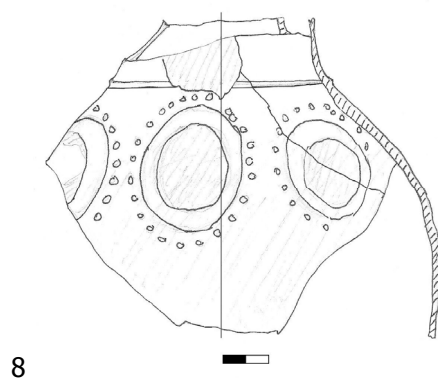
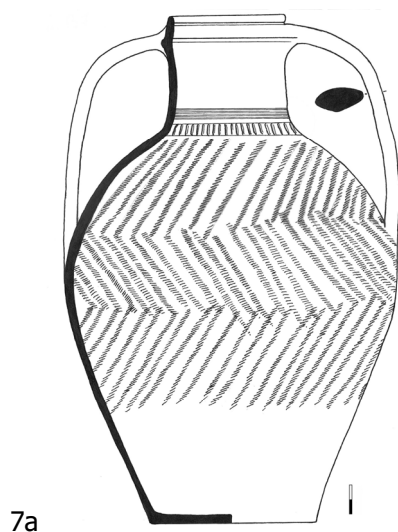

Planșa LVI. Bordeiul 16. Butoni din bronz (20, 21), cui (22), cuțit (23), tablă de aramă (24), manșon de aramă (25), bară de fier (26), scoabă (27).

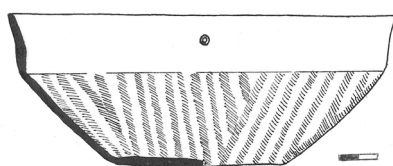

Planșa LVII. Bordeiul 17. Plan. Oale cu toartă (1-6).

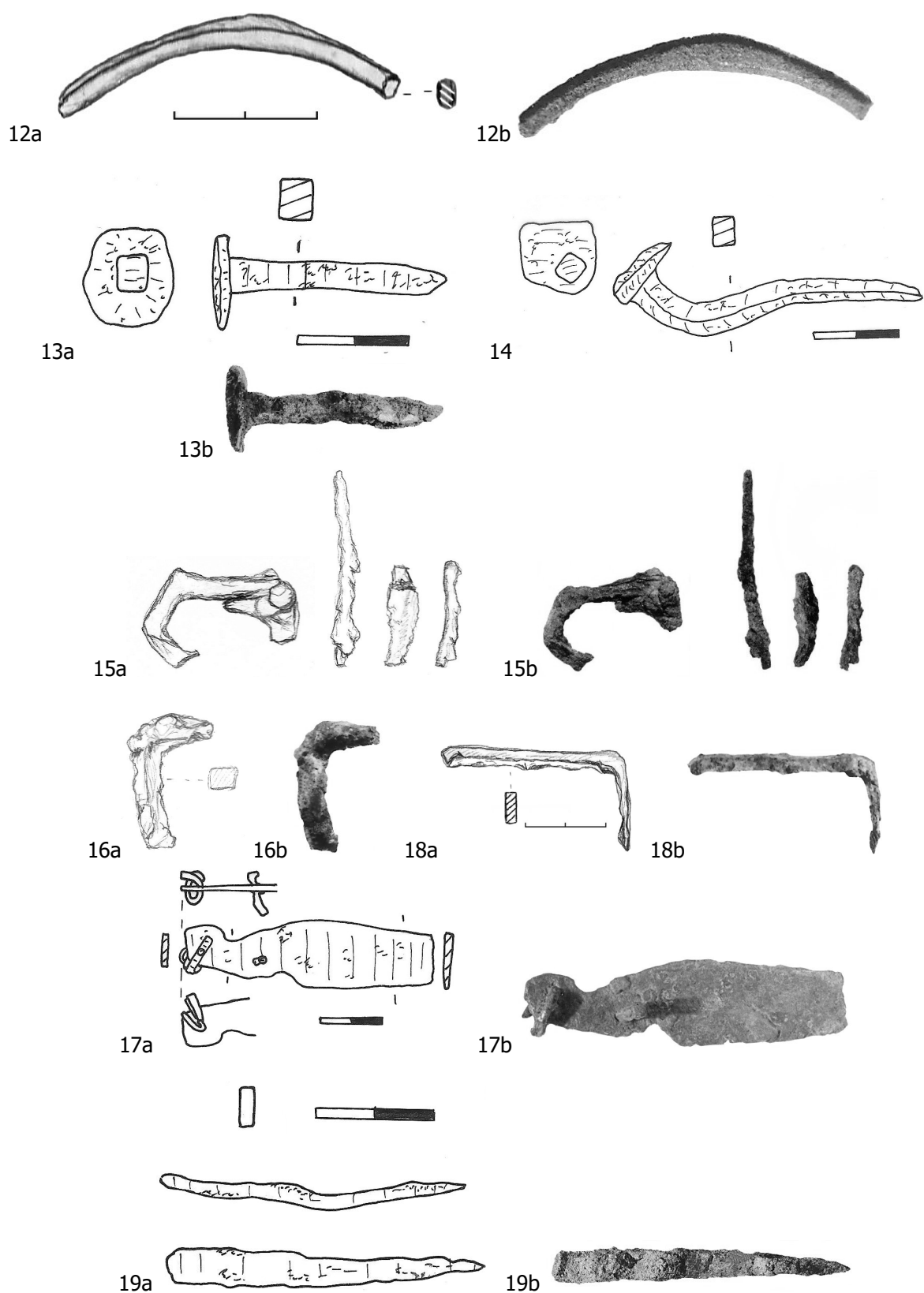

10a

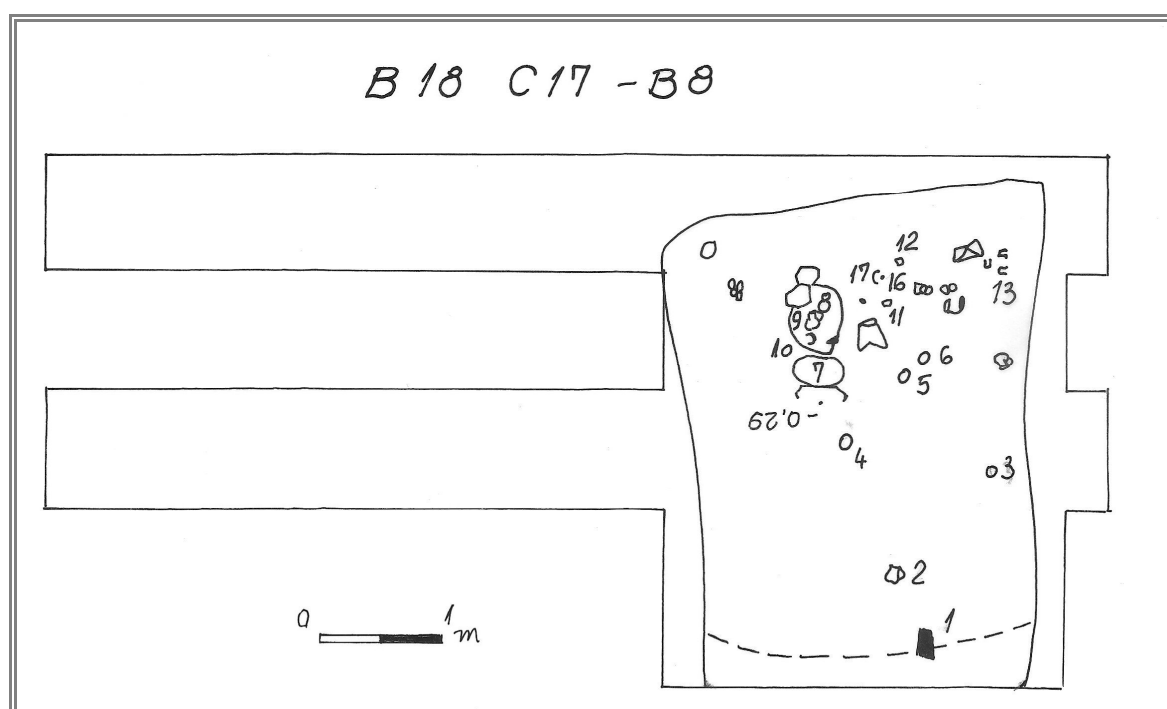

10b

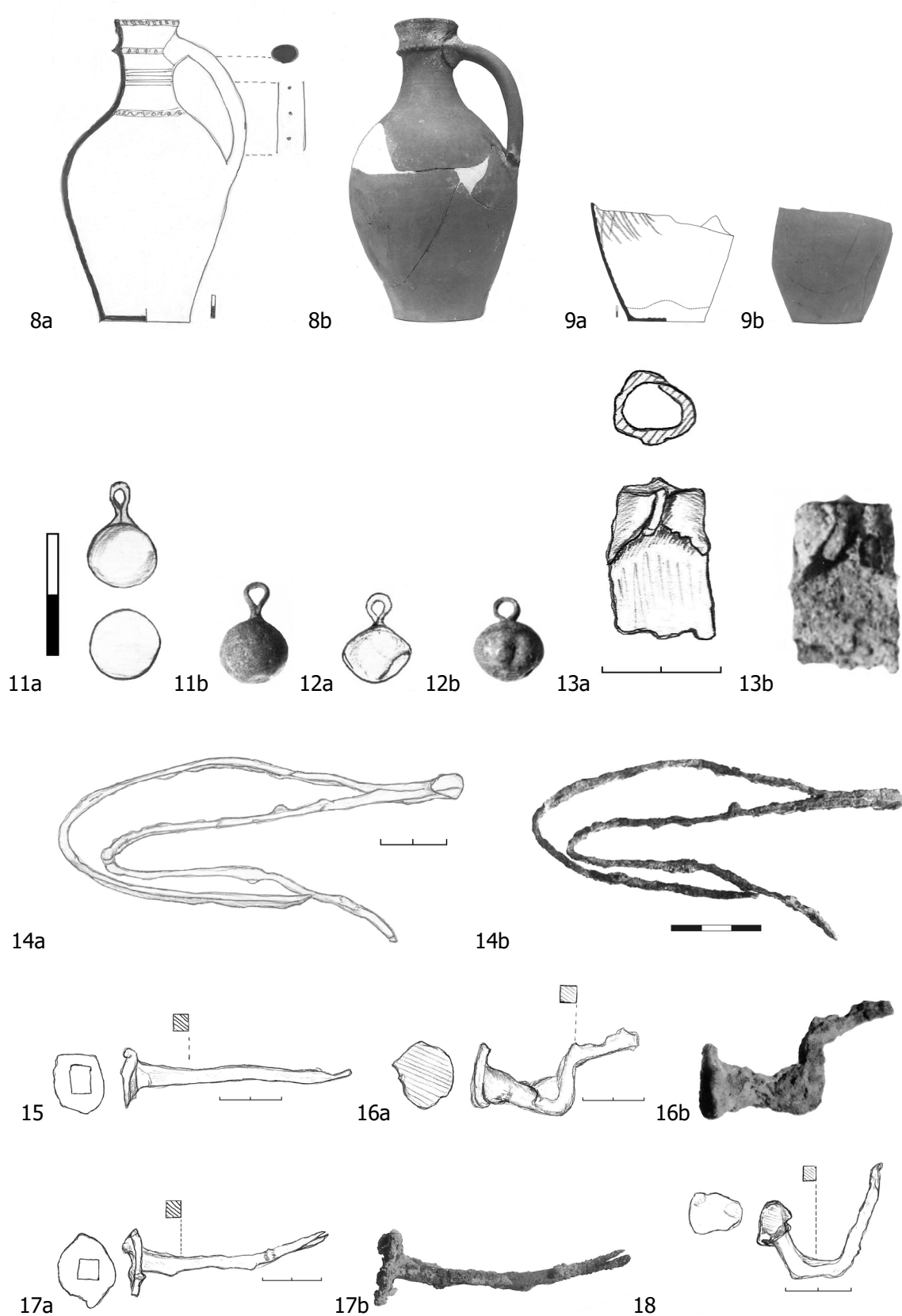
Planșa LVIII. Bordeiul 17. Ulcioare (7-9), strachină (10).

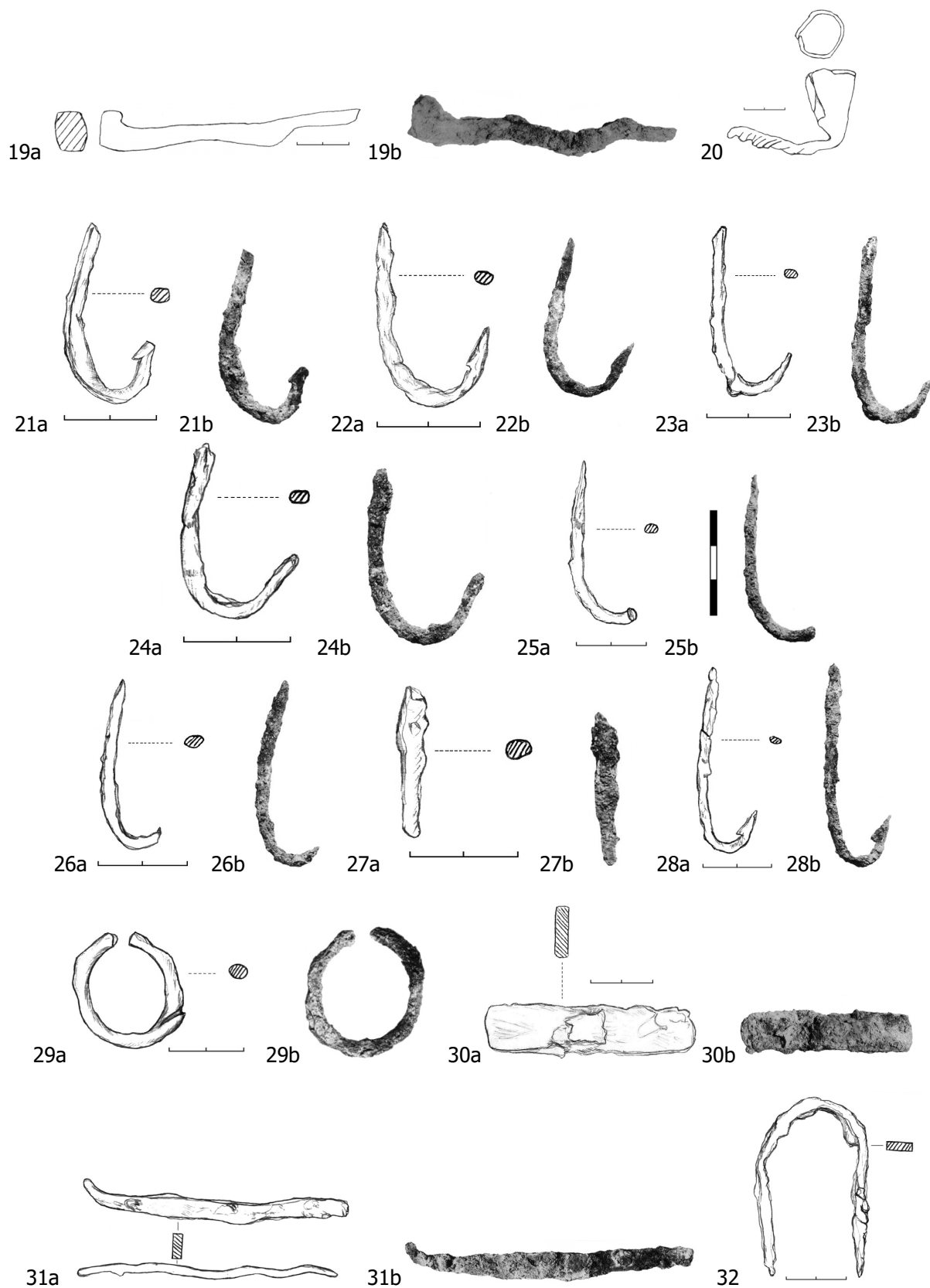
Planșa LIX. Bordeiul 17. Brățară (12), cuie-piroane (13, 14), cataramă (15, 16), cuțit (17), scoabă (18, 19).

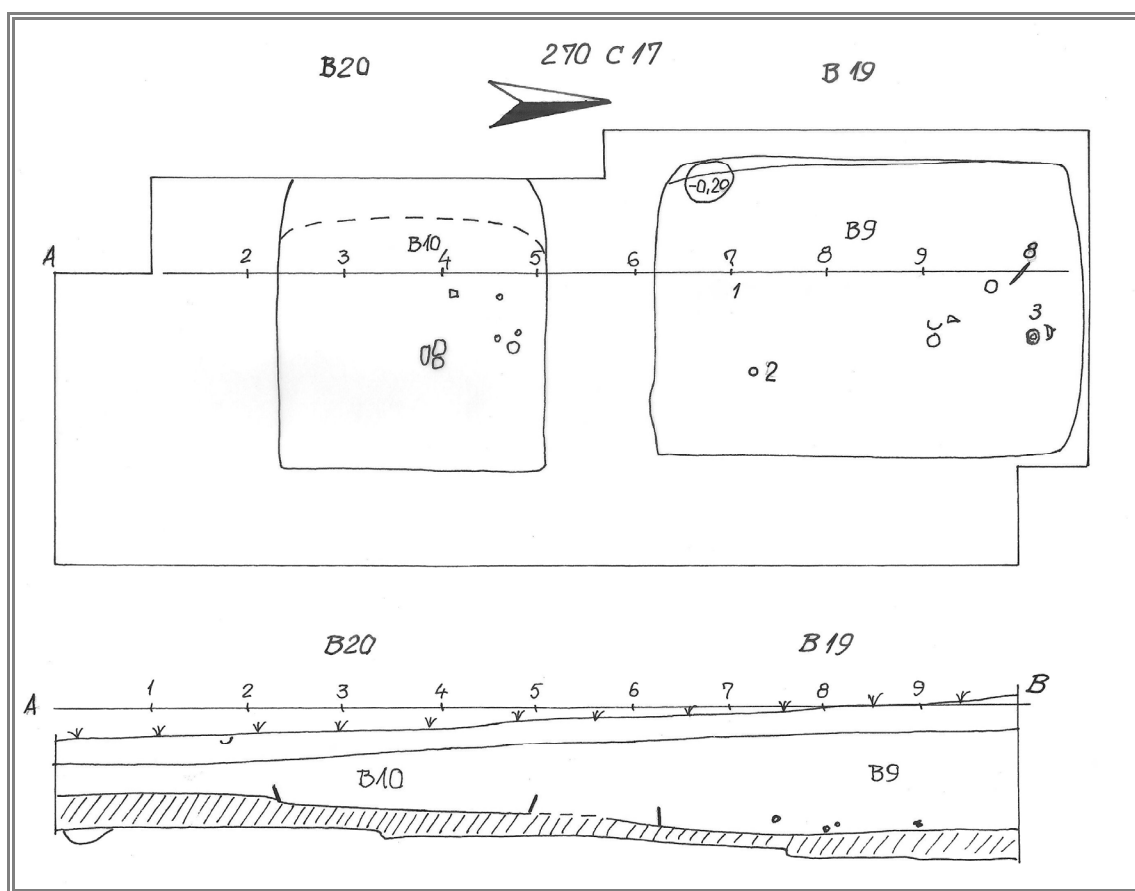
Planșa LX. Bordeiul 18. Plan. Oale cu toartă (1-3), ulică (5-7).

Planșa LXI. Bordeiul 18. Ulcioare (8, 9), butoni din bronz (11, 12), tindeche (13), clește (14), cuie și piroane (15-18).

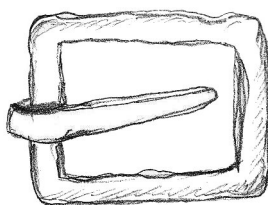

Planșa LXII. Bordeiul 18. Piron (19), sfesnic (20), cârlige (21-28), verigă (29), cuțit (30), scoabe (31, 32).

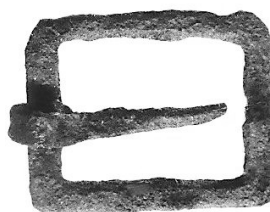

Bd. 19.

1a

1b

Bd.20.

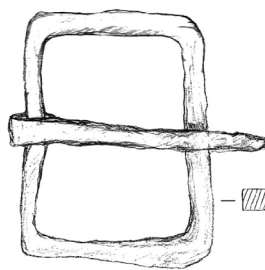
1a

1b

2a

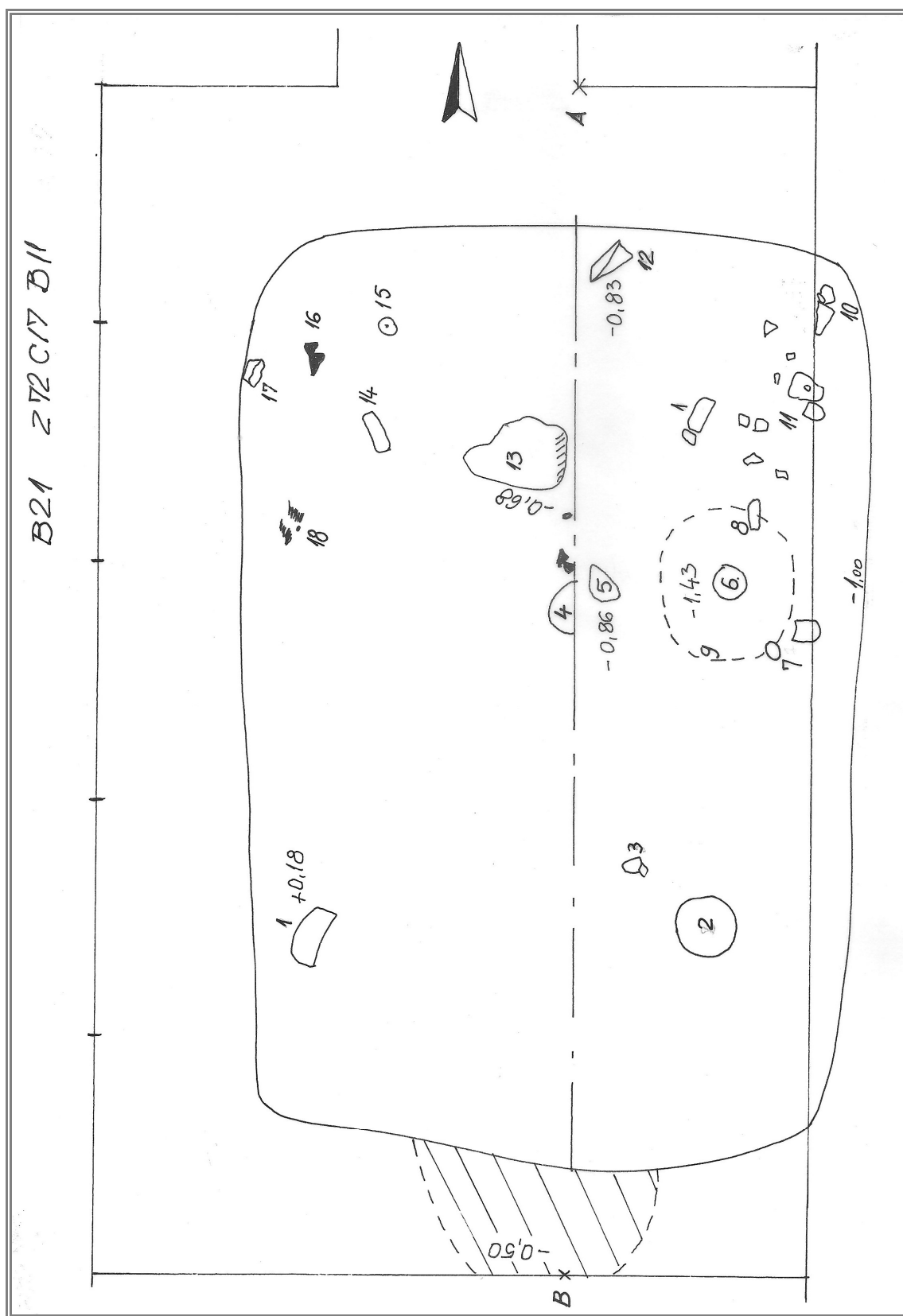

2b

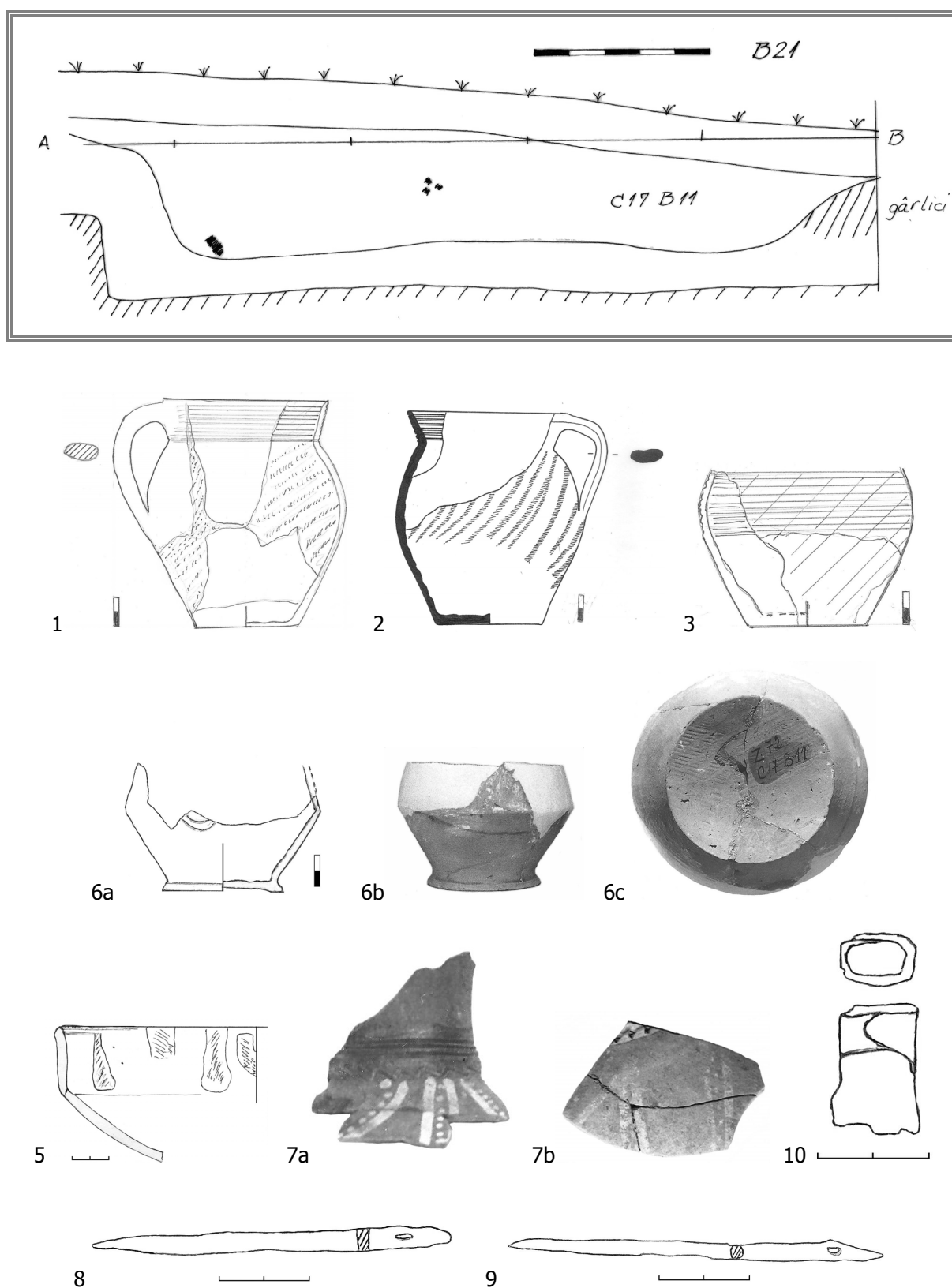

Planșa LXIII.

Bordeiele 19 și 20 Plan și profil. Bordeiul 19: Cataramă (1). Bordeiul 20: Cârlig de undiță (1), cataramă (2).

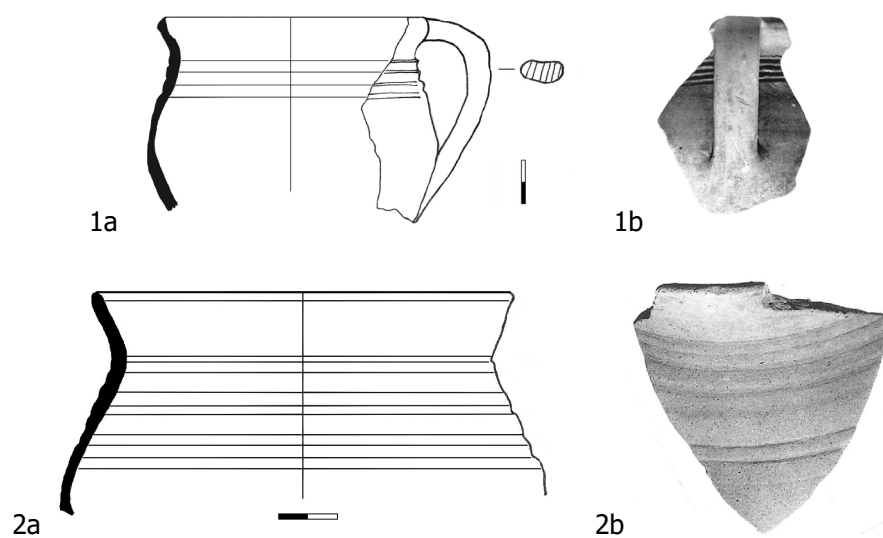
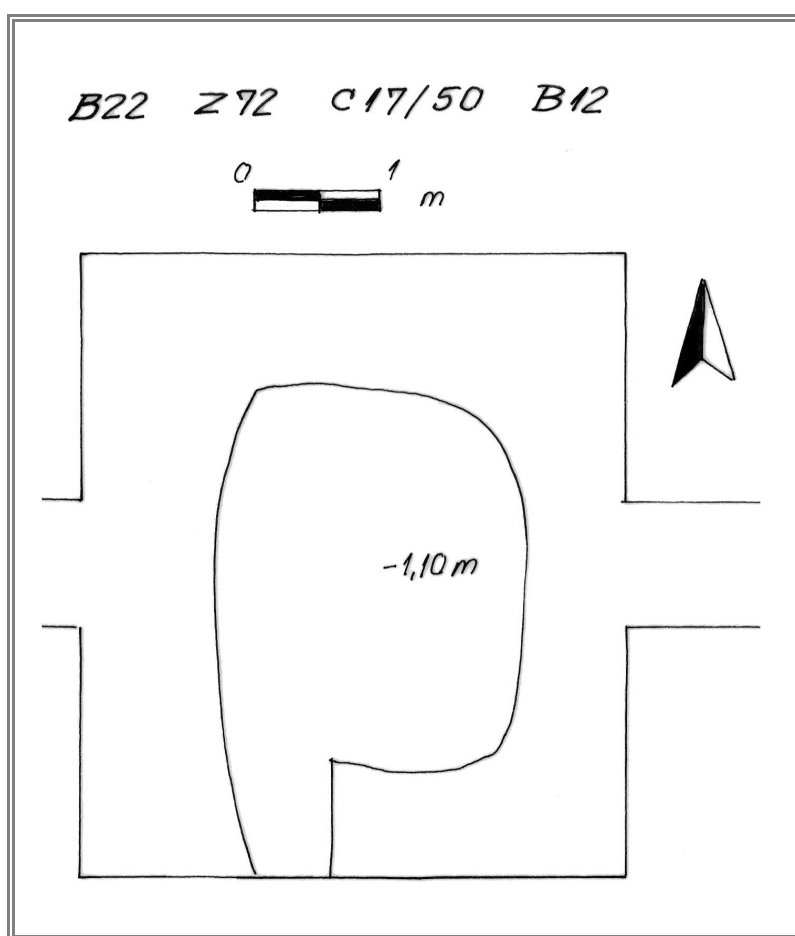

Planșa LXIV. Bordeiul 21. Plan.

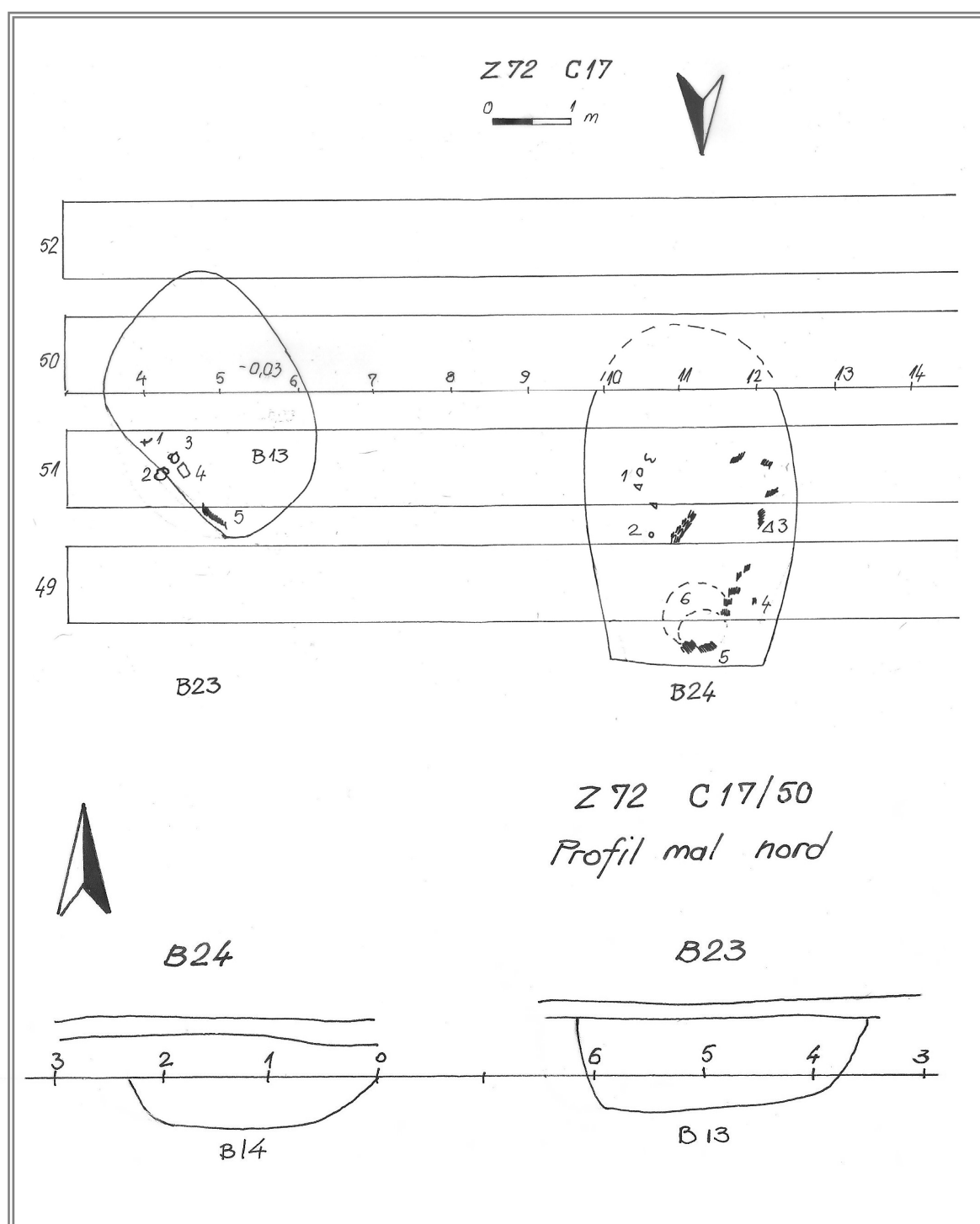

Planșa LXV. Bordeiul 21. Profil. Oale cu toartă (1-3), străchini (5-6), gât de ulcior pictat (7a), fragment ceramic pictat (7b), ace din fier (8, 9), tindeche (10).

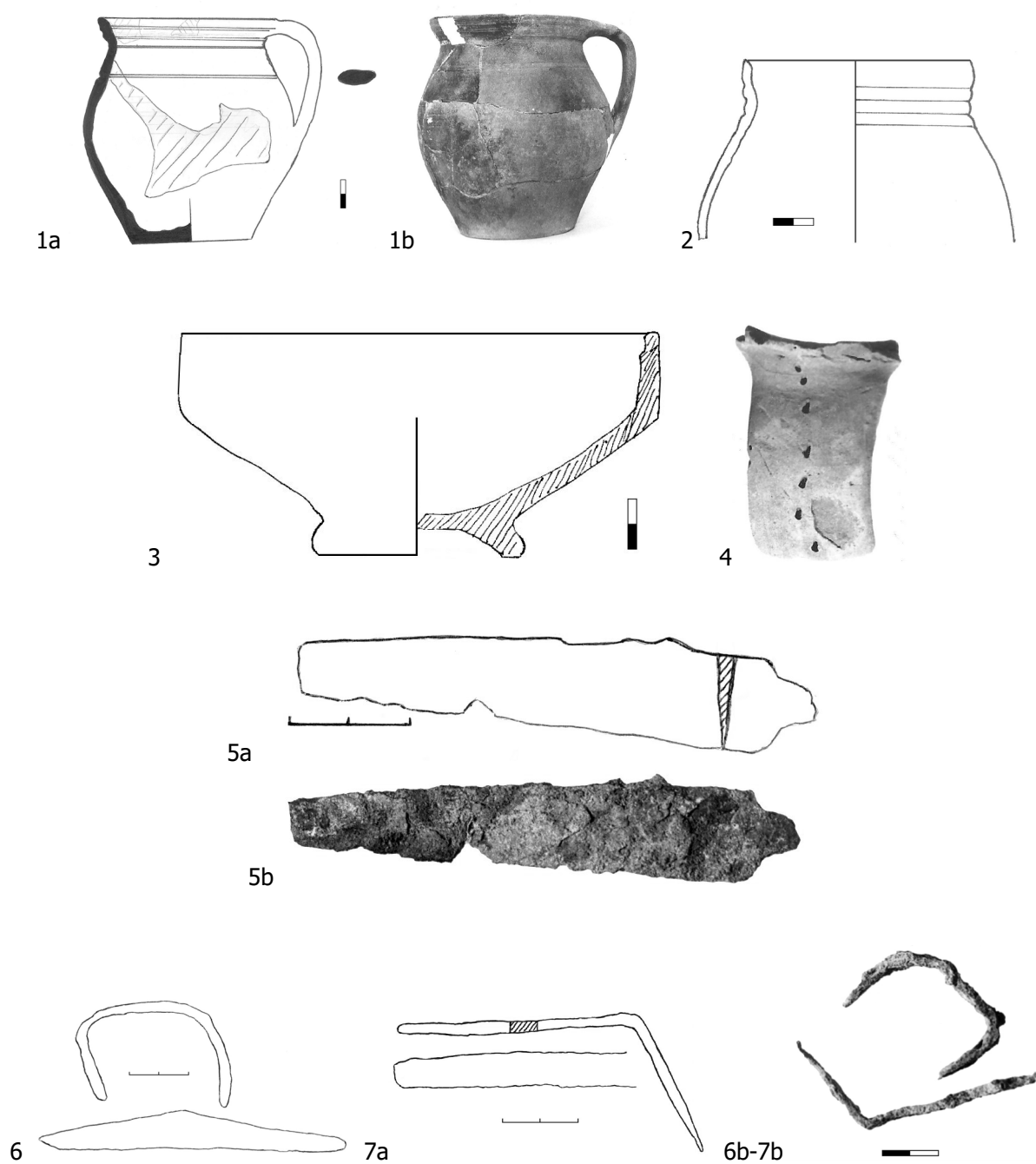

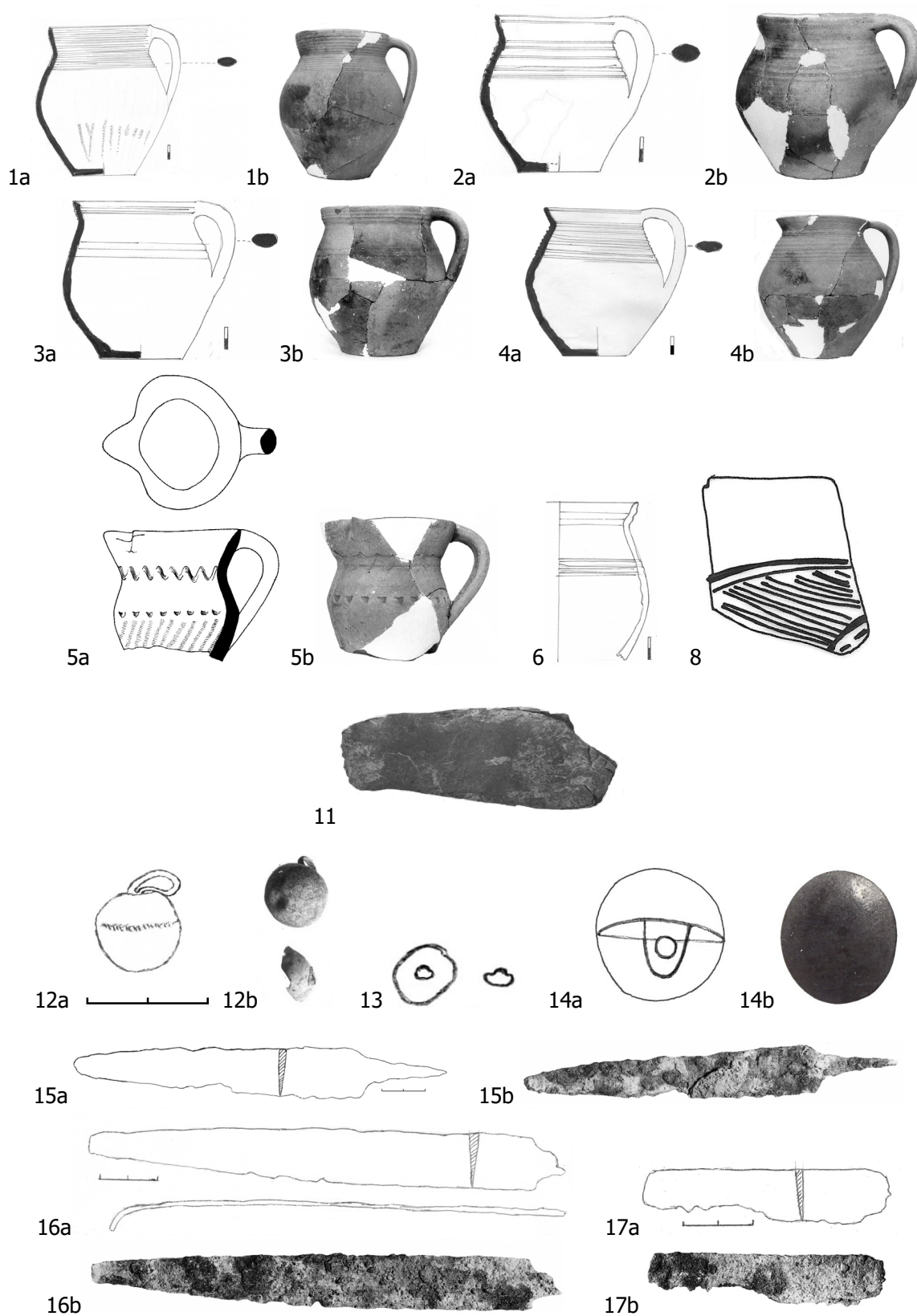
Planșa LXVI. Bordeiul 22. Plan. Oale (1, 2).

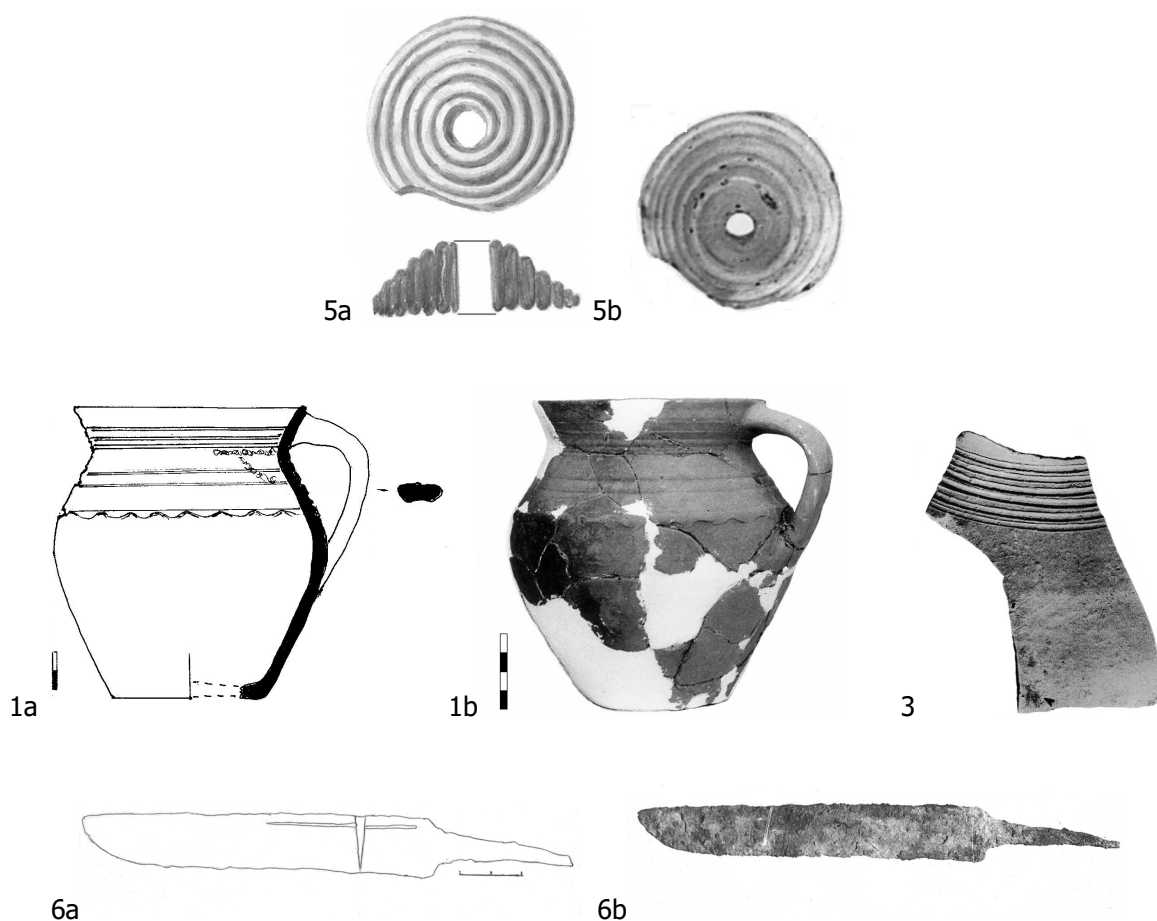
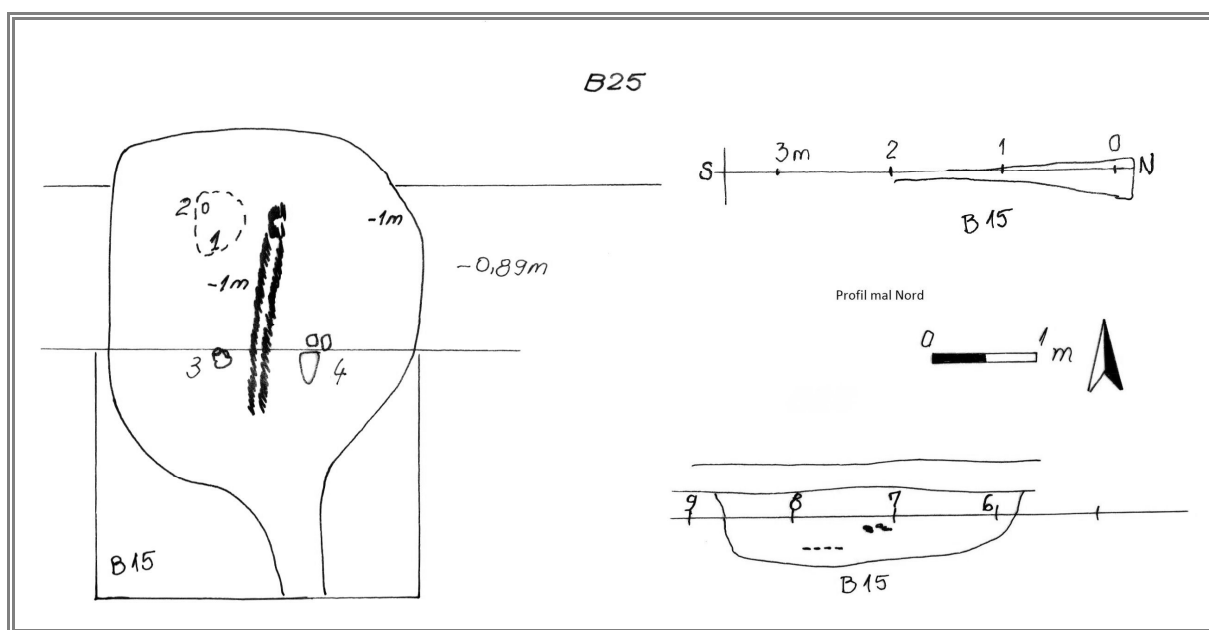
Planșa LXVII. Bordeiele 23 și 24. Plan și profil.

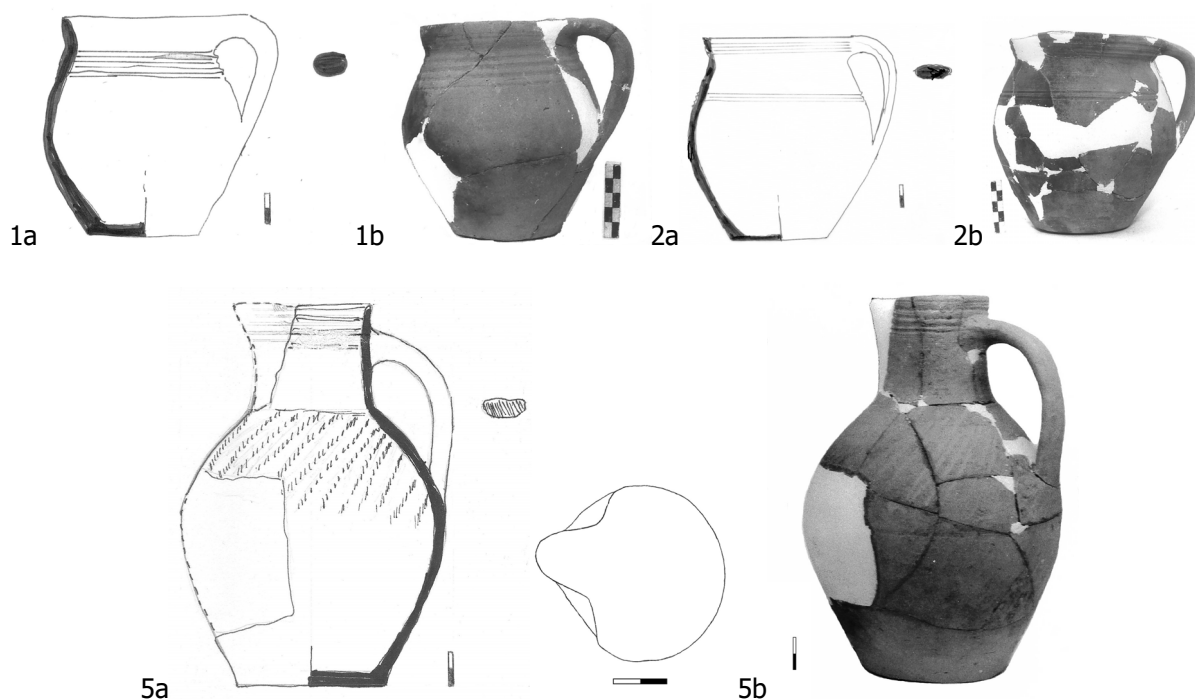
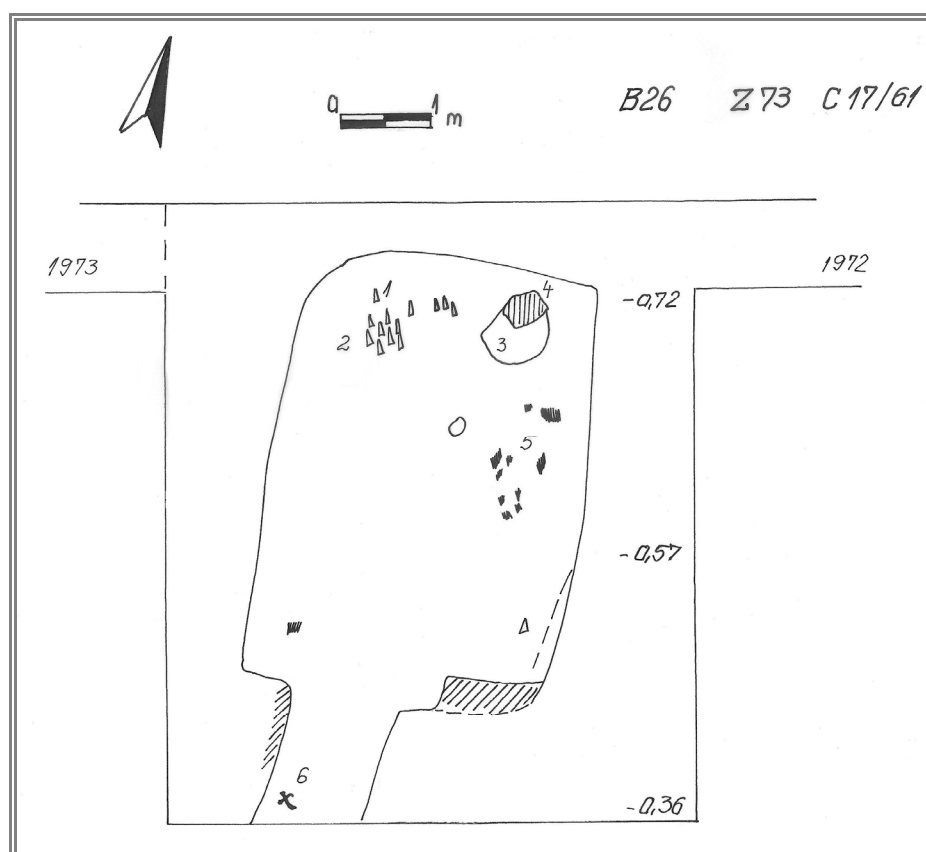
Planșa LXVIII. Bordeiu 23. Oale cu toartă (1, 2), strachină (3), toartă de vas (4), cuțit (5), scoabe (6, 7).

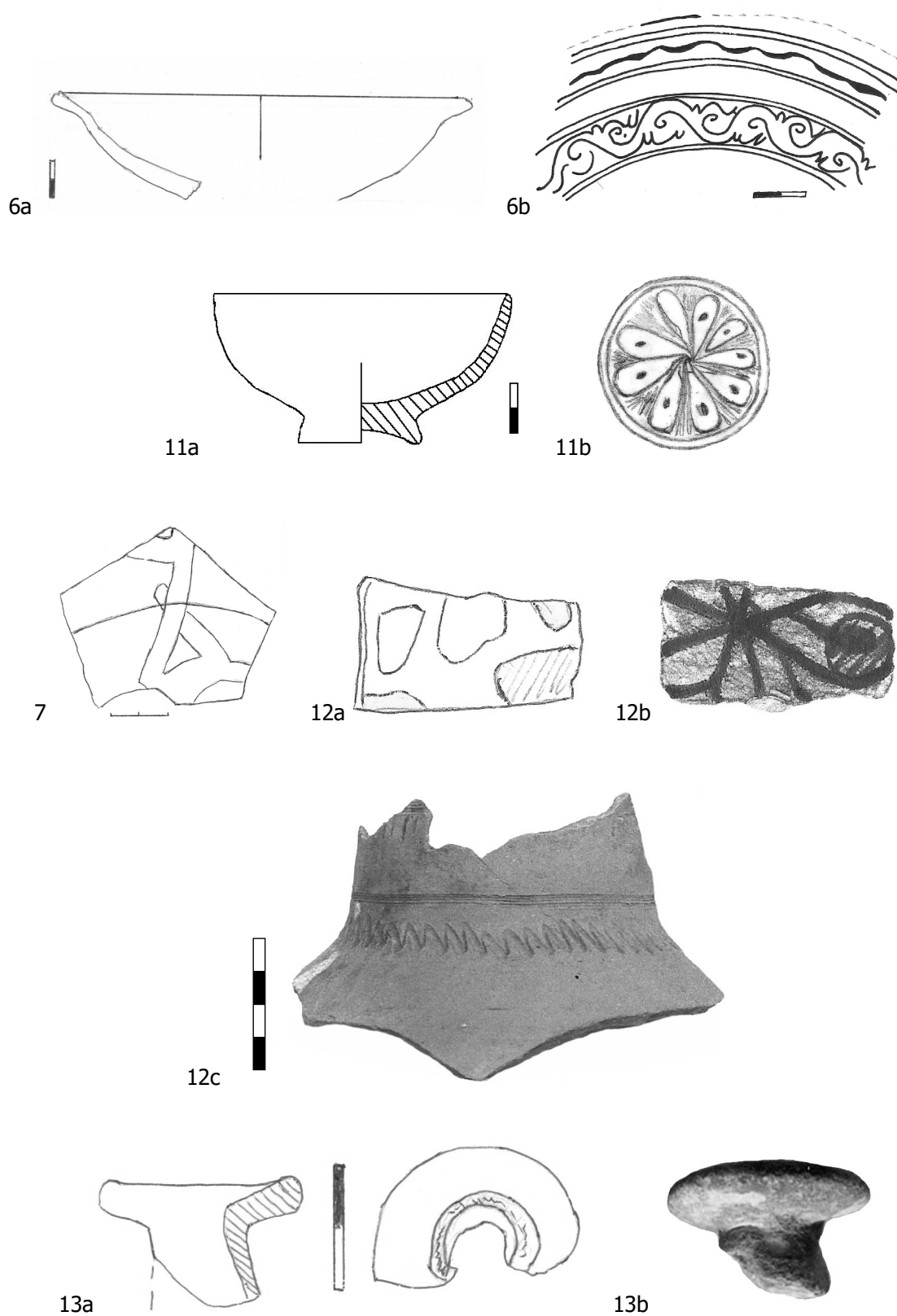
Planșa LXIX. Bordeiu 24. Oale cu toartă (1-6), farfurie (8), cute de piatră (11), butoni (12-14), cuțite (15-17).

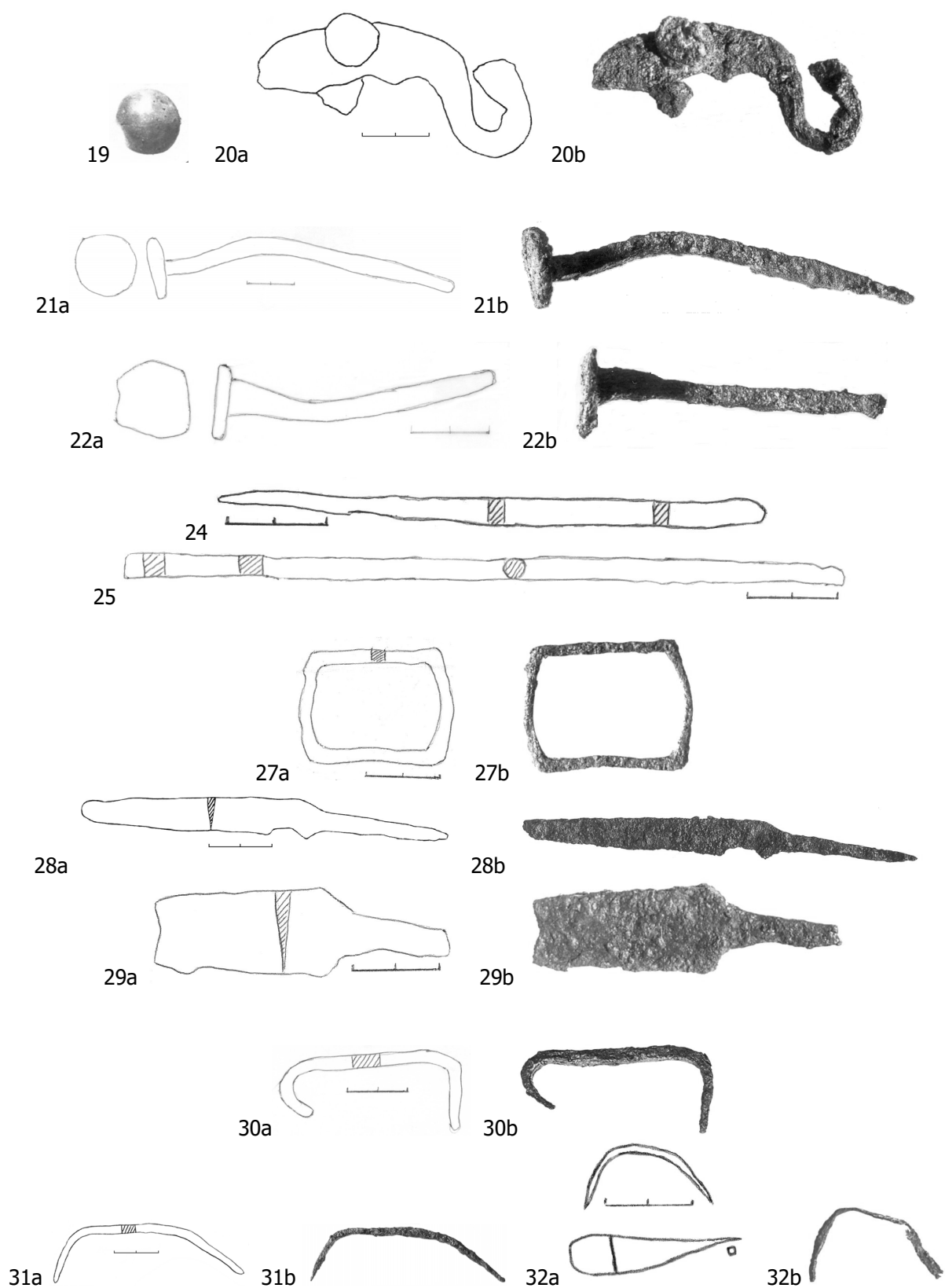
Planșa LXX. Bordeiul 25. Plan și profil. Oală cu toartă (1), fragment de ulcior (3), mărgia de sticlă (5), cuțit (6).

Planșa LXXI. Bordeiul 26. Plan. Oale cu toartă (1, 2), ulcior (5).

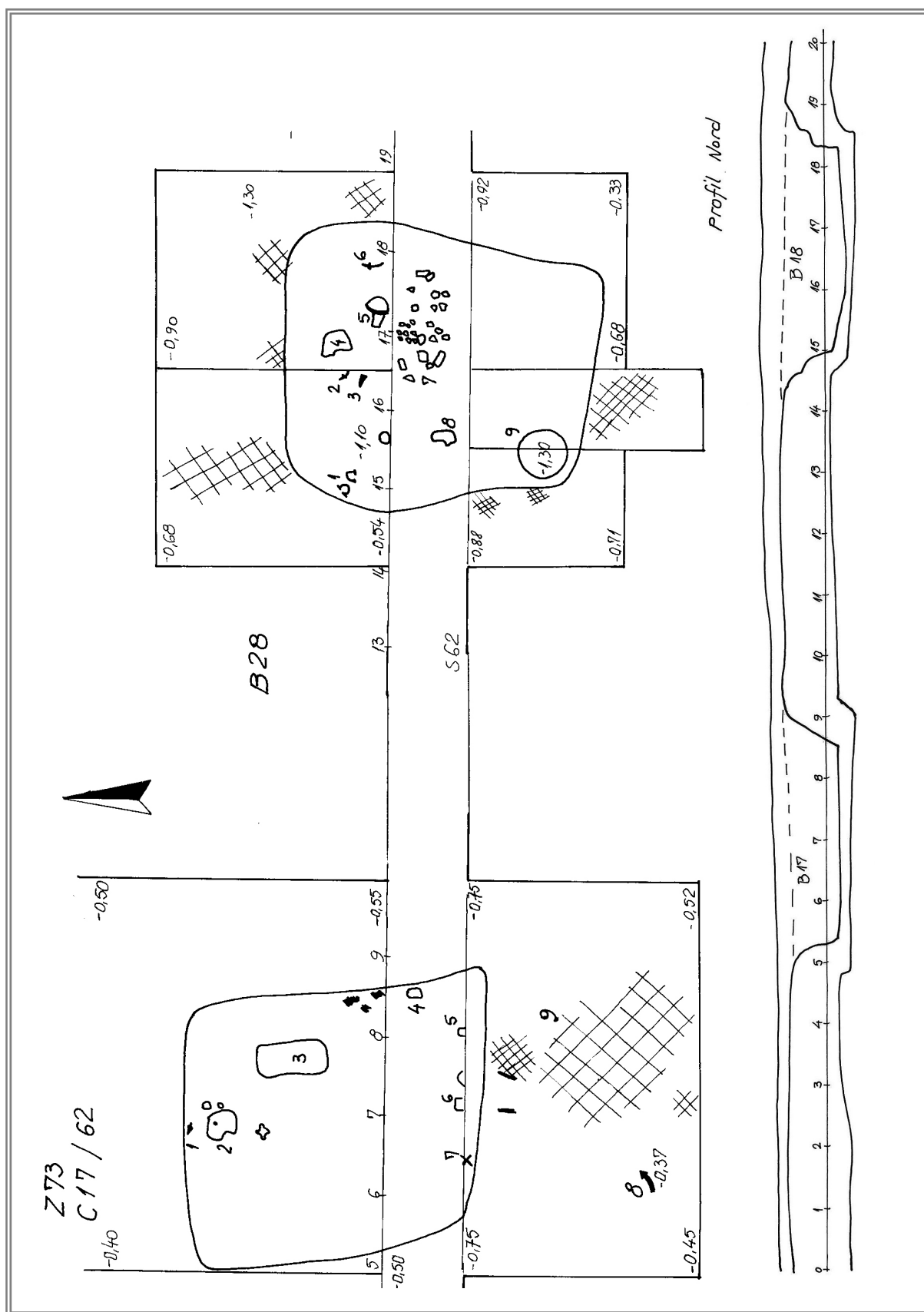

Planșa LXXII. Bordeiul 26. Farfurii (6, 7), cupă-bol (11), fragmente ceramice (12a-b), ulcior (12c), vas sticlă (13).

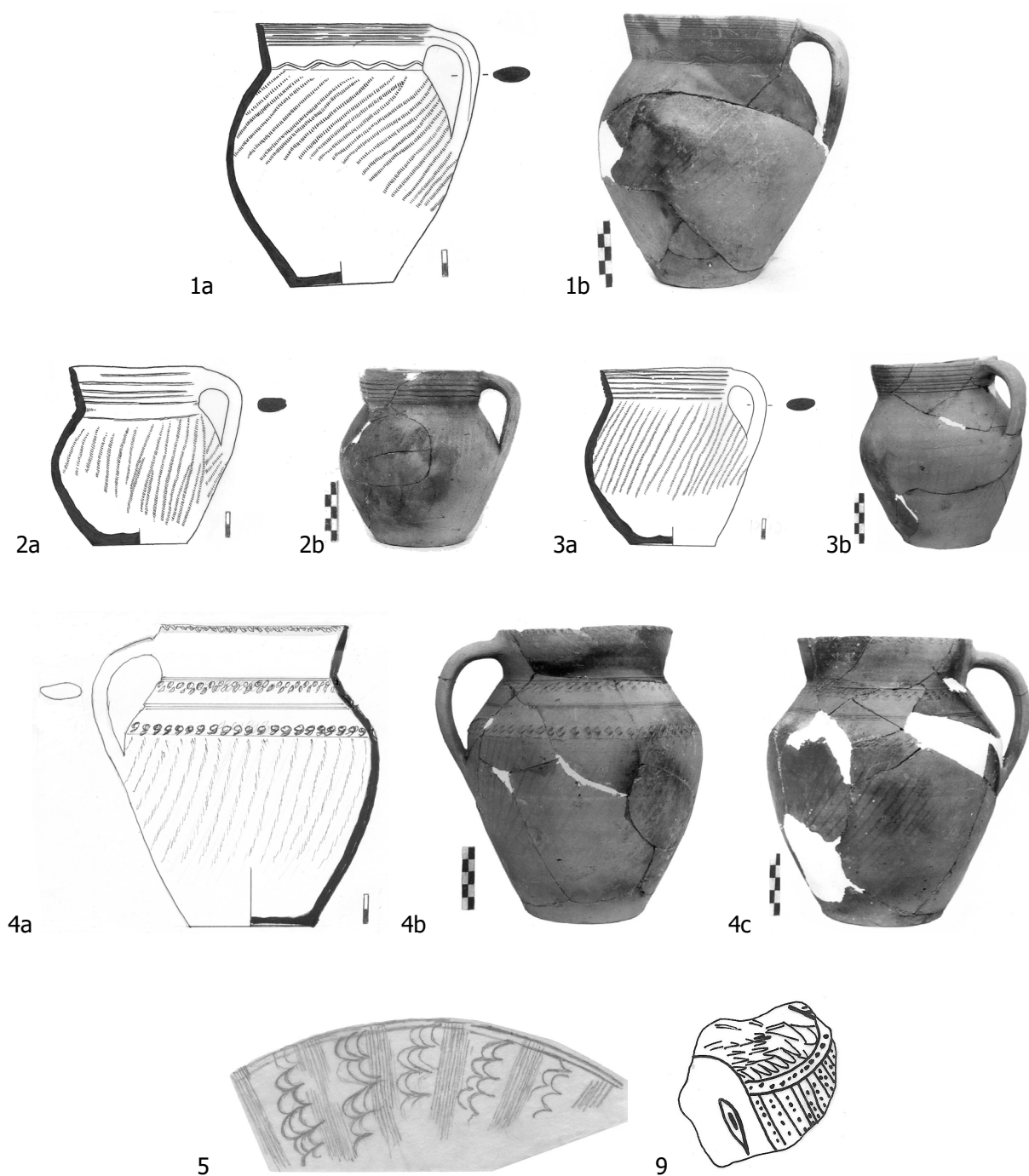

Planșa LXXIII. Bordeii 26. Buton bronz (19), toartă de căldare (20), piroane (21, 22), dinți de darac (24, 25), cataramă (27), cuțite (28, 29), scoabe (30-32).

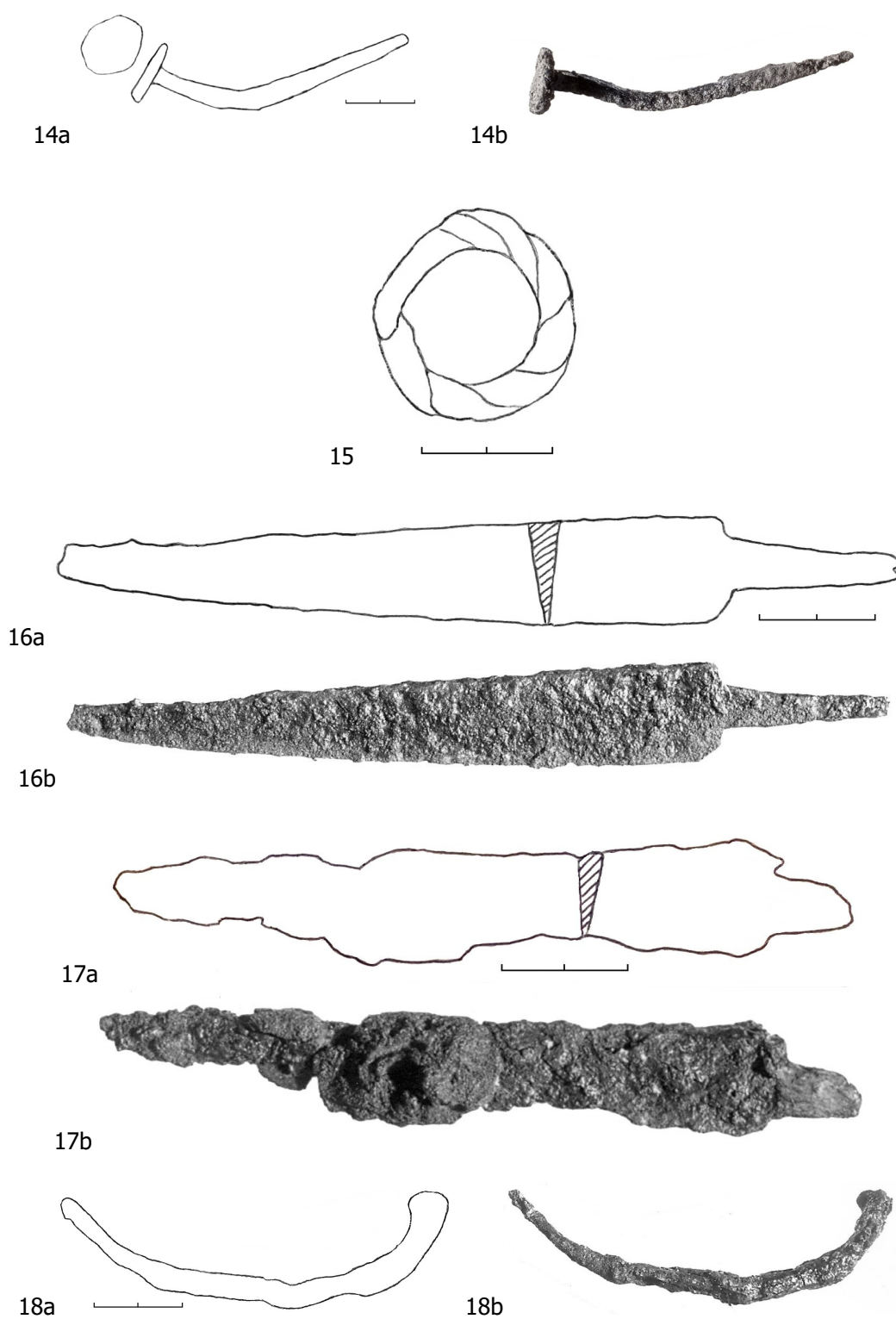

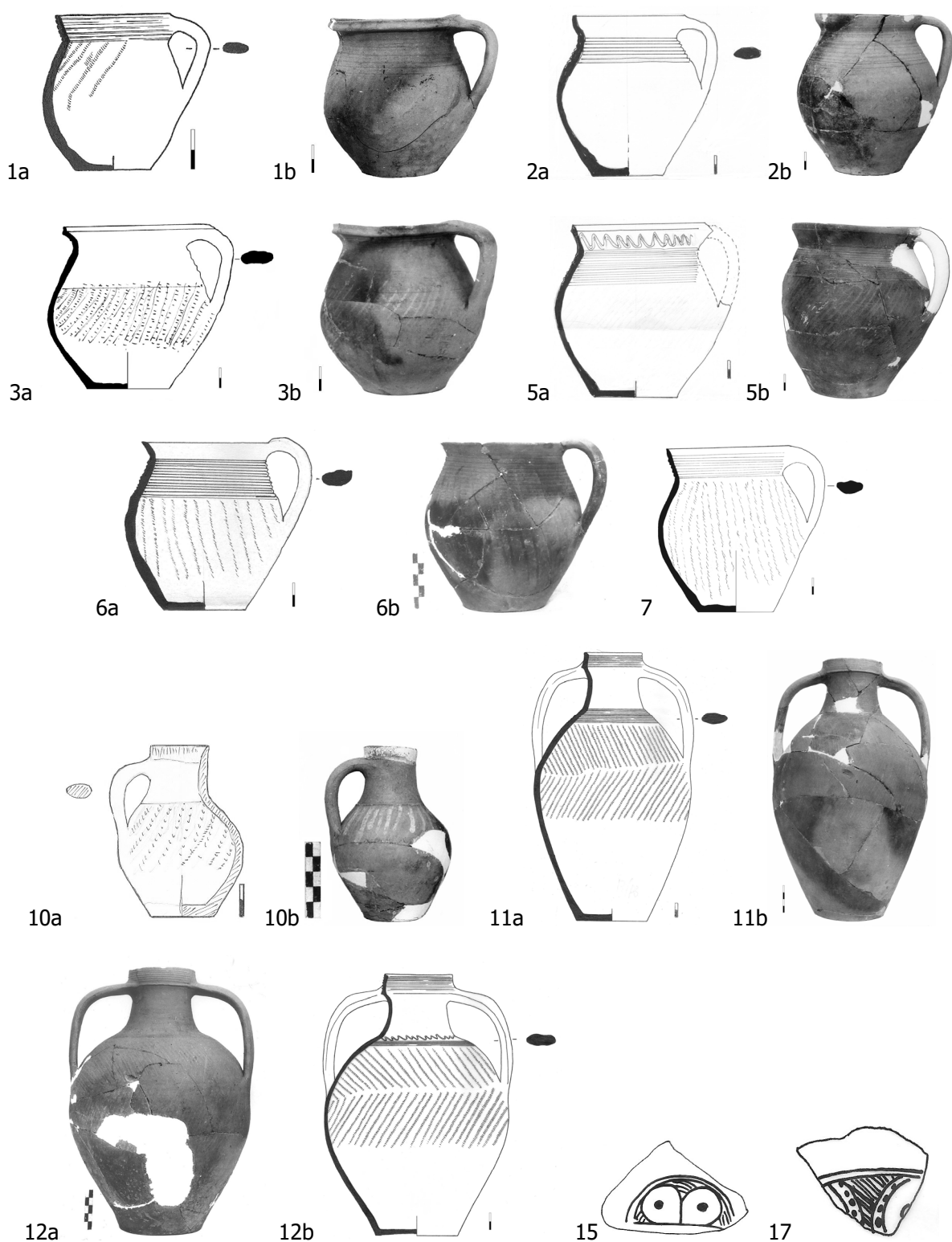
Planșa LXXIV. Bordeiele 27 și 28. Plan și profil.

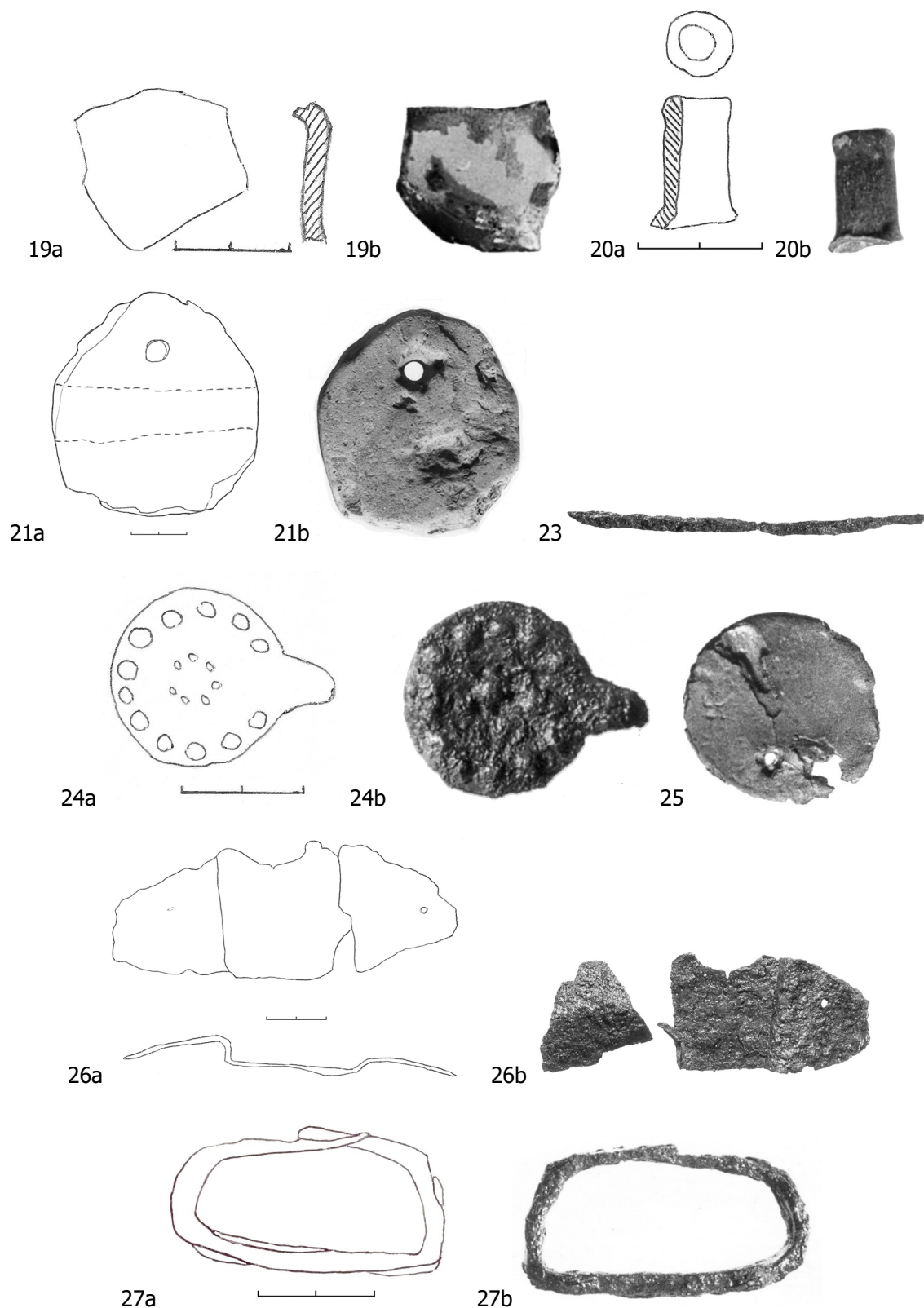
Planșa LXXV. Bordeiul 27. Oale cu toartă (1-4), buză de strachină (5), fund de farfurie (9).

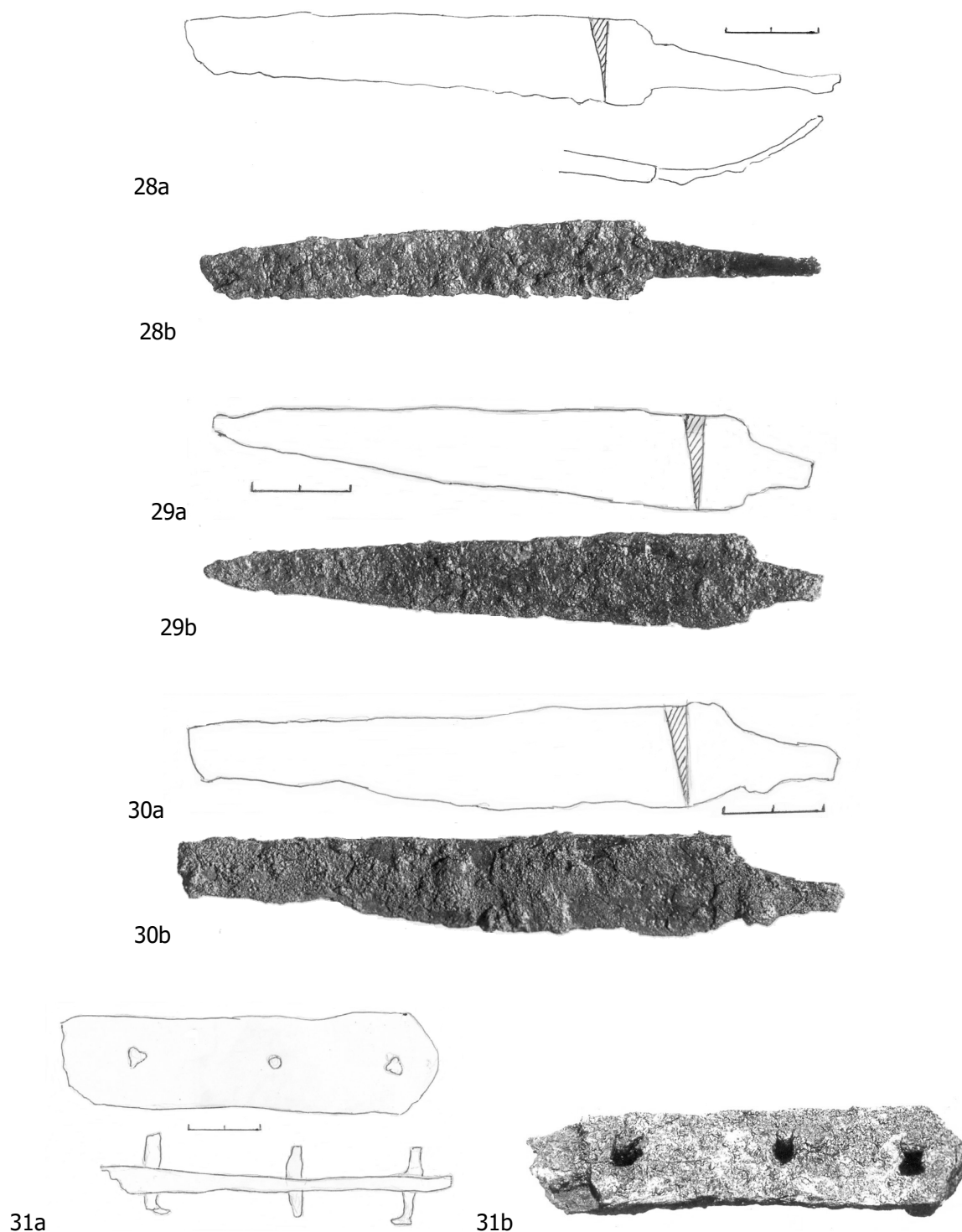
Planșa LXXVI. Bordeiul 27. Piron (14) și verigă din fier (15), cuțite din fier (16-17), scoabă din fier (18).

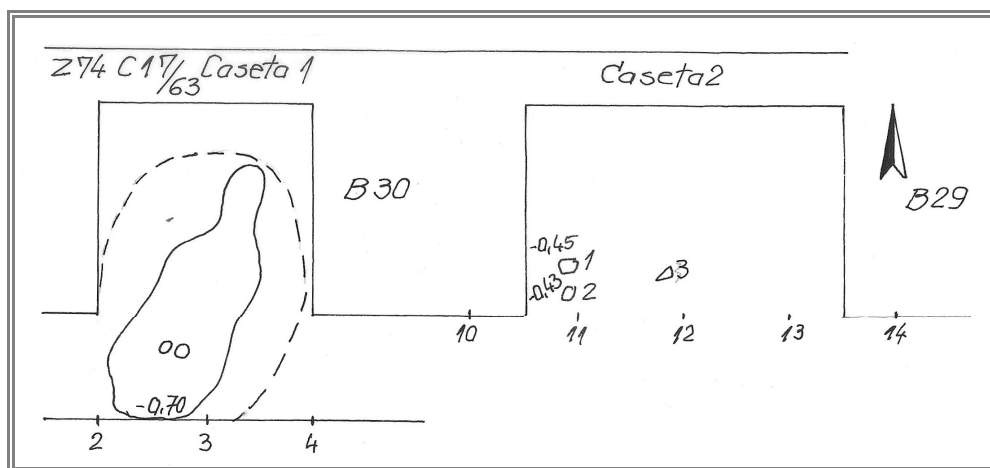
Planșa LXXVII. Bordeii 28. Oale cu toartă(1-3, 5-7), ulcioraș (10), ulcioare (11, 12), străchini smălțuite (15, 17).

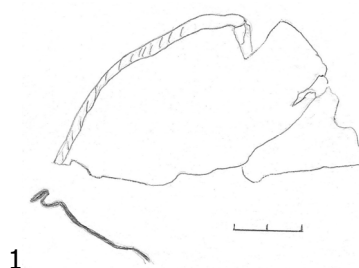
Planșa LXXVIII. Bordeiul 28. Vase de sticlă (19, 20), greutate din lut ars (21), dinte de darac din fier (23), aplică din fier (24), pastilă de plumb (25), tablă de fier (26), cataramă (27).

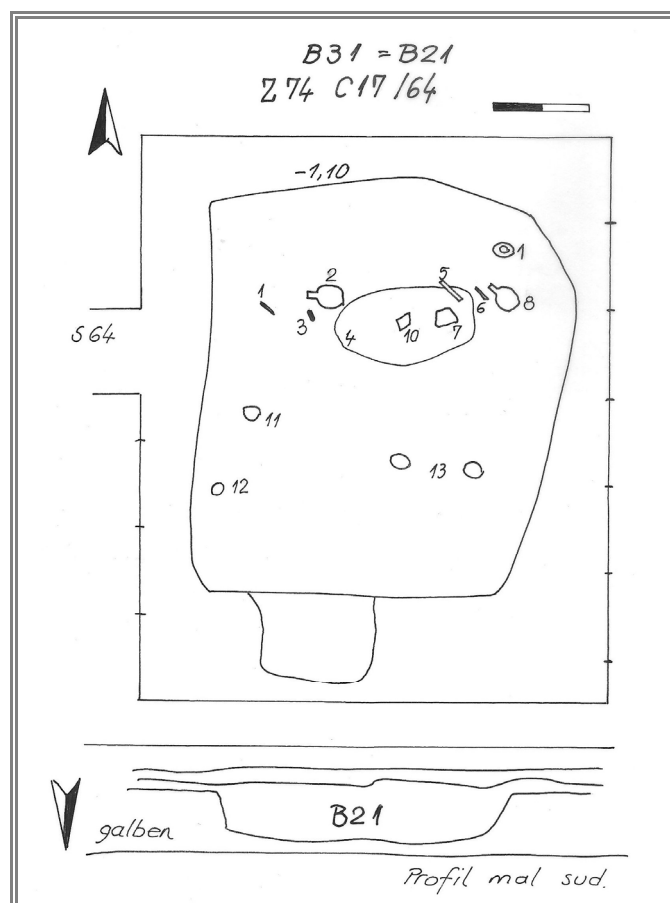
Planșa LXXIX. Bordeiul 28. Cuțite (28-31).

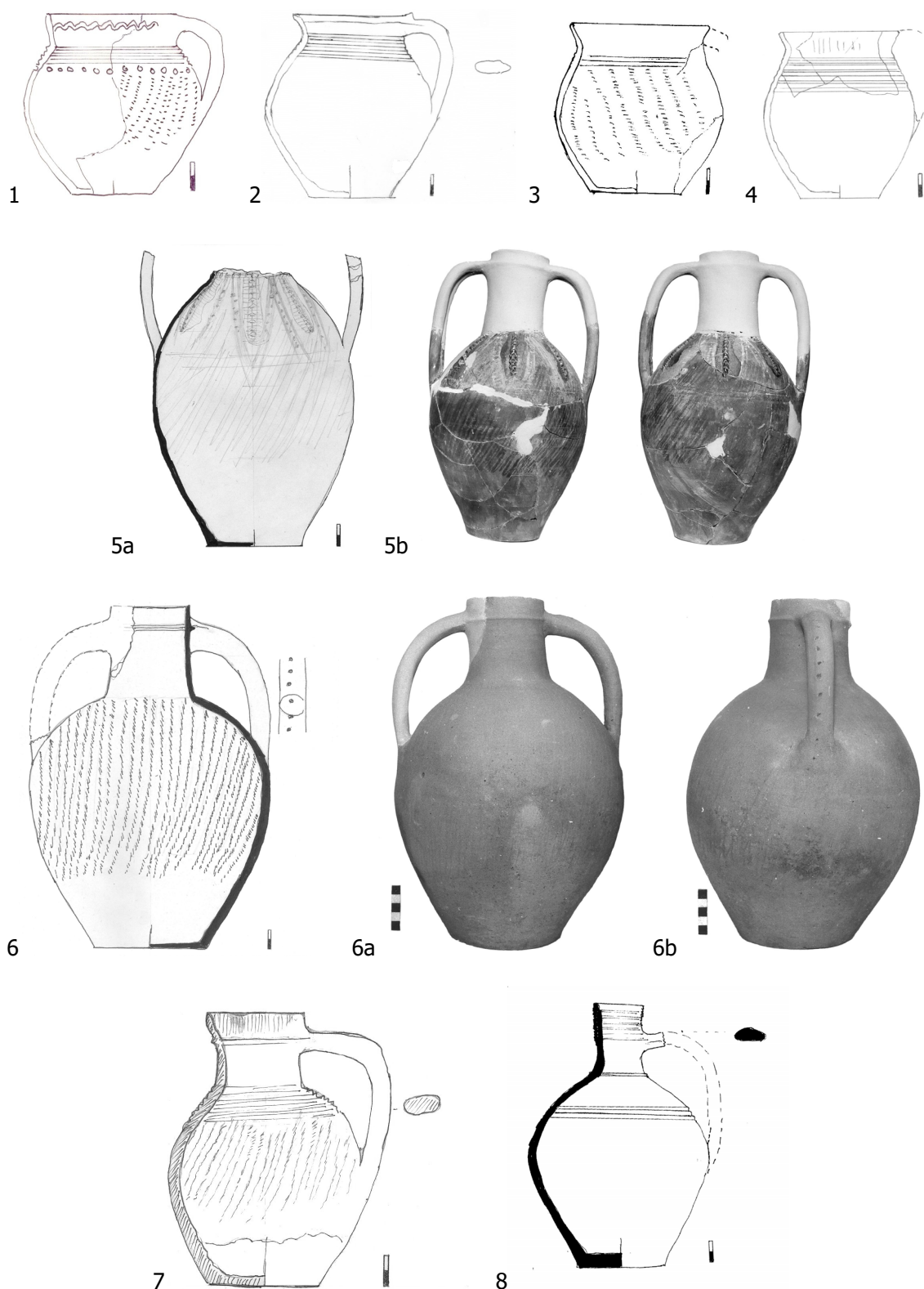
A

B

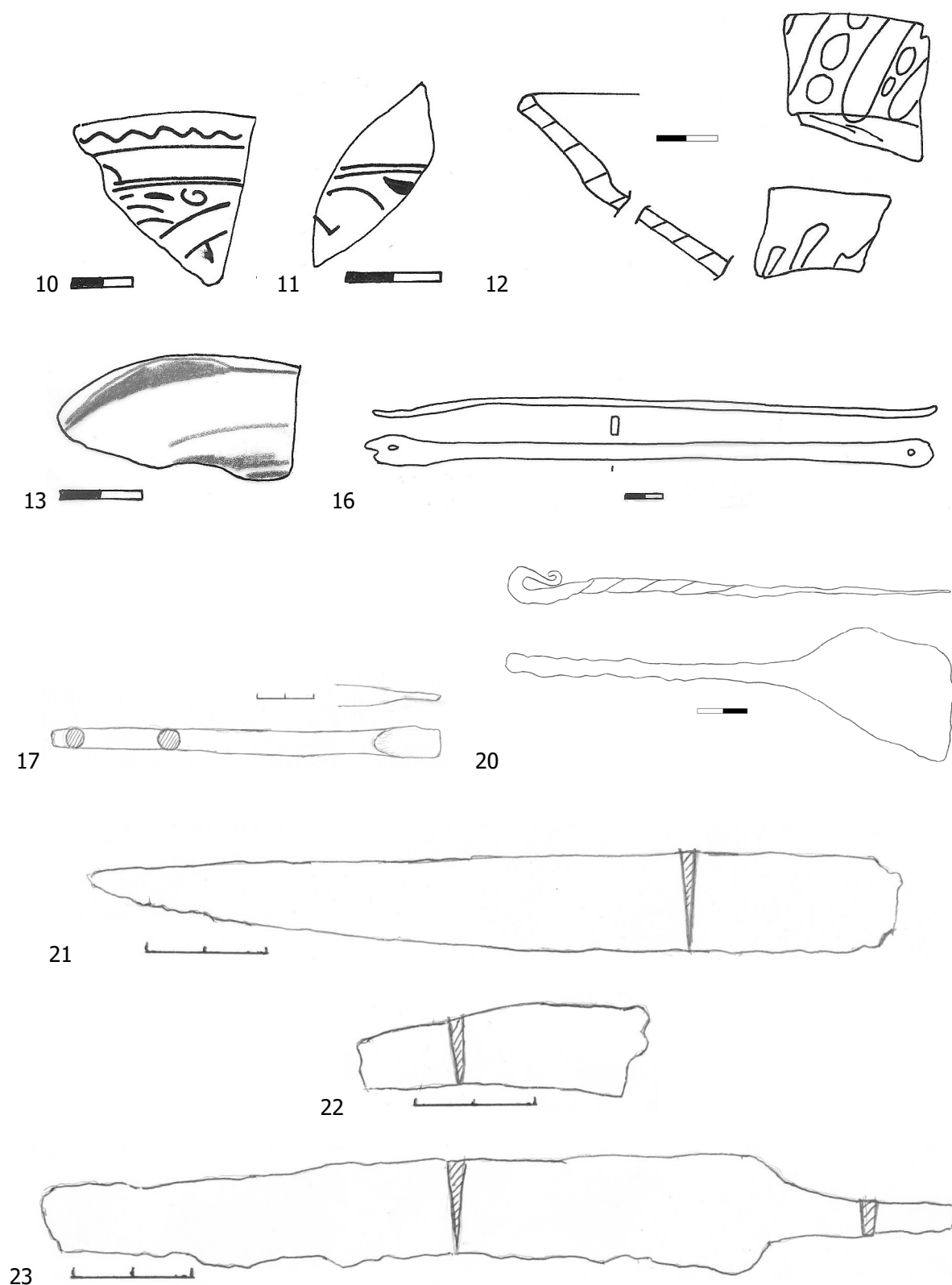

Planșa LXXX. A. Bordeiele 29 și 30. Plan. Fragment de căldare din fier, Bordeiul 30 (1); B. Bordeiul 31. Plan și profil.

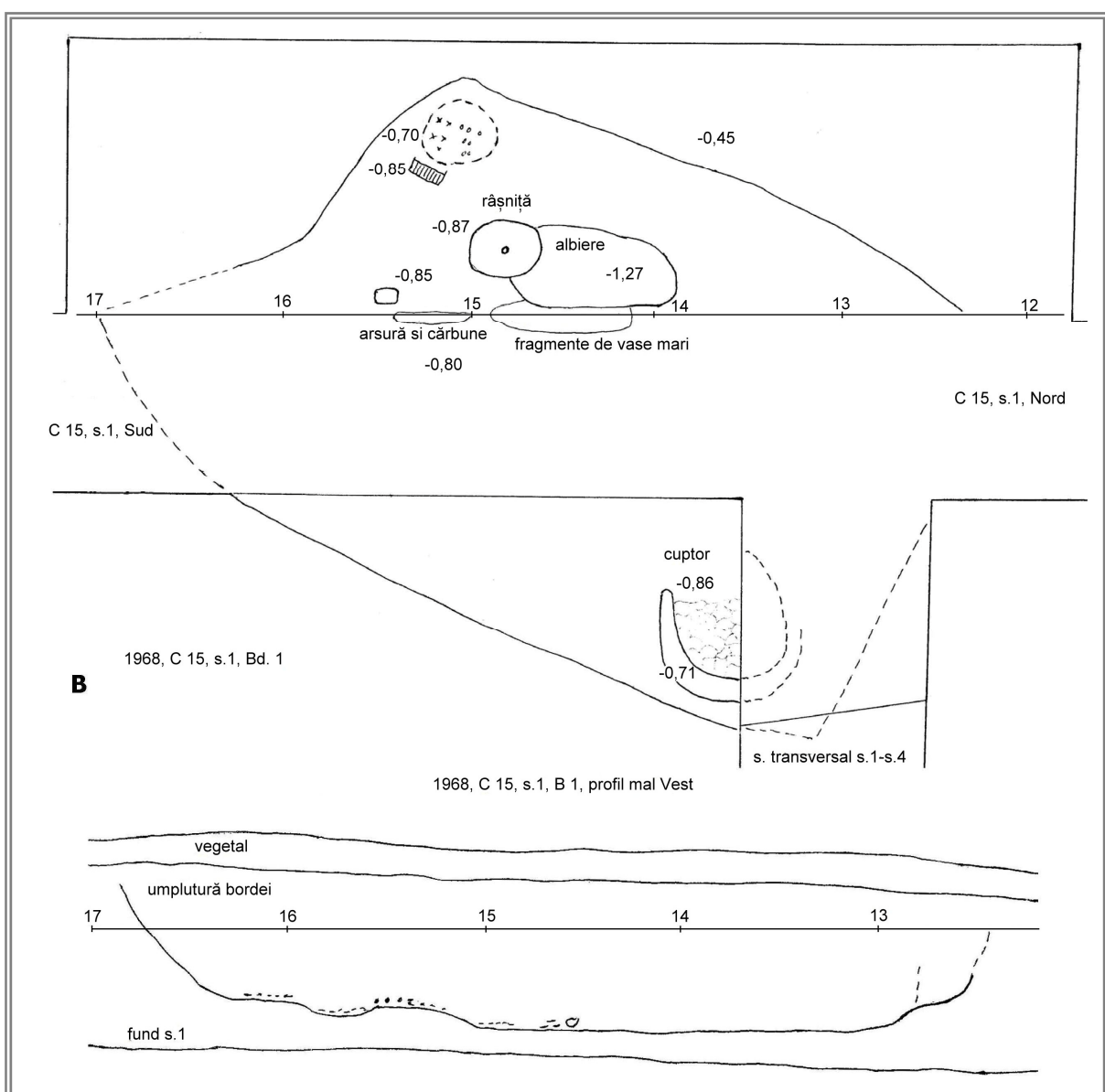
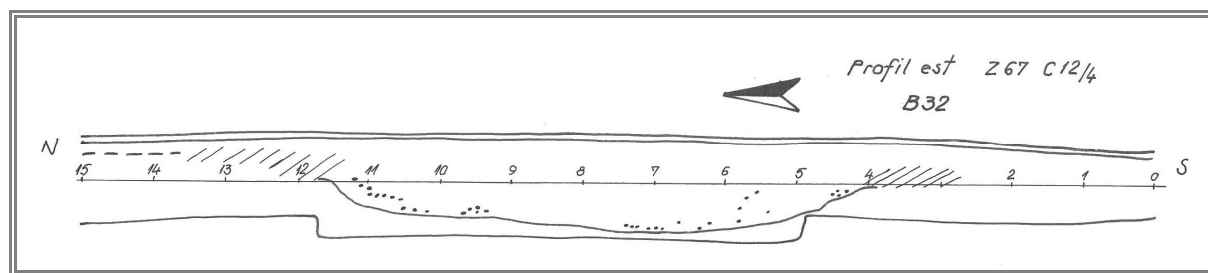
Planșa LXXXI. Bordeiul 31. Oale cu toartă (1-4), ulcioare (5-8).

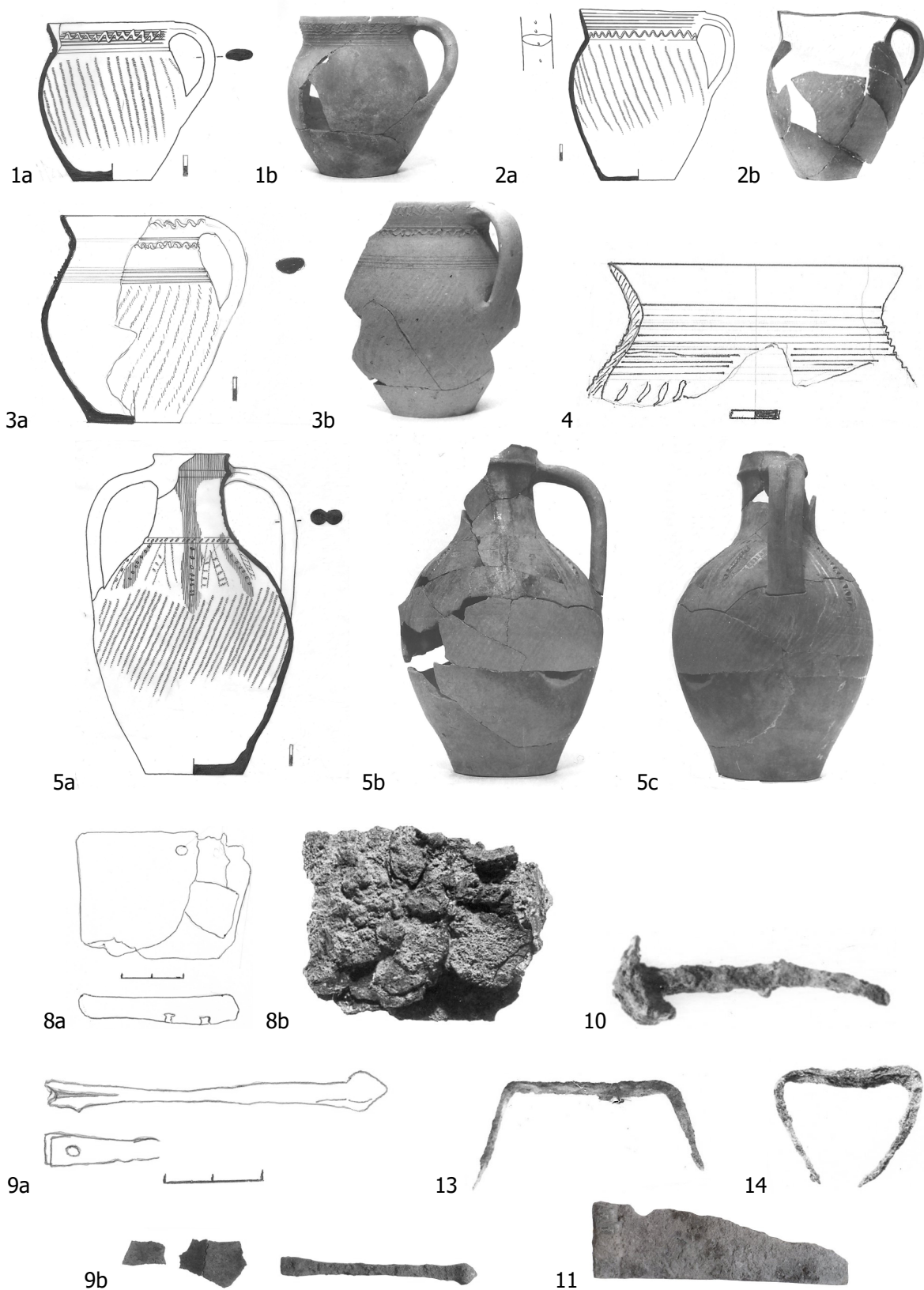

Planșa LXXXII.

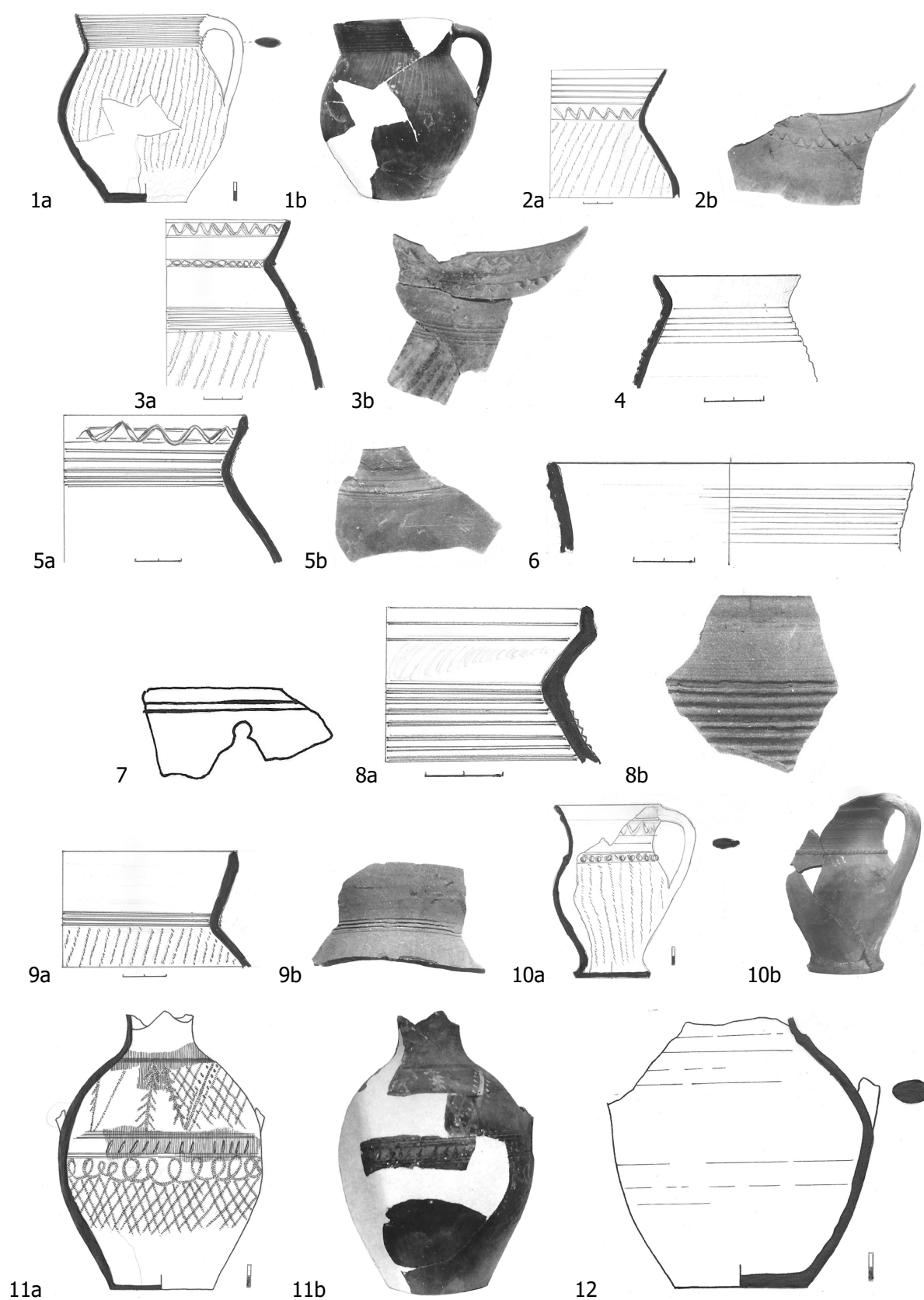
Bordeiul 31. Farfurii smălțuite (10-13), toartă de căldare (16), daltă (17), gripcă (20), cuțite (21-23).

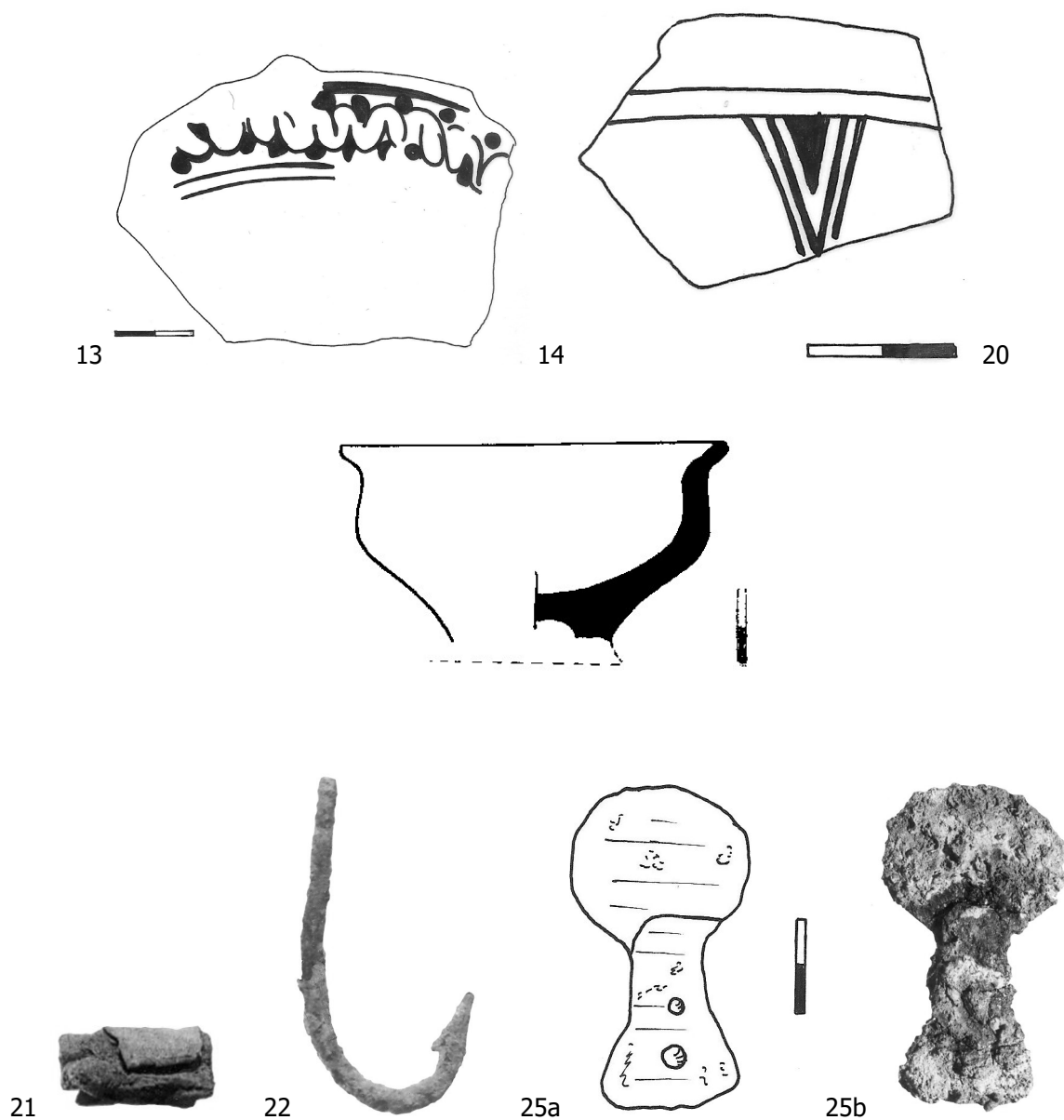
Planșa LXXXIII. A. Bordeiul 32. Profil. Scoabe (1-4). B. Bordeiul 33. Plan și profil.

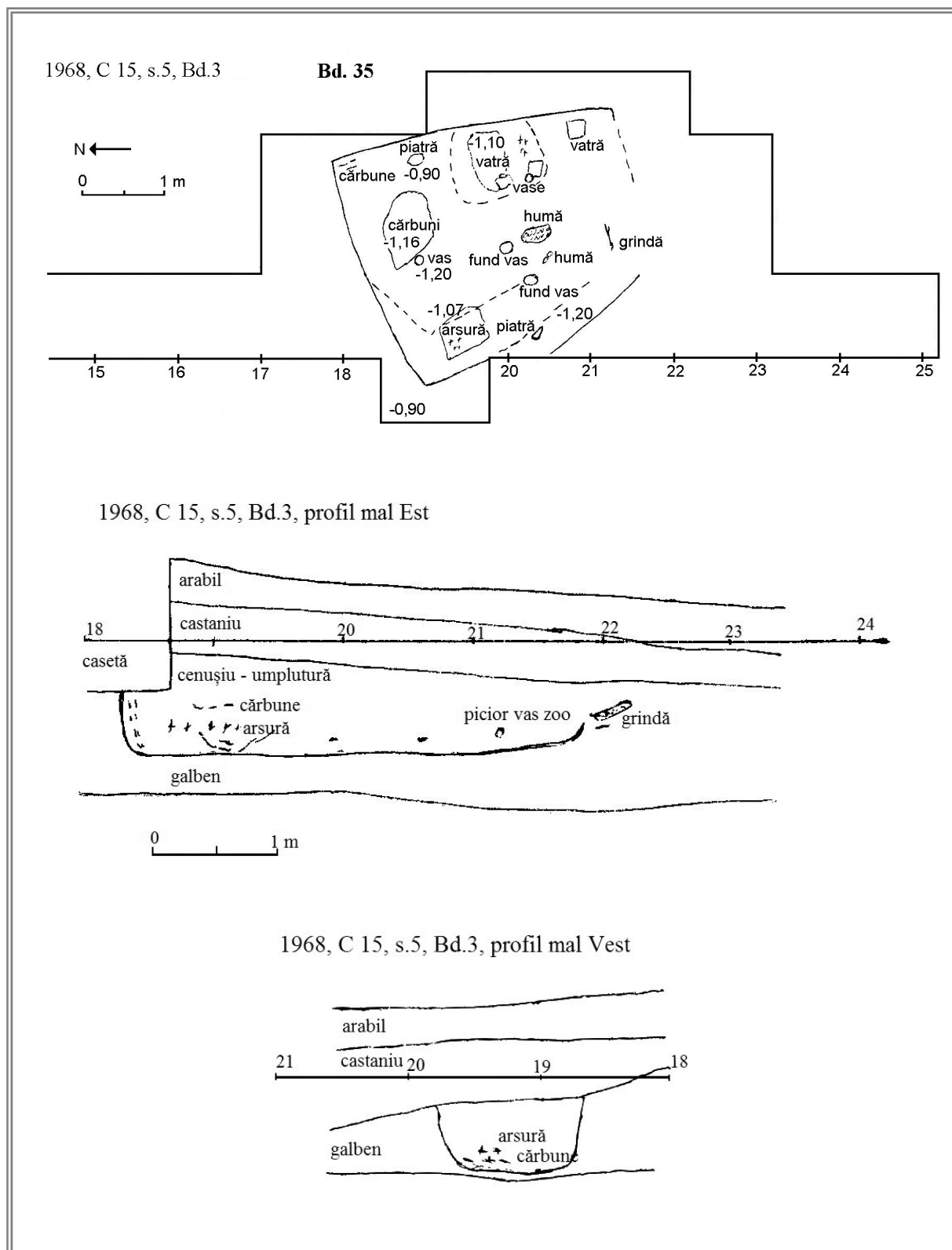
Planșa LXXXIV. Bordeiu 33. Oale cu toartă (1-4), ulcior (5), tablă de fier (8), limbă de curea (9), piron (10), tuci (11), scoabe (13, 14).

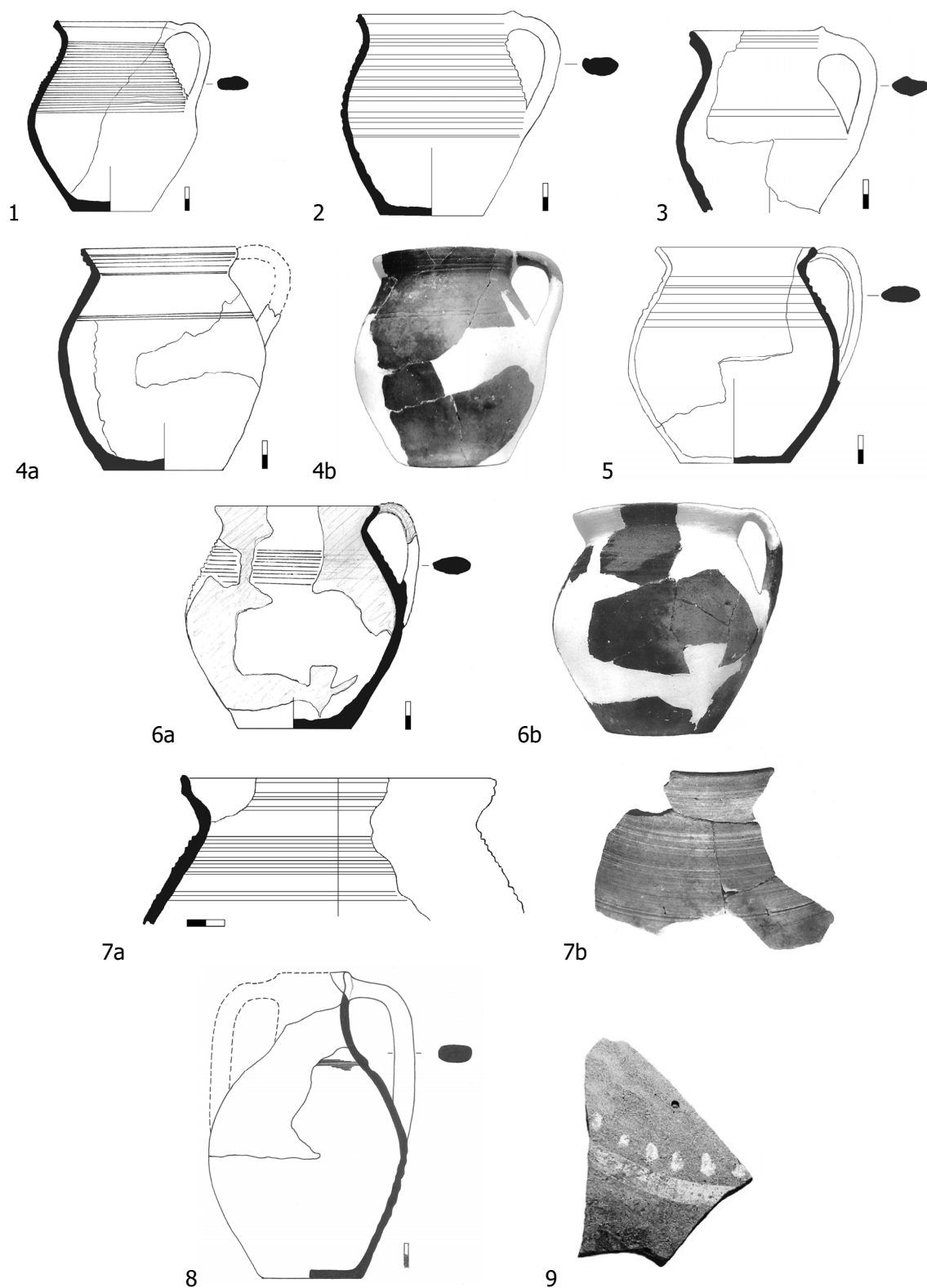
Planșa LXXXV. Bordeiul 34. Oale cu toartă (1-9), ulică (10), ulcioare (11, 12).

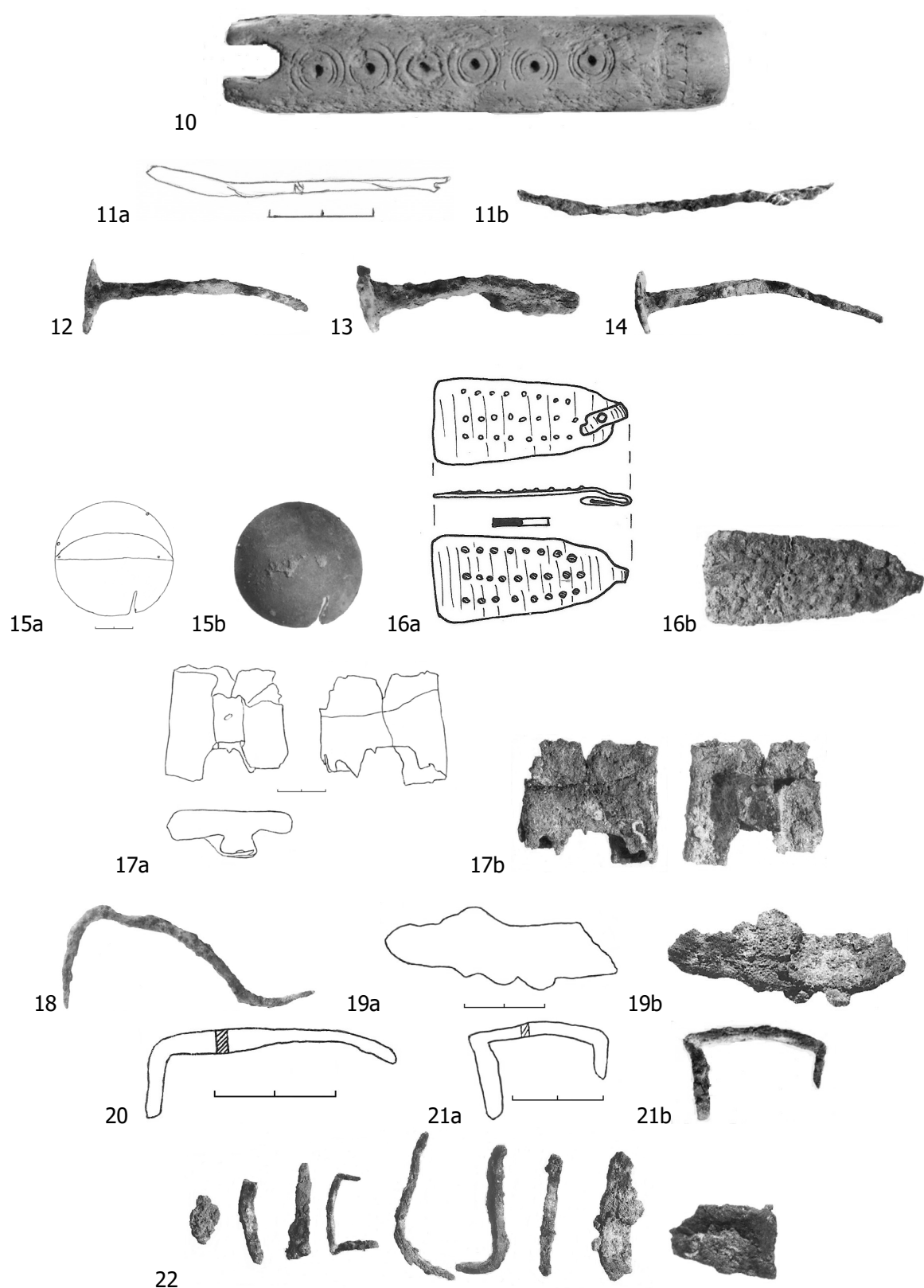
Planșa LXXXVI. Bordeiul 34. Farfurie (13, 14), cupă (20), tablă (21), cârlig (22), aplică (25).

Planșa LXXXVII. Bordeiul 35. Plan și profile.

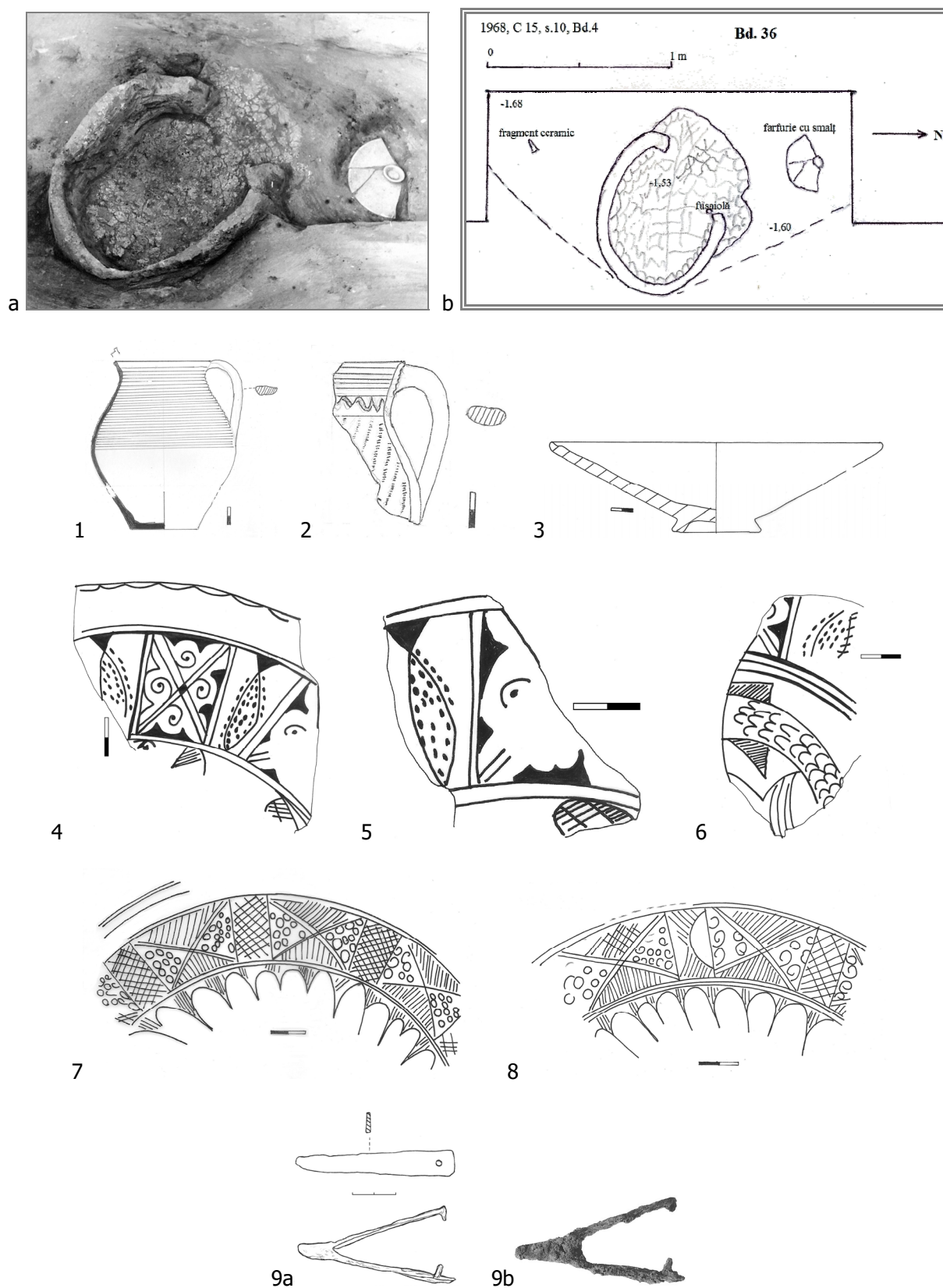

Planșa LXXXVIII. Bordeul 35. Oale cu toartă (1-7), ulcioare (8, 9).

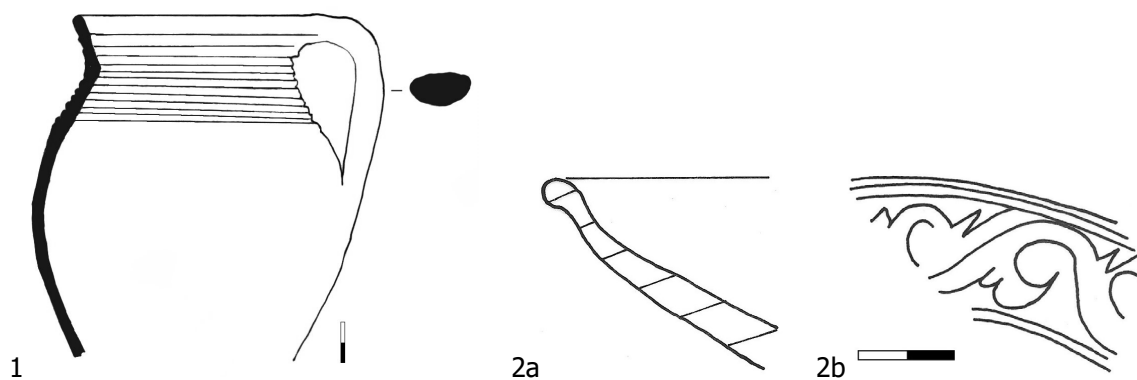
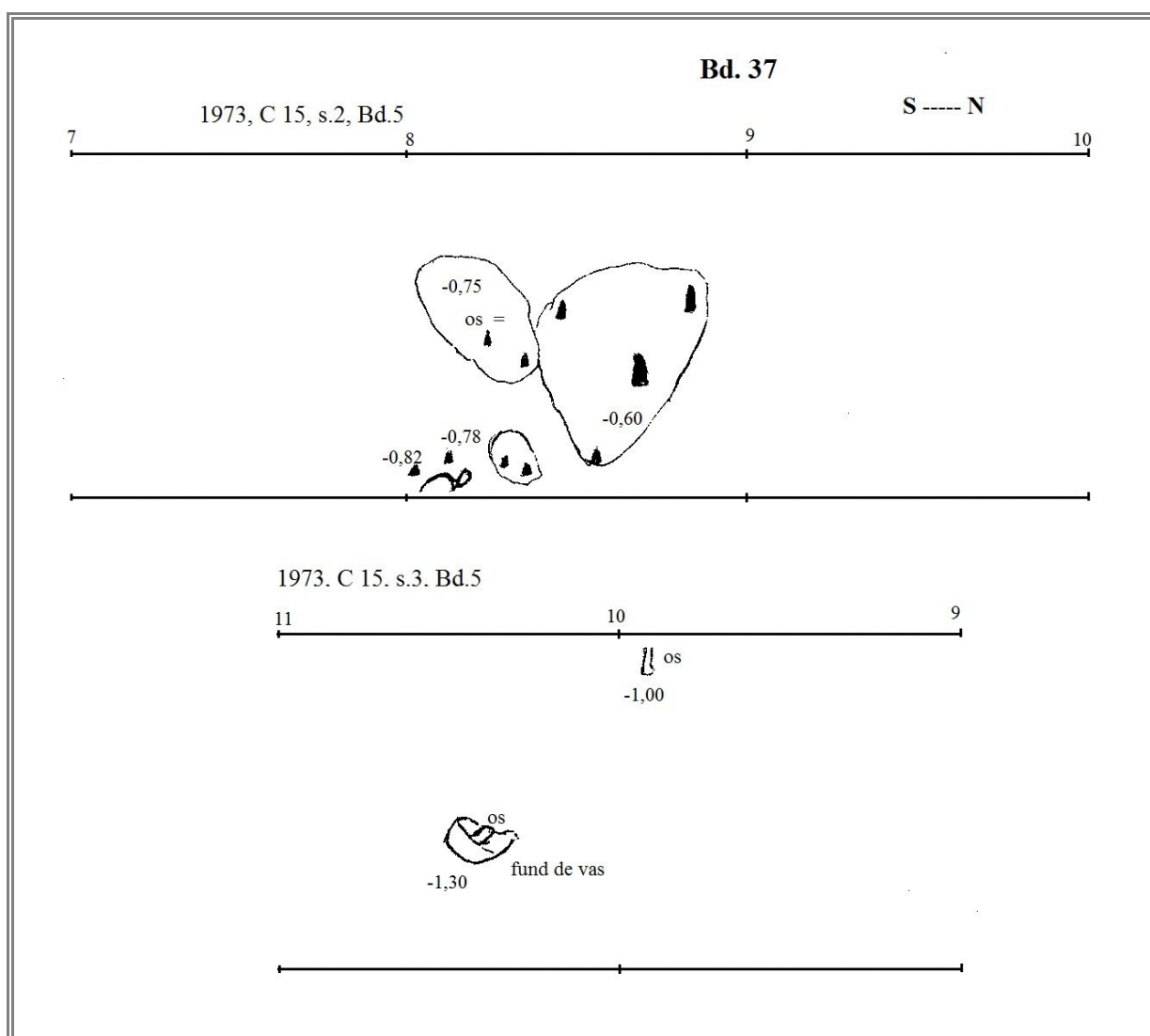

Planșa LXXXIX. Bordeul 35. Mâner din corn (10), ac din fier (11), piroane (12-14), disc (15), aplică (16), manșon fier (17), scoabe (18-22).

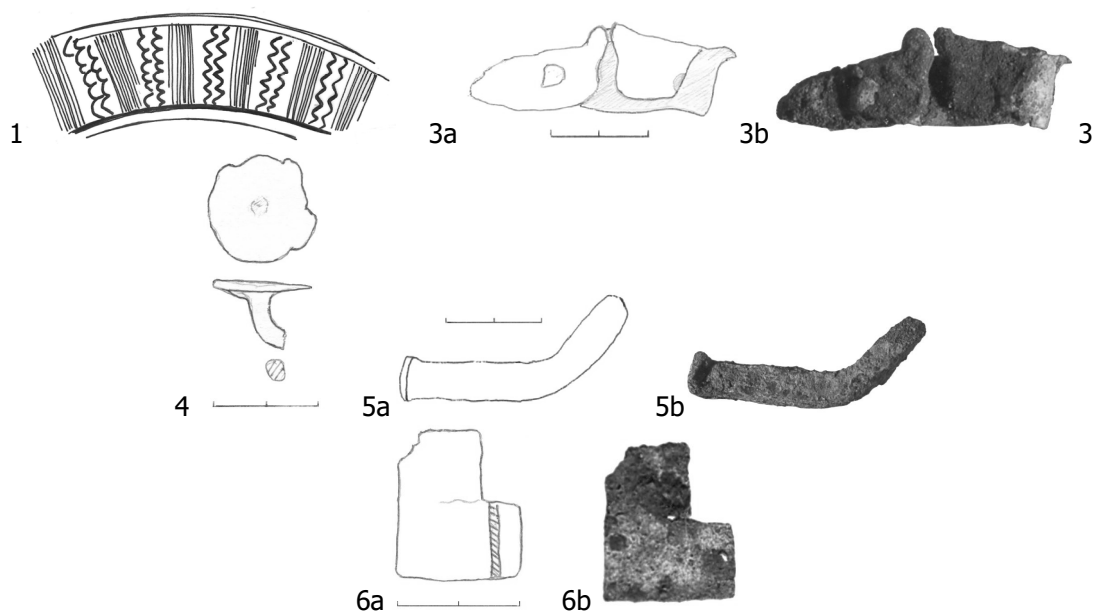
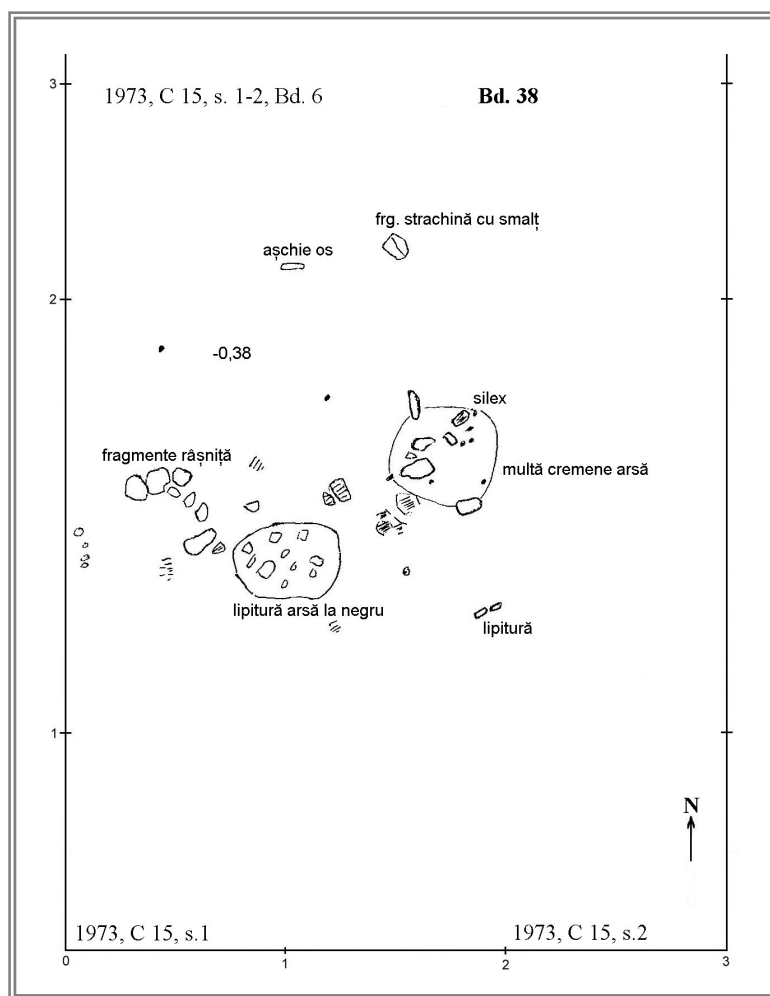

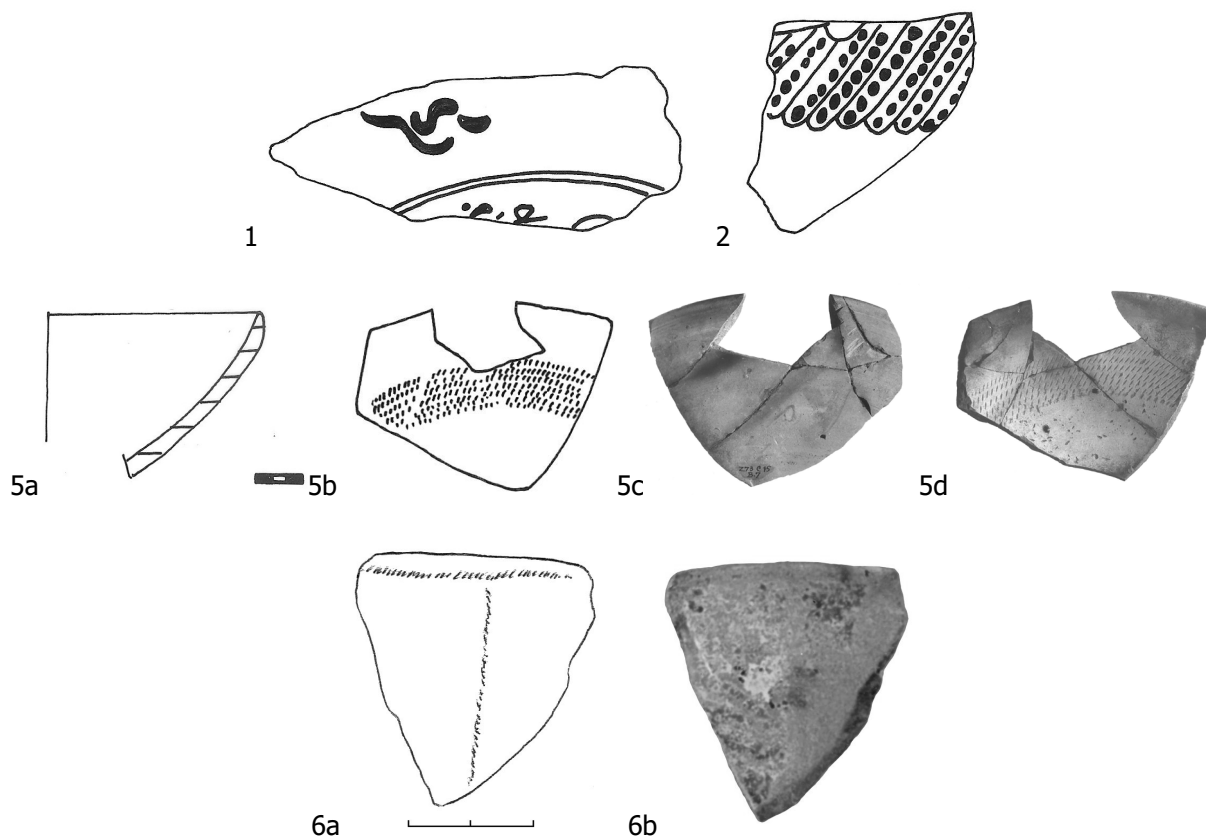
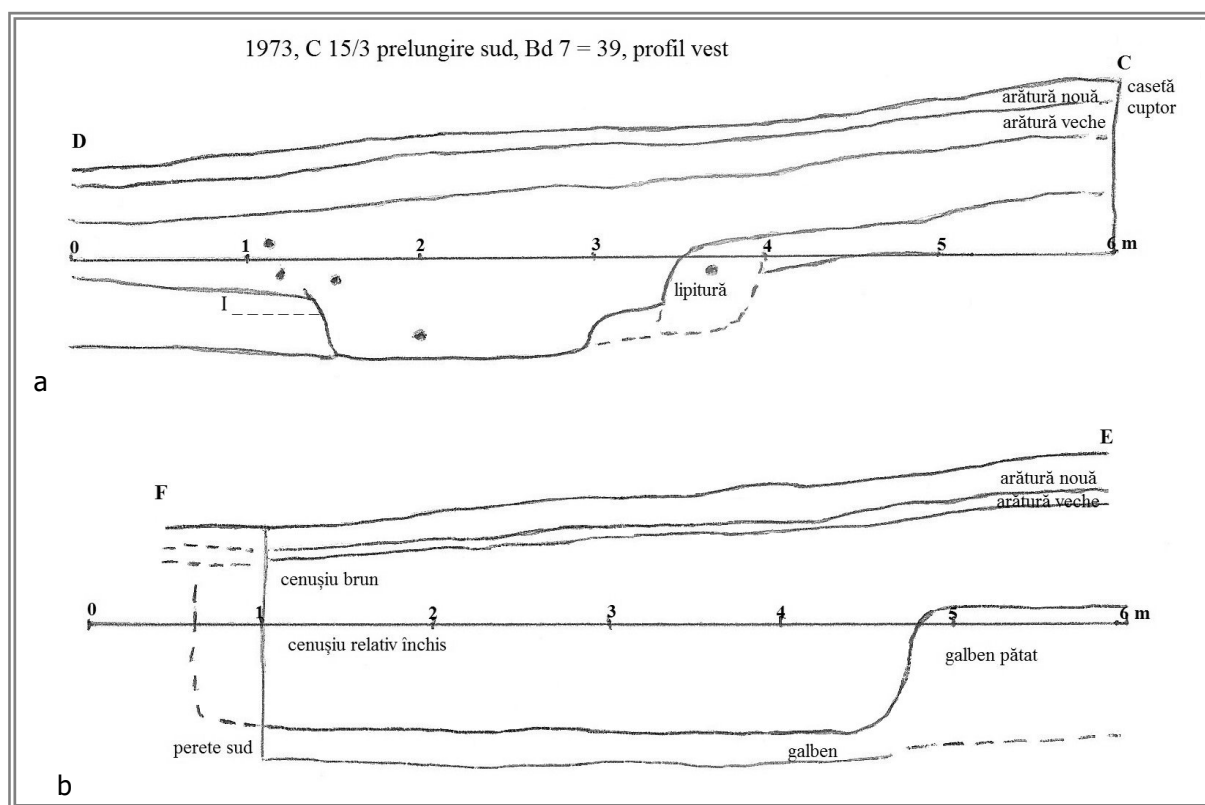
Planșa XC. Bordeiul 36. Fotografie și plan (a, b). Oale cu toartă (1, 2), farfurii cu decor smălțuit (3-8), obiect fier (9).

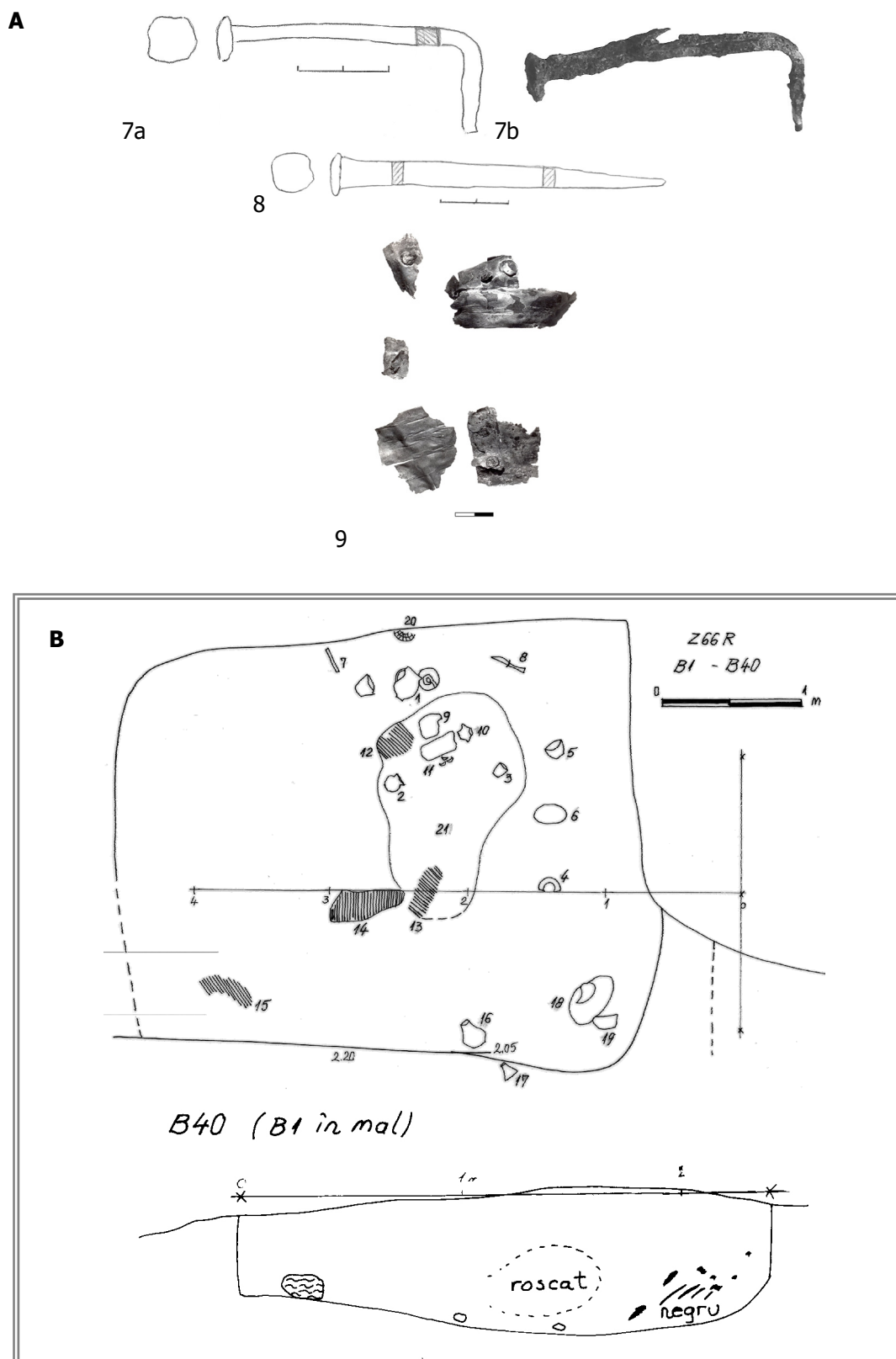
Planșa XCI. Bordeiul 37. Plan. Oală cu toartă (1), buză de farfurie smălțuită (2).

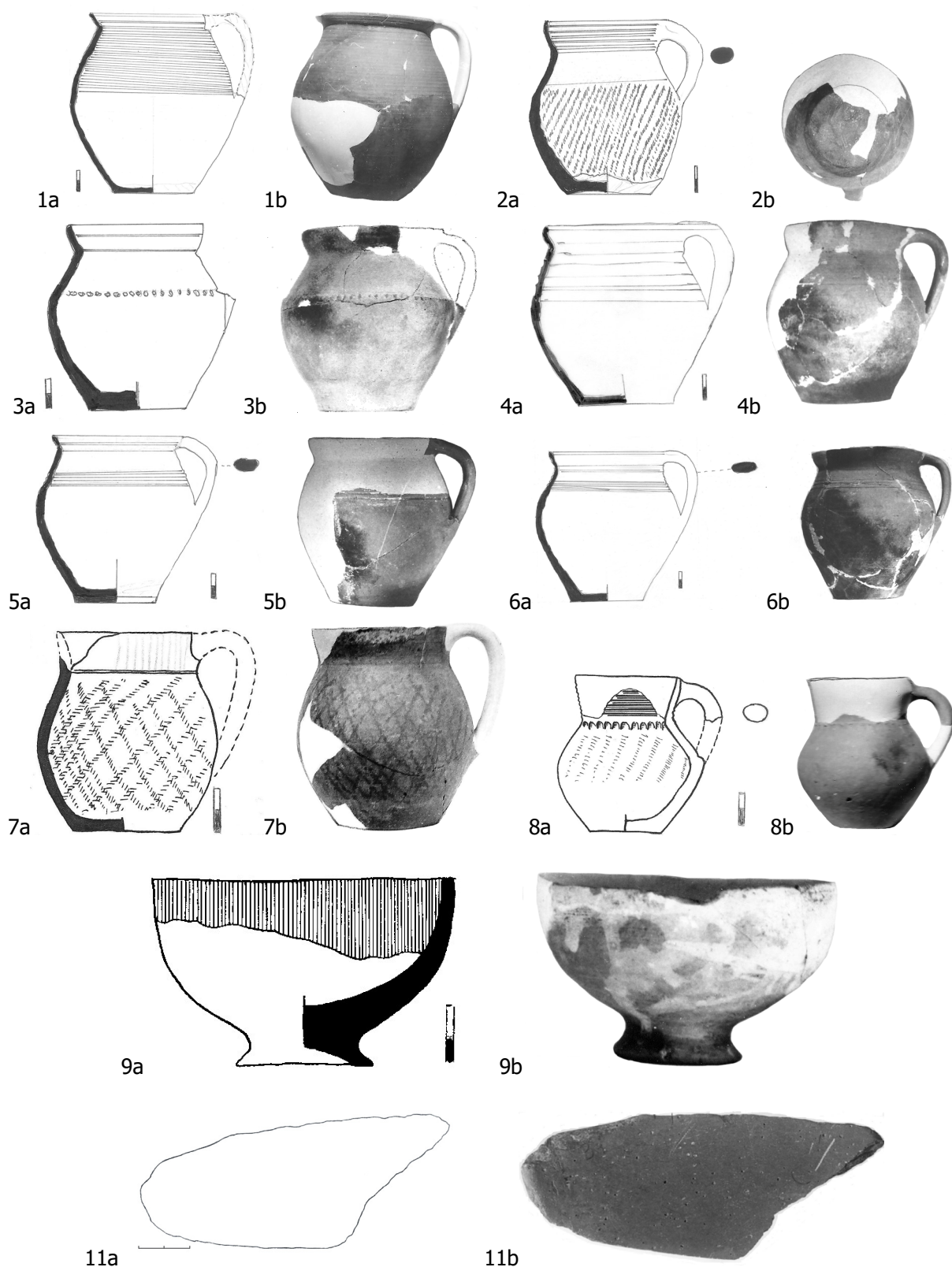
Planșa XCII. Bordeul 38. Plan. Farfurie smălțuită (1), margine de căldare (3), piroane (4, 5), tablă (6).

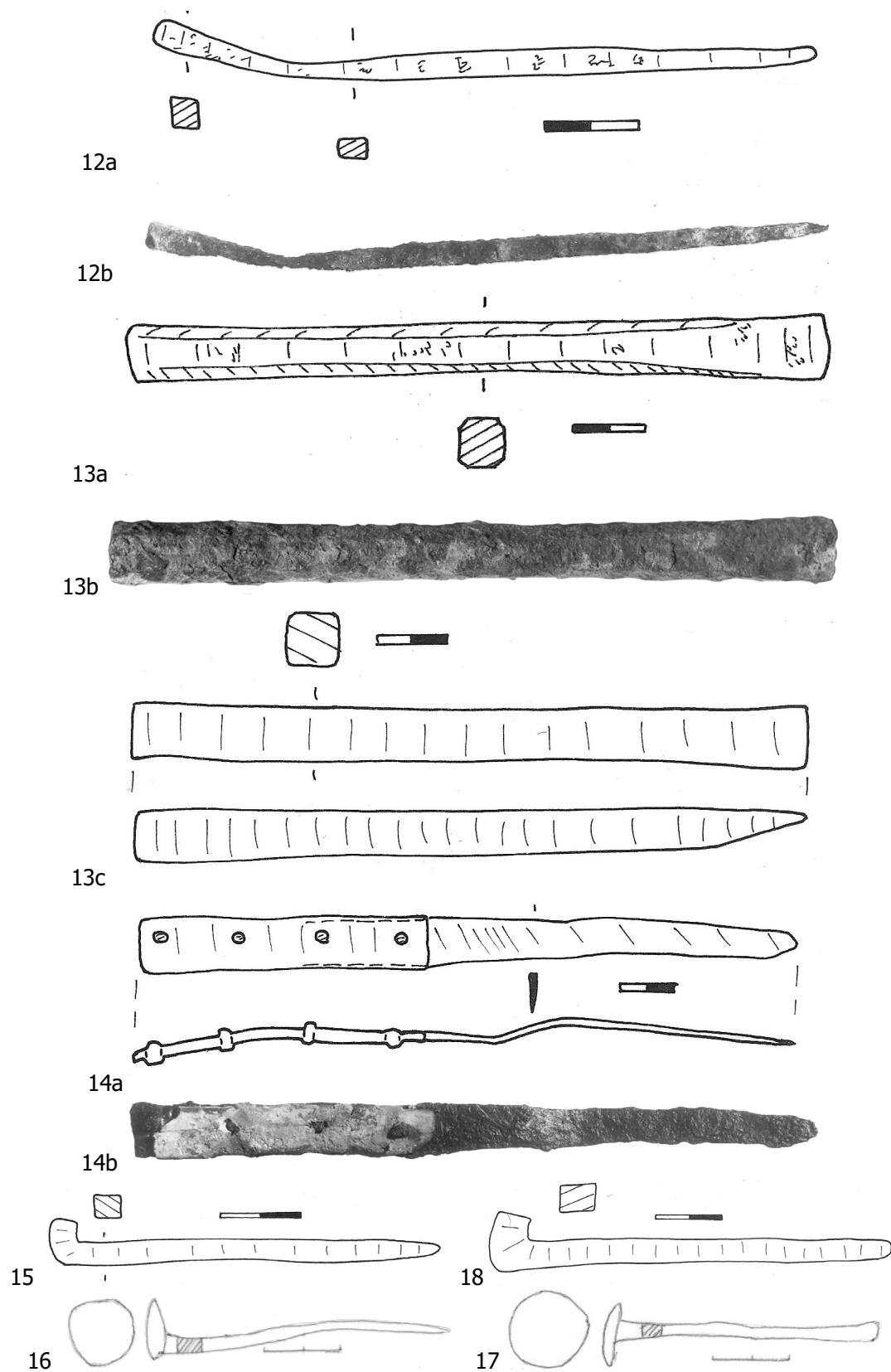
Planșa XCIII. Bordeii 39. Profile vest (a-b). Farfurie smălțuită (1, 2), strachină (5), pahar de sticlă (6).

Planșa XCIV. A. Bordeul 39. Cui din fier (7), piron din fier (8), fragmente de căldare din fier (9); B. Bordeul 40. Plan și profil.

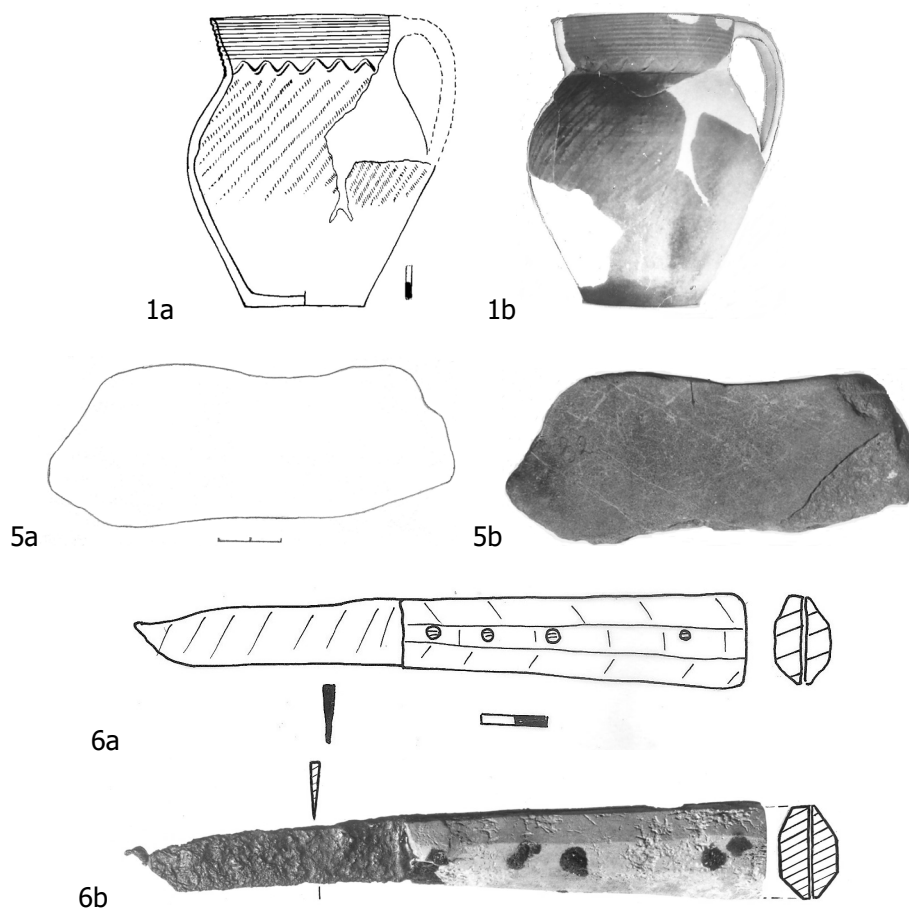
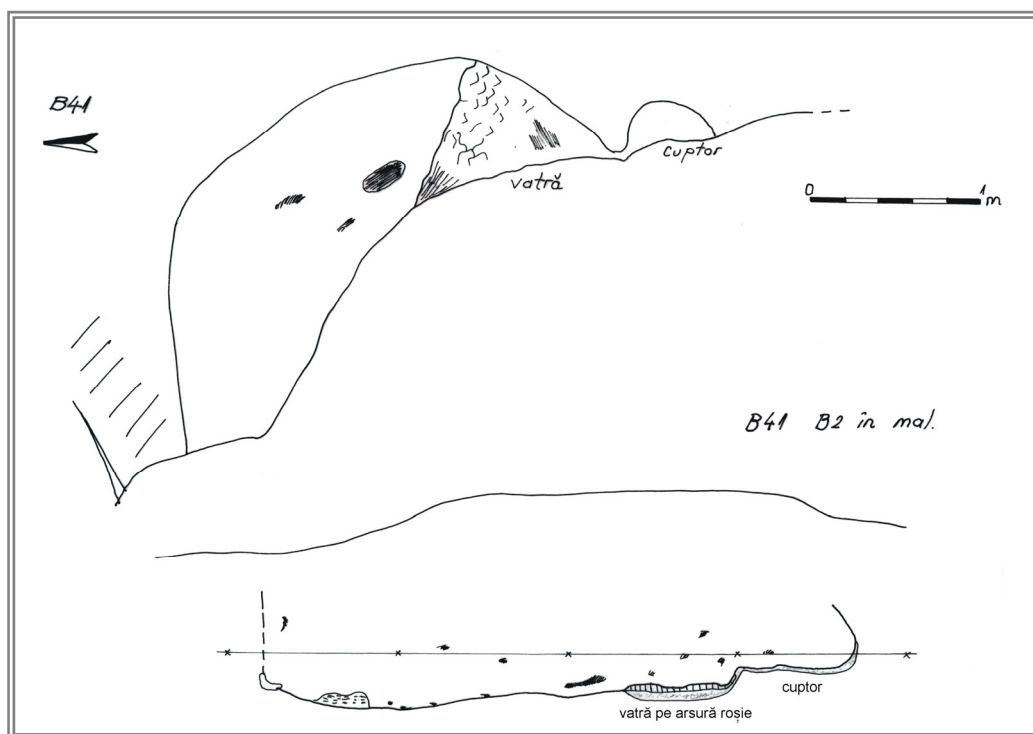

Planșa XCV. Bordeiu 40. Oale cu toartă (1-6), ulcele (7, 8), cupă cu picior (9), cute de piatră (11).

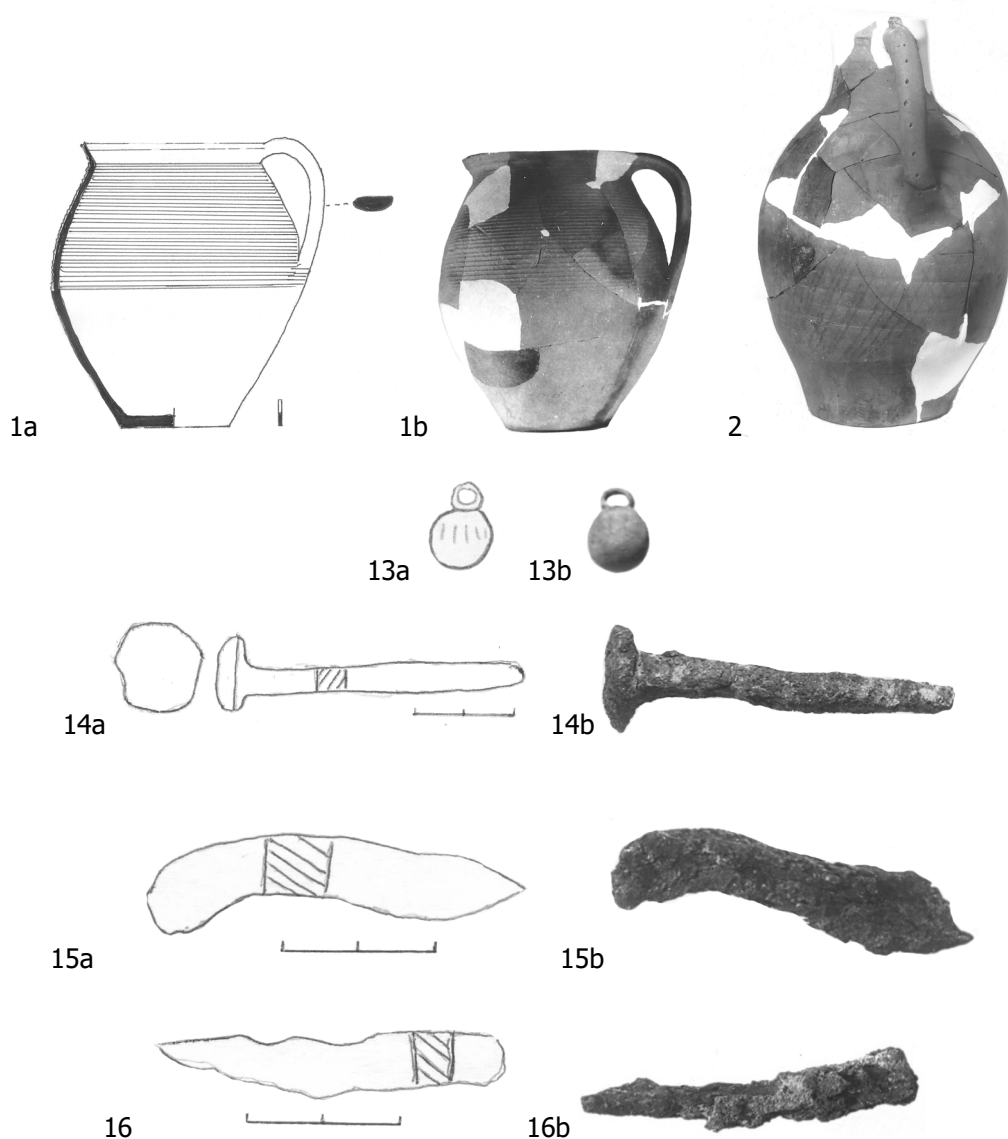
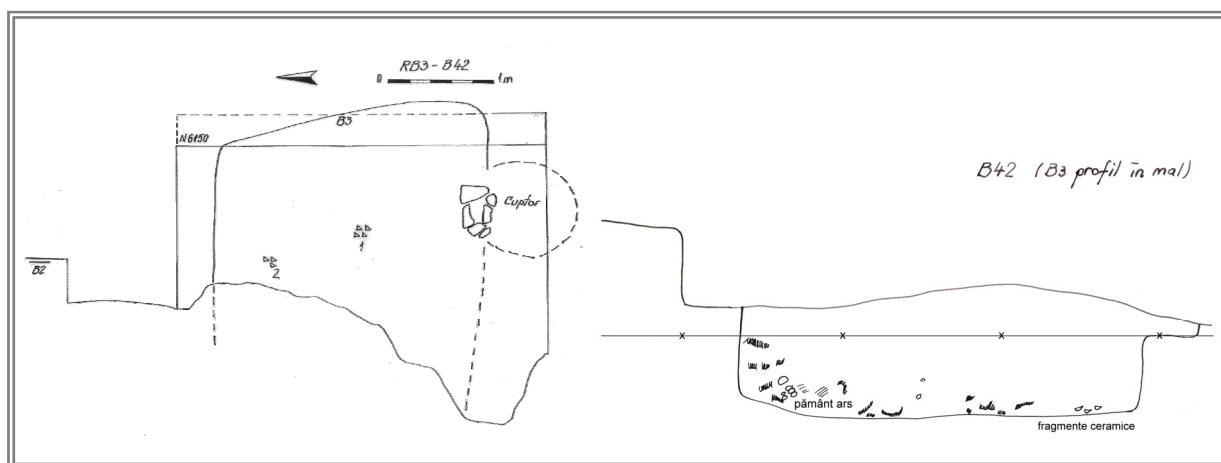
Planșa XCVI. Bordeiu 40. Dinte de darac (12), dată (13), cuțit (14), piroane (15-18).

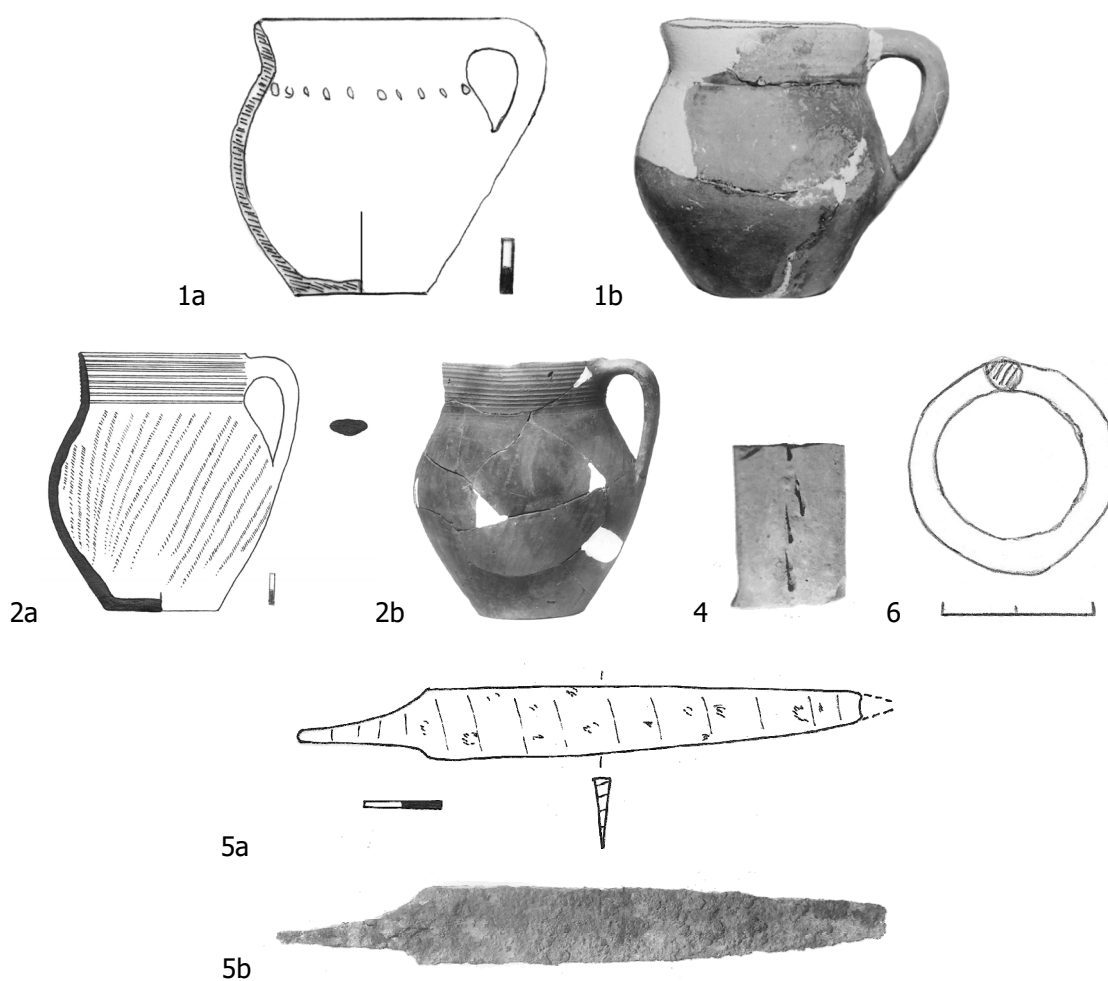
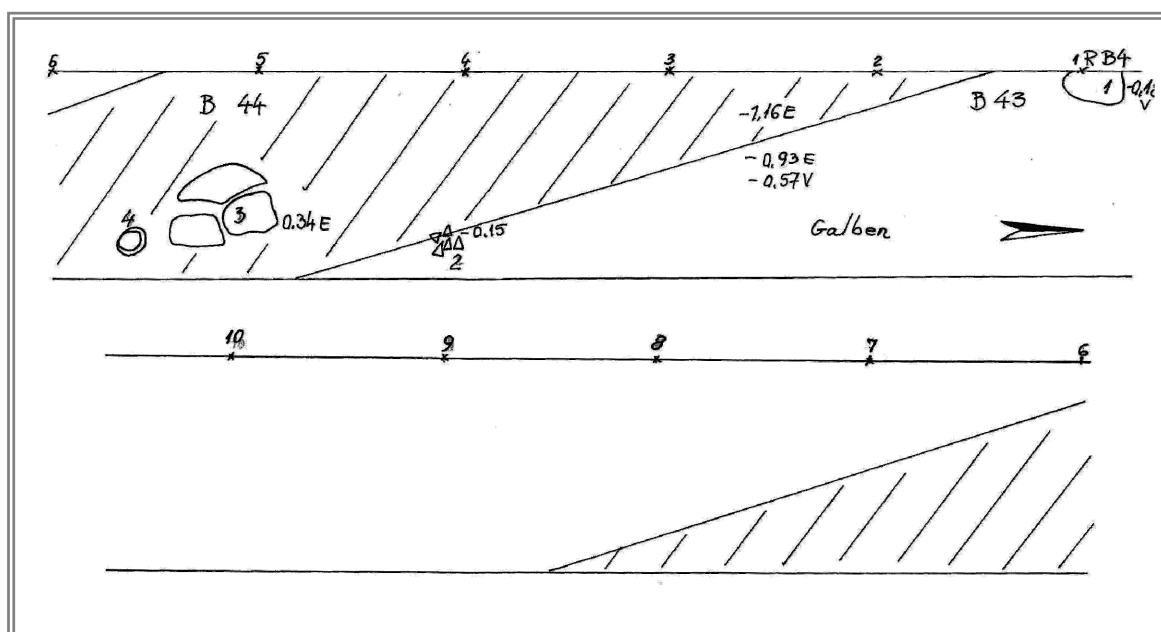

Planșa XCVII. Bordeiul 41. Plan și profil. Oală cu toartă (1), cute din piatră (5), cuțit (6).

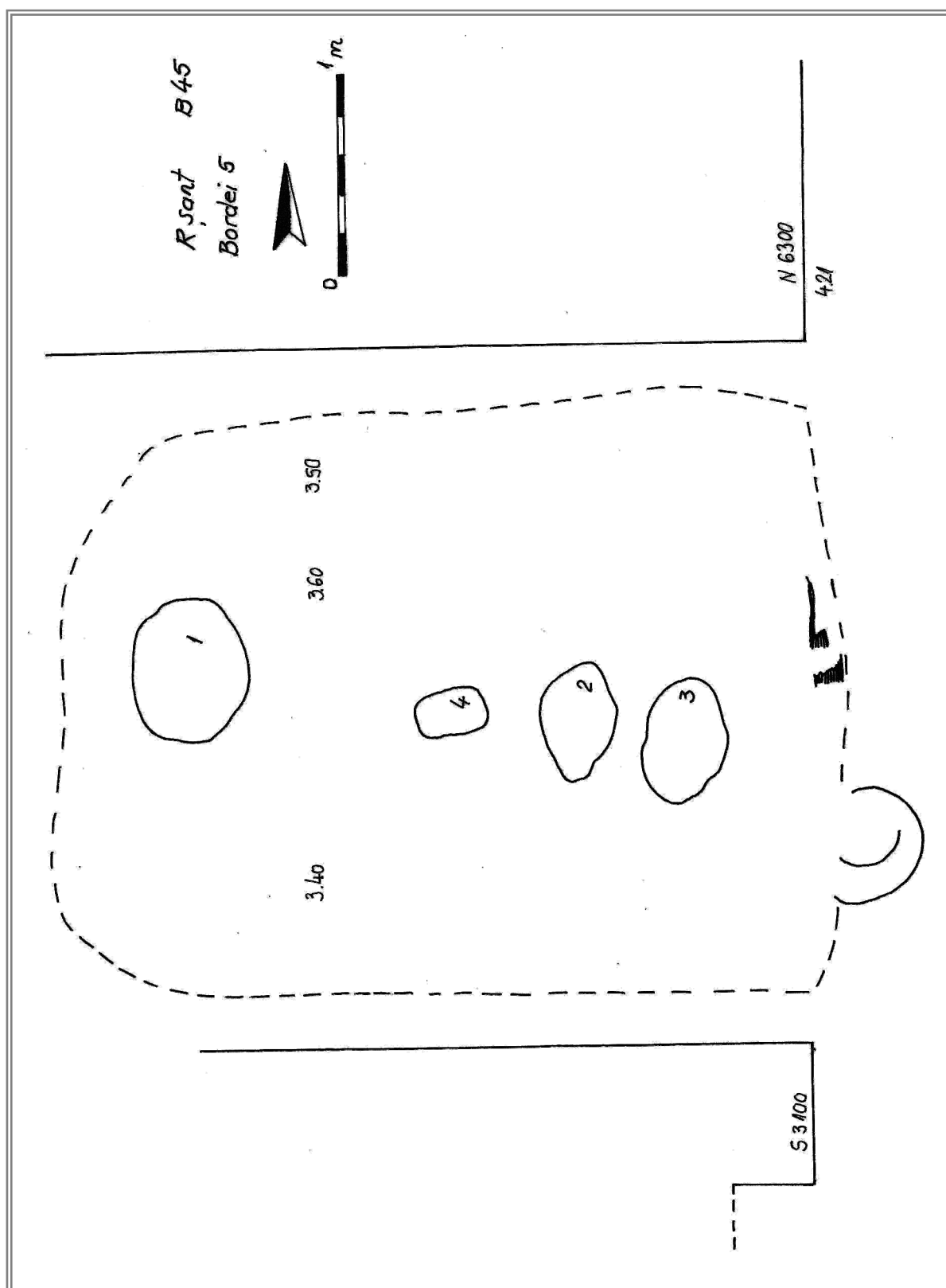

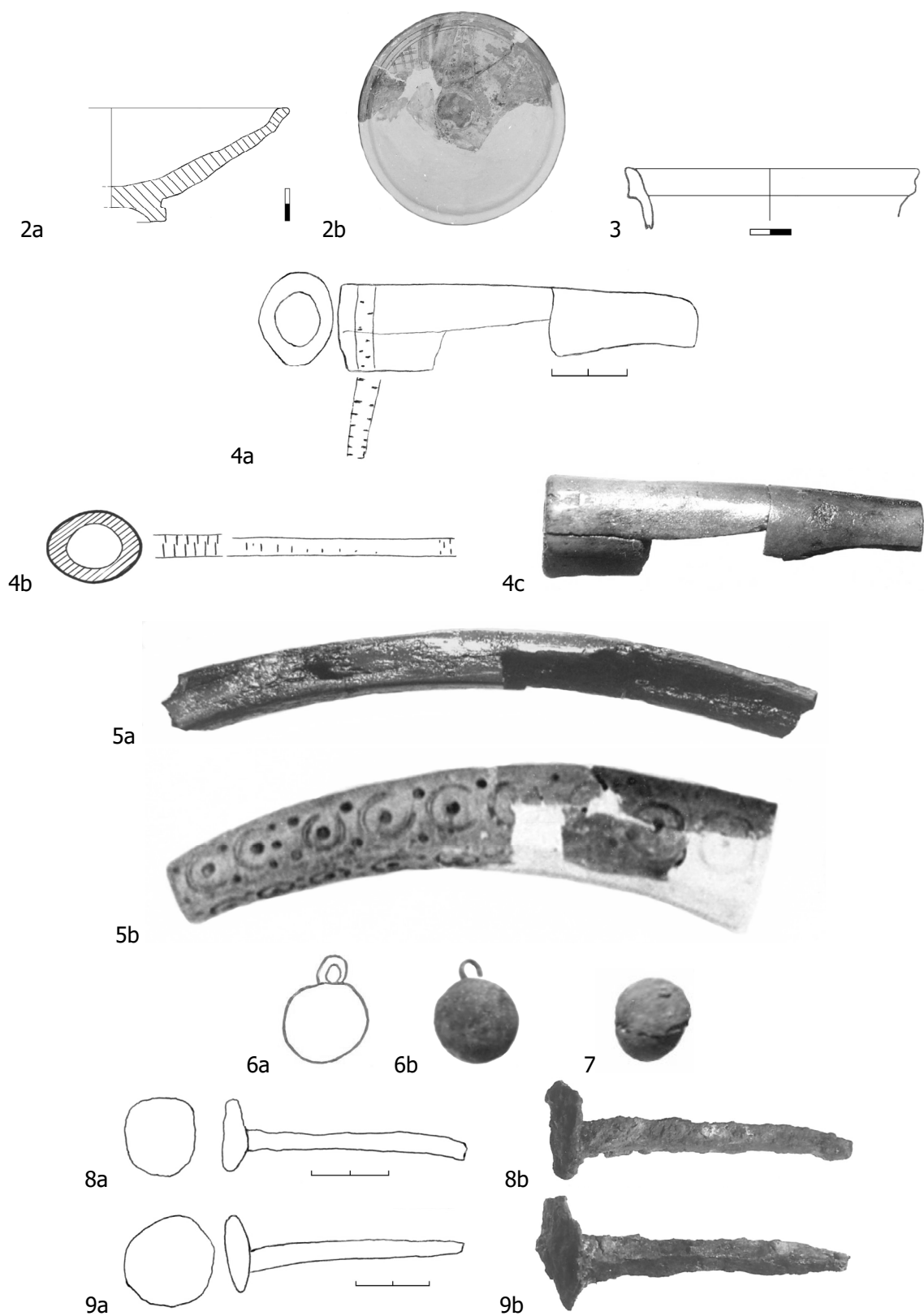
Planșa XCVIII. Bordeiul 42. Plan și profil. Oală cu toartă (1), ulcior (2), buton din bronz (13), piroane (14-16).

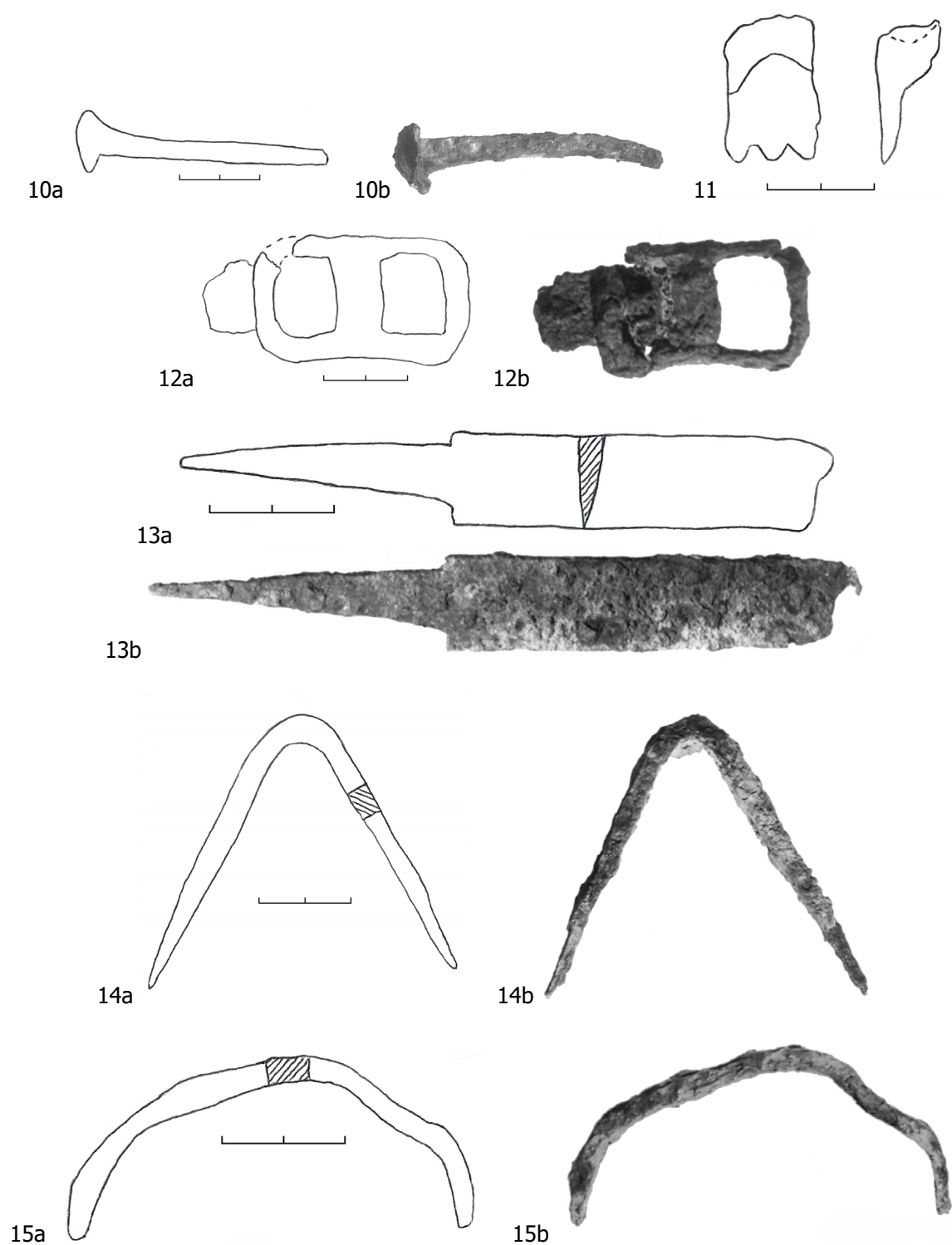
Planșa XCIX. Bordeiele 43 și 44. Plan. Bordeiul 44: Oale cu toartă (1, 2), toartă (4), cuțit (5), verigă (6).

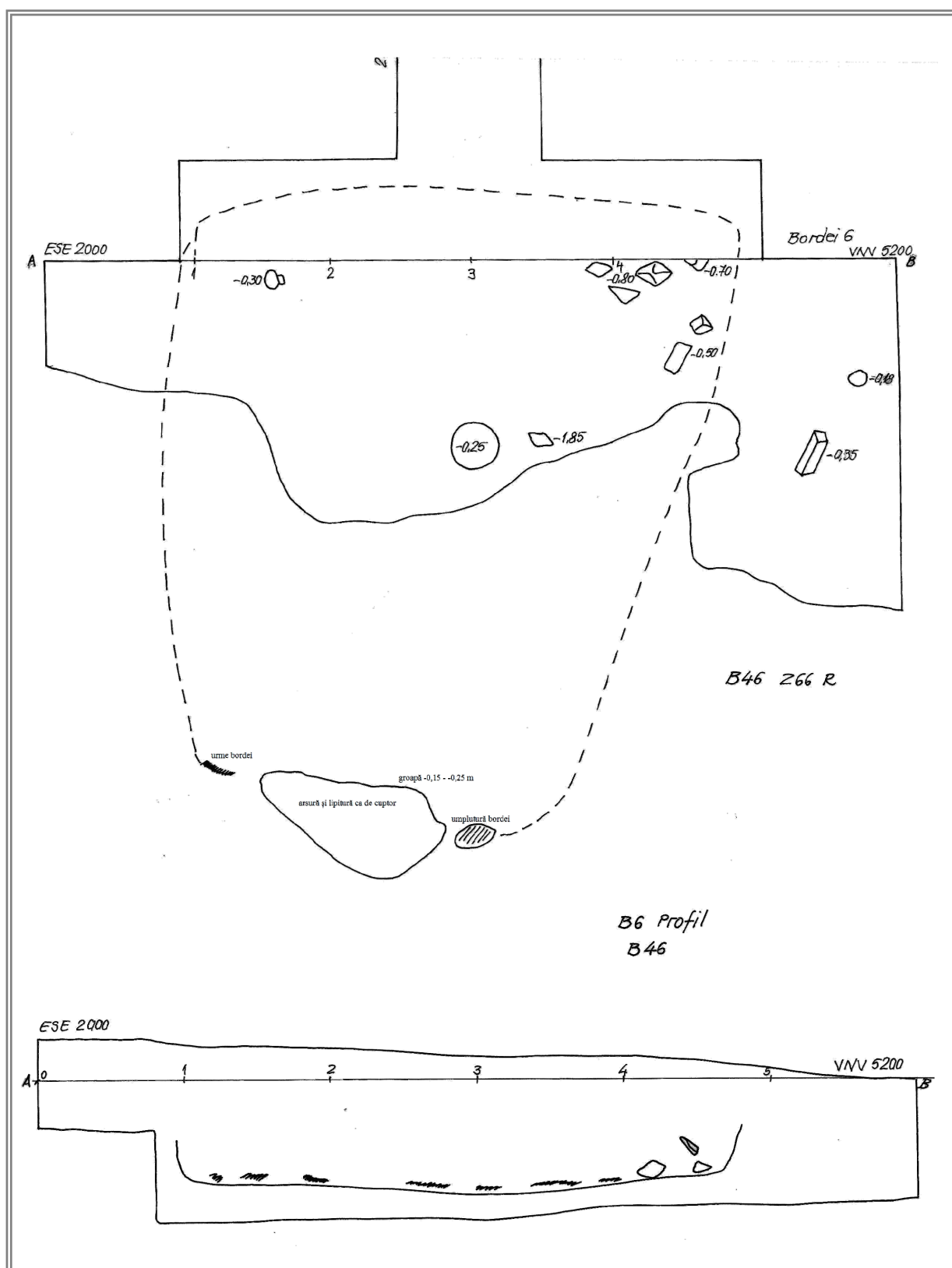
Planşa C. Bordeiul 45. Plan.

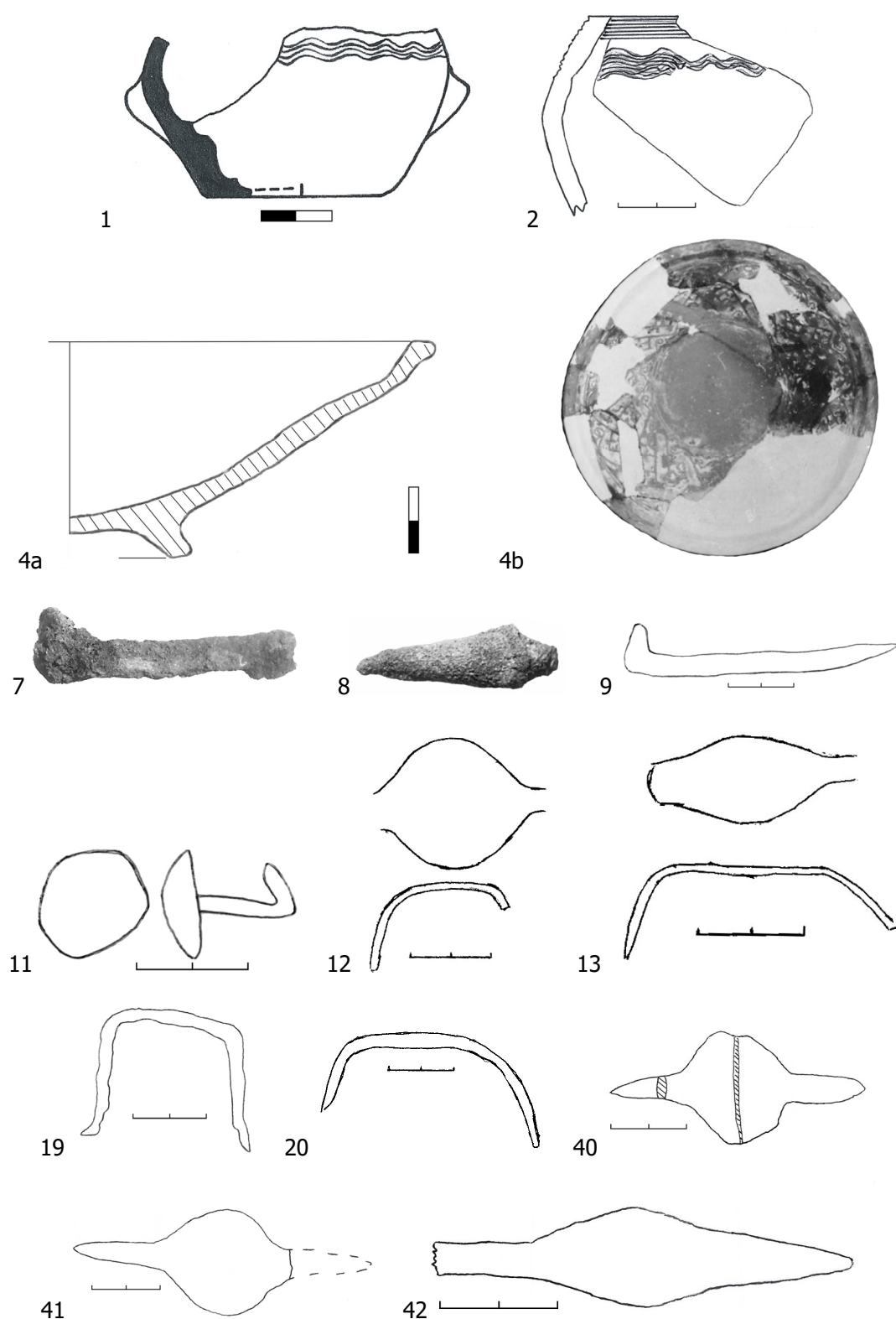

Planșa CI. Bordeiul 45. Farfurie smălțuită (2), buză oală (3), mânere din corn (4, 5), butoni (6, 7), piroane (8, 9).

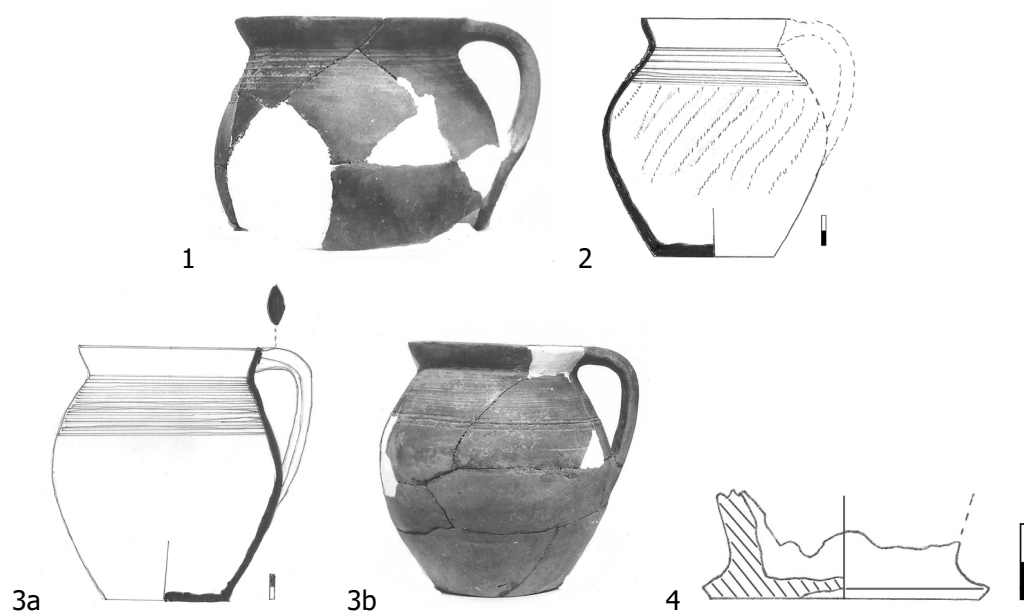
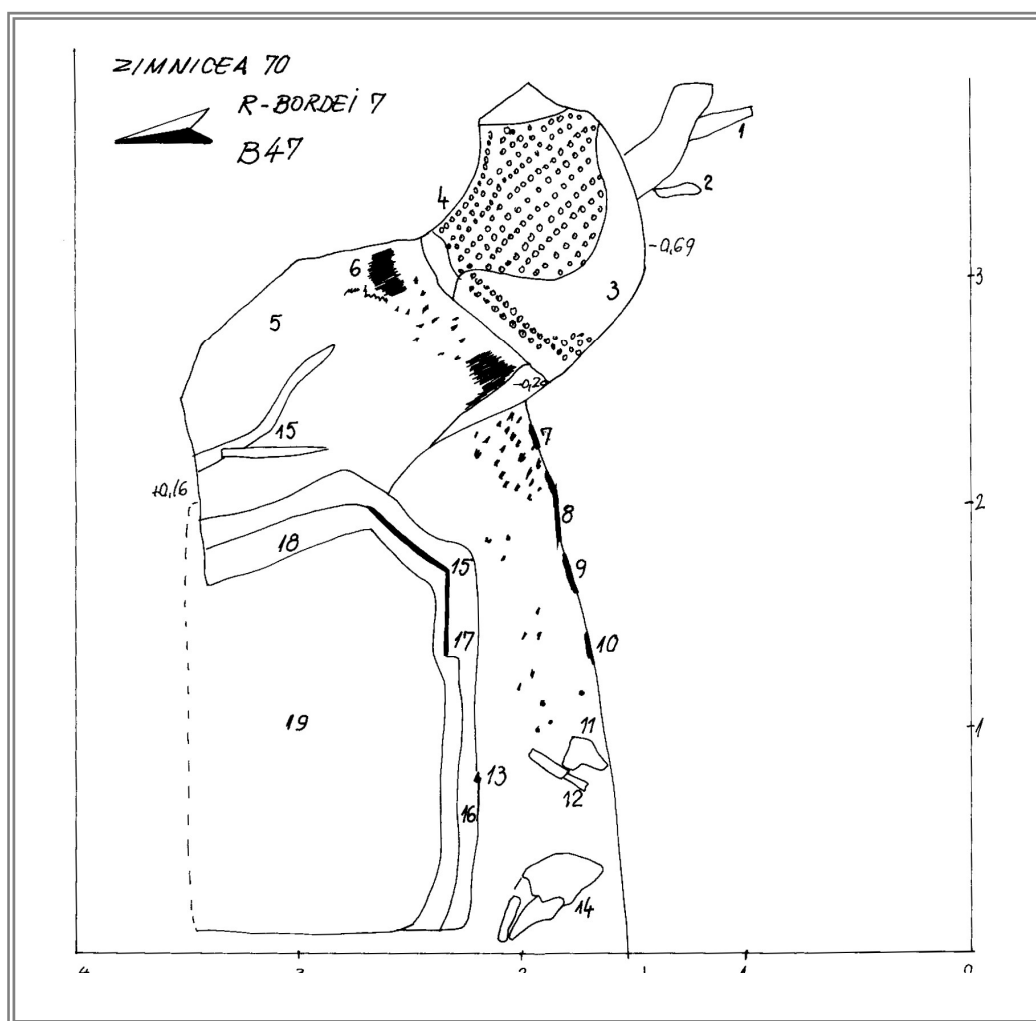

Planșa CII. Bordeul 45. Piron (10), tindeche (11), cataramă (12), cuțit (13), scoabe (14, 15).

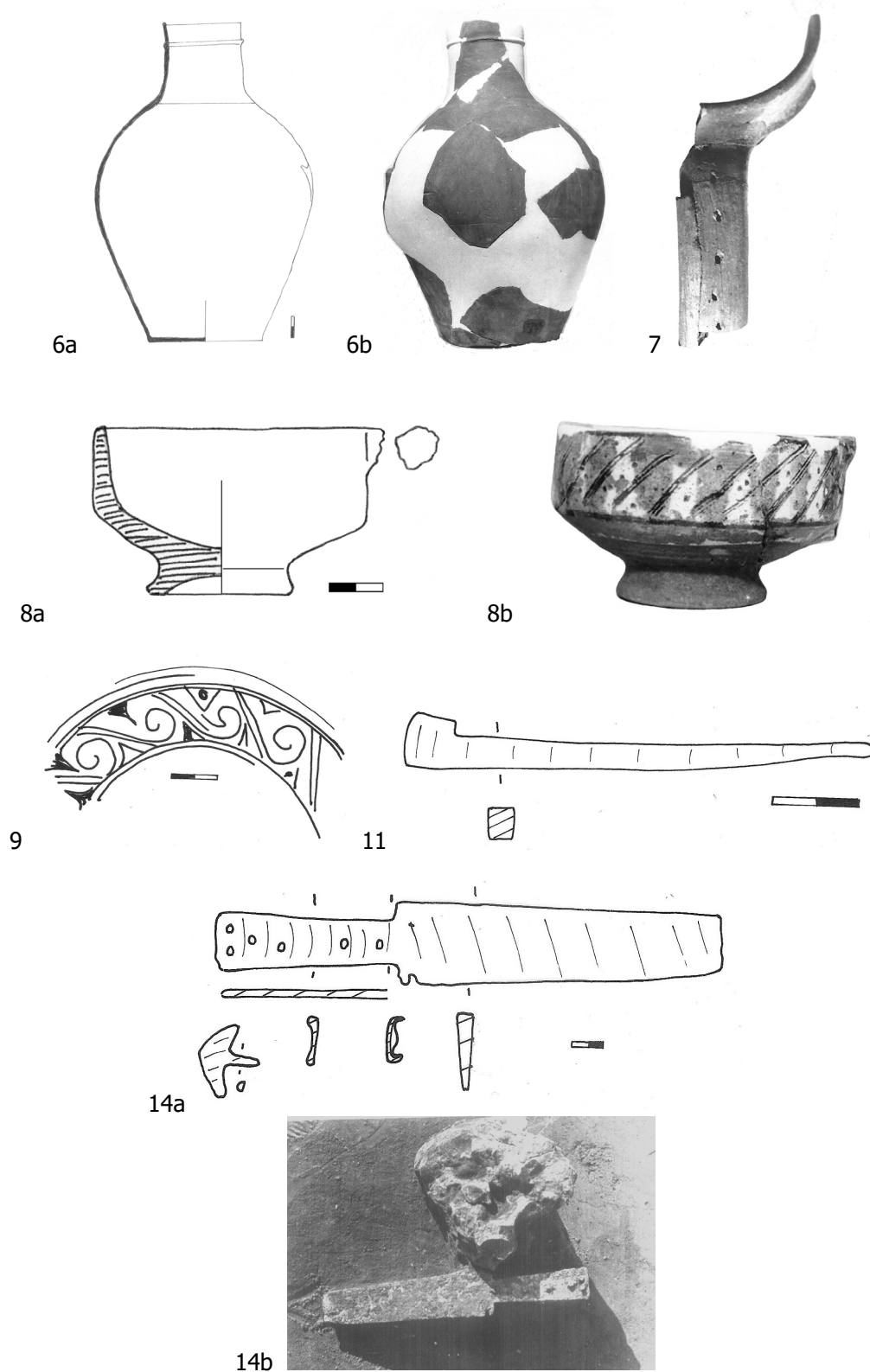

Planșa CIV. Bordeiul 46. Oale (1, 2), farfurie smălțuită (4), piron (7, 9, 11), cui (?) (8), scoabe (12, 13, 19, 20, 40-42).

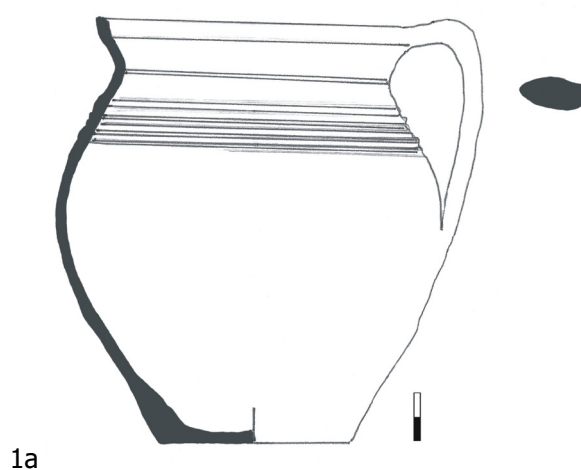
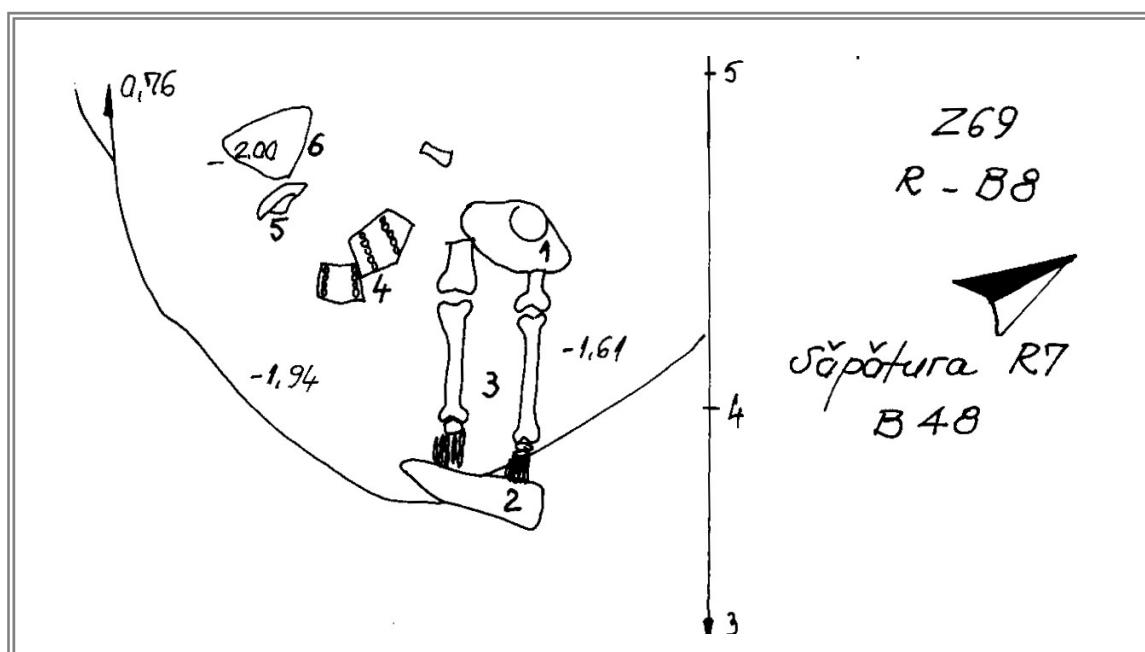

Planșa CV. Bordeiul 47. Plan. Oale cu toartă (1-4).

Planșa CVI. Bordeiu 47. Ulcior (6, 7), cupă (8), buză de farfurie smălțuită (9), piron (11), cuțit-sabie (14).

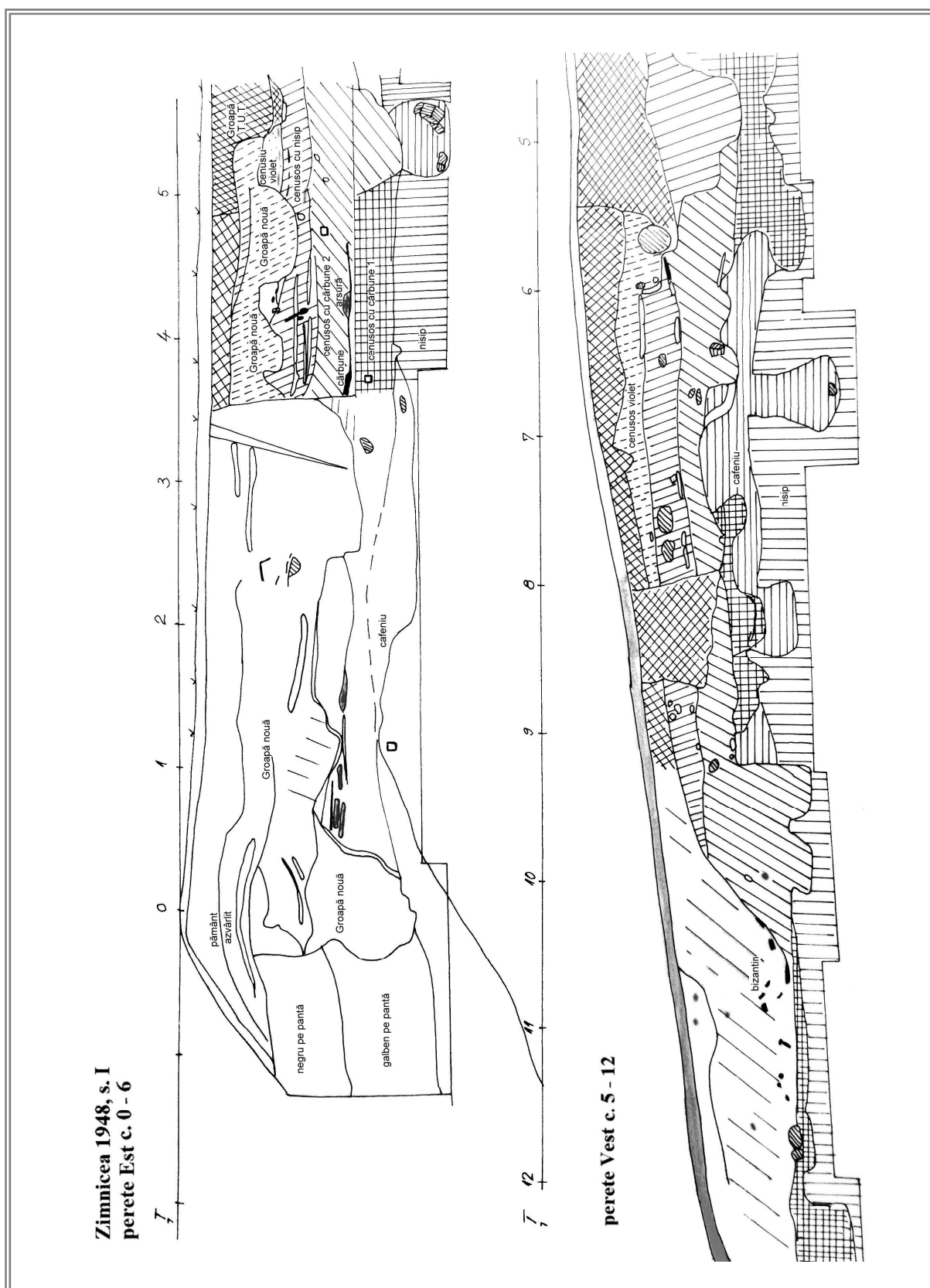

1a

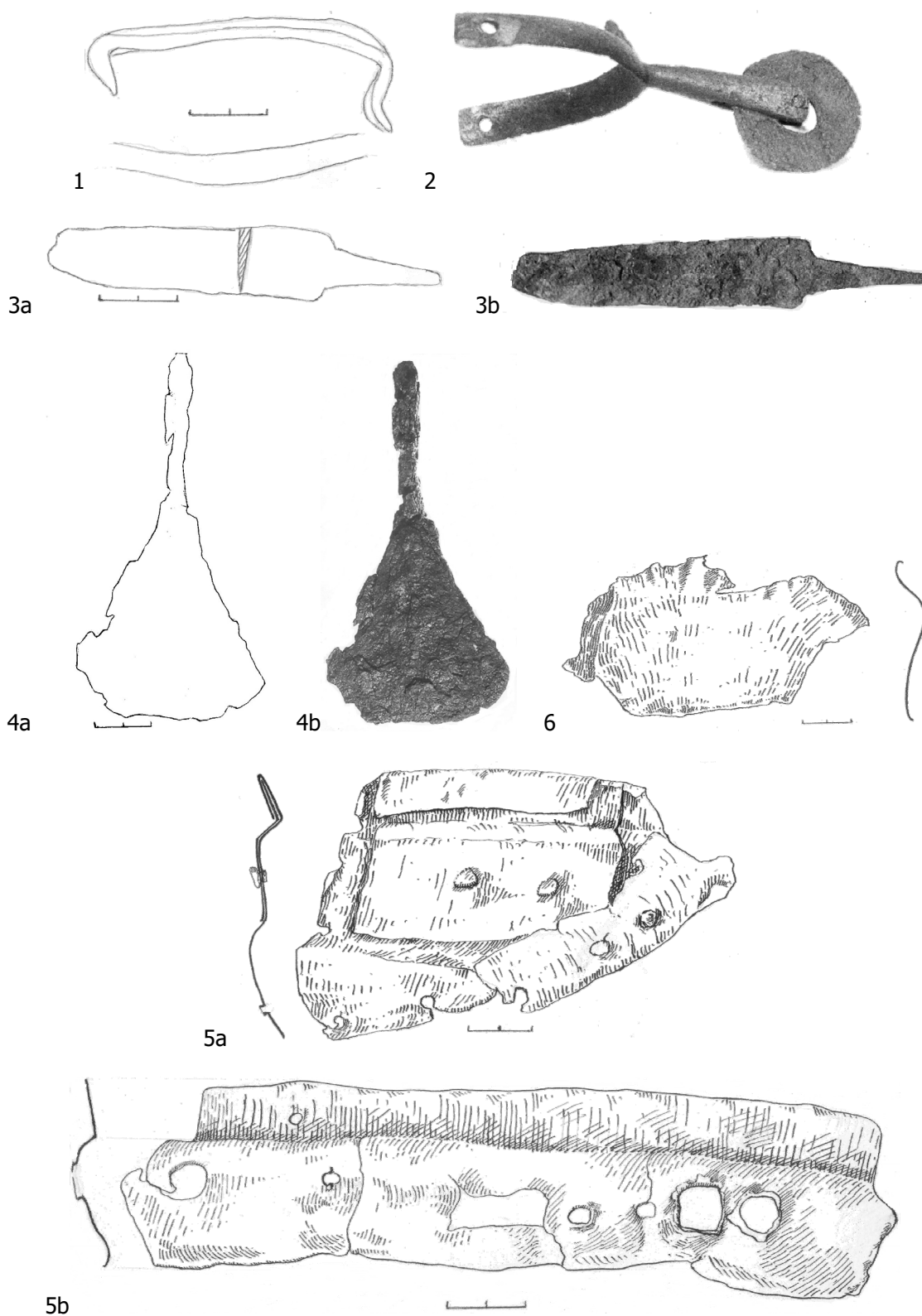

1b

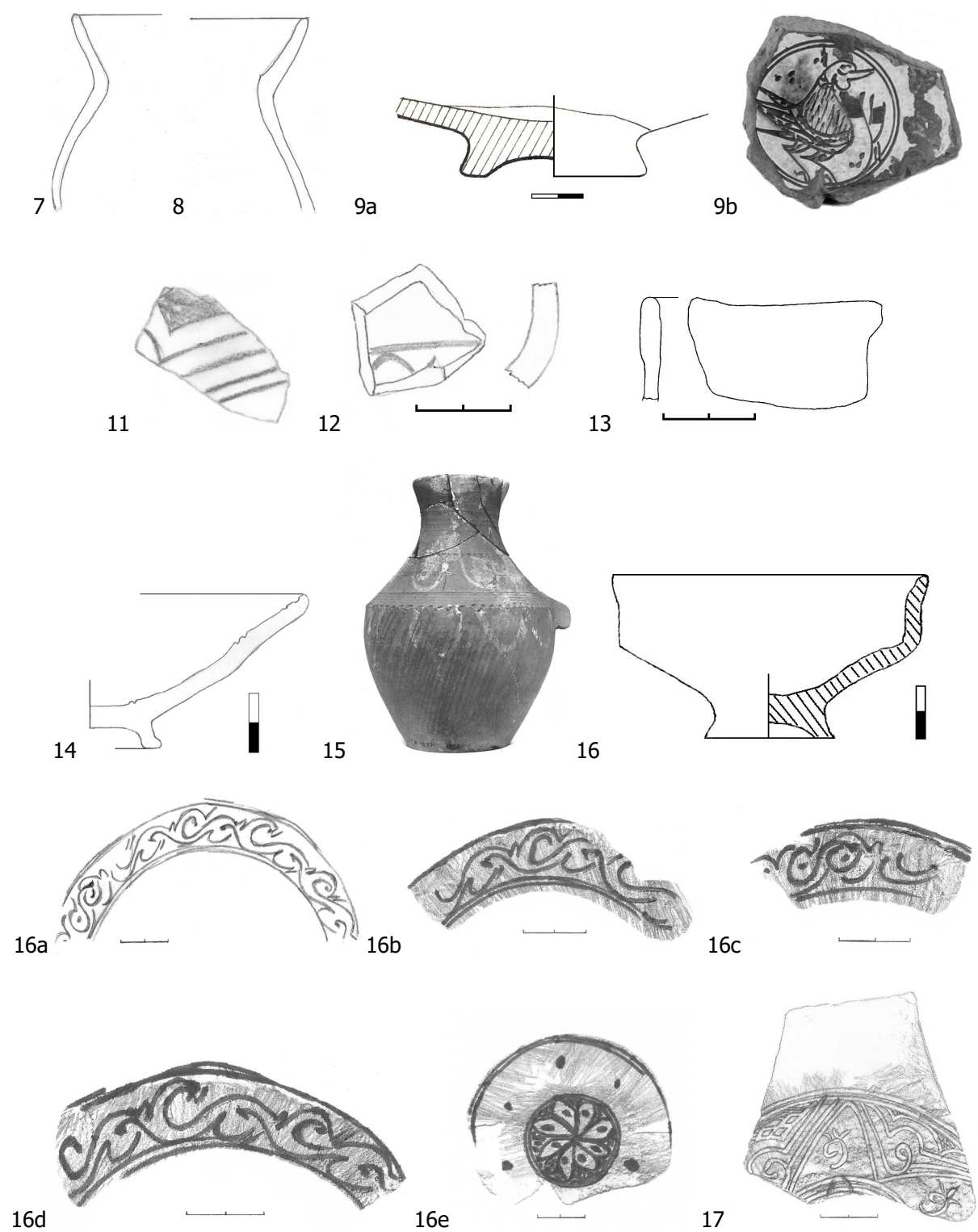
Planșa CVII. Bordeiul 48. Plan. Oală cu toartă (1).

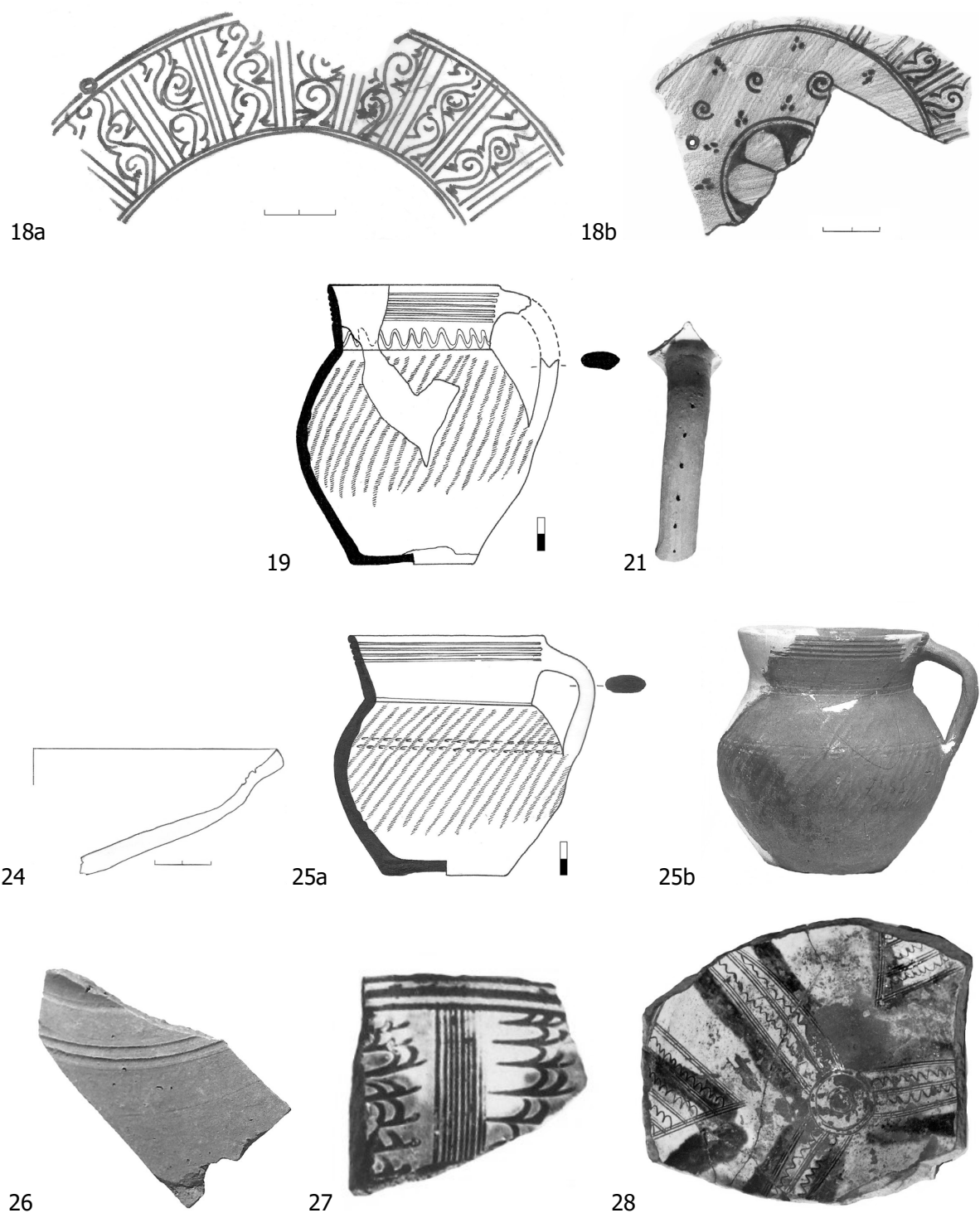
Planșa CVIII. s. I / 1948 profilele pereților de Est, c. 0-6 și Vest, c. 6-12.

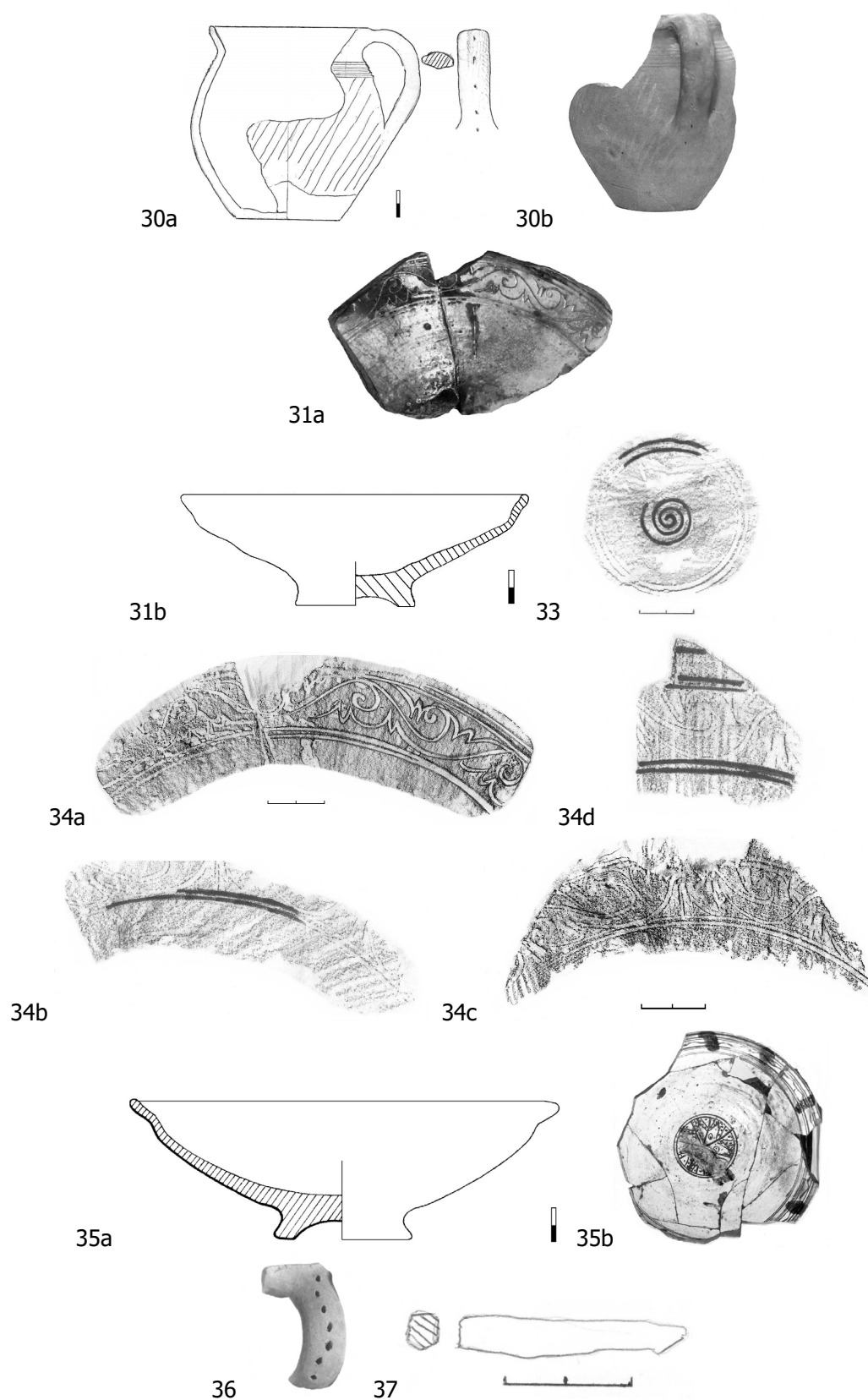
Planșa CIX. s. I, 1948 (Bordeiele 49-50). Scoabă (1), pinten (2), cuțit (3), gripcă (4), căldări (5, 6).

Planșa CX. s. I 1948. Bordeiele 49-50 : Oale cu toartă (7, 8), farfurii (9, 11), străchini (12-14), ulcioare (15), cupă (16), farfurie (17).

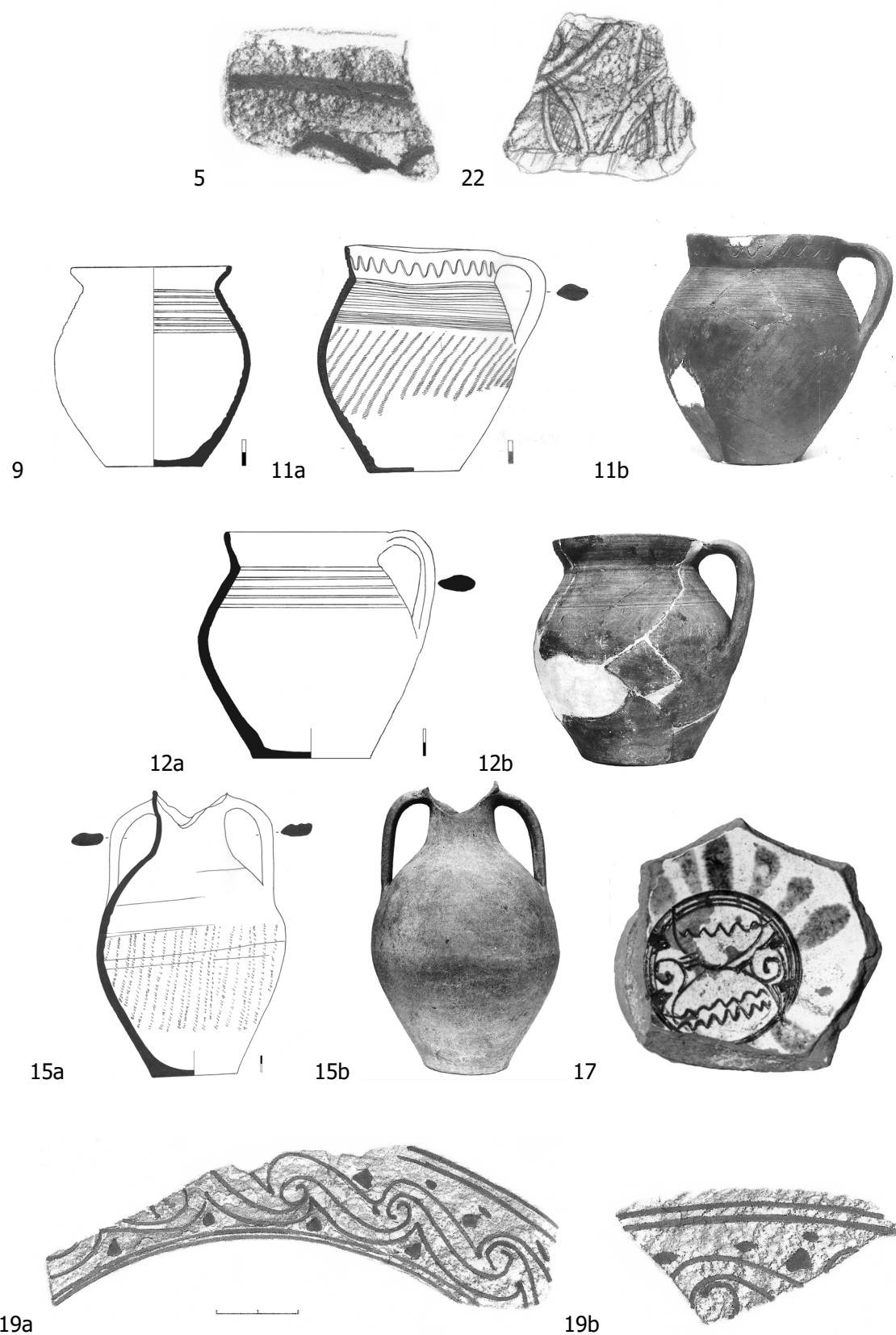
Planșa CXI. s. I 1948. Bordeiele 49-50. Farfurie (18), oală cu toată (20), toartă de ulcior (21), strachină (24), oală cu toartă (25), ulcior (26), farfurii (27, 28).

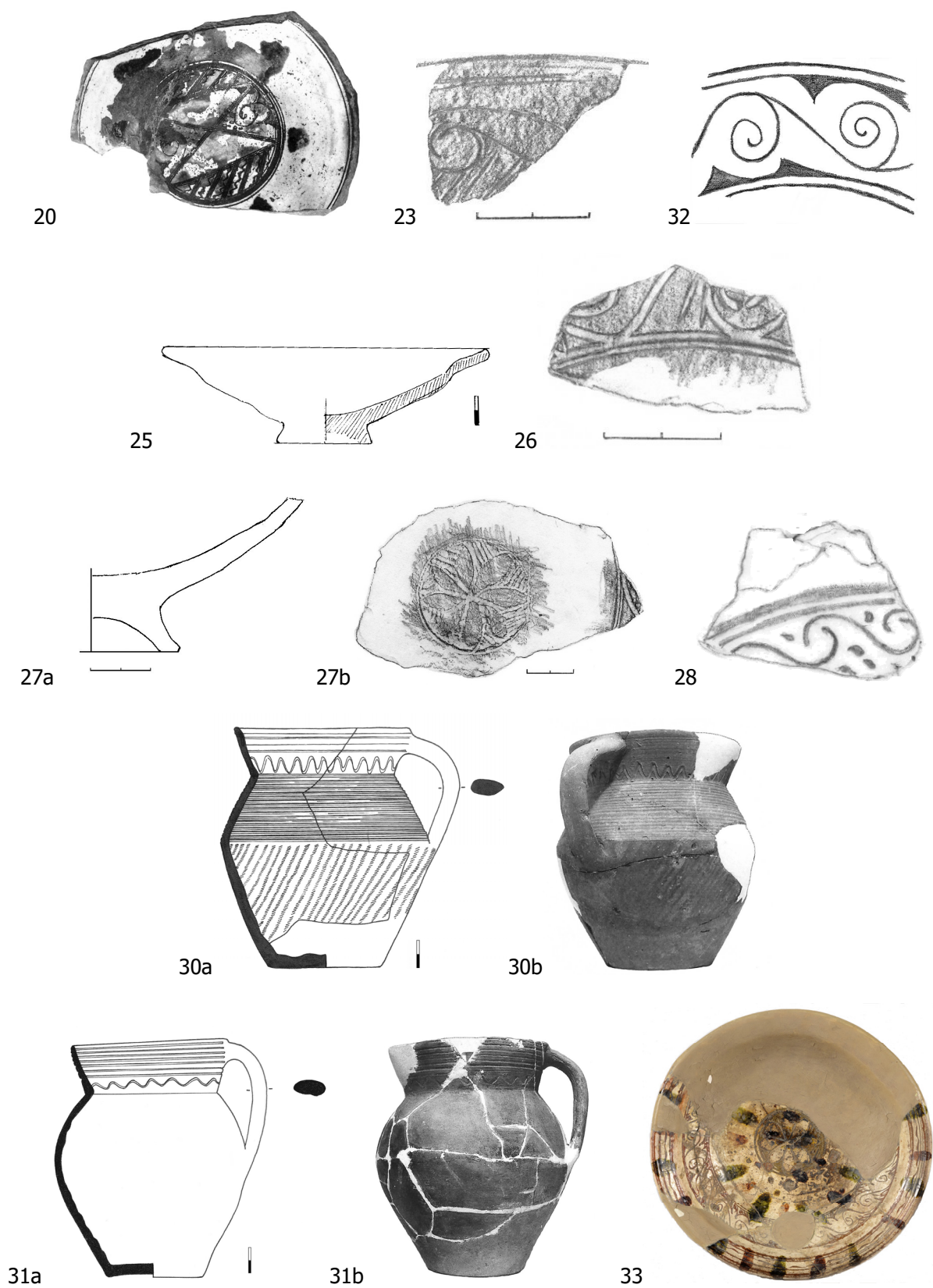
Planșa CXII. s. I 1948. Bordeiele 49-50. Oală cu toartă (30), farfurii (31, 34), strachină (33, 35), toartă (36), cui (37).

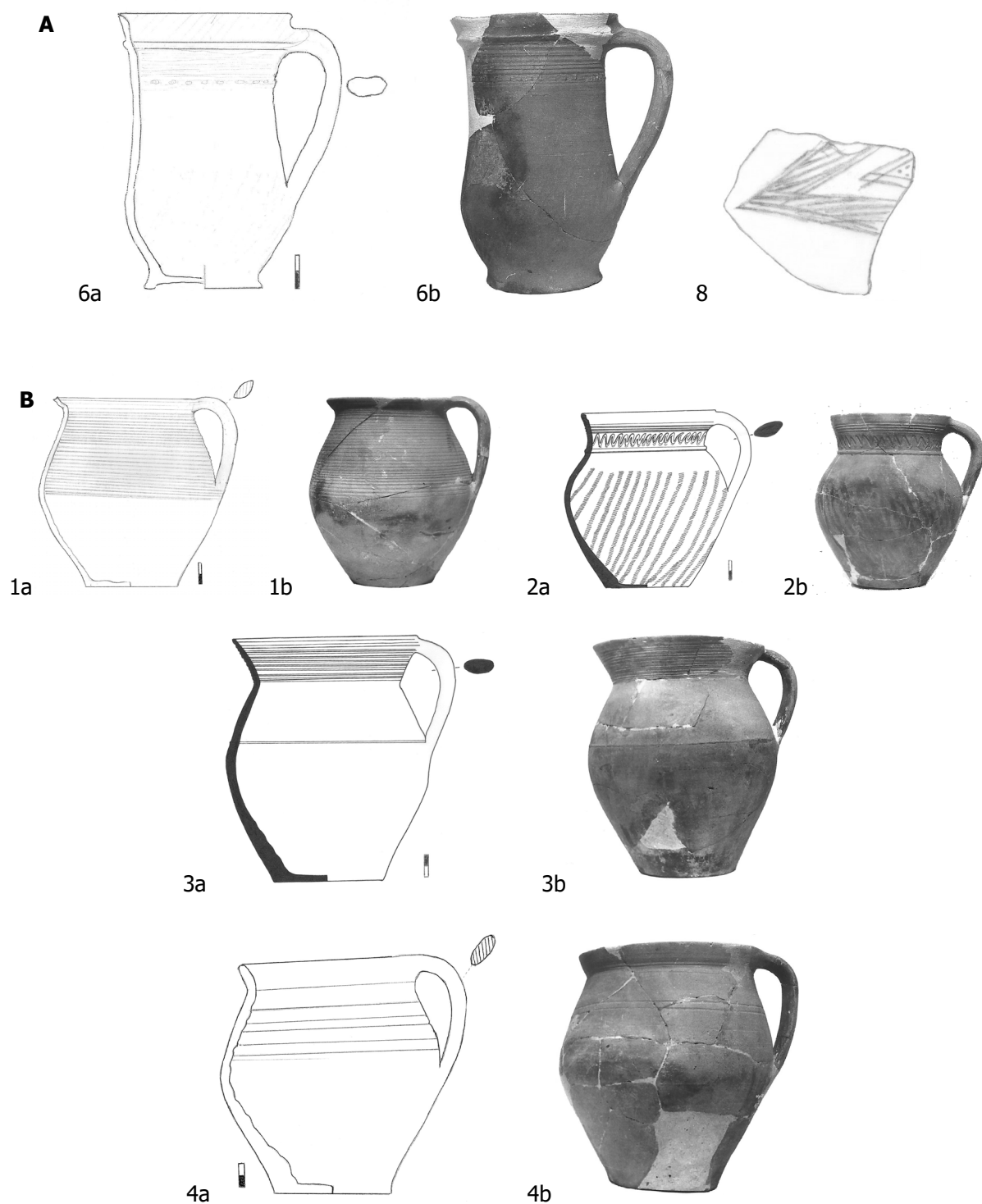
Planșa CXIV. s. II 1948, Bordeiele 51-53. Fragmente ceramice (5, 22), oale cu toartă (9, 11, 12), ulcior (15), farfurii (17, 19).

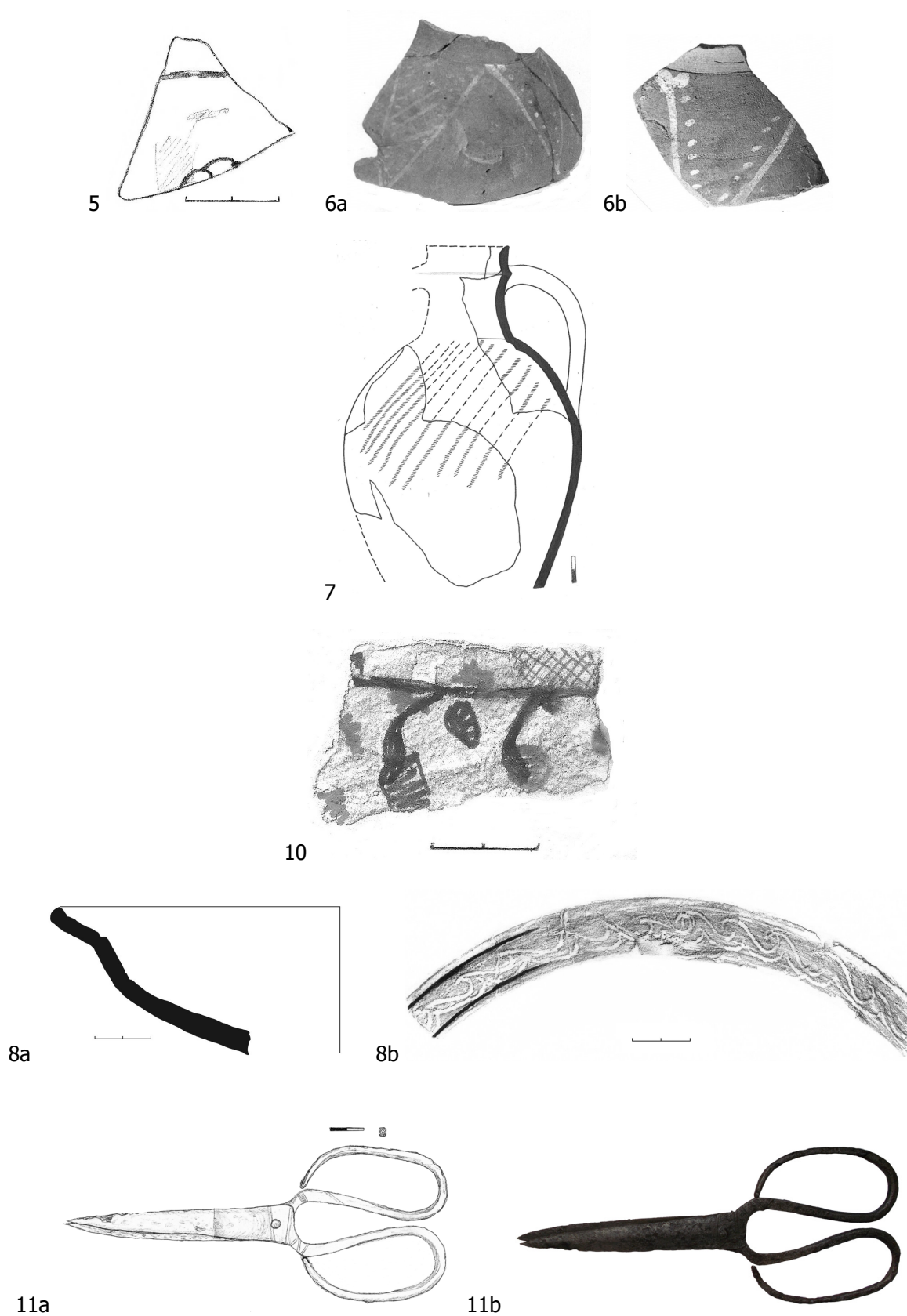
Planșa CXV. s. II 1948, Bordeiele 51-53. Farfurii (20, 23, 25-28, 32, 33), oale cu toartă (30-31).

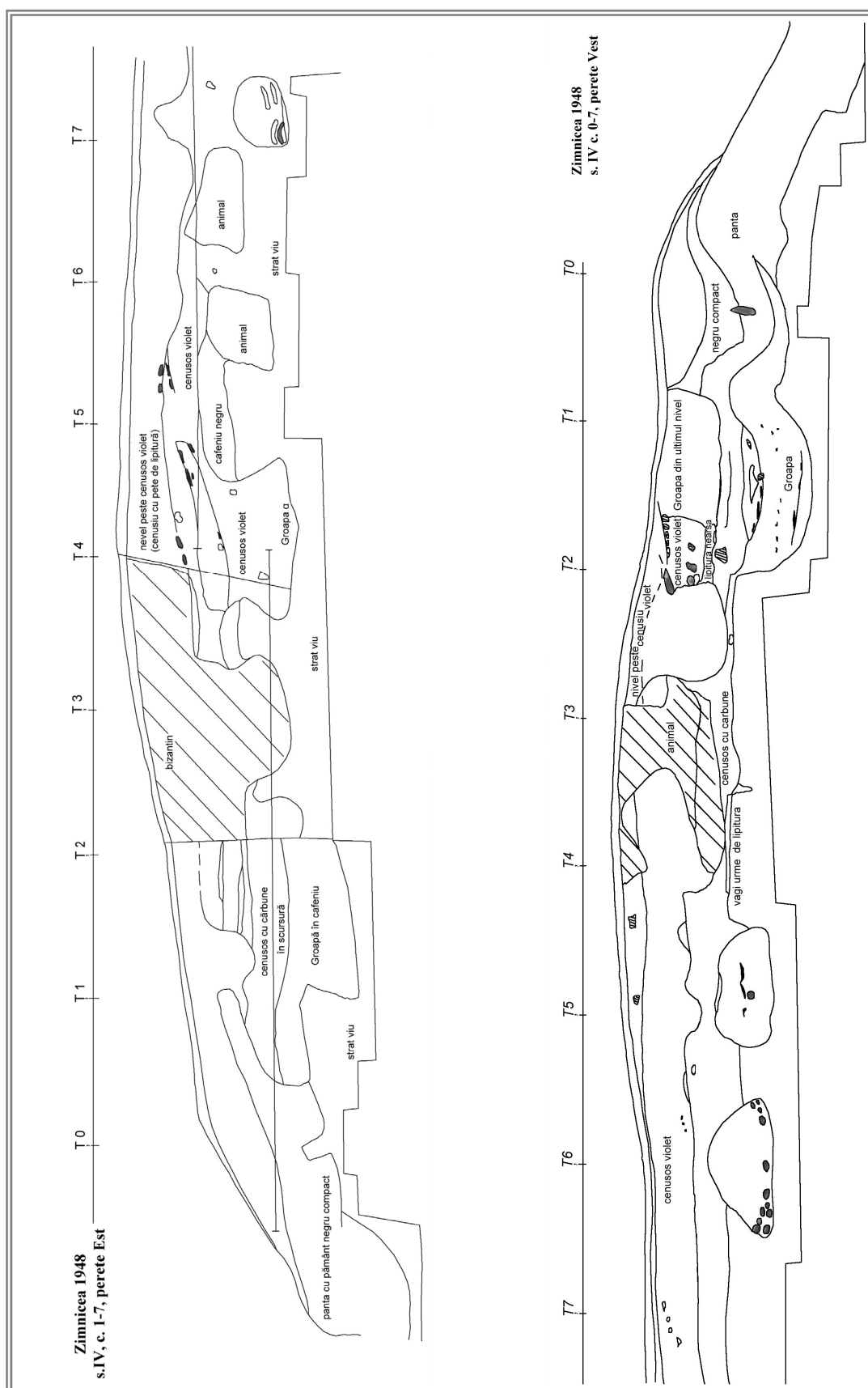
Planșa CXVI. s. III / 1948, profilele pereților de Est și Vest.

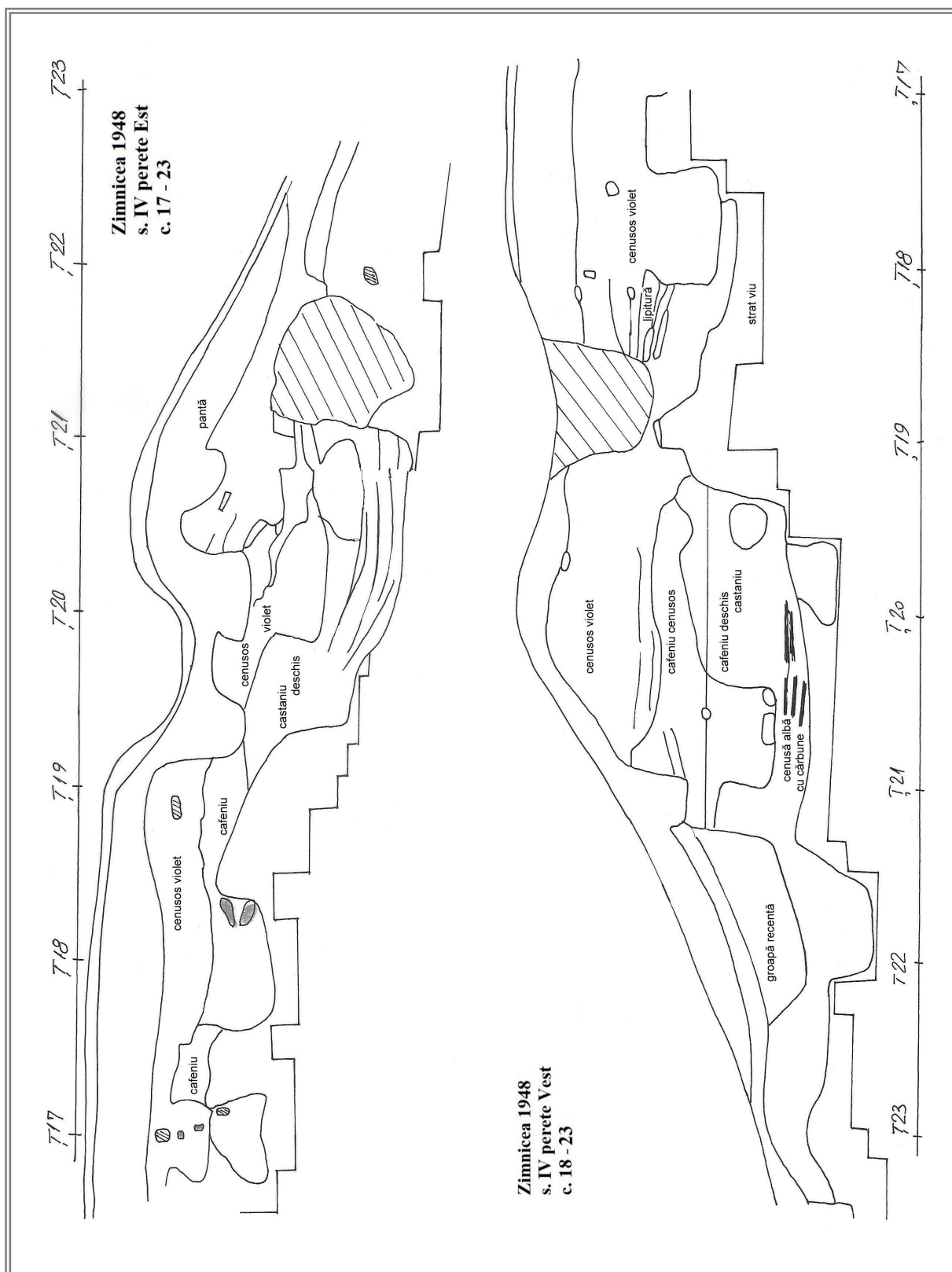
Planșa CXVII. A. Bordeiul 54 s. III 1948. Cană (6), fragment ceramic (8); B. Bordeiul 55 1948 s. III CB. Oale cu toartă (1-4).

Planșa CXVIII. Bordeiu 55, 1948 III. Farfurii (5, 8, 10), ulcioare (6-7), foarfecă (11).

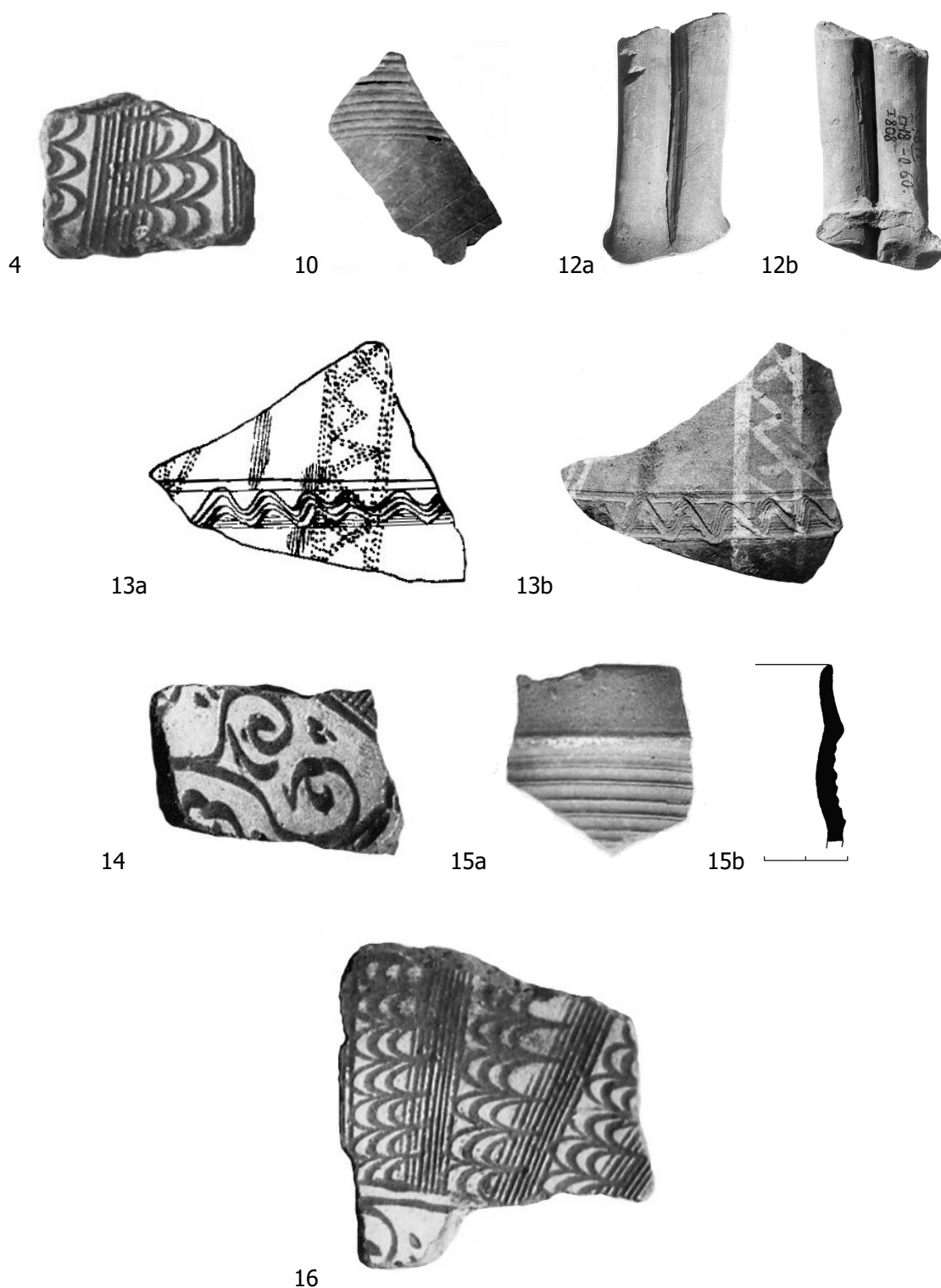

Planșa CXIX. s. IV careurile 0-7, profilele pereților de Est și Vest.

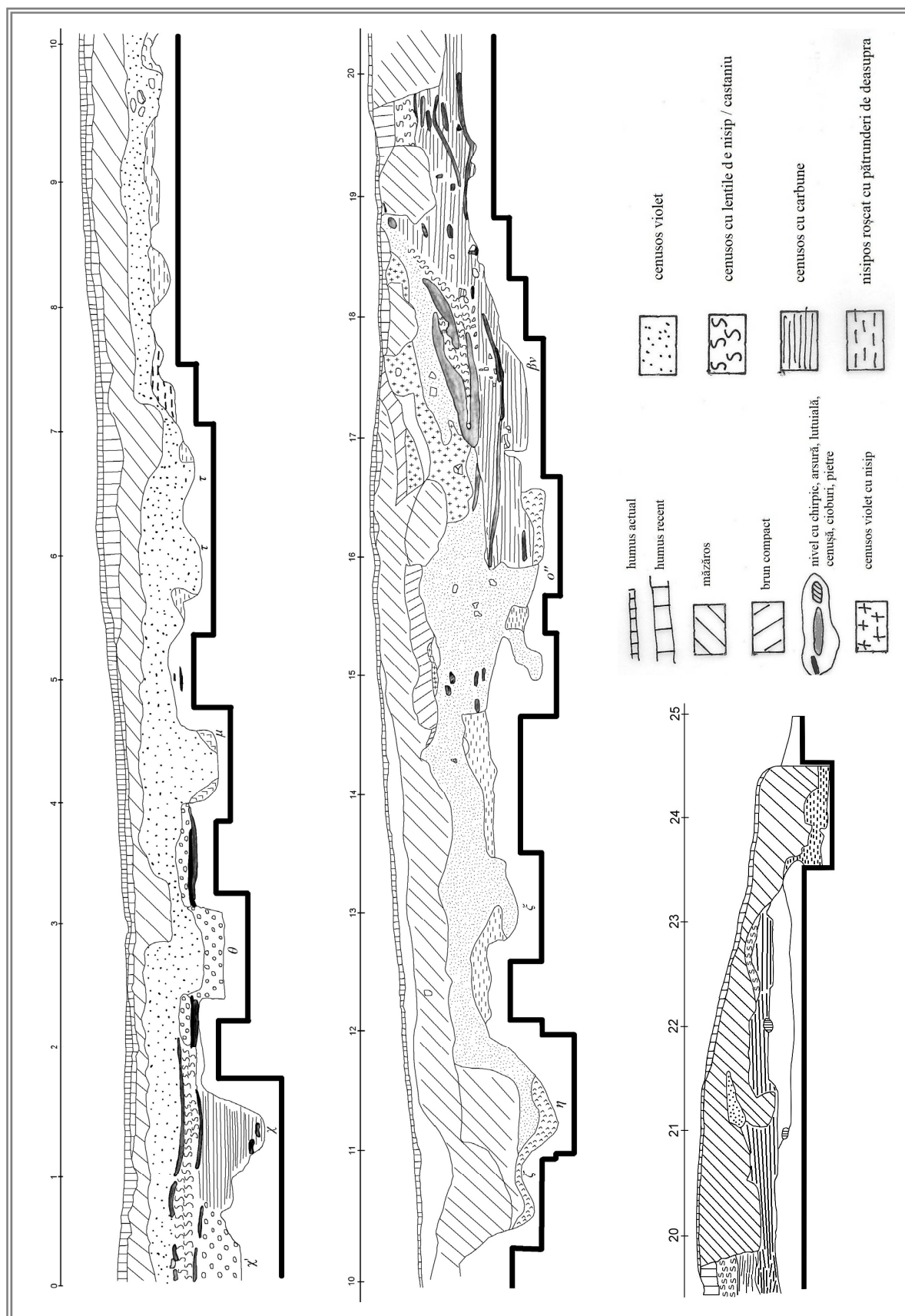
Planșa CXX. s. IV careurile 17-25, profilele pereților de Est și Vest.

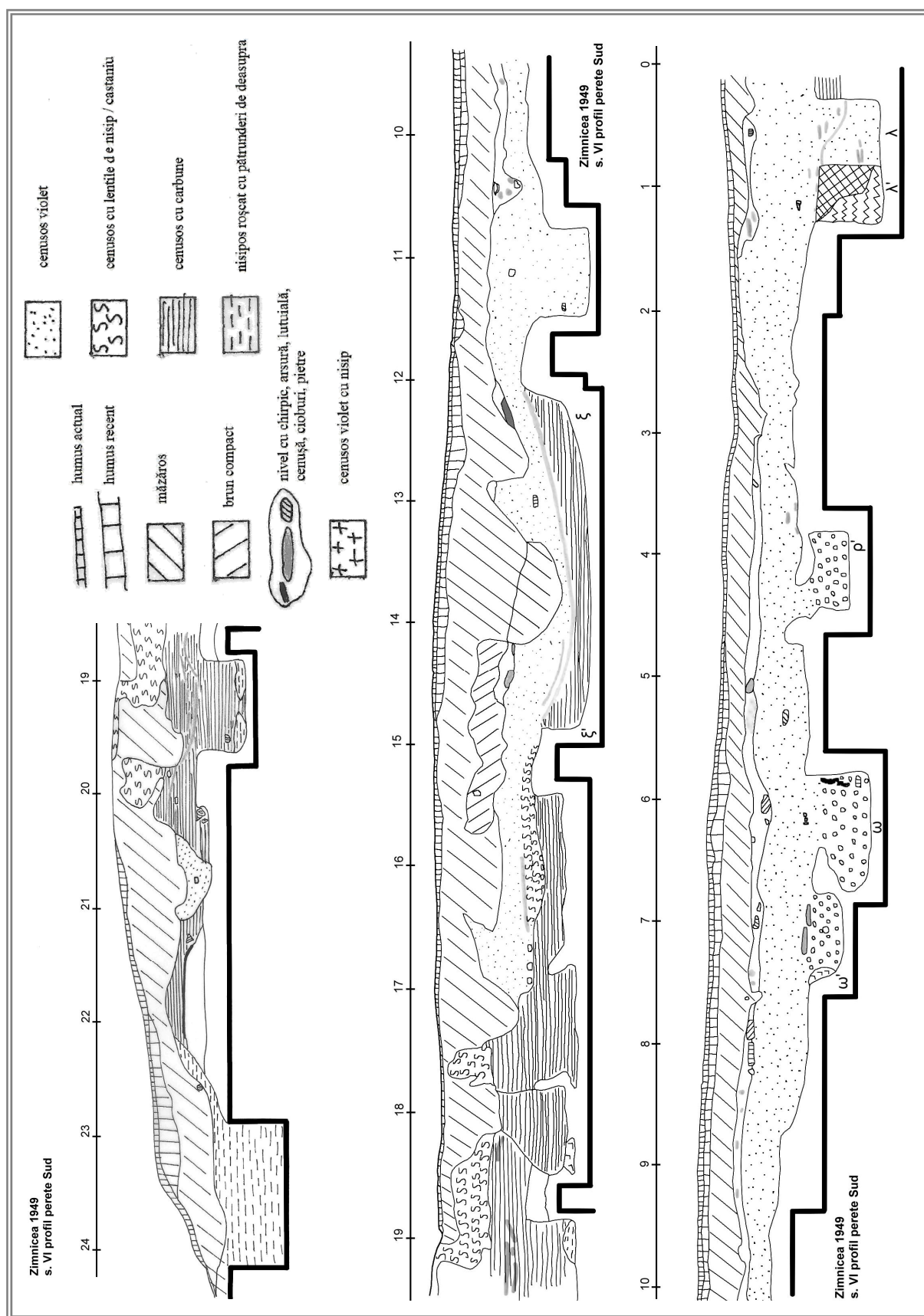

Planșa CXXI. Bordeiul 57, 1948 IV. Farfurii (4, 14, 16), ulcioare (10, 12, 15), cană (13).

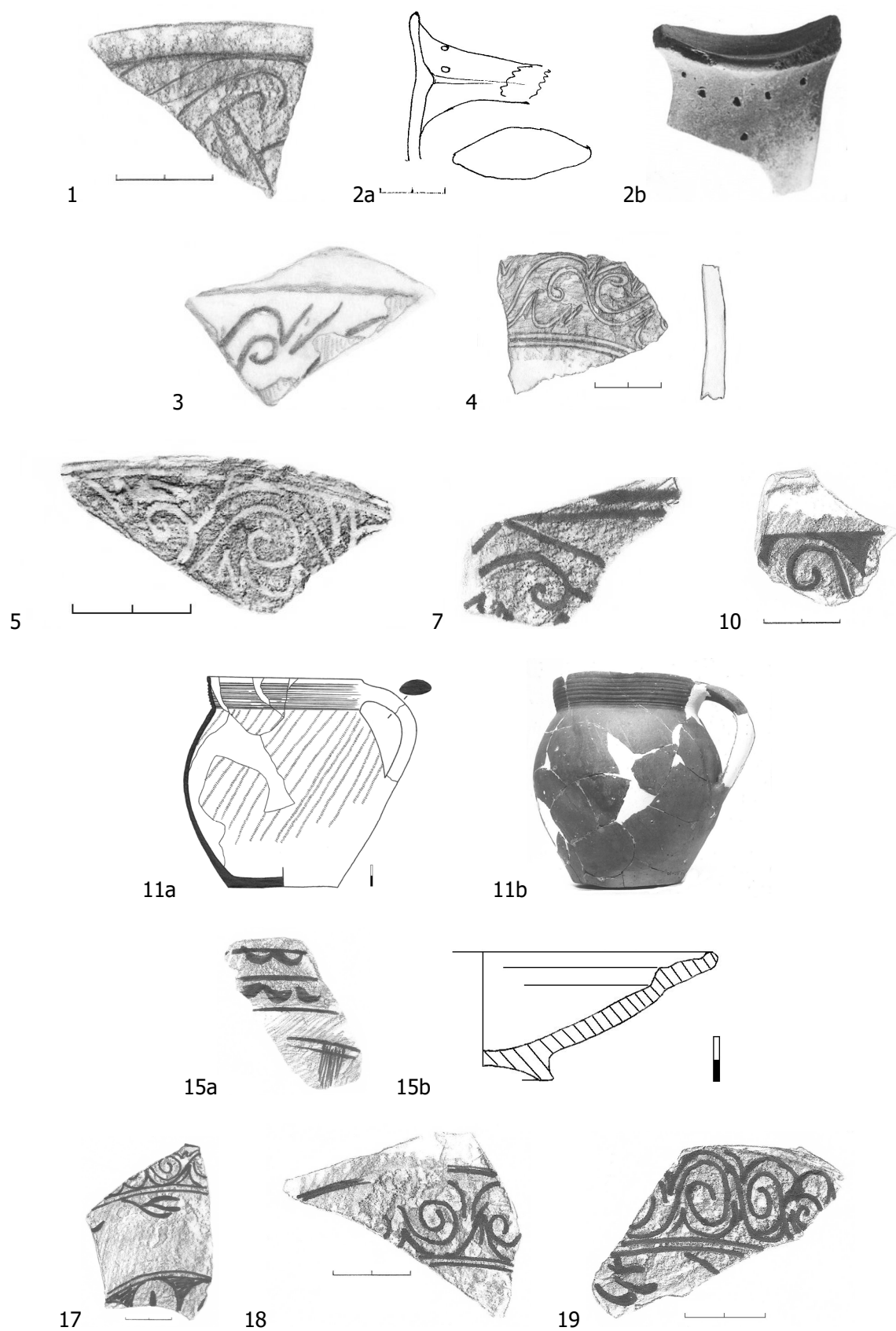

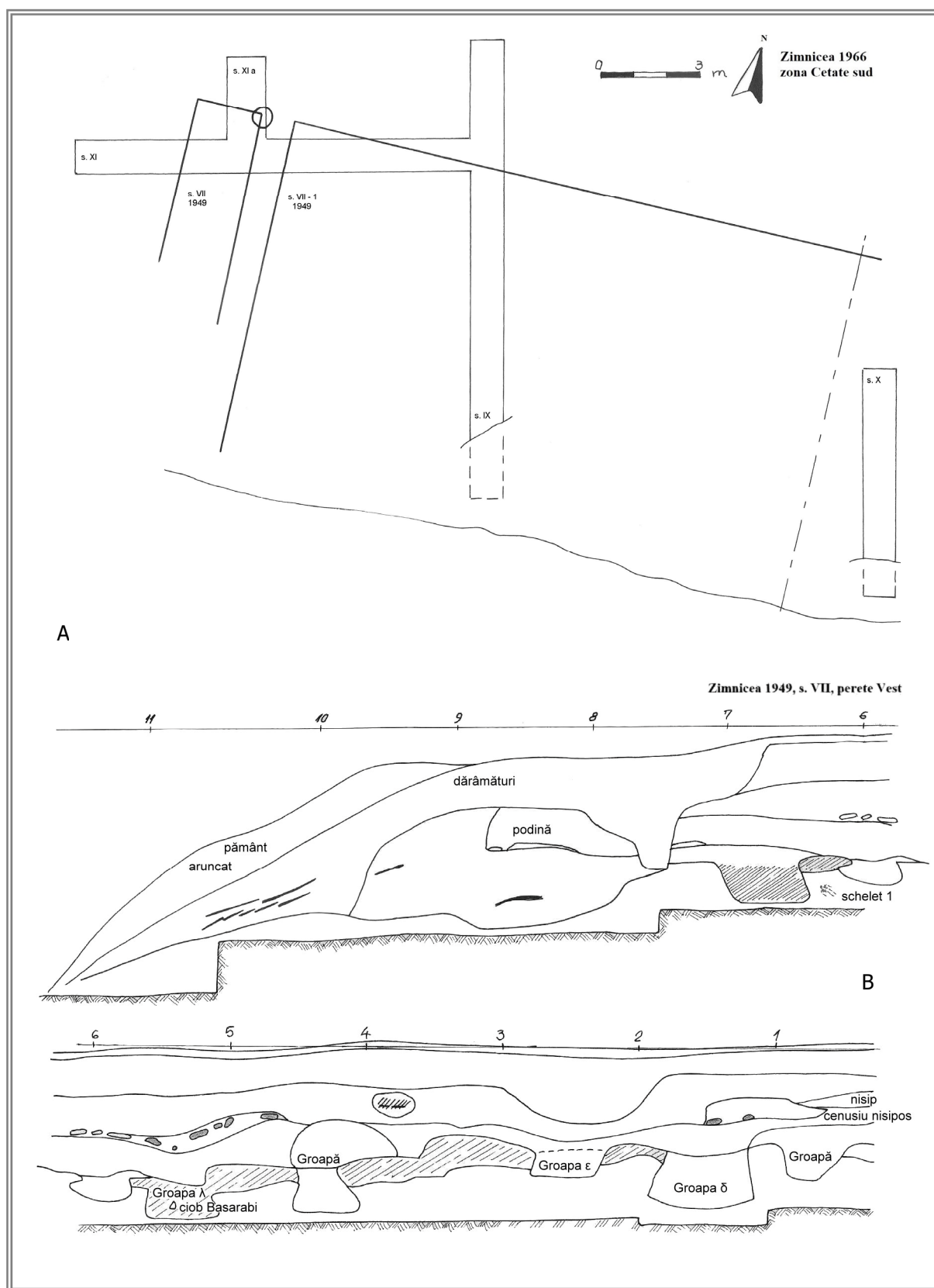
Planșa CXXII. s. VI / 1949, profilul peretelui de Nord (*apud* Anton Nițu).

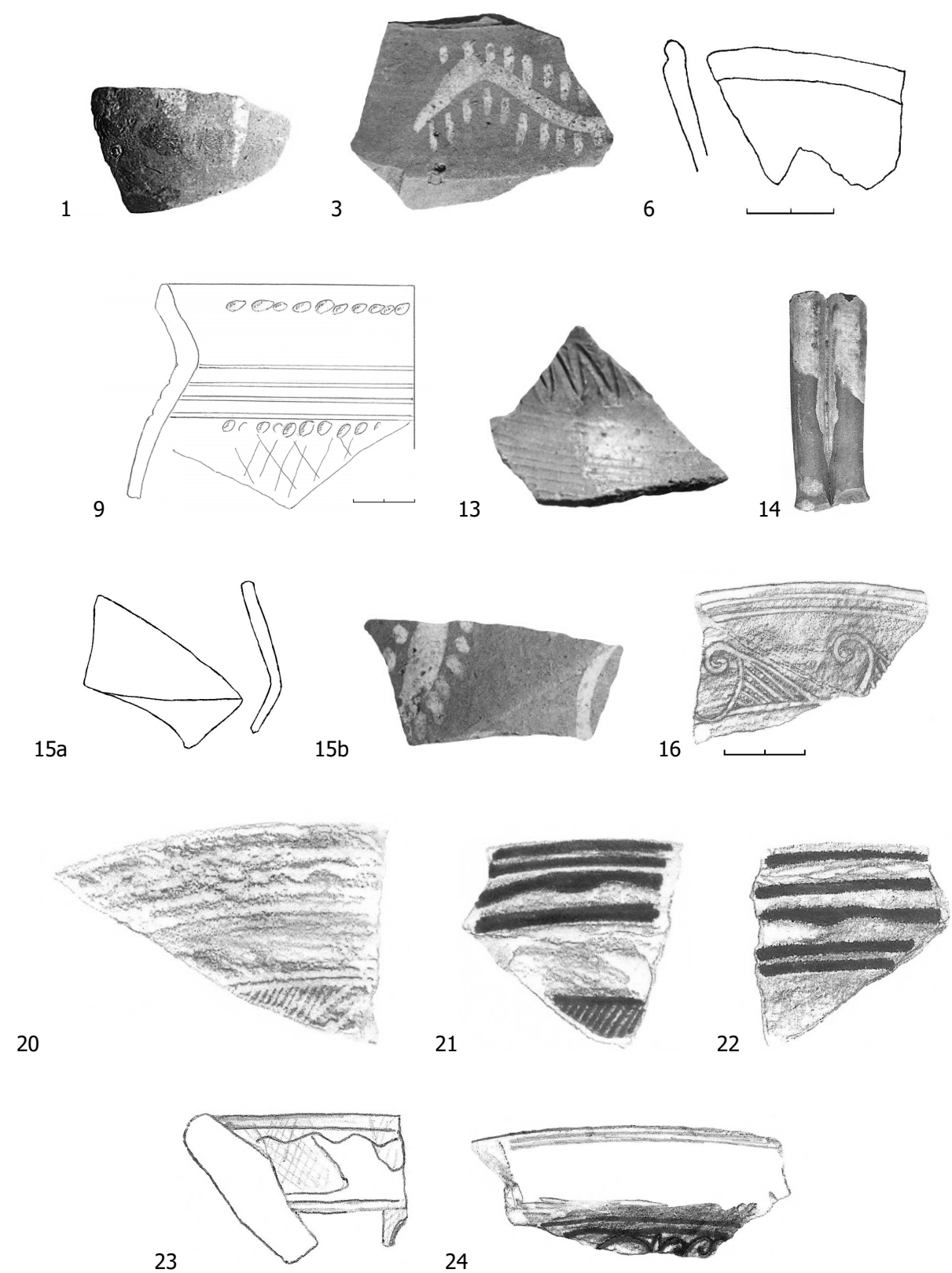
Planșa CXXIII. s. VI / 1949, profilul peretelui de Sud (apud Anton Nițu).

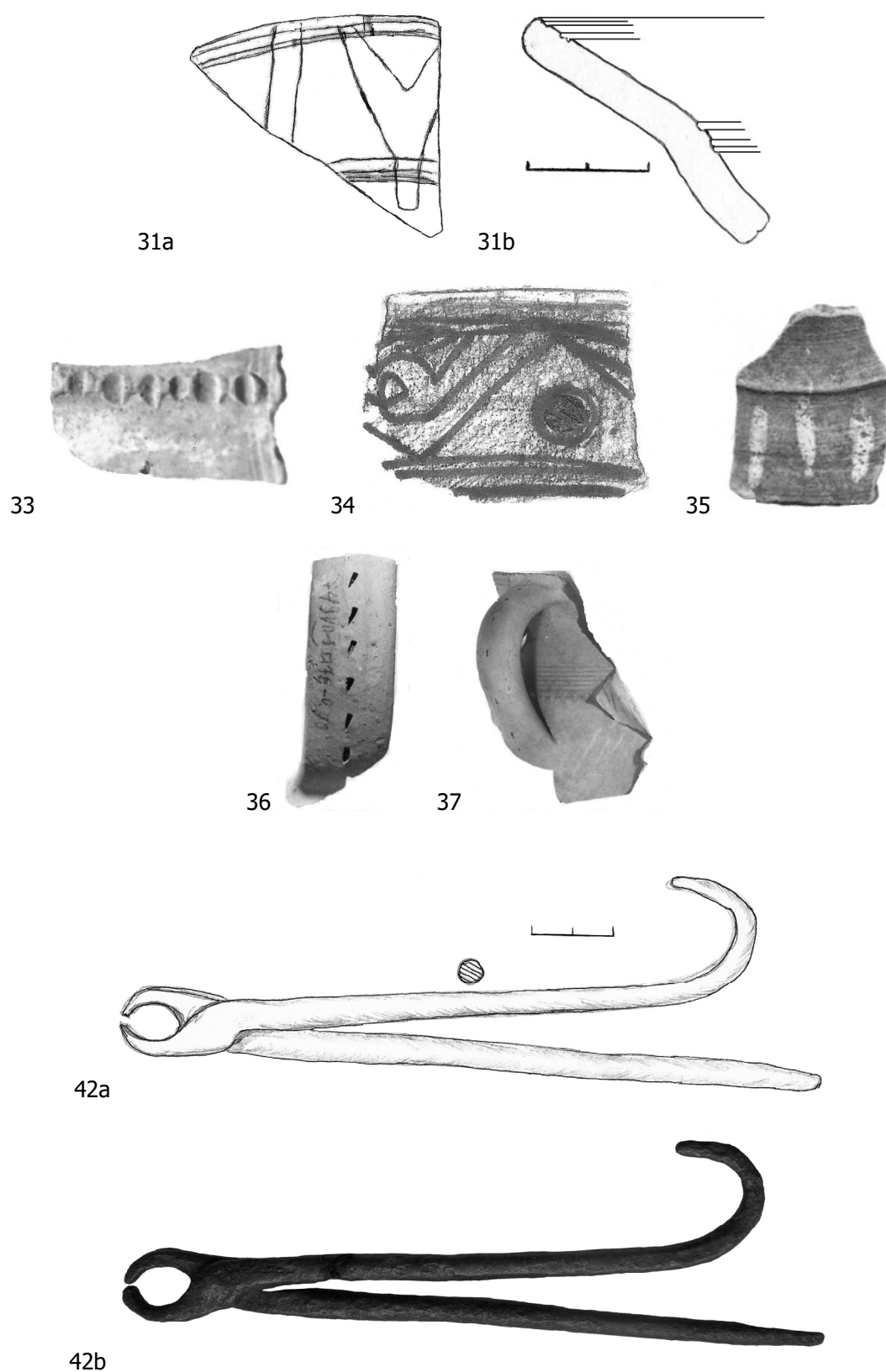
Planșa CXXIV. Bordeiul 58, 1949 VI. Farfurii (1, 3-5, 7, 10, 15, 17-19), oală cu toartă (2, 11).

Planșa CXXV. A. Zona „Cetate” Sud, 1966, cu s. VI, VI-1, VII, VII-1 și IX-XI; B. s. VII 1949, profilul peretelui de Vest.

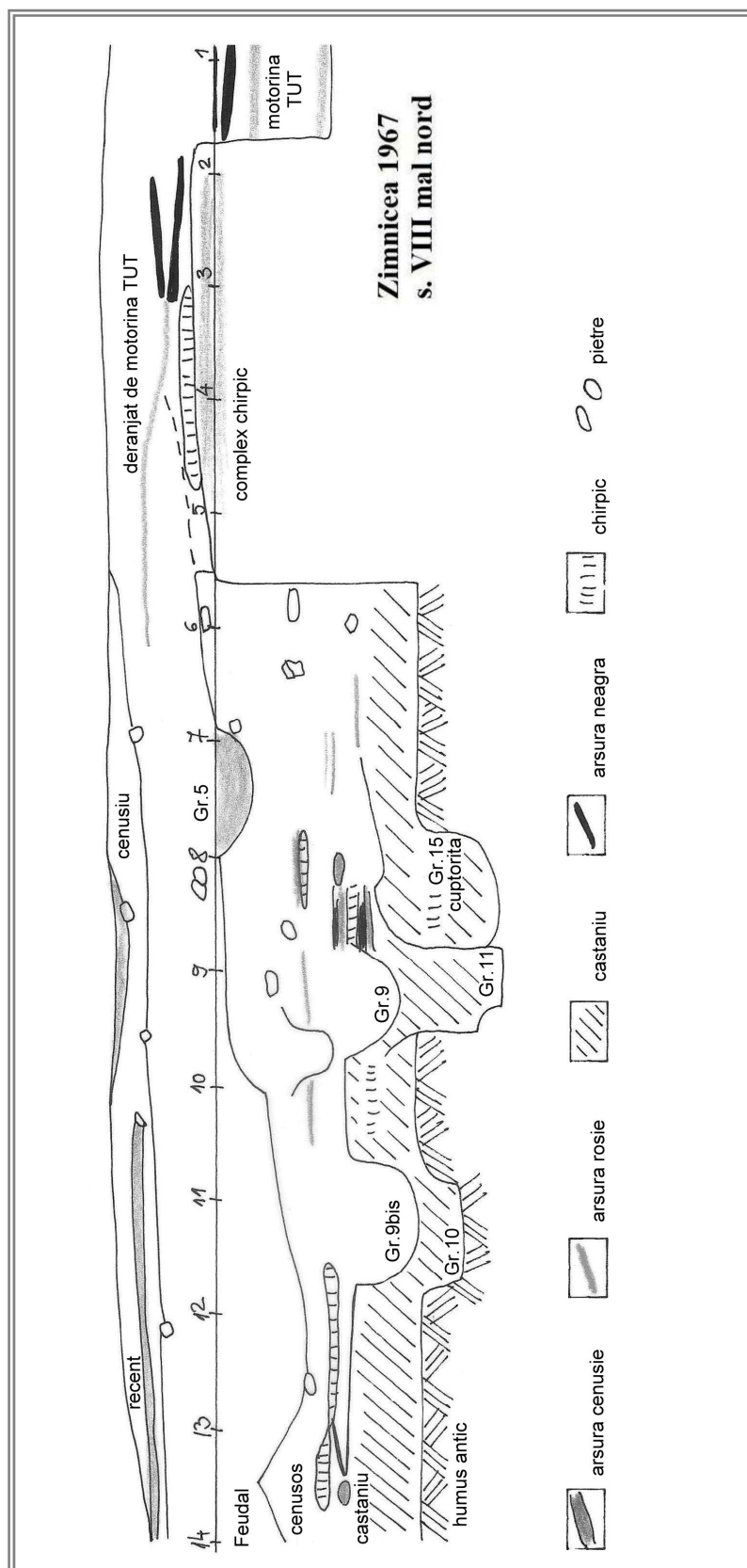

Planșa CXXVI. Bordeul 59, 1949 VII-1. Ulcă (1), oală sau cană (3), oale (6, 15), oală mare (9), ulcioare (13-14), farfurii (16, 20-22), străchini (23, 24).

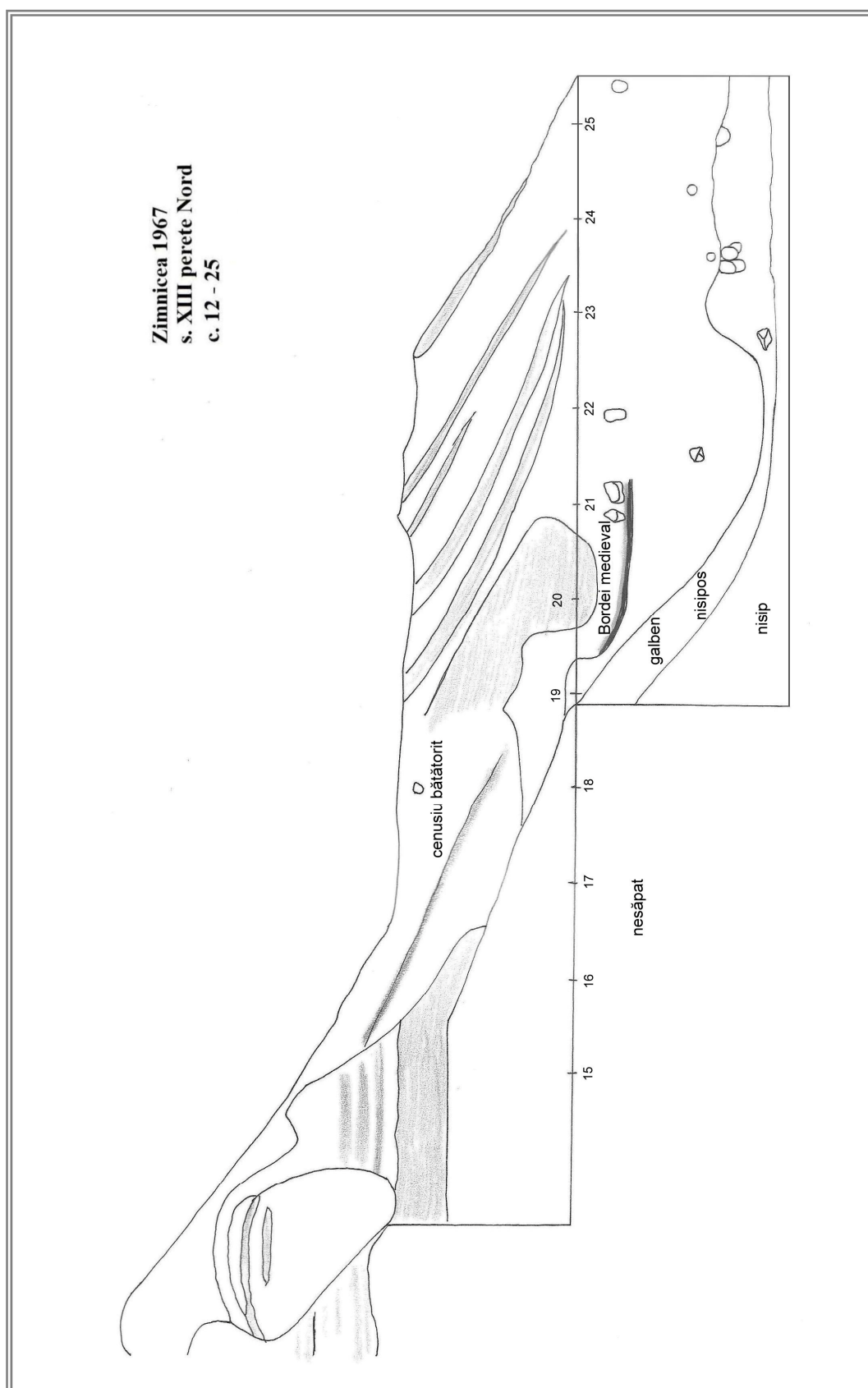

Planșa CXXVII. Bordeii 59, 1949 VII-1. Farfurie sau strachină (31), oale (33, 36-37), farfurie (34), ulcior (35), clește (42).

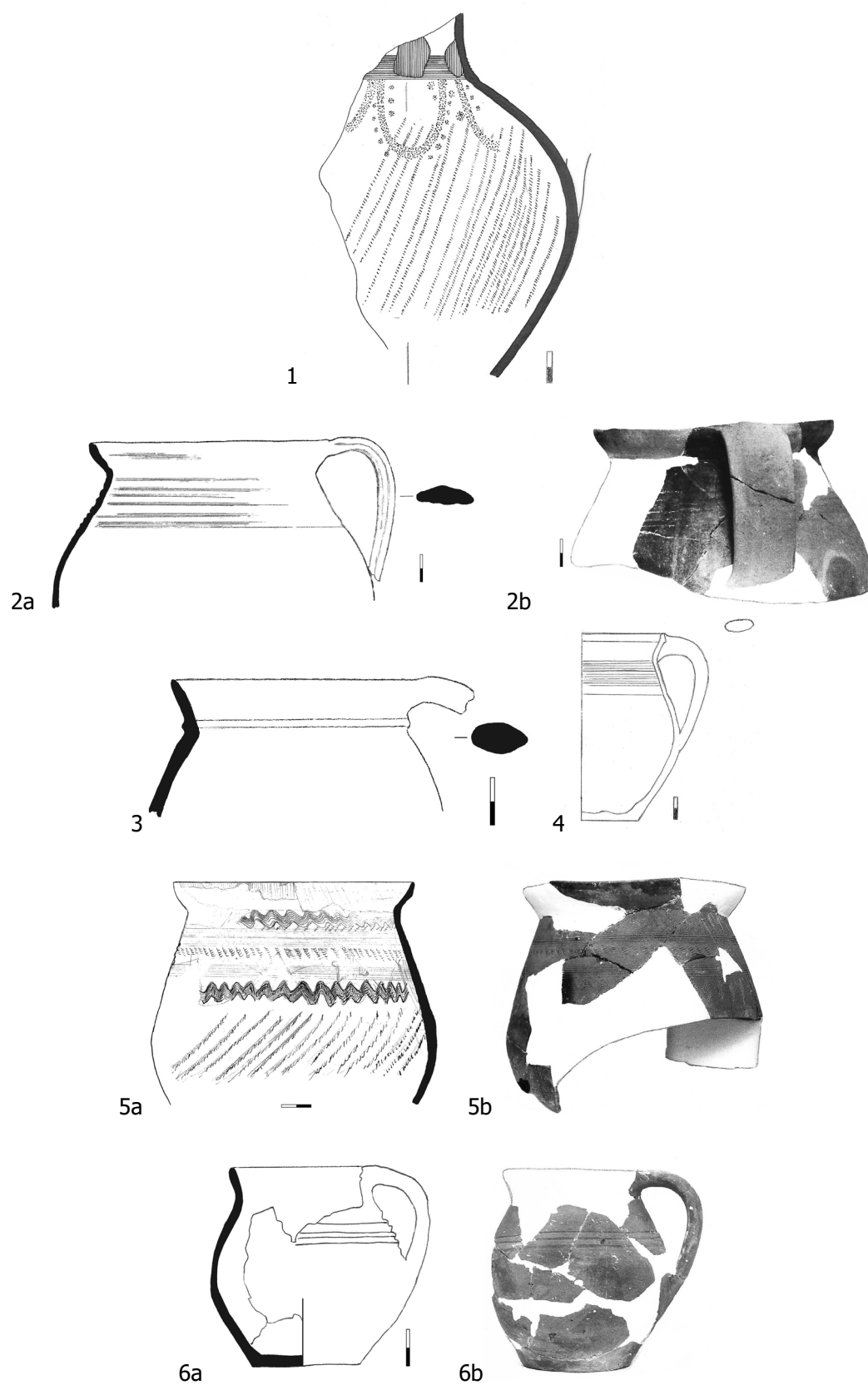

Planşa CXXVIII. s. VIII / 1967, profilul peretelui de Nord.

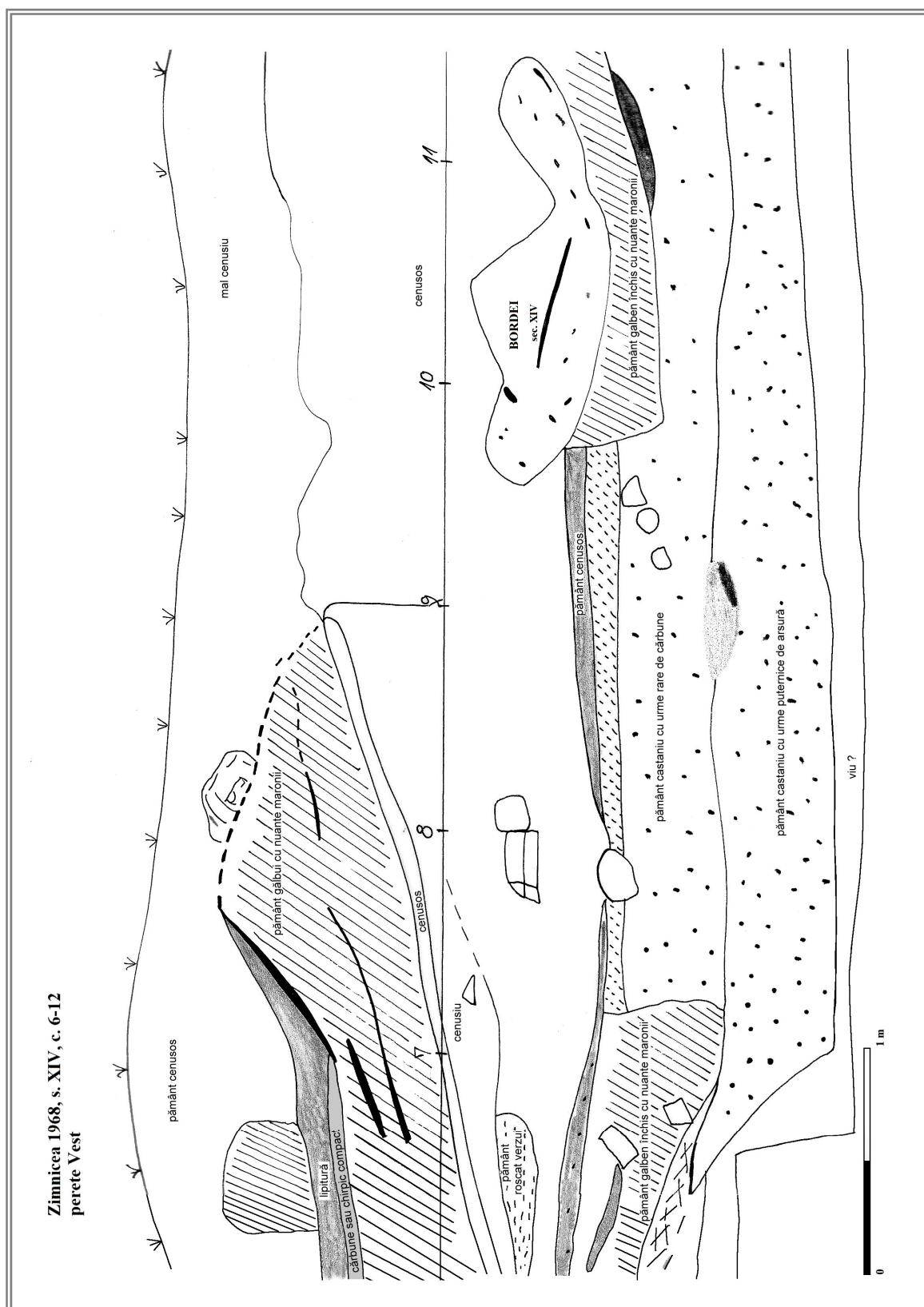

Planșa CXXIX. s. XIII / 1967, profilul peretelui de Nord, c. 12-25. Bordeiu 61.

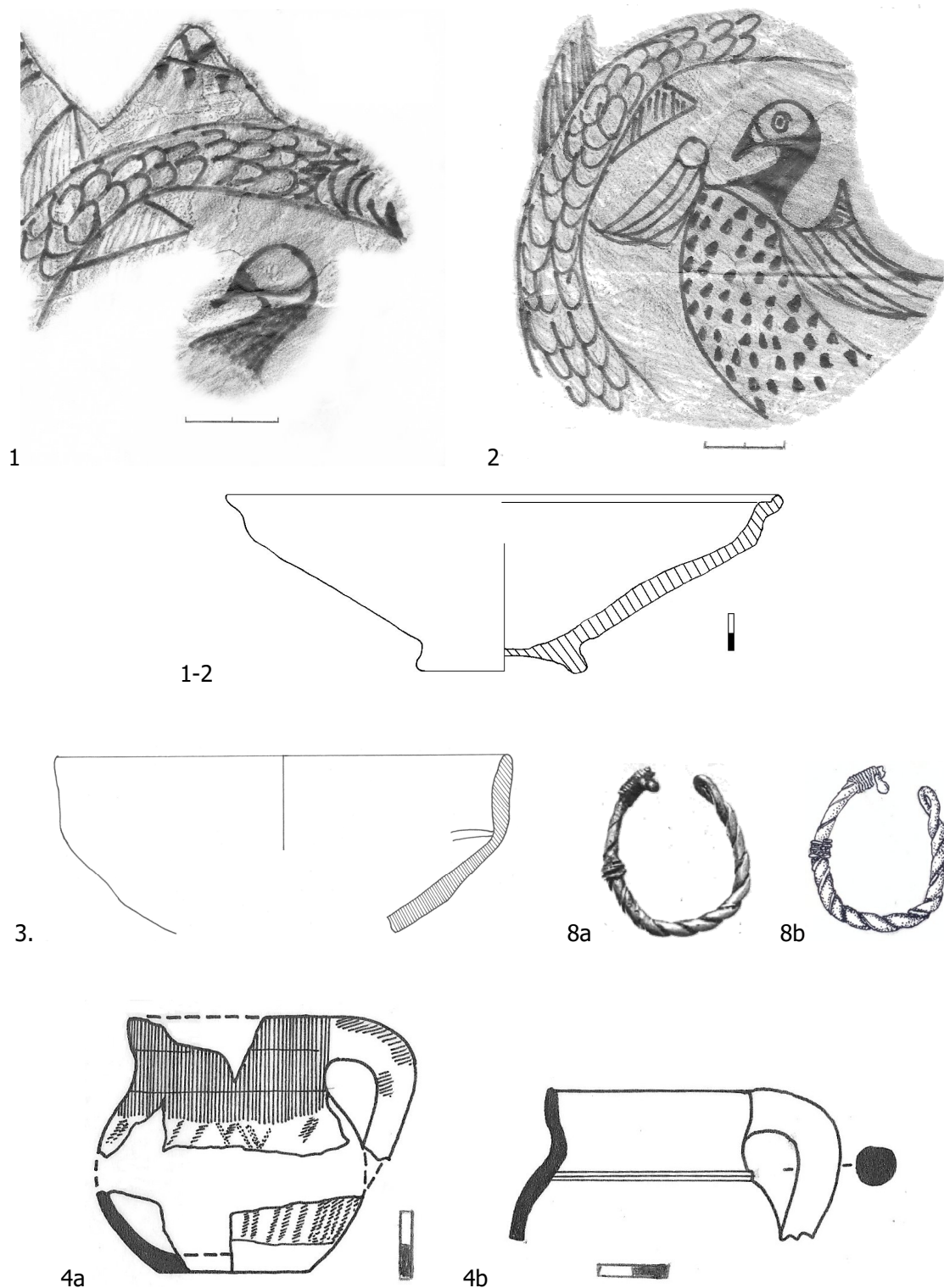

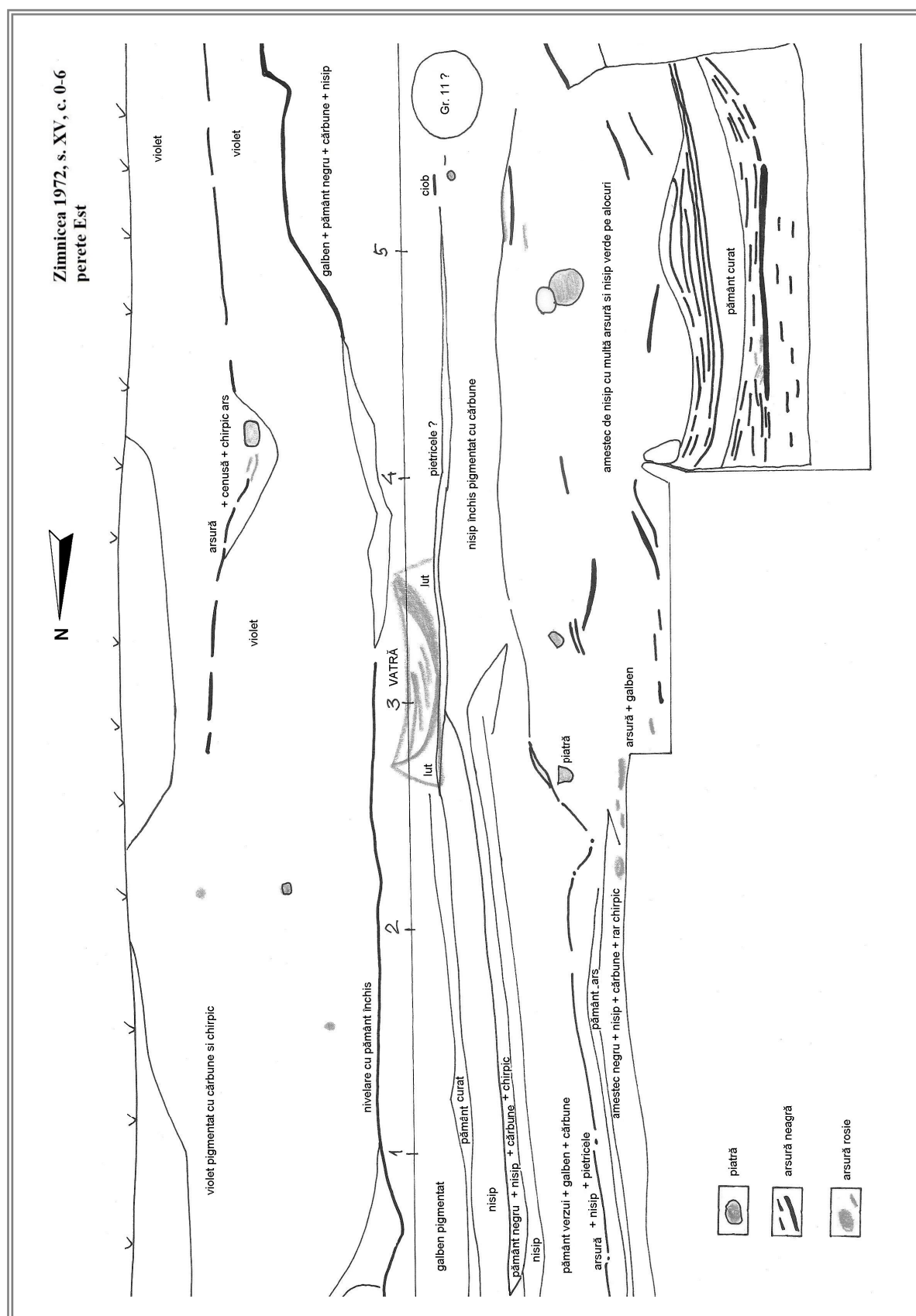
Planșa CXXX. Bordeiul 61. s. XIII B, 1967. Uciur (1), oale cu toartă (2-4), oală (5), cană (6).

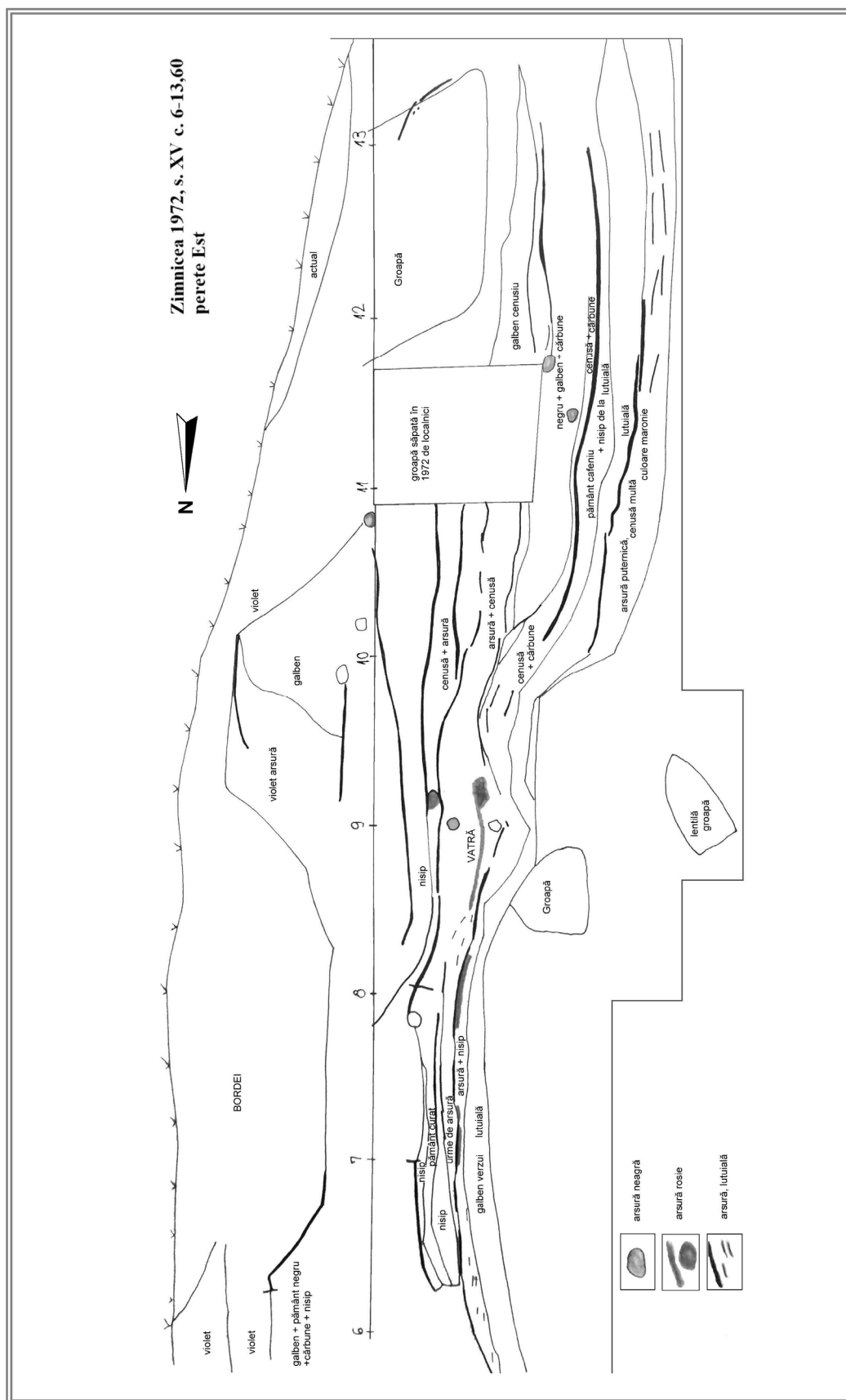
Planșa CXXXI. s. XIV / 1968, c. 6-12, profilul peretelui de Vest, Bd. 62.

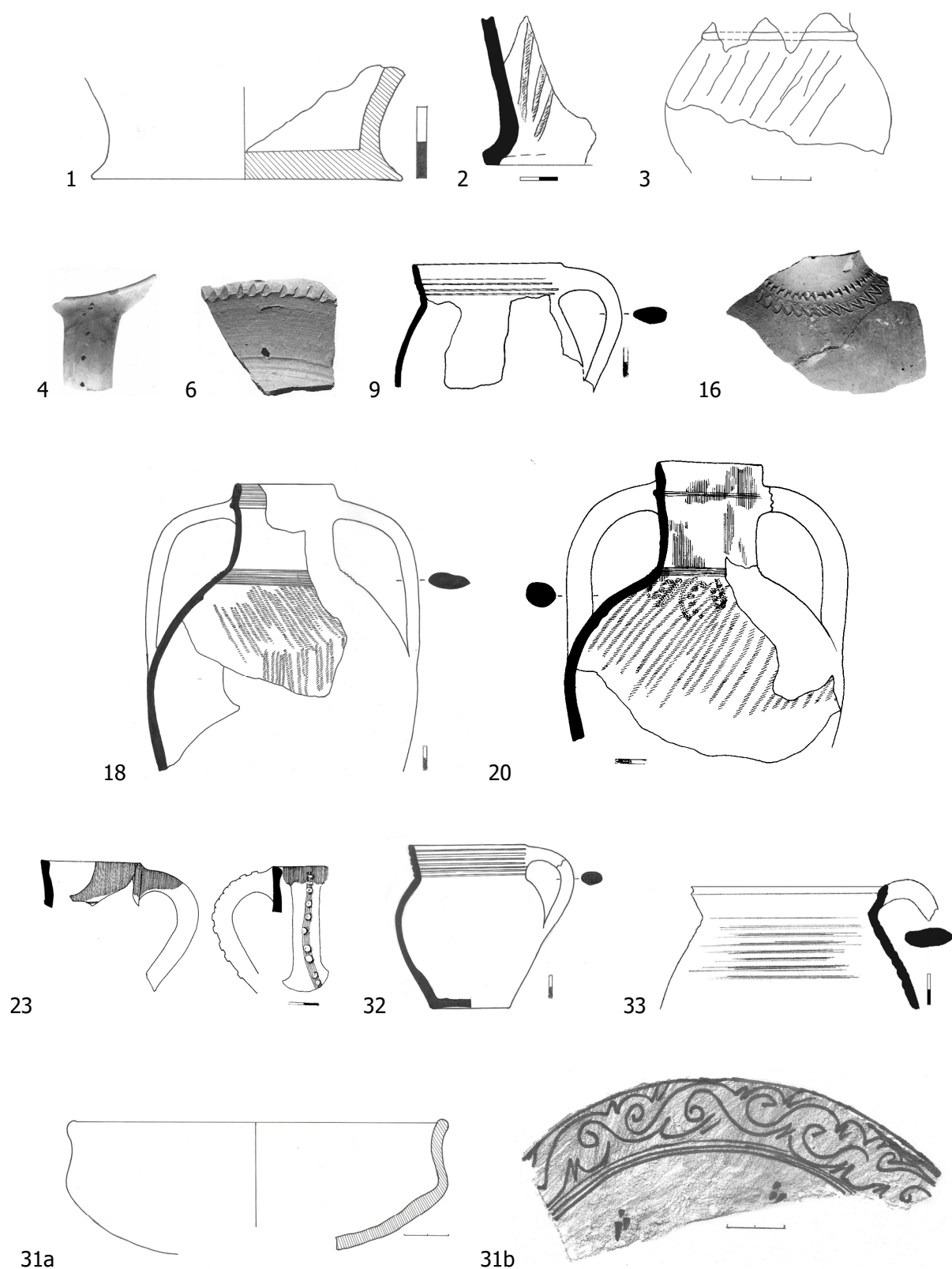
Planșa CXXXII. Bordeiul 62, 1968, s. XIV. Străchini (1-3), ulcică (4), cercel (8).

Planșa CXXXIII. s. XV / 1972, c. 0-6, profil perete Est, Bd. 63, 64.

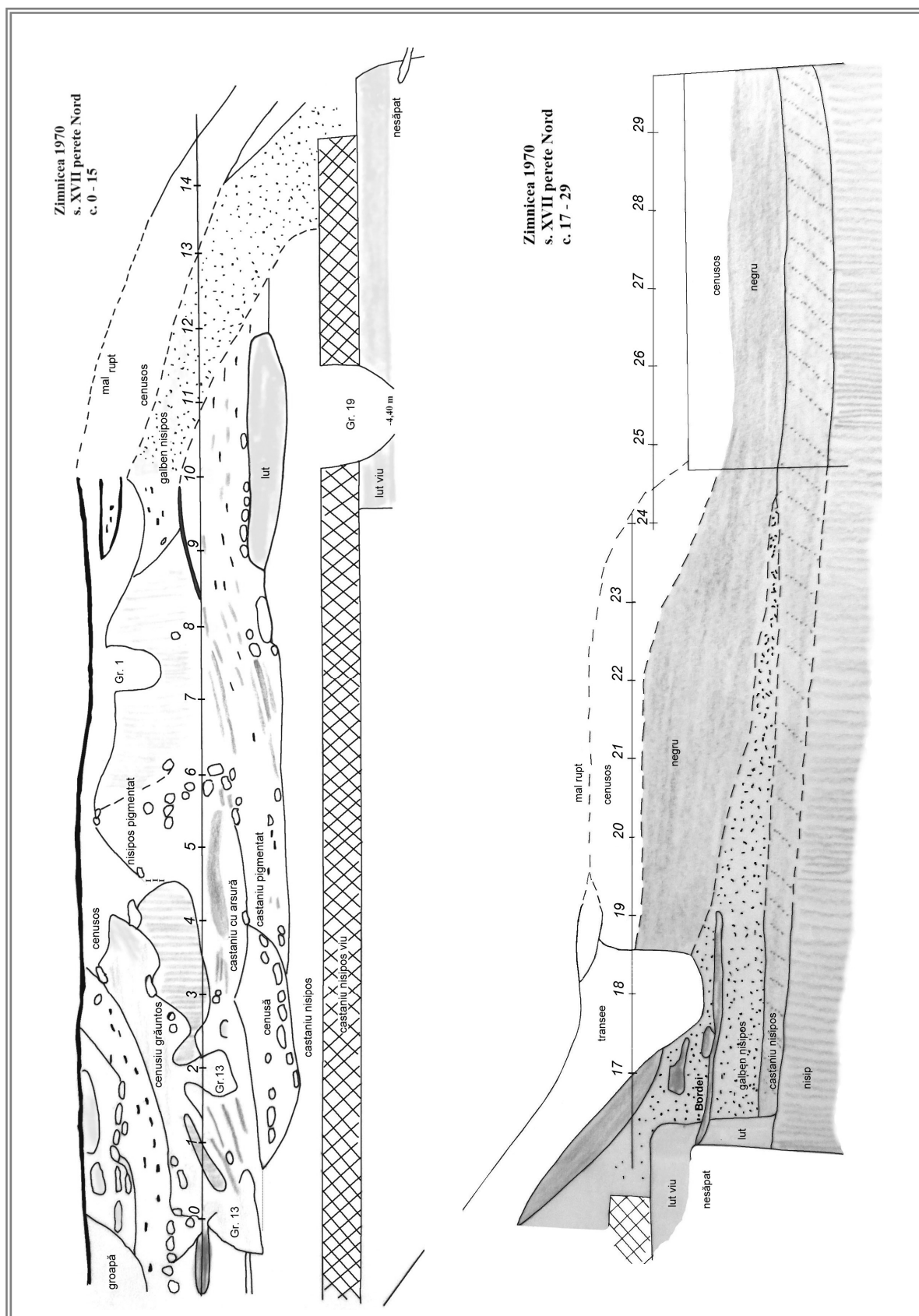

Planșa CXXXIV. s. XV / 1972, c. 6-14, profil perete Est, Bd. 63, 64.

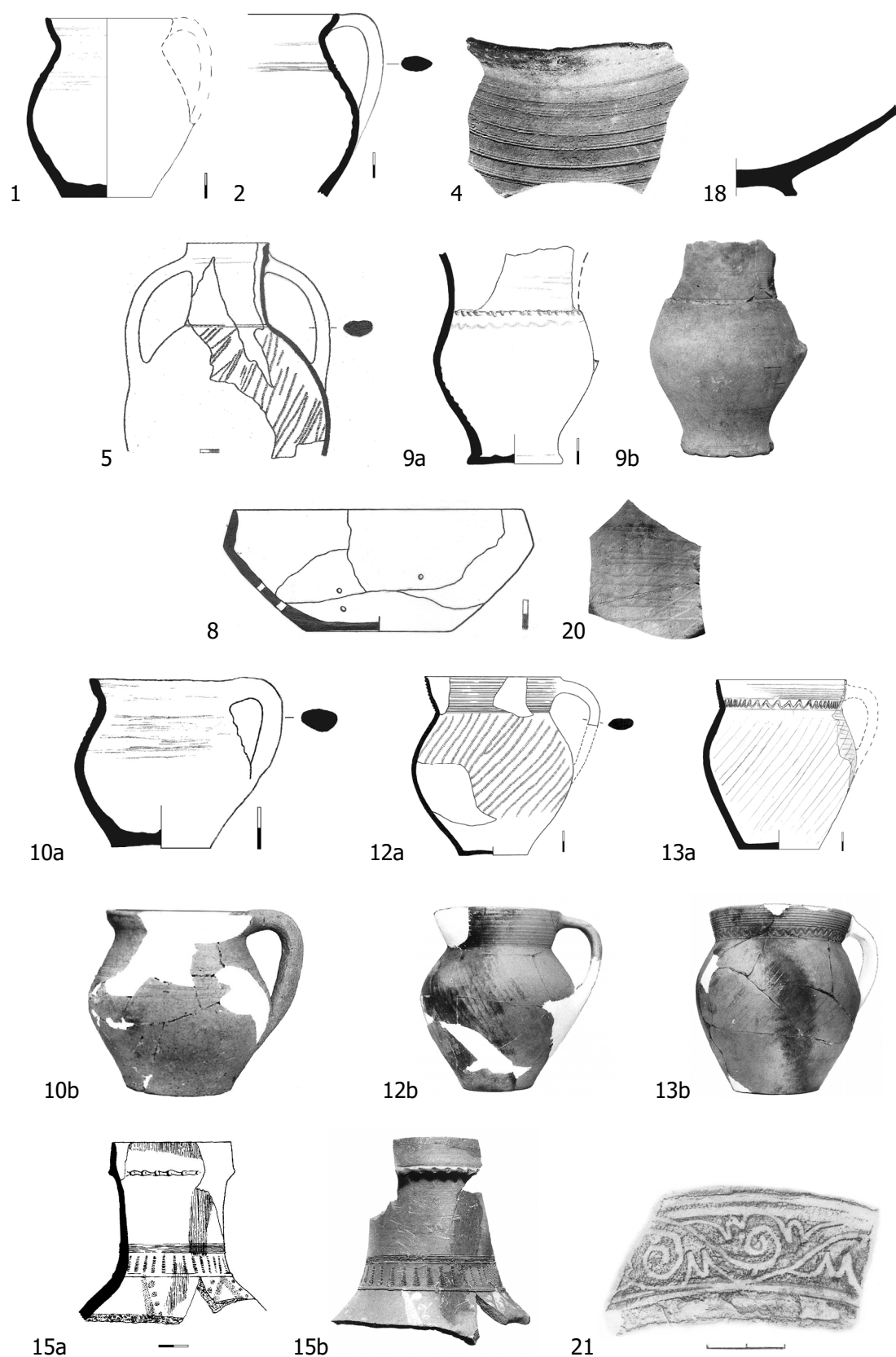

Planșa CXXXV. Bordeiu 63, s. XV, 1968. Oale cu toartă (1-4, 6, 9, 32, 33), ulcioare (16, 18, 20, 23), farfurie (31).

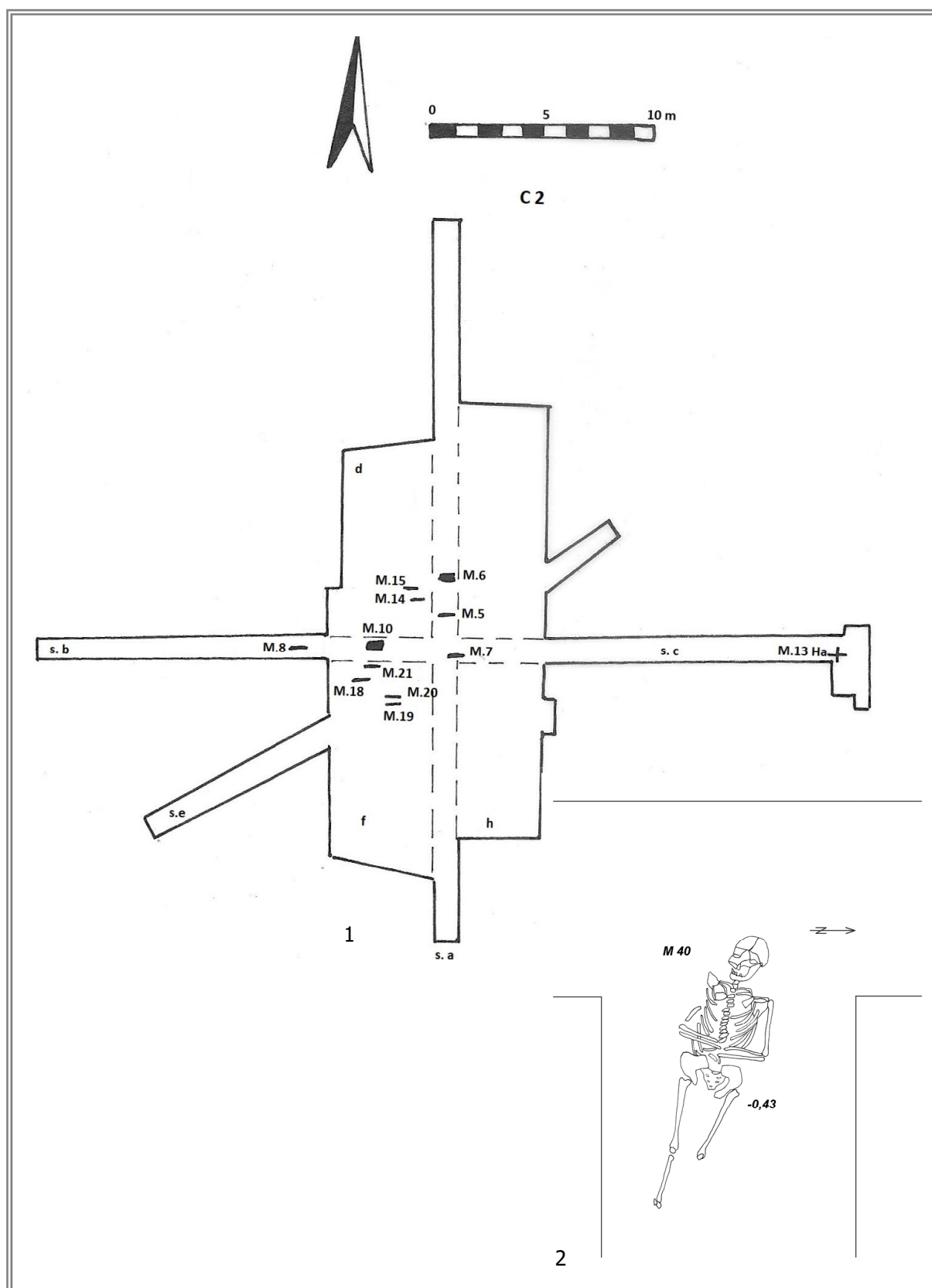

Planșa CXXXVI. s. XVII, profilul peretelui de Nord. Bordeiu 65.

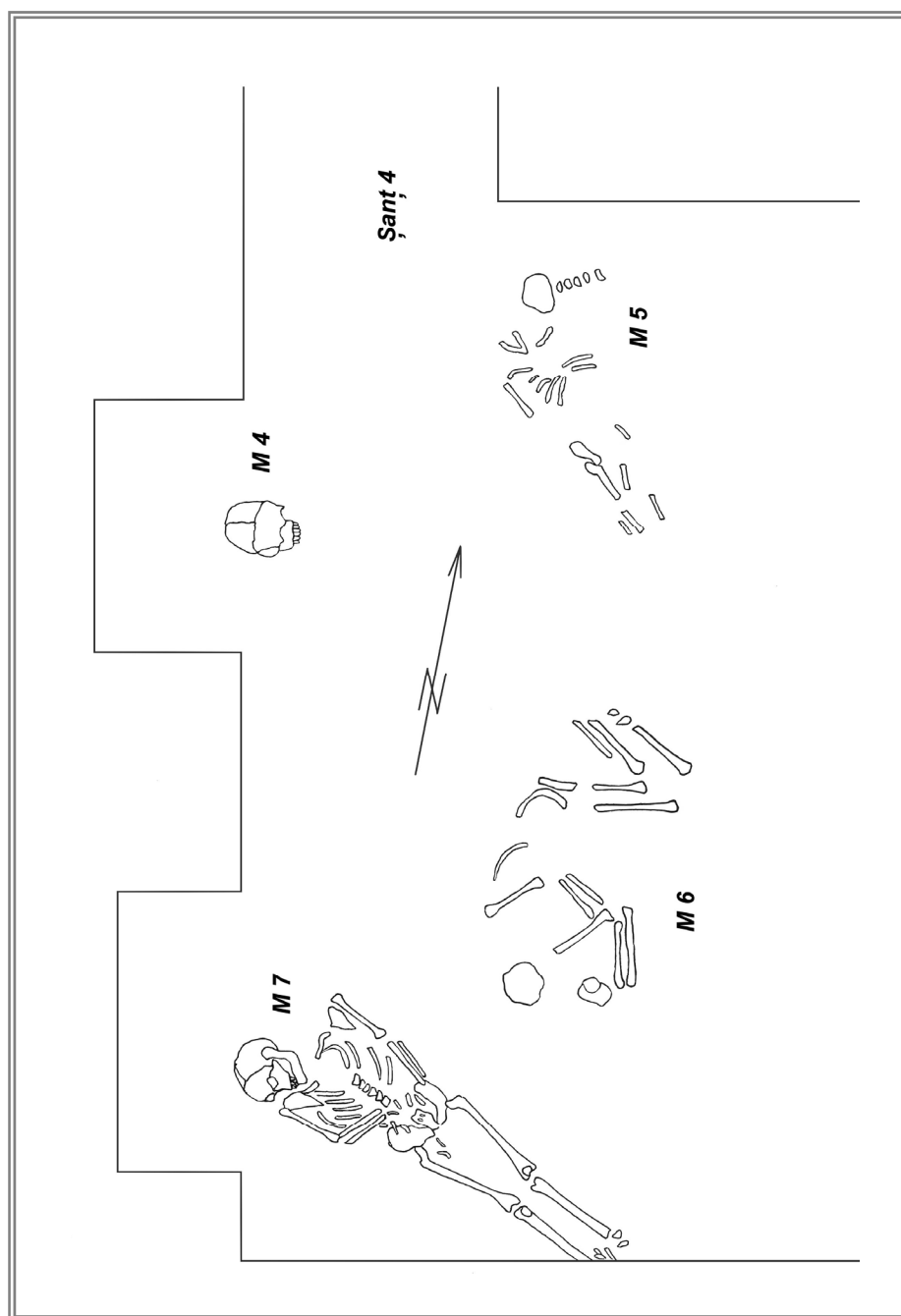

Planșa CXXXVII. Bordeiul 65, s. XVII, 1970. Ulcioare (5, 15, 20), străchini (8, 18), ulcele (9, 14), oală cu toartă (1, 2, 4, 10, 12, 13), farfurie (21).

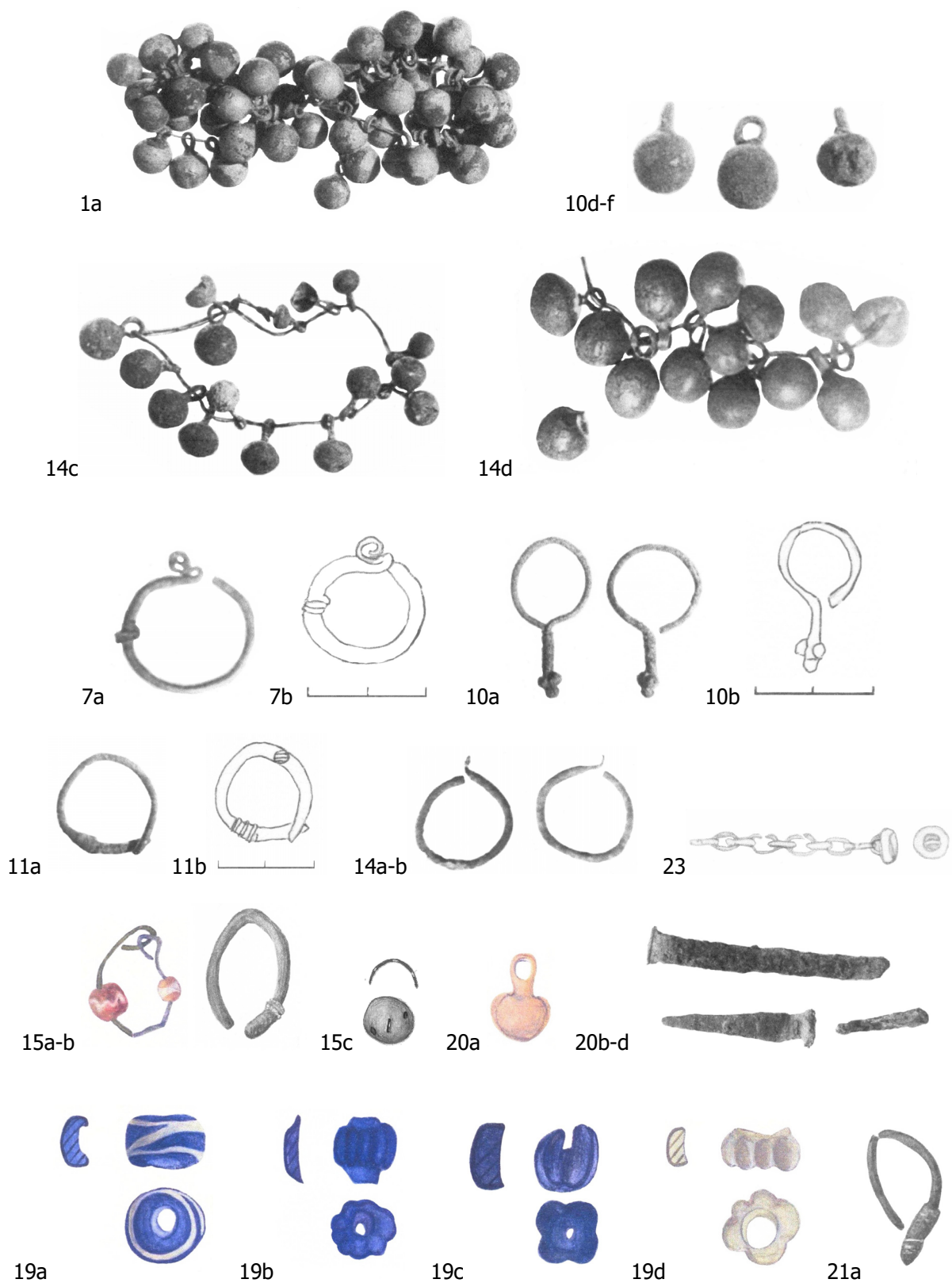

Planșa CXXXVIII. Zimnicea 1948-1949, zona C2 cu morminte feudale (1); 1968, C 15/15, M.40 (2).

Planșa CXXXIX. zona C 15/4 cu mormintele 4-7.

Planșa CXL. Podoabe și piese descoperite în morminte.

Planșa CXLI.

Capace (1-4), strecurătoare (5), obiecte de lut cu protuberanțe (6, 7), ulcioare (8-11), ulciță (12) provenite din bordeiele: Bd. 11 (5 - MJT 8280), Bd. 13 (1 - MJT 8767), Bd. 16 (12 - MJT 12253), Bd. 17 (3 - MJT 22347, 4 - MJT 11673), Bd. 28 (11 - MJT 22350), Bd. 31 (8, 9, 10 - MJT 11585, 11586, 11587), Bd. 60 (6, 7 - MJT 9822, 9823).

Planșa CXLII. Farfurie (1), boluri (2, 3), oale (4-7, 9), ulcele (8, 10), provenite din bordeiele: Bd. 1bis (1 - MJT 22348), Bd. 12 (6 - MJT 11623), Bd. 17 (8, 9 - MJT 9242, 11671), Bd. 28 (7 - MJT 26008), din diferite contexte (4, 5 - Z.75, s.XVIII, MJT 25916, 25919, 10 - Z.70, s.XVII, MJT 25898) și *passim* (2 - Z.70, MJT 9525, 3 - Z.74, MJT 9524).

